

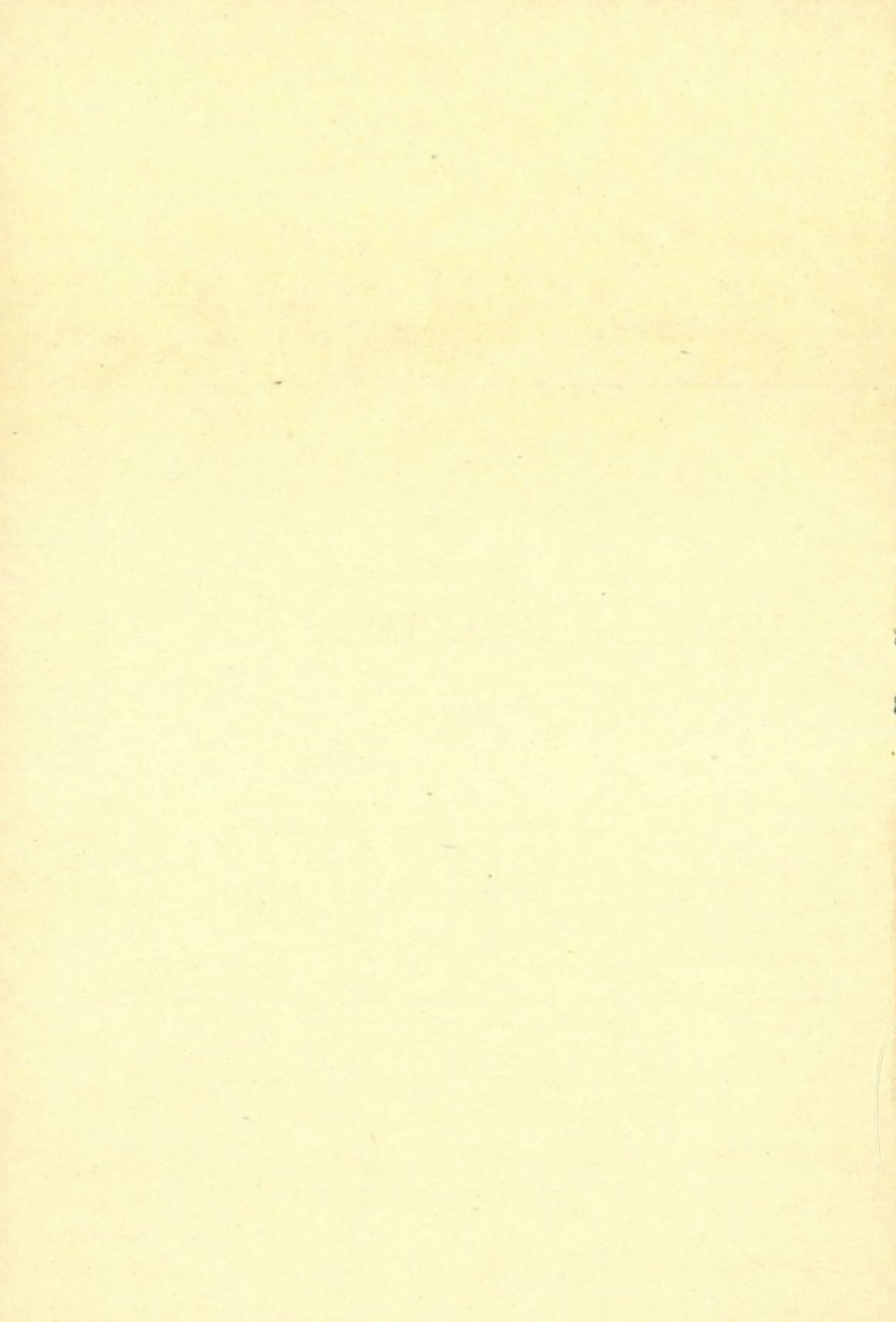
skupščina
socialistične
republike
slovenije

sejni zapiski

seje
od 1. VII. 1981
do 30. VIII. 1981

15

ljubljana 1982

**skupščina
socialistične
republike
slovenije**

sejni zapiski

**seje
od 1. VII. 1981
do 30. VIII. 1981**

ljubljana 1982

St-S: 20/151

Sekretariat Skupštine SRS
dokumentacija

Juv. št. 507/82

zbor združenega dela

61. seja

(1. julija 1981)

Predsedoval: Emil Tomazič,
predsednik Zbora združenega dela.

Pričetek seje ob 9. uri.

Predsednik Emil Tomazič: Tovarišice in tovariši delegati! Pričenjam 61. sejo Zbora združenega dela Skupščine SR Slovenije.

Najprej bomo izvolili Komisijo za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja za današnjo sejo zbora in verificirali pooblastila. Zboru predlagam, da v Komisijo za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja izvoli naslednje delegate: za predsednico Nedo De Lorenzi, za člana pa Jožeta Punčuha in Ferda Prezlja. So predlagani delegati navzoči? (Da.)

Želi kdo o predlogu razpravljati? (Nihče.) Prehajamo na glasovanje. Kdor je za predlog, naj prosim glasuje! (Vsi delegati glasujejo za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da so bili v Komisijo za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja za današnjo sejo zbora izvoljeni delegati v predlaganem sestavu.

Prosim komisijo, da se sestane, pregleda pooblastila in pripravi poročilo za zbor.

Na sejo zbora so vabljeni predstavniki Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije, Republiške konference SZDL Slovenije, Republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije, Gospodarske zbornice Slovenije, Zveze komunalnih interesnih skupnosti Slovenije, Zveze vodnih skupnosti Slovenije, Zveze skupnosti za varstvo zraka SR Slovenije in Samoupravne interesne skupnosti SR Slovenije za ekonomske odnose s tujino.

Na sejo zbora so vabljeni tudi predstavniki odborov našega zbora, člani delegacije Skupščine SR Slovenije v Zboru republik in pokrajin SFR Jugoslavije, delegati iz SR Slovenije v Zveznem zboru Skupščine SFR Jugoslavije ter poročevalci odborov in komisij, in sicer: Branko Kozamernik, poročevalec Odbora za stanovanjsko-komunalna vprašanja in varstvo okolja; Stanka Po-

spiš, poročevalka Odbora za finance; Jolanda Slokar, poročevalka Odbora za družbenopolitični sistem; Ivan Zelenšek, poročevalec Odbora za družbeno-ekonomske odnose; Branko Cerkvenik, poročevalec Odbora za družbeno-ekonomski razvoj; Dušan Žorž, poročevalec Komisije za pravosodje; Tone Kugonič poročevalec Zakonodajno-pravne komisije, in Stanko Jaki, poročevalec Komisije za volitve, imenovanja in administrativne zadeve.

Prosim vse tiste delegate, ki nameravajo zastaviti na današnji seji zbora delegatska vprašanja, da jih posredujejo v pisni obliki na začetku seje, da bi lahko o tem takoj obvestili Izvršni svet oziroma ustrezne republiške funkcionarje in jim na ta način omogočili, da odgovorijo na zastavljena delegatska vprašanja že na današnji seji.

Obveščam vas, da ste prejeli na klop seznam gradiv k posameznim točkam dnevnega reda, zato teh gradiv ne bom posebej navajal. Prav tako ste dobili na klop listo predstavnikov Izvršnega sveta k posameznim točkam dnevnega reda, tako da tudi teh pri obravnavi posameznih zadev ne bom posebej navajal.

Komisija za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja je končala z delom. Prosim predsednico, da poroča zboru.

N e d a D e L o r e n z i : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Poročilo Komisije za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja Zbora združenega dela Skupščine SR Slovenije za 61. sejo, dne 1. julija 1981, je naslednje.

Zbor združenega dela šteje 150 delegatov. Za današnjo sejo je predložilo delegatska pooblastila 144 delegatov, in sicer: iz gospodarskega področja 87 delegatov, iz prosvetno-kulturnega področja 17 delegatov, iz socialno-zdravstvenega področja 13 delegatov, iz kmetijske dejavnosti 16 delegatov, iz obrtne in podobnih dejavnosti 5 delegatov, iz delovnih skupnosti državnih organov, družbenopolitičnih organizacij in društev ter drugih delovnih skupnosti 5 delegatov, iz delegacije aktivnih vojaških oseb in civilnih oseb v službi v oboroženih silah SFRJ 1 delegat.

Na današnji seji niso navzoči delegati iz naslednjih področij oziroma okolišev: gospodarsko področje: 4. okoliš — 1 delegat, 8. okoliš — 1 delegat, 16. okoliš — 1 delegat, 17. okoliš — 1 delegat, skupaj 4 delegati; prosvetno-kulturno področje: 4. okoliš — 1 delegat; kmetijska dejavnost: 4. okoliš — 1 delegat, 5. okoliš — 1 delegat, skupaj 2 delegata; obrtne in podobne dejavnosti: 5. okoliš — 1 delegat; torej skupno ni navzočih 8 delegatov.

Komisija je pregledala vsa predložena pooblastila in ugotovila, da so vsa pooblastila v skladu z zakoni in ustavo SR Slovenije, zato predlaga, da Zbor združenega dela vsa predložena pooblastila verificira.

Predsednik E m i l T o m a ž i č : Hvala lepa! Želi kdo razpravljati o poročilu komisije? (Nihče.) Ker ne želi nihče razpravljati, prehajamo na glasovanje. O poročilu bomo glasovali v celoti, ker nobeno pooblastilo ni bilo sporno. Dajem poročilo na glasovanje. Kdor je za poročilo, naj prosim glasuje! (Vsi delegati glasujejo za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno potrdil poročilo Komisije za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja ter s tem verificiral pooblastila delegatov za 61. sejo Zbora združenega dela. Prav tako tudi ugotavljam, da lahko zbor veljavno odloča, ker je na seji navzoča večina delegatov.

Prehajamo na 1. točko dnevnega reda, to je na določitev dnevnega reda.

Glede na to, da se je ob obravnavanju predlogov odlokov o financiranju graditve stanovanj za nosilce družbenih funkcij v SR Sloveniji v letih 1981 do 1985, o sofinanciranju programa gradnje družbenih najemnih stanovanj za delavce republiških organov v obdobju 1981—1985 in zagotovitvi sredstev za odplačilo posojil, najetih za stanovanja, zgrajena v obdobju 1975—1980 in o sofinanciranju programa reševanja stanovanjskih vprašanj delavcev organov za notranje zadeve v obdobju 1981—1985 v delovnih telesih zborov Skupščine SR Slovenije pojavilo več vsebinskih vprašanj v zvezi z analitičnim ugotavljanjem stanja, predvsem pa potreb na omenjenih področjih, predlagam zboru, da na podlagi predloga Odbora za finance našega zbora in Zakonodajno-pravne komisije zbor obravnava v skladu s prvim odstavkom 301. člena poslovnika Skupščine SR Slovenije navedene odloke kot osnutke.

Želi v zvezi s tem predstavnik Izvršnega sveta besedo? (Ne želi.) Želi kdo o predlogu Odbora za finance razpravljati? (Nihče.)

Dajem na glasovanje predlog delovnih teles, da zbor na današnji seji obravnava navedene odloke v fazi osnutkov. Kdor je za predlog, naj prosim glasuje! (Vsi delegati glasujejo za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlog soglasno sprejet.

Z dopisom z dne 13. 6. 1981 sem razširil dnevni red z osnutkom zakona o spremembah zakona o skupnem obsegu proračunskih odhodkov federacije za leto 1981; z osnutkom odloka o spremembi odloka o določitvi prihodkov od carin in drugih uvoznih davščin, ki se v letu 1981 odstopijo Interesni skupnosti Jugoslavije za ekonomske odnose s tujino in s poročilom Zveznega izvršnega sveta o uresničevanju družbenega plana Jugoslavije za obdobje 1981—1985 v letu 1981, z oceno možnosti razvoja v letu 1982 glede na to, da Zbor republik in pokrajin Skupščine SFR Jugoslavije obravnava navedene akte že na jutrišnji seji zbora.

Dnevni red seje zbora sem razširil tudi z informacijo o graditvi in planu dograditve Nuklearne elektrarne Krško. Glede na to, da Nuklearna elektrarna Krško že poskusno obratuje, je primerno, da je zbor seznanjen tudi z informacijo o graditvi in planu dograditve te elektrarne.

Delegacija Skupščine SR Slovenije v Zboru republik in pokrajin Skupščine SFR Jugoslavije nas je obvestila, da želi na današnji seji poročati o poteku usklajevanja osnutka zakona o urejanju kredita, ki ga je leta 1974 dala Narodna banka Jugoslavije za dopolnilno kreditiranje izvoza opreme in ladij ter za izvajanje investicijskih del v tujini na kredit. Zato predlagam, da razširimo dnevni red seje še s poročilom delegacije Skupščine SR Slovenije v Zboru republik in pokrajin Skupščine SFR Jugoslavije o poteku usklajevanja osnutka zakona o urejanju kredita, ki ga je leta 1974 dala Narodna banka Jugoslavije za dopolnilno kreditiranje izvoza opreme in ladij ter za izvajanje investicijskih del v tujini na kredit.

Izvršni svet Skupščine SR Slovenije je predlagal, da na današnji seji zbor ne obravnava predloga za uvedbo postopka za spremembo dogovora republik in avtonomnih pokrajin o usklajevanju temeljev sistema in politike obdavčevanja celotnega prihodka občanov, in sicer iz razlogov, ki jih navaja Odbor za finance v svojem poročilu in ste ga gotovo prebrali.

- Glede na navedeno predlagam za današnjo sejo zbora naslednji dnevni red:
1. določitev dnevnega reda 61. seje Zbora združenega dela;
 2. Poročilo Zveznega izvršnega sveta o uresničevanju družbenega plana Jugoslavije za obdobje od 1981 do 1985 v letu 1981, z oceno možnosti razvoja v letu 1982;
 3. osnutek zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o komunalnih dejavnostih posebnega družbenega pomena;
 4. osnutek zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o vodah;
 5. osnutek zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o stanovanjskih razmerjih;
 6. predlog zakona o investicijskih vlaganjih SR Slovenije v graditev objektov in nabavo opreme v obdobju od leta 1981 do leta 1985;
 7. analiza o izvajanju sistema financiranja splošnih družbenih potreb v družbenopolitičnih skupnostih z vidika gibanja sredstev splošne porabe v obdobju od 1976 do 1980;
 8. poročilo o izvajanju zakona o varstvu zraka ter o uresničevanju sklepov in priporočil Skupščine SR Slovenije za izvajanje nujnih ukrepov na področju varstva zraka;
 9. informacija o graditvi in planu dograditve Nuklearne elektrarne Krško;
 10. predlog odloka o usmeritvi dela depozitov družbenopolitičnih skupnosti pri Narodni banki Slovenije;
 11. osnutek odloka o financiranju graditve stanovanj za nosilce družbenih funkcij v SR Sloveniji v letih 1981—1985;
 12. osnutek odloka o sofinanciranju programa gradnje družbenih najemnih stanovanj za delavce republiških organov v obdobju 1981—1985 in zagotovitvi sredstev za odplačilo posojil, najetih za stanovanja, zgrajena v obdobju od 1975 do 1980;
 13. osnutek odloka o sofinanciranju programa reševanja stanovanjskih vprašanj delavcev organov za notranje zadeve v obdobju 1981—1985;
 14. predlog za izdajo zakona o razširjeni reprodukciji in minulem delu, z osnutkom zakona;
 15. predlog zakona o ratifikaciji sporazuma o garanciji med SFR Jugoslavijo in Mednarodno banko za obnovo in razvoj za peto kreditno linijo za industrijo (YU-1909, YU-1910, YU-1911 in YU-1912);
 16. predlog zakona o ratifikaciji protokola k sporazumu o uvozu predmetov prosvetnega, znanstvenega in kulturnega značaja;
 17. predlog zakona o ratifikaciji sporazuma med SFR Jugoslavijo in Kraljevino Švedsko o izogibanju dvojnemu obdavčevanju dohodka in premoženja;
 18. osnutek zakona o spremembah zakona o skupnem obsegu proračunskih odhodkov federacije za leto 1981;
 19. osnutek odloka o spremembi odloka o določitvi prihodkov od carin in drugih uvoznih davščin, ki se v letu 1981 odstopijo Interesni skupnosti Jugoslavije za ekonomske odnose s tujino;
 20. poročilo delegacije Skupščine SR Slovenije v Zboru republik in pokrajin Skupščine SFR Jugoslavije o poteku usklajevanja osnutka zakona o urejanju kredita, ki ga je leta 1974 dala Narodna banka Jugoslavije za dopolnilno kreditiranje izvoza opreme in ladij ter za izvajanje investicijskih del v tujini na kredit;
 21. volitve in imenovanja;
 22. predlogi in vprašanja delegatov.

Predlaga kdo kakšno spremembo ali dopolnitev dnevnega reda? (Nihče.) Če ne, prehajamo na glasovanje o dnevnem redu. Kdor je za predlagani dnevni red, naj to potrdi z dvigom roke! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlagani dnevni red soglasno sprejet.

Obveščam vas, tovarišice in tovariši delegati, da bomo na skupnem zasedanju Zbora združenega dela, Zbora občin in Družbenopolitičnega zbora poslušali uvodni besedi k poročilu Zveznega izvršnega sveta o uresničevanju družbenega plana Jugoslavije za obdobje 1981 do 1985 v letu 1981, z oceno možnosti razvoja v letu 1982, ki jo bosta podala tovariš Vladimir Klemenčič podpredsednik Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije in tovariš Jože Globačnik, podpredsednik Skupščine SR Slovenije in vodja medzborovske skupine delegatov.

(Seja zbora je bila prekinjena ob 9.25 in se je nadaljevala ob 10.20.)

Predsednik Emil Tomažič: Prehajamo na 2. točko dnevnega reda, to je na poročilo Zveznega izvršnega sveta o uresničevanju družbenega plana Jugoslavije za obdobje 1981 do 1985 v letu 1981, z oceno možnosti razvoja v letu 1982.

Uvodno besedo in poročilo medzborovske skupine delegatov smo poslušali na skupnem zasedanju. Poročilo je obravnavala skupina delegatov za proučitev poročil Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije o izvajanju resolucije o družbenoekonomski politiki in razvoju SR Slovenije v letu 1981 in resolucije o izvajanju družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1981—1985 v letu 1982, ki je predložila pismeno poročilo.

Moram vam sporočiti, da boste delegati prejeli na klop tudi prečiščeno besedilo tega poročila, ki ga prosim upoštevajte v razpravi.

K poročilu Zveznega izvršnega sveta ste prejeli na klop stališča, ocene in predloge Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije. Prav tako ste prejeli danes pismo Predsedstva SFR Jugoslavije predsedniku Skupščine SFR Jugoslavije v zvezi z neposrednimi nalogami pri uresničevanju politike gospodarske stabilizacije.

Na podlagi vseh navedenih gradiv pričujem razpravo. Besedo ima tovariš Boris Kralj, delegat Zbora združenega dela, področje gospodarstva, 16. okoliš, Maribor. Prosim!

Boris Kralj: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Skupina delegatov je obravnavala poročilo Zveznega izvršnega sveta o uresničevanju družbenega plana Jugoslavije za obdobje 1981—1985 v letu 1981 z oceno možnosti razvoja v letu 1982 ter je v začetku razprave ugotovila, da je razprava brez sočasne predložitve poročila republiškega Izvršnega sveta kot dejstva, da je predloženo poročilo Zveznega izvršnega sveta le globalno poročilo, ki ugotavlja, da na vseh področjih odstopamo od zastavljenih ciljev, brez navedbe kdo, kje in zakaj odstopa, izredno težavna.

Skupina delegatov meni, da je potrebno dokončno prenehati s prakso predložitve takšnih splošnih poročil, ki z navedbami, kot na primer, »posebne težave nastajajo, ker v zvezi z določenimi vprašanji posamezne republike in avtonomni pokrajini sprejemajo ukrepe, preden se doseže soglasje«, ali, »po-

časi se določajo in sprejemajo ukrepi ekonomske politike v pristojnosti republik in pokrajin, gospodarskih zbornic, organizacij združenega dela in podobno« ali »pristojni organi nekaterih republik in avtonomnih pokrajin niso sprejeli predpisov, ukrepov itd.«, ali »v Gospodarski zbornici Jugoslavije še niso sprejeti nekateri ukrepi, predvideni z resolucijo«, ne prispevajo, da bi razprava lahko bila usmerjena v odpravljanje teh slabosti in v opredelitev odgovornosti. Delegati menimo, da za prepočasno dogovarjanje, kakor tudi za odstopanje na posameznih področjih niso krivi vsi delavci v samoupravnih organizacijah in skupnostih, kakor tudi ne delegati, ki se ne morejo sporazumeti, ampak predvsem strokovni in vodilni delavci, pa naj bo to v samoupravnih organizacijah in skupnostih kakor tudi v izvršilnih organih družbenopolitičnih skupnosti od občin do federacije, ki z nestabilizacijskimi in nesistemskimi predlogi zagovarjajo in ščitijo svoje parcialne interese.

Delegati smo mnenja, da je počasnemu dogovarjanju in sporazumevanju vzrok tudi dejstvo, da se to predolgo izvaja v ozkih strokovnih, vodilnih krogih. Delegati nadalje menimo, da bi morali pred delavce, pred njihove samoupravne organe in delegatske skupščine prihajati z odkrito in pravočasno nakazano problematiko, ne pa da se to stori mnogokrat šele takrat, ko je potrebno gasiti požar.

Ocena uresničevanja družbenega plana je v posameznih področjih nedorečena in ne daje kvalitetne osnove za podvzemanje ukrepov, ki bi vplivali na realizacijo zastavljenih ciljev. Eno takšnih področij je gotovo področje cen, ki je po mnenju delegatov postalo že fenomen, saj se na eni strani ugotavlja, da je krivda za tako visoko rast cen, prenos iz preteklega leta, pa podražitev nafte, neusklajeni blagovno-denarni odnosi itd. Tako se dobi občutek, da smo vsi po malem krivi, da so podani objektivni razlogi za takšno stanje ter da je nazadnje po sedanjih ukrepih Zveznega izvršnega sveta pričakovati ponoven divji porast cen. Delegati menimo, da bi odgovorni predlagatelji ekonomske politike morali na strokovnih podlagah — če je potrebno, naj se vključijo tudi znanstveno-raziskovalne institucije s tega področja — pripraviti analizo stanja, ki bi odgovorila na odprta vprašanja in dala izhodišča za razrešitev problematike cen, ki v tem trenutku daje videz brezizhodnosti.

Nadalje smo delegati menili, da je za odpravo odstopanj od ciljev resolucije prav gotovo potrebno podvzeti nekatere ukrepe, ki sicer v prvem trenutku dajejo videz izredno močne državno-administrativne intervencije. Vendar pa je takšne ukrepe mogoče podvzeti le, če se ugotovi, da ni mogoče v okviru sedanje ureditve po samoupravni poti razrešiti problemov. Nadalje je potrebno temeljito proučiti vzroke za odstopanja, ki pa ne smejo temeljiti na poprečnih posplošenih ocenah. Odklanjamo sprejem ukrepov, ki bi kaznovali vse, tudi tiste, ki so se odgovorno obnašali.

Na koncu delegati menimo, da so izhodišča za predvidene okvire gospodarjenja za leto 1982 preoptimistična in nerealna glede na ugotovljene probleme na vseh področjih pri uresničevanju družbenega plana v tem letu.

Delegati se v celoti strinjamo s poročilom skupine delegatov in podpiramo stališča, ki jih je navedel tovariš Globačnik. Hvala lepa.

Predsednik E m i l T o m a ž i č : Hvala lepa! Razpravljaj bo tovariš Slavko Rajh, delegat Zbora združenega dela, področje gospodarstva, 30. okoliš, Kamnik.

S l a v k o R a j h : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Skupini delegatov za Zbor občin in Zbor združenega dela s področja gospodarstva iz občine Kamnik sta na seji dne 29. junija 1981 obravnavali poročilo Zveznega izvršnega sveta o uresničevanju družbenega plana Jugoslavije za obdobje 1981—1985 v letu 1981 in sprejeli naslednje pripombe in stališča.

V poročilu Zveznega izvršnega sveta je navedeno, da je Zvezni izvršni svet z določenimi ukrepi poskušal zagotoviti načrtovano rast industrijske proizvodnje v letu 1981. Toda kljub temu je bila v preteklih mesecih nižja od tiste, ki smo jo zapisali v letošnjo zvezno resolucijo. Vzroki za to, ki jih ugotavljajo v združenem delu, so predvsem v pomanjkanju surovin, repromateriala in določenih vrst energije. Kaže, da so bili nekateri ukrepi Zveznega izvršnega sveta sprejeti prepozno in da nismo uspeli pravočasno izoblikovati bilance lastnih potreb po surovinah in polizdelkih, saj smo večkrat izvažali tisto, kar bi nujno potrebovali za zagotovitev normalnega poteka proizvodnje. Ob dejstvu, da so nekatere delovne organizacije morale zmanjšati ali celo za nekaj časa ustaviti proizvodnjo, je težko govoriti o večji produktivnosti, ki naj bi jo dosegli v letošnjem letu. Zato bi morali biti vsi naši napor in tudi ukrepi Zveznega izvršnega sveta v prihodnje usmerjeni v to, da bi zagotovili planirano proizvodnjo.

Drugo pomembno področje so cene. Te so nam kljub zagotavljanju ukrepov ušle z vajeti in že resno ogrožajo naša stabilizacijska prizadevanja. V poročilu je rečeno, da na rast domačih cen v letošnjem letu ni bistveno vplivalo gibanje cen na svetovnem trgu. Torej lahko iščemo vzroke za čezmerno rast cen le doma. Brez dvoma so med prvimi vzroki nizka produktivnost in večji stroški poslovanja, zaradi slabo izkoriščenih proizvodnih zmogljivosti, veliko pa je tudi izkoriščanja položaja na tržišču, zapiranja tržišča in neopravičenega navijanja cen ter iskanja rezerv za slabše čase. Na tem področju pa Zvezni izvršni svet s svojimi upravnimi, inšpekcijskimi in drugimi organi ni v celoti uresničil svoje funkcije, nalog in pristojnosti, ki jih ima po ustavi. Na posamezne probleme bi Zvezni izvršni svet v okviru svojih pristojnosti moral hitreje in učinkoviteje reagirati, ukrepi pa bi morali biti bolj selektivni in ne linearni, da večkrat bolj prizadenejo tistega, ki dobro gospodari, kot pa tistega, ki vedno taktizira in išče luknje v predpisih.

V poročilu je rečeno, da razlike med stališči Zveznega izvršnega sveta in stališči organov nekaterih republik in pokrajin, glede ocene resnosti položaja na področju cen, zmanjšujejo možnosti, da bi rast cen spravili v sprejemljive okvire. V čem so te razlike, poročilo ne govori. Prav bi bilo, da bi o teh vprašanjih zelo konkretno spregovoril Zbor republik in pokrajin Skupščine SFR Jugoslavije. Zadnji primer glede podražitev železniškega transporta, čemur sta nasprotovala Republiški izvršni svet in Republiška skupnost za cene, vendar žal nista bila dovolj odločna, kaže, da nekateri vidijo rešitve vseh problemov v povečevanju cen, čeprav bo prav ta podražitev ponovno vplivala na povečanje stroškov industrijskih izdelkov pa tudi kmetijskih pridelkov. Inflacijski krog se bo spet zavrtel, vendar na višjem nivoju, problemi pa bodo ostali. Resnost sedanjega položaja na področju cen narekuje, da Zvezni izvršni svet čimprej pripravi in začne izvajati program za umirjanje rasti cen in inflacije v letošnjem in prihodnjih letih.

V tem smislu podpiramo v poročilu predlagane ukrepe, ki jih je potrebno takoj pričeti uresničevati in od njihovih nosilcev zahtevati sprotne poročanje in odgovornost za njihovo realizacijo.

Predsednik Emil Tomazič: Hvala lepa. Prijavljenih razpravljalcev ni več. Želi še kdo razpravljati? (Da.) K besedi se javlja tovariš Mirko Žlender, član delegacije naše Skupščine v Zboru republik in pokrajin Skupščine SFR Jugoslavije.

Mirko Žlender: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! V uvodnem poročilu tovariša Globačnika, ki je poročal v imenu medzborovske komisije, ki je pripravila oceno poročila Zveznega izvršnega sveta o uresničevanju družbenega plana za leto 1981, in v uvodnem espoziciju podpredsednika Izvršnega sveta tovariša Klemenčiča, je bila dana objektivna ocena o stanju, v katerem se na ekonomskem področju nahajamo danes v Jugoslaviji.

Ker je delegacija sodelovala v delu medzborovske komisije, se z vsemi ugotovitvami in stališči, ki so navedena v gradivu in ki so bila danes obrazložena, v celoti strinja. To pomeni, tako kot je tovariš Klemenčič dejal, tudi obveznost, da bo naša delegacija v Zboru republik in pokrajin sodelovala v nadaljnji razpravi v zvezi s poročilom in v pripravi sklepov, ki bodo zavezovali posamezne zvezne organe za uresničevanje nalog, ki izhajajo iz politike ekonomske stabilizacije oziroma iz politike nalog za izvrševanje družbenega plana za leto 1981.

V tej zvezi bi mogoče dodatno opozoril še na nekaj. Ko smo sprejemali družbeni plan Jugoslavije za leto 1981, smo se v vseh republikah in avtonomnih pokrajinah dogovorili za enotno ekonomsko politiko, ki jo bomo vsi izvajali v letu 1981.

Predpostavljati je, da so tudi vsi družbeni plani, republiški kot tudi pokrajinski in občinski, pripravljani v skladu s tistimi tendencami, ki bi se morale odražati iz družbenega plana za leto 1981. Namreč, če obstaja dogovor o skupni ekonomski politiki za leto 1981, potem obstaja tudi skupna obveznost vseh nosilcev planiranja, od združenega dela prek občin, republik pa tja do federacije, da se te intencije in razvojne usmeritve družbenega plana Jugoslavije tudi uresničijo. To poudarjam zaradi tega, ker je v pismu Predsedstva SFR Jugoslavije o izvrševanju družbenega plana za leto 1981 in v stališčih istega organa o izvrševanju politike ekonomske stabilizacije jasno in nedvoumno povedano, da so za izvrševanje nalog odgovorni vsi nosilci od organizacij združenega dela, pa do Zveznega izvršnega sveta oziroma do zveznih upravnih organov.

Rekel bi lahko, da je naša delegacija že do sedaj v številnih telesih Zbora republik in pokrajin kritično opozarjala na probleme, ki so bili prisotni v zborih republiške Skupščine ob sprejemanju srednjeročnega plana. Že takrat smo bili kritični do posameznih predvidevanj, ki so dobila svoje mesto v družbenem planu za leto 1981 in ki se nanašajo zlasti na investicijsko politiko, politiko ekonomskih odnosov s tujino in politiko rasti družbenega proizvoda.

Menili smo, da je Zvezni izvršni svet že ob sestavi tega dokumenta opustil in prezrl eno od dolžnosti, na katero pa so delegati danes v razpravi ponovno opozorili, da je nemogoče na podlagi ocene stanja stvar tudi sanirati, če ne poznamo vzrokov, ki so pripeljali do takega stanja. Dejansko poročilo Zveznega izvršnega sveta premalo govori o vzrokih, ki so pripeljali naše gospodarstvo v sedanje stanje. In kot je bilo poudarjeno že v današnji razpravi delegatov, kakor tudi v poročilu tovariša Globačnika, menim, da mora Zvezni izvršni svet podati globljo analizo gospodarskega položaja, še zlasti zaradi tega, da bi lahko realneje sprejemali odločitve ekonomske politike za leto 1982.

Mnenja sem, da oba politična dokumenta Predsedstva Jugoslavije zavezuje delegatske skupščine, da postavijo v ospredje odgovornost izvršilnih organov za izvajanje nalog, ki izhajajo iz sprejetih dokumentov, saj je naloga delegatske skupščine tudi v tem, da spremlja izvrševanje sprejetih dokumentov in da pokliče na odgovornost tiste nosilce, ki teh nalog ne izvršujejo.

Mislím, da obstaja pomembna razlika med oceno, ki jo daje Predsedstvo in oceno, ki jo daje Zvezni izvršni svet o gospodarski situaciji. Medtem ko Zvezni izvršni svet govori o nekaterih neizpolnjenih nalogah na posameznih področjih ekonomske politike, pa je poročilo oziroma pismo Predsedstva Jugoslavije dosti bolj decidirano in zaostreno, saj ugotavlja, da se naloge družbenega plana Jugoslavije in naloge ekonomske stabilizacije ne uresničujejo. Gre za dve različni oceni, ki jih pa bo potrebno poenotiti.

Opozoril bi samo na enega od problemov, ki govori o tem, da se neodgovorno obnašamo do sprejetih obveznosti iz družbenega plana, kakor tudi do obveznosti iz družbenih dogovorov, sprejetih na ravni federacije.

Na zadnji seji Odbora za ekonomske odnose s tujino smo poslušali poročilo Zveznega izvršnega sveta, da se politika nabave in plačevanja nafte, kot je bila določena s projekcijo plačilne bilance in s plačilno-bilančnimi pozicijami republik in kasneje potrjena s sprejetjem dogovora med vsemi republikami dejansko ne izvršuje. V plačilno-bilančne pozicije republik smo vnesli obveznost, da posamezne republike skrbijo glede na svojo potrošnjo za redno plačilo nafte iz tekočega deviznega priliva, enako kot za ostali reprodukcijski material, ki ga gospodarstvo v posameznih republikah potrebuje. Ta princip je bil dogovorjen v posebnem dogovoru, ki so ga republike sklenile med seboj v mesecu aprilu letošnjega leta. Petmesečna politika na področju nabave in plačevanja nafte pa v celoti zanika plačilno bilanco Jugoslavije in tudi sprejeti in podpisan družbeni dogovor med republikami.

Predstavnik Zveznega izvršnega sveta je namreč prejšnji teden pojasnil, da niti ena republika, razen Slovenije, ki je združila 49 milijonov dolarjev za plačevanje nafte iz tekočega deviznega priliva, ni sledila plačilno-bilančnim pozicijam, ki so bile odredene v plačilni bilanci Jugoslavije, niti podpisanemu družbenemu dogovoru glede načina plačevanja nafte v letu 1981. Vse republike in vsi republiški SISEOT so se kratkoročno zadolžili pri svojih poslovnih bankah za plačilo nafte, kar pomeni, da se obveznost za plačilo nafte skuša prevaliti na državne organe, ne pa na združeno delo v okviru SISEOT republik. Vse to bo imelo za posledico, da bomo ponovno prekoračili deficit plačilne bilance, kajti v drugem polletju bo potrebno poslovnim bankam vračati najeti kratkoročni kredit z velikimi obrestmi, ki znašajo okoli 20 odstotkov, zmanjšala pa se bo tudi možnost uvoza reprodukcijskega materiala za tekočo proizvodnjo v gospodarstvu. Na ta primer sem opozoril samo iz razloga, ker želim povedati, da morajo nositi odgovornost za tako stanje tako zvezni organi kakor tudi posamezne republike, ki se niso obnašale tako, kot je bilo dogovorjeno.

Vendar pa bi lahko na vseh področjih ekonomske politike od politike cen, kreditno-monetarne politike pa do politike izvoza našeli primere, kjer se republike obnašajo neodgovorno in ne izpolnjujejo obveznosti, ki so bile naložene posameznim družbenopolitičnim skupnostim z družbenim planom Jugoslavije in z drugimi dokumenti, ki smo jih sprejeli za izvrševanje tega plana.

Zato je pravilna pobuda, ki pravi, da je potrebno preiti iz splošnosti na konkretnost. Zato bi morali od Zveznega izvršnega sveta v takih primerih de-

jansko dobiti poročilo, v katerem bi bilo navedeno, kateri subjekti na ravni federacije niso izpolnili nalog. Prav tako pa bi bilo potrebno tudi identificirati gibanja po posameznih področjih ekonomske politike po republikah, ne pa z jugoslovanskim povprečjem zamegljevati dejanskega stanja. To ni zaradi razpravljanja in zaradi tega, da postavimo nekoga na zatožno klopo, temveč zaradi tega, da lahko pokličemo na odgovornost ljudi iz tistih sredin, v katerih se posamezne dogovorjene naloge ne izpolnjujejo.

Situacija je v Sloveniji na posameznih področjih, kot kažejo podatki, nekoliko ugodnejša v primerjavi z Jugoslavijo kot celoto, vendar pa je vprašanje, ali je tudi v SR Sloveniji, kot je bilo povedano v poročilu tovariša Klemenčiča, na področju investicij situacija taka, da bi bili lahko bolj zadovoljni kot v ostalih republikah. Danes je v časopisju objavljena izjava predsednika Izvršnega sveta, ki je bila dana včeraj na regijskem posvetu v Mariboru, da je v Sloveniji odprtih prek 3000 investicij, sredstva za te investicije pa so zagotovljena le z 20 odstotki lastnih finačnih sredstev, vse ostalo pa so tuja sredstva oziroma bančni krediti. Mislim, da je potrebno v vseh sredinah, v skladu s stališči Predsedstva Jugoslavije in zlasti v skladu z gospodarsko situacijo, ki narekuje drugačno obnašanje, kritično preveriti in oceniti trenutno stanje in na podlagi tega pripraviti operativne programe za doseganje boljših rezultatov.

V tem smislu bo naša delegacija v Zboru republik in pokrajin dejansko kritično ocenila opustitve, ki so bile izvršene s strani posameznih zveznih organov in dejansko zahtevala poostreno odgovornost Zveznega izvršnega sveta in ostalih upravnih organov za izvrševanje nalog v letu 1981. Pri tem ne bo mogla tudi mimo ocene gibanj v posameznih republikah, ki odstopajo od nalog, za katere smo se dogovorili in jih zapisali tudi v družbenem planu za leto 1981. Stališča, ki so zapisana v poročilu skupine delegatov, in ki ste jih prejeli danes na klopo, prosim, da Zbor združenega dela potrdi, tako da jih bo naša delegacija lahko zastopala in posredovala pri obravnavi in oceni poročila Zveznega izvršnega sveta o uresničevanju družbenega plana Jugoslavije za obdobje 1981 do 1985 v letu 1981. Hvala lepa! (Ploskanje!)

Predsednik Emil Tomažič: Hvala lepa! Medtem ste tudi že prejeli prečiščeno besedilo poročila skupine delegatov in upam, da ste ga uspeli prebrati. K besedi se javlja tovariš Tomo Tadel, predsednik Samoupravne interesne skupnosti za ekonomske odnose s tujino.

Tomo Tadel: Želim dati nekaj pripomb oziroma predlogov k poročilu Zveznega izvršnega sveta. Ker smo del pripomb s področja ekonomskih odnosov s tujino posredovali Izvršnemu svetu in so upoštevane v mnenjih, stališjih, ocenah in predlogih Izvršnega sveta, želim opozoriti na tiste probleme, za katere menimo, da jim poročilo posveča premalo pozornosti.

V poročilu je zelo skromno in le na nekaterih mestih deklarativno omenjena vloga nadaljnega razvoja samoupravnih družbenoekonomskih odnosov na vseh področjih družbene reprodukcije v družbi sploh. Zato tudi ne zasledimo jasnih opredelitev do sedanjih nasprotij in protislovij in prav tako tudi ne usmeritev za zaostrovanje odgovornosti vseh subjektov v nadaljnjem delovanju. Delno je ta problematika zajeta v poročilu medzborovske skupine delegatov, vendar pa se Zvezni izvršni svet v nobenem od svojih elementov poročila ne opredeljuje izrecno do protislovij, ki so nastala v zadnjem času in ki

jih je — vsaj nekatere — tako nazorno prikazal tovariš Žlender. Do teh stvari se mora Zvezni izvršni svet opredeliti jasno in akcijsko, ker bomo v nasprotnem primeru še vedno oportunistično stali ob strani in se izgovarjali na to, da se ali združeno delo ali pa družbenopolitične skupnosti nočejo opredeljevati.

Naslednja pripomba se nanaša na vlogo samoupravnih interesnih skupnosti za ekonomske odnose s tujino. Na področju ekonomskih odnosov s tujino je naravnost nerazumljivo, da je vloga samoupravnih interesnih skupnosti socialističnih republik in socialističnih avtonomnih pokrajin za ekonomske odnose s tujino omejena na samo dva kratka odstavka, in sicer v zvezi z deviznim režimom, kar je na 18. strani v točki 10.2., dvanajsti in štirinajsti odstavek. K temu, da se omejuje samo na devizni režim na dveh področjih, pa na ta ista dva odstavka naslavljammo samo dve vprašanji.

Prvo, ali so samoupravne interesne skupnosti res šele na tretjem mestu po posebnih odgovornostih za uresničevanje projekcij, in drugo, ali predlagatelj obakrat slučajno izpušča besedico »samoupravne interesne skupnosti«.

Poročilo Zveznega izvršnega sveta je pisano izrazito z vidika plačilno-bilančnega urejanja ekonomskih odnosov s tujino, to je z vidika reguliranja fizičnih tokov. V resoluciji za leto 1981 pa je med drugim navedena naloga, da se čimprej pripravijo rešitve, ki bodo zagotovile urejanje ekonomskih odnosov s tujino na devizno-bilančnem načelu, na odvisnosti deviznih odlivov od dejanskih prilivov in od sposobnosti pri zadolževanju od dolžnikov, za dejansko prevzemanje obveznosti odplačevanja kreditov. Teh rešitev zaenkrat še ni.

V poročilu je le enkrat omenjena politika realnega tečaja dinarja, toda brez konkretnih opredelitev in brez povezave z drugimi elementi skupne devizne politike.

Iz poročila izhaja, da izvoz na klirinško področje močno presega načrtovano rast, ne pove pa ničesar o razlogih za taka gibanja, še manj pa o odprtih vprašanjih celovite samoupravne ureditve poslovanja s klirinškimi državami. Menimo, da je potrebno pripraviti celovito samoupravno ureditev poslovanja s kliringom.

Imamo še konkretno pripombo k IV. poglavju, ki govori o napovedih za leto 1982. Na 21. strani v 6. odstavku se Zvezni izvršni svet opredeljuje za nujnost restriktivnega in selektivnega nadaljevanja restriktivnega in selektivnega uvoza opreme. Razumljivo je, da moramo ob upoštevanju prejšnjih pripomb vztrajati pri restrikcijah in omejevanju uvoza opreme. Dokler ne bomo prešli na načelo, da z deviznim prilivom razpolaga izvoznik in da se potem celotna veriga odnosov, kot jih sistem ekonomskih odnosov s tujino predvideva, razvije in odvije, toliko časa bomo res morali groziti z restrikcijami za uvoz neke opreme.

Prav gotovo bi bila mnogo bolj ustrezna usmeritev, ki bi jo lahko predlagali tudi Zveznemu izvršnemu svetu, ne samo tista, na katero je v ekspezeju opozoril tovariš podpredsednik Izvršnega sveta, da bomo v okviru republike iskali rešitve za kratkoročno in tudi srednjeročno reševanje pospeševanja izvoza, temveč tista, ki jo v Sloveniji že imamo zelo jasno opredeljeno v družbenem planu kot kriterije prestrukturiranja in podpore izvozno usmerjeni industriji. To usmeritev bi kazalo — bolj kot restrikcije opreme — prevzeti tudi Zveznemu izvršnemu svetu, da se razvijajo izvozni projekti izvozne industrije. Hvala lepa!

Predsednik Emil Tomažič: Želi še kdo razpravljati? (Nihče.) Zaključujem razpravo in predlagam zboru, da sprejme naslednji sklep:

1. Zbor združenega dela Skupščine SR Slovenije sprejema na znanje poročilo Zveznega izvršnega sveta o uresničevanju družbenega plana Jugoslavije za obdobje 1981—1985 v letu 1981 z oceno možnosti razvoja v letu 1982.

2. Zbor sprejema in podpira stališča, ocene in predloge Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije in stališča skupine delegatov Skupščine SR Slovenije k poročilu Zveznega izvršnega sveta o uresničevanju družbenega plana Jugoslavije za obdobje 1981—1985 v letu 1981 z oceno možnosti razvoja v letu 1982, prav tako pa podpira stališča, predloge in mnenja delegatov v razpravi na seji zbora kot skupno podlago za delo delegacije Skupščine SR Slovenije v Zboru republik in pokrajin Skupščine SFR Jugoslavije.

Želi kdo preoblikovati tako predlagani sklep? (Nihče.) Vprašujem delegate, če s predlogom sklepa soglašajo? (Da.)

Prehajamo na glasovanje. Kdor je za predlagani sklep, naj prosim glasuje! (134 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Dva delegata.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlagani sklep sprejet z večino glasov.

Odrejam 30 minut odmora.

(Seja zbora je bila prekinjena ob 10.55 in se je nadaljevala ob 11.30.)

Predsednik Emil Tomažič: Nadaljujemo z delom. Predlagam, da nekoliko spremenimo naš dnevni red in da najprej obravnavamo zvezne zadeve, to se pravi od 15. do 20. točke dnevnega reda, ker predstavnik naše delegacije v Zboru republik in pokrajin tovariš Mirko Žlender odhaja v Beograd. Kasneje pa se bomo vrnili k 3. točki dnevnega reda. Se zbor strinja s to spremembo? (Da.)

Prehajamo na 15. točko dnevnega reda, to je na predlog zakona o ratifikaciji sporazuma o garanciji med SFR Jugoslavijo in Mednarodno banko za obnovo in razvoj za peto kreditno linijo za industrijo (YU-1909, YU-1910, YU-1911 in YU-1912), ki ga je Skupščini SR Slovenije predložil Zbor republik in pokrajin Skupščine SFRJ.

K predlogu zakona ste prejeli predlog odloka o soglasju k predlogu zakona, o katerem bomo glasovali, in mnenje Izvršnega sveta.

Želi predstavnik delegacije besedo? (Ne želi.) Želi predstavnik Izvršnega sveta besedo? (Ne želi.) Želijo poročevalci delovnih teles besedo? (Ne želijo.)

Pričenjam razpravo. Želi kdo razpravljati? (Nihče.)

Zaključujem razpravo in prehajamo na glasovanje. Na glasovanje dajem predlog odloka o soglasju k predlogu zakona o ratifikaciji sporazuma o garanciji med SFR Jugoslavijo in Mednarodno banko za obnovo in razvoj za peto kreditno linijo za industrijo (YU-1909, YU-1910, YU-1911 in YU-1912). Kdor je za predlog odloka, naj prosim glasuje! (99 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (En delegat.) Se je kdo vzdržal? (En delegat.)

Ugotavljam, da je predlog odloka o soglasju k predlogu zakona sprejet z večino glasov.

Prehajamo na 16. točko dnevnega reda, to je na predlog zakona o ratifikaciji protokola k sporazumu o uvozu predmetov prosvetnega, znanstvenega in kulturnega značaja, ki ga je Skupščini SR Slovenije predložil Zbor republik in pokrajin Skupščine SFRJ.

K predlogu zakona ste prejeli predlog odloka o soglasju k predlogu zakona, o katerem bomo glasovali, in pripombe Izvršnega sveta naše Skupščine. Želi predstavnik delegacije besedo? (Ne želi.) Želi predstavnik Izvršnega sveta besedo? (Ne želi.) Želijo poročevalci delovnih teles besedo? (Ne želijo.)

Pričenjam razpravo. Želi kdo razpravljati? (Nihče.)

Prehajamo na glasovanje. Na glasovanje dajem predlog odloka o soglasju k predlogu zakona o ratifikaciji protokola k sporazumu o uvozu predmetov prosvetnega, znanstvenega in kulturnega značaja. Kdor je za predlog odloka, naj prosim glasuje! (106 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlog odloka o soglasju k predlogu zakona soglasno sprejet.

Glede na pripombe Izvršnega sveta k predlogu zakona predlagam zboru še naslednji dodatni sklep:

Zbor združenega dela Skupščine SR Slovenije predlaga delegaciji Skupščine SR Slovenije v Zboru republik in pokrajin Skupščine SFR Jugoslavije, da v nadaljnjem postopku sprejemanja zakona uveljavlja pripombe, predloge in stališča, ki jih predlaga Izvršni svet Skupščine SR Slovenije k predlogu zakona.

Želi kdo o tem predlogu sklepa razpravljati? (Nihče.) Prehajamo na glasovanje. Kdor je za predlagani sklep, naj prosim glasuje! (108 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (En delegat.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlagani sklep sprejet z večino glasov.

Prehajamo na 17. točko dnevnega reda, to je na predlog zakona o ratifikaciji sporazuma med SFR Jugoslavijo in Kraljevino Švedsko o izogibanju dvojnemu obdavčevanju dohodka in premoženja, ki ga je Skupščini SR Slovenije predložila v obravnavo Skupščina SFR Jugoslavije.

K predlogu zakona ste prejeli predlog odloka o soglasju k predlogu zakona in mnenje Izvršnega sveta naše Skupščine. Želi predstavnik delegacije besedo? (Ne želi.) Želi predstavnik Izvršnega sveta besedo? (Ne želi.) Želijo poročevalci delovnih teles besedo? (Ne želijo.)

Pričenjam razpravo. Želi kdo razpravljati? (Nihče.)

Prehajamo na glasovanje. Na glasovanje dajem predlog odloka o soglasju k predlogu zakona o ratifikaciji sporazuma med SFR Jugoslavijo in Kraljevino Švedsko o izogibanju dvojnemu obdavčevanju dohodka in premoženja. Kdor je za predlog odloka, naj prosim glasuje! (108 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (En delegat.) Se je kdo vzdržal? (En delegat.)

Ugotavljam, da je predlog odloka o soglasju k predlogu zakona sprejet z večino glasov.

Prehajamo na 18. točko dnevnega reda, to je na osnutek zakona o spremembah zakona o skupnem obsegu proračunskih odhodkov federacije za leto 1981, ki ga je Skupščini SR Slovenije predložil Zbor republik in pokrajin Skupščine SFR Jugoslavije.

K osnutku zakona ste prejeli z dopisom z dne 26. 6. 1981 mnenje Izvršnega sveta naše Skupščine. Želi predstavnik delegacije besedo? (Ne želi.) Želi predstavnik Izvršnega sveta besedo? (Ne želi.) Želijo poročevalci delovnih teles besedo? (Ne želijo.)

Pričenjam razpravo. Želi kdo razpravljati? (Da.) Besedo ima Slavko Rajh, gospodarsko področje, 30. okoliš, Kamnik. Prosim.

Slavko Rajh: Zbor združenega dela in Zbor občin Skupščine občine Kamnik in skupina delegatov za Zbor občin in za Zbor združenega dela imata k osnutku zakona naslednje vprašanje. Skupini delegatov soglašata s predlaganim osnutkom zakona, vprašujeta pa, če je to zadnja sprememba tega zakona ali se predvideva še kakšna sprememba proračuna federacije? Skupini menita, da zneska skupnega obsega proračunskih dohodkov federacije z rebalansi ne bi smeli povečevati.

Predsednik Emil Tomažič: Hvala lepa! Besedo ima Mirko Žlender, član delegacije v Zboru republik in pokrajin Skupščine SFR Jugoslavije.

Mirko Žlender: Nisem predstavnik Izvršnega sveta, da bi lahko dal odgovor na to vprašanje, vendar pa situacija glede proračuna federacije in ostalih proračunov družbenopolitičnih skupnosti verjetno ne more dati zanesljivega odgovora ali je to zadnji rebalans kateregakoli proračuna, pa naj gre za proračun federacije oziroma za proračun družbenopolitične skupnosti.

Rekel bi samo to, da je ta rebalans posledica naslednje točke dnevnega reda, pri kateri se obravnava sprememba procenta prihodkov od carin in drugih uvoznih davščin, ki se odstopajo Interesni skupnosti Jugoslavije za ekonomske odnose s tujino za stimulacijo izvoza.

Predsednik Emil Tomažič: Hvala lepa! Želi še kdo razpravljati? (Nihče.)

Zaključujem razpravo in predlagam zboru, da sprejme naslednji sklep:

1. Zbor združenega dela Skupščine SR Slovenije daje soglasje k osnutku zakona o spremembah zakona o skupnem obsegu proračunskih odhodkov federacije za leto 1981.

2. Zbor pooblašča delegacijo Skupščine SR Slovenije v Zboru republik in pokrajin Skupščine SR Slovenije v Zboru republik in pokrajin Skupščine SFR Jugoslavije, da v imenu Skupščine SR Slovenije da soglasje k predlogu zakona o spremembah zakona o skupnem obsegu proračunskih odhodkov federacije v letu 1981.

Želi kdo o predlaganem sklepu razpravljati? (Ne.) Prehajamo na glasovanje. Kdor je za predlagani sklep, naj prosim glasuje! (127 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Dva delegata.) Se je kdo vzdržal? (En delegat.)

Ugotavljam, da je predlagani sklep sprejet z večino glasov.

Prehajamo na 19. točko dnevnega reda, to je na osnutek odloka o spremembi odloka o določitvi prihodkov od carin in drugih uvoznih davščin, ki se v letu 1981 odstopijo Interesni skupnosti Jugoslavije za ekonomske odnose s tujino, ki ga je Skupščini SR Slovenije predložil Zbor republik in pokrajin Skupščine SFR Jugoslavije.

Z dopisom z dne 26. 6. 1981 ste prejeli k osnutku odloka mnenje Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije. Želi predstavnik delegacije besedo? (Ne želi.) Želi predstavnik Izvršnega sveta besedo? (Ne želi.) Želijo poročevalci delovnih teles besedo? (Ne želijo.)

Pričenjam razpravo. Želi kdo razpravljati? (Nihče.) Zaključujem razpravo, zboru pa predlagam, da sprejme naslednji sklep:

1. Zbor združenega dela Skupščine SR Slovenije daje soglasje k osnutku odloka o spremembi odloka o določitvi prihodkov od carin in drugih uvoznih davščin, ki se v letu 1981 odstopijo Interesni skupnosti Jugoslavije za ekonomske odnose s tujino.

2. Zbor pooblašča delegacijo Skupščine SR Slovenije v Zboru republik in pokrajin Skupščine SFR Jugoslavije, da v imenu Skupščine SR Slovenije da soglasje k predlogu odloka o spremembi odloka o določitvi prihodkov od carin in drugih uvoznih davščin, ki se v letu 1981 odstopijo Interesni skupnosti Jugoslavije za ekonomske odnose s tujino.

Želi kdo razpravljati o predlogu sklepa? (Nihče.) Ker ne želi nihče razpravljati, prehajamo na glasovanje. Kdor je za predlagani sklep, naj prosim glasuje! (129 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Dva delegata.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlagani sklep sprejet z večino glasov.

Prehajamo na 20. točko dnevnega reda, to je na poročilo delegacije Skupščine SR Slovenije v Zboru republik in pokrajin Skupščine SFR Jugoslavije o poteku usklajevanja osnutka zakona o urejanju kredita, ki ga je leta 1974 dala Narodna banka Jugoslavije za dopolnilno kreditiranje izvoza opreme in ladij ter za izvajanje investicijskih del v tujini na kredit.

Zbor je osnutek zakona obravnaval na 56. seji zбора dne 29. aprila 1981 in sprejel sklep, ki ste ga prejeli z dopisom z dne 19. 6. 1981. V sklepu je zbor pooblastil delegacijo, da uveljavi pripombo zбора, zato je delegacija predložila poročilo, ki ste ga prav tako prejeli z dopisom z dne 19. 6. 1981. K poročilu delegacije ste prejeli mnenje Izvršnega sveta naše Skupščine. Danes pa ste prejeli na klop predlog sklepa.

Želi predstavnik delegacije poročilo še dodatno obrazložiti? (Da.) Besedo ima tovariš Mirko Žlender, predstavnik naše delegacije. Prosim!

Mirko Žlender: Tovarišice in tovariši delegati! V letu 1974 je Narodna banka sklenila kreditno pogodbo s fondom za kreditiranje izvoza ladij in ostale investicijske opreme. Ker je bilo potrebno to področje urediti z zakonom, je Zvezni izvršni svet predložil predlog zakona oziroma osnutek zakona o urejanju kredita, ki ga je leta 1974 dala Narodna banka Jugoslavije za dopolnilno kreditiranje izvoza opreme in ladij ter za izvajanje investicijskih del v tujini na kredit.

V tem zakonu je Zvezni izvršni svet predlagal, da naj bi bil predlagani rok za vračilo tega kredita 25 let, računajoč od 1. 12. 1985 dalje. Zbori Skupščine SR Slovenije so takrat dali delegaciji nalogo, da poskuša ustrezno skrajšati omenjeni rok, in sicer tako, da bi zagovarjali stališče, da je potrebno omenjeni kredit vrniti v roku osmih let. V poteku usklajevanja delegacija Skupščine SR Slovenije ni uspela uveljaviti svojega predloga. Kasneje se je tudi ugotovilo, da je bila v letu 1974 sklenjena ustrezna pogodba med Narodno banko in fondom za kreditiranje izvoza, ki vsebuje določbo, po kateri se

omenjeni kredit vrne v roku 25 let. Upošteva je pravno obveznost, ki je nastala s to pogodbo tako za eno kot za drugo stranko, delegacija meni, da te pravne obveznosti danes z zakonom enostransko ne moremo spreminjati.

Glede na to, da so vse delegacije ostajale na stališču, da je potrebno 25-letni rok obdržati tako kot je v pogodbi, vključno s slovensko delegacijo, predlagamo, da bi se prvotni predlog sklepa Zbora združenega dela glede nadaljnjega usklajevanja spremenil v tem smislu, da bi delegacija dobila pooblastilo, da lahko pristane na 25-letno vračilo s pričetkom vračanja kredita 1. 12. 1985.

Glede pričetka vračila omenjenih kreditov Zvezni izvršni svet in vse ostale republike stojijo na stališču, da naj bi se ta moratorij podaljšal do 1. 12. 1985 in to iz razloga, ker sistemsko nimamo urejeno dolgoročnega financiranja izvoza in bi zaradi tega bilo za fond oziroma za sedanjo jugoslovansko banko zelo težko, če bi morala že s 1. 12. 1981 začeti vračati ta kredit. V načelnih stališčih smo vedno zagovarjali stališče, da je nemogoče pristajati na takšno prakso, da Narodna banka potihem podaljšuje odplačilne roke, ne da bi o tem obveščala skupščino. Ta naša načelna pripomba je s tem uveljavljena.

Glede na to, da so vse delegacije proti predlogu, ki ga je zastopala Slovenija, vključno z Zveznim izvršnim svetom, predlagamo, da delegacija Skupščine SR Slovenije ne bi dala veta na omenjeni zakon glede na sedanjo situacijo glede izvoza in da bi v končni fazi, v kolikor ne bi uspeli z našim predlogom, da je potrebno začeti vračati kredit s 1. 12. 1981, pristali na to, da se začne omenjeni kredit vračati 1. 12. 1985.

Predsednik Emil Tomažič: Hvala lepa! Mislim, da je tudi vsebina sklepa, ki ga imate pred seboj, pripravljena v tem smislu.

Želi predstavnik Izvršnega sveta besedo? (Ne želi.) Želi poročevalec Odbora za finance besedo? (Ne želi.)

Želi kdo razpravljati? (Nihče.)

Ker ne želi nihče razpravljati, prehajamo na glasovanje. Glasovali bomo o predlogu sklepa, ki ste ga prejeli na klop. Kdor je za predlog sklepa, naj prosim glasuje! (129 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (7 delegatov.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlagani sklep sprejet z večino glasov.

Predlagam, da se sedaj vrnemo na 3. točko dnevnega reda, to je na osnutek zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o komunalnih dejavnostih posebnega družbenega pomena, ki ga je Skupščini SR Slovenije predložil v obravnavo Izvršni svet.

Osnutek zakona je bil objavljen v Poročevalcu št. 12. Danes ste prejeli na klop stališča in predloge Družbenopolitičnega zbora, ki je osnutek zakona obravnaval na podlagi 88. člena poslovnika Skupščine SR Slovenije, poročilo Zakonodajno-pravne komisije in predlog sklepa, ki je bil pripravljen na podlagi vseh dosedanjih razprav o tem osnutku.

Želi predstavnik Izvršnega sveta besedo? (Da.) Besedo ima tovariš Tone Poljšak, namestnik predsednice Republiškega komiteja za varstvo okolja in urejanje prostora.

Tone Poljšak: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Razvoj družbenoekonomskih in samoupravnih odnosov na področju komunal-

nega gospodarstva je prerastel okvire veljavne zakonodaje. Tako je potrebno spremeniti in dopolniti, zlasti pa uskladiti s sistemskimi zakoni družbenopolitična izhodišča za nadaljnji razvoj odnosov na področju samoupravnih interesnih skupnosti materialne proizvodnje in pri tem upoštevati pozitivne rešitve, ki so se potrdile v sami družbeni praksi.

S takimi usmeritvami sta Zbor združenega dela in Zbor občin Skupščine SR Slovenije v novembru leta 1980, ko sta obravnavala predlog za izdajo zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o komunalnih dejavnostih posebnega družbenega pomena, zavezala Izvršni svet Skupščine SR Slovenije, da pripravi osnutek zakona.

Ta naj ureja temeljna načela in okvire samoupravne organiziranosti, delovanja in upravljanja komunalnih skupnosti ter komunalnih organizacij, ki opravljajo dejavnosti materialne proizvodnje posebnega družbenega pomena. Nadalje naj bi uredili temeljna razmerja med subjekti na področju komunalnih dejavnosti glede družbenoekonomskih odnosov in svobodne menjave dela, posebnosti planiranja oziroma odločanja o skupnih zadevah v planskem procesu ter vlogo družbenopolitičnih skupnosti, krajevnih skupnosti in drugih samoupravnih subjektov.

V skupščinskih razpravah je bila poudarjena potreba po celovitosti ureditve komunalnih dejavnosti in njihovi podrobnejši opredelitvi, tako da bo jasno, katera dela sodijo v opravljanje teh dejavnosti. Posebej je potrebno opredeliti vprašanje enostavne in razširjene reprodukcije, status komunalnih objektov in naprav kot osnovnih sredstev dejavnosti, ki jih opravljajo komunalne organizacije kot glavno dejavnost, zagotavljanje sredstev za opravljanje komunalnih dejavnosti in razreševanje sporov na tem področju.

Predlagatelj je pri pripravi osnutka zakona izhajal iz temeljnega načela, da delovni ljudje in občani zadovoljujejo svoje potrebe na področju komunalne dejavnosti neposredno v krajevni skupnosti ali prek komunalnih organizacij. To načelo je pomembno z vidika vloge in funkcije krajevnih skupnosti oizroma z vidika uresničevanja vloge krajevnih skupnosti v delegatskem sistemu pri samoupravnem reševanju vprašanj v krajevni skupnosti, ko pride do izraza zadovoljevanje potreb delovnih ljudi in občanov na področju komunale.

Izhajajoč iz tega načela, je popravljen osnutek predloženega zakona tako, da predstavlja osnove in okvire za nadaljnje in podrobnejše urejanje odnosov na nivoju občine in v vseh samoupravnih sredinah, to je za urejanje razmerij z občinskimi predpisi in samoupravnimi splošnimi akti. Zakon ne posega v ustavne normativne pristojnosti občine, pač pa prepušča njim, da glede na raznolikost potreb, pogojev in možnosti za zadovoljevanje teh potreb ter specifičnosti na področju komunale, same podrobneje uredijo oziroma razrešujejo posamezna vprašanja v skladu z zakonom. Občinam je tako prepuščeno, da lahko poleg osmih komunalnih dejavnosti, ki jih opredeljuje že zakon, opredelijo kot komunalno dejavnost posebnega družbenega pomena vzdrževanje cest, ulic in trgov v naselju ter oskrbo naselij s toplotno energijo in plinom, ki so po svojem tehnično-tehnološkem značaju sicer cestne oziroma energetske dejavnosti, poleg tega pa še posamezno drugo dejavnost, katere opravljanje je neogiben pogoj za delo in življenje ljudi v naselju, pa je ni mogoče uravnati le po tržnih zakonitostih. Analogne rešitve glede navedenih dejavnosti naj bi prinesla tudi zakon o cestah in zakon o energetiki.

Pri zadevah skupnega odločanja prinaša osnutek zakona novo rešitev, po kateri lahko občinska skupščina z odlokom določi način in mesto odločanja

o navedenih zadevah, kar je bilo do sedaj prepuščeno le družbenemu dogovoru v občini. Takšna rešitev je predlagana zato, ker dogovori v večini občin niso bili sklenjeni, zaradi česar je v praksi prihajalo do težav.

Posamezne zadeve skupnega odločanja v razširjenih delavskih svetih komunalnih organizacij bo potrebno še proučiti in urediti drugače kot je ponujeno, na kar so opozorile razprave delovnih teles Skupščine o osnutku zakona. Prav tako je občinskim skupščinam prepuščeno, da lahko z odlokom uredijo vprašanje obveznosti do samoupravne organiziranosti, seveda v skladu z možnimi oblikami, ki jih opredeljuje že ponujeni osnutek zakona.

Glede dopolnitve ponujenih oblik samoupravne organiziranosti na nivoju občine kot tudi obvezne organiziranosti na nivoju republike, predlagatelj sprejema pripombe delovnih teles v njihovih poročilih k osnutku zakona.

Izhajajoč iz temeljnega, že navedenega načela, so določbe veljavnega zakona, ki opredeljujejo vlogo krajevnih skupnosti na področju komunale, ostale v bistvu nespremenjene. Dosedanje razprave so opozorile na vlogo in položaj krajevne skupnosti, kadar te organizirajo opravljanje posameznih specifičnih komunalnih dejavnosti, zato bo pri nadaljnjem oblikovanju zakona potrebno zagotoviti trdnejšo povezanost krajevnih skupnosti s komunalnimi skupnostmi, zlasti kar zadeva upoštevanje skupno dogovorjenih nalog v samoupravnih sporazumih o temeljih planov in planiranih komunalnih skupnosti. Prav tako bo potrebno razrešiti vprašanja statusa komunalnih objektov in naprav, s katerimi upravljajo krajevne skupnosti.

Posebej velja poudariti vprašanje investitorstva na področju komunale. Po predlagani rešitvi je lahko investitor komunalnih objektov in naprav poleg komunalne organizacije oziroma poslovne skupnosti in krajevne skupnosti tudi komunalna skupnost. Dosedanje razprave so opozorile, da je potrebno vlogo komunalne skupnosti kot investitorja opredeliti tako, da ta praviloma poveri opravljanje investicijskih del komunalni organizaciji ali poslovni skupnosti, kar predlagatelj osnutka zakona sprejema.

Predlagano ureditev družbenoekonomskih odnosov so dosedanje razprave ocenile kot ustrezno in solidno osnovo za nadaljnje samoupravno urejanje razmerij med subjekti na področju komunale. Opuščene so rešitve, po katerih bi bilo mogoče s pomočjo raznih mehanizmov, ki bi jih predpisovale družbenopolitične skupnosti, na enostaven način ter mimo sporazumevanja in dogovarjanja v samoupravnem planskem procesu po avtomatizmu zagotavljati sredstva za opravljanje komunalnih dejavnosti.

Osnutek zakona v tem pogledu prepušča zadeve samoupravnemu urejanju. Opredeljuje le izvirne vire sredstev za opravljanje in razvoj komunalnih dejavnosti ter osnove, načine in obveznosti za samoupravno razreševanje vprašanj, cen in povračil ter njihove strukture za zagotavljanje enostavne reprodukcije na področju individualne in kolektivne porabe kakor tudi vprašanj razširjene reprodukcije. Razprave skupščinskih delovnih teles o osnutku zakona pa so opozorile, da bo potrebno nekatere rešitve v poglavju »Družbenoekonomski odnosi« spremeniti in dopolniti.

S tem bi bil dan kratek pregled najpomembnejših predlaganih novih rešitev v osnutku zakona s poudarkom na izhodiščih in usmeritvah, ki so vodile predlagatelja k oblikovanju takšnih rešitev, kakor tudi stališč predlagatelja do nekaterih pripomb in predlogov iz obravnave osnutka zakona na sejah delovnih teles Skupščine, ki so podrobneje obrazloženi v njihovih poročilih.

Osnutek zakona o spremembah in dopolnitvah zakona je bil obravnavan tudi na petih regijskih posvetih, ki so jih organizirali Zveza komunalnih skupnosti Slovenije, Poslovno združenje stanovanjskega in komunalnega gospodarstva pri Gospodarski zbornici Slovenije in Republiški odbor sindikata delavcev stanovanjskega in komunalnega gospodarstva. Razprave o osnutku zakona, zlasti v delovnih telesih Skupščine SR Slovenije so dale vrsto konstruktivnih predlogov za ureditev komunalnih dejavnosti.

Predlagatelj v načelu sprejema predloge, dane v poročilih skupščinskih delovnih teles, in meni, da skupaj z osnutkom zakona predstavljajo solidno osnovo za pripravo predloga zakona oziroma celovito ureditev komunalnih dejavnosti v skladu z ustavo SR Slovenije, sistemskimi zakoni in sprejetimi družbenopolitičnimi izhodišči za nadaljnji razvoj samoupravnih družbenoekonomskih odnosov, zato predlaga zboru, da sprejme osnutek zakona.

Predsednik Emil Tomažič: Hvala lepa! Želijo poročevalci delovnih teles besedo? (Ne želijo.)

Pričenjam razpravo. Besedo ima tovariš Marko Rainer, predstavnik Splošnega združenja komunalnega in stanovanjskega gospodarstva Slovenije.

Marko Rainer: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Naše združenje je skupaj z Zvezo komunalnih skupnosti Slovenije in z Republiškim odborom sindikata delavcev komunalnega in stanovanjskega gospodarstva Slovenije organiziralo pet regijskih posvetov na temo »Sprememba komunalne zakonodaje in nadaljnji razvoj samoupravnih družbenih odnosov na komunalnem področju«.

Izvršilni odbor splošnega združenja je na izredni seji, dne 30. 6., strnil povzetke razprav regijskih posvetov ter s tem v zvezi daje naslednje pripombe in stališča k predloženemu zakonskemu osnutku in hkrati k osnutku zakona o upravljanju in razpolaganju s stavbnim zemljiščem, ki pa še ni v skupščinski obravnavi.

1. Splošno združenje v načelu podpira osnutka obeh zakonov in predlaga, da se oba zakona kot predloga obravnavata hkrati v Skupščini SR Slovenije kakor tudi, da se predloga zakona pripravita v integralnem besedilu tako, da bo lažja presoja končnega besedila. Prav tako naj se vsebinsko uskladita oba zakona, da se posamezne zadeve ne ponavljajo.

2. Predlaga se, da se v uvodnih določilih zakona o komunalnih dejavnostih ponudi definicija o komunalnih dejavnostih, kakor to določa ustava SR Slovenije, da bi na ta način zagotovili jasno opredelitev vsebine komunalnih dejavnosti.

3. V nomenklaturi komunalnih dejavnosti naj se določneje opredeli, katere dejavnosti lahko občinska skupščina obravnava kot komunalne. Prav tako je potrebno zagotoviti, da se določilo o mestnih cestah in ulicah, kakor tudi o daljinskem ogrevanju in oskrbi s plinom ustrezno vnese tudi v zakon o cestah in zakon o enegetiki, to je, da o tem, ali te dejavnosti ostanejo kot komunalne, odloča občinska skupščina.

4. Komunalnim delovnim organizacijam je potrebno omogočiti, da opravljajo eno ali več komunalnih dejavnosti kot glavno dejavnost. To vprašanje je pomembno tako glede registracije, kakor tudi zato, ker je večina komunalnih delovnih organizacij že sedaj opravljala večje število komunalnih dejavnosti in je potrebno zagotoviti možnost, da se sedanja praksa uzakoni,

saj v večini občin ni mogoče, da bi organizirali posamezne temeljne organizacije po posameznih dejavnostih.

5. Potrebno je zagotoviti, da bodo delavci komunalnih delovnih organizacij prevzeli skrb in odgovornost za funkcioniranje komunalnih oskrbovalnih sistemov, tako glede enostavne kakor tudi razširjene reprodukcije. V ta namen je potrebno zagotoviti ustrezno strokovno zasedenost v komunalnih delovnih organizacijah, kar naj bi podrobneje razrešil tudi predvideni družbeni dogovor. Hitra rast in razvoj komunalnih dejavnosti, ki je posledica hitre urbanizacije in urejanja prostora, zahteva v interesu varstva okolja in zaščite zraka, da se to področje hitreje strokovno razvija, kar bo prispevalo, da se bodo tudi samoupravni in družbenoekonomski odnosi na tem področju kvalitetneje poglobljali.

6. Bolj jasno je potrebno opredeliti funkcijo investitorstva, kar naj bi zagotovilo kvalitetnejši pristop k izvajanju nalog, ki so pred komunalnim gospodarstvom.

7. Na vseh nivojih je potrebno zagotoviti strokovnost dela pri vzdrževanju komunalnih oskrbovalnih sistemov, ne oziraje se na upravljalca posameznih sistemov. Pri tem je potrebno podrobneje opredeliti pogoje za delo pri vzdrževanju komunalnih oskrbovalnih sistemov, tako v primerih, ko upravlja posamezne dejavnosti krajevna skupnost ali pa komunalna delovna organizacija.

8. Z zakonom je potrebno določiti tudi prenos osnovnih sredstev in pogoje, pod katerimi se odda v vzdrževanje posamezen del oskrbovalnega sistema. Prav tako naj se z zakonom omogoči, da se postopno amortizirajo sredstva komunalnih oskrbovalnih sistemov glede na njihov obseg in koriščenje, saj v praksi vemo, da so posamezni sistemi koriščeni v celoti šele v daljšem obdobju, glede na to, da so ti dimenzionirani glede na daljše obdobje. Neupoštevanje tega dejstva, bi neadekvatno vplivalo na cene komunalnih storitev.

9. Zakon naj bi predvidel možnost, da se s podzakonskimi predpisi izdajo tudi potrebni tehnični in drugi predpisi o delovanju komunalnih oskrbovalnih sistemov, kakor tudi za urejanje in pripravo mestnih stavbnih zemljišč.

10. Precizno naj se določi, v katerih primerih ni mogoč pravni promet z osnovnimi sredstvi komunalnih delovnih organizacij. Jasno je, da pravni promet ni mogoč z osnovnimi sredstvi, ki predstavljajo komunalni oskrbovalni sistem. Po drugi strani pa je potrebno omogočiti, da komunalne delovne organizacije ob sodelovanju predstavnikov uporabnikov samostojno odločajo o pravnem prometu, to je nabavi in prodaji osnovnih sredstev, ki predstavljajo delovna sredstva, kot na primer specialna komunalna vozila in podobno.

11. Glede cen komunalnih storitev je potrebno podrobno določiti postopke o njihovem sprejemanju, saj danes o tem odločajo ali soodločajo delavski sveti komunalnih delovnih organizacij ob sodelovanju predstavnikov uporabnikov, organi samoupravnih komunalnih skupnosti, družbenopolitične skupnosti — skupščina ali izvršni sveti — ter končno še skupnost za cene, ob upoštevanju družbenega dogovora o politiki cen. Tak sistem določanja in sprejemanja cen podaljšuje celotni postopek ter kaže na neučinkovitost sistema, ki ima svoje negativne posledice v normalnem delu komunalne delovne organizacije.

12. Podrobneje kot doslej je potrebno opredeliti pristojnosti krajevnih skupnosti, samoupravnih komunalnih skupnosti kakor tudi delavskih svetov in komunalnih delovnih organizacij ob sodelovanju s predstavniki uporabnikov; gre za 4. in 5. člen.

13. Z zakonom bo potrebno podrobneje opredeliti tudi vprašanje virov sredstev, ker sedanja praksa kaže, da neuspešnost razreševanja te problematike vpliva na zaostajanje komunalnega gospodarstva, kar se negativno odraža v pravočasni pripravi stavbnega zemljišča tako za stanovanjsko kakor tudi za ostalo gradnjo.

14. Proučiti je potrebno predlagane oblike kritja primanjkljaja v komunalnih delovnih organizacijah, kot to določa 24. e člen, toliko bolj, ker so sredstva, predvidena v ta namen, prihodek stavbno-zemljiške skupnosti.

15. Potrebno je v obeh zakonih zagotoviti enotno definicijo pojmov individualne in kolektivne komunalne potrošnje ter enotno terminologijo v zvezi s prostorskimi in izvedbenimi akti, zazidalnimi, urbanističnimi in ureditvenimi načrti, urbanističnimi redi in podobno. Zagotoviti je potrebno poenostavitev postopkov in realnost uresničevanja zakonov glede na kadrovske in druge probleme. Kot primer navajamo občino Novo mesto, ki obsega 360 naselij, v katerih se stalno pojavljajo zahteve po novogradnjah, adaptacijah, ureditvah in tako dalje, za kar je potrebno zagotoviti ustrezen red pri urejanju prostora.

16. Proučiti je potrebno realnost obračunavanja prispevka za urejanje zemljišča za širše obračunsko območje ter revalorizacijo prispevka glede na sedanjo prakso javnih pravobranilcev in stališč Službe družbenega knjigovodstva, posebno še, kadar gre za dodatne dozidave tako imenovanih plomb, nadzidav in podobno, da ne bi prihajalo do ustavnih sporov. To je potrebno jasneje opredeliti v 10. in 21. členu zakona o upravljanju in razpolaganju s stavbnim zemljiščem glede prispevka investitorja.

17. V zakonu o upravljanju in razpolaganju s stavbnim zemljiščem naj se določi vloga komunalne interesne skupnosti in komunalne delovne organizacije pri urejanju in upravljanju stavbnih zemljišč, saj v 17. členu zakona te sploh niso omenjene. Gre predvsem za vlogo pri razširjeni reprodukciji zagotavljanja oskrbovalnih sistemov.

18. Glede na pravni promet z zemljišči je potrebno predhodno proučiti vse potrebne posle v zvezi z vodenjem zemljiške knjige.

19. V zakonu o upravljanju in razpolaganju s stavbnim zemljiščem je potrebno bolj jasno opredeliti samo financiranje in kreditiranje dejavnosti glede na dolgoročnost naložb, ker so prav ta vprašanja povzročala v preteklosti znatne zastoje v dejavnosti.

20. Proučiti je potrebno umestnost plačevanja prispevka za kolektivno rabo samo s strani proizvodnih temeljnih organizacij v prehodnem obdobju do leta 1985. Za obdobje od leta 1981—1985 so že podpisani samoupravni sporazumi in bi bilo potrebno ponoviti celotne postopke, kar bi povzročalo, da se celotni postopki sprejemanja samoupravnih sporazumov ponove.

V razpravah je bila večkrat izražena želja, da bi z novo zakonodajo dobili osnovo za racionalnejše in učinkovitejše oblike delovanja in razreševanja samoupravnih, upravnih in operativnih institucij, ki delujejo na področju komunalnega gospodarstva in urejanja ter razpolaganja s stavbnim zemljiščem. Splošno združenje komunalnega in stanovanjskega gospodarstva Slovenije izraža pripravljenost, da sodeluje pri oblikovanju in nadaljnji pripravi besedila predlogov obeh zakonov. Hvala lepa!

Predsednik Emil Tomazič: Hvala lepa! Razpravljaj bo tovariš Ivan Antolašič, delegat Zbora združenega dela, gospodarsko področje, 38. okoliš, Ljubljana-Siška. Prosim!

Ivan Antolašič: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! O osnutku zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o komunalnih dejavnostih posebnega družbenega pomena smo razpravljali v SOZD Integral, Delovna organizacija ljubljanski potniški promet, ker je ta obvezna opravljati usluge v potniškem prometu vsem delovnim ljudem in občanom. Pri tem smo v osnutku zakona zasledili nekatere pomanjkljivosti in se odločili, da damo nekatere pripombe. Pripombe je obravnavala tudi delegacija 38. okoliša, ki se s pripombami strinja in jih podpira. Gre za naslednje pripombe.

V 3. členu, v drugi alineji, točka 7, naj se vstavi besedilo, ki naj se glasi: »vzdrževanje postajnih tabel na postajališčih mestnega prometa«.

Za točko 7 se doda točka 8, ki naj se glasi: »opravljanje javnega obmestnega prometa«. Točka 8 se spremeni v točko 9 ali pa se točka 7 dopolni in se glasi: »prevoz potnikov v mestnem in obmestnem prometu«.

Obrazložitev: Obmestni potniški promet je tako kot mestni potniški promet dejavnost, katerega naloga je prevoz delovnih ljudi in občanov predvsem na delo in z dela ter služi kot povezava bolj oddaljenih mestnih območij s središčem mesta. Mejo med mestnim in obmestnim prometom je težko postaviti, ker je pravzaprav ni in je obmestni promet nadaljevanje oziroma podaljšanje mestnega prometa do posameznih strnjjenih naselij izven ožjega območja mesta. Tako kot za mestni je tudi za obmestni promet trajno in nepretrgano delovanje pogoj za življenje in delo občanov, predvsem pa delovnih ljudi. V sedanjem trenutku, ko je potrebno na vseh področjih varčevati z gorivom, je dejavnost mestnega prometa kot tudi obmestnega prometa veliko pomembnejša, saj je potrebno doseči preusmeritev potnikov iz osebnih vozil na javni prevoz. Prav iz teh razlogov tudi za obmestni promet ni mogoče upoštevati tržnih zakonitosti, zato so izpolnjeni vsi pogoji, da se tudi obmestni promet vključi v komunalno dejavnost.

Navedeno stališče je v skladu z odlokom o enotni klasifikaciji dejavnosti (Uradni list SFRJ, št. 34/76), ko je v področju 06 — promet in zveze v podskupini s šifro 060601, opredeljena dejavnost — prevoz potnikov v mestnem in obmestnem prometu. Glede na obvezno enotno klasifikacijo predlagamo, da se v predlogu zakona upoštevajo naše pripombe s tem, da bo besedilo zakona usklajeno tudi z navedenim odlokom.

Predlagamo, da organizacija združenega dela, ki opravlja javni mestni promet, ne bi vzdrževala postajališč in pripadajoče opreme v naselju. V primeru, da besedilo ostane tako kot je, bi bilo potrebno nabaviti ustrezna tehnična sredstva in dodatno usposobljeno delovno silo, kar pa bi vplivalo na povečanje stroškov.

Vzdrževanje postajališč je tudi priprava zemljišča in vzdrževanje cestišča na postajališču, zato je smotrno, da ta dela opravlja še naprej tista organizacija združenega dela, ki ji je zaupano vzdrževanje ulic in cest, vključno z obračališči mestnega potniškega prometa. Delitev dela na tem področju ni smotrna. Še naprej pa naj organizacija združenega dela, ki opravlja javni mestni promet, vzdržuje postajne table, saj je dolžnost te organizacije združenega dela, da postajališče označi s tablo, iz katere mora biti razviden naziv postajališča, proga in vozni red.

K 14. členu. Besedilo 25. člena se spremeni tako, da se glasi: »Spore med strankami iz družbenoekonomskih odnosov in drugih samoupravnih odnosov bo reševalo pristojno sodišče združenega dela.«

Obrazložitev: Menimo, da je ustanavljanje posebnih sodišč združenega dela v danem gospodarskem trenutku nedopustno. Zakon sicer dopušča ustanavljanje posebnih sodišč združenega dela, menimo pa, da je to nepotrebno, saj sedanja sodišča združenega dela lahko rešujejo tudi navedene spore, brez škode za katerokoli od strank.

Ostale pripombe naše skupine delegatov bi oddal v pisni obliki. Hvala lepa!

Predsednik Emil Tomazič: Besedo ima tovariš Marjan Kurnik, gospodarsko področje, 18. okoliš, Slovenska Bistrica.

Marjan Kurnik: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Na skupni seji delegatov za Zbor občin in Zbor združenega dela smo sprejeli naslednje načelne in konkretne pripombe:

1. Zaradi preglednosti in jasnosti je potrebno popraviti celoten čistopis novega zakona, kjer naj se združijo že veljavne dopolnitve zakona in predlagane dopolnitve osnutka.

2. V dopolnitvi osnutka zakona naj se konkretnije razmejijo pravice in obveznosti glede določanja cen komunalnih storitev med občinsko skupnostjo za cene in samoupravno komunalno interesno skupnostjo.

3. Ker smo v tekočem planskem obdobju 1981—1985, bi kazalo obdržati še nekatere oblike financiranja iz sedaj veljavnega zakona, ki se nanašajo na pravice skupščine občine, da lahko predpiše prispevek za razširjeno reprodukcijo komunalnih objektov in naprav ter možnost obveznega združevanja prispevkov uporabnikov komunalnih storitev za financiranje komunalne dejavnosti.

V 3. členu je skupščini občine dana pravica, da lahko s svojim odlokom določi tudi vzdrževaje cest, ulic in trgov kot komunalno dejavnost, kar pa ni v skladu z osnutkom zakona o javnih cestah.

V 24. členu naj se časovno opredeli sprejem enotne metodologije za izdelavo planskih dokumentov v samoupravnih komunalnih interesnih skupnostih, ki naj bi jo sprejela Zveza komunalnih skupnosti Slovenije.

Določila 24. j člena so v nasprotju z veljavnim zakonom o upravljanju in razpolaganju s stavbnimi zemljišči. Nadomestilo za uporabo stavbnega zemljišča se po tem zakonu sme uporabljati le za graditev objektov in naprav primarnega pomena. Osnutek zakona o komunalnih dejavnostih pa upravljanje in razpolaganje s stavbnimi zemljišči izpušča iz nomenklature komunalnih dejavnosti. Hvala.

Predsednik Emil Tomazič: Hvala lepa. Besedo ima Armand Kopitar, gospodarsko področje, 37. okoliš, Ljubljana-Moste-Polje.

Armand Kopitar: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Na kratko bi opozoril le na nekatere pripombe, ki smo jih posredovali tudi v pisni obliki.

1. Pri zakonu naj se vrstni red spremeni in smiselno uredi ter dopolni tako, da bi vseboval najprej splošne določbe, temu bi sledilo delo, ki naj ga

komunalne skupnosti opravljajo, potem izvajanje metod in reševanje sporov, financiranje in kazenske določbe

2. Jasneje in določneje je potrebno opredeliti komunalno dejavnost in jo dopolniti s financiranjem oziroma z navedbo finančnih virov in planiranjem.

3. Komunalne delovne organizacije naj imajo jasno določeno in opisano dejavnost, da se izključi njihov monopolni položaj nad določenimi dejavnostmi, na primer projektiranjem. Pogosto se dogaja, da so projekti, ki jih pripravijo razna komunalna podjetja, za kanalizacijo ali vodo, sprejeti, mnogo boljši drugih delovnih organizacij pa naletijo na številne težave.

4. Uporabniki naj v zakonu dobe svoje mesto z jasno opredelitvijo njihove organiziranosti. Dosedanji mešani delavski sveti niso imeli zaželenih učinkov. Velikokrat se je dogajalo, govorim iz lastne izkušnje, da v Ljubljani v petih letih niti enkrat nismo bili sklepčni, poleg tega pa so na nas, uporabnike, izvajalci izvajali pritisk, da smo postali nekakšno orodje za njihovo izsiljevanje višjih cen na raznih skupščinah in podobno. Tako smo postali neke vrste poslanci, v nobenem primeru pa ne nastopamo kot delegati.

5. Temelje komunalne skupnosti morajo biti obvezno na nivoju občine. Te pa se po lastni presoji in potrebi lahko poljubno združujejo in to ne le v okviru mesta; na primer: v Mostah se združujemo z Grosupljem, Litijo in z vsemi tistimi, s katerimi nas vežejo skupni interesi glede cest in podobno. Zakon tu preveč poudarja vlogo krajevnih skupnosti, ki za zahtevne naloge niso niti kadrovsko niti organizacijsko usposobljene. Ves čas namreč poudarjamo, da krajevna skupnost ne sme postati občina v malem, tu pa ravno to zahtevamo od nje.

In zadnja pripomba. Zakon naj vsebuje tudi kazenske določbe za kršitelje. Hvala lepa!

Predsednik Emil Tomazič: Besedo ima Franc Križnar, gospodarsko področje, 11. okoliš, Kranj.

Franc Križnar: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Na seji skupin delegatov iz občine Kranj, dne 25. junija 1981, je bil obravnavan osnutek predloženega zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o komunalnih dejavnostih posebnega družbenega pomena in so bile oblikovane naslednje pripombe:

1. Namen zakona je, da se iz nomenklature komunalnih dejavnosti izločijo prometna, obrtna in energetska dejavnost, vzdrževanje dovoznih poti, pešpoti, hodnikov in drugih javnih poti (5. točka 3. člena) ter vzdrževanje cest, ulic in trgov (po osnutku zakona o javnih cestah, so to lokalne ceste), kar lahko občinska skupščina določi s svojim odlokom kot komunalno dejavnost (3. odstavek 3. člena). To ni dosledna izvedba namena zakona, saj to vprašanje ureja tudi osnutek zakona o javnih cestah, ko govori o vzdrževanju in varstvu cest kot dejavnosti posebnega družbenega pomena (5. člen) in ko govori o razvrščanju lokalnih cest (8. člen), ter o urejanju javnih poti (10. člen). Kategorizacijo dejavnosti, vzdrževanje in varstvo javnih poti in cest je treba dosledno vključiti v zakon o javnih cestah ali v zakon o komunalnih dejavnostih, kajti oba zakona govorita o vzdrževanju kot dejavnosti posebnega družbenega pomena.

2. V tretjem odstavku 3. člena naj se zapiše, da občinska skupščina lahko s svojim odlokom določi kot komunalno dejavnost tudi posamezno drugo ko-

munalno dejavnost, ne pa katerokoli dejavnost, sicer določba ni jasna in dosledna.

3. Zakaj se spreminja naslov zakona, če je v četrtem odstavku 3. člena zapisano, da so vse komunalne dejavnosti po tem zakonu in po občinskem odloku dejavnosti posebnega družbenega pomena? Če se spreminja naslov, potem naj se zapiše, katere so komunalne dejavnosti, ki niso posebnega družbenega pomena, kajti posebnega družbenega pomena so tiste, ki so vpisane v 3. odstavku 3. člena. Gre za načelno določbo v zakonu, ne pa za določbo, ki velja le za občinski odlok. Taka določba velja tudi za nomenklaturo po zakonu.

4. Preveri naj se določba pete, šeste in sedme alinee 4. točke — razpolaganje s komunalnimi objekti in napravami, določanje standardov za posamezne komunalne storitve, določanje cen in povračil za posamezne komunalne storitve. Pod kakšnimi pogoji je to v pristojnosti uporabnikov in izvajalcev? Določba o razpolaganju s komunalnimi objekti in napravami (4. člen) naj se uskladi s tretjim odstavkom 11. člena, po katerem pravni promet z osnovnimi sredstvi ni dopusten.

5. 5. člen vsebinsko povzema določbo 4. člena in jih navezuje na 51. člen ustave SR Slovenije s tem, da povzema določbe ustave. Sam 5. člen osnutka pa ne prispeva k dopolnitvi materialnih določb zakona.

6. Varianta k 6. členu osnutka zakona ne pride v poštev.

7. 9. člen osnutka zakona naj se dopolni z novim četrtem odstavkom, ki naj se glasi: »Komunalna organizacija iz prejšnjega odstavka tega člena ima pri oddaji gradbenih ali rekonstrukcijskih del prednostno pravico pod enakimi pogoji ponudbe.«

8. Način dela komunalnih skupnosti naj se preveri glede na ustrezne določbe zakona o skupnih osnovah svobodne menjave dela (Uradni list SRS, št. 17/79).

9. Varianta k 7. členu ne pride v poštev.

10. Če gre za določbe, ki so zapisane v zakonu o združenem delu, naj se te ne povzemajo v posebnem zakonu, temveč naj se med splošnimi določbami zapiše, da ta vprašanja ureja zakon o združenem delu.

To velja tud za druge predpise, ki urejajo področja, ki so skupna različnim delovnim skupnostim (pridobivanje dohodka, skupne osnove svobodne menjave dela itd.).

11. V 24. členu naj se zapiše, kako se organizirajo uporabniki, ko oblikujejo elemente za pripravo samoupravnih sporazumov. To velja tudi za izvajalce.

12. Zveza komunalnih skupnosti Slovenije je zelo pomembna, zato naj se določi 6. člena osnutka zakona dopolni tako, da bo iz dopolnitve jasno razviden celoten namen in pomen zveze.

13. Določbo četrte alinee 24. f člena je potrebno uskladiti z zakonom o upravljanju in razpolaganju s stavbnimi zemljišči (48. člen).

14. Po določbah 14. člena se primanjkljaj pri izvajanju programa vzdrževanja komunalnih objektov in naprav lahko pokriva iz sredstev, zbranih z nadomestilom in povračilom investitorjev ob pridobitvi stavbnega zemljišča. Če pride do presežka teh sredstev, se ta namenijo za rekonstrukcijo in izgradnjo komunalnih objektov in naprav. Res je, da se prepletajo dejavnosti po obeh zakonih (komunalna dejavnost in upravljanje), to je dejavnosti posebnega družbenega pomena in dejavnosti, za katere veljajo le tržne zakonitosti, vendar je treba določbe bolj točno zapisati oziroma določiti pogoje, kdaj

se smejo uporabljati originarna sredstva stavbne skupnosti (nadomestila in povračila), tako da bo zagotovljeno nemoteno izvajanje programa obeh skupnosti. Hvala lepa!

Predsednik Emil Tomažič: Hvala lepa! Besedo ima Milan Tepej, gospodarsko področje, 6. okoliš, Velenje-Mozirje.

Milan Tepej: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Na svoji seji dne 29. 6. 1981 je skupina delegatov 6. okoliša obravnavala osnutek zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o komunalni dejavnosti posebnega družbenega pomena in pri tem sprejela naslednje pripombe. Najprej splošne ugotovitve.

1. Pri obravnavi osnutka zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o komunalnih dejavnostih posebnega družbenega pomena moramo imeti pred očmi zaradi celovitosti tudi zakon o stanovanjskem gospodarstvu, osnutek zakona o spremembah zakona o upravljanju in razpolaganju s stavbnim zemljiščem, osnutek zakona o energetiki, osnutek zakona o javnih cestah in osnutkih zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o vodah, kajti vsa ta zakonodaja posega v stanovanjsko-komunalno gospodarstvo kot nedeljivo povezan del družbenega gospodarjenja.

2. Vsi naštetih zakoni kljub drugačnim družbenim usmeritvam prinašajo sektorsko organiziranost po vertikali od republiških do občinskih interesnih skupnosti za posamezna področja, kar bo privedlo do »poplave« interesnih skupnosti materialne proizvodnje po občinah, v katerih ne bo mogoče uskladiti delnih interesov v skupni in edini interes delavcev, delovnih ljudi in občanov — to je redna komunalna in stanovanjska oskrba ter usklajena in racionalna komunalna in stanovanjska izgradnja.

Vertikalna organiziranost je nedvomno pot k še večji neracionalnosti, zato je v tem stabilizacijskem obdobju popolnoma nesprejemljiva. Menimo, da bi v občinah vsa vprašanja lahko popolnoma samoupravno in mnogo uspešneje urejali v eni občinski stanovanjsko-komunalni skupnosti.

3. Čeprav predloženi osnutek zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o komunalnih dejavnostih posebnega družbenega pomena prinaša vrsto pozitivnih rešitev in odpravo nekaterih najbolj evidentnih pomanjkljivosti veljavnega zakona, pa že navedeni razlogi narekujejo sprejetje systemskega zakona o komunalnem gospodarstvu in ne le spremembe in dopolnitve sedanje zakonodaje.

Konkretne pripombe:

1. Predloženi osnutek zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o komunalnih dejavnostih posebnega družbenega pomena obsega tolikšne spremembe in dopolnitve, da določbe doslej veljavnega zakona praktično več ne veljajo. To je še en razlog in dokaz, da je potreba po systemskem zakonu o komunalnem gospodarstvu upravičena.

2. Iz nomenklature komunalnih dejavnosti je v osnutku izpuščena komunalna dejavnost za toplotno oskrbo uporabnikov in za vzdrževanje in urejanje lokalnih cest, vključena pa je možnost, da občine odločajo v svojih družbenih dogovorih o usodi teh dejavnosti. Menimo, da je taka rešitev kompromis najslabše vrste in kaže na neodločnost zakonodajalca, čeprav ima jasna stališča združenega dela, organiziranega v splošnih združenjih in v Zvezi komunalnih skupnosti.

3. Osnutek zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o komunalni dejavnosti posebnega družbenega pomena ne predvideva, da so komunalne organizacije združenega dela nosilke razvoja komunalnega gospodarstva in odgovorne za enostavno in razširjeno reprodukcijo v skladu s planskimi obveznostmi, sprejetimi po načelih svobodne menjave dela.

Zaradi tega komunalni organizaciji združenega dela niso zagotovljeni normalni pogoji gospodarjenja, kar bo ponovno vodilo komunalne organizacije v tržne dejavnosti in pridobivanje manjkajočega dohodka iz nekomunalnih dejavnosti.

4. Osnutek zakona odlaga določitev minimalnih pogojev, ki jih morajo izpolnjevati organizacije združenega dela pri opravljanju komunalnih dejavnosti in predvideva v ta namen poseben družbeni dogovor (15. člen). Menimo, da so minimalni tehnični, kadrovski in materialni pogoji ena od temeljnih opredelitev in morajo biti urejeni v zakonu.

5. Osnutek zakona ne razrešuje problematike registriranja komunalnih organizacij združenega dela, sedanja praksa pa je takšna, da so komunalne organizacije združenega dela registrirane za opravljanje glavne dejavnosti, to je običajno tista komunalna dejavnost, ki se opravlja v večjem obsegu in stranskih dejavnostih, te pa so komunalne dejavnosti, ki se opravljajo v manjšem obsegu. Menimo, da nobena od komunalnih dejavnosti ne more biti registrirana kot stranska dejavnost, ne glede na njen obseg, ker je v tem primeru v podrejenem položaju.

6. Osnutek zakona ne razrešuje vprašanja vsebine pristojnosti in odgovornosti o odločanju o zadevah skupnega odločanja v mešanih delavskih svetih komunalnih organizacij združenega dela, v skupščinah komunalnih skupnosti in v občinskih skupščinah.

V 4. in 5. členu je navedeno, da o nekaterih zadevah skupnega odločanja soodločajo uporabniki in izvajalci na obeh nivojih odločanja, kar bo privedlo do različnih tolmačenj pri uporabi teh določil v praksi.

7. Osnutek zakona ne razrešuje vprašanja cen komunalne oskrbe in storitev, čeprav je iz sedanje prakse razvidno, da je politika obravnavanja in sprejemanja komunalnih cen zelo sporna. Še posebej je problematična rešitev, da komunalne skupnosti sprejemajo ovrednoten program komunalne oskrbe in storitev, skupnosti za cene pa potrjujejo cene, pri čemer lahko brez odgovornosti za materialne posledice določijo tudi nižje cene, kot jih narekuje ovrednoten in sprejet program.

8. Osnutek zakona predvideva v 24.f členu številne vire sredstev, pri čemer izpušča odgovor, kateri viri so namenjeni za enostavno in kateri za razširjeno reprodukcijo. Hkrati zajema tudi nekatere vire sredstev, ki so namenjeni stavbno-zemljiški skupnosti, ta pa je izpuščena iz nomenklature komunalnih dejavnosti v 3. členu.

9. Osnutek zakona v 7. členu preveč usmerja komunalne skupnosti v ustanavljanje lastnih strokovnih služb, premalo pa v ustanavljanje skupnih strokovnih služb za več interesnih skupnosti, kar bi bilo mnogo racionalnejše in bolj funkcionalno. Menimo, da mora biti v zakonu opredeljeno stališče, da je delovno področje strokovnih služb interesnih skupnosti opravljanje administrativno-strokovnih in pomožnih del za delovanje delegatskega sistema, ne pa strokovna opravila za realizacijo programov komunalne oskrbe in storitev, ki jih lahko opravljajo komunalne organizacije združenega dela.

10. Osnutek zakona v celotni shemi preveč usmerja k institucionaliziranju komunalnih skupnosti, namesto da bi usmerjal k rešitvi, da je komunalna skupnost mesto dogovarjanja med uporabniki komunalne oskrbe in storitev ter usposobljenimi izvajalci.

11. Osnutek zakona ne razrešuje vprašanja lastništva komunalnih objektov in naprav kot osnovnih sredstev velike vrednosti, ki ob pričetku obratovanja v mnogih primerih niso prenesena na upravljalca in od katerih se ne obračunava amortizacija. Menimo, da mora zakon določiti obvezen prenos zgrajenega komunalnega objekta oziroma naprave v osnovno sredstvo upravljalca ob pričetku obratovanja, ne glede na to, kdo in iz katerih sredstev ga zgradi.

12. Osnutek zakona prav tako ne razrešuje dvotirnosti delegatskega sistema, ki je opredeljen v 16. členu veljavnega zakona in predvideva poseben samoupravni sporazum za delegiranje delegatov v delavske svete komunalnih organizacij združenega dela.

Ceprav so v nekaterih občinah z velikimi težavami uspeli skleniti tak sporazum, pa se je izkazalo, da ti delegati nimajo ustrezne povezave z zborom uporabnikov komunalnih skupnosti. Menimo, da je pravilnejša, racionalnejša in bolj smotrna rešitev, da se delegati uporabnikov v delavskih svetih komunalnih organizacij združenega dela delegirajo iz zbora uporabnikov komunalnih skupnosti, ki je delegatsko tako sestavljen, da zajema vse uporabnike v organizacijah združenega dela, krajevnih skupnostih in družbenopolitičnih skupnostih, poleg tega pa so ti celoviteje seznanjeni s celotno komunalno problematiko in veliko bolje vključeni v informacijski sistem.

Predlagamo tudi, da se pri 15. d členu predvidijo kot udeleženci družbenega dogovora o razčlenitvi meril za uporabo v zakonu o združenem delu in v tem zakonu določenih pogojev za organiziranje komunalnih organizacij tudi občinske skupščine oziroma občine, kajti le-te so najbolj zainteresirane za to področje. Hvala lepa!

Predsednik Emil Tomažič: Hvala lepa! Besedo ima Milan Možina, delegat Zbora združenega dela, gospodarsko področje, 34. okoliš, Vrhnika-Logatec. Prosim!

Milan Možina: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Naša skupina delegatov daje naslednje pripombe:

V sedaj veljavnem zakonu kot tudi v osnutku zakona ni rešeno oziroma dorečeno financiranje. Dana bi morala biti tudi možnost, da se z odloki predpiše financiranje minimalnega dogovorjenega programa kolektivne komunalne porabe (enostavna reprodukcija), če se sredstva ne zagotovijo s samoupravnimi sporazumi. Hvala lepa!

Predsednik Emil Tomažič: Hvala lepa! Lista prijavljenih razpravljalcev je izčrpana. Želi še kdo razpravljati? (Da.) Besedo ima tovariš Slobodan Srdoč, delegat Zbora združenega dela za gospodarsko področje, 35. okoliš, Ljubljana-Bežigrad. Prosim!

Slobodan Srdoč: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Na seji dne 29. 6. 1981, smo delegati dali svoje mnenje k tej točki. Mnenja smo, da je Zveza komunalnih skupnosti Slovenije nepotrebna, ob upoštevanju, da je komunala v pristojnosti občine, saj si občine na tem področju tudi izmenju-

jejo izkušnje in se med seboj povezujejo. Prosim tudi za pojasnilo, kakšen dohodek ustvarjajo komunalne skupnosti glede na to, da ne ustvarjajo nobene nove vrednosti. Hvala lepa!

Predsednik Emil Tomažič: Hvala lepa! Besedo ima tovariš Ivan Kastrevc, delegat Zbora združenega dela, gospodarsko področje, 16. okoliš, Maribor.

Ivan Kastrevc: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Skupina delegatov je obravnavala osnutek zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o komunalnih dejavnostih posebnega družbenega pomena ter je v načelni razpravi menila, da bi bilo potrebno hkrati s tem osnutkom zakona obravnavati še osnutek zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o upravljanju in razpolaganju s stavbnimi zemljišči. Skupina delegatov zato predlaga, da se sklepanje o osnutku odloži, če bodo v razpravi na današnji seji zbora dane številne vsebinske pripombe.

V podrobni obravnavi osnutka zakona pa je bilo poudarjeno, da ni dovolj dosledno opredeljeno področje enostavne in razširjene reprodukcije tako z vidika opredelitve komunalne dejavnosti kot dejavnosti posebnega družbenega pomena, kakor tudi glede zagotavljanja sredstev na teh dveh področjih. Tako 3. člen osnutka v prvi alineji opredeljuje na področju oskrbe naselij z vodo tudi področje razširjene reprodukcije (čiščenje, dovajanje vode), medtem ko je za ostala področja opredeljeno le vzdrževanje in varstvo.

Delegati pa se strinjajo z možnostjo, da lahko občinska skupščina določi s svojim odlokom kot komunalno dejavnost vzdrževanje cest in oskrbo s toplotno energijo s tem, da je to potrebno uskladiti z zakonom o cestah in energetiki.

Na podlagi določb 24. i člena in 24. j člena in obrazložitve osnutka zakona bi se sicer dalo sklepati, kako se zagotavljajo sredstva za enostavno reprodukcijo in kako za razširjeno reprodukcijo, vendar je to preohlapno opredeljeno, zato zakon ni dovolj jasen, predvsem pa ni mogoče povsem opredeliti odnosov pri zagotavljanju sredstev za posamezne namene.

Glede samoupravne organiziranosti delegati predlagajo, da se spremeni 10. člen veljavnega zakona v tem smislu, da se komunalne interesne skupnosti ustanovljajo praviloma le za eno občino, da pa se posamezne občine lahko dogovorijo, da se ustanovi ena skupnost za več občin. Omogočilo naj bi se tudi, da se dejavnosti komunalne interesne skupnosti lahko opravljajo tudi v okviru drugih interesnih skupnosti.

Delegati so tudi menili, da je vprašanje investitorstva nejasno opredeljeno, predvsem drugi odstavek 9. člena.

Nadalje so delegati menili, da bi bilo potrebno opredeliti, da so komunalni objekti in naprave osnovno sredstvo komunalne organizacije in to v vsakem primeru. Po mnenju delegatov bi na ta način zagotovili enotnost upravljanja s temi objekti, kakor tudi izvajanje komunalnih dejavnosti. Po mnenju delegatov ima krajevna skupnost drugačno vlogo in naloge, kot je izvajanje komunalnih dejavnosti, ki naj se izvajajo v za to usposobljenih strokovnih organizacijah.

Skupina delegatov ima pripombe tudi k posameznim členom, ki jih posredujem pismeno.

Predsednik Emil Tomazič: Hvala lepa! Besedo ima tovariš Tomislav Majer, delegat Zbora združenega dela za področje gospodarstva, 1. okoliš, Celje. Prosim!

Tomislav Majer: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Zastavljamo nekaj vprašanj k osnutku zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o komunalnih dejavnostih posebnega družbenega pomena:

11. člen osnutka spreminja besedilo 20. člena dosedanjega zakona. Gre za to, da so po novem komunalni objekti in naprave, s katerimi upravlja komunalna organizacija oziroma druga samoupravna organizacija ali skupnost, osnovno sredstvo naštetih organizacij oziroma skupnosti. Pri tem naj povemo, da v občini Celje upravljajo krajevne skupnosti in druge skupnosti z več kot 160 vodovodi, z velikim številom pokopališč in še z drugimi komunalnimi objekti in napravami. Glede na spremembo dosedanjega 20. člena bodo morale vse te skupnosti in organizacije voditi knjigovodstvo osnovnih sredstev in še druga administrativno-tehnična opravila, ki jih do sedaj niso opravljale. Vprašanje je, ali bodo službe v krajevnih skupnostih in drugih skupnostih to lahko opravljale in kdo bo to delo financiral.

V 24.1 členu se bo po njegovi uveljavitvi precej spremenil način financiranja tako imenovanih kolektivnih komunalnih storitev. V dosedanjem 24. b členu so prispevek za obnavljanje komunalnih objektov in naprav in za financiranje komunalnih storitev skupne rabe plačevali vsi delavci v združenem delu in delovnih skupnosti gospodarstva in družbenih dejavnosti ter delavci pri zasebnikih. Po novem naj bi po načelih solidarnosti in vzajemnosti zagotavljali sredstva v ta namen le delavci s področja gospodarstva in delovni ljudje, ki samostojno opravljajo dejavnost z osebnim delom, s sredstvi v lasti občanov. Ta sprememba za celjske razmere pomeni, da več kot 5700 delavcev, ki so zaposleni v družbenem sektorju izven gospodarstva, za kolektivne komunalne storitve ne bi plačevali prispevka oziroma zagotavljali teh sredstev za financiranje. Če hočemo obdržati raven v komunalnih storitvah skupne rabe pri vzdrževanju komunalnih objektov in naprav skupne rabe na dosedanji ravni in v dosedanjem obsegu, bo potrebno združenemu delu v ta namen zvišati dosedanje prispevne stopnje. Logična posledica tega bi bila, da bi na drugi strani združeno delo zahtevalo, da se prispevki, ki jih plačuje za financiranje dejavnosti družbenih dejavnosti, zmanjšajo za toliko, kolikor bi znašale obveznosti delavcev v družbenih dejavnostih do financiranja kolektivnih komunalnih storitev. To pa je mogoče uresničiti le tako, da bi se samoupravni sporazumi o temeljih planov družbenih dejavnosti in gospodarstva ustrezno korigirali, prav tako pa tudi samoupravni sporazum o temeljih planov občinske komunalne skupnosti v tistem delu, ki obravnava to področje. To pomeni, da bo omenjena sprememba v 24.1 členu povzročila velike stroške, ki jih predstavlja potreben čas za oblikovanje sprememb samoupravnih sporazumov o temeljih plana, za njihovo usklajevanje, tolmačenje in sestanke, na katerih bi se omenjeni planski dokumenti sprejeli.

Dosedanji način financiranja, obnavljanja in vzdrževanja komunalnih objektov in naprav ter storitev skupne komunalne rabe je utečen in zadovoljivo funkcionira. Menimo, da ni opravičila za predlagano spremembo, še zlasti ne z vidika stroškov, ki jih bodo povzročila, razen če predlog sprememb ni pogojen z določbami ustave, zakona o združenem delu ali z določbami kakšnega drugega sistemskega zakona.

Dosedanji 24. b člen zakona je določal, da se prispevki za kolektivne komunalne storitve plačujejo komunalni skupnosti. Novi 24.1 člen ne ureja vprašanja, kje se zbirajo sredstva, s katerimi bi se zagotavljalo uresničevanje nalog s področja kolektivnih komunalnih storitev.

Doslej so bili tudi prispevki ob ceni prihodek komunalne skupnosti. Deloma iz teh sredstev, delno pa so iz sredstev iz 3. točke samoupravni organi samoupravne skupnosti z letnimi in srednjeročnimi plani pokrivali tudi stroške delovanja delegatskega sistema na tem področju ter stroške lastnih strokovnih služb ali plačilo za delo, ki so ga poverili drugim delovnim organizacijam za potrebe skupnosti. Vprašanje financiranja omenjenih stroškov je po osnutku sprememb in dopolnitev bolj ali manj odprto in nedorečeno. Hvala lepa!

Predsednik Emil Tomažič: Prosim, želi še kdo razpravljati? Tovariš Poljšak, želite morda besedo?

Tone Poljšak (iz klopi): Mislim, da nima smisla odložiti sklepanja o sprejemu osnutka zakona.

Predsednik Emil Tomažič: Tovariš Kastrevc je predlagal, da bi glede na razpravo razmislili o odložitvi sklepanja. Ker pa je bila razprava dovolj poglobljena, menim, da ni razlogov, da bi zadevo odložili, zlasti še zato, ker so vsa delovna telesa, ki so poglobljeno razpravljala o osnutku zakona, dala sicer kritične in konkretne pripombe, vendarle pa so podprla sprejem osnutka zakona. Zato bi predlagal, da sprejmemo sklep, ki ga imamo pred seboj na klopi. V tem smislu je sprejel stališča tudi Družbenopolitični zbor. Se zbor s tem strinja? (Da.)

Ali lahko predlagatelj odgovori na vprašanje 35. okoliša, ki se je glasilo: »Prosimo za pojasnilo, kakšen dohodek ustvarjajo komunalne skupnosti ob tem, da ne ustvarjajo nove vrednosti?« Sicer pa bomo vse razprave z vsemi pripombami in vprašanji odstopili Izvršnemu svetu. Potrebno bi bilo, da bi do naslednje faze to proučil in dal ustrezne odgovore.

Tone Poljšak: Predlagatelj bo vse predloge, ki so bili dani v delovnih telesih Skupščine in v razpravi na seji zbora in od katerih se nekateri med seboj pokrivajo, proučil. Ob predlogu zakona bo širše odgovoril tudi na vprašanje o dohodku teh skupnosti. Lahko rečem le to, da dohodka tudi nekatere druge skupnosti ne ustvarjajo. Ta vprašanja bi bilo treba načelno obravnavati glede vseh skupnosti, ne le komunalne. Menim, da gre za tako vprašanje, ki bi ga lahko še enkrat obravnavali v delovnih telesih Skupščine in zborov.

Predsednik Emil Tomažič: Želi še kdo razpravljati? (Ne.) Potem prosim, da se usmerite na predlagani sklep, o katerem bomo glasovali.

Kdor je za predlog sklepa, naj prosim glasuje! (123 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (5 delegatov.) Se je kdo vzdržal? (4 delegati.)

Ugotavljam, da je predlog sklepa sprejet z večino glasov.

Prehajamo na 4. točko dnevnega reda, to je na osnutek zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o vodah, ki ga je Skupščini SR Slovenije predložil v obravnavo njen Izvršni svet.

Osnutek zakona je bil objavljen v Poročevalcu št. 10. Danes ste na klop prejeli mnenja in stališča sekretariatov svetov Predsedstva Republiške konference SZDL Slovenije za družbenopolitični sistem in družbenoekonomske odnose ter ekonomsko politiko, poročilo Zakonodajno-pravne komisije, stališča in predloge Družbenopolitičnega zbora, ki je osnutek zakona obravnaval na podlagi 88. člena poslovnika Skupščine SR Slovenije in predlog sklepa, ki je bil pripravljen na podlagi vseh dosedanjih razprav o tem osnutku.

Želi predstavnik Izvršnega sveta besedo? (Da.) Besedo ima tovariš Alojz Mohar, republiški podsekretar v Republiškem komiteju za varstvo okolja in urejanje prostora.

Alojz Mohar: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Predlog za izdajo zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o vodah je Skupščina SR Slovenije obravnavala novembra 1980. leta in ga sprejela. Predlagatelj je naložila, naj na podlagi predloženih rešitev k predlogu za izdajo zakona ter stališč, pripomb in predlogov, oblikovanih v razpravah delegatov na sejah delovnih teles in zborov Skupščine, pripravi osnutek zakona.

Predloženi osnutek zakona v primerjavi s predlogom za izdajo zakona ne vsebuje bistvenih sprememb, opredeljuje pa predvsem vprašanja, ki se nanašajo na samoupravno organiziranost in družbenoekonomske odnose na področju vodnega gospodarstva v skladu z usmeritvami, pripombami in predlogi, oblikovanimi ob predlogu za izdajo zakona.

Naj v uvodu posebej opozorim le na nekatere rešitve, ki jih vsebuje predloženi osnutek. Osnutek zakona ohranja doseganje oblike samoupravnega organiziranja na področju vodnega gospodarstva. Še naprej ostaja kot obvezna oblika samoupravnega organiziranja območna vodna skupnost. Območne vodne skupnosti se neposredno in obvezno povezujejo z Zvezo vodnih skupnosti. Pri takšni organiziranosti je upoštevano stališče, da je mogoče, smotrno in celovito gospodarjenje z vodami le, če zajema to gospodarjenje zaključen vodni sistem z vsemi medsebojnimi vplivi. Tak zaključen vodni sistem so vodna območja.

Ta oblika samoupravne organiziranosti, po mnenju predlagatelja, ustreza, dejstvo pa je tudi, da je potrjena v praksi. Dejavnosti posebnega družbenega pomena, ki jih na področju vodnega gospodarstva opravljajo organizacije združenega dela za varstvo voda in organizacije združenega dela za urejanje hudo-urnikov, so določene opredeljene. Pri tem je pomembno to, da se na podlagi ekonomskega interesa opredelijo pravice in obveznosti teh organizacij v zvezi z vzdrževanjem vodotokov, vodnogospodarskih objektov in naprav v splošni rabi in varstvo voda, pravočasnostjo in kakovostjo vzdrževanja ter nadzorom in odgovornostjo, ki iz tega izhaja. Na ta način se povečuje odgovornost teh organizacij, hkrati pa interesne skupnosti dejansko postajajo mesto dogovarjanja in sprejemanja programov dela, ki zagotavljajo uresničitev družbenih interesov. Hkrati so odpravljene nekatere težnje, da se samoupravne interesne vodne skupnosti s strokovnimi službami spreminjajo v organ s pristojnostmi, ki jim jih zakon ne daje.

S predlaganimi rešitvami se uveljavljajo tudi primernejši družbenoekonomski odnosi z neokrnjenimi pravicami delavcev v njenih organizacijah združenega dela, da si zagotavljajo dohodek po načelih svobodne menjave dela v okviru območnih vodnih skupnosti.

V skladu z načeli interesnega povezovanja je iz tega vidika zagotovljena tudi enakopravnost samoupravnega sporazumevanja in odločanja uporabnikov in delavcev v teh organizacijah o medsebojnih pravicah, obveznostih in odgovornostih. Pogodbenega urejanja takih razmerij, kakor tudi iz tega razmerja izhajajočih posledic, naj bi v bodoče ne bilo več. Delovne skupnosti samoupravnih interesnih skupnosti na področju vodnega gospodarstva bodo opravljale le administrativna dela, potrebna za delovanje skupščin in drugih samoupravnih organov interesnih skupnosti. O obliki organiziranja opravljanja teh del bo odločila skupščina samoupravne interesne skupnosti. Osnutek zakona pa posebej predvideva različne možnosti organiziranja opravil, ki so naloge delovnih skupnosti.

Glede zagotavljanja sredstev na področju vodnega gospodarstva naj opozorim, da osnutek zakona med viri financiranja predvideva vodni prispevek, določena pa sta tudi namen tega vira in krog zavezancev. Pojasniti moram, da je v tako ponudeni rešitvi kljub pomislekom prevladala ocena, da je vodni prispevek kot stalen vir financiranja potrebno uvesti in z njim po načelih vzajemnosti in solidarnosti zagotoviti zlasti izpolnitev tistih nalog, ki se nanašajo na obrambo pred poplavami in na skladen regionalni razvoj, kar pa naj bi bilo podrobneje urejeno s posebnim zakonom.

Vprašanje o tem, ali je taka ureditev primerna, je bilo predloženo Republiškem svetu za vprašanja družbene ureditve. Na Republiškem svetu se je oblikovalo stališče, da uvajanje vodnega prispevka s posebnim zakonom, zlasti pa opredeljevanje višine tega prispevka, ni sprejemljiva rešitev. Določanje višine tega prispevka naj bi bila stvar samoupravnega sporazumevanja in dogovarjanja v okviru sprejemanja planskih aktov. Vprašanje določanja vodnega prispevka kot oblike dela financiranja na področju vodnega gospodarstva ostaja torej še odprto in bo o tem vprašanju predlagatelj zavzel dokončno stališče in ob upoštevanju predlogov in pripomb ponudil ustrezno rešitev v predlogu zakona.

Osnutek zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o vodah je bil v obravnavah v skupščinskih delovnih telesih deležen velike pozornosti, saj so ga razen pristojnih odborov obravnavala tudi nekatera druga delovna telesa Skupščine. Osnutek zakona je obravnavala tudi skupina delegatov za proučitev družbenoekonomskih odnosov v samoupravnih interesnih skupnostih materialne proizvodnje in zakonskih aktov s tega področja, kakor tudi Zakonodajno-pravna komisija Skupščine SR Slovenije.

Če razpravo v skupščinskih delovnih telesih povzamemo in ocenimo, lahko ugotovimo, da so dane ustrezne pripombe in predlogi, zlasti v katerih smereh je potrebno iskati rešitve oziroma podrobno oblikovati predložena določila zakona. Predlagatelj bo skrbno opozoril in proučil pripombe in predloge iz omenjenih razprav, pričakuje pa, da bodo tudi razprave na današnji seji zbora prispevale k nadaljnjemu razčiščevanju še nerešenih vprašanj in bo s tem dana predlagatelju dobra osnova za pripravo predloga zakona.

Izvršni svet Skupščine SR Slovenije predlaga, da sprejmete osnutek zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o vodah, skupaj s pripombami in predlogi odborov in pripombami iz današnje obravnave. Hvala lepa.

Predsednik Emil Tomazič: Hvala lepa! Želijo poročevalci delovnih teles besedo? (Ne želijo.)

Prehajamo na razpravo. Besedo ima tovariš Vlado Gorišek, predstavnik Zveze vodnih skupnosti Slovenije.

Vlado Gorišek: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Dosedanje razprave, ki so bile v zvezi s predloženim gradivom osnutka zakona o spremembah zakona o vodah, so prispevale vrsto tehničnih pripomb in dopolnil, ki naj jih predlagatelj upošteva. Predloženo gradivo in pripombe nudijo dobro zasnovo za čim boljše pripravo predloga zakona.

Ponovno pa bi želel usmeriti vašo pozornost na nekatere specifičnosti vodnega gospodarstva pri urejanju vodnega režima.

Vodnemu gospodarstvu je namreč po ustavi dana skrb za vodo in vodotoke kot naravno dobrino v posebnem družbenem varstvu tako, da se s skrbnim urejanjem zagotavlja primerno varstvo pred vodo, pred poplavami, erozijo, varstvo vodnih količin, to je zaščita vodnih virov in kakovosti vode. Urejen vodni režim je naš skupni interes in skupna potreba, saj le-ta ne sme biti zaviralni moment nadaljnjega gospodarskega in družbenega razvoja na slovenskem ozemlju, upošteva tudi koristi in zahteve naših sosedov,

Voda kot naravna dobrina, kot osnovni element življenja in nadaljnjega družbeno gospodarskega razvoja, ob njej lastnih stohastičnih, to je nezakonitih, hidrobioloških pojavih, zahteva stalno skrb in stalno prisotnost pri urejanju vodnega režima ter spremljajočih pojavov na vodnem režimu zaradi stalnih ukrepov ob gospodarski rasti. Ob taki stalni nalogi vodnega gospodarstva je nujna tudi določena stalnost združevanja sredstev za financiranje urejanja vodnega režima, medtem ko je standard urejenosti vodnega režima stvar, o kateri se dogovorimo v samoupravnih sporazumih o temeljnih planov.

V osnutku zakona je združevanje sredstev za vodno gospodarstvo sicer smiselno urejeno, predlagamo le manjšo spremembo, naj se 12. člen osnutka oziroma 22. člen veljavnega zakona, ki govori o vodnem prispevku, dopolni s tem, da se ne določa s posebnim zakonom o vodnem prispevku obseg oziroma stopnja prispevkov za dohodek, temveč da se ta stopnja določa s samoupravnimi sporazumi o temeljnih planov, podobno kot je bilo že dogovorjeno s samoupravnimi sporazumi o financiranju vodnega gospodarstva Slovenije za obdobje 1976—1980 in podobno kot je dogovorjeno s samoupravnimi sporazumi o temeljnih planov območnih vodnih skupnosti za obdobje 1981—1985.

Vodni prispevek naj bi ostal stalni vir združevanja kot najpravičnejša osnova za združevanje sredstev, ko gre za zadovoljevanje skupnih potreb in interesov. Povračila, kot so opredeljena v 23. a členu, smiselno dopolnjujejo 22. člen, ker obe osnovi za združevanje izhajata iz samoupravno dogovorjenega programa ter predstavljata le skupno pravičnejše porazdelitev bremen za vodno gospodarstvo, nikakor pa ne večjega obremenjevanja gospodarstva, sicer bi pri istem programu vodnogospodarske dejavnosti in vodnogospodarskih storitev nosile glavna bremena združevanja sredstev predvsem železarne, papirnice, tekstilne tovarne, elektrarne in tako dalje, torej vsi tisti, ki uporabljajo veliko vode ali pa spuščajo večje količine onesnaženih voda v vodotoke.

Koristi odrejenega vodnega režima pa uživamo posredno ali neposredno vsi, to je poplavno varnost, manjše škode, zadovoljive količine vode za uporabo in podobno. Vodno gospodarstvo še vedno zaostaja za drugimi dejavnostmi in izvaja v glavnem le sanacijske ukrepe in le v manjši meri preventivne, pri tem pa je danes težko določiti za vsa območja vodnogospodarske standarde, ki naj bi bili osnova za povračila. Kot standard v vodnem gospodarstvu pa smatramo

višino poplavne varnosti, ureditev in zajezev erozijskih območij, zaščita po viru, zagotovitev zadostnih količin vode ob vsakem času in vsakem kraju, kakovost vode in podobno, tako kot je dogovorjeno s samoupravnim sporazumom o temeljnih planov območnih vodnih skupnosti.

Vodni prispevek naj ostane kot stalni način združevanja sredstev, katerega višino združevanja določi samoupravni sporazum o temeljnih plana in se ga uporablja po načelih vzajemnosti in solidarnosti, kot določa 22. a člen in kot je že v glavnem usklajeno v samoupravnih sporazumih o temeljnih planov območnih vodnih skupnosti za obdobje 1981—1985.

Menimo tudi, da se obvezno združevanje v vodnem gospodarstvu lahko določi tudi z zakonom, saj gre za financiranje dejavnosti posebnega družbenega pomena, saj se tudi samoupravna interesna skupnost za vode obvezno ustanavlja na podlagi tega zakona, ker gre za trajno opravljanje vodnogospodarskih dejavnosti in ker v vodnem gospodarstvu dejansko ne zagotavljamo razširjene reprodukcije, temveč se z investicijskim urejanjem oziroma z investicijami v urejanje vodnega režima (obnova jezov, nasipov, obnova erozijskih območij, zaježitvenih območij in tako dalje), izboljšujejo pogoji za delo v celotnem združenem delu in eventualni dohodkovni učinki takih investicij oziroma takega investicijskega vzdrževanja sploh niso neposredno merljivi.

Resnično gre za odnose svobodne menjave dela, kjer naj porabniki enakopravno združujejo sredstva, da bi zadovoljili posredno in neposredno svoje in širše družbene interese in potrebe.

Nadalje predlagamo, da se 24. in 25. člen ne črtata, saj je v 24. členu predviden intervencijski zakon za obvezno združevanje sredstev za vse tiste, ki samoupravnega sporazuma o temeljnih planov niso podpisali. Velja naj predvsem za tiste, ki jih nismo mogli vključiti v direktno sporazumevanje (obrtniki, kmetje in podobno), saj je združeno delo v glavnem 80-odstotno podpisalo te samoupravne sporazume o temeljnih planov za obdobje 1981—1985.

V 25. členu se zagotavlja način financiranja oziroma povračila za delovanje vodnih sistemov, predvsem melioracijskih, ki so danes osnovna sredstva vodnogospodarskih podjetij. Proučiti bi bilo potrebno, ali naj se ta člen preoblikuje tako, da te vodne sisteme obvezno prevzamejo kmetijske delovne organizacije, ali zadruge, ali tiste delovne organizacije, ki jim ti sistemi koristijo oziroma jih uporabljajo.

Imamo še eno pripombo, to je k 17. členu osnutka oziroma k 26. členu veljavnega zakona, ki se nanašata na vodnogospodarske organizacije. Po teh členih vodnogospodarske storitve in programe vodnogospodarskih dejavnosti opravljajo vodnogospodarske organizacije združenega dela, ki so ustanovljene s tem zakonom za posamezna vodna območja. Če se s tem zakonom ustanavljajo te vodnogospodarske organizacije združenega dela, predlagamo, da se prouči uporaba 324. člena zakona o združenem delu s tem, da se vodnogospodarske temeljne delovne organizacije, ki opravljajo oziroma izvajajo program vodnogospodarskih storitev in dejavnosti, obvezno združujejo v organizacije združenega dela ali v poslovno skupnost ali drugo višjo obliko združevanja, kajti le v tem primeru je mogoče racionalno organizirati izvajanje gradbenih storitev, izvajanje programa vodnogospodarskih storitev, nadzor nad gradbenimi deli, usklajevanje in pripravo strokovnih podlag za planiranje in druge strokovne in administrativne posle. K racionalni in smiselni organiziranosti izvajalcev programa vodnogospodarskih storitev in dejavnosti vodi tudi spoznanje, da sedanja predimenzioniranost nekaterih vodnogospodarskih podjetij

ne omogoča najboljših in najracionalnejših rešitev, temveč so prisotni tudi širši poslovni interesi, ki pa niso vedno v korist vodnemu gospodarstvu, ker uporabniki v teh primerih ne morejo vedno imeti dobrega pregleda nad stanjem zaradi preširoke dejavnosti takega podjetja.

Nazadnje bi predlagal, da bi pri proučitvi poenostavitve postopka pri dajanju vodnogospodarskih smernic in soglasij prenesli ti dve instituciji na vodnogospodarska podjetja. Izdajanje vodnogospodarskega dovoljenja, ki predstavlja neko vrsto koncesije na vodi, pa naj bi ostalo v pristojnosti upravnega organa.

Predlagam, da se osnutek sprejme ob upoštevanju vseh pripomb in dopolnil, ki so bile in še bodo dane. Hvala lepa!

Predsednik Emil Tomazič: Hvala lepa! Besedo ima tovarišica Vera Por, delegatka Zbora združenega dela, gospodarsko področje, 11. okoliš, Kranj.

Vera Por: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Delegati občine Kranj smo obravnavali osnutek zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o vodah na seji skupin delegatov dne 25. 6. 1981 in v načelu osnutek zakona sprejemamo.

Od strokovnih služb vodnogospodarskih podjetij smo delegati prejeli nekaj konkretnih pripomb, do katerih se zaradi njihove strokovne narave nismo mogli niti pozitivno niti negativno opredeliti. Zato smo se odločili, da jih posredujemo predlagatelju, ki naj oceni, ali so pripombe umestne ali ne ter jih v predlogu zakona upošteva ali v nasprotnem primeru z obrazložitvijo zavrne.

Pripombe k posameznim členom so naslednje:

K 11. členu predlagamo naslednje besedilo prvega odstavka 1. točke 21. b člena: »Za opravljanje administrativno-strokovnih pomožnih in tem podobnih del vodne skupnosti praviloma oblikujejo skupno delovno skupnost za območne skupnosti in Zvezo vodnih skupnosti.«

Menimo, da je taka rešitev racionalna, daje pa tudi možnost, da območne vodne skupnosti ustanovijo tako delovno skupnost, kakršno potrebujejo.

K 12. členu: Samoupravni sporazum o temeljih plana naj predvidi obseg in način plačevanja vodnega prispevka.

K 15. členu: V zakonu bi bilo potrebno opredeliti minimalno vrednost povračila. Stalnost opravil pri vzdrževanju vodnogospodarskih objektov in sistemov ter drugih opravil je predpogoj za ohranitev zgrajenih objektov in sistemov.

K 24. členu: Podrobno bi bilo potrebno opredeliti vsebino samoupravnega sporazuma o temeljih planov.

K 26. a členu, 4. točka: Poverjanje investitorskih del za primer, ko nastopa kot investitor območna vodna skupnost ali temeljna skupnost, naj bi opravljala poslovna skupnost vodnogospodarskih organizacij.

K 17. členu, točka 4: Četrty odstavek bi bilo potrebno razširiti analogno s predlogi 18. člena osnutka zakona o javnih cestah (Priloga III. Poročevalca z dne 21. aprila 1981) in to z naslednjimi alineami:

— obnavljanje reguliranih strug in drugih objektov za izboljšanje hidravličnih elementov;

— povečanje korita zaradi zagotovitve večje varnosti okoliških objektov;

— uravnava posameznih krivin;

— zamenjava neustreznih obrežnih zavarovanj, pragov in nasipov;

— odprava poškodb in odstranjevanje posledic, nastalih zaradi elementarnih nesreč;

— izdelava obrežnih zavarovanj in ureditev profila nereguliranih strug.

K 18. členu (26. a člen): Analogno k predlogom 82. člena osnutka zakona o javnih cestah naj se spremeni prvi odstavek. Predlagamo naslednje skupno besedilo prvega odstavka: »Vodnogospodarska, gradbena in druga dela, ki se nanašajo na storitve iz prejšnjega člena, poverjajo investitorji s pogodbo za izvajanje vodnogospodarski organizaciji in drugim organizacijam združenega dela, pri čemer ima vodnogospodarska organizacija prednostno pravico pod enakimi pogoji ponudbe.«

K 21. členu (28. b člen): Besedilo člena je v nasprotju z osnovnim načelom združevanja interesov. Samoupravni sporazum o temeljnih plana naj na osnovi standardov, normativov, materialnih stroškov in amortizacije določa višino povračila.

Predsednik Emil Tomažič: Hvala lepa! Besedo ima tovariš Franc Šmajdek, delegat Zbora združenega dela, gospodarsko področje, 21. okoliš, Novo mesto. Prosim!

Franc Šmajdek: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Skupini delegatov iz občine Novo mesto za Zbor združenega dela in za Zbor občin sta k obravnavanemu osnutku zakona izdelali in sprejeli nekaj pripomb k posameznim členom.

Načelne pripombe:

Reko Krko naj bi obravnavali kot vodotok republiškega pomena, saj združuje vode in odlake iz šestih občin, upoštevati pa bi morali njen pomen tudi zaradi kraškega terena. V zgornjem toku se v njej zbirajo podtalnice in zato ji je treba posvetiti posebno pozornost, prav tako pa tudi zaradi pokrajine same, ki je pomembna za turistični razvoj.

Posebej bi morali opredeliti tudi pomen jezov, zlasti na rekah Krki in Kolpi, saj so to zadrževalniki odvečnih voda ob poplavih in pa tudi zaradi videza pokrajine in potreb splošne ljudske obrambe ter izgradnje žag, mlinov in podobnih stvari.

V osnutku zakona pogrešamo obdelavo tretmaja Nuklearne elektrarne v Krškem, saj vemo, da bo toplotno onesnaževala vodo v Savi.

Imamo še pripombe k posameznim členom, in sicer:

K 11. oziroma 21. c členu glede zagotavljanja sredstev predlagamo, da bi po možnosti ohranili stari način zbiranja sredstev, ker menimo, da je utečena praksa zagotavljala delo vodnih skupnosti in gospodarstev.

O 26. in 27. členu osnutka, ki se nanašata na 34. in 36. člen veljavnega zakona (izdajanje vodnogospodarskih smernic, mnenj in soglasij), smo mnenja, da dosedanja praksa kaže, da je bilo na tem področju preveč zapletenega administriranja in dolgih postopkov za pridobivanje teh aktov. Z novimi predlogi pa te nejasnosti niso odpravljene. Predlagatelj naj ta vprašanja ponovno prouči, ali pa postopek bolj konkretizira. Hvala lepa!

Predsednik Emil Tomažič: Hvala lepa! Besedo ima tovariš Milan Tepej, gospodarsko področje, 6. okoliš, Velenje-Mozirje.

Milan Tepej: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Skupina delegatov 6. okoliša podpira osnutek zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o vodah. Pri obravnavi je bilo poudarjeno določeno vprašanje, ki bi ga sicer morali postaviti kot delegatsko vprašanje, ker pa se naša na zakon o vodah, ga postavljamo že pri tej točki.

Ob tem zakonu želimo pojasnilo, kateri zakon ureja Velenjsko jezero, ki nastaja kot posledica ugrezanja zemlje zaradi izkopavanja premoga. Jezero je nastalo v zadnjih nekaj letih in meri že več deset hektarov, vendar ne moremo ugotoviti, pod kateri režim oziroma zakon sodi.

Po pojasnilu Republiškega komiteja za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano naj bi to jezero sodilo v zakon o rudarstvu, kar pa nam ni razumljivo in zato želimo pojasnilo. Pri tem naj povemo, da so s tem povezane težave pri izvajanju zakona o sladkovodnem ribištvu, ne moremo pa tudi uveljaviti sankcij proti onesnaževalcem jezera, saj se voda ne šteje za pitno, čeprav predvidevamo, da jo bomo uporabljali tudi v take namene. Hvala.

Predsednik Emil Tomažič: Besedo ima Tatjana Buljan, gospodarstvo, 22. okoliš, Črnomelj.

Tatjana Buljan: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! V razpravi o predlogu za izdajo zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o vodah v novembru 1980 je na seji občinske kulturne skupnosti in na seji občinske skupščine oblikovan predlog za dopolnitev 18. člena zakona o vodah (Uradni list SRS, št. 16/74) v tem smislu, naj se v zakonu jasno predpiše obveznost za vzdrževanje jezov na vodotokih. Predlog je bil usklajen in so ga podprle vse dolenske občine.

Glede na to, da se predlagatelj zakona ni opredelil do naše pobude, vztrajamo pri predlogu v besedilu in z obrazložitvijo, kot je bila pismeno posredovana Zboru združenega dela in Zboru občin na sejah dne 24. novembra 1980 in prosimo predlagatelja za odgovor na današnji seji. Hvala.

Predsednik Emil Tomažič: Besedo ima Ivan Jekler, delegat Zbora združenega dela za področje gospodarstva, 13. okoliš, Radovljica.

Ivan Jekler: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Skupina delegatov gospodarskega področja za Zbor združenega dela Skupščine SR Slovenije, 13. okoliš je ob obravnavanju gradiva za 61. sejo sklenila, da k osnutku zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o vodah posreduje naslednjo pripombo.

Delegati ugotavljamo, da jezera v primerjavi z vodotoki niso enakovredno obravnavana v osnutku zakona. V besedilu zakona mora biti jasno opredeljeno, da jezera ne morejo imeti zgolj krajevnega značaja, temveč predstavljajo naravne privlačnosti izjemnega biološkega pomena, ki jim je potrebno posvetiti vso skrb širše družbenopolitične skupnosti. Zato delegati predlagamo, da se v določilih predloga zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o vodah točneje opredeli gospodarjenje z jezeri. Zaradi nemotenega gospodarjenja, katerega namen mora biti urejanje in vzdrževanje, naj bo predvidena tudi potreba po sanaciji, primerno pa mora biti urejeno tudi financiranje. Financiranje nikakor ne sme imeti lokalnega obeležja, ampak naj se ureja izhajajoč iz splošnega družbenega interesa. Skratka, pripravljavci pred-

loga naj ob oblikovanju omenjenega zakona prisluhnejo kompleksni in enakovredni ureditvi naših voda in njihovih obal, kar naj ima za posledico tudi ohranitev oziroma ozdravitev biološko prizadetih jezer. Hvala lepa!

Predsednik Emil Tomažič: Hvala lepa. Prijavljenih razpravljalcev ni več. Želi še kdo besedo? (Da.) Besedo ima tovariš Ivan Kastrevc, gospodarsko področje, 16. okoliš, Maribor.

Ivan Kastrevc: Skupina delegatov je obravnavala osnutek zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o vodah ter ga podpira. Konkretno pripombe k posameznim členom dajemo v pisni obliki.

Predsednik Emil Tomažič: Želi še kdo besedo? (Da.) Besedo ima delegat 19. okoliša iz Lendave. Delegat ugotavlja, da so pripombe vsebovane že v dosedanji razpravi in zato oddaja razpravo pisno. Hvala lepa!

Naj vas obvestim, da imamo pri vseh točkah prijavljenih še 21 razpravljalcev za današnjo sejo. Opozoriti sem hotel še na tole. V razpravi je bilo opozorjeno na vrsto konkretnih vprašanj. Delegat iz Velenja je postavil vprašanje o Velenjskem jezeru, konkretno je tudi vprašanje iz Črnomlja. Tovariš Mohar, ali lahko že sedaj odgovorite na vprašanja? Prosim.

Alojz Mohar: Na vprašanje delegata iz Velenja glede nastajajočega jezera bom skušal dati zelo enostaven odgovor, če pa delegat ne bo zadovoljen, bo predlagatelj dal obširnejši odgovor ob obravnavi predloga zakona.

Veljavni zakon pravi v 2. členu takole: »Voda, vodotoki, jezera, izviri in obalno morje in morska voda ter vodna in priobalna zemljišča so dobrine splošnega pomena pod posebnim družbenim varstvom in jih je dovoljeno rabiti ali izkoriščati na način, ki ga določa ta zakon in na njegovi podlagi izdani predpisi. Naravni vodotoki, naravna jezera, naravni izviri, obalno morje, javni vodnjaki in vodna zemljišča so dobrine v splošni rabi in v družbeni lastnini.« Ta odločba se torej ne nanaša na vodna zemljišča presihajočih jezer. To se pravi, če jezero ni ustvarjeno na umeten način, temveč je to določena posledica kekega delovanja, bi morali reči, da za jezero v Velenju velja tak režim, kot velja za vsak vodotok ali jezero v SR Sloveniji.

Drugo vprašanje, ki so ga postavili delegati iz Črnomlja, se nanaša na vprašanje jezov, verjetno na reki Kolpi, kar je treba opredeliti v naslednjem smislu.

Vodnogospodarski objekti in naprave so lahko objekti in naprave v splošni rabi in s temi napravami in objekti gospodarijo posamezni subjekti, lahko pa so to tudi posamezni občani. V primerih na Kolpi ugotavljamo, da so jezovi pravzaprav jezovi, ki so služili mlinom in starim žagam in so bili ti jezovi objekti in naprave v rabi posameznih občanov. V tem primeru pa ni bilo rešeno osnovno vprašanje, kakšne so posledice, glede na to, da je bila ta dejavnost na tem območju opuščena. Zakon naj bi dajal v tem primeru možnost, da se ti vodnogospodarski objekti in naprave, na katerih imajo posamezni subjekti lahko lastninsko pravico oziroma jih uživajo posamezni občani, prenesejo v upravljanje in gospodarjenje organizacijam združenega dela na tem področju, to je organizacijam za varstvo voda. Tak postopek ni bil storjen, vendar bi morali ugotoviti, da so z zakonom dani vsi pogoji, da preidejo ti opuščeni objekti v upravljanje in gospodarjenje na način, kot velja sicer za vodnogospo-

darske objekte in naprave v splošni porabi. Glede spomeniškega varstva in pomembnosti teh objektov pa bi seveda bilo potrebno te zadeve obravnavati v skladu s predpisi, ki veljajo za varstvo kulturnih in drugih znamenitosti.

Predsednik Emil Tomažič: Hvala lepa! Ne vem, ali ste delegati iz Velenja in Črnomlja zadovoljni z odgovorom? Ne glede na to pa mislim, da se je v skladu s poslovnikom predlagatelj dolžan opredeliti do vseh predlogov delegatov oziroma utemeljiti, zakaj posamezni predlog ni bil upoštevan pri oblikovanju predloga zakona.

Želi še kdo razpravljati? (Ne.) Zaključujem razpravo. Na glasovanje dajem sklep, ki ga imate pred seboj. Kdor je za predlog sklepa, naj prosim glasuje! (124 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Trije delegati.) Se je kdo vzdržal? (En delegat.)

Ugotavljam, da je predlog sklepa sprejet z večino glasov.

Prehajamo na 5. točko dnevnega reda, to je na osnutek zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o stanovanjskih razmerjih, ki ga je Skupščina SR Slovenije predložil v obravnavo njen Izvršni svet.

Osnutek zakona je bil objavljen v Poročevalcu št. 10. Z dopisom z dne 29. 5. 1981 ste prejeli obvestilo Ustavnega sodišča SR Slovenije o nekaterih problemih v zvezi z določbami zakona o stanovanjskih razmerjih.

Danes ste na klop prejeli predlog stališč Družbenopolitičnega zbora Skupščine SR Slovenije, ki je osnutek zakona obravnaval na podlagi 72. člena poslovnika Skupščine SR Slovenije in poročilo Zakonodajno-pravne komisije. Prav tako ste k osnutku zakona prejeli na klop predlog sklepa, ki je bil pripravljen na podlagi vseh dosedanjih razprav o tem osnutku.

Želi predstavnik Izvršnega sveta besedo? (Da.) Besedo ima Erika Peterca, pomočnica predsednice Republiškega komiteja za varstvo okolja in urejanje prostora.

Erika Peterca: Tovarišice in tovariši delegati! V razpravi na zborih skupščine dne 25. 6. 1980, ko je bil obravnavan osnutek zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o stanovanjskih razmerjih, je bilo poudarjeno, da je potrebno s spremembami in dopolnitvami zakona dosledno izpeljati načelo, da stanovanjska pravica izhaja iz pravice do dela in iz solidarnosti ter da je v celoti odnosov na področju stanovanjskih razmerij potrebno upoštevati samoupravne in družbenoekonomske odnose, ki jih vzpostavlja novi zakon o stanovanjskem gospodarstvu. Predlagatelju je bilo naloženo, da pripravi nov osnutek ob upoštevanju pripomb, mnenj in predlogov zborov Skupščine in pripomb iz razprave delegatov na sejah zborov.

Pri pripravi novega osnutka je predlagatelj sledil usmeritvam iz teh razprav, prav tako pa je upošteval tudi vrsto predlogov sodišč, javnega tožilstva, javnega pravobranilstva in družbenega pravobranilca samoupravljanja.

Osnutek zakona odpravlja pridobitev stanovanjske pravice na najemnem stanovanju na podlagi stanovanjske pogodbe in tak način urejanja stanovanjskih razmerij ohranja le za stanovanja v lasti občanov. Večina zadev, vendar premalo dosledno — na kar je opozorila že razprava o tem osnutku — je prenesena v samoupravno urejanje in temeljnih organizacijah združenega dela, skupnostih stanovalcev in samoupravni stanovanjski skupnosti. Predlagatelj se strinja, da bo glede na rešitve, ki jih je predlagal, potrebno, da bi

glede dodelitve stanovanj in prenehanja stanovanjskega razmerja skrčil določbe v zakonu na najnужnejši obseg s tem, da delavci v temeljnih organizacijah združenega dela in delovnih skupnostih odločajo o tem v skladu s svojimi samoupravnimi splošnimi akti.

Poglavje o vzdrževanju in popravilu stanovanja in spreminjanju stanovanjskih prostorov v druge namene bo potrebno zlasti z vidika pravic, dolžnosti in odgovornosti stanovalcev pri vzdrževanju in upravljanju stanovanja uskladiti z zakonom o stanovanjskem gospodarstvu. Dosledneje in jasneje je potrebno v zakonu razmejiti odnos med stanovanjsko pravico in stanovanjskim razmerjem. Po osnutku pridobi občan pravico do vsetitve v stanovanje v družbeni lastnini na podlagi pravnomočne odločbe o dodelitvi stanovanja, pred vročitvijo odločbe pa plača sredstva lastne udeležbe. Stanovanjsko razmerje sklene potem, ko podpiše izjavo, da bo uporabljal stanovanje v skladu s samoupravnimi splošnimi akti skupnosti stanovalcev in ko se vseti v stanovanje. Delegati so menili, da ob tej novi ureditvi ni jasno razmejen odnos med stanovanjsko pravico in stanovanjskim razmerjem, predvsem pa ni jasno, kdaj pridobi občan pravico do vsetitve v stanovanje, ali tedaj ko pridobi stanovanjsko pravico, ali ko nastane stanovanjsko razmerje. Predlagatelj se strinja z mnenjem Zakonodajno-pravne komisije, ki ste ga dobili na klop, da občan pridobi stanovanjsko pravico na stanovanju v družbeni lastnini pred vsetitvijo v stanovanje na podlagi pravnomočne odločbe o dodelitvi stanovanja in plačila lastne udeležbe ter izjave. Takšna rešitev bi jasno opredelila položaj imetnika stanovanjske pravice glede njegovih pravic in dolžnosti.

V razpravah je bilo zastavljeno vprašanje, ali je zaostrovanje pogojev za ohranitev stanovanjske pravice potrebno predvsem v primeru, ko je bilo zakoncu in drugim uporabnikom po smrti imetnika stanovanjske pravice dodeljeno drugo primerno stanovanje, ali ko je bilo tako stanovanje dodeljeno imetniku stanovanjske pravice zanj in za uporabnike in mora v obeh primerih dodelitve primerne stanovanja izprazniti dosedanje stanovanje. Izražena so bila mnenja, da že zakon o stanovanjskem gospodarstvu precej zastruje pogoje za pridobitev stanovanjske pravice in da je ob intenzivni zidavi stanovanj res vprašanje, ali se stanovanjski primanjkljaj povečuje v taki meri, da so vse te zaostritve smiselne. Predlagatelj meni, da so pripombe upravičene in da je ob tem potrebno izpeljati širšo razpravo v občinah, na podlagi katere bodo oblikovana stališča do predlaganih rešitev. V zakonu naj bi se na ustrezen način opredelila začasna uporaba stanovanj za nosilce družbenih funkcij za čas, ko opravljajo družbeno funkcijo.

Različna so bila mnenja, kaj naj se po osnutku zakona šteje za stanovanje, in predlagano je bilo, naj predlagatelj to posebej prouči. Postavljeno je bilo vprašanje, ali sprememba drugega odstavka 4. člena zakona o stanovanjskih razmerjih, ki določa, da se za stanovanje ne štejejo prostori, ki se v sezoni ali od časa do časa uporabljajo za počitek ali oddih — to so počitniške hiše ali počitniška stanovanja — ne posega preveč v pravno varnost delovnih ljudi in občanov. Počitniške hiše in počitniška stanovanja so bila zgrajena na za to posebej določenih zemljiščih in v skladu z ustreznimi predpisi, dejstvo pa je, da te hiše oziroma stanovanja marsikdaj presegajo kriterije za standardno stanovanje, v nekaterih primerih pa za lastnike pomenijo vir dohodka, kar bi bilo potrebno sankcionirati z ustreznimi ukrepi davčnega sistema. Odbori so bili mnenja, da je potrebno vsestransko oceniti in ugotoviti, kakšne bodo posledice predlaganih ukrepov. Šele na podlagi take analize se bo mogoče opredeliti

do ustreznosti predvidenih rešitev. Kriterije in pogoje, kdaj se počitniška hiša oziroma počitniško stanovanje šteje za stanovanje, pa bi bilo treba bolj celovito opredeliti, ob tem pa določiti tudi ustrezno uporabno površino takega stanovanja oziroma hiše. Na podlagi teh pogojev in kriterijev naj bi občinske skupščine s svojimi odloki podrobneje določile, kdaj ti prostori z vidika kraja bivališča lastnika, funkcionalnosti in podobno niso primerni za stalno prebivanje.

Glede na izražena mnenja bo potrebno analizirati stanje na področju počitniških hiš in stanovanj in ugotoviti z vidika stanovanjskega gospodarstva, v katerih primerih počitniška hiša oziroma počitniško stanovanje ni zgolj namenjeno oddihu in počitku, pač pa se v resnici po vseh kriterijih lahko šteje za stanovanje, primerno za stalno prebivanje. Taka analiza je potrebna predvsem zato, ker so lastniki takih stanovanj oziroma stanovanjskih hiš v neenakopravnem položaju do tistih lastnikov stanovanj in stanovanjskih hiš, ki so po 12. in 13. členu zakona o stanovanjskih razmerjih dolžni izprazniti stanovanje, če uporabljajo dvoje ali več stanovanj.

V osnutku ponujeni kriterij bo treba ponovno proučiti ter predlagati ustrežnejše rešitve, pri tem pa predvsem upoštevati pravno varnost občanov, ki so zgradili počitniške hiše oziroma počitniška stanovanja v skladu z veljavnimi predpisi. Vsa druga vprašanja, ki zadevajo davčno politiko in premoženjsko-pravna razmerja, se ne urejajo s tem zakonom.

Skupnost socialnega varstva je predlagala, naj se štejejo za stanovanja tudi domovi upokojencev. Delovna telesa Skupščine so bila mnenja, da takšna ureditev ni sprejemljiva in da upokojenci v domovih ne pridobijo stanovanjske pravice. Proučiti pa bo potrebno vprašanje o možnosti subvencioniranja stanoarine z vidika izenačevanja imetnikov stanovanjske pravice z oskrbovanci v domovih upokojencev.

Ustavno sodišče je opozorilo, da določba tretjega odstavka 67. člena zakona o stanovanjskih razmerjih, po kateri imetniku stanovanjske pravice, ki je dopolnil 10 let delovne dobe, od tega 5 let neprekinjeno pri stanodajalcu, ni mogoče odpovedati stanovanjske pravice. Sodišče meni, da določba ni v skladu z ustavo in zakoni opredeljenem položaju delavca v združenem delu. Delavec, ki ima 10 let delovne dobe, je tudi 10 let prispeval sredstva za stanovanjsko izgradnjo ne glede na to, v kateri organizaciji združenega dela je združeval delo in sredstva. Delovna telesa Skupščine so v zvezi s tem predlogom menila, da stališče Ustavnega sodišča dosledno uveljavlja stanovanjsko pravico kot pravico, pridobljeno iz dela, vendar so bila mnenja, da dosedanja rešitev upošteva dejanske razmere v organizacijah združenega dela in da je bila taka določba sprejeta prav na zahtevo Zbora združenega dela ter da bi bilo potrebno to vprašanje reševati v medsebojnih odnosih organizacij združenega dela. Zakon naj bi vseboval le napotilno normo, da se to vprašanje uredi s samoupravnimi splošnimi akti. Predlagatelj meni, da je treba v skladu s temi stališči delovnih teles Skupščine dopolniti osnutek zakona.

Ustavno sodišče je tudi opozorilo, da sedanja ureditev pravic občanov lastnikov stanovanj, katerih stanovanja so zasedena in na katerih imajo občani stanovanjsko pravico, omejuje lastnike stanovanj, ki imajo majhno možnost, da bi se vselili v svoje stanovanje. Vprašljivo je, ali je takšno ureditev še mogoče šteti za izvedbo določbe drugega odstavka 206. člena ustave, po kateri se z zakonom uredi pravica občana do uporabe stanovanja, na katerem ima lastninsko pravico. Zato sodišče meni, da bi bilo potrebno sedanjo zakonsko ure-

ditev dopolniti v tej smeri, da bi prišlo do postopnega prenehanja stanovanjske pravice na lastniških stanovanjih na ta način, da bi se zožil krog upravičencev, ki po smrti imetnika stanovanjske pravice ali v primeru, ko ta trajno neha uporabljati stanovanje, zadrži pravico uporabljati stanovanje. Delovna telesa Skupščine so soglašala s predlogom in razlogi, ki jih je navedlo Ustavno sodišče, s tem pa se strinja tudi predlagatelj.

Nekateri odbori so opozorili, da v osnutku ni nobenih sprememb v zvezi s podstanovalci, čeprav je bilo v dosedanjih razpravah predlagano, da jih je treba zaščititi pred izkoriščanjem. Predlagatelj meni, naj se da v zakonu pooblastilo občinam, da podrobneje opredelijo elemente podstanovalskih razmerij zlasti glede zagotavljanja minimalnih stanovanjskih pogojev podstanovalcev, najvišje ravni podstanarine in tako dalje.

Predlagatelj je proučil vse pripombe k osnutku zakona iz dosedanje razprave, tako načelne narave kot po členih in se z večino pripomb strinja, s tem da meni, da bo potrebno nekatera vprašanja še proučiti in analizirati. Predlagatelj se strinja, da gre za pomemben sklop vprašanj in odnosov, ki jih je treba v zakonu spremeniti, zato je potrebna širša razprava, predlagatelj pa se zavezuje, da bo pripravil dopolnjen osnutek sprememb in dopolnitev zakona ter ga predložil v integralnem besedilu. Hvala lepa!

Predsednik Emil Tomažič: Hvala lepa! Želijo poročevalci delovnih teles besedo? (Ne želijo.)

Prehajamo na razpravo. Besedo ima tovarišica Zdenka Jošt, predstavnica Republiške konference Zveze socialistične mladine Slovenije.

Zdenka Jošt: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Predsedstvo Republiške konference Zveze socialistične mladine Slovenije je na 10. seji 29. junija 1981 obravnavalo osnutek zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o stanovanjskih razmerjih in ugotovilo, da je predlagatelj upošteval pri pripravi osnutka predloženega zakona pripombe organov, ki so bile posredovane v razpravah o predlogu za izdajo zakona. Prav tako meni, da je predlagatelj dokaj ustrezno vgradil v osnutek zakona tudi posledice, ki jih imajo novi družbenoekonomski odnosi v stanovanjskem gospodarstvu na stanovanjska razmerja.

Predsedstvo vidi v spremembah in dopolnitvah zakona o stanovanjskih razmerjih neobičajno zaostrovanje pogojev za ohranitev stanovanjske pravice. Že iz samega zakona o stanovanjskem gospodarstvu se namreč vidi, prek združevanja sredstev iz čistega dohodka, obvezne lastne udeležbe in tako dalje, da so zaostreni pogoji za pridobitev stanovanjske pravice. Ob intenzivni gradnji stanovanjskega fonda je res utemeljeno vprašanje, ali se stanovanjski primanjkljaj povečuje v taki meri, da so vse zaostritve smiselne in družbeno sprejemljive, ali pa so potrebne zaradi prepočasnega uveljavljanja ekonomskih zakonitosti na področju stanovanjskega gospodarstva. Utemeljeno je mogoče zahtevati, da se pogoji zaostrijo v primeru, kadar imetnik stanovanjske pravice ne izpolnjuje svojih obveznosti, ki izhajajo iz stanovanjske pravice, kar pa je že urejeno v zakonu o stanovanjskem gospodarstvu.

O pridobitvi stanovanjske pravice je tovarišica Peterca že govorila, zato tega ne bi ponavljala.

Nadalje predsedstvo ugotavlja, da je potrebno v razpravi ugotoviti, katera vprašanja naj na tem področju ureja zakon, katera pa je mogoče prepu-

stiti samoupravnim splošnim aktom samoupravnih interesnih skupnosti. Stanovanjski fond v družbeni lastnini je namreč v celoti prenesen v upravljanje delovnim ljudem in občanom, ki z njim gospodarijo prek skupnosti stanovalcev, krajevnih skupnosti in samoupravnih interesnih skupnosti; zato se lahko na teh mestih bolj neposredno urejajo nekatera vprašanja, ki zadevajo upravljanje in gospodarjenje s stanovanji in ki so sedaj urejena z zakonom o stanovanjskih razmerjih.

Navajam še nekatere konkretne pripombe.

2. člen, druga točka: V besedilo naj se vnesejo besede »in študentski«, da bi se točka glasila: »Prostori v stavbi, zgrajeni za nastanitev posameznikov, samski domovi, domovi upokoјencev, dijaški in študentski domovi in podobno.« Predsedstvo Republiške konference meni, da so študentski domovi izpadli, sicer pa sodijo v enako kategorijo kot domovi za učence. Opozorila bi še na to, da je potrebno upoštevati terminologijo zakona o usmerjenem izobraževanju, da so to domovi za učence in študente in ne več dijaški domovi. Ob tem opozarjamo, da je potrebno kriterije in merila za urejanje razmerij v domovih oziroma prostorih, ki jih navaja 2. točka, natančno opredeliti v aktih organizacij, ki upravljajo s takšnimi prostori. Predvsem je potrebno posvetiti pozornost domski samoupravi in odnosom glede plačevanja stanarin (oskrbnin). Predsedstvo meni, da je v zakonu o stanovanjskih razmerjih mogoče opozoriti na nujnost oziroma obvezno ureditev teh vprašanj v izvedbenih aktih,

Točka 3 in 4: Menimo, da je pri opredeljevanju vsebine teh točk treba predvsem pripraviti ustrezno analizo, iz katere bo razvidno število vikendov, njihova velikost, komunalna opremljenost in njihova lokacija. Podrobno je treba opredeliti kriterije, kaj se šteje kot prostor za oddih, predvsem pa bi morala ta opredelitev vsebovati jasno zahtevo, da ni mogoče prebivati v družbenem stanovanju, hkrati pa posedovati stanovanjsko hišo pod označbo počitniška hišica, katere vrednost je enaka vrednosti družbenega najemnega stanovanja, ali pa to vrednost celo presega.

6. člen: V prvem odstavku bi bilo potrebno vnesti določilo, ki opozarja na izjeme, ki jih vsebuje zakon o stanovanjskem gospodarstvu in družbeni dogovor o stanovanjskem gospodarstvu glede vplačila zneska lastne udeležbe. Omenjena predpisa namreč predvidevata, da lahko občan, ki pridobi pravico uporabe na določenem stanovanju, plača lastno udeležbo postopoma v obrokih. To je predvsem institut zavarovanja družin, ki se nahajajo v posebnih socialnih razmerah in zlasti še mladih družin.

Nadalje predsedstvo ugotavlja, da v osnutku zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o stanovanjskih razmerjih ni zaslediti nikakršnih sprememb glede urejanja podnajemniških razmerij, o katerih smo že govorili. Zaradi prisotnosti divjega tržišča, ki že dolgo vlada na tem področju in ki v veliki meri prizadeva ravno mlade ljudi in med njimi veliko študentov, se zakonodajalec ne more izogniti odgovornosti za ustrezno ureditev tega področja. Predsedstvo zato meni, da bi bilo kljub občutljivosti tega vprašanja nujno potrebno, da zakon o stanovanjskih razmerjih opredeli elemente vsaj minimalne zaščite podnajemnikov in to tako glede stanovanjskih razmerij kot glede določanja cen, pri tem pa bi morale občinske skupščine z odloki obvezno podrobneje urediti to področje.

Podpiramo pa tudi predloge vseh zborov, da se podaljša razprava, ker je to pomembna materija in je potrebna širša verifikacija. Hvala!

Predsednik Emil Tomažič: Hvala lepa! Besedo ima tovariš Alojz Roškar, delegat Zbora združenega dela, gospodarsko področje, 16. okoliš Maribor.

Alojz Roškar: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Skupina delegatov je obravnavala osnutek zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o stanovanjskih razmerjih ter ocenjuje, da bi v sedanjih zaostrenih gospodarskih razmerah, ki se odražajo tudi na področju stanovanjskega gospodarstva, morali vprašanje realnega stanovanjskega fonda, ki obstaja v počitniških hišah in stanovanjih, nameniti vso politično pozornost. Mnenja smo, da je potrebno sprejeti širša družbena stališča o tem, da je ob družbenem stanovanju nesprejemljivo razpolagati s počitniško hišo in se zato ne strinjamo s stališči, da je potrebno za takšno opredelitev poznati podrobnejšo kvantifikacijo tega problema.

Delegati smo mnenja, da je v 2. členu osnutka limit 50 m² za počitniške hiše previsoko postavljen; 4. točka tega člena pa je preohlapno opredeljena in zato dopušča različna tolmačenja in veliko izjem. Hvala lepa!

Predsednik Emil Tomažič: Razpravljaj bo tovariš Ladislav Palfi, delegat 19. okoliša, Lendava. Prosim!

Ladislav Palfi: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Skupina delegatov je na seji dne 30. junija 1981 razpravljala o osnutku zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o stanovanjskih razmerjih ter ugotovila, da gre za konkretizacijo določil že sprejetega zakona o stanovanjskem gospodarstvu. Z osnutkom zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o stanovanjskih razmerjih soglašamo ter imamo dve konkretni pripombi:

1. V 2. členu, 2. točka naj se konkretnije opredelijo samski domovi, in sicer v smislu domov z zdravniško oskrbo. V Lendavi imamo dva doma upokojujencev kot stanovanjska objekta.

2. K 24. členu podpiramo varianto, da se ta člen črta. Hvala.

Predsednik Emil Tomažič: Besedo ima Vladimir Ošo, delegat Zbora združenega dela, gospodarsko področje, 24. okoliš, Postojna.

Vladimir Ošo: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Skupini delegatov za Zbor združenega dela in Zbor občin sta v zvezi z obravnavo osnutka zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o stanovanjskih razmerjih oblikovala in sklenila predložiti naslednje pripombe:

1. V osnutku zakona se predlaga sprememba 4. člena dosedanjega zakona, s katero se določa, kaj se ne šteje za stanovanje. Menimo, da je sicer pravilno, da se uredi vprašanje, ali so počitniške hišice stanovanja v smislu omenjenega zakona ali ne, vendar ocenjujemo, da je predlagano besedilo presplošno in premalo natančno, saj dopušča različne razlage in tomačenja pa tudi subjektivni pristop v posameznih okoljih pri opredeljevanju do tako pomembnega vprašanja. Predlagatelj naj izdelava in vnese v besedilo osnutka zakona natančnejša merila o tej vrsti »stanovanj«.

2. Zakon v glavnem v celoti ohranja dosedanjo koncepcijo zakona o stanovanjskih razmerjih s tem, da gre pri tem za uskladitev z novo terminologijo iz zakona o stanovanjskem gospodarstvu. Ocenjujemo, da je to potrebno,

vendar predlagatelju predlagamo, da ponovno prouči določbo o odpravi stanovanjske pogodbe med imetnikom stanovanjske pravice in samoupravno stanovanjsko skupnostjo, saj ocenjujemo, da bi ob uporabi predlaganega načina v praksi lahko prihajalo do težav v zvezi z določanjem in plačevanjem stanarine. Element civilno-pravnega razmerja med imetnikom stanovanjske pravice in stanodajalcem se v delu, ki se nanaša na stanarino, vsekakor ohranja. To pa je v sedanjem osnutku zakona prezrto.

Osnutek zakona je ob konceptu, ki predstavlja v glavnem terminološko novelacijo, pustil skoraj še v celoti odprto vprašanje prenosa stanovanjske pravice na uporabnike oziroma pričakovalce stanovanja. Ocenjujemo, da bi moral predlagatelj celoviteje proučiti to vprašanje, ki je dobilo že skrajne razsežnosti, saj se stanovanje tako rekoč prepušča otrokom in drugim pričakovalcem, čeprav za tak prehod ni pogojev, ali pa se družbena stanovanja oziroma stanovanjska pravica na njih dobesedno prodaja.

Predlagamo, da se o tem vprašanju oblikujejo jasnejše, predvsem pa strožje določbe, ki bodo preprečile dosedanjo prakso in onemogočile neustrezno prehajanje stanovanjske pravice.

4. Osnutek zakona ni na področju odpovedi stanovanjskega razmerja prinesel nič novega, čeprav so razprave v raznih organih že pred časom pokazale jasno zahtevo združenega dela oziroma stanodajalcev, da je potrebno na tem področju koncept in postopke bistveno spremeniti.

Predlagatelj naj zato ponovno prouči celotno poglavje zakona o stanovanjskih razmerjih o odpovedi stanovanjskega razmerja ter pripravi besedilo, na podlagi katerega bodo lahko stanodajalci učinkovito in hitro izvajali ukrepe ob prenehanju stanovanjskega razmerja, pa tudi same pogoje za prenehanje je potrebno ponovno proučiti in spremeniti.

Z navedenimi pripombami sicer ne želimo ovirati dela in nadaljnega postopka pri sprejemanju zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o stanovanjskih razmerjih, temveč želimo predlagatelja predvsem opozoriti na temeljne pomanjkljivosti, ki se pojavljajo v praksi in z osnutkom zakona niso odpravljene, menimo pa, da bi jih morali ob tej priložnosti ustrezno razrešiti. Zato predlagamo, da se pripravi nov osnutek zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o stanovanjskih razmerjih, ki bo razreševal vsa navedena vprašanja in ne le terminološko usklajeval besedilo zakona o stanovanjskih razmerjih z novo stanovanjsko zakonodajo, ki jo je prinesel predvsem zakon o stanovanjskem gospodarstvu. Hvala lepa!

Predsednik Emil Tomažič: Besedo ima tovariš Milan Možina, gošpodarsko področje, 34. okoliš, Vrhnika-Logatec.

Milan Možina: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Skupina delegatov predlaga naslednje:

1. Sprememba namembnosti. Zakon zahteva, da uporabnik, ki spremeni namembnost stanovanja, zagotavlja iz namenskih sredstev nadomestno stanovanje. Sprememba namembnosti je lahko iz več vzrokov, kot so na primer: v starih hišah so v kletnih prostorih slaba vlažna stanovanja, katerih prenova bi zahtevala veliko večja vlaganja kot nakup novega stanovanja, v hiši pa primanjkujejo skupni prostori, ali pa so okoli stavbe razne lope in podobno, kar kazi okolje. Primerneje bi bilo, da se v ta namen uporabijo kletni pro-

stori, ki se uporabljajo kot stanovanja. Menim, da v tem primeru ne bi bilo potrebno zagotavljati nadomestno stanovanje.

Nadaljnji primer je, da se stanovanje nahaja v stavbi, kjer so pretežno poslovni prostori, stanovanje nima posebnih sanitarij in podobno, ali pa je iz varnostnih razlogov zaradi stanovalcev objekt teže zavarovati in bi bilo zato primerneje takemu stanovanju spremeniti namembnost. Verjetno bi moral biti zakon za to področje nekoliko elastičnejši.

2. Odpoved stanovanja. Drugo področje, ki povzroča določene probleme, je odpoved stanovanjske pravice, če imetnik te pravice ne plačuje stanarine. Po določbah zakona je namreč mogoče imetniku stanovanjske pravice odpovedati stanovanje, če določen čas ne plačuje stanarine. Ne more pa se mu iz tega razloga odpovedati stanovanjskega razmerja, če je nezaposlen. Zakon ne ločuje opravičeno in neopravičeno nezaposlenih, kar po našem mnenju ni sprejemljivo. V primeru neopravičene nezaposlenosti ne more biti izjem in v tem primeru bi bilo tudi mogoče odpovedati stanovanjsko razmerje.

3. Osnutek zakona v nekaterih členih predvideva variante. Menimo, da bi bilo potrebno upoštevati variante k 2., 33. in 45. členu; k 24. členu naj se črta varinata, k 35. členu pa naj se ne upošteva.

4. 3. odstavek 67. člena zakona o stanovanjskih razmerjih določa, da se delavcu, ki je dobil stanovanje od organizacije združenega dela in ima 10 let skupne delovne dobe, od tega 5 let pri stanodajalcu, ne more odpovedati stanovanjsko razmerje. Ker posamezne organizacije združenega dela iz dohodka oziroma čistega dohodka ne odvajajo enaka sredstva, prihaja do tega, da se delavec, ki nima rešenega stanovanjskega vprašanja, zaposli pri organizaciji združenega dela, ki mu nudi stanovanje in je tam zaposlen le toliko časa, da izpolni z zakonom določene pogoje, nato prekine delovno razmerje in se zaposli v organizaciji združenega dela, ki mu nudi druge ustrežnejše pogoje, kot je na primer višji osebni dohodek.

Da ne bi prihajalo do izrabljanja tistih delovnih organizacij združenega dela, ki namenjajo več sredstev za stanovanja, bi bilo potrebno ali spremeniti določilo o petih letih delovne dobe pri stanodajalcu, ali pa v zakonu določiti, da je organizacija združenega dela, v katero prihaja delavec, dolžna povrniti stroške neamortiziranega stanovanja tisti delovni organizaciji, iz katere delavec prihaja.

5. Drugih bistvenih sprememb v zakonu ni. Vsi problemi s tega področja pa tu niso znani, saj je v občini le majhen odstotek družbenih stanovanj. Zato vsi problemi, ki se pojavljajo na tem področju, niso znani. Hvala lepa!

Predsednik Emil Tomažič: Hvala lepa. Želi še kdo razpravljati? (Da.) Besedo ima tovariš Franc Maček, delegat Zbora združenega dela za gospodarsko področje, 11. okoliš, Kranj.

Franc Maček: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Delegati iz občine Kranj smo ob obravnavi osnutka zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o stanovanjskih razmerjih na seji skupine dne 25. 6. 1981 oblikovali naslednja stališča do variantnih predlogov in pripombe k spremembam in dopolnitvam:

1. V 3. členu predlagamo, da se sprejme varianta, ker ni realnih možnosti za ugotavljanje skupnega gospodinjstva. Že doslej se je dogajalo, da so se

nekateri le prijavili na naslov nosilca stanovanjske pravice samo zato, da so postali uporabniki stanovanj, dejansko pa so živeli drugje.

2. V 12. členu predlagamo dodatno spremembo, in sicer, naj se tretji odstavek tega člena spremeni tako, da bo v primeru, ki ga določa ta člen: »Stanovanje bo po smrti imetnika stanovanjske pravice...«, tudi stanodajalec enakopravno odločal o prenosu stanovanjske pravice z več uporabniki.

To določilo je potrebno, ker je med uporabniki takega stanovanja lahko otrok imetnika stanovanjske pravice, ki je zaposlen v organizaciji združenega dela oziroma delovni skupnosti stanodajalca. Prav bi bilo, da v takih primerih vsaj ob enakih okoliščinah prevzame stanovanjsko pravico uporabnik, ki je zaposlen v organizaciji združenega dela stanodajalca.

3. V novem 13. členu je potrebno uveljaviti variantno besedilo tega člena.

4. Delegati soglašamo z besedilom spremembe prvega odstavka 40. člena sedanjega zakona, potrebno pa je obdržati tudi sedanje določilo prvega odstavka 40. člena zakona, zato naj se vsebina obeh združi v novem besedilu.

Sedanja določba prvega odstavka 40. člena je stimulirala organizacije združenega dela h graditvi novih stanovanj, zato je neumestno, da bi jim enkratno razpolagalno pravico v teh primerih omejili le ob vseljevanju v solidarnostna stanovanja in stanovanja, ki jih dodeljuje stanovanjska skupnost, ne pa tudi na stanovanja, ki jih dodeljujejo organizacije združenega dela.

5. V 32. členu predlagamo, da se rok iz prvega odstavka tega člena skrajša na 10 dni in doda določilo, da mora imetnik stanovanjske pravice plačati stanarino in druge obveznosti v zvezi z uporabo stanovanja od dneva podpisa izjave, da bo uporabljal stanovanje v družbeni lastnini.

Dopolnitev predlagamo, ker v praksi nekateri imetniki stanovanjske pravice neupravičeno zavlačujejo vselitev, medtem pa se nasilno vselijo v stanovanje drugi občani. Z zavlačevanjem vselitve pa nastajajo tudi dodatni stroški stanarine in drugi stroški uporabe stanovanja, za katere je prav, da jih nosi imetnik stanovanjske pravice od takrat dalje, ko se v stanovanje lahko vseli.

6. V novem 41. členu ponovno predlagamo spremembo 65. člena sedanjega zakona, in sicer, da se besedilo: »Stanodajalec lahko odpove stanovanjsko razmerje...«, nadomesti s: »Stanodajalec mora odpovedati stanovanjsko razmerje...«. Menimo, da bo le s tako spremembo zakona družbeno stanovanje dodeljeno tistemu, ki ga resnično potrebuje. Sedanje nepravilno stanje potrjujejo tudi ugotovitve ob zadnjem popisu prebivalstva. Ugotovljeno je bilo, da je v Sloveniji več stanovanj kot gospodinjev, hkrati pa veliko število ljudi živi v nemogočih stanovanjskih razmerah. Menimo, da je to zelo pomembno družbeno vprašanje in zahtevamo temeljito pojasnilo k naši pripombi.

Nadalje predlagamo, da se z zakonom opredelijo razlogi, zaradi katerih imetnik stanovanjske pravice, ki hkrati koristi posojilo iz družbenih sredstev, ni mogel dograditi stanovanjske hiše v roku, določenem s pogodbo o najemu posojila. V primeru, da to ni mogoče ali manj primerno, ponovno predlagamo, da se z zakonom določi najdaljši rok od najema posojila za gradnjo hiše in izselitve iz družbenega stanovanja. Predlagamo rok pet let od najema prvega posojila iz sredstev stanovanjskega sklada organizacije združenega dela ali stanovanjske skupnosti.

7. K 42. členu — Delegati so bili seznanjeni s stališči Ustavnega sodišča SR Slovenije z dne 7. 5. 1981, vendar ugotavljajo, da je potrebno določbe 67. člena sedanjega zakona obdržati tudi v bodoče. Ob tem je potrebno upoštevati, da je poleg delavcev predvsem organizacija združenega dela dolžna zago-

tavljati stanovanja svojim delavcem. Če bodo organizacije združenega dela izgubljale stanovanja tako, da jih bodo obdržali delavci, ki ostanejo v kolektivitu le minimalni čas, bodo v nekaterih organizacijah združenega dela stanovanjski problemi vedno bolj pereči.

8. K novemu 43. členu predlagamo, da se sedanje besedilo drugega odstavka 69. člena ne črta.

Predsednik Emil Tomažič: Hvala lepa! Besedo ima tovariš Ciril Umek, delegat Zbora združenega dela za področje gospodarstva, 1. okoliš, Celje.

Ciril Umek: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Naša skupina delegatov ima naslednje pripombe k osnutku zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o stanovanjskih razmerjih.

Opredelitev v 2. členu, kdaj se prostori, ki se uporabljajo za počitek ali oddih, ne štejejo za stanovanje, ni primerna. Predvsem je treba natančno opredeliti 4. točko drugega odstavka, varianto k 4. točki pa črtati. Tako besedilo tega člena bi zaradi nedorečenosti povzročilo v praksi veliko težav in zlorab, zaradi česar je treba to določbo, ki se nanaša na počitniške objekte, temeljito dopolniti ali pa črtati.

V 13. členu se lahko črta varianta k četrtemu odstavku, ker je besedilo samega četrtega odstavka dovolj jasno.

Besedilo 23. člena naj se črta, ker se že dosedanji poravnalni sveti pri stanovanjski skupnosti niso obnesli in največkrat tudi niso bili ustanovljeni. Ob posebnem sodišču združenega dela pa sploh ne bodo potrebni.

Besedilo novega 24. člena naj se črta, pravice iz 40. člena dosedanjega zakona o stanovanjskih razmerjih ni mogoče razširiti na stanovanja, ki so bila zgrajena s sredstvi družbene pomoči. Pri tem je treba upoštevati še 17. člen dosedanjega zakona o stanovanjskih razmerjih, ki določa, kdo lahko pridobi stanovanjsko pravico na stanovanjih, ki so bila zgrajena s sredstvi družbene pomoči.

Glede na to, da veliko imetnikov stanovanjske pravice zlorablja svojo stanovanjsko pravico zaradi pridobivanja nesorazmerne premoženjske koristi v tem smislu, da sprejema preveliko število podstanovalec, ki marsikdaj niso niti prijavljeni in ki velikokrat motijo tudi druge stanovalce v hiši, predlagamo, da naj zakon določi, da je za sprejemanje podstanovalec in njihovo nastanitev potrebno soglasje organa skupnosti stanovalec.

Priporočamo tudi, da naj bi zakon določil natančnejša merila, kdaj je mogoče zamenjati solidarnostno stanovanje s stanovanjem iz kakšnega drugega stanovanjskega fonda. Obenem predlagamo, da se reši tudi vprašanje lastninske pravice stanovanj v zasebni lastnini.

Predsednik Emil Tomažič: Hvala lepa! Kdo še želi razpravljati? (Nihče.)

Dajem predlog sklepa, ki ga imate na klopi, na glasovanje. Kdor je za predlog sklepa, naj prosim glasuje! (126 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (En delegat.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlog sklepa sprejet z večino glasov.

Predlagam nekaj minut odmora.

(Seja je bila prekinjena ob 14.10 in se je nadaljevala ob 14.25.)

Predsednik Emil Tomažič: Tovarišice in tovariši delegati! Glede prejšnje točke naj vas obvestim, da je bil predlog sklepa sprejet v skladu s stališči Druženopolitičnega zbora.

Prehajamo na 6. točko dnevnega reda, to je na predlog o investicijskih vlaganjih SR Slovenije v graditev objektov in nabavo opreme v obdobju od leta 1981 do leta 1985, ki ga je Skupščini SR Slovenije predložil v obravnavo Izvršni svet.

Danes ste na klop prejeli amandma Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije k 8. členu predloga zakona. Želi predstavnik Izvršnega sveta besedo? (Da.) Besedo ima tovariš Valentin Gerkman, pomočnik republiškega sekretarja za pravosodje, upravo in proračun.

Valentin Gerkman: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Predlog zakona se v programskem delu v ničemer ne razlikuje od osnutka zakona. Pri pripravi predloga je Izvršni svet sicer proučil vse pripombe in predloge iz razprave ob osnutku zakona, vendar jih ni bilo mogoče upoštevati, ker bi pomenile širjenje predlaganega programa negospodarskih investicij in s tem povečanje obsega sredstev. Temeljna usmeritev, ki ste ji dali tudi vi podporo v razpravi ob osnutku zakona, je predvsem v zmanjšanju vlaganj v negospodarske investicije v okviru možnosti republiškega proračuna oziroma splošne porabe. Večji del investicij na posameznih področjih se z zakonom opušča in prenaša v naslednje srednjeročno obdobje, tako da program predvideva samo nadaljevanje najnujnejših, že začelih gradenj in le nekaj novih, ki jih glede na ugotovljene družbene potrebe ni mogoče več odlagati. Vse te investicije so po presoji predlagatelja v predlogu zakona pregledno izkazane. Naj dodam še to, da bo vsaka posamična investicija pred začetkom še posebej preverjena in šele potem tudi lahko začeta.

Pri obravnavi predloga zakona pa sta Odbora za finance Zbora združenega dela in Zbora občin na sejah opozorila na časovno neskladnost določb 5. in 8. člena predlaganega zakona. 5. člen določa, da se neporabljen sredstva namensko prenesejo v naslednje leto, 8. člen pa določa, da Izvršni svet Skupščine SR Slovenije poroča o izvrstitvi del in porabi sredstev ob predložitvi zaključnega računa republiškega proračuna. Oba odbora sta menila, da je to časovno neusklajeno ter da mora biti znesek neporabljenih sredstev, ki se bo prenesel v naslednje leto, znan že ob predložitvi predloga zakona o proračunu SR Slovenije za naslednje leto.

Z namenom, da bi se 5. in 8. člen zakona uskladila, smo predložili amandma k 8. členu predloga zakona, ki določa, da Izvršni svet poroča Skupščini SR Slovenije o izvrstitvi del in o porabi sredstev za izvrševanje programa vsako leto ob predložitvi predloga zakona o proračunu SR Slovenije za naslednje leto, dokončno pa ob predložitvi predloga zakona o zaključnem računu proračuna SR Slovenije za preteklo leto.

Tovarišice in tovariši delegati! Predlagam, da predloženi amandma in predlog zakona sprejmete.

Predsednik Emil Tomažič: Hvala lepa! Želijo poročevalci delovnih teles besedo? (Ne želijo.)

Pričenjam razpravo. Kdo želi besedo? (Nihče.)

Ker ne želi nihče razpravljati, prehajamo na glasovanje. Najprej dajem na glasovanje amandma Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije k 8. členu predloga zakona, ki ste ga prejeli na klop. Obrazložitev pa ste pravkar poslušali. Odbor za finance in Zakonodajno-pravna komisija se z amandmajem strinjata.

Kdor je za amandma Izvršnega sveta k 8. členu, naj prosim glasuje! (125 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je amandma Izvršnega sveta k 8. členu predloga zakona soglasno sprejet.

Sedaj dajem na glasovanje predlog zakona o investicijskih vlaganjih SR Slovenije v graditev objektov in nabavo opreme v obdobju od leta 1981 do leta 1985 v celoti. Kdor je za predlog zakona, naj prosim glasuje! (123 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (En delegat.) Se je kdo vzdržal? (Trije delegati.)

Ugotavljam, da je predlog zakona o investicijskih vlaganjih SR Slovenije v graditev objektov in nabavo opreme v obdobju od leta 1981 do leta 1985 sprejet z večino glasov.

Prehajamo na 7. točko dnevnega reda, to je na analizo o izvajanju sistema financiranja splošnih družbenih potreb v družbenopolitičnih skupnostih z vidika gibanja sredstev splošne porabe v obdobju od 1976 do 1980, ki ga je Skupščini SR Slovenije predložil Izvršni svet Skupščine SR Slovenije.

Analiza je bila objavljena v Poročevalcu številka 11. Danes ste k analizi prejeli mnenje in ugotovitve Sveta za družbenopolitični sistem pri Republiški konferenci SZDL Slovenije. Želi predstavnik Izvršnega sveta besedo? (Da.) Besedo ima tovariš Slavko Polanič, namestnik republiškega sekretarja za finance.

Slavko Polanič: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Analiza o izvajanju sistema financiranja splošnih družbenih potreb v družbenopolitičnih skupnostih je sestavljena za obdobje od leta 1976 do leta 1980 z namenom, da ugotovimo, ali je potrebno spremeniti sistemski zakon, ki ureja to področje. Iz tega razloga so v gradivu nekoliko obširneje obdelana temeljna načela, ki jih vsebujejo zvezna in republiška ustava in vsi sistemski zakoni v republikah in avtonomnih pokrajinah. Medrepubliško so dogovorjene tudi osnove davčnega sistema in davčne politike. V tem okviru je bil v letu 1974 sprejet zakon o financiranju splošnih družbenih potreb v družbenopolitičnih skupnostih, ki je z majhno korekcijo v letu 1978 še danes v veljavi.

Ugotovljene pomanjkljivosti pri izvajanju zakona v obravnavanem srednjeročnem obdobju so v glavnem naslednje:

1. ponovno vnašanje financiranja nalog samoupravnih interesnih skupnosti družbenih dejavnosti in materialne proizvodnje v proračunu občine, zlasti v zadnjih letih srednjeročnega obdobja;

2. nedosledno izvajanje ukrepov ekonomske politike v letih 1978 in 1979;

3. sorazmerno visoki proračunski presežki v nekaterih družbenopolitičnih skupnostih, ki so jih razporejale skupščine z zaključnimi računi proračunov.

Iz analize izhaja, da so se v ekonomsko močnejših občinah oblikovala višja proračunska sredstva, kot so bila potrebna za financiranje splošne porabe. To je razlog, da je v teh občinah prihajalo do pojavov ponovnega vnašanja financiranja nalog, ki sodijo na področje samoupravnih interesnih skupnosti, čeprav so prav gotovo na takšne odločitve vplivale tudi realne potrebe v posa-

meznih občinah. Zaradi takšnih potreb tudi niso bile spoštovane resolucijske usmeritve o omejevanju sredstev splošne porabe v letu 1978 in 1979.

Ustvarjanje sorazmerno visokih presežkov proračunskih sredstev, ki so bili razporejeni z zaključnim računom, pomeni, da ni bilo izvedeno temeljno proračunsko načelo o uravnovešenosti proračuna, ki ga določa zakon in zanj predvideva v več določbah, kako naj se že med letom izvaja.

Po razpravi v Komisiji Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije za področje splošne porabe v občinah, kjer so po regijskem principu zastopane vse občine v SR Sloveniji, po razpravi v Odborih za finance Zbora občin in Zbora združenega dela Skupščine SR Slovenije ter po razpravi v Svetu za družbeno-politični sistem pri Predsedstvu Republiške konference SZDL lahko ugotovimo naslednje:

1. Razpravljalci podpirajo ugotovitve, ki izhajajo iz predložene analize in soglašajo s sklepom, da ni potrebno spremeniti sedanjega sistema financiranja splošnih družbenih potreb v družbenopolitičnih skupnostih, temveč je potrebno, da se določbe zakona dosledno izvajajo.

Vprašanje finančnega in koledarskega leta ter drugačne obravnave proračunskih obveznosti SR Slovenije do proračuna federacije je potrebno reševati na ravni federacije ob obravnavi sprememb zakona o financiranju federacije.

Vprašanja iz razprave v zvezi z davčnim sistemom ter s celotno problematiko prometnih davkov ni mogoče urejevati s sistemom financiranja splošnih družbenih potreb, temveč ob obravnavi dokumentov, ki urejajo davčni sistem in njegovo izvajanje.

2. Iz vseh dosedanjih razprav izhaja tudi zahteva za dosledno očiščevanje splošne porabe vseh tistih oblik porabe, ki vanjo ne sodijo, in to bolj zavezujoče, kot je to navedeno v predlaganem sklepu k tej analizi.

3. Med razmišljanja za boljšo prilagoditev proračunskih virov občin potrebam na področju splošne porabe v občinah je v sklepih te analize predlagana prerazdelitev prometnih davkov med občinami in republiko.

Iz vseh dosedanjih razprav v delovnih telesih, ki sem jih prej omenil, pa izhajajo drugačna razmišljanja o prerazdelitvi davčnih virov, in sicer brez vključitve republiškega proračuna, temveč z družbenim dogovorom med občinami, s katerim bi zagotovili prelivanje dela proračunskih sredstev znotraj občin za razne oblike gospodarskih intervencij, ker so ravno na tem področju interesi in finančne sposobnosti občin še vedno zelo različne.

Ker je bila predlagana rešitev o prerazdelitvi prometnih davkov med občinami in republiko le ena izmed variant za odpravljanje razlik med potrebami in možnostmi za zadovoljevanje splošnih družbenih potreb v posameznih občinah, je potrebno podpreti predloge, da se z družbenim dogovorom med občinami samoupravno ureja izravnavanje sedanjih razlik med potrebami in možnostmi v splošni porabi na ravni občin. Če bo tak sklep sprejet na današnji seji zbora, potem bo potrebno za prihodnje leto to vprašanje urediti z aktivnim sodelovanjem vseh občin v SR Sloveniji.

Izvršni svet pričakuje, da boste delegati k tej analizi dali še nekaj dodatnih predlogov, ki bodo posredovani Komisiji Izvršnega sveta za področje splošne porabe, ki bo o njih razpravljala in sprejela določene rešitve.

Predsednik Emil Tomazič: Želijo poročevalci delovnih teles besedo? (Ne želijo.)

Pričenjam razpravo. Besedo ima tovariš Milan Tepej, delegat Zbora združenega dela za področje gospodarstva, 6. okoliš, Velenje-Mozirje.

Milan Tepej: Naša skupina delegatov je na svoji seji obravnavala analizo o izvajanju sistema financiranja splošnih družbenih potreb v družbenopolitičnih skupnostih z vidika gibanja sredstev splošne porabe v obdobju od leta 1976 do leta 1980 in sprejela naslednji sklep:

Ne moremo soglašati s predlogom sklepa o zmanjšanju obsega sredstev za financiranje splošnih družbenih potreb tako, da se občinski davek od prometa proizvodov in od plačil za storitve od sedanjih 3% zmanjša na 2% za občine in da se za prav toliko poveča v korist republiškega proračuna. Takšna rešitev bo nujno pripeljala do tega, da bo večje število občin dotiranih iz republiškega proračuna, med njimi bo tudi občina Velenje.

Za našo občino oziroma občinski proračun, za katerega lahko trdimo, da je očiščen ostale porabe, ki ne sodi v proračun, bi to pomenilo izpad prek 12 milijonov dinarjev. S takim izpadom pa ne bi mogli več zagotavljati obveznosti, ki jih po zakonu mora kriti proračun.

Poleg tega nastopi še dodatno vprašanje pokrivanja kompenzacij ter vzdrževanja že sedanjih blagovnih rezerv. Zaradi tega v celoti podpiramo poročilo Odbora za finance in Sveta za družbenopolitični sistem.

Predsednik Emil Tomažič: Besedo ima Milan Možina, delegat Zbora združenega dela za področje gospodarstva, 34. okoliš, Vrhnika-Logatec.

Milan Možina: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Naša skupina delegatov v celoti podpira ugotovitve in predlagane sklepe k analizi o izvajanju sistema financiranja splošnih potreb v družbenopolitičnih skupnostih z vidika gibanja sredstev splošne porabe v obdobju od leta 1976 do leta 1980 z dopolnitvijo, da naj že sprejete obveznosti za leto 1981 ostanejo v proračunih posameznih občin.

Ob obravnavi analize o izvajanju sistema financiranja splošnih potreb v družbenopolitičnih skupnostih z vidika gibanja sredstev splošne porabe v obdobju od leta 1976 do leta 1980 je bilo ugotovljeno, da ostaja problematika financiranja komunalne dejavnosti še vedno nerazčiščena, predvsem zaradi pomanjkljivih sistemskih rešitev.

Nedodelani sistemi financiranja samoupravnih interesnih skupnosti materialne proizvodnje so med drugim tudi vzrok za zapiranje gospodarskih investicij v občinske meje oziroma so želje, da naj ima vsaka krajevna skupnost svojo organizacijo združenega dela, ki bo v svojem samoupravnem sporazumu o temeljnih planov TOZD opredelila tudi interese krajevne skupnosti.

Delegati smo ponovno zavzeli stališče, ki je bilo posredovano ob obravnavi planskih aktivnosti in o problemih usklajevanja razvoja v SR Sloveniji, v zvezi s financiranjem nalog in programov krajevnih skupnosti in glede na osnutek ugotovitev, stališč in sklepov Skupščine SR Slovenije o zagotavljanju materialne osnove za zadovoljevanje skupnih in splošnih potreb delovnih ljudi in občanov v krajevni skupnosti.

Ponovno predlagamo, da se v SR Sloveniji pristopi k enotnemu sistemu financiranja krajevnih skupnosti, glede na to, da kljub sprejetju zakona o sistemu družbenega planiranja še vedno ni jasno, kako uveljaviti načela glede združevanja sredstev v skupne programe krajevnih skupnosti. Uveljavljanje

določil zakona o družbenem planiranju je težko izvedljivo, zlasti v tistem delu, ki govori, da je v samoupravnem sporazumu o temeljih planov temeljne organizacije združenega dela in samoupravne interesne skupnosti potrebno opredeliti interese njihovih delavcev in posameznih krajevnih skupnosti, ne glede na občinske meje.

V občini Vrhnika je zaposlenih okoli 7400 delavcev, od katerih se jih okoli 3200 vozi na delo v druge občine, zlasti ljubljanske. Kot primer naj navedemo našo krajevno skupnost Dragomer-Lukovica, ki bi morala svoj samoupravni sporazum o temeljih planov posredovati v obravnavo 260 tozdom na področju Ljubljane, kjer so krajani zaposleni.

Za izvedbo nalog na področju komunalne dejavnosti je edino mogoča uresničitev uporabe 128. člena zakona o sistemu družbenega planiranja, in sicer v sodelovanju med samoupravnimi interesnimi skupnostmi več občin, s tem, da se dogovorjeni programi vključijo v samoupravne sporazume in plane posameznih samoupravnih interesnih skupnosti. Na ta način bi se sredstva zbirala po sedežnem principu in glede na delež zaposlenih ter vrednost dogovorjenih programov odstopala samoupravni interesni skupnosti v občini, kjer se skupno dogovorjene naloge izvajajo. To pa je tam, kjer delavec prebiva.

Na ta način bo delavcu oziroma občanu omogočeno, da se opredeljuje do financiranja programa krajevnih skupnosti kot občan, v organizaciji združenega dela pa kot delavec v združenem delu.

Glede na vse to delegati ponovno predlagamo, da se uveljavi domicilni način zbiranja sredstev za financiranje nalog in programov v krajevnih skupnostih.

Predsednik Emil Tomažič: Želi še kdo razpravljati? Pismeno razpravo oddaja tovariš Ciril Umek, delegat Zbora združenega dela za področje gospodarstva, 1. okoliš, Celje. Besedo ima tovariš Slavko Polanič, namestnik republiškega sekretarja za finance.

Slavko Polanič: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Na vprašanja, ki so bila nakazana s strani delegata iz Velenja glede prerazdelitve davkov, sem deloma odgovoril že v samem uvodu, ko sem posebej podčrtal, da so bila to le razmišljanja. Tudi Izvršni svet ni navdušen za to, da bi od sedanjih 12 občin, ki so dopolnjewane, spet prešli na znatno večje število dopolnjevanih občin. To je bilo povedano le kot razmišljanje, ki pa bo zahtevalo še nadaljnje analize in ugotovitve.

Glede vprašanja financiranja komunalne dejavnosti moram takoj na začetku povedati, da izvajanje programov komunalnih dejavnosti sodi v sklop skupne porabe, nikakor pa ne v splošno porabo, o čemer teče sedaj razprava.

Financiranje krajevnih skupnosti se ureja predvsem v dopolnjevanih občinah. Za te občine se vsako leto določijo merila in kriteriji, po katerih se krajevnim skupnostim dodeljujejo sredstva z njihovo funkcionalno dejavnost, v prvi vrsti za funkcioniranje delegatskega sistema.

Tudi izvajanje konkretnih programov v krajevnih skupnostih je področje skupne porabe, seveda ne na področju družbenih dejavnosti, temveč na področju samoupravnih interesnih skupnosti materialne proizvodnje. Prav zaradi tega se Izvršni svet zavzema za to, da iz proračunov družbenopolitičnih skup-

nosti ne financiramo tistih dejavnosti, ki imajo značaj skupne porabe in bi bilo zato to stališče v nasprotju z našo usmeritvijo.

Res pa je, da za svoje delovanje krajevne skupnosti ne dobivajo v povprečju enake višine sredstev po številu prebivalstva, ampak je višina sredstev odvisna od kriterijev, ki so zelo različni. In prav glede na to različnost financiranja dejavnosti krajevnih skupnosti je bil na Republiški konferenci SZDL sprejet sklep o ustanovitvi posebne delovne skupine, ki naj bi še v letošnjem letu pripravila merila in kriterije za financiranje dejavnosti krajevnih skupnosti. Na ta način bi približali financiranje v dopolnjevanih občinah tistim občinam, ki niso dopolnjewane in imajo v ta namen znatno več sredstev. To so kratki odgovori na vprašanja, ki so bila postavljena v razpravi.

Predsednik Emil Tomažič: Želi še kdo besedo? (Ne.) Če ne želi nihče, predlagam zboru, da sprejme naslednji sklep:

1. Zbor združenega dela Skupščine SR Slovenije podpira ugotovitve, ki so navedene v analizi o izvajanju sistema financiranja splošnih družbenih potreb v družbenopolitičnih skupnostih z vidika gibanja sredstev splošne porabe v obdobju od leta 1976 do leta 1980, skupaj s predlogi, stališči in mnenji Odbora za finance.

2. Zbor združenega dela soglaša z ugotovitvijo v analizi in v poročilu Odbora za finance, da zakona o financiranju splošnih družbenih potreb v družbenopolitičnih skupnostih ni potrebno spreminjati, pač pa da je potrebno dosledno izvajati določbe tega zakona.

3. Zbor združenega dela nalaga Izvršnemu svetu Skupščine SR Slovenije, da v nadaljnji aktivnosti v zvezi s financiranjem splošnih družbenih potreb v družbenopolitičnih skupnostih upošteva stališča in mnenja Odbora za finance, mnenja in ugotovitve Sveta za družbenopolitični sistem pri Predsedstvu Republiške konference SZDL Slovenije in stališča delegatov v razpravi na seji zbora in naj o tem poroča zboru ob obravnavi proračunskih aktov.

Želi kdo o tako oblikovanem predlogu sklepa razpravljati? (Ne.) Če ne, prehajamo na glasovanje. Kdor je za predlagani sklep, naj prosim glasuje! (131 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (En delegat.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlagani sklep sprejet z večino glasov.

Prehajamo na 8. točko dnevnega reda, to je na poročilo o izvajanju zakona o varstvu zraka ter o uresničevanju sklepov in priporočil Skupščine SR Slovenije za izvajanje nujnih ukrepov na področju varstva zraka, ki ga je Skupščini SR Slovenije predložil Izvršni svet.

Poročilo je bilo objavljeno v Poročevalcu številka 12. K poročilu ste prejeli stališča in sklepe Sveta za varstvo okolja pri Predsedstvu Republiške konference SZDL Slovenije. Želi predstavnik Izvršnega sveta besedo? (Da.) Besedo ima tovariš Tone Poljšak, namestnik predsednice Republiškega komiteja za varstvo okolja in urejanje prostora.

Tone Poljšak: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Poročilo o izvajanju zakona o varstvu zraka obravnava enega najbolj kompleksnih in tudi perečih problemov varstva okolja. V njem so opredeljene poglobitne naloge, pravice in obveznosti nosilcev planiranja, prikazano je stanje onesnaženosti zraka, analizirano je uresničevanje pravic in obveznosti orga-

nizacij združenega dela ter družbenopolitičnih skupnosti, dana je stopnja organiziranosti in strokovnega nadzora na področju varstva zraka.

To poročilo so po obravnavi v Izvršnem svetu obravnavali po datumskem vrstnem redu še: Svet za varstvo okolja pri Predsedstvu Republiške konference SZDL, pristojna odbora Zbora občin in Zbora združenega dela Skupščine SR Slovenije in Sekcija za varstvo okolja Skupnosti slovenskih občin.

Na teh obravnavah so bile dane še dopolnilne ugotovitve in za nekatera vprašanja v zvezi z varstvom zraka še popolnejše ocene stanja.

Ob upoštevanju vsega tega, vključno s spoznanji enodnevnega posvetovanja o problematiki varstva zraka, ki se ga je v okviru letošnjih ekoloških dnevov na Gospodarskem razstavišču v Ljubljani udeležilo več kot 90 strokovnjakov in predstavnikov zainteresiranih organizacij ter asociacij, predlagatelj tega poročila meni, da so njegove osnovne ugotovitve točne.

Pri uresničevanju zakona smo v preteklem obdobju dosegli nekatere uspehe, in sicer: pri uveljavljanju preventivnih ukrepov, pri načrtovanju in izgrajevanju novih industrijskih objektov, pri spremljanju in nadzorovanju onesnaženosti in onesnaževanja zraka, pri opredeljevanju kriterijev glede varstva zraka, pri posameznih sanacijah večjih industrijskih objektov in pri izdelavi sanacijskih programov v organizacijah združenega dela.

Ob vsem navedenem pa nismo dosegli temeljnega cilja zakona, to je občutno zmanjšanje onesnaženosti zraka. Vzroki za to so predvsem naslednji: vsi nosilci planiranja niso sprejeli sanacijskih programov s kvantifikacijo sredstev in časovno opredelitvijo programov. Skupni interesi in cilji varstva zraka so v razvojnih planih in programih opredeljeni predvsem splošno, plani samoupravnih organizacij in skupnosti pa niso med seboj usklajeni in se ne dopolnjujejo.

Samoupravna organiziranost ni povsem zaživela in tudi tam, kjer je obvezna, je nismo nadomestili z ustreznimi upravnimi ukrepi. Ob zaostrenih pogojih gospodarjenja nastopajo še dodatne težave glede opreme za čiščenje in kontrolo zraka.

Podobne ugotovitve so bile povod za že pred časom sprejete spremembe in dopolnitve zakona o varstvu zraka. Vendar rezultati kažejo, da delujejo skupnosti za varstvo zraka bolj ali manj formalno, da vse še niso ustanovljene in da nimajo zagotovljenih sredstev za delovanje. Ocenjujemo, da za doseg ciljev na področju varstva zraka ni potrebno spreminjati zakona o varstvu zraka, ampak je potrebno v prvi vrsti doseči njegovo uveljavljanje v planskem procesu. V kolikor ne bomo dosegli smotrne in usklajene družbenopolitične akcije in usklajevanje interesov in ukrepov varstva zraka na vseh ravneh odločanja, bodo tudi rezultati ostali parcialni in bodo le delno prispevali k uresničevanju zastavljenih ciljev.

Če poskušamo konkretizirati naloge glede varstva zraka, potem so te opredeljene: v prestrukturiranju gospodarstva in spremembi tehnologij, v opredeljevanju in povezovanju ukrepov v okviru kompleksnih sanacijskih programov, v samoupravnem povezovanju in združevanju sredstev za izvedbo sanacijskih programov, v doslednejšem preventivnem načrtovanju in konkretizaciji splošnih ukrepov v posameznih panogah gospodarstva. Hkrati s tem je nujno potrebno povečati tudi nadzor nad onesnaževanjem in onesnaženjem zraka ter usposabljanje strokovne skupine za načrtovanje najbolj optimalnih ukrepov.

Predlagatelj poročila meni, da ni nujno, da pristojna zboru Skupščine ob njegovi obravnavi sprejmeta posebne sklepe in priporočila. Zavzema pa se za to, da ta obravnava spodbudi večjo zavzetost v občinah in v organizacijah združenega dela za uspešnejše reševanje vprašanj v zvezi s tem ter za doslednejše izvajanje določb zakona. Tako bo Izvršni svet Skupščine SR Slovenije po preteku določenega obdobja lahko pripravil obširnejše in natančnejše poročilo o stanju in izvajanju stališč Skupščine SR Slovenije na tem področju.

Predsednik E m i l T o m a ž i č : Hvala lepa! Želijo poročevalci delovnih teles besedo? (Ne.)

Pričenjam razpravo. Besedo ima tovariš Milan Tepej, delegat Zbora združenega dela za področje gospodarstva, 6. okoliš, Velenje-Mozirje.

M i l a n T e p e j : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Naša skupina delegatov je obravnavala poročilo o izvajanju zakona o varstvu zraka ter o uresničevanju sklepov in priporočil Skupščine SR Slovenije za izvajanje nujnih ukrepov na področju varstva zraka in izoblikovala naslednja stališča.

V poročilu je navedeno, da v občini Velenje še nismo ustanovili skupnosti za varstvo zraka. To je res, vendar bi želel delegate obvestiti, da smo želeli na drugačen način doseči, da se območje, ki je uvrščeno v III. kategorijo onesnaženosti, ne onesnažuje prek dovoljenih meril. Edini onesnaževalec zraka pri nas je Termoelektrarna Šoštanj, ki onesnažuje zrak na manjšem območju v okolici termoelektrarne ter v eni od krajevnih skupnosti. S termoelektrarno smo se dogovorili, da bo z novimi oziroma izboljšanimi čistilnimi napravami dosegla, da onesnaženost zraka ne bo dosegala niti predvidenih koncentracij. Menimo, da nam je to že delno uspelo. Nove meritve bodo pokazale, ali so bile naprave dobro izbrane in ali so učinkovite. Menimo tudi, da je tak način reševanja problematike onesnaženosti zraka mnogo bolj učinkovit kot pa ustanavljanje interesnih skupnosti, kar ponovno dokazuje pravilnost naše trditve, ki smo jo dali k osnutku zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o komunalnih dejavnostih posebnega družbenega pomena.

Ob predlaganih sklepih in priporočilih za izvajanje zakona o varstvu zraka pa podpiramo stališče Odbora za urbanizem, stanovanjsko-komunalna vprašanja in varstvo okolja Zbora združenega dela, da takšni sklepi in priporočila niso potrebni, da pa se spodbudi razprava v posameznih občinah, ki naj same ugotove, kako se zakon pri njih izvaja. V kolikor pa naj se izrečemo glede predlaganih sklepov in priporočil, pa naša delegacija ne podpira predloga, da se za lastnike cestnih vozil uvede nov prispevek, pač pa predlagamo, da se ustrezen del bencinskega dinarja namení tudi za to področje. S tem bi bencinski dinar končno namenili za tiste namene, za katere se že tako dolgo zavzemamo.

Pri predlogu sklepa, da naj Republiški komite za zdravstveno in socialno varstvo dopolni predpise o vodenju evidenc v osnovni zdravstveni službi pa opozarjamo, da je pri tem potrebno proučiti, ali taka evidenca koristi, ali ni to samo dodatna obveznost ter administriranje oziroma, koliko je takšno določilo v skladu z akcijo o zmanjševanju administrativnega dela.

Predsednik E m i l T o m a ž i č : Hvala lepa! Besedo ima tovarišica Vika Jevšnikar, delegatka Zbora združenega dela za področje gospodarstva, 27. okoliš, Ravne na Koroškem.

Vika Jevšnikar: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Naša skupina delegatov je hkrati s tem poročilom obravnavala tudi poročilo o uresničevanju zakona o varstvu zraka v delovnih organizacijah Rudnika Mežica in Železarne Ravne ter proučila delovanje samoupravne interesne skupnosti za varstvo zraka v občini.

V obravnavi smo ugotovili, da smo v občini Ravne dosegli precejšnje uspehe na področju varstva zraka, vendar je potrebno za celotno sanacijo še ogromno narediti, za kar pa bodo potrebna precejšnja investicijska sredstva.

Samoupravna interesna skupnost za varstvo zraka v občini je v začetku dobro delala, zaradi pomanjkanja finančnih sredstev pa je njen zagon počasi prenehal in sedaj skoraj miruje. Zato bo potrebno njeno delo ponovno oživeti, saj si drugače le težko predstavljamo celotno strokovno in smotrno delo na tem področju.

Podpiramo poročilo o izvajanju zakona o varstvu zraka, hkrati pa menimo, da je potrebno čimprej sistematsko rešiti financiranje varstva zraka. Obenem predlagamo, da Skupščina SR Slovenije kot podpisnik dogovora o temeljih družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1981—1985 da pobudo za sprejetje dopolnila k 4. členu dogovora, s katerim bi tudi za investicije v sanacijo dosedanjih starih virov onesnaževanja zraka in vode bila uporabljena specifična merila oziroma, da za omenjene investicije ne bi veljali kriteriji, ki jih določa 2. člen dogovora.

Takšen predlog dajemo zato, ker smo prepričani, da ob upoštevanju kriterijev iz 2. člena dogovora v tem srednjeročnem obdobju ne bo mogoče zgraditi nobenega objekta, ki bi prispeval k čistejšemu zraku, saj vemo, da takšni objekti, razen tega, da so izredno dragi in s svojim delovanjem obremenjujejo proizvodnjo, ne pospešujejo izvoza in produktivnosti dela ter ne povečujejo dohodka in tako dalje, zato ne morejo zadostiti niti enemu od kriterijev in si tudi ne morejo pridobiti prednosti, ki jo predpisuje 3. člen dogovora.

To izhaja tudi iz ugotovitve in sklepov Sveta za varstvo okolja pri Predsedstvu Republiške konference SZDL Slovenije, ki jih v celoti podpiramo.

Predsednik Emil Tomažič: Hvala lepa! Želi še kdo razpravljati? (Nihče.) Obe razpravi in konkretne predloge bomo poslali Izvršnemu svetu, da se do njih opredeli. Skupščina pa ni podpisnik dogovora o temeljih plana, podpisnik je Izvršni svet v njenem imenu.

Če ne želi nihče več razpravljati, zaključujem razpravo. Glede na stališče Odbora za stanovanjsko-komunalna vprašanja in varstvo okolja ter Sveta za varstvo okolja pri Predsedstvu Republiške konference Socijalistične zveze predlagam zboru, da sprejme naslednji sklep:

1. Zbor združenega dela Skupščine SR Slovenije ugotavlja, da poročilo o izvajanju zakona o varstvu zraka ter o uresničevanju sklepov in priporočil Skupščine SR Slovenije za izvajanje nujnih ukrepov na področju varstva zraka podaja predvsem formalne ocene uresničevanja zakona in sklepov ter priporočil na tem področju. Zato nalaga Izvršnemu svetu Skupščine SR Slovenije, da čimprej predloži Skupščini SR Slovenije dopolnjeno poročilo, hkrati s spremembami in dopolnitvami zakona o varstvu zraka, kolikor bi bilo to na podlagi ugotovitev iz dopolnjene analize potrebno.

2. Pri pripravi dopolnjenega poročila naj predlagatelj vsebinsko analizira samoupravno organiziranost na področju varstva zraka, ugotovi vzroke, zakaj kljub šestletni veljavnosti zakona še vedno niso ustanovljene skupnosti tam,

kjer so po zakonu obvezne, in naj vsebinsko analizira tudi delovanje in vpliv ustanovljenih skupnosti za razreševanje problemov na področju varstva zraka. Pri dopolnitvi poročila naj predlagatelj ustrezno upošteva tudi druge predloge, pripombe in stališča, ki izhajajo iz poročila Odbora za stanovanjsko-komunalna vprašanja in varstvo okolja in stališč Sveta za varstvo okolja pri Predsedstvu Republiške konference SZDL Slovenije in iz razprave delegatov na seji zбора.

3. Zbor predlaga organizacijam združenega dela, da v skladu z zakonom o sistemu družbenega planiranja v postopku kontinuiranega planiranja vključijo v svoje planske dokumente tudi varovanje okolja in v tem okviru tudi varstvo zraka, kolikor tega še niso opredelile.

Želi kdo o tako oblikovanem sklepu razpravljati? (Ne.) Če ne, se moramo o njem izreči. Kdor je za predlagani sklep, naj prosim glasuje! (126 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (En delegat.) Se je kdo vzdržal? (Trije delegati.)

Ugotavljam, da je predlagani sklep sprejet z večino glasov.

Prehajamo na 9. točko dnevnega reda, to je na informacijo o graditvi in planu dograditve Nuklearne elektrarne Krško, ki jo je Skupščini SR Slovenije predložil Izvršni svet Skupščine SR Slovenije.

K informaciji ste z dopisom z dne 15. 6. 1981 prejeli ugotovitve in mnenja Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije, z dopisom z dne 25. 6. 1981 pa tudi popravek k temu gradivu.

Želi predstavnik Izvršnega sveta besedo? (Da.) Besedo ima tovariš dr. Vladimir Fatur, namestnik predsednika Republiškega komiteja za energetiko, industrijo in gradbeništvo.

Dr. Vladimir Fatur: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Dovolite mi, da ob obravnavi informacije o graditvi in planu dograditve Nuklearne elektrarne Krško opozorim na nekaj pomembnejših dejstev.

S sporazumom z dne 27. 10. 1970 sta se Izvršna sveta Skupščine SR Slovenije in Sabora SR Hrvatske dogovorila o skupnih naložbah elektrogospodarskih in drugih zainteresiranih organizacij iz Slovenije in Hrvatske o izgradnji skupne jedrske elektrarne v Sloveniji na območju Krškega s približno močjo 600 megavatov.

Združeni investitorji obeh republik naj bi sodelovali pri njeni gradnji z enakimi deleži ter v istem razmerju delili vse pravice in obveznosti. Odločitev o gradnji je bila sprejeta na osnovah energetskih in ekonomskih študij, v katerih je bila analizirana perspektiva oskrbovanja SR Slovenije in SR Hrvatske z električno energijo.

V skladu s sporazumom sta izvršna sveta obeh republik sestavila posebno delovno skupino z imenovanjem svojih predstavnikov v njej. Ta skupina je aktivno sodelovala pri glavnih poslih za pripravo graditve in za izbiro najugodnejšega ponudnika izmed petih svetovnih ponudnikov.

Po ovrednotenju ponudb, pri katerem so sodelovali tudi najvidnejši strokovnjaki iz znanstvenih inštitucij, je bila izbrana kot dobaviteljica za Nuklearno elektrarno Krško na ključ firma Westinghouse. To je bilo 10. 11. 1973 v Krškem na skupni seji posebne delovne skupine izvršnih svetov, koordinacijskega odbora in predstavnikov strokovne delovne grupe investitorja.

Pogodba z Westinghouse je bila podpisana 22. 8. 1974. leta z določitvijo roka graditve 53 mesecev. Ta rok izgradnje je bil ob podpisu pogodbe nerealno ocenjen na osnovi podatkov, ki jih je ponudil Westinghouse. Normalen rok izgradnje nuklearnih elektrarn v svetu je danes namreč med 70 in 80 meseci.

Sedaj, ko je graditev Nuklearne elektrarne v Krškem v zaključni fazi izgradnje, lahko ugotovimo, da bo zgrajena v roku, ki je normalen in povprečen za tovrstne objekte drugod po svetu, kljub temu, da gre za prvi jedrsko-energetski objekt pri nas.

Izvršna sveta obeh republik sta ves čas izgradnje tekoče spremljala graditev Nuklearne elektrarne Krško in aktivno sodelovala pri reševanju problematike med graditvijo. Izvršna sveta sta se leta 1976 tudi dogovorila, da ustanovita koordinacijska odbora za spremljanje izgradnje z nalogo, da obravnavata in rešujeta vse ključne probleme. Vodila sta jih podpredsednika izvršnih svetov.

Koordinacijska odbora sta imela skupne seje, na katerih sta obravnavala najbistvenejše finančne, ekonomske in operativne probleme in usklajevala stališča do njih. Usklajevana pa so bila tudi nekatera vprašanja iz medsebojnih odnosov obeh republik na področju gradnje Nuklearne elektrarne Krško.

Prav tako je ves čas spremljala gradnjo komisija za jedrsko energijo. Izvršnega sveta skupaj s svojimi šestimi podkomisijami in s svojimi sklepi in mnenji pomagala razreševati probleme, ki so običajni ob gradnji takih objektov.

Ves čas gradnje so se aktivno vključevali v razreševanje problematike tudi vsi pristojni republiški upravni organi in inšpekcijske službe. Že pred pričetkom gradnje NE Krško so bili v postopku izdaje lokacijskih dovoljenj postavljeni pogoji za zagotovitev varstva okolja, ob upoštevanju veljavnih jugoslovanskih predpisov, izkušenj v svetu in priporočil Mednarodne agencije za atomsko energijo ter ameriških predpisov, pri čemer so bile vedno upoštevane najstrožje zahteve iz spektra teh predpisov.

Pri izdaji gradbenih dovoljenj so bili upoštevani tako lokacijski pogoji kot tudi pogoji vseh izdanih soglasij prizadetih organov in organizacij, vključno z zahtevami skupščin posavskih občin.

V času gradnje je bila dopolnjena tudi zvezna in republiška zakonodaja na področju izkoriščanja jedrske energije v miroljubne namene.

Ob zaključku graditve NE Krško je predviden postopek izdaje soglasij in dovoljenj v več fazah, in sicer soglasje za prvo polnjenje reaktorja z jedrskim gorivom, soglasje za prvo doseganje samovzdrževane verižne reakcije in začetek poskusnega obratovanja, soglasje za prvo sinhronizacijo elektrarne na omrežje in na koncu obratovalno dovoljenje.

V postopkih za izdajo soglasij oziroma dovoljenj preverjajo pristojne inšpekcije in upravni organi skupno s pooblaščenimi strokovnimi organizacijami združenega dela in strokovno komisijo za jedrsko varnost izpolnjevanje vseh pogojev in vseh predhodnih soglasij, ki so predpisani v lokacijskih in gradbenih dovoljenjih.

Pri tem skrbijo za dosledno izpolnjevanje pogojev za vsako posamezno fazo. Tudi Mednarodna agencija za atomsko energijo ima pravico, ker je Jugoslavija članica te agencije, preverjati izvajanje mednarodnih predpisov za zdravstveno zaščito in varnost, hkrati pa vrši kontrolo prek svojih varnostnih misij. Zato se priporočila teh misij prav tako upoštevajo v postopkih za izdajo soglasij.

Na osnovi 10. člena zveznega zakona o varstvu pred ionizirajočimi sevanji mora pred izdajo soglasja za poskusno obratovanje izdati za NE Krško svoje predhodno soglasje tudi pristojni upravni organ SR Hrvatske. Zato že nave-

deno izpolnjevanje pogojev, predvsem s stališča varnosti in vpliva na okolje, preverjajo tudi ustrezni upravni organi v Hrvatski, vključno z njihovo strokovno komisijo za jedrsko varnost.

Tako je z vsemi temi postopki zagotovljena maksimalna varnost NE Krško in njen minimalen vpliv na okolje.

Izkoriščanje jedrske energije v miroljubne namene je povezano s teoretično majhno možnostjo radioaktivnega onesnaževanja okolja, ki se v večji meri ne razlikuje od klasičnih energetskega objektov, saj je dokazano, da se tudi pri uporabi klasičnih goriv kot sta premog in nafta, poleg vrste strupenih snovi, ki jih pri jedrskih objektih ni, sproščajo tudi radioaktivni izotopi, ki prihajajo v človekovo okolje.

Potencialni vplivi graditve in delovanja jedrske elektrarne na fizično in biološko okolje so manjši kot pri marsikaterem industrijskem objektu. Da pa bi okolje lahko zaščitili pred možnimi vplivi NE Krško, je bilo potrebno ugotoviti dejansko stanje v tem okolju. Tako je v NE Krško v skladu z lokacijskimi odločbami ter na podlagi zakona o zaščiti pred ionizirajočimi sevanji in na podlagi ustreznih podzakonskih predpisov izdelan in uresničen program proučevanja okolja. Ta program, s katerim bo zagotovljeno in nadzirano stanje že pred pričetkom obratovanja, se izvaja že od leta 1973 naprej. Izvajal pa se bo tudi med obratovanjem elektrarne. Tako bo, kot sem že navedel, z ustreznimi ukrepi praktično izključena možnost nekontroliranega vpliva Nuklearne elektrarne Krško na okolje, saj je bilo za vrsto tehničnih in drugih varnostnih ukrepov porabljen več kot tretjina celotnih investicijskih sredstev.

Dovolite mi, da ob zaključku poudarim, da je investicija v NE Krško v primerjavi z drugimi elektroenergetskimi objekti ekonomsko povsem upravičena in da je predložena informacija o graditvi NE Krško in planu njene dograditve celovit, objektiv in kritičen prikaz izgradnje, ki bo skupaj z vsemi pridobljenimi izkušnjami služil pri nadaljnjem razvoju jedrske energetike pri nas.

Poudariti moram, da je od 28. 5. letos, ko je bilo poročilo zaključeno, graditev tekla dalje, da je prišlo do premaknitve nekaterih medfaznih del zaradi doslednega izpolnjevanja vseh varnostnih in drugih ukrepov, tako da se pričakuje doseganje kritičnosti reaktorja v drugi polovici julija, sinhronizacija na omrežje pa v avgustu. Premaknitev medfaznih rokov pa predvidoma ne bo vplivala na pričetek obratovanja s polno močjo, ki je predvidena za letošnji november.

Predlagam, da na osnovi vsega navedenega predloženo informacijo sprejmete kot ustrezno.

Predsednik Emil Tomazič: Hvala lepa! Želijo poročevalci delovnih teles besedo? (Ne želijo.)

Pričenjam razpravo. Glede na veliko število prijavljenih razpravljalcev predlagam, da bi bili v razpravi kar se da racionalni in da povemo res samo to, kar je potrebno. Besedo dajem tovarišu Vladu Gorišku, predstavniku Zveze vodnih skupnosti Slovenije.

Vlado Gorišek: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Informacija o graditvi in planu dograditve Nuklearne elektrarne Krško ni celovita in kritična ter zelo pomanjkljivo obravnava vodnogospodarsko problematiko. Zato je predsedstvo Zveze vodnih skupnosti Slovenije predlagalo, da

se dana informacija glede vodnega gospodarstva in glede vpliva na vodo Save nekoliko dopolni.

Vodno gospodarstvo se je vključilo v pripravo za gradnjo NE Krško že v letu 1971, in sicer pri prvi predlokacijski razpravi. Lokacijska in tehnična dokumentacija je bila pomanjkljiva in jo je predstavljala le dispozicija objektov ter splošni elaborat o gradnji nuklearne elektrarne za 340 megavatov.

Udeležencem s strani vodnega gospodarstva je bila v začetku obravnav, tako zaradi predložene pomanjkljive dokumentacije kakor tudi zaradi popolnoma novega in nepoznanega objekta, ta problematika povsem nova. V skrbi za najprimernejšo ureditev je vodno gospodarstvo Slovenije skupaj s predstavniki vodnega gospodarstva SR Hrvatske obravnavalo to tematiko na številnih vodnogospodarskih razpravah.

Kot rezultat tega dela je 53 pogojev s področja vodnega gospodarstva v lokacijskem dovoljenju, ki ga je izdal Republiški sekretariat za urbanizem dne 8. 8. 1974. Ti pogoji so številni, to pa predvsem zaradi pomanjkljive lokacijske dokumentacije, zaradi česar ni bilo mogoče jasno predvideti vseh kvarnih posledic Nuklearne elektrarne Krško na vodni režim.

Lokacijska dokumentacija je vsebovala le smernice za izdelavo lokacijske dokumentacije, opis NE Krško, značilnosti lokacije, urbanistično obdelavo, nekaj grafičnih prilog in seznam nekaterih študij. V vseh dokumentacijah ni bila zadovoljivo obdelana vodnogospodarska problematika oziroma niso bile izdelane tiste študije in raziskave, iz katerih bi bilo mogoče videti vpliv NE Krško na vodni režim. Kolikor toliko je bila zadovoljivo obdelana hidrologija visokih in nizkih voda Save in naravna temperatura Save, torej vsi klasični podatki.

Izdelana pa ni bila splošna vodnogospodarska rešitev celotnega območja v zvezi z lokacijo NE Krško. Obdelan ni bil vpliv jezovne naprave na nadvodni nivo Save in na podtalnico Krškega polja ter nizvodno, ni bil jasen način odvzema vode iz Save, celo odvzemna količina še ni bila dokončno določena niti način vračanja tople vode.

Predvsem pa ni bil obdelan vpliv kvalitetne vode na hlajenje, način čiščenja sit na odvzemnem objektu, vpliv suspenzij na zanesljivost vtoka hladilne vode in s tem na zanesljivost obratovanja NE Krško, sploh pa ni bila obdelana toplotna bilanca in vpliv tople vode na Savo.

Pogoji lokacijskega dovoljenja zaradi tega med drugim zahtevajo vrsto dodatnih študij in raziskav, od katerih bi pretežna večina morala biti izdelana že v času priprave lokacijske dokumentacije.

Vodno gospodarstvo meni, da še niso dosledno rešena naslednja vprašanja:

1. Zablatenje — kolmatacija — dna in brežin Save v zajeznem prostoru in vpliv na dotok Save v podtalnico Krškega polja, ker so vodni viri oziroma odvzem vode za vodooskrbo, ki se pretežno napaja s savsko vodo, ravno na tem odseku.

2. Motnje na zajemu hladilne vode in s tem na celotnem pogonu nastanejo lahko na samih sitih zajetja zaradi tvorbe alg — sphaerotilus — ki kot sluz objamejo sita in jih je zelo težko očistiti na način, kot ga je predvidel projektant Westinghouse.

Čiščenje sit lahko zahteva tudi ustavitev pogona. Dosedanje ugotovitve opozarjajo, da je zamašitev mogoča v zelo kratkem roku, kar praktično lahko onemogoči kontinuirano obratovanje NE Krško. Rast teh alg povzročajo pred-

vsem organske snovi v vodi Save, k čemur prispeva precejšen delež Tovarna celuloze in papirja v Krškem.

Rešitev teh težav je najbrž potrebno iskati v čiščenju odplak te tovarne in Save sploh. O uporabi klora za čiščenje teh sistemov hlajenja ni bilo v razpravah nikoli govora.

3. Poleg 25 kubičnih metrov hladilne vode na sekundo potrebuje Nuklearna elektrarna Krško tudi približno $1,5 \text{ m}^3/\text{s}$ tako imenovane bistvene vode, ki mora biti stalno in v vsakem primeru na razpolago, da se uporablja za hlajenje predvsem ob ustavitvi nuklearne elektrarne.

V zvezi z zanesljivo zagotovitvijo te količine vode iz Save so bile preštudirane verjetnostne prekinitve tega vodnega vira zaradi potresa, poplav, porušitve pregrad in izjemno nizkih voda, ni pa še odgovora na vprašanje, če je kvaliteta vode Save za te potrebe uporabljiva in če ne bo povzročala kakšnih motenj v hladilnem sistemu.

4. Za podtalnico ni bilo dovolj natančno ugotovljeno začetno stanje režima pred gradnjo jezusa. Obstaja pa vsaj nekaj podatkov iz sedanjih vrtin in iz prejšnjih raziskav. Enako kot velja za podtalnico Krškega polja, velja tudi za podtalnico nizvodno, to je levi breg Save, Zaprešič, Samobor in tako dalje.

5. Izvajajo se stalne raziskave kakovosti vode in to organske ter anorganske onesnaženosti. Pomembna ugotovitev teh raziskav je prisotnost kloridov in neklorov, ki lahko škodljivo vpliva na kovinske dele, in velika prisotnost sulfatov, ki lahko ogrožajo posamezne betonske dele.

6. Toplotni ponor: po lokacijskem dovoljenju bi morala NE Krško zagotoviti, da po premešanju tople vode iz hladilnega sistema in naravne savske vode temperaturna razlika ne bo večja od 2 stopinj, v primerjavi s temperaturo savske vode nad jezom pri sedanjem kakovostnem stanju oziroma, da je razlika 3 stopinje pri izboljšanjem kakovostnem stanju, to se pravi pri stanju kakovosti drugega do tretjega razreda. Hladilna voda se pri prehodu skozi kondenzatorje hladilnega sistema dogreje za 12,6 stopinje, ne glede na to, kakšna je temperatura Save nad jezom. Ker je Sava že dosegla temperaturo 24 stopinj, je temperatura ponora, to je vode, ki pride iz NE Krško, lahko celo 36,6 stopinje. Najnižji pretoki Save so lahko tudi pod $40 \text{ m}^3/\text{s}$, minimalni je $42 \text{ m}^3/\text{s}$, minimum minimorum pa $29 \text{ m}^3/\text{s}$; poraba pa je $25 \text{ m}^3/\text{s}$ in še $1,5 \text{ m}^3/\text{s}$. Tako obstaja upravičena bojazen, da bo razliko temperature težko doseči oziroma, da bo ta razlika še večja.

Prav tako je nejasno tudi mesto popolnega mešanja tople vode s savsko, saj je toplotni fizični model pokazal drugačne razmere od pričakovanih, medtem ko je fizično barvanje Save pokazalo določen optimizem glede mešanja, čeprav obstaja določena razlika med toplo vodo in barvano vodo.

Topla voda se ne zliva v Savo na površino z razširjenim curkom v obliki školjke s horizontalnimi izotermami, ampak v obliki ozkega curka z vertikalnimi izotermami, ki sežejo od vrha do dna korita Save z večjimi toplotnimi vrednostmi ob bregu. Topli curek se ostro loči od naravne hladne vode. To je sicer ugodno za živelj, ki potuje po vodi, neugodno pa za floro ob levem bregu.

Širina curka tople vode in dolžina sta odvisni od velikosti pretoka, pri večjem pretoku je curek ožji in krajši in se voda hitreje ohladi, pri manjšem pretoku pa je curek širši in ohlajevanje daljše. Dosedanje ugotovitve in nekatere izkušnje drugje pa dajo slutiti, da bo mesto mešanja daleč pod jezom, okoli 17 km ali več.

Škodljivi vplivi toplotnega ponora bi lahko bili povečana eutrofija — zagnitje — ob levem bregu Save. Zaradi močnega onesnaženja Save je ob višji temperaturi pričakovati pospešeno eutrofijo, pomanjkanje ali popolno izgubo kisika, mrtvo cono na levem bregu, morda tudi smrad zaradi gnitja. Morda bo tudi topla voda vplivala na podtalnico levega brega Save, to je na oskrbo Brežic in Zagreba. Zagreb potrebuje za oskrbo 5 m³/s, Brežice pa približno 300 litrov na sekundo.

Vpliv hladilnih celic na okolico: ropot 90 decibelov, rosenje onesnažene vode do 500 m v okolico, izguba vode, velika potrošnja energije.

Odprto je tudi vprašanje čistilne naprave Tovarne Djuro Salaj, Krško, ki je tudi velik onesnaževalec vode. Ena izmed skupnih obveznosti NE Krško in Tovarne Djuro Salaj ter tudi vodnega gospodarstva je primerna sanacija stanja kakovosti vode, da bo omogočen stalen odvzem 25 m³/s hladilne vode in 1,5 m³/s bistvene vode za potrebe Nuklearne elektrarne Krško.

V skladu z lokacijsko odločbo z dne 8. 8. 1974, člen f/50 je tudi NE Krško dolžna sporazumno s Tovarno Djuro Salaj, Krško, urediti dispozicijo in čiščenje odpadnih voda tovarne celuloze.

Spomladi leta 1975 je razvojna služba Tovarne Djuro Salaj izdelala prvi stroškovnik in predračun ter ga v juniju istega leta posredovala Območni vodni skupnosti Dolenjske in Zvezi vodnih skupnosti Slovenije s predlogom za sofinanciranje. 28. 11. 1975 je bila enaka vloga izročena NE Krško.

V letu 1976 je pristopila Tovarna Djuro Salaj k rekonstrukciji tehnološkega postopka in izgradnje prvega dela prve faze čistilnega postopka, ki pa ne zagotavlja izboljšanja stanja kakovosti vode Save za nemoten odvzem za potrebe NE Krško. Tovarni Djuro Salaj je bilo izdano vodnogospodarsko soglasje, ki je pogojevalo izgradnjo čistilne naprave tako, da za izgradnjo druge faze čistilnega postopka pristopijo k sporazumu NE Krško, Območna vodna skupnost Dolenjske, Zveza vodnih skupnosti Slovenije ter Skupščina občine Krško.

Po opravljenih analizah Save in modelnih raziskavah so bili NE Krško 18. 7. 1977 posredovani podatki o onesnaženju. V jeseni 1977 je bil pripravljen nov revidiran program s stroškovnikom, hkrati pa je bilo določeno, kaj predstavlja prva faza prvega čistilnega postopka in kaj druga.

Maja 1978. leta je bil na skupnem sestanku predstavnikov NE Krško, Območne vodne skupnosti Dolenjske, Zveze vodnih skupnosti Slovenije, Vodnogospodarskega podjetja Novo mesto, občine Krško in Tovarne Djuro Salaj dosežen prvi sporazum o prvi fazi izgradnje, načeloma pa je bilo dano soglasje o tretjinski udeležbi pri financiranju čistilnih naprav. Junija 1978 pa je Zveza vodnih skupnosti Slovenije predložila prvi osnutek sporazuma o financiranju v skupni višini 204 milijonov dinarjev.

Šele v juniju 1980 je bil po daljšem usklajevanju z NE Krško posredovan predlog samoupravnega sporazuma o združevanju sredstev za financiranje izgradnje čistilnih naprav Tovarne celuloze in papirja Krško kompletni vodnogospodarski bazi Zveze vodnih skupnosti Slovenije, Območni vodni skupnosti Dolenjske ter obema podpisnikoma, in sicer NE Krško in Tovarni Djuro Salaj. Obveznosti iz samoupravnega sporazuma so upoštewane tudi v samoupravnem sporazumu o temeljih planov Območne vodne skupnosti Dolenjske in samoupravnem sporazumu o usklajenih osnovah Zveze vodnih skupnosti Slovenije za obdobje 1981—1985. Sporazum pa je bil podpisan šele 24. 11. 1980. Predračunska obveznost se je medtem že povečala na 550 milijonov dinarjev.

Tovarna Djuro Salaj je pričela z delom, tako da lahko pričakujemo prve rezultate izboljšanja kakovosti vode Save konec leta 1982. Iz tega zelo kratkega poročila je razvidno, da je bilo vodno gospodarstvo ves čas zelo aktivno, kar je bilo potrebno poudariti glede na vodnogospodarsko problematiko, ki še vedno obstaja.

Predsednik Emil Tomažič: Hvala lepa! Zahvaljujem se za to izčrpno, vendar nekoliko daljšo razpravo tovariša Goriška. Nam vsem je najbrž zelo žal, da teh dopolnil ni v sami informaciji. Ne vem, če vse povedano sodi ravno k tej razpravi, vendar če kaj sodi, naj bi bilo to v informaciji. To razpravo bomo posredovali Izvršnemu svetu v njegovo nadaljnjo uporabo.

Besedo ima tovariš Ivan Kunčič, delegat Zbora združenega dela za področje gospodarstva, 16. okoliš, Maribor.

Ivan Kunčič: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Naša skupina delegatov je obravnavala informacijo o graditvi in planu dograditve Nuklearne elektrarne Krško. Z namenom še večje objektivizacije informacije pa podaja še naslednje ugotovitve.

1. Investitor in jugoslovanska industrija so gradili NE Krško pod pogodbenimi pogoji, ki v poslovnem svetu niso običajni. Glavna pogodba daje Westinghouse izključno pravico, da svojo obveznost, zgraditi NE Krško »na ključ«, izvrši po lastnih metodah in z vsemi pooblastili, brez pravice vmešavanja drugih. Takšna absolutna samostojnost tujega partnerja kot glavnega izvajalca v mnogočem izključuje tako investitorja kot tudi domače izvajalce in industrijo, da vplivajo na potek gradnje in da držijo v svojih rokah finančno konstrukcijo, stroške in rok.

Investitor je svojo pogodbeno nemoč, da bi odločilno vplival v določenih trenutkih na potek gradnje, poskušal nadomestiti z raznimi akcijami mimo pogodbe, od odtegotovanja plačila po mesečnih situacijah za že opravljena dela in neredno plačevanje sploh, pa vse do apelov na jugoslovanske izvajalce mimo glavnega izvajalca Westinghouse.

2. Izvršni svet v poročilu, ki smo ga prejeli, ugotavlja, da rok izgradnje NE Krško ni bil daljši od rokov, v katerih so bile zgrajene druge tovrstne elektrarne v svetu. Menim, da je k tej točni ugotovitvi treba dodati, da so k takšnemu roku izgradnje, ki je skladen z normativi drugod po svetu, odločilno prispevali domači izvajalci in industrija, saj je njihova udeležba pri izgradnji preseгла 65 odstotkov.

Domači izvajalci so se nenehno otepali s pomanjkanjem projektov in kašnitvijo dobav s strani Westinghouse. Zamujanje pri dobavah opreme so jugoslovanski izvajalci nadomeščali s prekomernim delom in s produktivnostjo dela, ki so jo ob tem dosegali, dohitevali in celo v mnogočem prekoračili normative gradnje tovrstnih objektov v svetu.

Westinghouse je to priznal v svojem pismenem poročilu 6. 9. 1978. leta, ko je ugotovil, da so bili za posamezne faze dela doseženi normativi celo za 40—50 odstotkov višji kot na podobnih objektih v svetu, ki jih je doslej zgradil Westinghouse.

3. Zagotovitev najboljše kvalitete je bila v dobavah in izvajanju del prav gotovo glavna naloga. Prav zato imajo doseženi učinki domače industrije na tem objektu še prav posebno vrednost.

Glede celotne kvalitete izvedenih del, lahko služi kot merilo in ena od bistvenih preverk vroči preizkus, ki je popolnoma uspel v skrajšanem času treh tednov. Običajno trajajo v svetu takšne preizkušnje od 4 do 8 tednov.

Za kvaliteto izvedbe je Westinghouse večkrat pismeno pohvalil in dal priznanje jugoslovanski industriji.

Nuklearna elektrarna Krško je bila projektirana postopno. Če to ne bi bilo tako, bi se po našem mnenju rok dograditve lahko skrajšal tudi do enega leta.

Dovolite mi, da zaključim svojo razpravo z ugotovitvijo, da je bil delež domače industrije velik, kljub neizkušenosti na tem področju. Priznati pa moramo, da smo opravili pomembno delo, tako izvajalci kakor tudi investicijska grupa in vse institucije, ki so sodelovale pri izgradnji. Želimo, da bi lahko pridobljeno strokovnost uporabljali tudi v bodoče na naših in tujih elektrarnah, v kolikor se bodo gradile.

Predsednik Emil Tomazič: Besedo ima Tanja Šarec, delegatka Zbora združenega dela za področje gospodarstva, 39. okoliš, Ljubljana-Vič-Rudnik.

Tanja Šarec: Tovarišice in tovariši delegati! Tudi naša delegacija je menila, da je informacija zelo pomanjkljiva. Natančno prikazuje potek fizične graditve elektrarne, vključno s strokovno problematiko, dokaj skromno pa je obdelana problematika s področja zagotavljanja varnosti delovanja Nuklearne elektrarne Krško, ki predstavlja glede na pomembnost in obseg ter potrebno strokovno zahtevnost področje dela, ki zasluži večjo pozornost, kot je v predloženi informaciji.

V zvezi z gradnjo NE Krško se je tudi pri nas postavilo vprašanje jedrske varnosti in vplivov na okolje. Ker bo začela elektrarna kmalu poskusno obratovati, je to še bolj aktualno, posebno ker je javnost vse bolj udeležena v razpravah o jedrski energiji. Pri tem se strokovnjaki angažirajo na obeh straneh, tako na strani zagovornikov kot tudi na strani nasprotnikov jedrske energije.

Informiranje javnosti je bilo doslej skromno in pomanjkljivo, čeprav izkušnje drugje kažejo na nujnost, da je javnost o problemih varnosti in vplivov na okolje informirana objektivno in celovito. Dovolj je, če se ozremo k sosedom, ki so vidik informiranja zanemarjali, kar ima usodne posledice, saj je že danes znano, da Nuklearna elektrarna Zwentendorf ne bo obratovala pet let.

Vsaka človeška aktivnost je povezana z vplivi na okolje in z določenim tveganjem, tako da vsak način produkcije energije predstavlja določeno nevarnost za osebe in okoliško prebivalstvo. Produkcija jedrske energije pa je povezana predvsem z radioaktivnim onesnaževanjem okolja, ki predstavlja določen rizik za zdravje ljudi. Znano pa je, da prihaja okoli 68% radioaktivnosti iz narave, 31% iz medicinskih obsevanj in le 0,15% iz jedrskih elektrarn.

Zagotovitve, da pri jedrskih elektrarnah ne obstaja nevarnost žarčenja, so dane s tehničnimi argumenti in znanstvenimi predpostavkami. Prepričljivost varstvenih ukrepov je v skrajni meri odvisna predvsem od zaupanja do strokovnjakov. Pri tem enostransko prepričevanje v 100% varnost jedrskih elektrarn lahko povzroči le več nezaupanja. Zaradi tega je potrebno javnost objektivno in celovito seznanjati tako, da ljudje sprejmejo jedrsko energijo ne na osnovi dokazovanja o nikakršni nevarnosti, ampak na osnovi poznavanja

in sprejemanja določenega tveganja, ki je neizbežno, če želimo zagotoviti prepotrebno energijo.

Ob gradnji Nuklearne elektrarne Krško smo zamujali na zakonodajnem področju, kar je bilo v letu 1980 nadoknadeno, še vedno pa zamujamo z delom na področju varnosti, varstva okolja in informiranja.

Investitor je vključil raziskovalne inštitute in fakultete za delo na varnostni problematiki šele leta 1979. To je skoraj v zadnjem hipu, čeprav so inštituti že leta 1974 opozarjali investitorja, da bi bilo nujno potrebno spremljati varnostno problematiko hkrati s potekom gradnje jedrske elektrarne, kar je tudi v skladu z mednarodno prakso.

Ker je Sloveniji Inštitut Jožef Stefan raziskovalni inštitut, ki je sposoben opravljati največ nalog s področja zagotavljanja jedrske varnosti, naj navedem svojevrsten paradoks, da se je v času izgradnje NE Krško zmanjševal celotni obseg dela tega inštituta na jedrski energetiki za okoli 10 promil letno.

Ta podatek bo razumljivejši, če navedem, da so v času izgradnje Nuklearne elektrarne Krško strokovna dela in tehnične usluge dosegle le 1⁰/₀ vrednosti investicije. Tudi iz razpoložljivih strokovnih kapacitet drugih jedrskih inštitutov izhaja, da se je NE Krško posluževala predvsem uslug ameriških strokovnjakov in v veliko premajhni meri jugoslovanskih.

Do leta 1979 se je Inštitut Jožef Stefan vključeval v delo na jedrski varnosti pogosto samoiniciativno prek obiskov in opozoril o kasnitvi del s področja varnosti, saj je bilo strokovnjakom s področja jedrske energetike ves čas gradnje jasno, da so dela s področja ocenjevanja varnosti enako pomembna kot gradnja sama in da bodo zahtevala več časa, kot pa ga je odmeril investitor.

Tako je bil Inštitut Jožef Stefan šele leta 1979 angažiran za dela s področja problematike jedrske varnosti. Inštitut je opravil preverjanje končnega varnostnega poročila in skupaj z Inštitutom Rudjer Bošković pripravil »Oceno varnosti Nuklearne elektrarne Krško«. Ocena je bila pozitivna s pogojem, da se ugotovljene pomanjkljivosti odpravijo. Za večino opravljenih del je bil postopek sklepanja pogodb dolgotrajen in sklepale so se za nazaj, ko je bilo veliko dela že opravljenega. To je imelo za posledico, da so raziskovalni inštituti kreditirali investitorja.

Upoštevaajoč, da dela na ocenjevanju jedrske varnosti NE Krško še potekajo, posredujemo na osnovi sodelovanja naslednje ugotovitve:

Projekt NE Krško je v skladu s standardi in varnostnimi predpisi, ki so bili veljavni v času sklepanja pogodbe v letu 1973, projekt pa ni bil dopolnjen z nekaterimi novimi zahtevami, ki so bile sprejete v deželi dobaviteljici po letu 1973, posebno po nesreči na Otoku treh milj, in uveljavljene tudi za objekte v gradnji.

Poglavitne pomanjkljivosti glede varnosti oziroma možne izboljšave vidimo pri človeškem faktorju, to je pri organizaciji dela in poslovanja NE Krško ter pri poznavanju objekta in njegovih varnostnih značilnosti. Večina priporočil oziroma dodatnih zahtev po nesreči na Otoku treh milj se nanaša prav na človeški faktor. Proučiti bo potrebno tudi upravičenost nekaterih izboljšav opreme, predvsem opreme za avtomatsko vodenje in nadzor procesov v jedrski elektrarni, kar je tudi zajeto v zahtevah po nesreči na Otoku treh milj.

Podobno kot s pričetkom del na varnosti in oceni so se investitorji obnašali tudi do varstva okolja. Zahteva za izdelavo celovitega poročila in ocena vpliva

NE Krško na okolje je bila dana šele spomladi leta 1981, to je ob izdaji soglasij za polnjenje jedrskega reaktorja z gorivom. V kratkem času je bilo izdelano »Preliminarno poročilo o vplivih NE Krško na okolje«. To poročilo kaže, kljub nekaterim odprtim vprašanjem, ki jih mora NE Krško rešiti do pričetka obratovanja, da bo vpliv NE Krško na okolje majhen, če se bodo izvajali vsi ukrepi kontrole.

Vsekakor je potrebno javnost o tem seznaniti. Zato je potrebno pripraviti poljudno študijo o vplivih elektrarne na okolje, obenem pa mora NE Krško še dopolniti podatke za končno poročilo. Za nadaljnje vrednotenje možnih lokacij za jedrske elektrarne v SR Sloveniji bi morali poenotiti in precizirati metodologijo za izvedbo predlokacijskih raziskav in za pripravo poročila ter ocene o vplivih na okolje. V tem smislu je nujno potrebno dopolniti zakonodajo, ki bo v predlokacijskih razpravah, pred obratovanjem in med obratovanjem opredelila naloge investitorja.

Jedrski inštituti so zgodaj opozarjali na pravne praznine v jugoslovanski zakonodaji za zagotovitev jedrske varnosti, vendar za ureditev tega zakonodajnega področja v začetku ni bilo dovolj pripravljenosti, kar je imelo za posledico, da je bil slovenski zakon za varnost jedrskih objektov in naprav sprejet šele decembra 1980, na Hrvaškem pa aprila 1981.

Zvezni zakon o zaščiti pred ionizirajočimi sevanji in devet izvedbenih pravilnikov ter republiški zakoni predstavljajo osnovo, ki naj bi omogočala ustrezno izvajanje sistemov zaščite pred sevanji v federaciji in republikah. Ti zakonski predpisi so z vidika varnosti jedrskih objektov, naprav in okolja pomanjkljivi, zato bi jih bilo potrebno izpopolniti v skladu s priporočilom Mednarodne agencije za atomsko energijo, upoštevajoč zakonodajo držav z razvito jedrsko tehnologijo in izkušnje pri graditvi jedrskih objektov.

Skupina delegatov je bila natančneje seznanjena z navedenimi problemi s strani delovnih organizacij in inštitutov, ki sodelujejo pri izgradnji NE Krško in izgrajujejo sistem jedrske varnosti in varstva okolja. Potrebno je namreč gledati naprej in pri gradnji novih jedrskih elektrarn Prevlaka in Dolsko doseči tako stopnjo usklajenosti, da se napake ne bodo ponavljale.

Pri naslednji gradnji, ki je že na obzoru — Prevlaka — je potrebno že danes narediti študije, za katere vemo, da so nujne in potrebne in na osnovi katerih se bodo reševali podobni problemi, kot so se v NE Krško. Sem sodijo voda, varstvo okolja, kadri in podobno, saj bomo sicer ponovno zamujali. Z izgradnjo prve jedrske elektrarne smo dobili veliko izkušenj in v danih kratkih rokih je bilo z vidika varnosti, varstva okolja in šolanja kadrov narejeno največ, kar je bilo mogoče.

Varnost jedrskih objektov, varstvo okolja in šolanje potrebnih kadrov, ne le za NE Krško, ampak tudi za bodoče tovrstne objekte, mora biti naša stalna skrb.

Res je, da smo postavili organizacijo varnosti in varstva okolja, sedaj pa so pristojni upravni organi, inšpekcijske službe ter služba za varnost NE Krško dolžni zagotoviti, da bodo ti mehanizmi tudi v praksi delovali, da bodo usklajeni z razvojem tovrstnega znanja v jedrsko razvitih državah in ne nazadnje, da bomo končno izpolnjevali tudi naše mednarodne obveznosti, izhajajoče iz uporabe atomske energije v miroljubne namene.

Predsednik Emil Tomažič: Hvala lepa! Besedo ima Marjan Markl, delegat Zbora združenega dela za področje gospodarstva, 23. okoliš, Krško.

Marjan Markl: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Vsi trije zbori Občinske skupščine Krško so na svoji včerajšnji seji podrobneje obravnavali problematiko izgradnje Nuklearne elektrarne Krško, pri čemer so služili kot osnova: informacija investitorja Savskih elektrarn Ljubljana, ugotovitve in mnenja Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije in poročilo Izvršnega sveta Skupščine občine Krško.

Na podlagi vseh teh informacij ter izčrpne razprave so delegati občinske skupščine sprejeli naslednje ugotovitve in sklepe:

1. Ugotavljamo, da so Skupščina občine Krško, njen Izvršni svet in drugi organi v preteklosti tvorno sodelovali pri urejanju problematike izgradnje NE Krško ter na ta način skupno z ustreznimi republiški organi, odgovornimi predstavniki investitorja ter izvajalci ustvarjali ugodne pogoje za uspešno izgradnjo tega izredno pomembnega in zahtevnega energetskega objekta.

Prav tako je občina kot temeljna družbenopolitična skupnost skupno z družbenopolitičnimi organizacijami in v sodelovanju z graditelji elektrarne urejevala vse tiste odnose, ki so omogočili ustvariti pozitivno družbeno klimo, kamor prištevamo tudi dobre odnose občanov in delavcev ter graditeljev NE Krško, zagotavljanje njihovih ugodnih pogojev življenja ter njihovo vključevanje v družbenopolitično aktivnost. Žal pa njena vloga v gradivu sploh ni omenjena.

2. Delegati so pozitivno ocenili doseženo stanje izgradnje objekta, ki pomeni glede na številne težave in zapletene okoliščine, s katerimi se je srečeval investitor, in kljub številnim pomanjkljivostim, ki so spremljale celoten potek izgradnje, velik uspeh naših graditeljev. Ta uspeh je pomemben tudi zato, ker gre za prvi nuklearni energetski objekt v naši državi, ki smo ga začeli graditi tako rekoč brez izkušenj. Zato bo pomembno, da ob končani dograditvi objekta analiziramo vsa naša spoznanja, uspehe in težave ter da jih koristno uporabimo pri graditvi naslednjih tovrstnih objektov.

3. Občinska skupščina ugotavlja, da je potrebno v tem času usmeriti našo pozornost in naše skupne napore v naslednje smeri:

a) v čim prejšnje dokončanje celotnega objekta in s tem zagotoviti začetno obratovanje v sedaj predvidenih rokih;

b) v dosledno izpolnitev vseh tistih predpisanih pogojev — kadrovskih, organizacijskih, tehničnih in drugih, ki zagotavljajo varno obratovanje elektrarne, upoštevajoč preprečevanje kakršnegakoli negativnega vpliva na človekovo zdravje in okolje. Skupščina občine ugotavlja, da je večina teh pogojev izpolnjena, nekatere pa bo potrebno do naslednje faze, to je do aktiviranja reaktorja in poizkusnega obratovanja, še preveriti. Med te sodijo vprašanje podtalnice na Krškem polju, reka Sava, skladiščenje nizko aktivnih radioaktivnih odpadkov, zdravstveno varstvo in tako dalje.

Izvršni svet Skupščine občine Krško bo skupno z republiški upravnimi organi in strokovnimi institucijami ugotavljal izpolnitev pogojev varnega obratovanja in vpliva na okolje v posameznih fazah zagona.

4. Občinska skupščina je obravnavala tudi poročilo investitorja in mnenja ter stališča Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije, pri čemer je bilo ugotovljeno, da je poročilo investitorja v dokajšnji meri realno ter da je kritičnejše kot pa stališča in ugotovitve Izvršnega sveta.

Menimo, da je treba ob obravnavanju teh poročil še posebej poudariti:

a) nujnost sistematičnega in kvalitetnega informiranja slovenske in jugoslovanske javnosti, zlasti pa občanov, živečih na ožjem in širšem območju

nuklearne elektrarne, glede na način obratovanja in zagotovitve varnega obratovanja;

b) v poročilu Izvršnega sveta so netočno prikazani podatki o graditvi infrastrukturnih objektov na področju občine Krško in izven nje;

c) začetek obratovanja Nuklearne elektrarne Krško je zaostрил vprašanje čistosti reke Save. Izgradnja čistilnih naprav v Tovarni Djuro Salaj bo v določeni meri rešila probleme obratovanja elektrarne, res pa je, da nam tudi v bodoče ostaja reka Sava zelo onesnažena. Zato bomo morali v bodoče s skupnimi naporimi reševati problematiko čistosti reke Save v duhu dogovorjenih nalog in obveznosti v okviru družbenega dogovora občin savskega vodnega območja;

d) skupščina ugotavlja, da je investitor kljub težavam zadovoljivo rešil vprašanje strokovnih kadrov, potrebnih za obratovanje elektrarne. Številni razlogi, med katere gotovo sodijo tudi taki, kot na primer varno obratovanje, obratovalna mobilnost in še drugi, so spodbudili skupščino, da je že pred časom sprejela stališče, naj investitor zgradi stanovanja za vodilni in strokovni kader v bližnji okolici elektrarne.

Teh stališč investitor ni v celoti upošteval, kar bo verjetno povzročilo določene težave v obratovanju. Glede na to menimo, da je investitor dolžan zagotoviti ustrezno mobilnost z drugimi ukrepi;

e) končno ugotavljamo, da v obeh poročilih ni omenjena samoupravna organiziranost in vključitev elektrarne v energetske sistem Slovenije. Menimo, da je potrebno zagotoviti tako organiziranost, ki bo v skladu s sedanjim energetskega sistemom, upoštevaajoč določila zakona o združenem delu.

Predsednik Emil Tomažič: Želi še kdo razpravljati? (Da.) Besedo ima dr. Vladimir Fatur.

Dr. Vladimir Fatur: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Vrsta stvari je bila nanizana v teh razpravah. Na nekatere bom posebej opozoril oziroma odgovoril. Ne bom jih navajal po vrsti, temveč po pomembnosti.

Omenjeno je bilo, da so bili slovenski in hrvaški inštituti angažirani zelo pozno in da je zaradi tega njihovo strokovno delo potekalo hitreje in tako dalje. Odgovoril bom naslednje. V republiki smo se dobro zavedali, da je tudi za strokovne inštitucije na tem področju to delo prvo in da se s problemi varnosti prvič realno srečujejo slovenske in jugoslovanske inštitucije. Zato smo v vseh fazah graditve, posebej pa sedaj v zadnji fazi, ko gre objekt v pogon, v stalnem stiku z mednarodno atomsko agencijo na Dunaju. Mednarodna atomska agencija pomaga Republiškemur komiteju za energetiko prek svojih ekspertov. Poudariti moram, da so ti ljudje v agenciji izbrani in so že sodelovali pri 20, 30 in več objektih Westinghouse in drugih izvedb, ko so ti objekti pričeli z obratovanjem. V osebnih stikih z njimi so zagotavljali in pritrdili, da je ta objekt zelo kvalitetno in varno grajen. To nam je velika zagotovitev za to, da je bila investicija glede varnosti izpeljana po pravi poti in da se pri tem ni varčevalo.

Glede vseh vprašanj v zvezi z Nuklearno elektrarno Krško lahko zagotovim, da bodo vsi pogoji, ki so bili v lokacijskih in gradbenih odločbah, navedeni ob zagonu nuklearke tudi izpolnjeni. Postavljajo se tudi taki pogoji, ki strokovno še niso razčiščeni, čeprav so za samo varnost popolnoma nepo-

membni, to je mešanje Save s toplo vodo, ki jo izloča elektrarna prek svojega hlajenja. Hrvaška stran želi imeti čimprej homogen tok, hrvaški in slovenski strokovnjaki pa čim kasneje, kar je logično. Na taka vprašanja, ki pa z varnostjo nimajo nikakršne povezave, verjetno tudi ob zagonu še ne bo odgovorjeno.

Glede sodelovanja s samoupravnimi strukturami v občini Krško moram povedati, da je predloženo poročilo zgolj tehnično-ekonomsko usmerjeno in zato ne vsebuje tega sodelovanja. Moram pa priznati veliko stopnjo zavesti in zrelosti prebivalstva v Krškem in okolici, ki je ves čas graditve tega objekta znalo ločiti to, kar se dogaja predvsem na Zahodu, ko naj se ta vrsta nove tehnologije uporablja v miroljubne namene, ki pa je obenem pogojena tudi s slabimi izkušnjami ob koncu druge svetovne vojne in z izkoriščanjem v posem politične namene za doseg političnih ciljev.

Na tej naši seji je tudi generalni direktor Janez Dular in če boste hoteli dobiti bolj podrobne tehnične odgovore na posamezne dileme, vam jih bo on lahko posredoval. Hvala!

Predsednik Emil Tomažič: Menim, da bi se morali glede na to, kar smo slišali, dogovoriti o dveh možnostih, ali sprejemamo predloženo informacijo na znanje ali pa na osnovi razprave, če je to potrebno, zahtevamo od Izvršnega sveta, da predloženo informacijo dopolni na eni od naslednjih sej. Mnenje naj povedo predvsem delegati, ki so bili udeleženi v razpravi. Besedo ima tovarišica Šarec!

Tanja Šarec: Menim, da so bili povedani dovolj trdni argumenti kvalificiranih ljudi, da bi jih lahko upoštevali. Kolikor pa ne, menim, da je tako delo zastonj in da se nima smisla poglobljati v problematiko, če vsako informacijo, ki jo dobimo, sprejmemo le na znanje, da bi jo dopolnili in če večina delegatov meni, da jo je treba dopolniti. Potem je v bistvu nesmiselno, da delegati karkoli še odločamo o takih in podobnih stvareh.

Predsednik Emil Tomažič: Gre za zahtevo po dopolnitvi informacije. Tovariš Janez Dular, želiš kot poznavalec problematike besedo? (Ne.)

Želi še kdo razpravljati? (Ne.) Če ne želi nihče, potem zaključujem razpravo in predlagam naslednji sklep:

1. Zbor združenega dela Skupščine SR Slovenije sprejema na znanje informacijo Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije o graditvi in planu dograditve Nuklearne elektrarne Krško, skupaj z ugotovitvami in mnenji Izvršnega sveta k tej informaciji. Pri tem pa ugotavlja, da je informacija pomanjkljiva glede nekaterih podatkov in ugotovitev.

2. Izvršni svet Skupščine SR Slovenije naj glede na predloge, pripombe in stališča delegatov v razpravi na seji zbora dopolni informacijo in o tem poroča Zboru združenega dela na eni od prihodnjih sej.

Je tako oblikovan predlog sklepa sprejemljiv? (Da.)

Tako oblikovan predlog sklepa dajem na glasovanje. Kdor je za predlagani sklep, naj prosim glasuje! (120 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (En delegat.)

Ugotavljam, da je predlagani sklep sprejet z večino glasov.

Prehajamo na 10. točko dnevnega reda, to je na predlog odloka o usmeritvi dela depozitov družbenopolitičnih skupnosti pri Narodni banki Slovenije, ki ga je Skupščini SR Slovenije predložil v obravnavo Izvršni svet.

Želi predstavnik Izvršnega sveta besedo? (Ne.) Poročevalci delovnih teles? (Ne.) Pričenjam razpravo. Želi kdo razpravljati? (Ne.)

Zaključujem razpravo in prehajamo na glasovanje. Na glasovanje dajem predlog odloka o usmeritvi dela depozitov družbenopolitičnih skupnosti pri Narodni banki Slovenije. Kdor je za predlog odloka, naj prosim glasuje! (113 delegatov glasuje za. Je kdo proti? (Trije delegati.) Se je kdo vzdrlžal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlog odloka o usmeritvi dela depozitov družbenopolitičnih skupnosti pri Narodni banki Slovenije sprejet z večino glasov.

Prehajamo na 11. točko dnevnega reda, to je na osnutek odloka o financiranju graditve stanovanj za nosilce družbenih funkcij v SR Sloveniji v letih 1981—1985, ki ga je Skupščini SR Slovenije predložil v obravnavo Izvršni svet.

Želi predstavnik Izvršnega sveta besedo? (Da.) Besedo ima tovariš Valentin Gerkman, pomočnik republiškega sekretarja za pravosodje, upravo in proračun.

Valentin Gerkman: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Dovolite, da ob tej točki dnevnega reda dam uvodno besedo k vsem trem odlokom, torej k 11., 12. in 13. točki dnevnega reda.

Stanovanjska vprašanja nosilcev družbenih funkcij so se v preteklem obdobju reševala v skladu z odlokom o oddajanju stanovanj, zgrajenimi z republiškimi sredstvi. Zagotavljanje sistema stalnih kadrovske priprav na volitve, uresničevanje zamisli o kolektivnem delu in odgovornosti ter potreba po nadaljnji demokratizaciji kadrovske politike imajo za posledico tudi večji pretok kadrov iz temeljnih organizacij združenega dela in delovnih skupnosti v družbenopolitične skupnosti in druge asociacije na nivoju občine, republike in federacije ter obratno.

V skladu z nadaljnjim razvojem političnega sistema socialističnega samoupravljanja bo odgovorne družbene naloge in funkcije opravljal vedno večji krog ljudi.

Zagotovitev stanovanja za čas opravljanja funkcij nosilcev odgovornih družbenih funkcij je eden izmed osnovnih pogojev za njihovo uspešno opravljanje dolžnosti. To pa obenem pomeni zahtevo po načrtnem financiranju graditve stanovanj za navedene potrebe. Le tako bomo lahko v prihodnjem obdobju uresničevali začrtano kadrovsko politiko.

Predlog odloka v primerjavi s prejšnjim odlokom ožje določa, kdo so nosilci družbenih funkcij, ki lahko pridobijo stanovanje iz posebnega sklada. Stanovanje se bo dodelilo v uporabo nosilcu družbene funkcije samo za čas, ko bo opravljal funkcijo, nato pa ga bo moral izprazniti.

Nosilec družbene funkcije bo na stanovanju pridobil stanovanjsko pravico le za čas opravljanja svoje funkcije. Sredstva za nakup takih stanovanj po zakonu o stanovanjskem gospodarstvu zagotovi družbenopolitična skupnost s svojim aktom. Višina sredstev, ki je predlagana v tem odloku, to je 85 milijonov dinarjev, je pripravljena v skladu z možnostmi republiškega proračuna in je za 50 % nižja od prvotnega predloga.

Tudi predlog odloka o sofinanciranju programa gradnje družbenih najemnih stanovanj za delavce republiških organov v obdobju od 1981—1985 in zagotovitvi sredstev za odplačilo posojil, najetih za stanovanja v obdobju od 1975 in 1980, pomeni nadaljevanje reševanja stanovanjskih vprašanj delavcev republiških organov.

Glede na realne materialne možnosti tudi v prihodnjem petletnem obdobju ne bo mogoče uresničiti vseh ugotovljenih potreb po stanovanjih še zlasti zato, ker so obveznosti odplačevanja anuitet od že najetih posojil tako visoke, da je zasežena že skoraj polovica sredstev stanovanjskega prispevka, ki ga bodo republiški organi združili v obdobju 1981—1985.

Reševanje stanovanjskih vprašanj, ki izhajajo iz kadrovskih potreb republiških organov, pa je nujno potrebno tudi v prihodnjem petletnem obdobju reševati na podlagi predloženega odloka.

Republiški upravni delavci razpolagajo namreč le s sredstvi stanovanjskega prispevka v višini 3,175 % od bruto osebnih dohodkov. Z zagotavljanjem dodatnih proračunskih sredstev za stanovanjsko izgradnjo bodo ustvarjene približno enake možnosti za zadovoljevanje stanovanjskih potreb delavcev republiških organov, kot jih imajo delavci v organizacijah združenega dela.

Uresničitev te naloge je mogoče doseči le z nadaljnjim združevanjem stanovanjskih sredstev, z zagotovitvijo proračunskih sredstev ter z večjim angažiranjem lastnih sredstev delavcev pri reševanju stanovanjskih vprašanj.

V celotni strukturi sredstev pa predstavlja proračunski delež v tem osnutku odloka le 29 %. Navedeni in drugi elementi so prispevali k temu, da je osnutek odloka o sofinanciranju gradnje družbeno najemnih stanovanj za delavce republiških organov za obdobje 1981—1985 in zagotovitvi sredstev za odplačilo posojil, najetih za stanovanja, zgrajena v obdobju 1975—1980 tak, kot vam je bil predložen.

Tudi predloženi osnutek odloka o sofinanciranju programa reševanja stanovanjskih vprašanj delavcev organov za notranje zadeve v letih 1981—1985 pomeni nadaljevanje določil odloka iz preteklega petletnega planskega obdobja.

V gradivu so navedeni nekateri podatki o stanovanjski problematiki. Poudariti je potrebno, da je trenutno 18 % delavcev, ki nimajo rešenega stanovanjskega vprašanja. Po kadrovske projekciji za tekoče plansko obdobje bo potrebno zagotoviti prek 2000 stanovanjskih enot.

Naj omenim, da je poprečna starost miličnikov v naši republici 27 let. Že ta podatek govori o generaciji, ki najbolj potrebuje stanovanja. Program gradnje družbenih stanovanj v preteklem obdobju je bil realiziran le 66 %, zaradi izredno visokega porasta cen stanovanj in tudi zaradi nedoseženih sredstev republiškega proračuna iz naslova valorizacije v višini 50 milijonov dinarjev. Odlok o sofinanciranju reševanja stanovanjskih vprašanj predvideva pridobitev 1227 stanovanj. Glede na možnosti zagotovitve sredstev iz republiškega proračuna pa so sredstva omejena na polovico realno izračunanih potreb v sedanjem planskem obdobju.

Občine in republika so se s planskimi akti za tekoče plansko obdobje obvezale, da bodo sofinancirale gradnjo stanovanj delavcev organov za notranje zadeve. Sredstva republiškega proračuna v višini 290 milijonov dinarjev so prispevek k reševanju stanovanjskih vprašanj delavcev organov za notranje zadeve, kar predstavlja 23,06 % vrednosti programa.

Iz finančne konstrukcije programa je razvidno, da sredstva republiškega proračuna ne zagotavljajo adekvatnega deleža glede na sredstva, ki jih bodo po zbranih podatkih zagotovile občine za stanovanja delavcev postaj milice s splošnim delovnim področjem v višini 513 milijonov dinarjev. Občinske skupščine obvezuje zakon o notranjih zadevah, da prispevajo 50% delež za stanovanja delavcev teh postaj.

Odplačilo visokih anuitet predstavlja veliko obveznost, ki v finančni konstrukciji sredstev ni posebej prikazana, temveč obračunana od lastnih sredstev.

Delavci organov za notranje zadeve bodo od 1. 7. 1981, na osnovi sprejete pravilnika o reševanju stanovanjskih vprašanj, prispevali lastno udeležbo v skladu z določili novega zakona o stanovanjskem gospodarstvu in družbenem dogovoru.

Kljub uvedbi lastne udeležbe in dogovoru o skupnem reševanju stanovanjskih vprašanj z organizacijami, kjer so zaposleni zakonci, kot tudi usmerjanjem delavcev v individualni nakup ali gradnjo, je program še vedno finančno nepokrit.

V razpravah v delovnih telesih Skupščine SR Slovenije, zlasti pa v Odboru za finance Zbora združenega dela in Zbora občin je bilo ugotovljenih nekaj pomanjkljivosti v predlaganih odlokih, tako glede nedodelane programske usmeritve odloka o financiranju graditve stanovanj za nosilce družbenih funkcij v SR Sloveniji v letih 1981—1985 ter neusklajena izhodiščna cena za kvadratni meter stanovanjske površine za leto 1980 v vseh treh odlokih. Izhodiščna cena mora biti določena na podlagi statističnih podatkov o cenah kvadratnega metra stanovanja, kar bo osnova za valorizacijo in osnova za zagotavljanje sredstev iz republiškega proračuna.

Izvršni svet je glede na te ugotovljene pomanjkljivosti pristal na spremembo zakonodajnega postopka, da se predloženi odloki obravnavajo v fazi osnutkov in ne predlogov odlokov. Izvršni svet predlaga, da osnutke odlokov sprejmete, saj gre v navedenih primerih le za pridobitev najnujnejših stanovanjskih površin.

Predsednik Emil Tomazič: Želijo poročevalci delovnih teles besedo? (Ne.)

Pričenjam razpravo. Besedo ima Jože Gabrovšek, delegat Zbora združenega dela za gospodarsko področje, 38. okoliš, Ljubljana-Šiška.

Jože Gabrovšek: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši! Dovolite, da v kratkih besedah posredujem stališča delegatov s področja gospodarstva in kulturno-prosvetnega področja, ki smo jih oblikovali v razpravi za to in za naslednji dve točki dnevnega reda.

Skupini delegatov sta načeli vprašanje, ali so finančne obveznosti, ki so sestavni del odlokov, vsebovane v družbenem planu SR Slovenije za obdobje od leta 1981—1985.

Skupini sta ugotovili, da še ni rešeno vprašanje gospodarjenja s stanovanjskimi enotami, zgrajenimi z republiškimi sredstvi. Prav tako ni dovolj natančno določena samoupravna organiziranost sklada združenih sredstev republiških organov za stanovanjsko izgradnjo in niso oblikovani samoupravni splošni akti, ki naj bi urejali družbenoekonomske odnose na tem področju.

Delegati zato predlagamo, da se ti akti predložijo skupaj s predlogi obravnavanih aktov.

Skupina delegatov je nadalje ugotovila, da so finančna sredstva, ki temeljijo na cenah iz leta 1980, nerealna; pri čemer verjetno ne bo odveč do skrajnosti zagotoviti stabilizacijsko obnašanje pri reševanju teh problemov. Hvala lepa.

Predsednik **Emil Tomazič**: Želi še kdo razpravljati? (Nihče.) Zaključujem razpravo.

Zboru predlagam, da sprejme naslednji predlog sklepa:

1. Osnutek odloka o financiranju graditve stanovanj za nosilce družbenih funkcij v SR Sloveniji v letih 1981—1985 se sprejme.

2. Predlog odloka pripravi Izvršni svet Skupščine SR Slovenije.

3. Pri pripravi predloga odloka naj Izvršni svet Skupščine SR Slovenije prouči in ustrezno upošteva pripombe, mnenja in stališča delovnih teles zbora in Skupščine ter odgovori na vprašanja, zastavljena v razpravi.

Želi kdo razpravljati o tem predlogu sklepa? (Nihče.) Če ne, prosim, da o njem glasujemo. Kdor je za predlagani sklep, naj prosim glasuje! (107 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Trije delegati.) Se je kdo vzdržal? (En delegat.)

Ugotavljam, da je predlagani sklep sprejet z večino glasov.

Prehajamo na 12. točko dnevnega reda, to je na osnutek odloka o sofinanciranju programa gradnje družbenih najemnih stanovanj za delavce republiških organov v obdobju 1981—1985 in zagotovitvi sredstev za odplačilo posojil, najetih za stanovanja, zgrajena v obdobju 1975—1980, ki nam ga je predložil v obravnavo Izvršni svet.

Želi predstavnik Izvršnega sveta besedo? (Ne.) Poročevalci delovnih teles? (Ne.) Želi kdo besedo? (Ne želi.)

Prehajamo na glasovanje. Predlagam naslednji sklep:

1. Osnutek odloka o sofinanciranju programa gradnje družbeno najemnih stanovanj za delavce republiških organov v obdobju 1981—1985 in zagotovitvi sredstev za odplačilo posojil, najetih za stanovanja, zgrajena v obdobju 1975—1980, se sprejme.

2. Predlog odloka pripravi Izvršni svet Skupščine SR Slovenije.

3. Pri pripravi predloga odloka naj Izvršni svet Skupščine SR Slovenije prouči in ustrezno upošteva pripombe, mnenja in stališča delovnih teles zbora in Skupščine.

Želi kdo o tako oblikovanem predlogu sklepa razpravljati? (Nihče.) Kdor je za tako oblikovan predlog sklepa, naj prosim glasuje! (109 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Dva delegata.) Se je kdo vzdržal? (En delegat.)

Ugotavljam, da je predlagani sklep sprejet z večino glasov.

Prehajamo na 13. točko dnevnega reda, to je na osnutek odloka o sofinanciranju programa reševanja stanovanjskih vprašanj delavcev organov za notranje zadeve v obdobju 1981—1985, ki ga je Skupščini SR Slovenije predložil Izvršni svet.

Želijo poročevalci besedo? (Ne želijo.) Želi kdo razpravljati? (Nihče.)

Prehajamo na glasovanje. Zboru predlagam, da sprejme naslednji sklep:

1. Osnutek odloka o sofinanciranju programa reševanja stanovanjskih vprašanj delavcev organov za notranje zadeve v obdobju 1981—1985 se sprejme.

2. Predlog odloka pripravi Izvršni svet Skupščine SR Slovenije.

3. Pri pripravi predloga odloka naj Izvršni svet Skupščine SR Slovenije prouči in ustrezno upošteva pripombe, mnenja in stališča delovnih teles zbornic in Skupščine.

Želi kdo razpravljati o tako predlaganem sklepu? (Nihče.) Če ne, prosim, da o njem glasujete. Kdor je za predlagani sklep, naj prosim glasuje! (109 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (4 delegati.) Se je kdo vzdržal? (En delegat.) Ugotavljam, da je predlagani sklep sprejet z večino glasov.

Prehajamo na 14. točko dnevnega reda, to je na predlog za izdajo zakona o razširjeni reprodukciji in minulem delu z osnutkom zakona, ki ga je Skupščini SR Slovenije poslala Skupščina SFR Jugoslavije.

K predlogu za izdajo zakona, z osnutkom zakona ste prejeli z dopisom z dne 15. 6. 1981 mnenja in stališča Republiške konference Zveze sindikatov Slovenije.

Danes ste na klop prejeli mnenja in stališča Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije in poročilo Komisije za spremljanje izvajanja zakona o združenem delu.

Prav tako ste na klop prejeli predlog stališč in predlogov, ki je bil pripravljen na podlagi vseh dosedanjih razprav o tem aktu.

Poročevalce delovnih teles, predstavnika delegacije in predstavnika Izvršnega sveta prosim, da spremljajo razpravo in na podlagi razprave predlagajo morebitne spremembe predlaganega predloga stališč in predlogov.

Želi predstavnik delegacije besedo? (Da.) Besedo ima tovarišica Sonja Krašovec, delegatka v Zveznem zboru Skupščine SFR Jugoslavije.

Sonja Krašovec: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati!

Predvsem kot delegatka iz združenega dela se želim danes vključiti v razpravo v zvezi z zakonom o razširjeni reprodukciji in minulem delu, ki ga bo Zvezni zbor dal v široko javno razpravo 3. julija v Beogradu.

Po večletnih pripravah imamo pred seboj delovni osnutek zakona, za katerega menimo, da je poleg zakona o združenem delu eden od najpomembnejših sistemskih zakonov, ki naj bi urejal temeljne odnose pri gospodarjenju s sredstvi za izboljšanje in razširitev materialne osnove dela in pravic delavcev, ki izhajajo iz minulega dela. Ker gre za tako pomemben zakon, ki ga združeno delo že dolgo pričakuje in ki ga potrebuje predvsem zato, da se vloga in položaj delavca kot osnovnega nosilca družbene reprodukcije okrepi, posebno v današnji situaciji odločilne vloge delavcev v združenem delu pri ureničenju politike ekonomske stabilizacije, menim, da je prav temu zakonu potrebno v javni razpravi posvetiti izjemno pozornost. Zato, da bi se vsi, ki jih ta zakon posredno ali neposredno zadeva, čim aktivneje vključili v razpravo, je predviden trifazni postopek. Po predvidevanjih bo javna razprava trajala do konca oktobra. Vendar nas ta 4-mesečni rok javne razprave ne sme zavesti, češ saj je še dovolj časa, ampak je potrebno kljub dopustniškim mesecem že jutri začeti z intenzivno organiziranostjo razprav na vseh nivojih. To potrebo potrjuje tudi dejstvo, da je že dosedanja razprava o tem zakonu v občinah kot tudi v drugih družbenopolitičnih skupnostih pokazala, da bo potrebno

še veliko časa in naporov, da bomo oblikovali takšno vsebino zakona, ki jo bo mogoče uveljaviti tudi v praksi in da ne bo zakon ostal le mrtva črka na papirju.

Prav gotovo tudi ne moremo mimo dejstva, da je potrebno poleg zakona o razširjeni reprodukciji in minulem delu v široki javni razpravi obravnavati tudi zakon o invalidskem in pokojninskem zavarovanju, ki pa se z določenimi poglavji direktno veže na rešitve, ki jih bo določil zakon o razširjeni reprodukciji, predvsem v tistih poglavjih ki se nanašajo na prispevek delavca k povečanemu dohodku, ki izhaja iz minulega dela.

Splošna ugotovitev, ki je bila izrečena že v vseh dosedanjih razpravah v zvezi z danes obravnavanim zakonom, je, da je sedanja verzija zakona sicer znatno boljša od predhodnih, da pa se pri analiziranju posameznih poglavij in členov v zakonu pojavlja cela vrsta vprašanj, dilem in nasprotij, kar pa bo potrebno v fazi priprave predloga zakona razrešiti oziroma odpraviti, če hočemo, da bo zakon postal izvedljiv tudi v praksi.

Želim posredovati še eno mnenje. Če hočemo, in menim, da mora biti to tudi naša naloga in cilj, da vsebino zakona približamo delovnemu človeku, potem morajo biti zakoni pisani v jasnem, preprostem in razumljivem jeziku, kar ne moremo trditi za marsikateri, že danes sprejeti zakon in seveda tudi za zakon, ki je danes v razpravi.

Tovarišice in tovariši! V nadaljevanju razprave želim dati še nekaj konkretnih pripomb, mnenj in stališč ter navesti nekaj odprtih vprašanj, ki so se pojavila v naši delovni organizaciji »Aero« Celje, ki je bila izbrana kot poskusna delovna organizacija, predvsem na področju uvajanja tega zakona v prakso, kako je torej mogoče zakon o razširjeni reprodukciji v praksi izvajati in ali je za prakso sprejemljiv ali ne.

Kot sem že omenila, sem članica delovne organizacije »Aero« Celje, ki zaposluje okoli 2500 delavcev in ki s svojim proizvodnim procesom predstavlja minireprodukcijsko celoto. To je delovna organizacija z intenzivno investicijsko politiko in uspešnimi investicijskimi naložbami. Vse večje investicijske naložbe v preteklih letih so bile rezultat združevanja sredstev in takšne razvojne usmeritve imamo načrtane tudi v srednjeročnem obdobju 1981—1985. Zato smo urejanju dohodkovnih odnosov že od uveljavitve zakona o združenem delu namenili posebno pozornost. Z vso resnostjo in odgovornostjo pa smo pristopili tudi k analiziranju danes obravnavanega zakona in možnosti njegove uveljavitve v praksi. V ta namen smo imenovali posebno strokovno skupino, ki je skupaj s sodelavci Ekonomskega inštituta pri Gospodarski zbornici Slovenije dosegla določene ugotovitve, stališča in mnenja, ki jih bom posredovala današnjemu zboru.

Naša osnovna naloga je bila ugotoviti izvedljivost zakona v praksi, s posebnim poudarkom na tistem delu zakona, ki govori o motivaciji delavcev, da učinke gospodarjenja s sredstvi za razširitev materialne osnove dela občutijo direktno v svojih osebnih dohodkih.

V osnutku zakona je zaradi tega, da bi bilo mogoče čim objektivneje razdeliti učinke gospodarjenja z minulim delom, predvideno več osnov, na podlagi katerih naj bi delavci pridobivali pravico do dela osebnega dohodka iz minulega dela. Te osnove izhajajo iz rezultatov gospodarjenja pri poslovanju v temeljni organizaciji, rezultatov vlaganj v razvoj materialne osnove dela v svoji temeljni organizaciji in rezultatov združevanja za naložbe v razvoj materialne osnove dela v drugih temeljnih organizacijah. Prav zaradi tega,

ker zakon govori o različnih osnovah, ne določa pa meril za posamezne osnove, je osnutek zakona težko razumljiv in zahteven, saj prepušča delavcem temeljnih organizacij, da si oblikujejo svoje modele, v katere naj bi vključili predlagane osnove za ugotavljanje prispevkov delavcev na osnovi minulega dela. Ob tem naj poudarim, da smo pri aplikaciji obravnavanega osnutka izhajali iz hipoteze, da dokažemo njegovo izvedljivost. Kljub temu, da smo sicer dokazali njegovo izvedljivost v ekonometrijskem smislu, pa ocenjujemo, da je ta izvedljivost zelo vprašljiva. Pri tem delu smo naleteli na več konkretnih vprašanj, dilem in pripomb, ki jih bom glede na časovno stisko skušala strniti v nekaj zaključnih misli.

Ugotavljamo, da je z zakonom potrebno hkrati določiti enotno metodologijo evidentiranja, ugotavljanja in spremljanja investicijskih sredstev, kar v zakonu ni precizirano. Z zakonom je potrebno, podobno kot velja za kazalce iz zakona o združenem delu, določiti enotno metodologijo izračuna kazalcev oziroma osnov, ki jih določa osnutek zakona o razširjeni reprodukciji. V začetku uvajanja sistema ugotavljanja prispevkov po minulem delu se je treba odločiti za poenostavljen izračun v tem smislu, da bi bilo obvezno ugotavljati skupna sredstva za minulo delo in delež posameznega delavca v temeljni organizaciji, pri čemer bi v izračunih izhajali iz analitične presoje doseženih rezultatov oziroma bi upoštevali le nekatere od kazalcev, ki jih določa osnutek obravnavanega zakona. Evidence delavcev za potrebe ugotavljanja prispevkov minulega dela ne bi bilo obvezno prirejati za nazaj, temveč bi sistem uvajali za naprej, razen seveda če se delavci temeljne organizacije odločijo raziskati tudi učinke preteklih investicij. Take evidence zahtevajo veliko časa in tudi dodatno število administrativnih delavcev. Analize so pokazale, da je za naš primer, ko smo evidentirali 500 delavcev oziroma ugotavljali njihov prispevek v treh zadnjih letih, bilo za to evidenco potrebnih prek 300 ur dela.

Nadalje je potrebno dosledno vztrajati na razvoju osnov in meril ugotavljanju prispevka dela delavca iz živega dela, ker so od tega dela odvisni tudi rezultati minulega dela. Dobro razvit sistem delitve osebnih dohodkov po živem delu je namreč porok za upešno gospodarjenje s celotnim družbenim in minulim delom.

Ločeno evidenco naj bi po enotni metodologiji uvedli le za spremljanje učinkov gospodarjenja za večje zaključene investicije in za razširitev materialne osnove dela v lastni temeljni organizaciji. Dosledno bi morali spremljati in v delitvi sredstev za osebne dohodke upoštevati učinke združevanja za razširitev materialne osnove dela v drugih temeljnih organizacijah. Te učinke pa je prek nadomestila mogoče najbolj objektivno ugotavljati. Poleg tega ugotavljamo, da si brez računalniške spremljave oziroma evidentiranja podatkov prek računalnika konkretne realizacije zakona v praksi ne moremo zamisliti.

Navedla sem le nekaj vsebinskih vprašanj, ki so se pojavila pri analiziranju tega zakona, čeprav je treba priznati, da je za realizacijo te naloge bilo potrebno — pa tudi v bodoče bo potrebno — še veliko časa in dela. Menim, da samo s strokovnim pristopom in s čim večjim številom konkretnih primerov iz prakse lahko prispevamo k oblikovanju takšnega zakona, ki bo dejansko omogočil delavcu vlogo in pomen, ki ga ima v procesu družbene reprodukcije.

Ne smemo pa zanemariti tudi izredno pomembne vloge vseh subjektivnih sil, od Socialistične zveze, Sindikata do Zveze kumunistov, ki bi morali biti

nosilci akcije, da se o tem zakonu opravi najširša javna razprava, pri tem pa res z vsakim delavcem. Hvala.

Predsednik Emil Tomažič: Želi predstavnik Izvršnega sveta besedo? (Ne želi.) Poročevalci delovnih teles? (Ne.)

Pričenjam razpravo. Besedo ima tovariš Imre Varju, delegat Zbora združenega dela za področje gospodarstva, 17. okoliš, Ptuj.

Imre Varju: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Skupina delegatov 17. okoliša za Zbor združenega dela je na seji dne 23. junija 1981 razpravljala o predlogu zakona o razširjeni reprodukciji in minulem delu, z osnutkom zakona.

Skupina delegatov je bila seznanjena s pripombami k predlogu za izdajo zakona s strani strokovne službe TGA Boris Kidrič, Kidričevo, ki jih je v celoti povzela. K besedilu zakona pa skupina daje naslednje pripombe:

1. Besedilo zakona je terminološko neuskklajeno in ponekod težko razumljivo, na primer 17. člen, kjer se za ekonomsko upravičenost investiranja natevajo namesto kriterijev (merila), kot splošni razlogi investiranja v družbi.

Naslednji primer je 22. člen, kjer je govor o tem, kaj je podlaga za odločitev o naložbi. Govor je o vsem drugem, nikakor pa ne o terminu »investicijski elaborat« oziroma program, ki je po sedanjih predpisih edina podlaga za odločitev za investicije itd.

2. Zakon ne daje odgovora na odprta vprašanja iz zakona o združenem delu, kot na primer: vračanje združenih sredstev in drugih sredstev, s katerimi razpolaga temeljna organizacija združenega dela, pravica do vrnitve združenih sredstev, revaloriziranem ali nevaloriziranem znesku, o skupnem planiranju pri skupnih naložbah itd.

3. Odprta so vprašanja o opredelitvi investicij: ali se ta zakon nanaša na vse investicijske in druge naložbe (tudi drobne investicije) ali pa samo na velike, kjer so vključena sovlaganja oziroma združevanje sredstev?

Pred pričetkom investicijske naložbe naj bi delavci trikrat odločali z osebnim izjavljanjem, in to: prvič, ko sprejemajo samoupravni sporazum o temeljnih planov — 18. člen; drugič, ko se odločajo o združevanju sredstev — 30. člen; tretjič, ko odločajo o naložbi (verjetno na podlagi investicijskega programa oziroma strokovnih podlag), glej 20. člen.

Definicija investicijskih sredstev je preširoka, saj je po tem osnutku za investicije mogoče uporabiti vsa sredstva, s katerimi delavci razpolagajo (1. alineja 5. člena in 15. člen). Pozablja pa se na to, da je mogoče uporabljati le prosti investicijski potencial, o čemer ni sledu. Kaj so sredstva, pridobljena s krediti bank, občanov itd? Menimo, da ne bi bilo odveč zapisati, na katero od oblik osebnega izjavljanja misli zakonodajalec, da ne bo kasneje poplav različnih tolmačenj.

Ni jasno, kako naj se ugotavlja znesek povečanja dohodka iz skupne naložbe, ki je rezultat delavčevega prispevka.

4. Konkretnih pripomb k posameznim členom imamo veliko, zato jih ne navajam po posameznih členih, ampak so v glavnem strnjene v prvih treh točkah. Hvala lepa.

Predsednik Emil Tomažič: Medtem smo dobili od Zbora občin, ki je to zadevo obravnaval kot zainteresiran zbor, tale stališča:

»1. Zbor občin meni, da je zakon potrebno sprejeti, saj gre za akt, ki naj podrobneje uredi gospodarjenje z investicijskimi sredstvi in pridobivanje dela osebnega dohodka iz minulega dela v skladu z načeli, določenimi v ustavi in zakonu o združenem delu.

Prav tako mora vplivati na večjo motiviranost delavcev za vlaganja in na demokratično ter odgovorno sprejemanje investicijskih odločitev.

2. Zbor občin ugotavlja, da so v osnutku posamezne določbe presplošne ali pa ponujajo premalo izhodišč za konkretizacijo in praktično izvajanje. Zato se zbor zavzema, da se z zakonom:

— določneje opredelijo kriteriji za družbeno verifikacijo ekonomske upravičenosti investicijskih odločitev in opredeli, da se podrobnejši kriteriji določijo z dogovori o temeljih družbenih planov;

— določbe o referendumskem odločanju se lahko nanašajo le na tiste investicije, ki niso sprejete s temelji plana ali s samoupravnim sporazumom o temeljih plana in naj se torej uredi le odločanje o tistih investicijah, ki se v skladu z načelom kontinuiranega planiranja sprejemajo v posameznem planškem obdobju;

— opredeli naj se vloga samoupravnih sporazumov o temeljih skupnega plana oziroma o usklajevanju planov, ki ju zvezni zakon o planiranju podrobneje ne ureja, je pa njuna vsebina urejena v republiškem zakonu o planiranju; prav tako bi bilo potrebno opredelitev strokovnih podlag trdneje povezati s pripravo podlag za planske akte;

— odnose pri skupnem gospodarjenju v dejavnostih gospodarske infrastrukture konkretizira z vidika določb zakona o združenem delu, zlasti za primere, ko se sredstva za te namene zagotavljajo z obveznim združevanjem sredstev na podlagi zakona;

— nedorečene rešitve o investicijskih sredstvih v svobodni menjavi dela dopolnijo z doslej uveljavljenimi rešitvami v Sloveniji, ko se del sredstev za razširjeno reprodukcijo zagotavlja s samoupravnimi sporazumi o temeljih planov v okviru cene storitev;

— ločeno obravnava investiranje iz proračunov družbenopolitičnih skupnosti in podrobneje razdela določbe o zakonskem zbiranju investicijskih sredstev;

— po možnosti opredelijo temeljna načela za poenoteno reševanje vprašanj dela dohodka, ki je rezultat izjemnih ugodnosti;

— ne sme urejati vprašanj, ki sodijo v samoupravno urejanje in družbeno dogovarjanje oziroma na področje ekonomske politike; pri tem je posebej pomembno družbeno dogovarjanje o razporejanju dohodka in delitve osebnih dohodkov, vključno z delom osebnega dohodka iz minulega dela; opredeli naj se tudi do sredstev skupne porabe in sredstev sklada skupne porabe v temeljnih organizacijah združenega dela, ki tudi pomeni določeno obliko minulega dela.

— podrobno razdela način uveljavljanja pravic temeljnih organizacij združenega dela do vrnitve vrednosti združenih sredstev v revaloriziranem znesku in možnost vračanja združenih sredstev iz drugih sredstev;

— da ustrezen poudarek tudi informacijskemu sistemu za sprotno vsestransko in razumljivo obveščanje delavcev o rezultatih gospodarjenja z investicijskimi sredstvi.

3. Zbor občin poziva občinske skupščine, da se vključijo v javno razpravo in da jo posebej spodbude v temeljnih samoupravnih organizacijah in skupnostih ter v samoupravnih interesnih skupnostih. Prav tako poziva komisije za spremljanje izvajanja zakona o združenem delu v občinah, naj predlagane rešitve ocenijo predvsem z vidika nadaljnje konkretizacije in zaokrožitve zakona o združenem delu ter posebej z vidika pričakovanih rezultatov glede na dosedanje izkušnje pri sprejemanju investicijskih odločitev.

4. Zbor občin predlaga Zboru združenega dela in Družbenopolitičnemu zboru, da predlog za izdajo zakona in zakonski osnutek podpreta in da zadolžita delegate iz SR Slovenije v Zveznem zboru Skupščine SFRJ, da v nadaljnjih obravnavah uveljavljajo ta stališča.«

Nadaljujemo z razpravo. Besedo ima Franjo Rakuša, delegat Zbora združenega dela za področje gospodarstva, 20. okoliš, Gornja Radgona.

Franjo Rakuša: Razpravo bom oddal, ker se ta ujema s predhodno razpravo.

Predsednik Emil Tomazič: Besedo ima Jože Punčuh, delegat Zbora združenega dela za področje gospodarstva, 6. okoliš, Velenje.

Jože Punčuh: Tovariši predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Skupina delegatov 6. okoliša, Mozirje in Velenje je na svoji seji, dne 29. 6. 1981, obravnavala predlog za izdajo zakona z osnutkom zakona o razširjeni reprodukciji in minulem delu ter v zvezi s tem sprejela naslednje pripombe:

1. Pridružujemo se splošnemu mnenju, da osnutek zakona ni opravičil pričakovanja, ki ga je združeno delo gojilo v času priprave. Z zakonom se sicer urejajo odnosi delavcev pri gospodarjenju s sredstvi za razširitev materialne osnove dela in pravice iz minulega dela, toda zakon v predloženi obliki lahko pripomore bore malo k ustvarjanju materialne osnove, ki je pogoj za uveljavljanje in realizacijo teh pravic.

Upoštevajoč, da so sredstva za razširitev materialne osnove dela v delitvi dohodka TOZD sistemsko postavljena na zadnje mesto, bi moral zakon o razširjeni reprodukciji in minulem delu določiti vsaj osnovne proporce delitve akumulacije tako, da bi bila zagotovljena poleg amortizacije vsaj najnujnejša sredstva za razširitev materialne osnove dela.

Ni dovolj ponavljati dejstva iz zakona o združenem delu, da morajo delavci odločati o razširjeni reprodukciji, bistvo je v tem, da jim je omogočeno, da bodo imeli o čem odločati.

2. Iz predloženega zakona je razvidno, da je bil sestavljen pred obdobjem gospodarske stabilizacije in pred pripravo planskih dokumentov za sedanje srednjeročno obdobje, saj veje iz njega, glede na potrebne nove predpise, opazno negiranje srednjeročnega plana, torej predstabilizacijska neracionalnost.

V zvezi s tem podpiramo stališče Republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije o vprašanju ponovnega odločanja pri investicijskih vlaganjih, ki so že opredeljena v planskih aktih. Menimo, da bi zakon ne samo pri odločanju o investicijskih vlaganjih, temveč tudi v ostalih poglavjih moral dajati večji poudarek srednjeročnim planom in ostalim planskim dokumentom.

3. Zakon bi moral definirati tudi investiranje v obratna sredstva. V praksi nastopajo veliki problemi zaradi splošnega nerazumevanja potrebe po investiranju v obratna sredstva.

Investiranje v osnovna sredstva je na splošno razumljivo in pod investicijami v osnovna sredstva se v tozd in na drugih samoupravnih ravneh razumejo vse investicije. Zaradi takšnega obravnavanja vlaganj investicijskih sredstev je zanemarjeno investiranje v obratna sredstva oziroma formiranje lastnih sredstev, kar je med pomembnimi vzroki inflacije in gospodarske nestabilnosti.

Jasnejšo formulacijo v zvezi z investiranjem v obratna sredstva je potrebno opredeliti predvsem v členih od številke 11 do številke 15.

4. V 46. členu je navedeno nekaj ugodnosti za občane, ki združujejo oziroma prispevajo sredstva za razširitev materialne osnove dela temeljne organizacije združenega dela. Navedba teh ugodnosti se konča s formulacijo drugih ugodnosti, ki so določene z zakonom. Menimo, da je potrebno takšno formulacijo izpustiti in konkretno določiti, katere ugodnosti so pri tem mišljene — torej konkretno, ne splošno. Vsekakor pa je dana v zakonu premajhna spodbuda za zbiranje sredstev občanov za razvoj todz. Upamo, da bo končni predlog zakona razbremenjen togosti glede tega, saj bi s prožnostjo in večjimi spodbudami lahko pritegnili precejšnja sredstva občanov v razvoj gospodarstva.

5. V 50. členu osnutka zakona je postavljeno obvezno združevanje sredstev na podlagi zakona, če se s samoupravnim sporazumevanjem ne zagotovijo vsa sredstva za realizacijo razvojnih programov gospodarske infrastrukture.

Opozoriti je potrebno glede na dosedanje izkušnje, da je sprejemanje raznih intervencijskih zakonov bistvena potuha administriranju in protisamoupravnemu delovanju. Zato bi moralo biti združevanje na podlagi zakona podrobneje definirano in dopustno v res izjemnih primerih, predvsem takrat, ko obremenitve niso v skladu s planskimi proporci oziroma dogovori in je potrebno določiti, da se za primer nesprejetega sporazuma ponovi postopek sporazumevanja brez zakonske prisile.

Če toliko poudarjamo pravice delavcev, ki jih daje naš sistem pri odločanju o sredstvih akumulacije, potem bi moralo biti tudi razumljivo, da bodo nesprejemljive samoupravne sporazume delavci zavrnil. Namesto da bi poglobljeno proučili vzroke zavrnitve in potem pričeli z novim sporazumevanjem na realni osnovi, pa v praksi po hitrih postopkih sprejemamo intervencijske zakone.

Pričakujemo, da bo zakon o razširjeni reprodukciji z ustrenejšo dopolnitvijo, kot je predlagana v osnutku, pripomogel k odpravi teh osnovnih pomanjkljivosti, ki se pojavljajo v praksi.

6. Glede na vse pomanjkljivosti in nedorečenosti osnutka zakona smo proti dvofaznemu postopku. Zakon naj se nujno sprejema v treh fazah, kar je bilo že povedano v današnji razpravi in s tem omogoči nadaljnja širša razprava v združenem delu. Hvala lepa.

Predsednik Emil Tomažič: Besedo ima Marjan Grabnar, delegat Zbora združenega dela za področje gospodarstva, 21. okoliš, Novo mesto. (Oddal je pismeno razpravo.)

Besedo ima Jure Mlinar, delegat Zbora združenega dela za področje gospodarstva, 7. okoliš, Nova Gorica.

Jure Mlinar: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Naša delegacija je obravnavala predlog za izdajo zakona, pri čemer so stališča, ki smo jih zavzeli, zajeta v predlogu stališč tega zbora in v stališčih Zbora občin ter v predhodnih razpravah. Zato bom pismeno razpravo oddal.

Predsednik Emil Tomazič: Besedo ima Ladislav Škrjanec, delegat Zbora združenega dela za gospodarsko področje, 31. okoliš, Domžale.

Ladislav Škrjanec: Tovariši predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Skupščina občine Domžale je na ločenih zasedanjih vseh treh zborov ter obeh skupin delegatov za Skupščino SR Slovenije ter Komisijo za spremljanje uresničevanja zakona o združenem delu obširno obravnavala predlog za izdajo zakona o razširjeni reprodukciji in minulem delu, z osnutkom zakona.

Po obravnavi so bila sprejeta naslednja stališča in pripombe.

1. Osntek zakona je vse preveč deklarativen, zlasti obsega preveč nepotrebnega sklicevanja na določila zakona o združenem delu in v nekoliko spremenjenih formulacijah obnavlja določila zakona o združenem delu, kar ni niti pravno in tehnično v redu niti ni ustrezno za praktično izvajanje zakonskih določil.

2. Temeljna določila o uveljavljanju pravic na podlagi minulega dela obsega že zakon o združenem delu. O načinih in pogojih za uresničevanje teh pravic je bilo tudi že od leta 1977 veliko razprav, v katerih je bilo v tej zvezi razčiščenih precej vprašanj. Vendar pa ugotavljamo, da uresničevanje pravic na podlagi minulega dela doslej v praksi ni zaživelo v tistem smislu, kot je to s svojimi določili že koncipiral zakon o združenem delu.

V praksi so namreč kljub posameznim načelnim rešitvam še vedno ostala nerešena posamezna osnovna vprašanja. Kaj je materialna podlaga za uveljavljanje pravic iz naslova minulega dela, že jasno opredeljuje zakon o združenem delu, se pravi, da je to lahko samo povečan dohodek na osnovi določenega vlaganja v razširjeno reprodukcijo, ali kot rezultat neke dolgoročne odločitve delavcev ali pa izvedbe neke tehnične izboljšave in podobno.

Nezadostno opredeljeno pa ostaja vprašanje glede opredelitve vira, to je, kateri del povečanega dohodka je materialna podlaga za priznavanje ustreznega dela osebnega dohodka iz naslova minulega dela. Nadalje, glede opredelitve časa trajanja, v katerem se uveljavlja pravica do delavčevega dohodka iz naslova minulega dela ter glede opredelitve principialnih rešitev za določitev meril za interno delitev sredstev za osebne dohodke iz naslova minulega dela za vsakega posameznega delavca, kot na primer, ali naj se uporabi odstotno razmerje s sestavljenostjo posameznih del oziroma nalog, ali s celotno doseženim osebnim dohodkom, in sicer v obdobju, ko je bila sprejeta odločitev o vlaganju, o določeni poslovni usmeritvi, o uvedbi tehničnih izboljšav in podobno, pri čemer ostaja odprto, ali in v kakšni meri se upošteva tudi dosežena delovna doba in tako dalje. Osntek zakona pravkar navedenih vprašanj še vedno ne rešuje.

3. Osntek zakona tudi ne rešuje nekaterih posebnih dilem, ki so v zvezi z uresničevanjem pravic na podlagi minulega dela doslej ostale odprte. To so vprašanja, kako uveljaviti nagrajevanje po minulem delu tam, kjer se naložba in druge odločitve delavcev dohodkovno vsaj neposredno ne odražajo, kar velja zlasti za celotno sfero družbenih dejavnosti, pa tudi v gospodarstvu, na primer pri sprejemanju odločitev o naložbah za dvig družbenega standarda delavcev v najširšem pomenu besede, kajti ugotavljanje posrednih učinkov tovrstnih naložb in odločitev je praktično neizvedljivo.

Nadalje vprašanje dosedanjih vlaganj v razširjeno reprodukcijo in s tem opredelitve upravičencev do dela osebnega dohodka na tej podlagi, kar je problem pričetka uveljavitve novega sistema. Prav tako vprašanje migracije de-

lavcev iz ene organizacije združenega dela v drugo organizacijo združenega dela in v tej zvezi zagotovitve pogojev za uresničevanje pravic do teh delavcev, do njihovega minulega dela v teh organizacijah združenega dela. Gre za vprašanje evidence teh delavcev in njihovega doseženega osebnega dohodka na tej podlagi, zlasti pa vprašanje, ali gre delavcu priznati te pravice, če je le delno prispeval sredstva za naložbe, to je, če je predčasno zapustil organizacijo združenega dela.

Aktualno je vprašanje primarne delitve dohodka, v zvezi s priznavanjem pravic iz naslova minulega dela, pri čemer pa njegove konkretne, praktične rešitve ni videti in ga na tem mestu le nakazujemo. To nakazujemo v konkretnih pripombah, ki sem jih oddal v pismeni obliki.

Velja pa poudariti, da ni bilo nujno z zakonom opredeliti določen časovni limit, do katerega bi bilo mogoče retroaktivno uveljaviti te pravice. Popolna prepustitev te časovne opredelitve samoupravni zakonodaji nikakor ne ustreza, saj utegne priti do družbeno nedopustnih večjih odstopanj. Posebno vprašanje pa je, kako ob retroaktivni uporabi zakona upoštevati dosedanji sistem nagrajevanja minulega dela, ki je bil začasno omejen na priznavanje dodatkov za delovno dobo. Hvala lepa!

Predsednik E m i l T o m a ž i č : Besedo ima tovariš Ivan Kastrevc, delegat Zbora združenega dela za področje gospodarstva, 16. okoliš, Maribor.

I v a n K a s t r e v c : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Predlog za izdajo zakona z osnutkom zakona o razširjeni reprodukciji in minulem delu sta obravnavala Družbenopolitični zbor in Zbor združenega dela Skupščine občine Maribor, Družbeni svet za družbenoekonomske odnose in Komisija za spremljanje izvajanja zakona o združenem delu, kakor tudi skupine delegatov za Zbor združenega dela Skupščine SR Slovenije.

V vseh razpravah se je izoblikovalo enotno mnenje, da predloženi zakon, glede katerega smo pričakovali z velikim upanjem, da bo vseboval osnove za urejanje odnosov na področju gospodarjenja s sredstvi razširjene reprodukcije ter osnove za določen del sredstev za osebne dohodke na podlagi minulega dela, ni uresničil pričakovanj. Vsebuje le načelna, splošna določila ter se tako po mnenju večine razpravljalcev postavlja vprašanje potrebnosti takega zakona. Vsebuje določila, ki jih obravnava že sam zakon o združenem delu. Prav gotovo je nemogoče v zakon vnesti konkretna določila, ki bi bila uporabna za sleherno temeljno organizacijo združenega dela, vendar pa je nesprejemljiva praksa, da predlagatelj ponuja načelen zakon, češ da je podrobnejša ureditev obravnavanih odnosov nedotakljiva samoupravna pravica delavcev in da ne smejo ponuditi konkretnih osnov in meril, ko bi jih sicer predlagatelj po svojih strokovnih sposobnostih znal in mogel.

Razpravljalci so menili, da smo priča takšnim zakonom tudi na nekaterih drugih področjih, kot so cene in ekonomski odnosi s tujino. Posledica tega pa je, da se zaradi nedorečenosti zakonov ta področja urejajo z državnimi intervencijami.

Nadalje so razpravljalci menili, da je skrajno neprimerno, da bi na osnovi takšnega zakona sprožili obsežno normativno dejavnost, ki pa bi bila le formalna in ne bi prispevala k vsebinskim spremembam. Ob tem je bilo ponovno opozorjeno na veliko število zakonov, samoupravnih splošnih aktov, spora-

zumov in drugega, ki pomenijo le formalno urejanje odnosov na posameznih področjih.

Imamo celo vrsto konkretnih pripomb, vendar bi izpostavil samo nekatere k posameznim določbam zakona.

Naslov zakona se ne ujema z vsebino, saj zakon posega na področje investicijskih sredstev, ki vsebujejo tudi sredstva enostavne reprodukcije, v nekaterih primerih pa zakon posega tudi v osnovna in obratna sredstva. Menimo, da bi bil primernejši naslov zakona »o gospodarjenju s sredstvi«, ali pa »in minulem delu«.

Iz vsebine zakona je videti, da je zakonodajalec pri sestavi osnutka zakona imel v mislih velike naložbe, ki prinašajo povečan dohodek, v poslovnem življenju pa nastopa vrsta primerov, ko nove naložbe ne prinašajo izboljšav pri pogojih dela povečanega dohodka. Prav tako pa so primeri, da se vlaganja financirajo s sredstvi enostavne reprodukcije, z amortizacijo, ki ne sodi v sestav sredstev za razširjeno reprodukcijo in podobno.

Zakon uvaja nov pojem »investicijska sredstva«, ki ga ne pozna niti zakon o združenem delu niti noben drug zakon. Iz vsebine zakona bi bilo razumeti, da so investicijska sredstva tista sredstva, ki se namenjajo za nove naložbe, vendar zakon ne bi smel dopuščati različnih razlag oziroma zakon bi moral dosledno uporabljati terminologijo iz zakona o združenem delu in drugih že sprejetih zakonov.

K 47. in 48. členu. Glede na to, da poznamo pogoje gospodarjenja nekaterih dejavnosti samoupravnih interesnih skupnosti materialne proizvodnje in da vemo, da ni možnosti, da bi v vseh teh dejavnostih združevali sredstva po načelih ustvarjenega skupnega dohodka, je potrebno v tem zakonu opredeliti, da se za nekatera področja gospodarske infrastrukture združujejo sredstva nepovratno in brez nadomestila ter da se zaradi tega sredstva prenašajo iz tozđ združevalcev sredstev — uporabnikov, na tozđ izvajalcev. Predvideti bi moral tudi vire sredstev.

Opredelitve v III. poglavju so načelne, nekonkretne in prenašajo obveznost po konkretizaciji na delavce v tozđ, ne da bi ponudile vsaj minimalne osnove in merila za pridobivanje pravic na podlagi minulega dela. Hvala lepa!

Predsednik E m i l T o m a ž i č : Delegat Milan Možina je svojo razpravo predložil v pisni obliki. Skupini delegatov za območje Vrhnike in Logatca pa k predlogu zakona sicer nimata pripomb, predlagata pa, da se glede na pomembnost zakona ta objavi v Delavski enotnosti ali v kakšnem drugem glasilu, da bi bila s tem zagotovljena širša razprava. Menim, da je prav, da se akcija izpelje po sindikalni liniji. Se zbor s tem strinja? (Da.)

Besedo ima Branko Gradišnik, delegat za gospodarsko področje, 27. okoliš, Ravne na Koroškem.

B r a n k o G r a d i š n i k : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Skupina delegatov 27. okoliša za Zbor združenega dela Skupščine SR Slovenije je obravnavala predlog za izdajo zakona o razširjeni reprodukciji in minulem delu, z osnutkom zakona in pripombe oziroma mnenja, ki jih je posredovala Železarna Ravne.

Z mnenji in pripombami se delegati strinjamo in predlagamo, da jih Skupščina SR Slovenije obravnava. Ker se te pripombe ujemajo z govorniki pred menoj, jih bom oddal v pisni obliki.

Predsednik Emil Tomazič: Tovariš Tomislav Majer, delegat iz Celja, bo oddal pismeno razpravo. Želi še kdo besedo? (Ne želi.)

Če ne, zaključujem razpravo. Pred seboj imate predlagana stališča in predloge k tej točki. Če se poročevalci delovnih teles, predstavnik Izvršnega sveta in delegatka Zveznega zbora, ki so spremljali razpravo, strinjajo z namenom, da bi eventualno predlagali spremembo tega dokumenta, bi k temu dvema točkama dodali še 3. točko. V 3. točki sklepa bi zapisali še naslednje:

»Delegati iz SR Slovenije v Zveznem zboru Skupščine SFR Jugoslavije naj v nadaljnjih obravnavah zakona uveljavljajo predloge, pripombe in stališča, ki izhajajo iz razprave delegatov na seji Zbora združenega dela in drugih gradiv, ki so bila pismeno predložena zboru.«

Želi kdo o tem razpravljati? (Ne.) Če ne, potem dajem ta stališča in predloge z dopolnilom k 3. točki na glasovanje. Kdor je za, naj prosim glasuje! (108 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlog stališč in predlogov z dopolnilom soglasno sprejet.

Prehajamo na 21. točko dnevnega reda, to je na volitve in imenovanja.

1. Predlog odloka o izvolitvi predsednika in članov habilitacijske komisije pri Univerzi Edvard Kardelj v Ljubljani in pri Univerzi v Mariboru je Skupščini SR Slovenije predložila Komisija za volitve, imenovanja in administrativne zadeve Skupščine SR Slovenije.

Predlog odloka ste prejeli. Želi kdo o njem razpravljati? (Ne želi.)

Zaključujem razpravo in prehajamo na glasovanje. Na glasovanje dajem predlog odloka o izvolitvi predsednika in članov habilitacijske komisije pri Univerzi Edvarda Kardelja v Ljubljani in pri Univerzi Maribor.

Kdor je za predlog odloka, naj prosim glasuje! (107 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlog odloka o izvolitvi predsednika in članov habilitacijske komisije pri obeh univerzah soglasno sprejet.

S tem so za predsednika in člane habilitacijske komisije Univerze Edvarda Kardelja v Ljubljani izvoljeni: za predsednika dr. Tone Krašovec, za člane pa: Tomaž Banovec, dr. Anton Fazarinc, Pavle Gantar, Tatjana Kosovel, Marjan Lah, Jože Miklavc, Zorka Peršič, Veljko Troha, Ivanka Vrhovčak in dr. Iztok Winkler.

Za predsednika in člane habilitacijske komisije Univerze v Mariboru pa so izvoljeni: za predsednika Stojan Požar, za člane pa: Magda Erbežnik, Franc Glavan, Leopold Kežar, Ivan Lešnik, Franc Razdevšek in Vili Rozman.

2. Predlog odloka o imenovanju namestnika javnega tožilca Višjega javnega tožilstva v Ljubljani je Skupščini SR Slovenije predložila Komisija za volitve, imenovanja in administrativne zadeve.

Predlog odloka ste prejeli. Želi kdo o njem razpravljati? (Ne želi.)

Zaključujem razpravo in prehajamo na glasovanje. Na glasovanje dajem predlog odloka o imenovanju namestnika javnega tožilca Višjega javnega tožilstva v Ljubljani. Kdor je za predlog odloka, naj prosim glasuje! (93 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Trije delegati.) Se je kdo vzdržal? (En delegat.)

Ugotavljam, da je predlog odloka o imenovanju namestnika javnega tožilca Višjega javnega tožilstva v Ljubljani sprejet z večino glasov.

S tem je za namestnika javnega tožilca Višjega javnega tožilstva v Ljubljani imenovan Pavel Dolenc.

3. Predlog odloka o razrešitvi namestnice javnega tožilca SR Slovenije je Skupščini SR Slovenije predložila Komisija za volitve, imenovanja in administrativne zadeve Skupščine SR Slovenije.

Tudi ta predlog odloka ste prejeli. Želi kdo o njem razpravljati? (Ne.) Zaključujem razpravo in prehajamo na glasovanje. Na glasovanje dajem predlog odloka o razrešitvi namestnice javnega tožilca SR Slovenije. Kdor je za, naj prosim glasuje! (102 delegata glasujeta za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlog odloka o razrešitvi namestnice javnega tožilca SR Slovenije soglasno sprejet.

S tem je Tatjana Hacin razrešena dolžnosti namestnice javnega tožilca SR Slovenije z 31. julijem 1981.

4. Predlog odloka o razrešitvi namestnika javnega pravobranilca SR Slovenije je prav tako predložila Komisija za volitve, imenovanja in administrativne zadeve Skupščine SR Slovenije.

Tudi ta predlog odloka ste prejeli. Želi kdo o njem razpravljati? (Ne želi.) Prehajamo na glasovanje. Na glasovanje dajem predlog odloka o razrešitvi namestnika javnega pravobranilca SR Slovenije. Kdor je za predlog odloka, naj prosim glasuje! (99 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (En delegat.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlog odloka o razrešitvi namestnika javnega pravobranilca SR Slovenije sprejet z večino glasov.

S tem je Tit Stanovnik razrešen dolžnosti namestnika javnega pravobranilca SR Slovenije.

5. Predlog odloka o razrešitvi pomočnice družbenega pravobranilca samoupravljanja SR Slovenije je prav tako predložila Komisija za volitve, imenovanja in administrativne zadeve.

Tudi ta predlog odloka ste prejeli. Želi kdo o njem razpravljati? (Ne.) Prehajamo na glasovanje. Na glasovanje dajem predlog odloka o razrešitvi pomočnice družbenega pravobranilca samoupravljanja SR Slovenije.

Kdor je za predlog odloka, naj prosim glasuje! (94 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlog odloka o razrešitvi pomočnice družbenega pravobranilca samoupravljanja SR Slovenije soglasno sprejet.

S tem se Silva Bauman-Čenčič s 1. avgustom 1981 razreši dolžnosti pomočnice družbenega pravobranilca samoupravljanja SR Slovenije.

6. Predlog odloka o razrešitvi sodnice Višjega sodišča v Mariboru je Skupščini SR Slovenije predložila Komisija za volitve, imenovanja in administrativne zadeve.

Tudi ta predlog odloka ste prejeli. Želi kdo o njem razpravljati? (Ne.) Prehajamo na glasovanje. Na glasovanje dajem predlog odloka o razrešitvi sodnice Višjega sodišča v Mariboru. Kdor je za predlog odloka, naj prosim glasuje! (98 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Dva delegata.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlog odloka o razrešitvi sodnice Višjega sodišča v Mariboru sprejet z večino glasov.

S tem se Mira Kirbiš z 31. julijem 1981 razreši dolžnosti sodnice Višjega sodišča v Mariboru.

7. Predlog odloka o izvolitvi sodnikov Sodišča združenega dela SR Slovenije je prav tako predložila Komisija za volitve, imenovanja in administrativne zadeve.

Tudi ta predlog odloka ste prejeli. Želi kdo razpravljati? (Nihče.) Prehajamo na glasovanje. Na glasovanje dajem predlog odloka o izvolitvi sodnikov Sodišča združenega dela SR Slovenije. Kdor je za predlog odloka, naj prosim glasuje! (101 delegat glasuje za.) Je kdo proti? (Trije delegati.) Se je kdo vzdržal? (En delegat.)

Ugotavljam, da je predlog odloka o izvolitvi sodnikov Sodišča združenega dela SR Slovenije sprejet z večino glasov.

S tem sta za sodnika Sodišča združenega dela SR Slovenije izvoljena Alojz Domjan in Ljiljana Friedl.

Prehajamo na 22. točko dnevnega reda, to je na predloge in vprašanja delegatov.

Na delegatsko vprašanje skupine delegatov za gospodarsko področje 35. okoliša, Ljubljana-Bežigrad v zvezi z računalništvom bo odgovoril tovariš dr. Iztok Winkler, član Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije in predsednik Republiškega komiteja za kulturo in znanost.

Dr. Iztok Winkler: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Skupina delegatov za Zbor združenega dela za področje gospodarstva, 35. okoliš, Ljubljana-Bežigrad je postavila dve vprašanji.

1. Zakaj se dosledno ne uresničuje že podpisani sporazum, ki je bil sklenjen med Iskro, Gorenjem in Elektrotehno, kar zadeva razvoj računalništva v Sloveniji, saj je med nosilci tega razvoja v družbenem planu Slovenije tudi delovna organizacija Delta v sestavi SOZD Elektrotehna, ki je v naši občini. Uresničevanje sporazuma je zelo pomembno in je v neposredni zvezi z rastjo družbenega proizvoda v občini.

2. V planu SOZD Elektrotehna, Ljubljana, predstavlja plan delovne organizacije Delta pomemben delež. Ravno tako predstavlja plan SOZD Elektrotehna pomemben delež v planu občine Bežigrad.

V periodičnem obračunu za prvo četrletje 1981 smo ugotovili, da je plan za prvo četrletje nerealiziran. Vzrok za to je izpad proizvodnje računalnikov Delta, zaradi omejitve uvoza reprodukcijskega materiala za proizvodnjo brez zakonske osnove.

V zvezi z omejitvijo uvoza reprodukcijskega materiala je prišlo tudi do težav pri vzdrževanju računalnikov v širšem gospodarstvu Slovenije in v Jugoslaviji zaradi pomanjkanja rezervnih delov, s čimer je bila povzročena materialna škoda.

Ugotovljeno je tudi, da je zaradi ustavitve domače proizvodnje vprašljiv nadaljnji razvoj domače industrije na podlagi računalniškega znanja in tehnologije ter obenem povečan pritisk tujih proizvajalcev na jugoslovanski trg.

Prosimo za naslednje odgovore:

1. Ali je družbeni dogovor o temeljih plana lahko osnova za administrativno intervencijo, ki s tajnimi navodili omejuje uvoz, čeprav ni v temeljih plana določen rok za podpis ustreznih samoupravnih sporazumov.

2. Kdo bo plačal odškodnino za škodo, ki je bila povzročena z nezakonitimi intervencijami proizvajalcem in uporabnikom domačih računalnikov?

3. Kdo bo odgovarjal za posledice blokade tehnološkega razvoja domače proizvodnje spričo težav domačih proizvajalcev in pritiska tujih proizvajalcev, da za devize prodajajo svoje računalnike na jugoslovanskem trgu?

Odgovor: Družbena prizadevanja za uskladiitev proizvodnje računalniške opreme in sistema v SR Sloveniji so prisotna že nekaj let. Posebno intenzivna so bila v letu 1980, ko so dobila konkretno opredelitev tudi v dogovoru o temeljnih družbenega plana Slovenije za obdobje do leta 1985, ki zavezuje sestavljene organizacije Elektrotehno, Iskra in Gorenje ter druge zainteresirane organizacije združenega dela, da izoblikujejo skupni program razvoja in proizvodnje enotnega računalniškega sistema in sprejmejo ukrepe za njegovo uresničevanje.

Na podlagi te naloge so predstavniki SOZD Elektrotehna, Iskra in Gorenje nadaljevali z dogovarjanji, ki so v maju 1981 pripeljala do zasnove skupnega programa. V skladu s to zasnovo naj bi sklenili poseben družbeni dogovor, s katerim bi operacionalizirali dogovor o temeljnih družbenega plana SR Slovenije na področju računalništva. Udeleženci dogovora bi bili zlasti Izvršni svet Skupščine SR Slovenije, Gospodarska zbornica Slovenije, Samoupravna interesna skupnost SR Slovenije za ekonomske odnose s tujino, Ljubljanska banka in druge banke, Iskra, Gorenje in Elektrotehna-Delta, Institut Jožef Stefan in obe Univerzi.

S tem družbenim dogovorom naj bi jasneje in celoviteje opredelili naše cilje na področju računalništva in še posebej razvojne usmeritve na področju poslovnega in procesnega računalništva. Predvideli bi tudi ustanovitev nove delovne organizacije za proizvodnjo in prodajo računalnikov in poslovnih informacijskih sistemov.

V to delovno organizacijo naj bi se vključile v celoti ali deloma temeljne organizacije združenega dela Iskre, Gorenja in Elektrotehne, ki se ukvarjajo z računalništvom.

Predmet poslovanja v skupni delovni organizaciji pa naj bi bil zlasti aplikativni sistemski software, marketing, planiranje razvoja, povezovanje s tujimi partnerji, uvozno-izvozna politika, šolanje kadrov za svoje potrebe in potrebe uporabnikov, servisna služba in razvoj sistema v poslovnem in procesnem računalništvu.

Izhodišče bodočega skupnega proizvodnega programa bi bila proizvodnja, ki sedaj poteka v Iskri in Elektrotehni-Delta. Zaradi zagotavljanja posebnega družbenega interesa nad delovanjem in razvojem te delovne organizacije, bi ob njej ustanovili tudi družbeni svet.

Na pobudo Izvršnega sveta in v sodelovanju z Gospodarsko zbornico Slovenije so se konec maja predstavniki vseh treh SOZD — Elektrotehne, Iskre in Gorenja tudi dogovorili o imenovanju odbora za ustanovitev skupne delovne organizacije, ki je že začel z delom. V pomoč so mu tudi strokovne skupine, sestavljene iz strokovnjakov iz vseh treh SOZD, in sicer za tehnično ovrednotenje računalniških sistemov, za pravne zadeve in trženje.

Po oceni tega odbora bi lahko bilo ustanavljanje nove skupne delovne organizacije zaključeno v jeseni letos.

Pripravljenost vseh treh SOZD, da se vprašanja računalništva uredijo enotno, v skladu s prej navedenim konceptom, je narekoval tudi takojšnje usklajevanje vseh tekočih akcij pri vseh udeležencih dogovarjanja že pred samim formalnim konstituiranjem nove delovne organizacije. V skladu s tem je tudi stališče Izvršnega sveta, da Republiški komite za mednarodno sodelo-

vanje izdaja soglasja za uvoz sestavnih delov za računalnike kot reprodukcijskega materiala le na podlagi skupnega predloga proizvajalcev računalnikov in računalniške opreme v Sloveniji, soglasje za uvoz rezervnih delov za tekoče vzdrževanje pa na podlagi zahtevkov končnega koristnika oziroma skupnega predloga proizvajalcev.

Pri sedanjem zastoju pri uvozu reprodukcijskega materiala za proizvodnjo računalnikov in računalniške opreme torej ne gre za blokado domačega tehnološkega razvoja, ampak le za nujen ukrep njegovega usmerjanja in preprečevanja neekonomičnega in družbeno nedogovorjenega razvoja.

Glede škode, ki bi pri tem nastala v posameznih temeljnih organizacijah, je v 19. členu zakona o združenem delu med drugim izrecno določeno, da delavci v temeljni organizaciji trpijo materialne in druge posledice, če zaide temeljna organizacija v težave zaradi družbeno ali ekonomsko nesmotrnega upravljanja sredstev ali zaradi poslovanja, ki ni bilo prilagojeno samoupravno dogovorjeni družbeni delitvi dela. V tem našem primeru nosijo posledice organizacije združenega dela, ki se še niso uspele sporazumeti o usklajenem razvoju računalništva v SR Sloveniji in ki niso sklenile ustreznega samoupravnega sporazuma.

Temeljno odgovornost za uresničitev z dogovorom o temeljih družbenega plana Slovenije sprejetih obveznosti na področju računalništva, nosijo v prvi vrsti podpisniki tega dogovora, to so SOZD Elektrotehna, Gorenje in Iskra. Tudi Izvršni svet Slovenije je dolžan spremljati uresničevanje tega dogovora in nastopati z ukrepi oziroma predlagati izvedbo ukrepov, potrebnih za uresničevanje oziroma izpolnjevanje planov ter obveznosti iz samoupravnih sporazumov in dogovorov.

Ti ukrepi so še posebej potrebni v tem primeru, ko zaradi odlaganja prihaja do aktivnosti, ki so v nasprotju s cilji dogovora o temeljih plana SR Slovenije.

Izvršni svet ocenjuje, da je uresničevanje dogovora o temeljih družbenega plana Slovenije na področju računalništva prepočasno. Eden od pomembnih zaviralnih dejavnikov je dosedanji različen pristop in razvoj pri sedanjih proizvajalcih računalnikov. Pri tem je premalo pripravljenosti odreči se nekaterim razvojnim usmeritvam, ki so morda bile ustrezne v pogojih nepovezanega razvoja. Tako obnašanje je pogojeno tudi s celotno problematiko prestrukturiranja v teh sestavljenih organizacijah, zlasti v Iskri in Gorenju. Dogovarjanje in sporazumevanje pa v zadnjem času še posebej otežujejo nekatere akcije delovne organizacije Delta iz SOZD Elektrotehna, ki hkrati z dogovarjanjem za oblikovanje enotnega računalniškega programa in o delitvi dela, neodvisno in brez usklajevanja z ostalimi udeleženci sporazumevanja, sklepa z drugimi organizacijami združenega dela sporazume o delitvi dela v okviru programa Delta, kar enostransko prejudicira program Delta, kot edini možni program računalniške proizvodnje.

Izvršni svet ponovno poudarja, da sta računalništvo in informatika strateško pomembna za dolgoročni razvoj Slovenije ter da zato ne moremo dopustiti, da bi interesi posamezne organizacije združenega dela prevladali nad skupnimi družbenimi interesi. Zato je skrajni čas, da udeležene organizacije združenega dela prenehajo z medsebojnim izigravanjem, zavlačevanji in izražanju različnih prestižnih teženj ter pospešijo resnično samoupravno dogovarjanje za uresničitev ciljev in nalog, ki smo jih za področje računalništva skupno sprejeli v dogovoru o temeljih družbenega plana SR Slovenije.

Izvršni svet bo pri teh prizadevanjih še naprej aktivno sodeloval, hkrati pa v okviru svojih pristojnosti predlagal tudi ukrepe, ki naj zagotovijo uresničevanje družbenega interesa, po potrebi pa tudi ukrepe varstva samoupravnih družbenoekonomskih odnosov na podlagi družbene lastnine. Hvala!

Predsednik Emil Tomazič: Ste delegati 35. okoliša zadovoljni z odgovorom? (Da.)

Na delegatsko vprašanje iz Domžal, ki je bilo zastavljeno danes, bo odgovoril tovariš Milivoj Samar. Čeprav je v delegatskem vprašanju rečeno, naj bi to zadevo delegati iz SR Slovenije posredovali Skupščini SFR Jugoslavije, menim, da gre vendarle za pomembno zadevo, ki naj jo najprej razčistimo doma, in šele nato odločimo, ali jo bomo posredovali Zvezni skupščini ali ne.

Milivoj Samar: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Vprašanje je zastavila Skupščina občine Domžale s predlogom, da delegat v Zboru združenega dela Skupščine SR Slovenije postavi naslednje vprašanje.

Ali je mogoče ustanoviti zvezno komisijo pri Izvršnem svetu ali pri Gospodarski zbornici, ki bo dajala soglasja in preprečevala investicije, ki bi povzročale povečanje problemov na področju oskrbe s surovinami in reprodukcijskimi materiali ob upoštevanju, da na nekaterih področjih že sedanje organizacije združenega dela nimajo dovolj surovin in reprodukcijskih materialov?

Drugo vprašanje pa se glasi: Kako nameravajo ustrezni republiški in zvezni organi preprečiti izvoz surovin in reprodukcijskih materialov, ki jih nujno potrebujejo organizacije združenega dela za proizvodnjo reprodukcijskih materialov in izdelkov, ki dosegajo na področju izvoza boljše rezultate.

Dejansko je bilo to vprašanje naslovljeno na našo Skupščino, kot tudi na Skupščino Jugoslavije.

Izvršni svet meni, da v dosedanjem prizadevanju Izvršnega sveta za urejanje teh vprašanj pravzaprav nismo nikoli predlagali, da bi takšno komisijo organizirali in formirali na zvezni ravni. V dogovorih o temeljih plana Jugoslavije za naslednje petletno obdobje pa smo s podpisom teh dogovorov sprejeli obveznost, da nobena nova investicija ne more biti sprejeta oziroma zastavljena, če ni posebej izkazano, da so zagotovljene energija in surovine za takšno investicijo. V republiki pripravljamo dogovor, na osnovi katerega bi bila ustanovljena takšna komisija za republiko Slovenijo, ki bi s presojo investicij dajala svoje mnenje udeležencem v tem dogovoru. Ti udeleženci pa bi na osnovi tega mnenja oziroma ocene takšno investicijo podprli ali pa ne. Udeleženci v tem dogovoru bi bili Izvršni svet, Gospodarska zbornica, banke in Sindikat.

Na ta način bi storili korak naprej pri urejanju odnosov na tem področju. Seveda pa hkrati to ne pomeni avtomatično zaščito vseh dosedanjih proizvajalcev, torej zaščita v tem smislu, da ne bi bilo potrebno, da storijo določene korake k hitrejšemu menjanju družbenoekonomskih odnosov med proizvajalci surovin in proizvajalci končnih izdelkov. Brez dohodkovne povezave med njimi ne bomo uspeli razreševati problematike, ki se na tem področju zastavlja. Na osnovi kupoprodajnih odnosov dejansko ne moremo zagotavljati obsega proizvodnje v Sloveniji, kot ga imamo danes. Naše mnenje je, da je potrebno ta problem na ta način razreševati v republiki, na drugi strani pa vključiti v razreševanje odnosov na enotnem jugoslovanskem trgu tudi ustrezne organe Gospodar-

ske zbornice Slovenije in tudi upravne organe, ko gre za dogovarjanje med republikami za urejanje teh odnosov.

Skozi hitrejši razvoj družbenoekonomskih odnosov je treba razrešiti tudi drugo vprašanje, to je vprašanje izvoza surovin in reprodukcijskih materialov. Brez dohodkovne povezave tudi tu ne bo šlo. V dogovorih o temeljih plana Jugoslavije smo prav tako sprejeli obveznost o skupnem prizadevanju za pospeševanje izvoza višje stopnje predelave. Sestavni del tega je razreševanje teh vprašanj. Pri tem pa seveda ne gre samo za dohodkovne povezave, ampak tudi za realizacijo načel, ki jih veljavni zakon o deviznem poslovanju že vsebuje. Gre predvsem za načela 67. člena, ki govori o skupnem deviznem prilivu oziroma o udeležbi različnih partnerjev v reprodukcijski verigi pri deviznem prilivu. Brez hitrejšega razvijanja teh odnosov bo še nadalje prihajalo do pojava izvoza surovin in reprodukcijskih materialov, kar dejansko ni opravičljivo, zlasti še, če drži trditev v samem vprašanju, ko vprašalec postavlja oziroma trdi, da pri izvozu teh končnih proizvodov dejansko dosežemo boljše rezultate, kot pa pri izvozu surovin in reprodukcijskih materialov. V tem primeru ni nobenega razloga, da ne bi prišlo do ustrezne ureditve odnosov med partnerji v tej reprodukcijski verigi z ustrezno participacijo pri deviznem prilivu.

Temu naj dodam še to, da v primeru, da bi prišlo do prepovedi izvoza takšnih surovin in reprodukcijskih materialov, ima seveda vsak subjekt, ki mu je to prepovedano, po veljavnem zakonu možnost zahtevati devizno kompenzacijo. O tem poteka sedaj razprava, kako to realizirati. Dejstvo je, da je predlagatelj takšnih ukrepov po veljavni zakonodaji obvezan zagotoviti tudi takšno kompenzacijo. Enostavnejša pot k temu je priprava ustreznega dogovora o razdelitvi skupnega deviznega priliva kot pa realizacija takšne kompenzacije. Hvala!

Predsednik Emil Tomažič: Ste delegati iz Domžal z odgovorom zadovoljni? (Da.) Je torej odgovorjeno na delegatsko vprašanje, kar pomeni, da ga ne bomo posredovali naprej? (Da.)

Na delegatsko vprašanje Skupščine občine Ljubljana-Bežigrad v zvezi s problematiko cen bo odgovoril tovariš Aleksander Škraban, namestnik predsednika Republiškega komiteja za tržišče in splošne gospodarske zadeve.

Aleksander Škraban: Skupščina občine Ljubljana-Bežigrad je Zboru združenega dela Skupščine SR Slovenije postavila naslednje delegatsko vprašanje:

Cene proizvodov in storitev se v prvih mesecih letošnjega leta nikakor ne gibljejo v okvirih, ki jih je Skupščina SR Slovenije določila v resoluciji o družbenoekonomski politiki in razvoju SR Slovenije v letu 1981. Z rastjo cen se seveda povečuje inflacija, ogrožena pa sta tudi gospodarjenje v organizacijah združenega dela in življenjski standard delovnih ljudi.

Kje so vzroki za to, da se letošnje cene ne gibljejo v skladu s politiko cen, ki jo je določila Skupščina SR Slovenije v resoluciji o družbenoekonomski politiki in razvoju SR Slovenije v letu 1981?

Kdo je odgovoren za nenormalno rast cen? Kaj storiti za to, da se cene ne bodo iz dneva v dan zviševale in s tem ogrožale normalno poslovanje organizacij združenega dela?

Odgovor: Vzrokov, da se letošnje cene ne gibljejo v skladu s politiko cen, ki jo je določila Skupščina SR Slovenije z resolucijo o družbenoekonomski politiki in razvoju SR Slovenije v letu 1981, je seveda več. Dolgoročno administrativno zadrževanje cen in nereševanje nesorazmerij v cenah proizvodov in storitev se je zlasti močno odrazilo v izjemno visoki rasti cen ob prehodu v letošnje leto.

V novembru oziroma decembru so tako organi za cene morali pristati na nekatere zahteve, katerih rešitve so že dalj časa zavlačevali. Poleg tega pa je Zvezni izvršni svet v zadnjem trimesečju 1980. leta sprejel odlok o oblikovanju tržnih cen za približno tretjino industrijskih proizvajalcev.

Zato je bil januarski skok cen tolikšen, kot ga prikazujejo uradni statistični podatki. Kljub umirjenejši rasti cen zlasti v SR Sloveniji v naslednjih mesecih, je bila v prvih petih mesecih rast cen izjemno visoka. Do konca maja so se namreč v Sloveniji v primerjavi z decembrom 1980, proizvajalske cene industrijskih izdelkov povečale za 22 %, cene na drobno za 23,5 %, cene storitev za 13,9 %, cene življenjskih potrebščin pa za 21,3 %. Stopnja rasti cen proizvajalcev industrijskih izdelkov pa je v Sloveniji bila v prvih petih mesecih naslednja: v januarju 13 %, februarja 3,4 %, marca 1,2 %, aprila 0, maja 1,8 %, tako da je mesečno poprečje znašalo 3,8 %.

Podobna je bila rast cen tudi na ravni federacije, s tem da je bila rast cen storitev na ravni federacije za 3 indeksne točke nižja kot v Sloveniji. Osnovni vzroki za visoko stopnjo inflacije v tem letu so predvsem neuskkljenost blagovno-denarnih odnosov. Skupno nominalno povpraševanje namreč še vedno raste po relativno visoki stopnji, ob počasnejši stopnji realne ponudbe pa se izravnava teh agregatov uresničuje z visokim povečanjem cen. Zaradi rasti materialnih stroškov je pritisk na cene močan, pri čemer pa niso nadomeščeni narasli stroški s kvalitativnimi faktorji gospodarjenja.

Normalno delovanje tržišča in oskrbo gospodarstva in občanov poslabšuje vrsta negativnih pojavov in obnašanja, kot so: regionalno omejevanje gospodarskih tokov, izkoriščanje monopolnih pozicij, zadrževanje proizvodnje in odpreme proizvodov, dokler se ne uveljavi višja cena, nezakonito povečanje cen skozi razne druge oblike in podobno.

Vpliv rasti uvoznih cen na domače cene je prisoten zaradi razvrednotenja dinarja nasproti dolarju, nadalje zaradi odplačil obresti in kreditov za inozemske investicijske kredite ter prek vpliva visokih obresti na komercialne kredite. Prehod na novi sistem cen ob nezadostni in nepravčasni pripravi na njegovo uporabo in pozno sprejeti nekateri podzakonski akti na zvezni ravni so omogočili nekontrolirano rast cen mimo kriterijev in dogovorjene politike cen.

Vpliv spremenjenih stopenj davka na promet proizvodov in storitev je precej višji, kot je bilo pričakovano ob sprejemanju letošnjih dokumentov. Kompenzacije za določena živila niso bile uvedene v prvotno predvideni višini in je tako tudi to prispevalo k večji rasti drobno prodajnih cen in življenjskih stroškov v Jugoslaviji. Sicer pa je podrobnejša razčlenitev vzrokov rasti cen prikazana v analizi o izvajanju družbenega plana ter resolucije o družbenoekonomski politiki in razvoju SR Slovenije v letu 1981.

Pri tem velja pripomniti, da novi zakon o temeljih sistema cen in družbeni kontroli cen določa posebno vlogo združenemu delu. Tako namreč delavci v temeljnih organizacijah združenega dela samostojno oblikujejo cene svojih izdelkov in storitev, vendar v odnosih medsebojne odvisnosti, povezanosti in

odgovornosti. Družbena kontrola cen pa je le celotna družbena aktivnost usmerjanja k urejanju odnosov na tem področju. Opravljajo pa jo tako samoupravne organizacije in skupnosti kakor tudi organizirani potrošniki v primerih, ko gre za proizvode in storitve za neposredno porabo ter tudi pristojni organi družbenopolitičnih skupnosti.

Uresničevanje sprejete politike cen so pristojni organi družbenopolitičnih skupnosti dolžni zagotoviti predvsem s sprejetjem ustreznih ekonomskih ukrepov. Če s temi ukrepi ni mogoče zagotoviti stabilnih odnosov na trgu in drugih odnosov, ki so pomembni za uresničevanje določene politike cen, se lahko sprejemajo ukrepi neposredne kontrole cen.

Vrsto ekonomskih ukrepov za uskladitev gibanj s planskimi nalogami, kakor tudi ukrep poostrene družbene kontrole cen, je že pred časom sprejel Zvezni izvršni svet. Na njegovi osnovi so ukrepe za neposredno kontrolo cen že sprejele, ali pa jih bodo v naslednjih dneh sprejele tudi vse republike, pokrajini in občine, vsaka iz svoje pristojnosti.

Pričakovati je, da bodo vsi že sprejeti ekonomski ukrepi in ukrepi, ki še bodo sprejeti, vplivali na bolj umirjeno rast cen in bodo zagotovili, da letošnja rast cen ne bo večja kot je bila predvidena z resolucijo in dogovorom o izvajanju politike cen.

Predsednik Emil Tomažič: Ste z odgovorom zadovoljni? (Da.) Na vsa ostala zastavljena vprašanja bo odgovorjeno na eni od prihodnjih sej zbora.

Želi še kdo zastaviti kakšno delegatsko vprašanje? (Ne želi.) Zaključujem to točko dnevnega reda.

Obveščam vas, da smo pri vseh točkah dnevnega reda, kjer smo sprejemali končne odločitve, usklajeni z Zborom občin in Družbenopolitičnim zborom.

S tem je dnevni red seje izčrpan in se vam zahvaljujem za sodelovanje. Hvala lepa!

(Seja zbora je bila končana ob 17.40.)

62. seja

(15. julija 1981)

Predsedoval: Emil Tomažič,
predsednik Zbora združenega dela

Začetek seje ob 9. uri.

Predsednik Emil Tomažič: Tovarišice in tovariši delegati! Pričenjam 62. sejo Zbora združenega dela naše skupščine. Najprej bomo izvolili Komisijo za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja za današnjo sejo zbora in verificirali pooblastila.

Predlagam, da v komisijo izvolimo naslednje delegate: za predsednika Milana Jakhla, za člana pa Francko Ovsenik in Bogomira Batagelja. So predlagani delegati navzoči? (Da.) Želi kdo o predlogu razpravljati? (Ne.) Če ne, dajem predlog na glasovanje. Kdor je za ta predlog, naj prosim to potrdi z dvigom roke! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da so bili v Komisijo za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja za 62. sejo Zbora združenega dela izvoljeni delegati v predlaganem sestavu.

Prosim verifikacijsko komisijo, da se sestane in pripravi poročilo za zbor.

Na skupno zasedanje zborov so k predlogu ustavnih amandmajev k ustavi SR Slovenije in k predlogu ustavnega zakona za izvedbo ustavnih amandmajev I do VII k ustavi SR Slovenije vabljeni člani Predsedstva SR Slovenije, predsednik Centralnega komiteja Zveze komunistov Slovenije, predsednik Republiške konference Socialistične zveze Slovenije, predsednik Republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije, predsednik Republiškega odbora Zveze združenj borcev NOV SR Slovenije, predsednik Republiške konference Zveze rezervnih vojaških starešin Slovenije, predsednik Republiške konference Zveze socialistične mladine Slovenije in člani komisije Skupščine SR Slovenije za pripravo sprememb ustave SR Slovenije.

K ostalim zadevam pa so na sejo zbora povabljeni predstavniki Izvršnega sveta naše skupščine, Republiške konference Socialistične zveze, Republiškega

sveta Zveze sindikatov Slovenije, Gospodarske zbornice Slovenije in Samoupravne interesne skupnosti za ekonomske odnose s tujino.

Na sejo zбора so vabljeni še predsedniki odborov našega zбора, člani delegacije Skupščine SR Slovenije v Zboru republik in pokrajin Skupščine SFRJ Jugoslavije, delegati iz SR Slovenije v Zveznem zboru Skupščine SFRJ Jugoslavije ter poročevalci odborov in komisij, in sicer: Branko Kozamernik, poročevalec Odbora za stanovanjsko-komunalna vprašanja in varstvo okolja, Viljem Pahor, poročevalec Odbora za družbenopolitični sistem, Ferenc Feher, poročevalec Komisije za narodnosti, Tomaž Kavčič, poročevalec Komisije za volitve, imenovanja in administrativne zadeve, Karlo Marsel, poročevalec Komisije za pravosodje in Anton Kugonič, poročevalec Zakonodajno-pravne komisije.

Prosim vse tiste delegate, ki nameravajo zastaviti na današnji seji delegatska vprašanja, da ta posredujejo že sedaj v pisni obliki, da bi lahko o njih obvestili Izvršni svet oziroma ustrezne republiške funkcionarje. Morebiti bomo dobili na zastavljena delegatska vprašanja odgovore že na današnji seji.

Obveščam vas, da ste prejeli danes na klop seznam gradiv k posameznim točkam dnevnega reda, zato teh ne bom posebej navajal. Prav tako ste dobili tudi seznam predstavnikov Izvršnega sveta, zato tudi teh pri obravnavi posameznih zadev ne bom posebej navajal.

Verifikacijska komisija je končala delo in prosim predsednika, da poroča zboru.

Milan Jakhel: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Poročilo Komisije za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja Zbora združenega dela Skupščine SR Slovenije za 62. sejo, dne 15. 7. 1981:

Zbor združenega dela šteje 150 delegatov. Za današnjo sejo zбора je predložilo delegatska pooblastila 132 delegatov, in sicer: z gospodarskega področja 81 delegatov, s prosvetno-kulturnega področja 12 delegatov, s socialno zdravstvenega področja 13 delegatov, iz kmetijske dejavnosti 16 delegatov, iz obrtne in podobnih dejavnosti 4 delegati, iz delovnih skupnosti državnih organov, družbenopolitičnih organizacij in društev ter drugih delovnih skupnosti 5 delegatov, iz delegacij aktivnih vojaških oseb in civilnih oseb v službi v oboroženih silah SFRJ 1 delegat.

Na današnji seji niso navzoči delegati z naslednjih področij oziroma okolišev: z gospodarskega področja: 11. okoliš — 1 delegat; 14. okoliš — 1 delegat, 16. okoliš — 1 delegat, 22. okoliš — 1 delegat, 26. okoliš — 1 delegat, 29. okoliš — 1 delegat, 36. okoliš — 2 delegata in 38. okoliš — 1 delegat; skupaj 9 delegatov; s prosvetno-kulturnega področja: 1. okoliš — 1 delegat, 2. okoliš — 1 delegat, 3. okoliš — 2 delegata, 4. okoliš — 1 delegat in 9. okoliš — 1 delegat; skupaj 6 delegatov; iz kmetijske dejavnosti: 3. okoliš — 1 delegat in 4. okoliš — 1 delegat; skupaj 2 delegata; iz obrtne in podobnih dejavnosti: 5. okoliš — 1 delegat, skupaj je torej odsotnih 18 delegatov.

Komisija je pregledala vsa predložena pooblastila in ugotovila, da so vsa pooblastila v skladu z zakoni in ustavo SR Slovenije, zato predlaga, da Zbor združenega dela vsa predložena pooblastila verificira. Hvala lepa.

Predsednik Emil Tomazič: Hvala lepa! Želi kdo razpravljati o poročilu komisije? (Nihče.) Prehajamo torej na glasovanje. O poročilu bomo gla-

sovali v celoti, ker ni sporno nobeno pooblastilo. Kdor je torej za potrditev poročila, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko. Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno potrdil poročilo Komisije za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja ter s tem verificiral pooblastila delegatov za 62. sejo Zbora združenega dela.

Prav tako ugotavljam, da lahko zbor veljavno odloča, ker je na seji navzoča večina delegatov.

Pred določitvijo dnevnega reda za današnjo sejo vas obveščam, da bomo na skupnem zasedanju z Zborom občin in Družbenopolitičnim zborom, ki bo ob 9.30, poslušali obrazložitev predsednika Skupščine SR Slovenije in predsednika komisije Skupščine SR Slovenije za pripravo sprememb ustave SR Slovenije tovariša Milana Kučana k predlogu ustavnih amandmajev k ustavi SR Slovenije in k predlogu ustavnega zakona za izvedbo ustavnih amandmajev od I. do VII. k ustavi SR Slovenije.

Obveščam vas tudi, da bo skupna seja vseh zborov, ki jo je sklical predsednik Skupščine SR Slovenije tovariš Milan Kučan, ob 13. uri v tej dvorani. Želim vas obvestiti, da moramo delo končati do približno 12.30. Če ne, bomo ob 12.30 prekinili sejo zbora in jo bomo nadaljevali po skupni seji. V tem primeru bi po skupni seji imeli odmor.

Prehajamo na 1. točko dnevnega reda, to je na določitev dnevnega reda 62. seje Zbora združenega dela.

Z dopisom z dne 30. 6. 1981 sem razširil dnevni red seje z osnutkom odloka o spremembah odloka o določitvi skupnega zneska deviz za potrebe federacije; z dopisom z dne 8. 7. 1981 pa sem razširil dnevni red seje še s predlogom zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o Narodni banki Jugoslavije in enotnem monetarnem poslovanju narodnih bank republik in narodnih bank avtonomnih pokrajin, in sicer zato, ker bo navedena akta obravnaval Zbor republik in pokrajin Skupščine SFR Jugoslavije na seji 16. tega meseca.

Komisija za volitve, imenovanja in administrativne zadeve zboru ni predložila predlogov za volitve in imenovanja, zato točko volitve in imenovanja umikam z dnevnega reda današnje seje zbora.

Predlagatelji samoupravnih sporazumov o ustanovitvi posebne izobraževalne skupnosti za gozdarstvo, posebne izobraževalne skupnosti za pedagoško usmeritev in posebne izobraževalne skupnosti za zdravstveno varstvo so sporočili, da umikajo navedene samoupravne sporazume, ker jih bodo uskladili s predlogi in pripombami Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije in skupino delegatov za proučitev samoupravnih sporazumov in statutov samoupravnih interesnih skupnosti s področja družbenih dejavnosti na območju republike. Zato teh aktov ne bomo uvrstili na dnevni red današnje seje. Obvestilo o umiku smo dobili danes in ga boste med sejo prejeli tudi na klopi.

Prav tako na današnji seji ne bomo obravnavali osnutka zapisnika 61. seje Zbora združenega dela, ker ga zaradi tehničnih razlogov ni bilo mogoče pripraviti za današnjo sejo.

Glede na vse to predlagam zboru, da sprejme naslednji dnevni red:

1. določitev dnevnega reda 62. seje Zbora združenega dela;
2. odobritev zapisnika 60. seje Zbora združenega dela;
3. predlog ustavnih amandmajev k ustavi SR Slovenije;

4. predlog ustavnega zakona za izvedbo ustavnih amandmajev I do VII k ustavi SR Slovenije;
5. predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o volitvah in delegiranju v skupščine;
6. predlog zakona o Svetu SR Slovenije za varstvo ustavne ureditve;
7. osnutek zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o poslovnih stavbah in poslovnih prostorih;
8. osnutek zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o upravljanju in razpolaganju s stavbnim zemljiščem;
9. predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o Narodni banki Jugoslavije in enotnem monetarnem poslovanju narodnih bank republik in narodnih bank avtonomnih pokrajin;
10. osnutek odloka o spremembah odloka o določitvi skupnega zneska deviz za potrebe federacije in
11. predlogi in vprašanja delegatov.

Predlaga kdo kakšno spremembo ali dopolnitev k predlaganemu dnevnemu redu za današnje sejo? (Ne.) Želi kdo o njem razpravljati? (Ne.) Če ne želi nihče, prehajamo na glasovanje. Kdor je za predlagani dnevni red, naj prosim glasuje z dvigom roke! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je dnevni red za današnje 62. sejo Zbora združenega dela soglasno sprejet.

Prehajamo na 2. točko dnevnega reda, to je na potrditev zapisnika 60. seje Zbora združenega dela.

Zapisnik ste dobili. Ima kdo kakšno pripombo ali predlog za njegovo dopolnitev ali spremembo? (Ne.)

Ugotavljam, da je zapisnik 60. seje Zbora združenega dela odobren.

Sedaj bomo počakali na delegate ostalih dveh zborov in nadaljevali delo na skupnem zasedanju ob 9.30.

(Seja zbora je bila prekinjena ob 9.17 in se je nadaljevala ob 10.10.)

Predsednik Emil Tomažič: Predlagam, da nadaljujemo delo zbora.

Prehajamo na 3. točko dnevnega reda, to je na predlog ustavnih amandmajev k ustavi SR Slovenije.

Predlog ustavnih amandmajev je bil objavljen v Poročevalcu številka 13. Z dopisom z dne 15. 6. 1981 ste prejeli popravke k predlogu ustavnih amandmajev. Z dopisom z dne 7. 7. 1981 ste prejeli mnenje in ugotovitve Sveta za družbenopolitični sistem pri Predsedstvu Republiške konference SZDL Slovenije.

Želijo poročevalci delovnih teles besedo? (Ne želijo.) Pričenjam razpravo! Želi kdo razpravljati? (Nihče.)

Zaključujem razpravo in prehajamo na glasovanje. Na glasovanje dajem predlog ustavnih amandmajev k ustavi SR Slovenije. Kdor je za predlog ustavnih amandmajev, naj prosim glasuje! (132 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Zbor združenega dela soglasno sprejel predlog ustavnih amandmajev k ustavi SR Slovenije.

Obveščam vas, da je izpolnjen tudi pogoj iz tretjega odstavka 488. člena ustave SR Slovenije, po katerem je sprememba ustave sprejeta, če zanjo glasujeta dve tretjini delegatov zbora.

Prehajamo na 4. točko dnevnega reda, to je na predlog ustavnega zakona za izvedbo ustavnih amandmajev I do VII k ustavi SR Slovenije.

Po določbah prvega odstavka 2. točke amandmaja VIII k ustavi SR Slovenije zbori Skupščine SR Slovenije sami določijo predlog ustavnega zakona. V pomoč zborom je komisija naše skupščine za pripravo sprememb ustave SR Slovenije predložila besedilo predloga ustavnega zakona, ki v smislu VIII. amandmaja k ustavi SR Slovenije še ni predlog, dokler ga zbor ne sprejme.

Predlagam, da Zbor združenega dela kot predlog ustavnega zakona določi besedilo predloga ustavnega zakona, ki ga je zborom Skupščine SR Slovenije predlagala Komisija Skupščine SR Slovenije za pripravo sprememb ustave SR Slovenije.

Prehajamo torej na glasovanje o določitvi besedila. Kdor je za ta predlog, naj prosim glasuje! (132 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Zbor združenega dela določil predlog ustavnega zakona za izvedbo ustavnih amandmajev od I do VII k ustavi SR Slovenije v besedilu, ki ga je zborom Skupščine SR Slovenije predložila Komisija Skupščine SR Slovenije za pripravo sprememb ustave SR Slovenije.

Predlog ustavnega zakona je bil objavljen v Poročevalcu št. 13. Obrazložitev k predlogu ustavnega zakona smo poslušali na skupnem zasedanju. Želijo poročevalci delovnih teles besedo? (Ne želijo.)

Pričenjam razpravo! Želi kdo o predlogu zakona razpravljati? (Ne.)

Zaključujem razpravo in dajem predlog ustavnega zakona na glasovanje. Kdor je za predlog ustavnega zakona, naj prosim glasuje! (133 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Zbor združenega dela soglasno sprejel predlog ustavnega zakona za izvedbo ustavnih amandmajev I do VII k ustavi SR Slovenije.

Izpolnjen je tudi pogoj iz drugega odstavka 2. točke amandmaja VIII k ustavi SR Slovenije, po katerem je ustavni zakon v zboru sprejet, če zanj glasujeta dve tretjini delegatov zbora.

Pred prehodom na 5. točko dnevnega reda mi dovolite, da vas obvestim, da so se nam medtem pridružili še 4 delegati, in sicer: 26. okoliš, gospodarsko področje — 1 delegat; 3. okoliš, kmetijsko področje — 1 delegat; 9. okoliš, Celje — 1 delegat in 14. okoliš, Tržič, prav tako 1 delegat. Na današnji seji zbora je torej navzočih 136 delegatov.

Prehajamo na 5. točko dnevnega reda, to je na predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o volitvah in delegiranju v skupščine, ki ga je Skupščini SR Slovenije predložil v obravnavo njen Izvršni svet.

Predlog zakona je bil objavljen v prilogi IV. Poročevalca.

Z dopisom z dne 9. 7. 1981 ste prejeli zapis Republiške volilne komisije, sekretariata Sveta za družbenopolitični sistem in Volilne komisije Predsedstva Republiške konference SZDL Slovenije in danes na klop še dopis volilne komisije Predsedstva Republiške konference SZDL Slovenije.

Danes ste na klop prejeli amandmaje Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije, ki predlaga, da se za 1. členom doda nov 1. a člen in za 3. členom nov 3. a člen, ter da se črtajo 8., 9. in 10. člen predloga zakona.

Želi predstavnik Izvršnega sveta besedo? (Da.) Besedo ima tovariš Ivan Rau, republiški podsekretar v Republiškem sekretariatu za pravosodje, upravo in proračun.

Ivan Rau: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Predlog za izdajo zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o volitvah in delegiranju v skupščine, z osnutkom zakona so sprejeli zbori Skupščine SR Slovenije na seji 25. in 27. marca 1981.

Predlagatelj je predlog zakona pripravil ob upoštevanju pripomb, mnenj in predlogov, danih v razpravah delovnih teles zborov in skupščine, kakor tudi na sejah zborov. Nekaj pripomb in predlogov pa so naknadno poslale še nekatere občinske skupščine.

Delegati so že pri obravnavi osnutka zakona podprli zasnovu sprememb in dopolnitev zakona, po kateri se ne spreminjajo načela, na katerih je zgrajen volilni sistem. Potrebno je poudariti, da tudi pri predlogu zakona ne gre za take poenostavitve volilnega postopka, ki bi prizadele temeljna načela volilnega sistema, temveč se ta le dograjuje in izpopolnjuje v skladu z izkušnjami pri zadnjih volitvah in v skladu z nadaljnjim razvojem delegatskega sistema.

Glede na osnutek zakona je v predlogu zakona predlagana v 1. členu razširitev veljavnosti zakona ne samo na samoupravne interesne skupnosti materialne proizvodnje, temveč tudi za volitve in delegiranje v skupščine tistih samoupravnih interesnih skupnosti na področju družbenih dejavnosti, katerih dejavnost oziroma zadeve so posebnega družbenega pomena in za katere zakon doslej ni veljal; gre za samoupravne interesne skupnosti za področje telesne kulture.

Na predlog republiškega komiteja za kulturo in znanost je predlagana dopolnitev 37. člena zakona (4. člen predloga zakona), ki naj bi omogočila delovnim ljudem, ki z osebnim delom samostojno kot poklic opravljajo umetniško in drugo kulturno dejavnost, oblikovanje posebnih skupnosti v posameznih občinah za volitve delegacij za delegiranje delegatov v skupščine družbenopolitičnih skupnosti.

V zvezi s tem določilom je bilo predlagatelju ponovno naloženo, naj prouči in oceni predlagano rešitev ter pojasni, na kakšen način bodo zagotovljene tem delovnim ljudem enake pravice in obveznosti tudi v tistih občinah, kjer teh skupnosti ne bo mogoče ustanoviti.

Po podatkih Republiškega komiteja za kulturo in znanost je v razvid samostojnih umetnikov pri tem komiteju vpisanih trenutno le 313 upravičencev, ki jim je priznan status samostojnega umetnika. Glede na to bi bilo mogoče oblikovati posebne skupnosti le v ljubljanskih občinah in v občinah Maribor, Celje, Koper in Kranj.

Glede na priprave zakona o samostojnih kulturnih delavcih, ki je v fazi osnutka, v sedanjem trenutku ni mogoče dokončno zavzeti stališča do vprašanja, kako najbolj smotrno zagotoviti uresničitev ustavnega načela, da imajo ti delavci v načelu enak družbenoekonomski položaj in v osnovi enake pravice in obveznosti kot delavci v organizacijah združenega dela.

Zaradi tega predlagatelj meni, da je dopolnitev 37. člena zakona zaenkrat prenačljiva. Zato predlaga dodatni amandma, da se 4. člen predloga zakona črta.

Predvidena sprememba načina in postopka delegiranja delegatov v Zbor združenega dela Skupščine SR Slovenije je narekovala spremembe tistih določb v zakonu, ki se nanašajo na oblikovanje skupin delegatov. Zaradi več sistemskih vprašanj, ki naj bi jih obravnavali pristojni republiški družbeni sveti, je bilo predlagano, da se način delegiranja in delitev delegatskih mest v Zbor združenega dela Skupščine SR Slovenije uredi v posebnem zakonu (8., 9. in 10. člen predloga zakona).

Zakonodajno-pravna komisija in Odbor za družbenopolitični sistem Družbenopolitičnega zbora sta opozorila predlagatelja, da bi črtanje teh določb zakona o volitvah in delegiranju v skupščine povzročilo pravno praznino v sedanjih ureditvi delegiranja v Zbor združenega dela Skupščine SR Slovenije. Zato je prevladalo mnenje, naj omenjene določbe zakona ostanejo v veljavi, dokler s posebnim zakonom ne bi na drugačen način uredili tega vprašanja.

Predlagatelj je zaradi tega sprejel predlog, da se omenjeni člani v predlogu zakona črtajo.

V skladu z razpravo na zborih in predlogom Skupščine občine Kranj je v predlogu zakona predvideno bolj elastično določanje časa glasovanja, (to je 12. člen predloga). Volilni odbor naj bi imel možnost, da lahko tam, kjer to zahteva delovni proces, določi na volilni dan drugačen čas glasovanja, kot ga določa zakon, to je od 7. do 19. ure. To bo seveda lahko storil volilni odbor le v soglasju z volilno komisijo in to le pod pogojem, da bo glasovanje trajalo 12 ur in pod pogojem, da se glasovanje ne more začeti pred 4. uro zjutraj in ne končati po 23. uri.

2. V predlogu je iz osnutka zakona opuščena sprememba 45. člena zakona v zvezi s sestavo delegacij za delegiranje delegatov v skupščine samoupravnih interesnih skupnosti.

V razpravi na sejah zborov in njegovih teles ni bila sprejeta pobuda, da bi pri teh delegacijah določili poenostavljena merila o sestavi delegacije, kot jih zakon določa za delegacije za skupščine družbenopolitičnih skupnosti, kjer je zahtevana zastopanost delavcev vseh delov delovnega procesa in ustrezna socialna struktura delegacije.

3. Predlagatelj nekaterih predlogov in pobud za dopolnitev oziroma spremembo zakona ni sprejel. Posamezni delegati in nekatere občinske skupščine so nasprotovali določbi novega 50. a člena zakona, da funkcijo delegacije za delegiranje delegatov v skupščine samoupravnih interesnih skupnosti materialne proizvodnje opravlja v krajevni skupnosti njena skupščina in ne svet krajevne skupnosti. Ker funkcijo delegacije lahko opravlja le delegatsko oblikovan organ, to je praviloma skupščina krajevne skupnosti, bi v krajevni skupnosti, kjer nimajo skupščine, to funkcijo sicer lahko opravljal svet krajevne skupnosti, če je sestavljen po delegatskem načelu. Tako rešitev omogoča že določba, ki je v predlogu zakona povzeta iz osnutka zakona.

Nadalje ni sprejet predlog, da bi v manjših samoupravnih organizacijah in skupnostih, kjer imajo eno volišče, opravljala volilna komisija funkcijo volilnega odbora. Funkcije obeh volilnih organov so po zakonu nezdržljive. Iz enakih razlogov ni sprejeta pobuda, naj bi en volilni odbor vodil volitve v skupščino družbenopolitične skupnosti in samoupravne interesne skupnosti ter glasovanje o listi za Družbenopolitični zbor. Glede na zahtevnost volilnega

postopka, volilni odbor ne bi bil zmožen pravilno izvesti volitev, poleg tega pa gre za različne volitve oziroma glasovanja, ki jih organizirajo in vodijo različni volilni organi.

Predlog, naj imajo delovni ljudje, ki trajno delajo v delu temeljne organizacije, to je v dislociranih enotah, pravico oblikovati lastne volilne organe, je po zakonu uresničljiv. Te organe oblikuje v temeljni samoupravni organizaciji oziroma v skupnosti delavski svet, ki lahko imenuje volilno komisijo tudi v dislocirani enoti, če se za to pokaže potreba.

Skupščina občine Kranj je predlagala, da bi glasovanje po pošti omogočili tudi nekaterim drugim kategorijam občanov, razen delovnim ljudem in občanom, ki služijo vojaški rok ali pa so na orožnih vajah. To bi povzročilo veliko dodatnega dela volilnim komisijam, poleg tega pa praviloma niso na voljo točni naslovi za občane, ki so začasno odsotni.

Skupščina občine Ljubljana-Center je predlagala dopolnitev 75. člena s točnejšo opredelitvijo še drugih meril za določanje števila delegatskih mest v zboru krajevnih skupnosti, poleg merila, da se število delegatskih mest določa po številu delovnih ljudi in občanov.

Predlagatelj meni, da lahko druga merila določijo občinske skupščine same, glede na potrebo, da se v posamezni občini zagotovi ustrezna zastopanost delovnih ljudi in občanov v zboru krajevnih skupnosti.

4. Po predložitvi predloga zakona v obravnavo Skupščini SR Slovenije je bila predlagana še dopolnitev 35. člena zakona, s tem da tudi delovni ljudje, ki z osebnim delom kot samostojni poklic opravljajo umetniško in drugo kulturno dejavnost, oblikujejo svojo delegacijo.

V prvi odstavek 35. člena zakona je v celoti povzeto besedilo drugega odstavka 156. člena ustave SR Slovenije. Oblikovanje delegacij za to skupino delovnih ljudi bi bilo urejeno z dopolnitvijo 37. člena, povedal pa sem, da te dopolnitve še ne predlagamo.

Družbenopolitični zbor Skupščine občine Ljubljana-Moste-Polje je predlagal, da se delovni ljudje v dislociranih enotah, ki imajo manj kot 30 zaposlenih, sedež njihove temeljne organizacije združenega dela pa je zunaj občine, kjer je sedež dislocirane enote, vključijo v delegacijo za zbor združenega dela tiste občinske skupščine, kjer je sedež temeljne organizacije združenega dela. Po istem členu ustave SR Slovenije delovni ljudje, ki trajno delajo v delu delovne organizacije združenega dela, ki ni na območju občine, na katerem je sedež te organizacije, oblikujejo svojo delegacijo.

Na ta predlog je vezana tudi pobuda Občinske konference SZDL Piran in Škofja Loka, da naj bi več manjših delovnih skupnosti, ki ne volijo delegacije, to so dislocirane enote (prodajalne), organizirale namesto konference delegacij te skupnosti skupno delegacijo, ki bi jo izvolili delovni ljudje takih manjših skupnosti. Po ustavi lahko le delovne skupnosti državnih organov in druge delovne skupnosti, kot so odvetniki, ki niso organizirani kot organizacije združenega dela, oblikujejo skupne delegacije.

Predlagatelj zato meni, da pobuda z ustavnega vidika ni sprejemljiva.

5. Na pobudo republiške volilne komisije, sekretariata za družbenopolitični sistem in volilne komisije pri Predsedstvu Republiške konference SZDL Slovenije Odbor za družbenopolitični sistem Družbenopolitičnega zbora predlaga dva amandmaja. Spremeni in dopolni naj se 5. člen zakona, da se omogoči širše povezovanje delegacij ter njihovo medsebojno sodelovanje in dogovarjanje. 17. člen naj se dopolni zaradi večje jasnosti. Oba amandmaja je pred-

lagal tudi Izvršni svet Skupščine SR Slovenije, vendar jih sprejema v besedilih, ki jih je predlagal Odbor za družbenopolitični sistem Družbenopolitičnega zbora, ker sta vsebinsko identična.

6. Naknadno predlaga Izvršni svet še amandma, da se črtajo 4., 8., 9. in 10. člen predloga zakona iz razlogov, ki smo jih že navedli.

Tovarišice in tovariši delegati! V imenu Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije predlagam, da zbor sprejme zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o volitvah in delegiranju v skupščine, skupaj s predlaganimi amandmaji.

Predsednik Emil Tomažič: Predstavnik Izvršnega sveta je predlagal črtanje štirih in ne treh členov. Črtajo naj se 4., 8., 9. in 10. člen. Predlagam, da počakamo na ustrezno informacijo glede črtanja 4. člena. Medtem bomo nadaljevali delo in se bomo kasneje vrnili na to točko dnevnega reda. Se strinjate, tovariš Rau? (Da.)

Prehajamo na 6. točko dnevnega reda, to je na predlog zakona o Svetu SR Slovenije za varstvo ustavne ureditve, ki ga je Skupščini SR Slovenije predložil v obravnavo Izvršni svet Skupščine SR Slovenije.

Želi predstavnik Izvršnega sveta besedo? (Da.) Besedo ima tovariš Lojze Janko, namestnik predsednika Republiškega komiteja za zakonodajo.

Lojze Janko: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Pred vami je predlog zakona o svetu SR Slovenije za varstvo ustavne ureditve. Predlog za izdajo zakona z osnutkom zakona so sprejeli zbori skupščine 25. in 27. marca 1981. Pri pripravi predloga zakona je predlagatelj proučil in upošteval, pripombe, mnenja in predloge, dane v delovnih telesih zborov Skupščine SR Slovenije in na sejah zborov.

V razpravah se je pokazalo, da so delegati podprli osnovno koncepcijo položaja in delovanja Sveta SR Slovenije za varstvo ustavne ureditve, po kateri je svet poseben republiški organ, katerega naloge vsebinsko izhajajo iz funkcij in odgovornosti Predsedstva SR Slovenije, Skupščine in Izvršnega sveta kot tudi iz ustavne ureditve družbenopolitičnih organizacij.

Delegati v delovnih telesih so imeli pripombe predvsem k opredelitvi delovnega področja in pooblastil sveta, zlasti pa glede odnosa sveta do Skupščine SR Slovenije. Pri tem je bilo zlasti opozorjeno, naj se v zakon ustrezneje vgradi odnos sveta do Skupščine SR Slovenije, ki bi ustrezal z ustavo določenim nalogam in pristojnostim Skupščine na področju varstva ustavne ureditve.

V razpravah v delovnih telesih je prevladovalo mnenje, da je svet v posebnem odnosu do Predsedstva SR Slovenije in zato predvsem njemu odgovoren za svoje delo. Vendar pa so bili delegati mnenja, da je treba opredeliti položaj sveta tako, da bo jasno, da svet ne prevzema pristojnosti Skupščine SR Slovenije, kot tudi ne drugih republiških organov in organizacij, ki imajo ustavne funkcije na tem področju. Prek sveta opravljajo le določene pravice in dolžnosti, ki jih ima na tem področju.

V skladu z omenjenimi pripombami se spreminja 1. člen predloga v primerjavi z osnutkom tako, da je iz besedila jasno razvidno, da se svet ustanovi zaradi uresničevanja določenih pravic, dolžnosti in odgovornosti Skupščine SR Slovenije, Predsedstva SR Slovenije in Izvršnega sveta ter zaradi uresniče-

vanja določenih nalog, ki izhajajo iz ustavnega položaja, vloge in nalog družbenopolitičnih organizacij na področju varstva ustavne ureditve.

S tem bo bolj jasno povedano, da Skupščina SR Slovenije in drugi organi in organizacije kljub delovanju sveta ohranjajo svoje ustavne pravice in dolžnosti na področju varstva ustavne ureditve. Taka vloga sveta izhaja tudi iz drugih določb zakona.

Skupščina SR Slovenije tako ohranja svoje pristojnosti in odgovornosti in jih lahko izvaja prek članov sveta z obravnavo poročil republiških upravnih organov in Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije, obvestil sveta in Predsedstva SR Slovenije ter na tej podlagi sprejema odločitve zaradi uresničevanja svojih pravic, dolžnosti in odgovornosti na področju varstva ustavne ureditve.

S tako spremenjeno formulacijo 1. člena je vsebinsko upoštevana tudi pripomba k 2. členu osnutka, po kateri naj bi se v skladu s pripombo k 1. členu podrobneje opredelile funkcije sveta v naslednjem, to je v 2. členu.

V delovnih telesih je bilo v razpravi postavljeno tudi vprašanje, ali bi se lahko za delegiranje članov in sestavo sveta smiselno uporabile določbe zveznega in republiškega zakona o družbenih svetih, vendar pa poseben položaj in delovno področje sveta terjata, da so člani sveta stalni in da se posebej imenujejo. Zaradi tega se glede sestave sveta ne bi mogla uporabiti načela sistemske ureditve družbenih svetov.

V razpravah je bilo izpostavljeno tudi vprašanje, kako urediti razmerja med člani sveta in organi in organizacijami, iz katerih vrst so imenovani in ali naj bi se to vprašanje uredilo v zakonu. Predlagatelj glede tega meni, da to vprašanje ne spada v zakon, temveč je stvar teh organov in organizacij, da v svojih poslovnih in drugih ustreznih aktih, ki urejajo njihovo delo, uredijo tudi razmerje do člana sveta, ki bo imenovan v svet izmed njih. Hvala lepa.

Predsednik Emil Tomažič: Hvala lepa! Želita poročevalca delovnih teles besedo? (Ne želita.) Pričenjam razpravo! Želi kdo razpravljati? (Nihče.)

Prehajamo na glasovanje. Na glasovanje dajem predlog zakona o Svetu SR Slovenije za varstvo ustavne ureditve. Kdor je za predlog zakona, naj prosim glasuje! (132 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlog zakona o Svetu SR Slovenije za varstvo ustavne ureditve soglasno sprejet.

Prehajamo na 7. točko dnevnega reda, to je na osnutek zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o poslovnih stavbah in poslovnih prostorih, ki ga je Skupščini SR Slovenije predložil v obravnavo Izvršni svet.

Osnutek zakona je bil objavljen v Poročevalcu št. 13. K osnutku zakona ste prejeli mnenja in pripombe sekretariatov Sveta za družbenopolitični sistem in Sveta za družbenoekonomske odnose in ekonomsko politiko pri Predsedstvu Republiške konference Socialistične zveze Slovenije. Prav tako ste k osnutku zakona prejeli danes na klop predlog sklepa, ki je bil pripravljen na podlagi vseh dosedanjih razprav o tem osnutku.

Želi predstavnik Izvršnega sveta besedo? (Da.) Besedo ima tovarišica Erika Peterca, pomočnica predsednice Republiškega komiteja za varstvo okolja in urejanje prostora.

Erika Peterca: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Predlog za izdajo zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o poslovnih stavbah in poslovnih prostorih je Skupščina SR Slovenije obravnavala junija 1980. leta in ga sprejela.

Predlagatelju je Skupščina naročila, naj na podlagi predloženih rešitev v predlogu za izdajo zakona ter pripomb, stališč in predlogov, danih v razpravah delegatov na sejah delovnih teles zborov skupščine, pripravi osnutek zakona.

V skupščinskih razpravah je bilo predvsem zastavljeno vprašanje ustreznosti sedanje ureditve oddajanja poslovnih prostorov in s tem v zvezi razrešitve vrste vprašanj, ki so povezana s to problematiko. Dane so bile tudi pripombe, da je potrebno v osnutku določiti, da ugotovi tlorisno površino poslovne stavbe ali poslovnega prostora nad 70 m² občinski upravni organ, pristojen za obrt in storitve, upoštevajoč pri tem merila, dogovorjena v splošnih združenjih obrti ali v skupnosti slovenskih občin.

Delegati so v razpravi o predlogu za izdajo zakona nadalje menili, da je za spremembo vrste poslovne dejavnosti dovolj, da se vlogi za to spremembo priloži le mnenje in ne soglasja krajevne skupnosti ter da naj se najemnina za poslovne stavbe in poslovne prostore določi z dogovorom med najemodajalcem in najemnikom v skladu s samoupravnim sporazumom o temeljih plana stanovanjske skupnosti.

Ob upoštevanju predlogov, pripomb in usmeritev v razpravi o predlogu za izdajo zakona so se pri pripravi osnutka zakona pojavila nekatera odprta vprašanja, predvsem v zvezi s prenosom poslovnih stavb in poslovnih prostorov v poslovnih stavbah in stanovanjskih hišah v družbeni lastnini, na katerih imajo pravico organizacije združenega dela, družbenopolitične skupnosti in druge družbeno pravne osebe, ki jih same trajno ne uporabljajo za opravljanje svoje dejavnosti, v sredstva organizacij združenega dela, družbenopolitičnih skupnosti oziroma drugih družbeno-pravnih oseb, ki take prostore kot najemniki uporabljajo trajno za opravljanje svoje dejavnosti.

Že sedaj veljavni zakon o poslovnih stavbah in poslovnih prostorih ima v splošnih določbah postavljeno načelo, da upravlja poslovno stavbo oziroma poslovni prostor organizacija združenega dela, družbenopolitična skupnost ali druga družbenopravna oseba, ki ima na poslovni stavbi oziroma na poslovnem prostoru pravico uporabe in v tej stavbi oziroma prostoru opravlja svojo dejavnost.

V prehodnih določbah pa zakon dopušča nekatere izjeme, zaradi česar ni bil dosledno izveden. Predvsem je prepuščeno najemniku, da uveljavlja prenos poslovnih stavb in poslovnih prostorov oziroma je bilo za prenos potrebno njegovo soglasje. O tem vprašanju je razpravljala Republiški svet za vprašanja družbene ureditve in pri tem zavzel stališče, da so poslovne stavbe in poslovni prostori osnovna sredstva organizacij združenega dela, ki te prostore trajno uporabljajo za opravljanje svoje dejavnosti.

Trajni najem poslovnih stavb in poslovnih prostorov ni sprejemljiv z vidika uresničevanja družbenoekonomskih odnosov v združenem delu. Organizacije združenega dela, ki poslovnih stavb in poslovnih prostorov trajno ne uporabljajo, v prihodnje ne bi mogle več upravljati s temi poslovnimi prostori, temveč naj bi jih prenesle v osnovna sredstva organizacij združenega dela, ki v njih trajno opravljajo svojo dejavnost.

Taka ureditev pa ne bi veljala v primerih, ko organizacije združenega dela poslovnih stavb in prostorov začasno ne uporabljajo. Tako začasno razmerje bo dovoljeno tudi v prihodnje. Na poslovnih stavbah in poslovnih prostorih, ki jih uporabljajo družbenopolitične organizacije, krajevne skupnosti, družbene organizacije, samoupravne interesne skupnosti ter druge družbenopravne osebe, ki nimajo pravice do dela na družbenih sredstvih, kot jih imajo delavci v združenem delu, pa še vedno lahko ostaja najemno razmerje. Zaradi tega, da bi se prenos poslovnih stavb in poslovnih prostorov dosledno opravil, naj bi se v zakonu določil skrajni rok, v katerem naj bi se prenos opravil — eno leto. Tisti, ki ne bi hotel prevzeti poslovne stavbe ali poslovnega prostora, ki ga sedaj uporablja, in torej ne bi prevzel odgovornosti in dolžnosti upravljanja s temi sredstvi, bi izgubil pravico do teh sredstev in bi jih moral prepustiti občini, ki naj bi jih dala v upravljanje delavcem tiste organizacije združenega dela, ki je za te prostore zainteresirana, v skladu z naravo in namenom teh sredstev.

Odškodnina za prenesene poslovne prostore in poslovne stavbe se določi v skladu z zakonom o razlastitvi in prisilnem prenosu nepremičnin v družbeni lastnini in obsega vloženo minulo delo, ne pa prometne vrednosti. Ob prenosu poslovnih stavb zato ni mogoče zajemati rente in bi bila drugačna ureditev tudi v nasprotju z ustavo in zakonom o združenem delu.

V skladu s temi stališči je v osnutku opredeljena oddaja poslovnih stavb in poslovnih prostorov v najem in začasno uporabo. V razpravah v skupščinskih telesih pa tudi v pismenih mnenjih in predlogih, ki jih je predlagatelj prejel, je bilo predvsem predlagano, da se podaljšajo v osnutku določeni roki za prenos poslovnih stavb in poslovnih prostorov, natančneje opredeli oddajanje v začasno uporabo — zlasti s tem, da se določi čas oddajanja in da se razrešijo primeri, ko organizacija združenega dela ni uspela doseči izpraznitve prostorov, ki jih potrebuje za opravljanje svoje dejavnosti.

Predlagatelj je te sugestije sprejel. V osnutku predlagane rešitve, da je treba vlogi za spremembo vrste poslovne dejavnosti v poslovni stavbi ali poslovnem prostoru predložiti mnenje krajevne skupnosti, so spodbudile razprave nekaterih delegatov, češ da je potrebno v tem primeru v večji meri poudariti vlogo krajevne skupnosti in zagotoviti njeno soglasje.

Predlagatelj bo to vprašanje proučil zlasti v tej smeri, kdaj naj bi bilo potrebno soglasje krajevne skupnosti in kdaj naj bi zadostovalo njeno mnenje.

Pri ugotavljanju tlorisne površine poslovnih prostorov nad 70 m² izhajajo predlagane spremembe v osnutku predvsem iz ekonomskega, ne pa administrativnega omejevanja lastnine. Pri pripravi osnutka zakona je namreč prevladalo stališče, da takšna rešitev, kot je bila dana v telesih skupščine ob predlogu za izdajo zakona, ne bi ustrezala, ker bi se na upravni organ prenesla prosta presoja glede določanja velikosti poslovnega prostora nad 70 m² ter se s tem hkrati določala ustavna pravica občana do lastnine na poslovnih prostorih za opravljanje svoje dejavnosti.

Vendar pa so v razpravah v delovnih telesih skupščine delegati vztrajali pri prvotno predlaganih rešitvah. Predlagatelj bo zato ponovno proučil rešitve, da se z dogovorom občin ali dogovorom splošnih združenih obrti v okviru republiške gospodarske zbornice določijo okvirna merila in to rešitev uskladi s intencijami obrtnega zakona.

Tovarišice in tovariši delegati! Predlagam, da zbor sprejme osnutek zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o poslovnih stavbah in poslovnih

prostorih s predlaganimi dopolnitvami delovnih teles skupščine, ki jih bo predlagatelj ob pripravi besedila predloga zakona proučil in upošteval. Hvala.

Predsednik Emil Tomažič: Hvala lepa. Želijo poročevalci delovnih teles besedo? (Ne želijo.)

Prehajamo na razpravo. Razpravljal bo tovariš Andrej Počivavšek, delegat Zbora združenega dela, področje obrti, 1. okoliš, Domžale. Prosim!

Andrej Počivavšek: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Delegati 1., 2., 3., 4. in 5. okoliša s področja obrti in podobnih dejavnosti menimo, da določilo 4. člena osnutka zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o poslovnih stavbah in poslovnih prostorih ustrezno ureja velikost obratovalnice samostojnega obrtnika, zlasti še, ker dovoljuje, da ima le-ta lastninsko pravico na poslovnih prostorih v tlorisni površini nad 70 m².

V tej zvezi pa delegati predlagamo, da se spremeni in dopolni 5. člen osnutka zakona, in sicer: Drugi odstavek 8. člena zakona se črta. Tretji odstavek pa naj se glasi: »Občan zadrži lastninsko pravico na poslovni stavbi oziroma poslovnem prostoru tudi do površine nad 70 m² tlorisne površine, tudi ko preneha opravljati samostojno obrtno dejavnost oziroma, če takšno dejavnost ne nadaljuje član ožje družinske skupnosti. Take poslovne prostore lahko da v najem organizacijam združenega dela ali občanu za opravljanje obrtne dejavnosti, lahko pa jih tudi proda. Poslovni prostor sme samostojni obrtnik preurediti v stanovanje zase ali za člana svoje družinske skupnosti, na katerega je prenesel lastninsko pravico, če ne preseže določenega stanovanjskega maksimuma in če za tako preureditev izda lokacijsko dovoljenje občinski upravni organ.«

Predlagano spremembo 5. člena utemeljujemo takole. V temeljih plana razvoja družbenopolitičnih skupnosti je dan velik poudarek razvoju drobnega gospodarstva, tako zaradi zadovoljitve potreb občanov, nujnosti nadomeščanja uvoženih proizvodov z domačimi, spodbujanja kooperantskih odnosov z organizacijami združenega dela in popestritvijo asortimaja blaga in storitev. Če želimo uresničiti plane povečanega zaposlovanja delavcev v obrtnih dejavnostih, je to mogoče le v večjih funkcionalnih in sodobno opremljenih poslovnih prostorih.

Samostojni obrtnik, ki se je odločil za razširitev svoje obratovalnice in je ta razširitev v skladu z ekonomsko in tehnično naravo njegove dejavnosti, upravičeno pričakuje, ker je v to razširitev vložil lastna sredstva, da bo imel nad to lastnino razpolagalno pravico, to je, da jo lahko da v najem ali proda ne glede na tlorisno površino.

Vsako omejevanje razpolaganja s poslovnim prostorom ob prenehanju opravljanja obrtne dejavnosti, bi bil zagotovo tako močan zaviralni moment, da bi se le redkokateri samostojni obrtnik in povratnik z začasnega dela v tujini odločil za naložbo lastnih sredstev v večje poslovne prostore. Vložena sredstva v obratovalnico so namreč za obrtnika njegovo minulo delo, glede katerega upravičeno pričakuje, da bo z njim svobodno razpolagal.

Menimo tudi, da ni nobene nevarnosti, da bi obrtnik oddal svoje poslovne prostore zaradi pridobivanja nekakšne rente, ker 7. člen osnutka to izključuje. Želimo tudi poudariti, da je treba v novih predpisih urediti vprašanje spreminjanja poslovnih prostorov v stanovanja. Pravilno je, da je v osnutku zadr-

žana možnost spreminjanja tudi poslovnih prostorov v stanovanjske. Prizadevati pa si je potrebno, da se čim več že obstoječih poslovnih prostorov namenja za obrtno dejavnost. Zlasti si je treba prizadevati, da bodo ostali gostinstvu namenjeni tisti prostori, ki se za te namene že dalj časa uporabljajo. Izgubo takega poslovnega prostora je zelo težko nadomestiti. Hvala.

Predsednik Emil Tomažič: Hvala. Kdo še želi besedo? Prijavljenih razpravljalcev ni več. Razpravljala bo Majda Klobasa, delegatka Zbora združenega dela, področje gospodarstva, 16. okoliš, Maribor.

Majda Klobasa: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Skupina delegatov 16. okoliša iz Maribora je obravnavala osnutek zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o poslovnih stavbah in poslovnih prostorih. Predložene rešitve sicer v načelu podpira, ob tem pa poudarja naslednje:

Prenos poslovnih prostorov in stavb bi morali sistemsko enotno urediti na nivoju federacije in ne samo v SR Sloveniji; če hočemo zagotoviti enakopraven položaj organizacij združenega dela.

Rok enega leta za uveljavitev oziroma realizacijo tega zakona je po našem mnenju prekratek. Prav tako je prekratek tudi čas za razpravo o osnutku tega zakona; zato bi bilo prav, da se razprava o osnutku podaljša.

Mnenja smo, da je potrebno v posameznih členih, predvsem pa v 11. členu, nekatera določila oziroma besedila bolj konkretizirati in opredeliti. Predvsem imam v mislih besede: »trajno, začasno, uporaba prostora itd.«. Če to ne bo precizirano, bodo mogoča zelo različna tolmačenja.

Predsednik Emil Tomažič: Hvala lepa. Kdo še želi besedo? Besedo ima tovariš Pero Todorovič, delegat Zbora združenega dela, področje gospodarstva, 18. okoliš, Slovenska Bistrica. Prosim!

Pero Todorovič: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Na 51. seji skupine delegatov za Zbor občin in 52. seji skupine delegatov za Zbor združenega dela za področje gospodarstva Skupščine SR Slovenije dne 9. 7. 1981 smo na predlog Izvršnega sveta Skupščine občine Slovenska Bistrica in Samoupravne stanovanjske skupnosti Slovenska Bistrica sprejeli naslednja stališča in pripombe.

1. Predlagatelju predlagamo, da prouči umestnost določil osnutka zakona, ki zadevajo prenos poslovnih stavb in prostorov v lasti občanov v družbeno lastnino v primeru prenehanja opravljanja obrtne dejavnosti. Menimo, da bo tako oblikovano določilo osnutka zakona negativno vplivalo na nadaljnji razvoj obrtne dejavnosti.

2. Predlagamo, da se varianti v 2. in 7. členu črtata.

3. Besedilo 6. člena tretjega odstavka naj se oblikuje tako, da bo konkretno določen rok oddajanja poslovnih prostorov organizacijam združenega dela v začasno uporabo.

4. Pri 11. členu osnutka menimo, da je rok en mesec, ko mora upravičenec, ki ni vložil zahteve za prenos poslovne stavbe oziroma poslovnega prostora, izprazniti poslovno stavbo oziroma poslovni prostor od dneva, ko je potekel rok za vložitev zahteve, prekratek.

Predsednik Emil Tomažič: Hvala lepa! Besedo ima tovariš Jože Vodovnik, delegat Zbora združenega dela, področje gospodarstva, 11. okoliš, Kranj.

Jože Vodovnik: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Po pregledu sprememb in dopolnitev zakona na skupni seji delegatov dne 13. 7. 1981 so se delegati zedinili o nekaterih vprašanjih, stališčih in mnenjih, kakor sledi.

1. V drugem odstavku 1. člena osnutka je določeno, da delavci, delovni ljudje in občani sami upravljajo poslovne stavbe in prostore, ki so jih gradili za zadovoljevanje svojih potreb (menze, počitniški domovi in podobno). To so objekti družbenega standarda, ki so jih zgradili z združevanjem sredstev za zadovoljevanje svojih potreb. Vprašanje je, ali je prav, da se tudi samski domovi štejejo za take poslovne stavbe. Ali ne bo njihov status urejen v zakonu o stanovanjskih razmerjih?

2. V tretjem odstavku 2. člena je določba, kaj se ne šteje za poslovni prostor. Med drugim je zapisano, da se tudi delovni prostori samostojnih umetnikov — ateljeji ne štejejo za poslovne prostore. Delegati so postavili vprašanje, ali so to stanovanjski prostori? Ker na vprašanje nismo mogli pozitivno odgovoriti, so bili mnenja, da bi bili to lahko poslovni prostori s posebnim statusom.

Z varianto, da se 2. člen črta, se delegati ne strinjajo, saj gre za opredelitev poslovnih prostorov po dejavnostih in pogojih gradnje.

3. Novi 4. a člen govori o spremembi vrste poslovne dejavnosti, ki jo predlaga lastnik ali imetnik pravice uporabe. Vlogo je treba dati upravnemu organu za tržišče in priložiti mnenje krajevne skupnosti. Če gre za stanovanjsko hišo, pa tudi mnenje hišnega sveta. Ni zapisano, kaj stori upravni organ z vlogo, ali jo samo evidentira, ali izda ustrezen upravni akt.

4. V prvem odstavku 4. člena osnutka so zapisani pogoji, kdo in kdaj ima lahko lastninsko pravico nad 70 m² poslovne površine. Določba veljavnega 7. člena, da Izvršni svet Skupščine SR Slovenije določi splošne normative, se črta. Kdo ugotovi, da občan izpolnjuje pogoje, da je lahko lastnik poslovnega prostora oziroma stavbe nad 70 m² tlorisne površine? Te določbe v osnutku ni!

5. V 5. členu osnutka je določba, da se v drugem odstavku 8. člena veljavnega zakona črta »pristojnost občinskega upravnega organa«. Prav bi bilo, da se zapiše, da upravni organ ugotovi tako stanje, ne pa da odloči o pravici, kakor je bilo doslej zapisano.

6. 6. člen osnutka našteva primere, ko je dopusten najem in začasna uporaba. V tem členu ni rešeno vprašanje oddajanja v najem poslovnih prostorov in stavb, kot so združni domovi, kulturni domovi, domovi družbenopolitičnih organizacij, društev, družbenih organizacij in podobno, ki so bili zgrajeni z delom in samoprispevkom delovnih ljudi in občanov v krajevni skupnosti.

7. Delegati menijo, da varianta, da se 25. člen ne črta, ne pride v poštev.

8. V veljavnem 22. členu naj se zapiše določba, da podnajem ni dopusten, sicer najem nima pravega pomena. Naj se s podnajemom izigrava najem?

9. V veljavnem 24. členu naj se rok skrajša na tri mesece, kajti enoletni rok povzroča v praksi občutno škodo.

10. Doda naj se določba, da za gospodarjenje s poslovnimi prostori veljajo določbe zakona o stanovanjskem gospodarstvu.

11. Če se delovni prostori samostojnih umetnikov ne bodo šteli za poslovne prostore, je treba o tem zapisati posebne določbe, kajti to tudi ne bodo stanovanjski prostori.

12. Glede prenosa poslovnih stavb in prostorov na uporabnike in ureditve odškodnine je treba upoštevati, da gre za veliko obveznosti v zvezi z odplačevanjem anuitet, ki so se tedaj pokrivalo iz skupnih sredstev in najemnin poslovnih prostorov. Treba je predvideti ureditev po novem. Hvala lepa!

Predsednik Emil Tomažič: Hvala lepa! Kdo še želi razpravljati? (Nihče.) Delegatka iz Maribora je menila, da bi razpravo o osnutku podaljšali. V predlogu sklepa, ki ga imate pred seboj, smo glede na vse to, kar je bilo doslej povedanega, zapisali, da se osnutek sprejme. V 2. točki pa smo naložili predlagatelju, kaj naj v predlog vgradi oziroma upošteva. Zato ne kaže vztrajati pri podaljšanju razprave.

Zaključujem razpravo in prehajamo na glasovanje. Glasovali bomo o predlogu sklepa, ki ga imate pred seboj na klopi. Kdor je za predlagani sklep, naj prosim glasuje! (128 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Trije delegati.) Se je kdo vzdržal? (En delegat.)

Ugotavljam, da je predlagani sklep sprejet z večino glasov.

Prehajamo na 8. točko dnevnega reda, to je na osnutek zakona o upravljanju in razpolaganju s stavbnim zemljiščem, ki ga je Skupščini SR Slovenije predložil v obravnavo njen Izvršni svet.

Osnutek zakona je bil objavljen v prilogi IV. Poročevalca.

K osnutku zakona ste prejeli danes na klop predlog sklepa, ki je bil pripravljen na podlagi vseh dosedanjih razprav o tem osnutku. Prejeli ste tudi stališča in ugotovitve sekretariata v Svetu za družbenopolitični sistem, varstvo okolja, družbenoekonomske odnose in ekonomsko politiko ter družbenoekonomske odnose v kmetijstvu, gozdarstvu in na vasi pri Predsedstvu Republiške konference Socialistične zveze.

Želi predstavnik Izvršnega sveta besedo? (Ne želi.) Vprašujem tudi poročevalce, če želijo besedo? (Ne želijo.)

Pričenjam razpravo! Besedo ima Leopold Benedik, delegat Zbora združenega dela, področje državnih organov, 1. okoliš, Ljubljana-Center.

Leopold Benedik: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Delegacija 1. okoliša, področje državnih organov, me je po obravnavi osnutka sprememb in dopolnitev zakona o upravljanju in razpolaganju s stavbnim zemljiščem na seji dne 14. 7. 1981 pooblastila, da posredujem naslednje pripombe in predloge.

1. Pojem stavbnega zemljišča naj pogojuje določeno opremljeno zemljišče s komunalnimi objekti in napravami skupne rabe in ne le kriterij zazidljivosti in namembnosti, ki se doseže s sprejetjem prostorskega plana.

Ta predlog se navezuje na možnost uvedbe nadomestila za uporabo stavbnega zemljišča tudi zunaj mestnih območij, torej tam, kjer so upravljalci stavbnih zemljišč krajevne skupnosti. Niso namreč redki primeri, da so tukaj zemljišča enako ali celo bolj komunalno opremljena kot na območjih, kjer se po dosedanjih določbah lahko predpiše nadomestilo. Obenem bi preprečili zavlačevanja pri sprejemanju prostorskih planov iz razloga, da bi se tako dosegel odlok uvedbe nadomestila.

2. Glede na samoupravno organiziranost in vzpostavitev ekonomskih odnosov pri urejanju stavbnega zemljišča je vloga občine in njenih organov v osnutku zakona preveč poudarjena. Občina naj bi nastopala intervencijsko le v primerih, ko dogovarjanje ne bi uspelo, rešitev pa bi narekovali širši družbeni interesi. Določevanje stroškov in območij za izračun naj bo v pristojnosti upravljalca stavbnega zemljišča, prav tako tudi možnost morebitnih oprostitev.

3. Po dosedanjih izkušnjah pri izterjavi nadomestila za uporabo stavbnega zemljišča, ko ob dolgotrajnem postopku velik del nadomestila ostaja neizterjan, predlagamo uzakonitev take izterjave, ki velja za davčni sistem.

4. Enoto komunalne skupnosti za upravljanje s stavbnimi zemljišči kot ene izmed možnih organizacijskih oblik pri upravljanju s stavbnimi zemljišči je glede organiziranosti in načina dela potrebno obširneje definirati.

In končno, še splošna pripomba. Nazivi predpisov naj bi bili čim krajši in jedrnat. Za ta zakon predlagamo, da se glasi: »Zakon o stavbnih zemljiščih.«

Predsednik Emil Tomazič: Razpravljaj bo Rudi Pahor, delegat Zbora združenega dela, področje gospodarstva, 29. okoliš, Koper.

Rudi Pahor: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Skupini delegatov za delegiranje delegatov v Zbor občin in Zbor združenega dela Skupščine SR Slovenije, ki imata sedež v občini Koper, sta na skupni seji dne 13. julija 1981 sklenili dati naslednje ugotovitve in predloge k osnutku zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o upravljanju in razpolaganju s stavbnim zemljiščem.

Sedaj veljavni zakon o upravljanju in razpolaganju s stavbnim zemljiščem ni urejal obveznosti investitorjev glede opremljanja stavbnega zemljišča zunaj organizirane gradnje ter je temeljil na načelu, da je investitorja mogoče obremeniti le na sorazmeren del stroškov za upravljanje stavbnega zemljišča na območju, ki ga določa zazidalni načrt in 27. člen zakona.

Zaradi pomanjkanja urejenih zazidalnih območij in drugih razlogov se v praksi še vedno dogaja, da se v skladu z zakonom o urbanističnem planiranju daje možnost gradnje tudi zunaj urejenih zazidalnih območij — plombe in tako dalje. Tako stanje bo trajalo še nekaj časa, ko bo celoten prostor občine obdelan v skladu z bodočim zakonom o urejanju prostora. V praksi povzroča tako stanje beg iz zazidalnih območij in diferenciacijo glede plačila prispevka za urejanje stavbnega zemljišča. Investitor ne plača že obstoječe infrastrukture (cesta, voda).

V novem zakonu o spremembah in dopolnitvah zakona o upravljanju in razpolaganju s stavbnim zemljiščem je potrebno to vprašanje načeloma rešiti. Investitor naj pred izdajo lokacijskega oziroma gradbenega dovoljenja plača vse komunalne naprave, ki jih dobi, ne glede na to, kdaj so bile zgrajene in kdo jih je financiral in to po načelu in višini, ki se odmerja za urejena zazidalna območja.

Glede na to, da se v novem zakonu o spremembah in dopolnitvah zakona o upravljanju in razpolaganju s stavbnim zemljiščem ohranja določilo, da občina pridobiva stavbna zemljišča in jih izroča upravljalcem, je potrebno zagotoviti občini tudi vire sredstev za pridobivanje stavbnega zemljišča oziroma izvajanje predkupne pravice nad stavbnim zemljiščem. Hvala lepa!

Predsednik Emil Tomažič: Hvala lepa! Besedo ima Jože Gabrovšek, delegat Zbora združenega dela, področje gospodarstva, 38. okoliš, Ljubljana-Siška.

Jože Gabrovšek: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Želel bi vas obvestiti, da smo delegati ob razpravi o osnutku zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o upravljanju in razpolaganju s stavbnim zemljiščem predloge posredovali v pisni obliki in jih ne bi bral. Tem predlogom bi želel dodati le še predlog, naj bi se prispevek za mestno zemljišče v bodoče obračunaval po kvadraturi stanovanja, v primeru pa, da je večnadstropna stavba, pa naj se ta prispevek deli s številom etaž. Hvala lepa!

Predsednik Emil Tomažič: Hvala lepa! Besedo ima Mitja Paulin, delegat Zbora združenega dela, področje državnih organov, 1. okoliš, Ljubljana-Center.

Mitja Paulin: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Delegacija državnih organov občine Ljubljana-Center ima naslednje pripombe k osnutku zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o upravljanju in razpolaganju s stavbnim zemljiščem:

V letošnjem letu je bil sprejet zakon o upravah za družbene prihodke, ki daje upravam za družbene prihodke pristojnost za odmero in pobiranje vseh prispevkov delovnih ljudi in občanov, samoupravnim interesnim skupnostim družbenih dejavnosti, za obveznosti drugih subjektov pa, če je s posebnim predpisom to določeno.

V letu 1978 je bil sprejet tudi zakon o spremembi in dopolnitvi zakona o upravljanju in razpolaganju s stavbnim zemljiščem, v katerem sta se 47. členu dodala nov drugi in tretji odstavek.

Drugi odstavek se glasi: »Občinska skupščina lahko s svojim odlokom poveri določanje nadomestila iz prejšnjega odstavka kakšnemu drugemu občinskemu upravnemu organu.« Tako so v mnogih občinah za pobiranje nadomestila za uporabo stavbnega zemljišča pooblastili uprave za družbene prihodke. Pri svojem delu pa so uprave za družbene prihodke naleteli na dva, za njihovo delo ključna problema.

Prvič, mesečno predpisovanje akontacij, in drugič, pobiranje oziroma izterjava predpisanega nadomestila.

1. Mesečno predpisovanje akontacij. Sedanji zakon o upravljanju in razpolaganju s stavbnim zemljiščem in odlok o nadomestilu za uporabo stavbnega zemljišča na območju ljubljanskih občin določata, da se nadomestilo plačuje mesečno za nazaj. Občinske uprave za družbene prihodke so imele prakso, da so zavezancem pošiljale trimesečne akontacije. V to jih je vodilo načelo racionalnosti. Mesečna akontacija za stanovanja znaša v poprečju 50 dinarjev, za hišo 95 dinarjev, za garažo pa celo samo 7 dinarjev. V poprečju mora ena ljubljanska občina poslati okoli 35 000 položnic, napraviti prav toliko vknjižb in podobno, če pošilja akontacije trimesečno, če pa bi to opravljali mesečno, se število poveča za trikrat. Zato predlagamo, da se vnese v zakon tale člen: »Nadomestilo se plačuje 3-mesečno za nazaj ali na način trimesečnih davčnih akontacij.«

2. Še večji problem pa nastane pri izterjavi nadomestila. Sedaj je možna le izterjava prek javnega pravobranilstva in sodišča. Po podatkih, ki jih ima-

mo na voljo, mora ljubljansko sodišče trenutno izterjati 50 000 plačilnih nalogov, Ti bodo do konca leta šele evidentirani, kdaj se bodo začeli postopki izterjave, pa je veliko vprašanje. Na ta način pridemo, če sedaj pošljemo plačilne naloge, na vrsto šele čez nekaj let in tudi preden to pošljemo sodišču, je potrebno izpolniti množico papirjev. Preprosto povedano, stanje je tako, da kdor plača nadomestilo, ga pač plača; komur pa se to ne ljubi, mu nihče ničesar ne more.

V ljubljanskih občinah ljudje to že izkoriščajo in so dolžni že nekaj 100 milijonov starih dinarjev, vemo pa, da bo ta znesek z vsakim letom večji. Vemo tudi, da je disciplina občanov glede plačevanja obveznosti vedno slabša. Vsi poznamo problem zdravstvenih skupnosti glede plačevanja prispevkov obrtnikov za zdravstveno zavarovanje, ko se je samo v Ljubljani moralo nabrati več kot 10 starih milijard dolga, preden je družba začela ukrepati.

Povedal bi rad, da uprave za družbene prihodke že pobirajo tudi druge prispevke kot je krajevni prispevek za obrtnike, razne članarine, prispevke za smoupravne interesne skupnosti, prekrške, prometne prekrške itd. Zato predlagamo, da se dopolni zakon v tem smislu, da se za pobiranje prisilne izterjave izvede upravna izvršba po določilih zakona o davkih občanov. Osnova za tak način pobiranja je 3. in 4. člen zakona o upravah za družbene prihodke. Hvala lepa.

Predsednik Emil Tomazič: Besedo ima Jože Romšak, delegat Zbora združenega dela, področje gospodarstva, 30. okoliš, Kamnik.

Jože Romšak: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Skupini delegatov za Zbor združenega dela in Zbor občin Skupščine SR Slovenije, področje gospodarstva, 30. okoliš sta na skupni seji dne 29. junija 1981 obravnavali gradivo za 62. sejo Zbora združenega dela in 58. sejo Zbora občin Skupščine SR Slovenije ter sprejeli naslednja predloga k 8. točki dnevnega reda.

1. V 4. členu naj se spremeni besedilo drugega odstavka tako, da se glasi: »Skupščina stavbno zemljiške skupnosti in skupščina krajevne skupnosti sprejmeta program pridobivanja stavbnega zemljišča v družbeno lastnino in ga posredujeta občini v izvedbo.« Menimo, da mora programe pridobivanja stavbnega zemljišča sprejemati upravljalec tega zemljišča, ki zagotavlja tudi sredstva za odplačilo odškodnin. Izvedba programa, to je pridobivanje zemljišča, pa je v pristojnosti občine.

2. V 21. členu naj se prvi stavek spremeni in glasi: »Stroške za pripravo stavbnega zemljišča določa skupščina stavbno zemljiške skupnosti.«

Primerneje je, da stroške priprave stavbnega zemljišča po predlaganih kriterijih določi upravljalec stavbnega zemljišča, ker tudi sam razpolaga s temi podatki, saj je stavbno zemljiška skupnost dolžna urediti in opremiti zemljišče, preden se odda. Hvala lepa.

Predsednik Emil Tomazič: Hvala lepa! Razpravljal bo tovariš Jože Perko, delegat Zbora združenega dela, področje gospodarstva, 32. okoliš, Grosuplje. (Se odpoveduje razpravi.) Oddajate razpravo pismeno? (Da.)

Prijavljenih razpravjalcev ni več. Kdo še, prosim, želi besedo? Besedo ima tovariš Janko Muraus, delegat Zbora združenega dela, področje gospodarstva, 16. okoliš, Maribor.

Janko Muraus: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Tudi naša skupina delegatov je razpravljala o osnutku zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o upravljanju in razpolaganju s stavbnimi zemljišči. Menimo, da osnutek zakona tako globoko in obsežno spreminja in dopolnjuje sedanji predpis, da bi o osnutku bila potrebna širša razprava v združenem delu in v krajevnih skupnostih. Čas štirih oziroma treh tednov, ki je bil na voljo od izida Poročevalca do razprave na zborih Skupščine SR Slovenije, je za razpravo o tako pomembnem zakonu po našem mnenju prekratek. Zato predlagamo, da se razprava podaljša.

Imamo pa k temu osnutku nekaj splošnih pripomb. V osnutku zakona ni obdelano vprašanje investitorstva — urejanja stavbnega zemljišča. Urejanje stavbnega zemljišča je celovita aktivnost, ki je ni mogoče drobiti na posamezne faze (rušenje obstoječih objektov, izgradnja komunalnih objektov, vodovodov, naprav itd.). Menimo, da bi bilo potrebno to vprašanje urediti analogno, kot je to urejeno v zakonu o stanovanjskem gospodarstvu.

Prav tako ni urejen status organizacij združenega dela oziroma delovnih skupnosti, ki urejajo stavbno zemljišče. Črtanje sedanjega 9. člena zakona povzroča še večje nejasnosti. Ker je dejavnost stavbno zemljiške skupnosti dejavnost posebnega družbenega pomena, bi najbrž morala biti dejavnost organizacij oziroma delovnih skupnosti, ki urejajo stavbno zemljišče, tudi dejavnost posebnega družbenega pomena. Prav tako menimo, da bi zakon nekatere rešitve lahko bolj prepustil občinam, da bi jih te reševale z večjim upoštevanjem svoje specifikke (delitev stroškov za pripravo in opremljanje zemljišč, določitev območij, kjer naj se plačuje nadomestilo za uporabo stavbnega zemljišča itd.).

Imamo tudi pripombe k 15. členu osnutka, vendar ker se pokrivajo z nekaterimi že danimi pripombami, bodisi Zakonodajno-pravne komisije, kakor tudi posameznih delegatov, predlagam tistim, ki bodo te pripombe kasneje proučevali, da jih po možnosti upoštevajo. Pripombe k posameznim členom bom oddal pismeno. Hvala lepa!

Predsednik Emil Tomažič: Hvala lepa! Besedo ima tovarišica Francka Ovsenik, delegatka Zbora združenega dela, področje gospodarstva, 11. okoliš, Kranj. Prosim!

Francka Ovsenik: Skupina delegatov ima naslednje pripombe:

1. Po določbi 4. člena osnutka zakona občina pridobiva zemljišča v družbeno lastnino in jih izroča v upravljanje. Na osnovi take določbe sta možni dve rešitvi, ki jih je treba urediti v naslednjih zakonih:

1) zakonu o prenehanju lastninske pravice in drugih pravic na zemljiščih, namenjenih za kompleksno ureditev (Uradni list SRS, št. 19/76);

2) zakonu o razpolaganju z nezazidanim stavbnim zemljiščem (Uradni list SRS, št. 27/72) in

3) zakonu o upravljanju in razpolaganju s stavbnim zemljiščem (Uradni list SRS, št. 7/77 in 8/78).

Če ostane v prvem zakonu določba 3. člena, da občina pridobi pravico uporabe z dnem uveljavitve odloka o prenehanju lastninske pravice, potem je tudi v 12. členu drugega zakona pravilna določba, da ima občina prednostno pravico pri nakupu stavbnega zemljišča, pač pa se mora v tretji zakon zapisati, da upravljalec upravlja in razpolaga s stavbnim zemljiščem v imenu občine.

Če pa ne bo pravica upravljalca zapisana v zemljiški knjigi, potem je treba ustrezno spremeniti določbo v prvem zakonu tako, da se vknjiži v zemljiški knjigi upravljalec, ne pa občina. Pa tudi v drugem zakonu je treba zapisati, da ima prednostno pravico nakupa upravljalec, ne pa občina.

2. Po 4. členu osnutka zakona občina pridobiva stavbna zemljišča. Program pridobivanja stavbnih zemljišč pa sprejema občinska skupščina. Določba o tem, da občinska skupščina sprejema program pridobivanja stavbnih zemljišč, je nova. Prav bi bilo, da bi bil postopek sprejemanja programa pridobivanja vezan na sodelovanje stavbnih skupnosti, o čemer v tem členu ni določbe, kajti samo urejanje in oddajanje stavbnih zemljišč ni popolno področje dela stavbno-zemljiške skupnosti. Po določbi 4. člena osnutka je sprejemanje programa pridobivanja stavbnih zemljišč samo formalno-pravno rešeno, ne pa vsebinsko, kajti rešeno ni vprašanje financiranja tega programa, saj ima sredstva za pridobivanje stavbnih zemljišč stavbno-zemljiška skupnost.

3. V osnutku zakona pridobivanje stavbnih zemljišč ni dosledno urejeno. V 37. členu osnutka je določba, da sme upravljalec sredstva, ki jih dobi z oddajo stavbnega zemljišča, uporabljati tudi za pridobivanje stavbnih zemljišč v družbeno lastnino. Taka določba je v nasprotju z določbo 4. člena osnutka, po kateri je pridobivanje stavbnih zemljišč v pristojnosti občine. Tudi določba 16. a člena ni v skladu s 4. členom osnutka, kajti samoupravni sporazum o temeljnih planov upravljalcev vsebuje zlasti obseg pridobivanja in opremljanja in pravilno urejanje stavbnih zemljišč, ki tako povezuje pristojnost pridobivanja in opremljanja v samoupravnem sporazumu o temeljnih planov upravljalcev.

4. Samoupravni sporazum o temeljnih plana upravljalca se ne more pripraviti brez usklajevanja dejavnikov iz 17. člena osnutka, to je interesnih in drugih skupnosti. V tem členu je določba, da navedeni dejavniki sklenejo sporazum o usklajevanju. Določba ni primerna. Zakon naj določi, kdo sklene samoupravni sporazum po 16. a členu. Tako bo zagotovljeno usklajevanje v medsebojnem popuščanju in dajanju prednosti.

V istem členu je tudi določba, da občinska skupščina potrdi program urejanja. Če taka določba ostane, potem je vrednost sporazumevanja skupnosti o usklajevanju vprašljiva.

5. V četrtem odstavku 40. člena osnutka naj se črta besedilo: »in v drugih primerih«. Četrty odstavek naj se glasi: »Občinska skupščina lahko z odlokom določi osnove in merila za oprostitev plačila nadomestila.«

6. Zapiše naj se ustrezna določba o ustanovitvi posebnega sodišča združenega dela za reševanje sporov, kakor je ta določba zapisana v 14. členu osnutka zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o komunalnih dejavnostih posebnega družbenega pomena.

7. Po 39. členu osnutka občinska skupščina lahko predpiše plačevanje nadomestila za uporabo stavbnega zemljišča, ne le na območju prostorskega izvedbenega akta. To pa je po zakonu o razlastitvi in prisilnem prenosu nepremičnin (Uradni list SRS, št. 5/80) le zazidalni načrt kot mikrolokacijski urbanistični dokument. Taki dokumenti za stara mestna jedra niso bili sprejeti. Po navedenem je treba določbo v osnutku preveriti. Isto velja tudi za določbo 9. člena osnutka, ki urbanistični in zazidalni načrt zamenja s prostorskim izvedbenim aktom.

Tudi iz 7. člena osnutka izhaja, da ni jasno, kaj pomeni prostorski izvedbeni akt.

8. Vir sredstev, to je financiranje investitorjev, se preveč prepleta z istim virom sredstev po osnutku zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o komunalnih dejavnostih posebnega družbenega pomena. Enako velja tudi za drugi vir, nadomestilo za uporabo stavbnega zemljišča. To je posebej očitno po 24. f členu osnutka zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o komunalnih dejavnostih. Treba je uskladiti 24. f člen osnutka citiranega zakona in 45. člen osnutka zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o upravljanju in razpolaganju s stavbnim zemljiščem.

9. Kakšen je položaj delovne skupnosti, ki opravlja administrativno-tehnične posle za stavbno zemljiško skupnost. O tem v osnutku ni določb in jih je treba zapisati.

10. Komunalni objekti in drugi objekti ter naprave skupne in individualne rabe morajo biti v obeh osnutkih zakona enako navedeni. Zato naj se ustrezni členi v osnutku zakona (12. in 15. člen) uskladijo.

11. V oddajo zemljišča brez javnega razpisa naj se vključi tudi stanovanjska zadruga, kakor je to določeno po veljavnem zakonu. Zato naj se dopolni 30. člen osnutka.

12. Prouči naj se primernost in umestnost javnega razpisa, ki zamenjuje pojem javnega natečaja po veljavnem zakonu, kajti ne gre zgolj za gospodarski in materialni učinek, temveč za pravilno izvajanje stanovanjske politike in doseganja splošnih družbenih interesov. Ker ne gre le za najboljšega ponudnika, temveč se interesenta ocenjuje tudi po socialnih in drugih razmerah, v katerih živi, bo s tem zagotovljeno pravilno oddajanje stavbnih zemljišč.

Predsednik Emil Tomažič: Hvala lepa! Kdo še želi besedo? Besedo ima tovariš Erih Mohorko, delegat Zbora združenega dela, področje prosvete in kulture, 8. okoliš, Ljutomer. Prosim!

Erih Mohorko: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Naše pripombe se v glavnem skladajo s pripombami poročevalcev pred menoj, zato jih ne bi čital, ampak bi jih oddal v pismeni obliki.

Predsednik Emil Tomažič: Hvala! Kdo še želi besedo? (Nihče.) Če ne želi nihče več razpravljati, zaključujem razpravo.

Želel bi vas opozoriti, da bi se morali odločiti o predlogu sklepa, ki ga imate pred seboj z oznako ESA 582. V 1. točki je glede na dosedanjo razpravo vključen predlog, da se sklepanje odloži. Mislim, da je tudi v razpravi bilo to predlagano.

Prosim vas, da vzamete v roke pismo predsednice Sveta za družbenopolitični sistem Mare Žlebnik, ki ga je poslala predsednikom in sekretarjem zborov. V njem nas seznanja s stališči sekretariatov svetov za družbenopolitični sistem. V prilogi so mnenja in ugotovitve teh svetov. Želel bi vas opozoriti predvsem na 6. točko teh mnenj in ugotovitev, kjer piše naslednje: Sekretariati sveta predlagajo, da zbori Skupščine SR Slovenije razpravljajo o osnutku zakona na svojih sejah dne 15. 7. 1981 in ga posredujejo v razpravo občinskim skupščinam ter drugim zainteresiranim družbenim dejavnikom v občinah, tako da bi po nadaljevanju razprave osnutek pred sprejemom še dogradili. To je v skladu s tem, kar sem prej govoril in kar imamo zapisano v 1. točki predlaganega sklepa.

Glede na to predlagam, da dopolnimo najprej 4. točko. Za besedami »pisane pripombe skupin delegatov« dodamo besedilo »in mnenja in ugotovitve sekretariatov vseh svetov pri Predsedstvu Socialistične zveze«. Dodali bi še 5. točko, da Zbor združenega dela predlaga občinskim skupščinam in drugim zainteresiranim družbenim dejavnikom v občinah, da o osnutku zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o upravljanju in razpolaganju s stavbnim zemljiščem razpravljajo, če o njem še niso razpravljali.

Predlagam, da se najprej dogovorimo o tem, ali se strinjamo s tako dopolnjenim sklepom. Se s tem strinjate? (Da.) Potem predlagam, da preidemo na glasovanje. Glasovali bomo torej o predloženem sklepu, skupaj s predlaganimi dopolnitvami v 4. točki in z dodatno novo 5. točko sklepa. Kdor je za predlog sklepa, skupaj z dopolnitvami, naj prosim glasuje! (128 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (En delegat.)

Ugotavljam, da je predlog sklepa sprejet z večino glasov.

Medtem se nam je pridružil še en delegat iz 38. okoliša, gospodarsko področje, Ljubljana-Šiška, tako da je na današnji seji zbora navzočih 137 delegatov.

Videti je, da je zadeva razčiščena tudi glede 5. točke dnevnega reda, to je v zvezi s predlogom zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o volitvah in delegiranju v skupščine.

Verjetno pa želi tovariš Ivan Rau kot predstavnik predlagatelja besedo? (Da.)

Ivan Rau: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Po posvetovanju o dodatnem amandmaju k 4. členu predloga je Družbenopolitični zbor sprejel amandmaje Izvršnega sveta, tako kot so bili predlagani. Torej se 4. člen ne črta, ker je bilo ocenjeno, da naj se samostojnim umetnikom vendarle da možnost oblikovanja posebnih skupnosti, da bi lahko uresničevali svoje ustavne pravice.

Tako v imenu Izvršnega sveta predlagam, da zbor glasuje samo o predlaganih amandmajih Izvršnega sveta, to se pravi, da se dodata novi 1. a člen — dopolnitev in sprememba 5. člena zakona. Nadalje, da se doda novi 3. a člen — dopolnitev 17. člena in da se črtajo 8., 9. in 10. člen.

Predsednik Emil Tomažič: Hvala lepa! To pomeni, da lahko nadaljujemo delo. Želijo poročevalci delovnih teles v zvezi s to točko dnevnega reda besedo? (Ne želijo.) Prehajamo na razpravo. Želi kdo razpravljati? (Nihče.)

Zaključujem razpravo in prehajamo na glasovanje. Najprej bomo glasovali o amandmajih Izvršnega sveta in nato o predlogu zakona.

Dajem na glasovanje amandma Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije k 1. a členu. Kdor je za amandma Izvršnega sveta k temu členu, naj prosim glasuje! (122 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je amandma Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije k 1. a členu soglasno sprejet.

Dajem na glasovanje amandma Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije k 3. a členu. Kdor je za amandma Izvršnega sveta k temu členu, naj prosim glasuje! (121 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je amandma Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije k 3. a členu soglasno sprejet.

Dajem na glasovanje še amandmaje k 8., 9. in 10. členu in predlagam zboru, da o teh amandmajih glasujemo skupaj. Se zbor s tem strinja (Da.)

Kdor je za amandmaje Izvršnega sveta k 8., 9. in 10. členu, naj prosim glasuje! (122 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da so amandmaji Izvršnega sveta k 8., 9. in 10. členu predloga zakona soglasno sprejeti.

Dajem na glasovanje predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o volitvah in delegiranju v skupščine v celoti. Kdor je za predlog zakona, naj prosim glasuje! (123 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o volitvah in delegiranju v skupščine soglasno sprejet.

Prehajamo na 9. točko dnevnega reda, to je na predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o Narodni banki Jugoslavije in enotnem monetarnem poslovanju narodnih bank republik in narodnih bank avtonomnih pokrajin, ki ga je Skupščini SR Slovenije predložil Zbor republik in pokrajin Skupščine SFR Jugoslavije.

K predlogu zakona ste z dopisom prejeli sklep, ki ga je zbor sprejel k osnutku zakona in poročilo delegacije o poteku usklajevanja osnutka zakona.

Danes ste na klop prejeli mnenje Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije, poročilo Zakonodajno-pravne komisije in predlog odloka o soglasju k predlogu zakona, ki ga je predložil Odbor za finance našega zbora.

Želi predstavnik delegacije besedo? (Ne želi.) Vprašujem predstavnika Izvršnega sveta, če želi besedo? (Ne želi.) Vprašujem tudi poročevalce delovnih teles, če želijo besedo? (Ne želijo.)

Pričenjam razpravo. Želi kdo razpravljati? (Nihče.)

Zaključujem razpravo in prehajamo na glasovanje. Na glasovanje dajem predlog zakona o soglasju k predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o Narodni banki Jugoslavije in enotnem monetarnem poslovanju narodnih bank republik in narodnih bank avtonomnih pokrajin.

Kdor je za predlog odloka, naj prosim glasuje! (124 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlog odloka o soglasju k predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o Narodni banki Jugoslavije in enotnem monetarnem poslovanju narodnih bank republik in narodnih bank avtonomnih pokrajin soglasno sprejet.

Prehajamo na 10. točko dnevnega reda, to je na osnutek odloka o spremembah odloka o določitvi skupnega zneska deviz za potrebe federacije, ki ga je Skupščini SR Slovenije predložil Zbor republik in pokrajin Skupščine SFR Jugoslavije.

Osnutek odloka so prejeli vodje skupin delegatov z dopisom z dne 30. 6. 1981. Danes na klop pa ste prejeli poročilo Odbora za finance našega zbora in poročilo Zakonodajno-pravne komisije.

V zvezi z obravnavo te točke vas obveščam, da gre za obravnavo akta, ki je zaupne narave. Prosim, da to upoštevate! Prav tako prosim, da to upo-

števjajo predstavniki tiska, in sicer v skladu z določbo 400. člena poslovnika naše skupščine.

Želi predstavnik delegacije besedo? (Ne želi.) Želi predstavnik Izvršnega sveta besedo? (Ne želi.) Vprašujem poročevalce delovnih teles, če želijo besedo? (Ne želijo.) Pričenjam razpravo. Kdo želi besedo? (Nihče.)

Zaključujem razpravo in prehajamo na glasovanje.

Zboru predlagam, da sprejme naslednji sklep:

1. Zbor združenega dela Skupščine SR Slovenije daje soglasje k osnutku odloka o spremembah odloka o določitvi skupnega zneska deviz za potrebe federacije v letu 1981.

2. Pooblašča se delegacija Skupščine SR Slovenije v Zboru republik in pokrajin Skupščine SFR Jugoslavije, da po opravljenem usklajevanju da v imenu Skupščine SR Slovenije soglasje k predlogu odloka o določitvi skupnega zneska deviz za potrebe federacije v letu 1981.

Želi kdo o tako oblikovanem predlogu sklepa razpravljati? (Ne.) Če ne, prosim, da o njem glasujete! Kdor je za predlagani sklep, naj prosim glasuje! (125 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlagani sklep soglasno sprejet.

Prehajamo na 11. točko dnevnega reda, to je na predloge in vprašanja delegatov.

Na delegatski vprašnji skupine delegatov za gospodarsko področje, 23. okoliša, Krško in skupine delegatov za kmetijsko dejavnost, 9. okoliša, Trebnje glede izvajanja zveznega pravilnika o kakovosti vin, bo odgovoril Zvone Kovič, pomočnik predsednika Republiškega komiteja za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano.

Zvone Kovič: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Branko Bajc, v imenu skupine delegatov gospodarskega področja, 23. okoliš, Janko Bukovec, delegat 9. okoliša za kmetijstvo, in Boris Veber, v imenu delegacije 1., 2., 3., 4. in 5. okoliša s področja obrtnih in podobnih dejavnosti so zastavili vprašanje v zvezi z zveznim pravilnikom o kakovosti vin.

Glede na to, da so si vprašanja vsebinsko podobna, mi dovolite, da nanje odgovorim hkrati.

Na zastavljena delegatska vprašanja dajemo naslednja pojasnila in odgovore.

Ob sprejemu republiškega zakona o vinu in drugih proizvodih iz grozdja in vina, ki je bil objavljen v Uradnem listu SRS, št. 16/74, je Skupščina sprejela načelno odločitev, da sme vino v promet za neposredno porabo samo vstekleničeno, medtem ko se nevstekleničeno vino sme dajati v promet samo izjemno, in sicer tistih proizvajalcev vina na vinorodnem območju, kjer je bilo vino pridelano, gostinski obrati pa na vinorodnem območju in tudi zunaj njega, če izpolnjujejo predpisane pogoje.

Sprejeto je bilo tudi, da se vse zadeve strokovno tehnične narave proizvodnje in prometa vina uredijo s podzakonskimi predpisi, pri čemer se upoštevajo vsa načela, ki so bila kot sestavina osnutka zakona o vinu obravnavana in sprejeta ob zakonodajnem postopku v takratnem sestavu Skupščine SR Slovenije.

Tako je Republiški sekretariat za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano v skladu z zakonom o vinu leta 1977 izdal pravilnik o minimalnih pogojih za

promet nevstekleničenega namiznega vina z geografskim poreklom in vinskim moštom v gostinskih obratih, leta 1978 pa pravilnik o načinu vodenja registra proizvajalcev vina in minimalnih pogojih za vpis v register.

Med drugim je bilo s temi predpisi urejeno tudi vprašanje proizvodnje in prometa vina »cviček« in točenje nevstekleničenega vina v gostinskih obratih oziroma pri proizvajalcih. Tako pravilnik o označevanju vina in drugih proizvodov iz grozdja, ki je bil objavljen v Uradnem listu SRS, št. 18/77, določa v 2. členu, da mora vino, ki se daje v promet za neposredno porabo, vsebovati najmanj 8,5 vol. % dejanskega alkohola, razen vina »cviček« iz dolenskega vinorodnega okoliša, ki mora vsebovati 7,5 vol. % dejanskega alkohola. Ta izjema velja samo za dolenski vinorodni okoliš in upošteva prirodne danosti in tradicionalni sortni izbor za proizvodnjo tega cvička. Ob tej specifičnosti predelovanja oziroma vsebnosti alkohola v vinu »cviček« je bil ob pripravi pravilnika o kakovosti vina seznanjen tako Zvezni komite za kmetijstvo kot Zvezni zavod za standardizacijo in zahtevana je bila enaka rešitev tudi v zveznih predpisih o vinu.

Pravilnik o načinu vodenja registra proizvajalcev grozdja in vina in o minimalnih pogojih za vpis v register, ki je bil objavljen v 16. številki Uradnega lista iz leta 1978, in pravilnik o minimalnih pogojih za promet nevstekleničenega namiznega vina z geografskim poreklom in vinskim moštom v gostinskih obratih, ki je bil objavljen v 18. številki Uradnega lista SRS iz leta 1977, predpisujeta pogoje glede prostorov, opreme, naprav, strokovne usposobljenosti in druge pogoje, ki jih morajo izpolnjevati proizvajalci vina oziroma gostinski obrati za opravljanje proizvodnje vina, prometa z vinom oziroma za točenje nevstekleničenega vina.

Za izpolnitev predpisanih pogojev iz tega pravilnika so zainteresirani gostinci za točenje nevstekleničenega vina v večini primerov vložili materialna — investicijska sredstva v opremo in za strokovno usposabljanje ter vzgojo gostincev za tovrstno ponudbo vina in ravnanje s takim vinom, prav tako tudi tisti proizvajalci vina — družbeni kot zasebni, ki dajejo svoje vino v promet nevstekleničeno. Za te je Republiški komite za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano organiziral tudi izvedbo tečajev za gostinske delavce in zasebne proizvajalce, ki prodajajo nevstekleničeno vino.

Vsi gostinski obrati, ki točijo vino, so pod stalno kontrolo organov kmetijske inšpekcije. Vsa nevstekleničena vina, preden se dajo v promet, morajo biti analizirana in ocenjena od pooblaščenih organizacij za analizo vina. Tako je vsako tako vino mogoče kontrolirati, tako glede kvalitete kot glede porekla od gostinskega obrata, kjer se vino toči, do proizvajalca vina.

Kmetijska inšpekcija ugotavlja, da je bil od uveljavitve navedenega režima prometa nevstekleničenega namiznega vina z geografskim poreklom v gostinskih obratih storjen velik napredek glede izboljšanja kvalitete odprtih vin, kar se kaže v stalnem upadanju oporečnih vzorcev vina, tako pri proizvajalcih samih kot v gostinskih obratih.

Zvezni pravilnik o kakovosti vina, ki ga je izdal Zvezni zavod za standardizacijo marca tega leta in ki se začne uporabljati 20. septembra tega leta, med drugim v 12. členu določa, da mora namizno vino iz posavskega vinorodnega okoliša vsebovati 8,5 % skupnega alkohola, po prvem odstavku 51. člena pa se vino za neposredno ljudsko uporabo daje v promet samo originalno pakirano v steklenicah, s prostornino do tri litre. V drugem odstavku isti člen določa, da se izjemoma vrhunsko vino z geografskim poreklom daje v promet

za neposredno ljudsko uporabo originalno pakirano v steklenicah s prostornino do 0,75 l.

Na podlagi 31. člena zakona o standardizaciji lahko Zvezni zavod za standardizacijo o kakovosti kmetijskih in živilskih proizvodov predpiše med drugim tudi sestavine, ki jih mora proizvod vsebovati, njihove minimalne količine in vrsto embalaže ter način pakiranja proizvoda.

O predlogu pravilnika je tekla razprava več kot 2 leti, ker so nasprotja med republikami in pokrajinama, glede proizvodnje in prometa vina velika. Republiški komite za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano se med drugim ni strinjal niti z določbo o alkoholni stopnji niti glede določbe točenja samo vstekleničenega vina.

Obe določbi navedenega zveznega pravilnika sta v nasprotju z ureditvijo na tem področju v SR Sloveniji. Vendar glede na to, da republiški zakon o vinu še velja, ni bojazni, da bi prišlo ob letošnji trgatvi do motenj v prodaji vina. Republiški zakon o vinu ni v nasprotju z zveznim zakonom o standardizaciji, pač pa le s pravilnikom o kakovosti vina.

Spričo ustaljene prakse in navad uporabnikov vina pri neposrednih proizvajalcih in gostinskih obratih, razvoja turistične dejavnosti in vinskih cest, kakor tudi že dosežene stopnje usposobljenosti vinogradnikov, vinarjev in gostincev v proizvodnji in ravnanju z nevstekleničenim vinom v prometu v Sloveniji, je Republiški komite za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, prav tako tudi Izvršni svet Skupščine SR Slovenije mnenja, da je potrebno zadržati sedanji uveljavljeni režim v proizvodnji »cvička«, kot prometa z vinom — tako pri proizvajalcih kot v gostinskih obratih v naši republici. To pa pomeni, da moramo zadržati veljavnost 33. in 34. člena republiškega zakona o vinu ter določbe o vinu »cviček« v izvršilnih republiških predpisih.

O tem je Izvršni svet Skupščine SR Slovenije obvestil Zvezni izvršni svet s predlogom, da se SR Sloveniji zagotovi ohranitev uveljavljene ureditve prometa z vinom, v skladu z republiškim zakonom o vinu.

Na podlagi istega sklepa Izvršnega sveta je Republiški komite za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano naslovil na Zvezni zavod za standardizacijo tudi pismo z zahtevo, da se v času do roka uveljavitve pravilnika, to je do 20. septembra letošnjega leta, ponovno proučijo sporna vprašanja in rešijo v tem smislu, da se veljavnost 12. in 51. člena pravilnika za Slovenijo odloži za dobo 5 let in da se v tem času izvajanja obeh točk ureja z republiškimi izvršilnimi predpisi.

Težave, ki jih imajo zlasti v posavskem vinorodnem rajonu v pomanjkanju kletarske opreme za proizvodnjo vstekleničenih vin, izhajajo iz nizke stopnje družbene organiziranosti proizvajalcev grozdja in vina na tem območju.

Glede na dejstvo, da poteka promet vina pretežno prek družbeno organizirane prodaje (trgovine in gostinstva) in da je prisotna velika konkurenca vin iz drugih območij Jugoslavije, ne vidimo možnosti za zasebne proizvajalce posavskega rajona prek njihovih društev, temveč le v okviru družbeno organizirane proizvodnje, z uvajanjem najsodobnejše tehnologije predelave grozdja in pri vinifikaciji v sodobno opremljenih in regionalno ustrezno razmeščenih velikih vinskih kletih. Le-te imajo tudi organizirano prodajno mrežo. Zato bo potrebno prav na tem območju več skupnih naporov v združevanju proizvajalcev v združevanju dela in sredstev za zagotovitev realizacije srednjeročnega plana razvoja vinogradništva in vinarstva tega območja za obdobje 1981—1985,

v okviru srednje in dolgoročnega programa te panoge v SR Sloveniji. Hvala lepa!

Predsednik Emil Tomažič: Hvala lepa! Delegati 22. okoliša Krško in 9. okoliša, Trebnje ter delegati 1., 2., 3., 4. in 5. okoliša obrtna dejavnost, ste z odgovorom zadovoljni? (Da.)

Na delegatsko vprašanje Skupščine občine Ljubljana-Bežigrad glede oblikovanja cene kave na jugoslovanskem tržišču bo odgovoril Avgust Metlika, pomočnik predsednika Republiškega komiteja za tržišče in splošne gospodarske zadeve. Prosim!

Avgust Metlika: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Skupina delegatov Skupščine občine Ljubljana-Bežigrad je zastavila naslednje vprašanje:

Cena surove kave na svetovnem trgu znaša 94 \$ za 100 kg. Ta podatek naj bi bil iz časopisa Politika z dne 28. 6. 1981. Glede na domačo ceno, približno 560 dinarjev za kg, se pri nas lahko kupi le pet ali šest kg pražene kave za nabavno ceno 100 kg surove kave.

Prvič, prosimo, da Izvršni svet pripravi analizo oziroma kalkulacijo, v katere storitve so se prečila sredstva za 94 ali 95 kg surove kave, ki jo je plačal potrošnik. Ta analiza oziroma kalkulacija bi verjetno vsaj delno razjasnila visoko stopnjo inflacije v državi.

In drugič, predlagamo, da se v dogovoru med Zvezno gospodarsko zbornico, uvoznikom kave in našo industrijo izvede vezana trgovina, uvoz surove kave — izvoz gotovih izdelkov naše industrije, kar bi omogočilo prihranek deviznih sredstev za plačilo kave in dodatno zaposlitev naše industrije.

Odgovor je naslednji: Podatek iz časopisa Politika z dne 28. 6. 1981, da znaša cena kave 94 \$ za 100 kg, ni točen. Cena kave na svetovnem tržišču se določa v USA \$ za eno vrečo, ki tehta 50 kg. Verjetno je ta podatek zavedel novinarja v napako. Torej, novinar je verjetno upošteval ceno 94 \$ za 100 kg kave in ne za eno vrečo oziroma 50 kg kave. Ta cena pa je veljala za kavo najslabše kvalitete, ki jo Jugoslavija po veljavnih predpisih ne more uvažati in se prodaja celo zunaj ICO (mednarodna organizacija za kavo), katere članica je tudi Jugoslavija. Države, ki so članice te organizacije, morajo kupovati kavo po cenah, ki jih določa borza za kavo v okviru ICO kvote.

V letošnjem letu oziroma natančno v prvih šestih mesecih letošnjega leta se je gibala borzna cena kave od 2600 dolarjev za tono do 3700 dolarjev za tono. Na osnovi posebnega dogovora z Indijo, Brazilijo in Kolumbijo priznavajo te države pri nakupu kave Jugoslaviji posebne bonuse. Tako je znašala cena kave kvalitete »Robusta« iz Kolumbije 1. 6. 1981 2164 dolarjev za tono, medtem ko se je dnevno gibala borzna cena kave od 2600 do 2950 dolarjev za tono. To je bila najnižja cena kave v tem času.

Kava, ki jo kupuje Jugoslavija, je kupljena v različnih državah in je različnih kvalitet. Glede na kvaliteto kave pa so tudi precejšnje razlike v ceni. Kava, ki je v maloprodaji, je sestavljena iz več mešanic kave — vsaj štirih — kar daje kavi poseben okus, ki smo se ga privadili. Slovenske pražarne so 2. oziroma 3. 6. 1981 pri Republiški skupnosti za cene prijavile kalkulacijo kave, iz katere je razvidno, da je znašala povprečna nakupna cena 3450 dolarjev za tono kave. Na osnovi te nakupne cene znaša maloprodajna cena kave v zrnju 559,98 dinarja za kilogram.

Iz kalkulacije, ki je bila predložena Republiški skupnosti za cene, je razvidno, da znaša povprečna nabavna cena za kilogram kave, to je ob nabavi, 115,40 dinarja. Vsi stroški pri uvozu, pri praženju, stroški prevoza, kalo pri čiščenju, mlevek pri praženju — to je največji strošek — znaša 49,91 dinarja, stroški predelave 39 dinarjev — to dobijo pražarne — stroški trgovine, distribucija, maloprodaja 35 dinarjev, tako da znaša maloprodajna cena kave brez prometnega davka 239,31 dinarjev za kg ali v starih dinarjih 23 931 dinarjev. Tej maloprodajni ceni moramo dodati 34% prometni davek, ki znaša 320,67 dinarjev, tako da znaša maloprodajna cena 55,998 dinarjev za kilogram. Iz tega je torej razvidno, da pri uvozu kave ne gre za izjemno visoke zasluške pražarn oziroma trgovine, temveč je vzrok za tako visoko ceno predvsem visok prometni davek. Prometni davek je višji od marca letos, ko se je od 94 od-tokov povečal na 134.

Še odgovor na drugi del vprašanja. Jugoslavija je pred leti kupovala kavo izključno prek Zvezne direkcije za rezerve prehrabmenih proizvodov v Beogradu. Takratni sistem ni pogojeval nikakršnih povezav nakupa kave z jugoslovanskim izvozom, saj so bile devize zvezni direkciji dodeljene. Nov sistem nakupa, pri katerem pa morajo pražarne same zagotoviti devize, je povzročil, da bo potrebno nakup kave vezati tudi na izvoz jugoslovanskega blaga. Ta sistem je že izdelan v okviru Samoupravne interesne skupnosti za ekonomske odnose s tujino. Pri tem pa ne gre za vezavo 1 : 1, kot je predlagano v tem delegatskem vprašanju, temveč mora uvoznik izvoziti veliko več, kot lahko uvozi. Hvala lepa!

Predsednik Emil Tomazič: Delegati iz Bežigrada, ste zadovoljni z odgovorom? Z odgovorom najbrž da, s ceno pa najbrž vsi skupaj nismo zadovoljni!

Želi še kdo postaviti delegatsko vprašanje? (Nihče.)

S tem zaključujem to točko dnevnega reda. Na koncu moram še ugotoviti, ali smo usklajeni pri vseh točkah dnevnega reda, kjer sprejemamo končne odločitve z ostalima dvema zboroma. Moram vas informirati, da tega še ne vemo. Videti je, da se je nekaj zapletlo pri zakonu o volitvah, ker so nekje vendarle upoštevali črtanje 4. člena. Zato prosim, če bi bilo potrebno zakon usklajevati, da bi se sestali po skupni seji. Upam, da to ne bo potrebno!

Dnevni red je s tem izčrpan. Če se ne bomo vrnili zaradi usklajevanja, se vam zahvaljujem za udeležbo na današnji seji in za vašo aktivnost. Opozoriti vas tudi želim, da se sestanemo v polnem številu na skupni seji ob 13. uri, kjer se bomo udeležili slovesne razglasitve ustavnih amandmajev in ustavnega zakona.

(Seja zбора je bila zaključena ob 11.55.)

63. seja

(28. julija 1981)

Predsedoval: Emil Tomažič,
predsednik Zbora združenega dela

Pričetek seje ob 9. uri.

Predsednik Emil Tomažič: Tovarišice in tovariši delegati! Pričenjam 63. sejo Zbora združenega dela Skupščine SR Slovenije.

Najprej bomo izvolili Komisijo za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja za današnje sejo zbora in verificirali pooblastila. Zboru predlagam, da v Komisijo za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja izvoli naslednje delegate: za predsednika Aleksandra Willewalda, za člana pa Branka Pavletiča in Zdravka Grudna. So predlagani delegati navzoči? (Da.)

Želi kdo o tem predlogu razpravljati? (Ne želi.) Prehajamo na glasovanje. Kdor je za predlog, naj prosim to potrdi z dvigom roke! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da so bili v Komisijo za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja za današnje 63. sejo Zbora združenega dela izvoljeni delegati v predlaganem sestavu.

Prosim verifikacijsko komisijo, da se sestane in pripravi poročilo za zbor.

Na današnje sejo zbora so vabljeni člani Sveta republike, člani Sveta federacije iz SR Slovenije, predstavniki Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije, Republiške konference Socialistične zveze delovnega ljudstva Slovenije, Republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije, Gospodarske zbornice Slovenije, Samoupravne interesne skupnosti za ekonomske odnose s tujino, Skupščine Izobraževalne skupnosti Slovenije, Skupščine Raziskovalne skupnosti Slovenije, Skupščine Kulturne skupnosti Slovenije, Zdravstvene skupnosti Slovenije, Skupnosti socialnega varstva Slovenije, Republiške skupnosti za ceste, Zveze stanovanjskih skupnosti Slovenije, Samoupravne interesne skupnosti elektrogospodarstva Slovenije, Samoupravne interesne skupnosti za železniški in luški promet, Samoupravne interesne skupnosti za nafto in plin, Samo-

upravne interesne skupnosti za PTT promet, Sklada skupnih rezerv gospodarstva SR Slovenije, Narodne banke Slovenije, Ljubljanske banke — združene banke, Zadrुžne zveze Slovenije, Andrej Levičnik, generalni direktor Službe družbenega knjigovodstva v SR Sloveniji in Mirko Jamar, guverner Narodne banke Slovenije.

Na sejo zborna so vabljeni tudi predsedniki odborov našega zbora, člani delegacije Skupščine SR Slovenije v Zboru republik in pokrajin Skupščine SFR Jugoslavije, delegati iz SR Slovenije v Zveznem zboru Skupščine SFR Jugoslavije ter poročevalci odborov in komisij, in sicer: Franc Huber in Francka Herga, poročevalec Odbora za finance, Franc Krabonja, poročevalec Odbora za agrarno politiko, Ivan Zelenšek, poročevalec Odbora za družbenoekonomske odnose, Franc Vičar, poročevalec Odbora za družbenoekonomski razvoj, Karlo Marsel, poročevalec Komisije za pravosodje, Tomaž Kavčič, poročevalec Komisije za volitve, imenovanja in administrativne zadeve in Tone Kugonič, poročevalec Zakonodajno-pravne komisije.

Prosim vse delegate, ki nameravajo na današnji seji zborna zastaviti delegatska vprašanja, da posredujejo ta vprašanja v pisni obliki že sedaj na začetku seje, da bi lahko o njih obvestili Izvršni svet oziroma ustrezne republiške funkcionarje in bi jim na ta način omogočili, da nam dajo na zastavljena delegatska vprašanja odgovore že na današnji seji.

Ker obravnavamo na današnji seji nekatere zadeve v zadnji fazi, predlagam delegatom, ki nameravajo predložiti amandmaje, da tudi to čimprej opravijo.

Obveščam vas, da ste na klop prejeli seznam gradiv k posameznim točkam dnevnega reda in zato teh gradiv ne bom posebej navajal. Prav tako ste za današnjo sejo dobili na klop seznam predstavnikov Izvršnega sveta k posameznim točkam dnevnega reda in zato tudi teh pri obravnavi posameznih zadev ne bom posebej navajal.

Ugotavljam, da je verifikacijska komisija končala s svojim delom. Prosim predsednika komisije, da poroča zboru.

Aleksander Willewaldt: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Komisija za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja Zborna združenega dela Skupščine SR Slovenije je ugotovila naslednje.

Zborna združenega dela šteje 150 delegatov. Za današnjo sejo je predložilo delegatska pooblastila 142 delegatov, in sicer: iz gospodarskega področja 87 delegatov, iz prosvetno-kulturnega področja 17 delegatov, iz socialno-zdravstvenega področja 12 delegatov, iz kmetijske dejavnosti 15 delegatov, iz obrtne in podobnih dejavnosti 5 delegatov, iz delovnih skupnosti državnih organov in družbenopolitičnih organizacij in društev ter drugih delovnih skupnosti 5 delegatov, iz delegacij aktivnih vojaških oseb in civilnih oseb v službi v oboroženih silah SFRJ 1 delegat.

Na današnji seji niso navzoči delegati iz naslednjih področij oziroma okolišev: iz gospodarskega področja 29. okoliš 1 delegat, 36. okoliš 1 delegat, 37. okoliš 1 delegat, skupaj 3 delegati; iz prosvetno-kulturnega področja 4. okoliš 1 delegat, iz socialno-zdravstvenega področja 5. okoliš 1 delegat, iz kmetijske dejavnosti 2. okoliš 1 delegat, 4. okoliš 1 delegat, 8. okoliš 1 delegat, skupaj 3 delegati; skupno torej ni navzočih 8 delegatov.

Komisija je pregledala vsa predložena pooblastila in ugotovila, da so vsa pooblastila v skladu z zakoni in ustavo SR Slovenije, zato predlaga, da Zbor združenega dela vsa predložena pooblastila verificira.

Predsednik Emil Tomažič: Hvala lepa. Želi kdo razpravljati o poročilu komisije? (Ne želi.)

Prehajamo na glasovanje. Kdor je za sprejem poročila, naj to potrdi z dvigom roke! Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno potrdil poročilo Komisije za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja ter s tem verificiral pooblastila delegatov za 63. sejo Zbora združenega dela.

Prav tako ugotavlja, da lahko zbor veljavno odloča, ker je na seji navzoča večina delegatov.

Pred določitvijo dnevnega reda vas želim obvestiti, da bomo na skupnem zasedanju skupaj z delegati Zbora občin in Družbenopolitičnega zbora poslušali ekspeze predsednika Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije tovariša Janeza Zemljariča k poročilu Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije o uresničevanju družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1981—1985 ter resolucije o družbenoekonomski politiki in razvoju SR Slovenije v letu 1981 in k ukrepom Izvršnega sveta. V zvezi z uresničevanjem družbenega plana in okrepi tekoče ekonomske politike bo na skupnem zasedanju govoril tudi tovariš dr. Marijan Breclj, član Predsedstva SR Slovenije. Na skupnem zasedanju bomo poslušali tudi tovariša Marka Bulca, vodjo delegacije Skupščine SR Slovenije v Zboru republik in pokrajin Skupščine SFR Jugoslavije, ki bo poročal o sklepih Zbora republik in pokrajin Skupščine SFR Jugoslavije v zvezi s poročilom Zveznega izvršnega sveta o gospodarski situaciji v letošnjem letu.

Prehajamo na 1. točko dnevnega reda, to je na določitev dnevnega reda 63. seje Zbora združenega dela.

O razširitvi dnevnega reda s predlogom zakona o dopolnitvi zakona o skladih skupnih rezerv smo se načelno dogovorili že na seji 24. junija letos, ko smo obravnavali predlog za izdajo z osnutkom tega zakona. Zaradi kratkega roka za pripravo zakonskega predloga tega ni bilo mogoče pripraviti do sklica za današnjo sejo, pač pa vam je bil predložen s krajšim rokom za obravnavo.

Enako velja tudi za predlog zakona o spremembi zakona o samoupravnih sodiščih in predlog zakona o spremembi zakona o prekrških, ki sta bila prav tako obravnavana na seji zbora 24. junija 1981. Ker k navedenima zakonskima osnutkoma ni bilo pripomb, ni zadržkov, da jih ne bi čimprej sprejeli. Zato predlagam, da te zakone uvrstimo v dnevni red današnje seje.

Tudi z akti, ki jih je predložil Zbor republik in pokrajin Skupščine SFR Jugoslavije, in sicer: z osnutkom dopolnitve resolucije o politiki uresničevanja družbenega plana Jugoslavije za obdobje 1981—1985 v letu 1981, z osnutkom zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o deviznem poslovanju in kreditnih odnosih s tujino, z osnutkom zakona o uvedbi posebne zvezne takse za delo carinskih organov in s predlogom zakona o ratifikaciji sporazuma o garanciji med SFR Jugoslavijo in Mednarodno banko za obnovo in razvoj, z oznako YU 1951, je bilo potrebno razširiti predlog dnevnega reda za današnjo sejo. Predlagani so po skrajšanem postopku, zato ker jih bo Zbor republik in pokrajin Skupščine SFR Jugoslavije obravnaval že konec julija oziroma v prvih

dneh avgusta. Zato je predsednik tega zbora zaprosil, da jih obravnavamo na današnji seji.

Izvršni svet Skupščine SR Slovenije nam je za današnjo sejo predložil 5 zakonov. Ko je Izvršni svet obravnaval najnovejše podatke o izvajanju resolucije o družbenoekonomski politiki in razvoju SR Slovenije v letošnjem letu, je ponovno ugotovil, da na nekaterih ključnih področjih še vedno ne uresničujemo začrtanih in sprejetih nalog. Zato predlaga intervencijske ukrepe za odpravo nekaterih ugotovljenih neskladij. Na to ste bili opozorjeni s pismom, s katerim vam je bila poslana ocena Predsedstva SFR Jugoslavije in njegovi sklepi glede sedanjega gospodarskega položaja ter tudi pismo Predsedstva SFR Jugoslavije.

Z namenom, da bi bili sproti seznanjeni s pripravljajočimi se ukrepi, je predsednik naše Skupščine sklical poseben posvet s predsedniki občinskih skupščin, predsednik Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije pa posvete s predsedniki izvršnih svetov občinskih skupščin. Prepričan sem, da ste bili na ta način sproti obveščeni o vseh predvidenih in možnih ukrepih.

Prav tako so sredstva javnega obveščanja sproti in realno obveščala o vsem tem. Izvršni svet je predlog vseh teh ukrepov sprejel na svoji seji 23. julija letos. Že naslednji dan so bili vsi ti akti poslani vsem delegatom in upam, da ste jih dobili še pravočasno. Ne glede na to pa smo vam pripravili te zakone tudi danes na klop in to za primer, če zaradi tehničnih motenj morda le ni kdo pravočasno prejel gradiva.

Zavedamo se, da je bil rok za obravnavo teh zakonov v delegatski bazi odločno prekratek. Prepričan pa sem, da je bila vsa aktivnost v tem mesecu v sindikatih, v Socialistični zvezi, na regijskih posvetih in v vseh drugih oblikah seznanjanja tako široka, da se je bilo mogoče vendarle seznaniti z nalogami, ki jih moramo opraviti, če želimo v kar največji meri uresničiti cilje družbenega in ekonomskega razvoja v letošnjem letu. Predlagani ukrepi za uresničevanje politike ekonomske stabilizacije so tudi realizacija sklepa Zbora združenega dela, ki ga je sprejel v mesecu aprilu ob ocenjevanju gospodarskih gibanj v prvih mesecih letošnjega leta.

Glede na vse te utemeljitve predlagam zboru, da uvrstimo na dnevni red današnje seje še:

- predlog zakona o začasni prepovedi razpolaganja z delom družbenih sredstev za gradnjo in nakup določenih objektov in opreme v letu 1981,
- predlog zakona o spremembah zakona o uvedbi in stopnjah republiških davkov in taks,
- predlog zakona o spremembah zakona o proračunu SR Slovenije za leto 1981,
- predlog zakona o dopolnitvi zakona o prispevku za pokrivanje dela stroškov enostavne reprodukcije Železniškega gospodarstva Ljubljana v letu 1981,
- predlog zakona o dopolnitvi zakona o združevanju dela sredstev uporabnikov družbenih sredstev za financiranje izgradnje energetskih objektov v letu 1981.

Predvidevamo, da bo predsednik Izvršnega sveta v svojem ekspezeju dal podrobnejšo informacijo in tudi obrazložitev glede skrajšanega postopka. Izvršni svet je namreč predlagal, da navedene zakone obravnava naš zbor na podlagi 295. člena poslovnika Skupščine SR Slovenije, se pravi po hitrem postopku.

Predlagam, da se do tega predloga opredelimo hkrati za vseh 5 zakonov, ker gre v vseh primerih pravzaprav za enake razloge, ki dovoljujejo oziroma narekujejo hitri postopek. Želi morda predstavnik Izvršnega sveta dodatno obrazložiti razloge za hitri postopek? (Ne želi.)

Dajem v obravnavo predlog Izvršnega sveta glede hitrega postopka za vseh 5 zakonov. Želi kdo o tem razpravljati? (Ne želi.) Če ne želi, potem prosim, da se o predlogu izrečemo.

Kdor je za predlog Izvršnega sveta, da se predlogi zakonov obravnavajo po hitrem postopku, naj prošim glasuje z dvigom roke! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlog Izvršnega sveta, da se predlogi zakonov obravnavajo po hitrem postopku, soglasno sprejet.

Izvršni svet naše Skupščine je predlagal, da naj z današnje seje zбора odložimo predlog zakona o davkih občanov, ker je glede na dosedanje razprave potrebno še proučiti nekatere rešitve. Zato predlagam zboru, da tega zakona danes ne obravnavamo.

Glede na vse povedano predlagam zboru, da sprejme za današnjo sejo naslednji dnevni red:

1. določitev dnevnega reda 63. seje Zborá združenega dela,
2. odobritev zapisnikov 61. in 62. seje Zborá združenega dela,
3. poročilo Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije o uresničevanju družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1981—1985 ter resolucije o družbeno-ekonomski politiki in razvoju SR Slovenije v letu 1981,
4. predlog zakona o začasni prepovedi razpolaganja z delom družbenih sredstev za gradnjo in nakup določenih objektov in opreme v letu 1981,
5. predlog zakona o spremembah zakona o uvedbi in stopnjah republiških davkov in taks,
6. predlog zakona o spremembah zakona o proračunu SR Slovenije za leto 1981,
7. predlog zakona o dopolnitvi zakona o prispevku za pokrivanje dela stroškov enostavne reprodukcije Železniškega gospodarstva v letu 1981,
8. predlog zakona o dopolnitvi zakona o združevanju dela sredstev uporabnikov družbenih sredstev za financiranje izgradnje energetskih objektov v letu 1981,
9. osnutek zakona o dodatnem prispevku solidarnosti v letih 1982 do 1985,
10. predlog za izdajo zakona o izpolnjevanju obveznosti SR Slovenije do sklada federacije za kreditiranje gospodarsko manj razvitih republik in SAP Kosovo,
11. osnutek dopolnitve resolucije o politiki uresničevanja družbenega plana Jugoslavije za obdobje 1981—1985 v letu 1981,
12. poročilo o izvajanju sklepov in stališč Skupščine SR Slovenije o temeljnih usmeritvah za organiziranje in razvoj zunanjetrgovinske mreže in zunanjetrgovinskih kadrov doma in v tujini,
13. letno poročilo o delu Službe družbenega knjigovodstva v SR Sloveniji za leto 1980,
14. predlog zakona o dopolnitvah zakona o skladih skupnih rezerv,
15. predlog zakona o spremembi zakona o samoupravnih sodiščih,
16. predlog zakona o spremembi zakona o prekrških,
17. osnutek zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o deviznem poslovanju in kreditnih odnosih s tujino,

18. osnutek zakona o uvedbi posebne zvezne takse za delo carinskih organov,

19. predlog zakona o ratifikaciji sporazuma o garanciji med SFR Jugoslavijo in Mednarodno banko za obnovo in razvoj (YU 1951),

20. predlog dogovora o valorizaciji katastrskega dohodka,

21. volitve in imenovanja,

22. predlogi in vprašanja delegatov.

Predlaga kdo kakšno spremembo predlaganega dnevnega reda? (Ne.)

Dajem predlog dnevnega reda na glasovanje. Kdor je za predlagani dnevni red, naj to potrdi z dvigom roke! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je dnevni red za današnjo sejo Zbora združenega dela soglasno sprejet.

Prehajamo na 2. točko dnevnega reda, to je na odobritev zapisnikov 61. in 62. seje Zbora združenega dela.

Zapisnika ste dobili. Ima kdo kakšno pripombo ali predlog za dopolnitve? (Ne.)

Ugotavljam, da sta zapisnika 61. in 62. seje Zbora združenega dela odobrena.

Sedaj bomo počakali na delegate ostalih dveh zborov zaradi skupnega zasedanja.

(Seja zbora je bila prekinjena ob 9.30 in se je nadaljevala ob 12.20.)

Predsednik Emil Tomažič: Nadaljujemo z delom. Glede na obsežno delo, ki nas danes čaka, in glede na pomembnost in vsebino posameznih vprašanj dnevnega reda, pa tudi glede na število prijavljenih razpravljalcev, ki jih je že sedaj prek 20, predlagam zboru, da določi delegata, ki bi mi pomagal pri vodenju današnje seje.

Predlagam, da bi za to določili in izvolili tovariša Rajka Orešnika, delegata Zbora združenega dela za področje gospodarstva, 16. okoliš, Maribor. Se delegati strinjate s tem? (Da.)

Prav tako bi predlagal vsem delegatom, predstavnikom predlagateljev in gostom, da bi svoje uvodne obrazložitve kar najbolj skrajšali. Mislim, da bi bilo prav, če se orientacijsko dogovorimo za pet minut, razen seveda v primerih, ko je treba kakšno posamezno zadevo še posebej dodatno obrazložiti. Delegate prosim in hkrati predlagam, da bi sledili razpravam ter da bi se v primerih, ko bi šlo za ponavljanje razprave omejili samo na tisti del svoje razprave, ki je zbor še ni poslušal. To je moja sugestija, od vas pa je odvisno, če boste to upoštevali.

Prosil bi še, da bi bile zlasti pri 3. točki dnevnega reda razprave kar najbolj konkretne, zlasti zato, da bi na ta način olajšali delo naši skupini delegatov, ki bo morda na osnovi razprav morala spremeniti ali dopolniti predlog stališč in sklepov, ki jih imamo pred seboj.

Prehajamo na 3. točko dnevnega reda, to je na poročilo Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije o uresničevanju družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1981—1985 ter resolucije o družbenoekonomski politiki

in razvoju SR Slovenije v letu 1981, ki ga je Skupščini SR Slovenije predložil Izvršni svet.

Poročilo je bilo objavljeno v Poročevalcu številka 14. K poročilu ste kot gradiva prejeli analizo izvajanja družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1981—1985 ter resolucije o družbenoekonomski politiki in razvoju SR Slovenije v letu 1981, ki je bila objavljena v Poročevalcu številka 14, energetska bilanco SR Slovenije za leto 1981, usmeritve in stališča Republiške konference Socialistične zveze delovnega ljudstva Slovenije, predloge in stališča Predsedstva Republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije, mnenja in stališča Republiškega sveta za gospodarski razvoj in ekonomsko politiko, ki so bila objavljena v Poročevalcu številka 16, ugotovitve in sklepe Gospodarske zbornice Slovenije o gospodarskih gibanjih v začetku letošnjega leta, poročilo skupine delegatov za proučitev poročil Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije o izvajanju resolucije o družbenoekonomski politiki in razvoju SR Slovenije v letu 1981 in resolucije o izvajanju družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1981—1985 v letu 1982, skupno poročilo Odborov našega zbora za družbenoekonomske odnose, družbenoekonomski razvoj, za finance in za agrarno politiko in poročilo Komisije za volitve, imenovanja in administrativne zadeve.

Ekspoze k tej točki dnevnega reda smo poslušali na skupnem zasedanju. K poročilu Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije o uresničevanju družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1981—1985 ter resolucije o družbenoekonomski politiki in razvoju SR Slovenije v letu 1981 ste prejeli predlog stališč in sklepov, ki je pripravljen na podlagi vseh dosedanjih razprav o tem poročilu. Tako naj bo predmet razprav tudi predloženi predlog stališč in sklepov.

Predlagam, da skupina delegatov za proučitev poročil Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije o izvajanju resolucije o družbenoekonomski politiki in razvoju SR Slovenije v letu 1981 in resolucije o izvajanju družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1981—1985 v letu 1982, ki je navzoča na seji zbora, spremlja razpravo in po končani razpravi zboru predlaga morebitne spremembe in dopolnitve k predlogu stališč in sklepov.

Glede na to, da sem sam član te skupine delegatov in ker moram voditi sejo zbora, ne bom mogel sodelovati pri delu medzborovske skupine. Zato predlagam, da se v skupino v imenu našega zbora dodatno vključi tovariš Franc Vičar, predsednik Odbora za družbenoekonomski razvoj. Se delegati strinjate s tem predlogom? (Da.)

Prvi ima besedo tovariš Ivan Zelenšek, poročevalec medzborovske skupine delegatov.

Ivan Zelenšek: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Dovolite mi, da v imenu medzborovske skupine delegatov spregovorim nekaj uvodnih besed k poročilu Izvršnega sveta in k predlogu stališč in sklepov, ki jih je ta skupina predložila in jih imate tudi na klopi.

Skupina delegatov je poročilo Izvršnega sveta obravnavala na treh sejah in iz teh obravnav pripravila poročilo, ki ste ga prejeli. Skupina je na seji 23. tega meseca na podlagi dosedanjih obravnav pripravila predlog stališč in sklepov, ki naj bi jih danes sprejeli zbori.

Posebej želim poudariti, da je skupina pri pripravi teh predlogov izhajala tako iz obravnave v delovnih telesih zborov in Skupščine, kot iz vseh drugih

obravnav v Socialistični zvezi, v Zvezi sindikatov, v Gospodarski zbornici, v nekaterih občinah in samoupravnih interesnih skupnostih.

Z vsemi temi stališči in mnenji ste seznanjeni. Skupina prav zato ni želela povzemati številnih predlogov in ocen ter tudi akcijskih usmeritev, temveč je izhajala iz enotno izraženih stališč, ki poudarjajo vlogo družbenega planiranja, njegovo dosledno izvajanje in odgovornost za to vlogo, vlogo delegatskih skupščin in nalog republiške Skupščine glede na pismo Predsedstva SFR Jugoslavije in njegove sklepe ter nadaljnje aktivnosti pri uresničevanju politike ekonomske stabilizacije in razvoju samoupravljanja.

Skupina v predlogu stališč in sklepov v 1. točki poudarja pomen sistema družbenega planiranja kot osnovo za urejanje družbenoekonomskih odnosov, ki hkrati z zakonom o združenem delu tvorijo neločljivo celoto. To dejstvo je bilo doslej premalo upoštevano in po mnenju skupine, pa tudi iz poročil Izvršnega sveta izhaja, da neuresničevanje pravic, obveznosti in odgovornosti, sprejetih s plani oziroma s sporazumi in dogovori o njihovih temeljih, pomenijo kršitve samoupravljanja in oviro za skupna stabilizacijska prizadevanja.

Zato je posebej poudarjeno, da mora postati spremljanje uresničevanja planov na vseh ravneh stalna aktivnost in pogoj, da na realnih osnovah, s politično veljavo in pripravljenostjo uveljavljamo kontinuirano planiranje, ker bo le tako plan instrument usmerjanja tokov družbene reprodukcije in usklajevanja materialnih odnosov z realnimi gospodarskimi gibanji.

Delegatska skupščina in njeni zbori imajo poleg odgovornosti za določanje politike tudi dolžnost spremljanja, kako se ta politika uresničuje. Skupina zato v 2. točki sklepa predlaga, da posamezni udeleženci dogovora o temeljih družbenega plana poročajo ali pripravijo informacijo za zbor o uresničevanju nalog na tistih področjih, na katerih so ugotovljena odstopanja od plana in od letošnje resolucije.

Glede na to, da gre za ključna vprašanja razvoja, je v tej točki v alineah navedena tudi vsebina poročila in informacije, ki jo bodo zbori obravnavali v skladu s svojimi pristojnostmi, pri čemer ima posebno mesto Zbor združenega dela. Za usklajeno delo bo zato potrebno v periodičnem delovnem načrtu zbora za jesen naloge tudi rokovno opredeliti in pri tem upoštevati, da so to prednostne naloge, zaradi njihove aktualnosti in nujnosti obravnave pa vselej tudi ne bo mogoče v celoti spoštovati poslovnih rokov. Poudariti želim še, da bo ob pripravi periodičnega delovnega načrta potrebne naloge in roke uskladiti z njihovimi nosilci, pri čemer pa smo v skupini menili, da bi bilo potrebno že v septembru ali v začetku oktobra obravnavati naloge in ukrepe na področju kmetijstva in prehrane, problem ekonomskih odnosov s tujino, vprašanje izgub, investicij, uresničevanje politike cen in tako dalje.

Poleg tega je bilo v skupini ugotovljeno, da je za september s periodičnim delovnim načrtom že predvidena obravnava problematike zaposlovanja in zato v tej točki ni posebej navedeno. Prav tako ni posebej navedeno vprašanje izgub naših organizacij združenega dela v tujini, čeprav bodo tudi ta vprašanja zajeta zlasti v obravnavi v delovnih telesih. Enako velja za informacijo Samoupravne interesne skupnosti za ekonomske odnose s tujino, ki mora skupaj z bankami poročati tudi o terminskih prodajah deviz. To je nekaj podrobnih vprašanj, ki so bila izražena zlasti v obravnavi v delovnih telesih, zato jih posebej ne navajam.

V zvezi z opredelitvami do materialnih bilanc v prvi alineji 2. točke podarjam, da smo v skupini menili, da morajo biti te bilance sestavni del meto-

dologije planiranja in način, po katerem združeno delo zlasti v splošnih združenjih spoznava možnosti za dohodkovno povezovanje in sporazumevanje o skupno ustvarjenem dohodku. Dejstvo, da je bila od vseh pripravljenih materialnih bilanc uporabljena le bilanca za področje agroživilstva, kaže, da to pot premalo upoštevamo in da dejansko nismo pripravljeni izhajati iz strokovnih analitskih podlag, temveč le ozko iz planov temeljnih samoupravnih organizacij in skupnosti. To pa zavira vzpostavljanje trdnih medsebojnih povezav in soodvisnosti oziroma soodgovornosti v družbeni reprodukciji. Posledica tega pa so med drugim tudi pretrgane reprodukcijske verige tako v naši republiki kot v Jugoslaviji kot celoti. Tudi s tega vidika je torej potrebno razumeti stališče, ki je navedeno v 1. točki predlaganega dokumenta.

Glede nalog na področju proizvodnje in porabe hrane, kar je navedeno v četrti alineji 2. točke, opozarjam na opredelitev, da je potrebno s 1. januarjem 1982. leta uveljaviti sistem selektivnega spodbujanja proizvodnje hrane in opustiti linearno regresiranje v potrošnji. Zato je potrebno predlagane ukrepe za drugo polletje obravnavati le kot začasne, vendar nujne, da se v tem času skrbno in odgovorno pripravi nov sistem. V deveti alineji pa je s tem v zvezi opredeljena tudi naloga, da se te spremembe upoštevajo pri ocenjevanju sprememb socialnih korektivov.

Posebej opozarjam, da je skupina pri predlogu izhajala iz spoznanja, da naloge iz te točke po svoji vsebini predstavljajo nekakšna kolektivna delegatska vprašanja in zato terjajo tudi kratek in izčrpen odgovor, ne pa množico elaboratov. Zato je tudi pri vsaki nalogi zahtevano, da se odgovori, kdo je nosilec posameznih odločitev in zakaj naloge niso uresničene. Odgovornost pa je posebej poudarjena tudi v 5. točki, ki določa, da bodo skupščine ukrepale kot organ družbenega nadzorstva v primerih neupravičenega odstopanja od sprejete politike in neizpolnjevanja nalog. To pa bo mogoče le na način, kot je opredeljeno v 2. točki tega dokumenta, torej od naloge do naloge, od nosilca do nosilca.

Prav zato je v 3. točki posebej opozorjeno na nujnost zagotavljanja pogojev za delo delegacij in delegatov na vseh ravneh, še posebej pa na vlogo delavskih svetov in drugih organov upravljanja, ker je to predpogoj, da učinkoviteje deluje tudi delegatska skupščina družbenopolitične skupnosti in samoupravne interesne skupnosti, zlasti pa zbori združenega dela in zbori uporabnikov.

V 4. točki dokumenta je poudarjena soodgovornost SR Slovenije za uresničevanje skupno sprejetih ciljev in nalog iz družbenega plana Jugoslavije. Izvršnemu svetu pa je naloženo, da poroča, kako se uresničujejo naloge iz dogovora o temeljnih družbenega plana Jugoslavije in iz tretjega dela plana. Za sprotno poročanje je zadolžena tudi delegacija te Skupščine v Zboru republike in pokrajin Skupščine SFR Jugoslavije in s tem tudi uveljavljeno načelo, da so plani republik in federacije vsebinska celota.

In končno, v 5. točki pozivamo vse subjekte, da dosledno uresničujejo politiko ekonomske stabilizacije in da pravočasno ukrepajo, saj je učinkovitost ukrepov tudi pogoj za uresničevanje družbenega plana v naslednjih letih. Prav tako je naloženo Izvršnemu svetu, da sproti poroča o učinkovitosti ukrepov, da pripravlja resolucijo za leto 1982 in da po potrebi, glede na realna gospodarska gibanja, predlaga tudi morebitne spremembe družbenega plana.

Tovarišice in tovariši delegati! V imenu medzborovske skupine delegatov, ki ste jo ustanovili z namenom, da prouči poročilo Izvršnega sveta Skupščine

SR Slovenije, predlagam, da sprejmete predlog stališč in sklepov, ki ga je skupina pripravila. Obenem vas obveščam, da je skupina na seji 23. tega meseca osnutek svojega poročila, ki ste ga prejeli s posebnim pismom, sprejela brez pripomb in je torej to njeno dokončno poročilo. V tem poročilu je skupina posebej navedla tudi kriterije za spremembo ukrepov, na kar so opozarjali tudi drugi udeleženci v obravnavi, zlasti pa Socialistična zveza delovnega ljudstva Slovenije in Zveza sindikatov. Ker bomo o nekaterih ukrepih odločali že danes, bo potrebno navedene kriterije v celoti upoštevati tudi v prihodnje pri sprejemanju drugih ukrepov. Skupina je bila s temi ukrepi seznanjena le v načelu, vendar je menila, da jih je v skladu z opredelitvami v poročilu Izvršnega sveta potrebno sprejeti. O razlogih zanje nas je danes podrobno seznanil predsednik Izvršnega sveta v svojem ekspoziciji, ki smo ga poslušali na skupnem zasedanju.

Obenem vas obveščam, da je skupina delegatov navzoča na današnji seji, da bomo spremljali razpravo, jo proučili in po potrebi predlagali spremembe in dopolnitve k predlogu stališč in sklepov.

Predsednik Emil Tomažič: Hvala lepa! Prehajamo na razpravo. Besedo ima tovariš Jože Turk, delegat Zbora združenega dela za področje gospodarstva, 21. okoliš, Novo mesto.

Jože Turk: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Kljub temu, da smo danes že veliko slišali o predlogih ukrepov Izvršnega sveta, bi vendar rad povedal nekaj besed v imenu skupine delegatov za področje gospodarstva, 21. okoliš, Novo mesto.

Tudi novomeška občinska skupščina je v zadnjih dveh mesecih posvetila ogromno pozornost prav proizvodnji v tistih panogah, ki so v občini usmerjene v izvoz. Splošna ocena gospodarjenja v prvem polletju pa kaže, da so se pogoji gospodarjenja, kar smo tudi že slišali, v primerjavi s letom 1980 močno zaostrili, tako da se je položaj v ključnih organizacijah združenega dela precej poslabšal. V občini so angažirane vse sile in dejavniki, ki v teh neugodnih razmerah iščejo rešitve in poti za dvig produktivnosti dela, uravnovešanje devizno-plačilne bilance ter uresničitev drugih nalog, ki jih je Predsedstvo SFR Jugoslavije opredelilo v svojem pismu.

Ob obravnavi gospodarskih gibanj bi rad poudaril in predlagal naslednje.

1. Vedno pogostejše motnje v preskrbi z reprodukcijskimi materiali povzročajo prekinitve in zastoje v proizvodnji, kar v končni fazi pomeni izpad dohodka. Inflacija, ki je povezana z velikimi nesorazmerji med cenami, vpliva na finančno uspešnost poslovanja organizacij združenega dela. Upadanje domačega povpraševanja, kot odraz nizke kupne moči prebivalstva povzroča, da obseg prodaje na domačem trgu stalno upada. Organizacije združenega dela skušajo izpad domače prodaje nadomestiti z večjo prodajo na tuje, predvsem na konvertibilno področje, kjer pa so finančni rezultati slabši.

Vse to se odraža tudi v izgubah nekaterih organizacij združenega dela s področja gospodarstva v občini. Med njimi je najbolj problematična izguba Industrije motornih vozil, ki je največja gospodarska organizacija v novomeški občini in v dolenski regiji. Ima prek 6000 zaposlenih, od tega 4780 v novomeški občini. To pomeni, da je vsak peti delavec zaposlen v Industriji motornih vozil. S to delovno organizacijo je povezana tudi večina ostalih delovnih organizacij. Težak gospodarski položaj v IMV se bo zato odrazil v

poslovanju celotnega gospodarstva občine, močno pa bo vplival tudi na celotno nematerialno sfero, in sicer na uresničevanje programov samoupravnih interesnih skupnosti družbenih dejavnosti.

V IMV so že izdelali sanacijski program, ki je bil podprt v občinski skupščini, v organih bank, skladov in poslovnih združenj. Uspešnost sanacijskega programa pa v mnogočem zavisi od hitrosti ukrepanja, zato apeliramo tudi na skupščinske zbere in Izvršni svet, da se v tej smeri angažirajo.

2. Kljub velikim prizadevanjem družbe za izboljšanje položaja izvoznikov, so še vedno prisotni problemi, ki omejujejo znatnejše povečanje izvoza, kot na primer: visoka dispariteta med cenami domačega reprodukcijskega materiala in cenami enakih materialov v tujini oziroma cenami, ki jih lahko dosežemo pri prodaji končnih izdelkov; pomanjkanje materiala, reprodukcijskega materiala, pa tudi surovin, ki jih izvažamo v preamajhni fazi predelave, na primer hlodovina, deske, pločevina; organizacije, ki močno povečujejo izvoz s prodajo na kredit — na primer strojogradnja — si z večanjem izvoza močno slabšajo lastni dohodkovni in devizni položaj. Devizne pravice in izvozno stimulacijo pridobivajo te organizacije na podlagi deviznega priliva iz prodaje v prejšnjih letih. Za primer ponovno navajamo Industrijno motornih vozil, ki je ena največjih izvoznic v SR Sloveniji, obenem pa si je zaradi hitrega povečanja izvoza v zadnjih nekaj letih ta problem še posebej zaostila.

Zaradi takega obračunavanja in priznavanja deviznih pravic in stimulacij, so le-te za polovico manjše, kot če bi jih obračunali na podlagi dejanskega izvoza v tem letu. V tej organizaciji trenutno zelo intenzivno delajo, da bi letošnji plan izvoza, ki ni zajet v kontokorentu po dolgoročni pogodbi s firmo Renault, to je direktni izvoz v 10 zahodnoevropskih držav, povečali letos za skoraj 50 %; ker pa na račun tako povečanega izvoza organizacija ne bo po sistemu, ki je trenutno v veljavi v Sloveniji, dobila nič več na račun izvoznih stimulacij, bo to pomenilo dodatno povečanje izvoza in tudi povečanje izgube v znesku izpada stimulacije.

Pri tem nastane vprašanje, kako zagotoviti dodatno sredstva za reprodukcijski material, ki ga je potrebno vgraditi v končne izdelke, ki bi jih nadplansko izvozili. Hkrati se tu pojavlja tudi problem, kako odstopiti vsaj del nujno potrebnih deviz, ki jih potrebujejo nekateri kooperanti oziroma dobavitelji. Potrebno bi bilo proučiti možnost, da se tudi v SR Sloveniji najde rešitev za premoščanje posledic, ki nastajajo zaradi časovnih razlik med izvozom in prilivi.

Problematika kreditiranja izvoza se v zadnjem času dokaj uspešno rešuje, še vedno pa se pojavljajo problemi pri zagotavljanju sredstev za kredite za pripravo izvoza. Poslovne banke kljub selektivni kreditni politiki ne sledijo možnosti kreditiranja iz primarne emisije. Zaradi tega bi morale izdatneje kot doslej zagotavljati plasma kratkoročnih sredstev za soudeležbo pri kreditiranju priprav za izvoz na konvertibilno področje.

3. V zadnjem času se pogosto srečujemo z vprašanjem, kako v proračunih federacije, republik pa tudi občin zagotoviti potrebna finančna sredstva za nekatere akcije in ukrepe, ki jih je potrebno izvesti za uresničitev resolucije za letošnje leto.

Podpiramo prizadevanja za skladnejša razmerja v gospodarskih tokovih, omejevanje pretirane porabe in varčevanje na vseh področjih, vendar pa nikakor ne moremo razumeti, da z nekaterimi ukrepi oziroma z neaktivnostjo zveznih upravnih organov ničesar ne storimo za povečanje proizvodnje in

prometa in s tem povečanje proračunskih dohodkov. Naj navedem za primer neustrezen in neprilagojen način ugotavljanja višine prometnega davka na motorna vozila, ki ne upošteva dejaskih razmer na tržišču ter ne deluje niti kot regulator tega niti kot instrument fiskalne politike. Že dolgo časa nespremenjene osnove za ugotavljanje višine prometnega davka močno vplivajo na visoke prodajne cene, saj so davki pri nekaterih vrstah avtomobilov letos kar štirikrat višji kot lani, kar je poleg ukinitve potrošniških posojil povzročilo zastoje v proizvodnji in prodaji, ne le pri proizvajalcih avtomobilov, temveč pri celotni verigi kooperantov. To vse skupaj vpliva tudi na zmanjšanje rasti industrijske proizvodnje in na nižjo rast družbenega proizvoda.

Zato menimo, da bi tudi v sistemu zajemanja prometnih in drugih davkov morali narediti določene spremembe, ki naj bi omogočile postopno uveljavitev prometnih davkov kot tržnega instrumenta, in ker sem že omenil primer iz avtomobilske proizvodnje, tudi kot instrumenta, ki bi moral vplivati na varčevanje z naftnimi derivati. To pomeni, da bi morali tudi z davčnim sistemom vplivati na usmerjanje proizvajalcev na tista vozila, ki trošijo manj goriva, in ne nazadnje, v tej situaciji ne bi bilo smotno iskati nove vire za nekatere proračunske potrebe, ne da bi prej omogočili zajemanje dohodkov, ki jih v sistemu že imamo, seveda na realnejših osnovah.

4. Za oživitvev povpraševanja na domačem trgu predlagamo ponovno uvedbo kreditiranja nakupa osebnih avtomobilov in stanovanjskih prikolic. Prodaja teh proizvodov je zaradi zmanjšane kupne moči prebivalstva skoraj zastala, zato je vzpostavitev normalnega položaja na področju kreditiranja nujna.

5. Podpiramo ukrepe za pospeševanje izvoza na konvertibilno področje, ki sta jih pripravila Izvršni svet Skupščine SR Slovenije in Samoupravna interesna skupnost za ekonomske odnose s tujino.

Navedene ugotovitve in predlogi ne zadevajo samo novomeških delovnih organizacij, ampak v veliki večini vse jugoslovanske izvoznike. Zato predlagamo, da zbori Skupščine SR Slovenije te ugotovitve in predloge podpro in zadolžijo delegate iz SR Slovenije v Zboru republik in pokrajin Skupščine SFRJ, da jih posredujejo Skupščini SFRJ in Zveznemu izvršnemu svetu.

Predsednik Emil Tomažič: Hvala. Razpravljala bo tovarišica Franccka Herga, delegatka Zbora združenega dela za področje gospodarstva, 16. okoliš, Maribor.

Franccka Herga: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Zbori Skupščine občine Maribor so obravnavali poročilo Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije skupaj s poročilom občinskega izvršnega sveta. V razpravah je bilo ugotovljeno, da iz analiz izvajanja družbenega plana tako na nivoju občine kot republike izhajajo dokaj enotne ocene gospodarskega položaja, s tem da je situacija v občini po posameznih področjih bolj ugodna, po drugih pa manj ugodna.

Analize, ki so sicer celovite in opredeljujejo bistvena odstopanja od resolucijskih usmeritev, so po našem mnenju še vedno presplošne. Tako se zopet srečujemo s pojavom, da na osnovi splošnih ocen sprejemamo ukrepe, ki zadevajo vse in često sankcionirajo tudi dobro delo. Da bi se temu izognili, predlagamo, da bi za vsa področja, na katerih resolucijskih usmeritev ne uresničujemo, konkretno ugotovili, kdo in v kolikšni meri postavljenih ciljev

ne uresničuje, tako na področjih in dejavnostih, kot tudi znotraj teh po posameznih občinah in v organizacijah združenega dela. Na osnovi tako poglobljenih analiz moramo ugotoviti tudi vzroke za takšno stanje in šele nato pripravljati ukrepe, ki morajo biti premišljeni in selektivni. Ob tem je bilo mnenje zborov in skupine, da moramo krepiti samoupravni položaj delavcev tako, da bomo lahko probleme hitro in učinkovito razreševali po samoupravni poti.

Zbori skupščine so ponovno opozorili, tako kot v razpravi v lanskem letu, da bomo le s konkretnim ugotavljanjem odgovornosti na vseh področjih in na vseh ravneh neizvajanje sprejetih nalog lahko učinkoviteje razreševali. Žal pa ugotavljamo, da ostajamo pri izvajanju tako zapisanih usmeritev osamljeni. V razpravi so bila ponovno izpostavljena nekatera problematična področja, kot na primer nedoseganje rasti fizičnega obsega proizvodnje zaradi slabe oskrbljenosti, ukrepi na področju ekonomskih odnosov s tujino, ki omejujejo vsakršen uvoz opreme, problematika cen, neusklajeni družbeni plani posameznih republik in pokrajin, ki so povzročali in še povzročajo nejasnosti glede usmeritev organizacij združenega dela, ki se ukvarjajo z investicijsko, montažno in podobno dejavnostjo.

V zvezi s problematiko oskrbe s surovinami in reprodukcijskim materialom je še vedno prisotno premajhno prizadevanje organizacij združenega dela v okviru reprodukcijskih verig, da bi na osnovi samoupravnih dogovorov zagotovili oskrbo z reprodukcijskim materialom za nemoteno proizvodnjo.

Zato bosta Izvršni svet in skupščina občine v okviru svojih pristojnosti prispevala k učinkovitejšemu dogovarjanju organizacij združenega dela. Zaradi tega podpiramo predlagano stališče, da skupščine družbenopolitičnih skupnosti v skladu z ustavnimi pooblastili pogosteje ukrepajo za razreševanje problemov na področju samoupravnega sporazumevanja.

Delegati smo v tej skupščini že večkrat razpravljali o problematiki cen in smo še vedno prepričani, da so sprejeti administrativni ukrepi glede omejevanja cen v veliki meri razlog za prisotno divjanje cen.

Na področju ekonomskih odnosov s tujino prav tako ponovno opozarjamo, da z ukrepi omejevanja uvoza opreme dostikrat povzročimo zmanjševanje izvozno usmerjene proizvodnje. Ob tem pa še posebej opozarjamo, da bodo takšne omejitve lahko imele negativne posledice v dolgoročnem obdobju. Zavzemamo se za tak sistem, da bodo izvozniki, ki izpolnijo svoje planske obveznosti, lahko ustvarjene devize koristili za nakup opreme, ki bo omogočila še večji izvoz.

Glede investicijskih dejavnosti menimo, da ukrepi omejevanja naložb, ki so sicer v danem trenutku potrebni, v mnogih sredinah povzročajo neracionalno trošenje ustvarjene akumulacije. Menimo tudi, da ni sprejemljivo, da se pod okriljem izvršnih organov in drugih organov pospešuje zbiranje sredstev le za nekatere investicijske programe. Na tak način so se realizirani programi v preteklem obdobju izkazali kot problematični, saj niso bili sprejeti na način, ki bi vse odgovorne delavce v teh organizacijah združenega dela postavil v položaj, da odgovarjajo za investicijske odločitve.

Zato se zavzemamo, da je potrebno odločanje o investicijski politiki, kakor tudi njeno izvajanje, prepustiti delavcem v organizacijah združenega dela. Ob odstopanjih od usmeritev v družbenem planu pa bomo ob tako sprejetih odločitvah o naložbah lahko ugotavljali konkretno odgovornost.

Zavedamo se, da je v tem trenutku potrebno, da v vsaki posamezni sredini ugotovimo, kaj smo storili, da bi dosegli z resolucijo za leto 1981 zastavljene cilje. Podpiramo stališča in prizadevanja za ugotavljanje konkretne odgovornosti, ob tem pa zopet poudarjamo, da mora biti to prisotno vsepovsod.

Podpiramo tudi pristop Skupščine SR Slovenije, da zahteva od posameznih nosilcev odgovor, kaj je bilo storjeno, da ne bi prišlo do negativnih pojavov; enak pristop do nosilcev planiranja bomo imeli tudi v občini Maribor.

Posebej podpiramo tudi stališča o krepitvi odgovornosti delegatov, delegacij in delegatskih skupščin. Na koncu naj povem še to, da bi morali z ukrepi ekonomske politike zagotoviti izvajanje sistemsko sprejetih rešitev na posameznih področjih ter da bi ti ukrepi morali biti takšni, da ne bi dopuščali odstopanj od zastavljenih ciljev, kot jih danes ugotavljamo.

Ukrepi, ki vodijo samo v omejevanje in odvzemanje pravic združenemu delu, da razpolaga z ustvarjenim dohodkom, da odloča o pogojih pridobivanja dohodka, o investicijah, o izvozu in uvozu in tako naprej, samo po sebi vodi organizacije združenega dela v iskanje rešitev, da zaobidejo sprejete ukrepe oziroma vodijo v rešitve od danes do jutri.

Predsedujoči Rajko Orešnik: Hvala lepa! Besedo ima Dušan Krečič, delegat Zbora združenega dela za področje gospodarstva, 8. okoliš Ajdovščina.

Dušan Krečič: Tovarišice in tovariši delegati! Na seji Zbora združenega dela in Družbenopolitičnega zbora naše občinske skupščine in na seji skupin delegatov za Zbor združenega dela in Zbora občin republiške Skupščine smo obravnavali poročilo Izvršnega sveta v zvezi z uresničevanjem družbenega plana SR Slovenije in resolucije, hkrati pa smo bili seznanjeni tudi s programom razvoja Vipavske doline za kmetijsko proizvodnjo.

To je program, ki ga je predsednik Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije omenil v svojem ekspezeju. V zvezi s tem bi v imenu delegatov ne samo naše občine, ampak tudi v imenu delegatov severnoprimske regije, ki soglašajo z nami in podpirajo program, spregovoril nekaj besed.

Program je že pripravljen. Prav tak program je pokazal, kako so v Vipavski dolini na tem področju stvari neurejene in kakšne možnosti nam daje vlaganje v intenzivno kmetijsko proizvodnjo v Vipavski dolini.

Za primerjavo naj vam navedem samo nekaj števil. Danes imamo v Vipavski dolini 3600 ha njiv, 8600 ha travnikov, 600 ha sadovnjakov in 1700 ha vinogradov.

Realizacija programa, katerega nosilec bo SOZD VIPA, ki združuje osnovno primarno kmetijsko proizvodnjo in predelavo na našem območju v severnoprimerški regiji, pa bi dala naslednje rezultate: pridobili bi 7700 ha njiv, 3500 ha travnikov, 1500 ha sadovnjakov in 3200 ha vinogradov. Več kot polovico vseh naštetih površin je mogoče urediti v celovitih kompleksnih površinah in ne tako razdrobljeno, kot je to danes.

Najbolj zanimiv v današnji situaciji je vsekakor podatek, da bi bilo mogoče pridelati 15 000 ton pšenice, do 16 000 ton koruze, 6200 ton vrtnin, 25 milijonov litrov mleka, 2200 vagonov grozdja in tako dalje.

Kot sem že dejal, nas v tem programu podpirajo tudi delovni ljudje in občani severnoprimerške regije. Pri realizaciji tega programa, za katerega ste

slišali, da bi bil naš skupni program, pa pričakujemo podporo celotne družbenopolitične skupnosti, delovnih ljudi in občanov Slovenije.

Predsedujoči **Rajko Orešnik**: Hvala lepa! Besedo ima **Janko Baštašič**, delegat Zbora združenega dela za področje gospodarstva, 3. okoliš, Šentjur pri Celju.

Janko Baštašič: Tovarišice in tovariši delegati! Naša skupina delegatov je dne 27. 7. 1981 obravnavala poročilo o uresničevanju družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1981—1985 ter resolucije o družbenoekonomski politiki in razvoju SR Slovenije za leto 1981 in predlagane ukrepe republiškega Izvršnega sveta, vezane na to poročilo.

Ob obravnavi položaja gospodarstva v republiki smo posebej obravnavali stanje in položaj gospodarstva v naši manj razviti občini. Na osnovi sprejetih stališč naša delegacija v načelu soglaša z ocenami v poročilu in podpira predložene ukrepe, ne soglaša pa z načinom obravnave teh ukrepov, saj je bil del teh ukrepov posredovan le tri dni pred sejo.

Ob obravnavi poročila iz paketa ukrepov smo ugotavljali, da predlagatelj poročila niti v enem stavku ne omenja uresničevanje politike pospeševanja skladnejšega regionalnega razvoja SR Slovenije, čeprav smo tako v naši kot v drugih manj razvitih slovenskih občinah ob sprejemu planskih dokumentov posebej opozarjali na potrebo po zagotavljanju vsaj enakih pogojev za usmerjanje investicij na manj razvita območja, kot so veljali v preteklem srednje-ročnem obdobju.

Ob razpravi smo ugotovili, da so izvozne stimulacije in oprostitev posameznih prispevkov predlagane ločeno od prvotno predvidenih oprostitev, ki naj bi veljale tudi za investicije na področju manj razvitih območij v Sloveniji. Prav gotovo v položaju, v katerem se nahaja naše gospodarstvo, problematika hitrejšega in enakomernejšega regionalnega razvoja v Sloveniji ne more imeti takšne teže, kot jo ima skrb za izboljšanje plačilno-bilančnega položaja naše republike in države. Vendar menimo, da bi moral predlagatelj poročila poleg ostalih ciljev oceniti tudi vidik izvajanja politike pospeševanja enakomernega regionalnega razvoja v Sloveniji. Menimo, da bi bilo poleg prizadevanj za izboljšanje plačilno-bilančnega primanjkljaja potrebno razreševati tudi vprašanje enakomernega regionalnega razvoja.

Ponovno ugotavljamo, da je zaradi spremenjenega sistema združevanja sredstev za posamezne interesne skupnosti štirikratno zmanjšan stimulans za naložbe na manj razvitih območjih, da pa smo z nekaterimi dopolnilnimi predpisi zagotovili stimulacije le za izvoz, da smo rešili združevanje sredstev za manj razvita območja v okviru Jugoslavije, hkrati pa bistveno zmanjšali stimulacije za usmerjanje naložb na manj razvita območja v Sloveniji.

Zahteve po enakih stimulacijah, ki so veljale v lanskem letu in v preteklem srednjeročnem obdobju, ni mogoče upoštevati kot nekaj, kar je v nasprotju z zaostreno stabilizacijsko politiko na področju investicij. Naše stališče je, da tudi na manj razvitih območjih ne bomo podpirali investicij, ki bodo v nasprotju z usmeritvami družbenega plana in resolucije. Nasprotno, menimo, da bi z lociranjem ustreznih proizvodnih zmogljivosti na manj razvitih območjih izkoristili določene primerjalne prednosti, ki jih prav tako večkrat izpostavljamo v okviru stabilizacijske politike. Sem sodi delovna sila, zgrajena družbena in komunalna infrastruktura, kmetijstvo in podobno.

Naša delegacija zato predlaga, da republiški Izvršni svet na prihodnjem jesenskem zasedanju predloži ustrezne ukrepe, ki bi zagotovili stimulacije za usmerjanje naložb v manj razvita območja v Sloveniji.

Predsedujoči R a j k o O r e š n i k : Hvala lepa! Besedo ima tovariš Franci Polak, član Predsedstva Republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije.

F r a n c i P o l a k : Tovarišice in tovariši! Glede na to, da ste stališča predsedstva dobili v pismeni obliki, bi rad opozoril samo na nekatere naše pomembne opredelitve, zato ker so to podlaga za našo aktivnost v organih Zveze sindikatov v osnovnih organizacijah Zveze sindikatov v temeljnih organizacijah in delovnih skupnostih.

Iz stališč bi želel opozoriti predvsem na naš odnos, da je treba v vsaki samoupravni organizaciji tudi v tem poletnem obdobju oceniti stanje ter pripraviti kvalitetne razprave o polletnih obračunih gospodarjenja, še posebej zato, da bodo delavci temeljito seznanjeni s konkretno situacijo v posameznih organizacijah, pa tudi s programom razreševanja določenih vprašanj. Ocenjujemo, da moramo tudi v teh mesecih storiti vse, da spremenimo sedanje stanje gospodarskih tokov in svoja planska predvidevanja uskladimo z nastalimi možnostmi. Zavzemamo se za to, da v vseh organizacijah združenega dela, v družbenopolitičnih skupnostih in v drugih skupnostih, ocenijo svoje razvojne možnosti do konca leta in na tej osnovi že pripravljajo ustrezne predloge, ki bi lahko bili podlaga za spremembo planskih dokumentov srednjeročnega obdobja.

To govorim zato, ker stanje, v katerem se sedaj nahajamo, kaže, da del nalog na začetku tega planskega obdobja v letošnjem letu ne bomo uresničili. To pa pomeni, da bomo morali za naslednja leta toliko povečati svoje obveznosti, da bomo uresničili predvidene cilje iz srednjeročnega plana 1981—1985.

Mnenja smo, da je v danem trenutku potrebno iskati rešitve tudi v ukrepih, ki imajo sicer restriktivni značaj, pa tudi v ukrepih, ki bodo spodbudili razvoj v smeri, ki je opredeljena v sedanjih dokumentih, pa tudi v stališčih, ki so predlagana za sprejem. To pomeni, da je treba vsak ukrep presoјati tudi z vidika, koliko nam bo omogočil in pomagal, da bomo nekatere naloge, ki imajo svojo razvojno usmeritev, hitreje in bolj učinkovito ter bolj dosledno uresničili. Menimo, da je v danem trenutku potrebno iskati rešitve v kombinaciji obeh, pri tem pa še bolj izpostaviti in opredeliti tiste, ki bodo pospešili rast proizvodnje, predvsem v panogah, ki so pomembne za uresničevanje ciljev našega gospodarskega razvoja.

Pri sprejemanju ukrepov je zato toliko bolj pomembno, da ocenimo, kakšne bodo materialne posledice njihovega izvajanja v združenem delu. Menimo, da je ob vsakem interventnem ukrepu potrebno narediti program njegovega uresničevanja in opredeliti naloge posameznih nosilcev na vseh ravneh. V dokumentih imamo opredeljene nosilce posameznih nalog, zato tudi podpiramo stališča in sklepe, ki so dovolj konkretni v tej smeri.

Moja pripomba, v kolikor jo boste delegati sprejeli, se nanaša na tretjo alineo na strani 3, kjer piše »samoupravne interesne skupnosti družbenih dejavnosti za območje republike uskladijo normative in standarde, glede na zaostrene pogoje gospodarjenja«. Tudi tu bi kazalo nekoga bolj konkretno zavzeti, kdo bo v okviru samoupravnih interesnih skupnosti povezal to aktivnost ter tudi sprožil, da bomo prišli do takih standardov in normativov. To je

ena izmed nalog, ki je bila že sedaj opredeljena. Vemo pa, kako počasi tečejo ta prizadevanja, da bi normative in standarde naravnali na sedanji čas.

Želel bi opozoriti tudi na našo akcijo glede razčiščenja stanja pri investiranju ter glede borbe z oportunizmom v vsaki sredini. Zadnji čas je, da identificiramo nosilce neustreznega ravnanja ter razpoložljiva družbena sredstva najbolj racionalno združimo za razrešitev temeljnih razvojnih nalog. Pri tem imamo seveda v mislih tudi probleme, ki se pojavljajo na področju izgub in z njimi povezanimi sanacijami. Zavzemamo se za ekonomsko realno saniranje problemov zgubašev, vendar ne na takem principu, da bomo nenehno sprejemali sanacijske programe in z njimi tudi v nedogled pokrivali izgube. Zahtevamo in se bomo v mejah naših možnosti tudi zavzemali za to, da se sanacijski programi sprejmejo enkrat in to v taki realni obliki, ki jo bo mogoče uresničiti.

Pri tem bi vas želel tudi opozoriti na naše stališče do samoprисpevka. Naše stališče je, da samoprисpevek ne more biti instrument za dodatno angažiranje bančnih ali proračunskih sredstev. Praviloma ga je potrebno vnesti v planske dokumente družbenopolitičnih in drugih samoupravnih skupnosti in to za srednjeročno obdobje, z jasno določenimi dodatnimi viri sredstev, ki morajo temeljiti na realnem razpoložljivem dohodku organizacij združenega dela. Pri tem je potrebno v planskih dokumentih opredeliti vire sredstev za tekoče financiranje razširitve dejavnosti, ki jo s samoprисpevkom želimo doseči. Zaradi takega stališča lahko podpremo aktivnosti, ki jih na tem področju predvideva Izvršni svet Skupščine SR Slovenije. Poudarjamo pa, da samoprисpevek ne bi smeli opustiti kot način, s katerim občani žele razreševati nekatere probleme okolja, v katerem živijo.

Ukrepi, ki se na tem področju predvidevajo in ki jih Izvršni svet predlaga Skupščini SR Slovenije, so po našem mnenju ne le kratkoročni poskus spremeniti neugodna gibanja, temveč skušajo dati trajnejšo usmeritev organizacijam združenega dela za hitrejše vključevanje v mednarodno delitev dela, kot ključne razvojne komponente.

V naših stališčih smo se opredelili tudi do povečevanja prizadevanj za boljše in učinkovitejše delo, za boljše izrabo delovnega časa, za uvajanje večizmenskega dela in podobno. Zato o teh ne bom posebej govoril.

Opozoril bi rad, da smo na osnovi regijskih posvetov in razprav v organih Zveze sindikatov sprejeli stališče, da na področju razporejanja sredstev za delitev osebnih dohodkov v sedanjem obdobju naših znanih usmeritev, pa tudi opredelitev iz dogovora o usmerjanju razporejanja dohodka ni potrebno v tem času spreminjati.

Želim opozoriti, da bo naša akcija glede rezultatov gospodarjenja ob polletju potekala organizirano v okviru občinskih svetov, pri čemer bi tudi vas delegate želel zainteresirati, da, ko boste ta stališča prenašali v svoje delegatske baze, sprožite tudi potrebno aktivnost v posameznih organizacijah, da je potrebno v temeljni organizaciji oziroma delovni skupnosti izdelati analizo konkretnih razmer in odnosov na področju samoupravne organiziranosti, na področju sporazumevanja in drugih vprašanj, do katerih se je opredelil tudi III. kongres samoupravljalcev Jugoslavije.

Naša aktivnost v tem obdobju bo usmerjena tudi na pripravo III. konference Zveze sindikatov Slovenije, ki bo obravnavala problematiko socialne politike. S temi vprašanji se srečujemo tudi danes. Zato bo to podlaga za hkratno razreševanje vprašanj na tem področju.

Ob koncu želim podpreti predlagana stališča in sklepe, ki bodo tudi za nas konkretna podlaga za vodenje politične akcije, predvsem za mobilizacijo delavcev, ker vemo, da v tej družbeni akciji lahko samo z organizirano in dobro usklajeno akcijo dosežemo pomembne premike.

Predsedujoči R a j k o O r e š n i k : Hvala lepa. Besedo ima Franc Čargo, delegat Zbora združenega dela za področje gospodarstva, 23. okoliš, Krško.

F r a n c Č a r g o : Tovarišice in tovariši delegati! Malokdaj se naš zbor nahaja pred tako pomembnimi nalogami in odločitvami, kakršne imamo na dnevnem redu današnje seje. Tega smo se zavedali tudi delegati vseh zborov Skupščine občine Krško, ko smo na zasedanju v mesecu juliju obravnavali poročilo Izvršnega sveta o izvajanju družbnega plana SR Slovenije in resolucije v tem letu.

Tudi zelo poglobljena in kritična ocena o gospodarski situaciji v naši občini na razširjenih sejah delavskih svetov, v vseh temeljnih in drugih organizacijah združenega dela je opozorila na resnost sedanjega družbenoekonomskega in s tem tudi političnega položaja. Zato je bila na teh sejah in na zborih občinske skupščine dana podpora oceni Izvršnega sveta ter nalogam in ukrepom, ki jih bomo na današnjem zasedanju sprejeli v zvezi z uresničevanjem politike ekonomske stabilizacije.

Nesporno je, da so nekateri ukrepi spričo sedanje gospodarske situacije nujni in jih moramo danes sprejeti. Hkrati pa jih moramo opredeliti zgolj kot začasne ukrepe in se v nobenem primeru ne bi smeli spreminjati v sistemske rešitve.

Prav tako sem dolžan prenesti zahtevo naše skupščine za dosledno izpolnjevanje sprejetih družbenih dogovorov in samoupravnih sporazumov, zlasti ko gre za oblikovanje reprodukcijskih celot in uveljavljanje dohodkovnih odnosov. Tudi v neizpolnjevanju teh pravic našega ekonomskega sistema lahko iščemo mnoge vzroke za sedanje zaostrene ekonomske razmere.

Dejstvo je, da se v tem trenutku ne moremo odreči kompenzacijam, če hočemo zadržati sedanji nivo cen osnovnim življenjskim proizvodom. Vendar moramo hkrati preseči ekonomsko neustrezno in kratkoročno reševanje problemov. V zvezi s tem so zbori občinske skupščine zavzeli stališče, da je treba do izteka veljavnosti tega ukrepa pripraviti sistemske rešitve. Zato predlagam, da že danes sprejemamo sklep o pripravi zakona o združevanju sredstev za pospeševanje kmetijstva, ki bi moral biti sprejet do konca letošnjega leta. Ne bi rad pogreval vzrokov za zaostajanje na tem področju in nenazadnje tudi odgovornosti, ker tega vprašanja nismo uredili že prej. Rad bi opozoril na to, da čas hitro teče, zato si moramo resno zastaviti vprašanje, ali bomo lahko do leta 1985 zagotovili z družbenim planom dogovorjeno proizvodnjo hrane.

V tem okviru imamo v naši občini izdelane ustrezne programe, ki bi lahko bistveno pripomogli k izboljšanju preskrbe, pa tudi sicer so ugodni pogoji za tovrstno kmetijsko proizvodnjo, vendar niso zagotovljena sredstva za izvedbo teh programov.

Navedel bom samo še nekaj bistvenih problemov, ki se trenutno pojavljajo v naši občini.

V celulozno-papirni industriji je problem oskrbe z domačim celuloznim lesom iz dneva v dan hujši in če bomo nadaljevali na enak način, bo prišlo do zelo hudih posledic. Prihajalo pa bo tudi do zastojev v proizvodnji in oskrbi

z vlakninami v že tako kritičnem stanju papirnic. To bo vplivalo na oskrbo trga s papirnatimi proizvodi v vsej sferi, od sanitarnih, embalažnih, dokumentnih, do grafičnih papirjev, pri čemer ne smemo pozabiti na posebej kritično situacijo, ki jo časopisne hiše že občutijo.

V ilustracijo naj navedem, da je celulozno-papirna industrija dobila v letu 1980 komaj toliko lesa in lesnih odpadkov kot 10 let poprej, in da se je uvoz povečal od takratnih 25 % na sedanjih 55 % v strukturi celotne porabe lesa. Po mnenju gozdarjev, kar je bilo povedano v njihovi skupščini interesne skupnosti za gozdarstvo SR Slovenije, je glavni vzrok v administrativnem poseganju v dohodkovne odnose med proizvajalci in potrošniki in v neizkoriščenem etatu v zasebnem sektorju.

Navedena situacija in neselektivnost v sistemu ekonomskih odnosov s tujino se odraža ravno v tovarni celuloze in papirja Djuro Salaj. Dejstvo je, da lahko pokrije ta organizacija združenega dela svoje velike potrebe iz uvoza le z večjim izvozom časopisnega papirja, ki ga na domačem trgu že sedaj primanjkuje, konjunktura na svetovnem trgu pa je dokaj velika, s samoupravnim združevanjem deviz s časopisnimi hišami iz vseh republik in s povečanjem odstotka uvoznih pravic.

Glede na to, da gre za izrazito medrepubliški problem in da je situacija zelo resna, saj bo v kratkem povzročila velike probleme in lahko tudi zaustavitev proizvodnje, predlagamo Izvršnemu svetu Skupščine SR Slovenije in drugim organom, da z medrepubliškim dogovarjanjem skuša rešiti nastalo situacijo.

Zbori so tudi ugotovili, da je stanje v slovenski strojogradnji zelo resno. Zaradi tega je potrebno v sklopu naših naporov za prestrukturiranje gospodarstva doseči na eni strani boljšo samoupravno organiziranost slovenske kovinsko-predelovalne industrije, na drugi strani pa z ustrezno delitvijo dela, z izpopolnitvijo programov in enotnejšim nastopom na domačem in tujem trgu, kar naj vključuje večjo udeležbo domačega znanja in tehnologije, zagotoviti razvoj te, za slovensko gospodarstvo pomembne veje na kvalitetnih temeljih.

Ob zaključku bi rad ponovno opozoril na vprašanje samoupravne organiziranosti elektrogospodarstva SR Slovenije in na racionalnost organizacije elektrarn v Posavju. Naj vas spomnim, da gre za elektrarno v Brestanici in za Nuklearno elektrarno v Krškem. Zboru prenašam pobudo, da se čimprej uredi samoupravna organiziranost slovenskega elektrogospodarstva, ki bo zagotavljala racionalno poslovanje in učinkovito delovanje elektrogospodarskega sistema.

Predsednik Emil Tomažič: Hvala lepa. Besedo ima tovariš Darij Cetin, delegat Zbora združenega dela za področje gospodarstva, 24. okoliš, Postojna.

Darij Cetin: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Na seji Zbora združenega dela Skupščine Ilirska Bistrica smo skupno s skupinama delegatov za Zbor občin in Zbor združenega dela Skupščine SR Slovenije obravnavali analizo o izvajanju družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1981—1985 ter resolucije o družbenoekonomski politiki in razvoju SR Slovenije v letu 1981, s predvidenimi ukrepi republiškega Izvršnega sveta.

V tem trenutku sprejemamo predloženo analizo ter tudi vse ukrepe, ki jih republiški Izvršni svet predlaga Skupščini. Imamo pa naslednje pripombe:

1. Ukrepi se sprejemajo ločeno. Nekatere sprejema Svet guvernerjev Narodne banke Jugoslavije, druge Zvezni izvršni svet, tretje pa republiški Izvršni svet. Sprejemajo se parcialno, nastajajo pa iz sedanjih vzrokov brez ocene njihovih posledic. Vsi ukrepi so kratkoročni in brez neke dolgoročne strategije.

2. V bodoče morajo biti ukrepi tudi bolj selektivni. Torej ne za vse družbenopolitične skupnosti enaki, kot je na primer zmanjšanje skupne porabe po vseh občinah enako. Vemo, da je stanje v družbenih dejavnostih v marsikateri družbenopolitični skupnosti bistveno slabše kot drugod. Zato je nesprejemljivo, da zmanjšujemo splošno porabo povsod enako, ob tem pa so imeli nekateri proračuni občin v svoji sestavi postavke, ki tja ne sodijo. Razlike v razvitosti posameznih območij se bodo zaradi linearnih omejitev na investicijskem področju še povečale.

3. Ker je vprašanje odgovornosti eno najvažnejših vprašanj stabilizacije, jo je potrebno konkretno opredeliti na vseh področjih, od federacije do občin. Zato je potrebno ugotoviti, koliko so posamezne republike v okviru federacije prispevale k sedanjemu težkemu stanju in enako tudi za občine v okviru republike. Na ta način bo mogoče predlagane omejitve v bodoče selektivno izvajati.

4. Sedanji težavni čas zahteva tudi pri sprejemanju novih zakonov in odlokov temeljitejšo oceno potrebnih stroškov za izvajanje posameznih nalog. Ti stroški marsikdaj nastanejo v poznejšem času in povečujejo porabo.

5. Nujno je treba doseči večjo kvaliteto in učinkovitost pri dogovarjanju republik in pokrajin v medrepubliških komitejih, posebno na področju enotnega jugoslovanskega trga, saj še vedno obstaja izsiljevanje za obvezno združevanje investicijskih sredstev, avansi brez zagotovitve surovin in tako dalje.

6. Hkrati smo obravnavali tudi izvajanje nalog in planskih dokumentov občine, ugotovili stanje ter sprejeli določene ukrepe, ki naj bi do konca letošnjega leta izboljšali situacijo.

Predsednik Emil Tomazič: Razpravljal bo Rudolf Leiner, delegat Zbora združenega dela za področje gospodarstva, 19. okoliš, Lendava.

Rudolf Leiner: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Skupščina občine Lendava je na seji dne 23. julija letos obravnavala analizo o izvajanju družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1981—1985 ter resolucijo o družbenoekonomski politiki in razvoju SR Slovenije v letu 1981 in ob tem sprejela določene ugotovitve, stališča in predloge.

Z željo, da skrajšam razpravo, se bom dotaknil samo tretjega poglavja, in sicer 2., 8. in 9. točke te analize.

Pri industrijski proizvodnji v petem odstavku 2. točke tolmačni številki 8 sestavljaec analize ugotavlja, da bo SR Slovenija zaradi zagotavljanja surovin in reprodukcijskega materiala intenzivirala proces sporazumevanja glede skupnih vlaganj v surovinske proizvodne kapacitete v drugih republikah ter da na primer z organizacijami združenega dela v Bosni in Hercegovini potekajo razgovori o sovlaganju na področju lepil, formalina in metanola. To je povsem nesprejemljivo, ker smo z izgradnjo tovarne metanola v Lendavi s kapaciteto 165 000 ton letne proizvodnje zagotovili tak obseg proizvodnje, ki v

celoti pokriva jugoslovanske potrebe. Te so danes okoli 80 000 ton. Poleg tega pa se metanol še izvažata. Ne moremo tudi mimo dejstva, da se v Kikindi gradi še ena tovarna metanola s kapaciteto 200 000 ton letne proizvodnje.

Zgrajene kapacitete formalina v Lendavi, 125 000 ton, še danes niso v celoti izkoriščene. Letno je izkoriščenih 90 000 ton, sovlaganje na drugih območjih pa bi tudi pri formalinu pomenilo, da bodo v Lendavi sedanje kapacitete še slabše izkoriščene.

To je v popolnem nasprotju z izvajanji gospodarske stabilizacije in reševanjem težke situacije pri Ina-nafti Lendava. Iz tega izhaja, da SR Slovenija ne more imeti interesa v podvajanju kapacitet pri metanolu in formalinu, ker ima za formalin in metanol zagotovljene kapacitete najmanj za 5 do 10-letno obdobje. V kolikor pa želimo v Bosni in Hercegovini sovlagati v proizvodnjo lepil, pa je potrebno delati na tem, da se med Ina-nafta Lendava in delovnimi organizacijami iz Bosne in Hercegovine dosežejo dolgoročni dogovori o preskrbovanju s formalinom oziroma s formureo iz Lendave.

Ne moremo tudi mimo dejstva, da se analiza ne dotika vprašanja sanacije Ina-nafte Lendava, ki je povezano z odločitvijo o prenehanju izgradnje druge faze rafinerije v Lendavi. Ugotavljamo namreč, da se dogovorjene aktivnosti glede sanacije Ina-nafte Lendava, ki so zapisane v družbenem planu, prepočasi uresničujejo, ob tem ko se ekonomski položaj te delovne organizacije sproti zaostruje. Zahtevamo, da se zagotovi surova nafta za predelavo v takšnih količinah, da bo lendavska rafinerija proizvajala z maksimalnim izkoristkom sedanjih kapacitet, kar bi veliko pomenilo pri sanaciji trenutnega stanja. To je bilo dogovorjeno ob odločitvi o ustanovitvi izgradnje druge faze rafinerije v Lendavi.

Analiza se sploh ne dotika vprašanj uresničevanja politike skladnejšega regionalnega razvoja v SR Sloveniji, kar je bila v prejšnjih letih praksa. Če se omejimo samo na našo občino, moram ugotoviti, da v sedanjih pogojih neugodnih gospodarskih gibanj problematika skladnejšega razvoja še bolj prihaja v ospredje.

To se najbolj odraža v zelo nizki stopnji rasti zaposlovanja, ki je posledica bistveno zmanjšane investicijske aktivnosti v primerjavi s prejšnjimi leti. Tako je bilo število zaposlenih konec junija tega leta manjše kot konec decembra lanskega leta. Samo v tem mesecu pa se je število brezposelnih povečalo za okoli 100 mladih ljudi, ki prvič iščejo zaposlitev. Če se v kratkem času ne bodo našle možnosti za hitrejšo povečanje zaposlovanja na našem manj razvitem, obmejnem ter narodnostno mešanem območju, bo prišlo do velikega odliva mladih ljudi, kar bo povzročilo demografske deformacije.

Predračunska vrednost investicij predstavlja v naši občini samo 17% družbenega proizvoda, večina teh investicij pa je v zaključni fazi. Spomnim naj vas, da je ustavljena druga faza izgradnje rafinerije. Če se bo še nadaljevala tako nizka stopnja investicijske aktivnosti, bomo resno zaostajali pri nadaljnjem družbenoekonomskem razvoju občine.

Ukrepi, ki jih pripravlja Izvršni svet Skupščine SR Slovenije v zvezi z investicijsko politiko, bi morali spodbujati vlaganja na manj razvitih, obmejnih in narodnostno-mešanih območjih.

Predsednik Emil Tomažič: Hvala lepa! Besedo ima Karol Ravnik, delegat Zbora združenega dela za področje gospodarstva, 12. okoliš, Jesenice.

Karol Ravnik: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Na podlagi razprav v skupini delegatov, v vseh zborih Skupščine občine Jesenice in nekaterih razprav v organizacijah združenega dela smo se odločili, da Zbor združenega dela republiške Skupščine seznanimo z naslednjim:

Vse razprave v Skupščini občine Jesenice so odločno poudarile, da so pogoji za doseganje planiranih nalog bolj zaostreni, zato je treba izvajanju plana nujno posvetiti večjo pozornost. Pri tem je treba izhajati iz sklepov in pisma Predsedstva SFRJ, v katerem so opredeljene ključne naloge v boju za ekonomsko stabilizacijo, ter iz resolucije III. kongresa samoupravljalcev Jugoslavije. Prav tako ugotavljamo, da je v zvezi s tem premalo konkretnih akcij in konkretnih zadolžitev.

Posebno pozornost smo namenili investicijski politiki. V zvezi s tem imamo v občini Jesenice opravljen pregled vseh investicij. Zato je treba dati poseben poudarek tudi temu, da naj bodo investicije usklajene s kriteriji, ki so opredeljeni v planskih aktih, in sicer v pogojih stabilizacije. Medtem ko ustavljamo nekatere investicije, pa je treba nujno ob teh investicijah uveljaviti tiste investicije, ki so prednostnega pomena. Na Jesenicah je to izgradnja elektrojeklarne II.

Nujnost izgradnje nove elektrojeklarne II narekujejo predvsem naslednji dejavniki:

1. povečanje proizvodnosti, izboljšanje kvalitetnega programa, to je predvsem usmeritev v izdelavo nerjavnega in dinamo jekla. To je za predelovalno industrijo v Jugoslaviji izrednega pomena, saj s tem zmanjšujemo uvoz in hkrati učinkovito povečujemo izvoz;

2. manjša devizna obremenitev kar zadeva reprodukcijske materiale, kot na primer premog, staro železo, grafitne elektrode in podobno;

3. zmanjšanje stroškov porabe energije z zamenjavo mazutnega olja z električno energijo;

4. povečanje produktivnosti z uvedbo modernega tehnološkega postopka izdelave jekla v elektroobločnih pečeh, namesto zastarelega Siemens-Martinovega postopka;

5. izboljšanje ekoloških pogojev v kraju in regiji.

To so nedvomno dejstva, ki silijo k čimprejšnjemu pričetku gradnje tega objekta na Jesenicah, skladno z že sprejetim srednjeročnim planom 1981—1985.

V vseh razpravah na področju uvoza in izvoza se premalo zahteva od sleherne delovne organizacije, da svoje programe proučijo in jih ustrezno naravnajo, z dosledno zahtevo po zaostritvi delovne discipline vseh, od poslovnih organov, strokovnih služb in samoupravnih organov in s tem uveljavitev boljšega in kvalitetnejšega dela, ker le tako lahko uspemo v prizadevanjih za izvoz na konvertibilno področje. Hkrati smo poudarili, da je prav taki rasti proizvodnje treba dati večji poudarek, saj nas bo le večja rast produktivnosti dela in s tem povečanje proizvodnje pripeljala iz tega težavnega gospodarskega položaja.

Republiški izvršni svet naj redno obvešča Skupščino SR Slovenije o uredničenju družbenega plana o vzrokih in o morebitnih odstopanjih ter Skupščini predlaga ukrepe, za katere sam ni pristojen, pa jih je treba sprejeti za odpravo motenj pri izvajanju družbenega plana in stabilizacijskih ukrepov. Pri tem pa opozarjamo, da je potrebno glede izvedbe teh dokumentov nujno zaostriti odgovornost na vseh nivojih.

Glede na ugotovitve, da se kljub nekaterim ukrepom stvari še ne spreminjajo na bolje, je prav, da tudi Zbor združenega dela Skupščine SR Slovenije sprejme sklep, s katerim bo zadolžil vse organizacije združenega dela, da morajo takoj pristopiti k ponovni proučitvi vseh že sprejetih ukrepov za izvedbo planov in drugih obveznosti. Ta pristop naj bo organiziran, v njem pa posebej opredeljena odgovornost za neizvršene obveznosti pri izvajanju posameznih nalog.

Predsednik Emil Tomazič: Hvala lepa! Besedo ima tovariš Velimir Stepanov, delegat Zbora združenega dela, področje gospodarstva, 5. okoliš, Žalec.

Velimir Stepanov: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Iz razprav v temeljnih delegacijah, ki so potekale v zborih delavcev v organizacijah združenega dela v občini Žalec, povzemamo pomembnejše ugotovitve in problematiko poslovanja v zvezi s polletnimi rezultati. Uvodoma lahko ugotovimo, da se je v prvih šestih mesecih nadaljeval ugodni trend nominalne gospodarske rasti, da pa je še vedno velik problem slaba oskrba s surovinami in reprodukcijskimi materiali.

Glede na razpoložljive podatke in razprave v združenem delu ocenjujemo, da smo v občini Žalec dosegli ob polletju 1981 naslednje indeksne stopnje rasti: celotni prihodek 150, dohodek 160, družbeni proizvod 150, del čistega dohodka za osebne dohodke 125, del čistega dohodka za razširitev materialne osnove dela 200, akumulacija 260, število zaposlenih 101, ekonomičnost 100, rentabilnost 170.

Značilnost polletnih gospodarskih gibanj je v hitrem naraščanju celotnega prihodka in dohodka ter v relativno nižji rasti porabljenih sredstev. Ugodna je bila tudi delitev dohodka in čistega dohodka, saj v njuni strukturi še nadalje upada delež obeh kategorij za skupno in splošno porabo ter osebne dohodke. To se pozitivno odraža na povečani akumulaciji in rentabilnosti oziroma reproduktivni sposobnosti našega gospodarstva.

Na področju ekonomskih odnosov s tujino smo izvoz v globalu povečali za 89 odstotkov, ob tem izvoz industrije za 120, izvoz trgovine pa za 7 odstotkov. Nominalno se je izvoz povečal od 298 milijonov dinarjev v prvem polletju leta 1980 na 564 milijonov dinarjev v prvem polletju leta 1981. Glede na sprejeti plan izvoza le-tega presegamo, saj smo letos planirali za 998 milijonov dinarjev izvoza.

Uvoz se je povečal od 256 milijonov v letu 1980 na 344 milijonov v letu 1981 oziroma 35 odstotkov; tako je polletni plan presežen za 6 odstotkov. Pri tem nismo upoštevali uvoza v znesku 170 milijonov dinarjev, kolikor je znašal uvoz soje prek Hmezada za potrebe ostalih občin oziroma za SR Slovenijo.

Večjih izgub v gospodarstvu nimamo. Na področju zaposlenosti pa je po stanju 30. 6. 1981 nezaposlenih le 68 delavcev.

Investicije, katerih skupna predračunska vrednost znaša 769 442 tisoč dinarjev, predstavljajo 18 odstotkov ocenjenega družbenega proizvoda za leto 1981. Od skupnih investicij je 621 973 tisoč din ali 80 odstotkov gospodarskih in le 20 odstotkov negospodarskih. Banke so udeležene v strukturi zagotavljenih sredstev s 30 odstotki, medtem ko se udeležba lastnih sredstev giblje od 37 v gospodarstvu do 67 odstotkov negospodarstvu.

Po panogah je stanje naslednje: kovinsko-predelovalna industrija je kljub izredno slabi oskrbi z reprodukcijskimi materiali in surovinami ob polletju dosegla planirane rezultate. Fizični obseg proizvodnje je porastel za 10 do 15 odstotkov, nominalno pa je znašal indeks rasti dohodka prek 150. Problematična je predvsem oskrba z reprodukcijskimi materiali črne in barvaste metalurgije, saj le-teh močno primanjkuje na trgu; sem sodijo surovo železo, hladno valjana pločevina, jekleni profili, aluminij in tako dalje. Dobavitelji ne izpolnjujejo letnih pogodb, vse več pa je tudi zahtev po devizni participaciji in združevanju dinarskih sredstev. Izrazit primer takšnega obnašanja sta Železarna Skopje in Metalurški kombinat Smederevo. Pri materialih, ki so kritični, kot na primer hladno valjana pločevina, se pojavlja verižno trgovanje, ki poveča proizvajalčevo ceno celo sto odstotno. Vse več je tudi primerov vezane trgovine oziroma vezane prodaje pri proizvajalcih. Ti problemi povzročajo krajše zastoje v proizvodnji oziroma onemogočajo kontinuiteto proizvodnje.

Značilnost polletnih rezultatov na področju tekstilne industrije je predvsem v povečanih naporih za doseganje čim večjega izvoza. Vendar bodo rezultati vidni šele v drugi polovici leta. Dohodkovno je panoga dosegla dobre rezultate in to kljub že znanim problemom glede slabe oskrbe z reprodukcijskimi materiali. Izvoz je pod letnim planom, čeprav je za več kot 100 odstotkov večji od lanskega v enakem obdobju. Za doseglo plana so bile v organizacijah združenega dela oblikovane posebne delovne skupine, katerih osebni dohodki so neposredno vezani na doseženi izvoz. Skupina, ki ne doseže plana izvoza, lahko prejme celo do 40 odstotkov nižji osebni dohodek.

Podobno kot v kovinski in tekstilni industriji je tudi v kemični industriji največji problem zagotoviti kontinuirano proizvodnjo zaradi težav preskrbe s surovinami in reprodukcijskimi materiali. Izredno pereč je problem tovarne Minerva glede dobave polietilena in tovarne Juteks glede mehčal za izdelavo toplega poda. Vse to ima za posledico krajše zastoje v proizvodnji. Poudariti pa je potrebno tudi cenovno problematiko, zlasti pri Minervi, ki s prodajo cevi dosega le polovično vrednost surovine — polietilena — za izdelavo le-teh, medtem ko je Republiška skupnost za cene zadržala uporabo novih cen. Dohodkovno je panoga uspešna, dobri pa so tudi rezultati na področju izvoza. Pri tem zlasti izstopa Juteks Žalec, tozdr Talne obloge, kjer je indeks povečanja izvoza kar 277. Omeniti moramo, da na ta način organizacija združenega dela kot celota ustvarja kar 60 odstotkov celotnega prihodka z izvozom.

Težave glede slabe oskrbe z reprodukcijskimi materiali so značilne tudi za lesno industrijo, ki ji je zlasti na začetku leta večkrat grozila ustavitev proizvodnje. Stanje se je v mesecu juniju sicer normaliziralo, vendar za ceno podpisovanja samoupravnih sporazumov o sovlaganju v proizvodnjo — kot na primer ivernih plošč — in razvoj trgovske mreže in sporazumov o združevanju deviz in odstopanju deviznih sredstev. Na ta način so osnovne surovine — ive-rica, lesanit, laki — sicer zagotovljeni, vendar je tako močno omejena možnost lastnega razvoja. Izvozno je panoga uspešna, saj je že ob polletju dosegla plan izvoza in to kljub močni konkurenci na zunanjem trgu.

Planirani rezultati na področju industrije nekovin so doseženi tako, da je fizični obseg proizvodnje povečan v posameznih organizacijah združenega dela celo za 16 odstotkov. Ostala problematika je podobna kot pri drugih panogah, saj močno primanjkuje nekaterih osnovnih surovin, in sicer mavec, grafit, pečni lom, glinopor in tako dalje, kar vpliva na kontinuiteto proizvodnje.

Splošna značilnost poslovanja trgovine, ki je v občini Žalec tretja najmočnejša gospodarska panoga, je ta, da dosega relativno slabše rezultate zaradi upadanja kupne moči prebivalstva, zvišanih pologih za nakup nekaterih proizvodov, zamrznjenih absolutnih marž in slabi založenosti z nekaterimi izdelki široke potrošnje, kot so živila, bela tehnika, instalacijski in gradbeni material, premog in podobno. Vsi ti problemi se odražajo na nizki rasti celotnega prihodka in dohodka ter izredno nizki rentabilnosti in slabi likvidnosti panoge.

Kmetijstvo je poleg industrije najmočnejša panoga v naši občini, ki pa se že dalj časa srečuje z vrsto problemov. Naj omenim le nekatere: še vedno ni v celoti rešeno vprašanje reprodukcijske celote za meso. Po eni strani gre za kompleks neurejenih cen znotraj reprodukcijskih celot, po drugi strani pa so neurejeni odnosi med republikami. Tako na primer Hmezad izgublja znatne količine živine ob hrvaški meji.

Nadalje, prepočasi se rešuje vprašanje republiškega koncepta mesno-predelovalne industrije. V regiji, kjer je nosilec Hmezad, namreč ni pripravljenosti za uskladitev programov.

Vedno večji so problemi na področju odkupa mleka, saj le-ta zaradi nesklajenih cen znatno upada. Po drugi strani pa na naša območja že posegajo odkupovalci iz sosednje Hrvatske, ki odkupujejo mleko celo po 3 dinarje višjih cenah, kot veljajo v SR Sloveniji.

Še vedno je nerešeno vprašanje krmil, saj cena koruze nezadržno raste, težave pri tekoči proizvodnji pa povzročata tudi pomanjkanje zaščitnih sredstev in gnojil.

Opazne so kršitve kmetijsko-pospeševalnega koncepta kmečke proizvodnje, saj druge kmetijske organizacije prevzemajo specializirane rejce, kar se odraža na slabi realizaciji planov.

Vedno večji so problemi z likvidnostjo, tako da Hmezadove delovne organizacije ne morejo pokrivati vseh svojih obveznosti. Delno je to tudi posledica vezave znatnih sredstev za oskrbo s pomembnejšimi repromateriali.

Nerešeno je vprašanje izvoza mesa, kar povzročata kopičenje zaloga mesa, ki je bilo namenjeno izvozu. Ocenjujemo, da sredstva, ki jih zagotavljajo občine in republika kot kompenzacije za meso, ne bodo zadostovala za izplačila do meseca septembra. V občini Žalec smo do konca meseca maja porabili za pokrivanje dela razlike pri ceni mesa približno 7 milijonov ali 90 % predvidene kvote za kompenzacije.

Na zaključku lahko povzamem, da v občini Žalec dosegamo finančno zelo ugodne gospodarske rezultate, saj je nominalna rast vseh kategorij dvakrat višja kot v povprečju v SR Sloveniji, vendar pa ob tem ostajajo odprta številna vprašanja glede nemotene proizvodnje oziroma normalne preskrbljenosti gospodarstva v drugi polovici leta 1981.

Prizadevali si bomo, da rezultate na področju ekonomskih odnosov s tujino še izboljšamo, saj so v ta namen že narejeni posebni programi v organizacijah združenega dela.

Predsednik E m i l T o m a ž i č : Hvala lepa! Besedo ima tovariš Ivo Klobčar, delegat Zbora združenega dela za področje gospodarstva, 6. okoliš, Velenje-Mozirje.

Ivo Klobčar: Tovarišice in tovariši! Glede na to, da prvi del naše razprave govori o odgovornosti za uresničevanje resolucije, o kateri je že spregovorila tovarišica Herga iz Maribora, bom ta del izpustil in nadaljeval z ostalim.

Podpiramo stabilizacijska prizadevanja republiškega Izvršnega sveta in predložene ukrepe z nekaterimi pripombami, ki jih navajamo v nadaljevanju ob obravnavi posledic teh zakonov. Vendar pa ob podpori Izvršnemu svetu ne moremo mimo pomislekov, ki se nanašajo na postopek priprave navedenih zakonov in to kljub današnjim opravičilom, ki so bila dana na začetku.

Predlog zakonskih ukrepov smo delegati prejeli šele dva dni pred zasedanjem Zbora združenega dela. Še najmanj smo bili delegati seznanjeni s tem, kaj Izvršni svet konkretno pripravlja. Prvi predlog zakona o omejevanju investicij je bil pripravljen že 8. julija, vendar ga delegati nismo dobili. S tem zakonom smo bili seznanjeni prek poslovodnih struktur. Prepričani smo, da le usklajeno delovanje med republiškim Izvršnim svetom in zbori Skupščine lahko prinese pozitivne rezultate. Zgrešeno in nesprejemljivo bi bilo, da se pod psihozo izrednega gospodarskega stanja zanemari delegatsko delovanje. To toliko bolj, ker smo prav delegati že pred leti in v času stabilizacije, upoštevajoč gospodarsko stanje, opozarjali Izvršni svet in druge organe na potrebno ukrepanje. Naša skupina delegatov je pred dvema letoma, ko smo obravnavali analizo resolucije za leto 1979, predlagala nekatere ukrepe. Če bi bili sprejeti takrat, jih danes prav gotovo ne bi bilo potrebno sprejemati. Takrat pa so bili tisti ukrepi čudni, če že ne skoro smešni.

Ob obravnavi in sprejemanju zakonskih predlogov Izvršnega sveta je potrebno spregovoriti tudi o posledicah nekaterih zakonov. Zakon o začasnih prepovedi razpolaganja z delom družbenih sredstev za gradnjo in nakup določenih objektov in opreme v letu 1981 bo občutno prizadel predvsem gradbeništvo in druge spremljajoče dejavnosti. Gradbeniki si sicer z večjim medsebojnim povezovanjem in preusmerjanjem na tuja tržišča delno lahko pomagajo za izboljšanje svojega položaja, toda v dani situaciji jim je potrebna družbena podpora in pomoč, ne pa pavšalno kritiziranje in pritiski, ki smo jim v zadnjem času priča.

Predlagamo, da Izvršni svet v poročilu o učinkih izvajanja omenjenega zakona predloži tudi oceno posledic zakona za slovensko gradbeništvo, ki zaposluje 90 580 delavcev, in analizira možnosti nadaljnjega razvoja v dani situaciji.

Predlog zakona o spremembah zakona o proračunu SR Slovenije za leto 1981 in predlog zakona o spremembi zakona o republiških davkih predvidevata povečanje stopnje republiškega davka iz osebnega dohodka za 0,9%. Menimo, da je nujno potrebno zagotoviti sredstva za intervencije v kmetijstvu, toda pod pogojem, da to dejansko pripomore prek izplačevanja nadomestil za glavne življenjske proizvode k stabilizaciji življenjskih stroškov. V zvezi s tem je nujno poenotiti sistem kompenzacij za kmetijske proizvode in njegove dolgoročne cilje povezati z nalogami območnih SIS za preskrbo, kar vse mora prispevati k normalizaciji razmer na področju preskrbe s kmetijskimi proizvodi.

Povečanje stopnje republiškega davka iz osebnega dohodka pomeni obenem znižanje neto osebnih dohodkov. Pri tem se moramo vprašati, ali so bile res poiskane ter preverjene vse druge možnosti virov za pokrivanje kompenzacij v kmetijstvu, preden se lotevamo tako občutljivega področja, kot so v dani

situaciji osebni dohodki. Predsednik Izvršnega sveta je danes v ekspezeju rekel, da so bile.

Na koncu želimo poudariti nujnost razširitve akcije na osnovi sprejetih ukrepov in napotkov iz analize na vse nivoje družbenega življenja. Da ne bo videti kot da samo delimo nasvete, naj povemo, da smo v občini Velenje že v začetku julija sprejeli 15 ukrepov, ki so v skladu z republiškimi ukrepi in se nanašajo s konkretnimi zadolžitvami na selekcijo investicij, omejevanje porabe, izkoriščanju proizvodnih kapacitet ter delovnega časa in podobno.

Na včerajšnji izredni seji občinskega zbora združenega dela smo preverjali izvajanje ukrepov in ugotovili zavzetost pri izvajanju. Podobne akcije tečejo tudi v občini Mozirje in, kot slišimo, tudi v drugih občinah.

Menimo, da le s povečano odgovornostjo in zavzetostjo na vseh nivojih lahko stabilizacijo uspešno izpeljemo.

Predsednik Emil Tomazič: Hvala lepa! Razpravljaj bo tovariš Slavko Rajh, delegat Zbora združenega dela za področje gospodarstva, 30. okoliš, Kamnik.

Slavko Rajh: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Skupini delegatov za Zbor občin in Zbor združenega dela Skupščine SR Slovenije za področje gospodarstva sta na skupni seji dne 14. 7. 1981 obravnavali gradivo za 59. sejo Zbora občin in 63. sejo Zbora združenega dela Skupščine SR Slovenije in sprejeli naslednje pripombe in stališča k tej točki dnevnega reda.

V kamniški občini ugotavljamo pri ocenjevanju stanja na področju investicij, da podatki SDK ne odražajo dejanskega stanja. Kot nedokončane investicije, ki so v teku, se vodijo nekatere investicije, ki so že zdavnaj dokončane in obratujejo. Tako je bilo 31. 3. 1981 na seznamu SDK od investicij, ki so v teku, kar 15 investicij na področju gospodarstva in družbenih dejavnosti v skupni vrednosti 259 milijonov dinarjev, med katerimi so največje naložbe v kemični industriji, izobraževalni center, dve telovadnici in otroški vrtec, ki služijo svojemu namenu že od leta 1979. Kaže torej, da s pomočjo teh podatkov ne gre pavšalno ocenjevati stanja v neki občini, pač pa je treba videti, kakšno je stanje v vsakem posameznem primeru.

Dejansko je bilo 1. 7. 1981 v teku 16 investicij, med njimi šest gospodarskih, osem komunalnih in dve s področja šolstva in otroškega varstva. Ker so dela na teh investicijah pretežno v zaključni fazi, bi jih bilo treba čimprej dokončati in aktivirati. Po 31. 3. 1981 so bile pričete le štiri investicije v industriji in gradbeništvu v znesku 11,5 milijona dinarjev.

Zadržanih oziroma odloženih na prihodnja leta pa je šest investicij, v glavnem na področju komunalne infrastrukture — ceste, avtobusna postaja, komunalno urejanje stanovanjskih sosesk in tako dalje — v skupni vrednosti 222 milijonov dinarjev.

Občinska skupščina je na svoji zadnji seji ponovno pozvala vse nosilce investicij, da glede na nove pogoje gospodarjenja ponovno preverijo in uskladijo svoje razvojne možnosti. Doslej smo pri usklajevanju dajali prednost tistim naložbam, ki omogočajo povečanje izvoza in proizvodnjo hrane.

V celoti se je vrednost načrtovanih investicij zmanjšala za 16 %, delež investicij v družbenem proizvodu v letih 1981—1985 pa smo zmanjšali od 22 na 18 %. Glede na opredeljene obveznosti za združevanje sredstev za pospeše-

vanje izvoza ter glede na spremenjene pogoje gospodarjenja morajo tudi vse samoupravne interesne skupnosti družbenih dejavnosti ponovno preveriti nameravane naložbe.

Pri tem bi poudarili, da smo v naši občini že ob pripravi osnutka družbenega plana predlagane investicije zmanjšali za polovico. S tem seveda še ni rečeno, da smo na tem področju storili vse, kar se storiti da. Menimo, da s predvidenimi ukrepi na področju investicij nikakor ne bi smeli prizadeti naložb, ki bodo znatno vplivale na povečanje izvoza ali pa nadomeščanje uvoza.

V naši občini lahko rečemo, da glede izvoza v celoti uresničujemo oziroma celo preseगamo zastavljene naloge, saj se je naš izvoz v letošnjem polletju povečal za 34 0/0, v republiki pa za 7,1 0/0.

Menimo, da je treba vso pozornost posvetiti učinkovitosti posameznih naložb. Pogosto se srečujemo s primeri, ko naložba, ko je končana, ne daje tistega rezultata, ki so ga njeni nosilci, ko so utemeljevali potrebo po sredstvih, obljubljali. Odgovorni za to naložbo se največkrat umaknejo, obveznosti za pokrivanje dolgov in izgub pa nosi naše celotno združeno delo.

V tem smislu bi bilo treba v poročilu Izvršnega sveta podrobneje analizirati učinkovitost nekaterih velikih gospodarskih investicij v naši republiki in izdelati program, kako zagotoviti to učinkovitost. Med take sodi na primer IMV, Tovarna sladkorja Ormož, ki še ne dela s polno kapaciteto, in še nekatere.

Dogovoriti se moramo tudi, na kakšen način sedanjemu gospodarskemu položaju prilagoditi uresničevanje programov, ki se financirajo s krajevnim samoprispevkom. Niti najmanj gospodarno ne bi bilo, če bi sedaj sredstva, ki se zbirajo iz tega naslova, ležala neporabljena in izgubljala svojo vrednost, po drugi strani pa bi bilo napak, da bi opustili to koristno obliko razreševanja perečih skupnih problemov s soudeležbo sredstev občanov. Prav bi bilo, da bi do tega vprašanja izoblikovali enotno stališče v republiki.

Predsednik Emil Tomažič: Kdo še želi razpravljati? (Nihče.) Prijavljenih razpravljalcev ni več! Sprašujem tudi predstavnika Izvršnega sveta, če želi besedo? (Da.) Besedo ima tovariš Živko Pregl, predstavnik Izvršnega sveta in direktor Zavoda SR Slovenije za družbeno planiranje.

Živko Pregl: Samo na kratko bi, če dovolite, komentiral nekatere konkretne zadeve, ki so bile postavljene bolj kot vprašanja. Iz skladnosti razprav z uvodnim ekspezejem je očitno, da ni potrebno, da posebej govorim o tem, kako se strinjam z vsemi tistimi razpravami, ki opozarjajo na potrebo po zaostrovanju odgovornosti pri uresničevanju planskih oziroma resolucijskih usmeritev.

Reagirai bom na štiri konkretne zadeve. Prvo je problematika skladnejšega regionalnega razvoja v republiki. Izvršni svet Skupščine SR Slovenije bo v oktobru skladno z zakonom predložil Skupščini aktualizirano analizo oziroma poročilo o uresničevanju resolucije in družbenega plana SR Slovenije. V tem okviru bo posebej obravnavana problematika uresničevanja novega sistema pospeševanja skladnejšega regionalnega razvoja v naši republiki in kolikor bomo tedaj na podlagi podatkov o materialnih gibanjih ocenili, da je tu potrebno predlagati nekatere dodatne ukrepe, bo to Izvršni svet vsekakor storil.

Opozoril pa bi, da so v letošnji resoluciji in v družbenem planu 1981—1985 predvideni številni ukrepi za zagotavljanje skladnejšega regionalnega razvoja v naši republiki.

Naj omenim tudi to, da imajo banke v svojih samoupravnih planskih aktih za skladnejši regionalni razvoj predvideno prioriteto mesto. V samoupravnih interesnih skupnostih gospodarske infrastrukture pa teče v zadnjih tednih zelo konkretna aktivnost, kjer se ugotavlja, kako lahko tudi v teh utesjenih materialnih okvirih za dejavnost gospodarske infrastrukture, te samoupravne interesne skupnosti konkretno prispevajo k skladnejšemu regionalnemu razvoju.

Glede problematike INE-nafta Lendava naj ponovim ugotovitev iz ekspozicije, da ta problem sodi v splet vseh tistih zadev, ki terjajo konkretno družbeno skrb v okviru različnih sanacijskih programov, v okviru konkretnega ukrepanja organizacij združenega dela v okviru reprodukcijskih verig, temeljnih bank in občin ter v skrajnem primeru tudi republike. Povem naj, da je reševanje problema alternativnega programa pri Ini-nafta Lendava predmet tako rekoč vsakodnevnih strokovnih in drugačnih razprav v okviru Izvršnega sveta. Izvršni svet je v ekspoziciji povedal, da bo potrebno odločitve o tem ter tudi o drugih zadevah iz tega paketa problemov, ki so bili omenjeni v ekspoziciji, sprejeti do 15. septembra letos.

Eden od delegatov je opozoril na možnost oziroma nevarnost eventualnega podvajanja kapacitet, ki so predmet dogovarjanja s SR Bosno in Hercegovino in to za metanol in formalin, s kapacitetami, ki jih imamo na območju naše republike. Povedati je treba, da so razgovori z drugimi republikami, predvsem z manj razvitimi in SAP Kosovo o možnih skupnih vlaganjih, obsežni. Vsebujejo celo vrsto programov, od katerih so nekateri pač takšni, kakršne predlagajo partnerji iz drugih republik; še zdaleč pa seveda ni rečeno, da bodo vsi projekti, ki so predmet tega usklajevanja, sprejeti s strani našega združenega dela. Vsekakor pa bo pri tem poskrbljeno za to, da bodo tudi ti aranžmaji skupnih vlaganj v manj razvitih republikah in SAP Kosovu usklajeni s sedanjo proizvodno strukturo v naši republici, pri čemer bo seveda potrebno upoštevati tudi interese združenega dela drugih republik in pokrajin.

V razpravi je bil postavljen konkreten problem zagotavljanja deviz v okviru Tovarne celuloze Djuro Salaj. To je očitno problem, ki ga je potrebno povsem konkretno sprožiti v okviru samoupravnega sporazumevanja v samoupravni interesni skupnosti za ekonomske odnose s tujino, kjer je pravzaprav mesto za tovrstno odločanje.

Predsednik Emil Tomazič: Hvala lepa. Želi še kdo besedo? (Ne.) Če ne, zaključujem razpravo in prekinjam to točko dnevnega reda. Predlagam, da se skupina delegatov, ki je razpravo spremljala, sestane z delegati ostalih dveh zborov, pregleda današnjo razpravo in predlaga zboru morebitne spremembe in dopolnitve predloga stališč in sklepov zbora. Pri tem naj upošteva tudi izvajanja predsednika Izvršnega sveta tovariša Janeza Zemljariča.

Prehajamo na 4. točko dnevnega reda, to je na predlog zakona o začasni prepovedi razpolaganja z delom družbenih sredstev za gradnjo in nakup določenih objektov in opreme v letu 1981, ki ga je Skupščini SR Slovenije predložil Izvršni svet Skupščine SR Slovenije.

K predlogu zakona ste kot gradivo prejeli dogovor o družbeni in strokovni aktivnosti na področju investicij in o ustanovitvi komisije za oceno investicij v SR Sloveniji. Ta zakon obravnava tudi Družbenopolitični zbor kot

zainteresirani zbor na podlagi 88. člena poslovnika Skupščine SR Slovenije, ki bo zboru predložil predloge in stališča.

Želi predstavnik Izvršnega sveta besedo? (Da.) Besedo ima tovariš Anton Slapernik, član Izvršnega sveta in republiški sekretar za finance.

Anton Slapernik: Tovarišice in tovariši delegati! Dovolite, da na kratko obrazložim amandmaje k predlogu zakona, ki jih je danes na svoji seji sprejel Izvršni svet in jih predlaga Skupščini. Gre za amandmaje k 3., 7., 12. oziroma novemu 13. členu in za bistveni amandma, to je za nov 11. člen. Te amandmaje ste dobili tudi v pisni obliki.

Pri 3. členu gre le za izboljšanje besedila, tako da se drugi odstavek delno spremeni, in sicer, da komisija na republiški ravni in komisija na regionalni ravni odločajo v skladu z določbami 7. člena tega zakona. To določilo pojasnjuje kriterije, po katerih delajo komisije.

V 7. členu gre za dve spremembi, in sicer, da se v prvem odstavku pod točko a) črta besedilo »za proizvodnjo in storitve na področju splošnega ljudskega odpora in družbene samozaščite«. Na osnovi razprav in sugestij predlagamo, da se črtanje podrobnejšega določila ene od planskih usmeritev opravi tako, da se tudi investicije na področju splošne ljudske obrambe in samozaščite podvržejo podrobnejšemu presojanju utemeljenosti investicijskih vlaganj.

Za tretjim odstavkom tega člena se doda nov četrti odstavek, ki se glasi: »Komisije za oceno investicij se ustanovijo z dogovorom pristojnega izvršnega sveta skupščine družbenopolitične skupnosti, gospodarske zbornice, temeljne banke in službe družbenega knjigovodstva.« Zakon opredeljuje oblikovanje komisij za oceno investicij. Komisije se ustanavljajo kot stalna organizacijska oblika za izvajanje skupnih nalog pri ocenjevanju investicij. Ker gre za novo organizacijsko obliko skupnega delovanja organov družbenopolitične skupnosti ter samoupravnih organizacij, je potrebno, da zakon vsaj načelno opredeli oblikovanje teh komisij.

Za 10. členom se doda novi 11. člen, ki naj se glasi: »Ne glede na določbe tega zakona se prepoved razpolaganja z delom družbenih sredstev izjemoma ne nanaša tudi na investicije v gradbene objekte in opremo, če posamezno investicijsko vlaganje ne povzroča bistvenega odstopanja od temeljnih ciljev sprejete gospodarske politike in je v skladu s planskimi cilji, določenimi s planskimi akti družbenopolitičnih skupnosti v SR Sloveniji. Izjeme po prejšnjem odstavku dovoljuje delovno telo zborov Skupščine SR Slovenije, v katerem sodelujejo tudi predstavniki Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije.«

Dosedanji 11. in 12. člen postaneta 12. in 13. člen.

V postopku obravnave zakona je bilo predlagatelju posredovanih več amandmajev, za širitev izjemnega obravnavanja določenih investicij na posameznih področjih, zlasti na področju negospodarstva. Skupna značilnost investicijskih vlaganj, za katere so bile predložene širitve izjemnega obravnavanja, je v tem, da so za takšna vlaganja vnaprej zagotovljena sredstva investitorjev oziroma sredstva, zbrana s samopriskevkom občanov oziroma namenska sredstva v okviru samoupravnih interesnih skupnosti. Začetek vlaganj pa je predviden v obdobju uveljavitve zakona in zato s temi vlaganji, za katera se že dalj časa zbirajo sredstva, ne bo mogoče pričeti. Širitev izjemne ureditve na celotno področje dejavnosti, v okviru katere je predvideno takšno posamično investicijsko vlaganje, na primer zdravstvo, otroško varstvo in tako dalje, ni

sprejemljiva, saj bi omogočala izjemno ureditev obravnavanja investicijskih vlaganj na teh področjih tudi v primeru, ko sredstva niso vnaprej zagotovljena ali v primeru, ko se bodo sredstva šele pričela zbirati. To pa je v nasprotju s temeljnimi načeli, na katerih je zasnovan predlagani zakon.

Da bi se kljub temu omogočilo izjemno obravnavanje takšnih vrst investicijskih vlaganj, je z amandmajem predlagan novi 11. člen, po katerem posebno delovno telo zborov Skupščine SR Slovenije v sodelovanju s predstavniki Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije presoja utemeljenost zahtevkov za investicijska vlaganja ne glede na zakonsko prepoved razpolaganja z delom družbenih sredstev in pri tem kot temeljno merilo presoje upošteva, ali nameravajo investicijsko vlaganje povzročiti bistveno odstopanje od temeljnih ciljev sprejete gospodarske politike in ali je usklajeno s planskimi cilji, določenimi v planskih aktih družbenopolitičnih skupnosti v SR Sloveniji. Po mnenju Izvršnega sveta takšne celovite presoje ni mogoče oblikovati le v okviru Izvršnega sveta, temveč v delegatsko oblikovanem delovnem telesu, ki bo sposobno ocenjevati širše razsežnosti predlagane investicijske odločitve. Pri tem želimo poudariti, da mnenje tega delovnega telesa o neutemeljenosti začetka investicijskih vlaganj ne pomeni odločitve o prepovedi investicije, temveč le ukrep, s katerim se odlaga začetek investicijske izgradnje v obdobju veljavnosti predlaganega zakona, to je do konca leta 1981.

Pravna osnova za dejavnost tega delovnega telesa je dana v 146. členu poslovnika Skupščine SR Slovenije, po katerem delovna telesa Skupščine tudi ugotavljajo stanje na posameznih področjih družbenega življenja ter spremljajo izvrševanje zakonov in drugih splošnih aktov Skupščine. V okviru tega bi delovno telo predvsem presojalo, ali posamična investicijska vlaganja, za katera po določbi zakona ni mogoče uporabiti družbenih sredstev, resnično povzročajo bistvena odstopanja od temeljnih planskih usmeritev, zaradi česar je zakonsko urejanje tega področja tudi predlagano oziroma ali takšno vlaganje, ki je sicer začasno z zakonom prepovedano, nima vpliva na uresničevanje usmeritev družbenega plana. Takšno celovito oceno pa je, po mnenju Izvršnega sveta, mogoče oblikovati le v okviru delegatsko sestavljenega delovnega telesa, ki na osnovi strokovnih mnenj presoja tudi družbenoekonomske in družbenopolitične posledice posamezne investicijske odločitve.

Ob tako predlagani ureditvi izjemnega presojanja utemeljenosti začetka posamičnih investicij seveda tudi odpade potreba po obravnavanju in sprejemanju vseh amandmajev, s katerimi so predlagane širitve izjemnih primerov ali izjemnih področij investicijske dejavnosti v predlaganem zakonu.

To so bili temeljni razlogi, zaradi katerih je Izvršni svet Skupščine SR Slovenije predlagal sestavo delovnega telesa v drugem odstavku amandmajske oblikovanega 11. člena predloga zakona.

Redakcijski amandma k 12. oziroma novemu 13. členu določa, da zakon začne veljati s 1. avgustom 1981. Tudi za ostale interventne zakone, ki so danes na dnevnem redu, predlagamo datum uveljavitve s 1. avgustom 1981.

Opredelil se bom še do dveh amandmajev, ki po svoji vsebini nista enaka tistim, ki sem jih navajal. Večina amandmajev namreč predlaga razširitev izjemnega obravnavanja za določene dejavnosti, področja ali občine.

Predložen je bil tudi amandma, s katerim je bilo predlagano, da se v 8. členu namesto besedila, ki se nanaša na sredstva samoupravnih interesnih skupnosti s področja družbenih dejavnosti, vnese v besedilo s »področja negospodarstva«. Menimo, da tega amandmaja ne bi bilo treba sprejeti, ker je

že zvezni zakon o prepovedi razpolaganja z družbenimi sredstvi za negospodarske in neproizvodne investicije prepovedal uporabo sredstev za negospodarske in neproizvodne investicije, razen na izjemnih področjih, ki so v zakonu navedena. Poleg tega pa tudi menimo, da investicij na področju družbenih dejavnosti, razen če se te financirajo iz sredstev samoupravnih interesnih skupnosti, ali pa s sredstvi, zbranimi s samopriskom, tako ali tako ni. Posamezne organizacije razpolagajo z minimalnimi sredstvi iz amortizacije, ki služijo za nadomestilo drobnih osnovnih sredstev, ne pa za večje investicijske naložbe. Hvala.

Predsednik Emil Tomažič: Hvala! Želijo poročevalci delovnih teles besedo? (Da.) Besedo ima tovariš Tone Kugonič, poročevalec Zakonodajno-pravne komisije Skupščine SR Slovenije.

Tone Kugonič: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Komisija je razpravljala o nekaterih amandmajih oziroma predlogih za spremembo in dopolnitev tega zakona. Nekateri delegati oziroma skupine delegatov predlagajo dodatne izjeme od prepovedi razpolaganja z investicijskimi sredstvi. Komisija v zvezi s tem meni, da bi vnašanje novih izjem za posamezne vrste gradenj zlasti na negospodarskem področju lahko ogrozilo osnovni namen tega zakona.

Ob tem pa je komisija tudi menila, da je mogoče v predlogu zakona določiti, da lahko v zelo izjemnih primerih, kadar bi bilo zaradi upoštevanja zakonskih prepovedi razpolaganja ogroženo doseganje nujnih planskih ciljev, ker gre za izjeme od določb predloga tega zakona, posebno delovno telo zborov Skupščine SR Slovenije dopusti možnost odstopa od prepovedi razpolaganja.

Komisija je tudi menila, da vnašanje teh izjem v predlog zakona ne bi bilo smrtno tudi zaradi tega, ker gre po trajanju za začasen zakon in ker bo Izvršni svet Skupščine SR Slovenije poročal Skupščini SR Slovenije o izvajanju tega zakona in ob tem poročilu predložil morebitne spremembe in dopolnitve tega zakona glede nujnih izjem.

Komisija je bila tudi mnenja, da predloženi zakon ni v nasprotju z zveznim zakonom o začasni prepovedi razpolaganja z družbenimi sredstvi za financiranje negospodarskih in neproizvodnih investicij v letu 1981, saj se s predloženim zakonom urejajo določene zadeve v okviru SR Slovenije, skladno z republiškim potrebnimi in pogoji na podlagi pooblastil, ki jih vsebuje ustava SR Slovenije.

Ostrejšečasne prepovedi torej ne pomenijo neskladnosti z zveznim zakonom. Neskladje bi po mnenju komisije nastopilo le v primeru, če bi bile prepovedi milejše, kot jih določa zvezni zakon.

Komisija soglaša z amandmaji Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije, ker so z njimi realizirane njene pripombe, ki jih je dala v svojem poročilu ob obravnavi predloga tega zakona. Iz navedenih razlogov tudi Zakonodajno-pravna komisija ne soglaša z amandmaji, ki predlagajo izjeme od zakonskih določb. Hvala lepa.

Predsednik Emil Tomažič: Hvala lepa. Odbor za finance našega zbora se bo v zvezi z vloženimi amandmaji sestel po razpravi in dal svoje mnenje.

Prehajamo na razpravo. Besedo ima tovariš Janko Baštašič, delegat Zbora združenega dela za področje gospodarstva, 3. okoliš, Šentjur pri Celju.

Janko Baštašič: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Naša delegacija je skupno z zbori občinske skupščine na seji dne 27. 7. 1981 obravnavala predlog zakona o začasni prepovedi razpolaganja z delom družbenih sredstev za gradnjo in nakup določenih objektov in opreme v letu 1981.

Sprejem zakona v predlaganem besedilu naša delegacija v načelu podpira. Predlaga pa, da se iz omejitev izvzamejo naložbe v novogradnjo in sanacijo v okviru programov za odpravljanje posledic elementarnih nezdod. Hvala lepa.

Predsednik Emil Tomažič: Hvala lepa. Besedo ima Boris Korošec, delegat Zbora združenega dela za področje gospodarstva, 26. okoliš, Sežana.

Boris Korošec: Amandma, ki smo ga predlagali, umikamo!

Predsednik Emil Tomažič: Amandma umika tudi delegat iz Šentjurja glede na obrazložitev Izvršnega sveta in glede na to, da je amandma identičen z amandmajem iz Sežane.

Razpravljaj bo Janez Plevnik, delegat Zbora združenega dela za področje gospodarstva, 35. okoliš, Ljubljana-Bežigrad.

Janez Plevnik (iz klopi): Amandma umikamo.

Predsednik Emil Tomažič: Razpravljaj bo Drago Dolinar, delegat Zbora združenega dela za področje gospodarstva, 35. okoliš, Ljubljana-Bežigrad.

Drago Dolinar (iz klopi): Glede na obrazložitev Izvršnega sveta umikamo naš amandma.

Predsednik Emil Tomažič: Kdo še želi razpravljati? Besedo ima tovariš Dušan Krečič, delegat za področje gospodarstva, 8. okoliš, Ajdovščina.

Dušan Krečič: Tovarišice in tovariši delegati! Iz gradiva, ki smo ga prejeli na klop, je razvidno, da je tudi naša delegacija dala amandma k predlogu tega zakona. Predlagamo, da naj se v drugem odstavku 8. člena črta beseda »celodnevne« in nadomesti z besedilom: »za osnovno šolstvo«.

Ta amandma smo predlagali zato, ker menimo, da nismo edina občina v Sloveniji, kjer imamo rešene vse probleme investicij v osnovno šolstvo. Iz zakona pa izhaja, naj bi bila zelena luč dana za objekte celodnevnega šolstva, za objekte v osnovno šolstvo pa ne. 11. člen zakona pa omogoča gradnjo po posebnem preverjanju, tako da dograditev neke osnovne šole zaradi reševanja triizemskega pouka rešimo na ta način, da to poimenujemo kot graditev za potrebe celodnevnega pouka. Zato amandmaja ne umikamo.

Predsednik Emil Tomažič: Hvala lepa! Želi še kdo razpravljati? (Nihče.) Predlagam, da se Odbor za finance sestane in pripravi poročilo o predloženih amandmajih ter upošteva tudi vse umaknjene amandmaje.

Prehajamo na 5. točko dnevnega reda, to je na predlog zakona o spremembah zakona o uvedbi in stopnjah republiških davkov in taks, ki ga je Skupščini SR Slovenije predložil Izvršni svet.

Želi predstavnik Izvršnega sveta besedo? (Ne želi.) Poročevalci delovnih teles? (Ne želijo.)

Želi kdo razpravljati? (Da.) Besedo ima Rok Pavšič, delegat Zbora združenega dela za področje gospodarstva, 39. okoliš, Ljubljana-Vič-Rudnik.

Rok Pavšič: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Ne bom se opredeljeval glede zakona, pač pa podpiram delegata iz občine Velenje, da zakon, ki ga danes sprejemamo, ne bi bil stalna oblika reševanja teh zadev, temveč le interventni zakon z veljavnostjo v letošnjem letu. Financiranje kmetijstva in proizvodnje hrane pa naj se rešuje na trajen način, ki bo omogočal stalno reprodukcijo. Hvala lepa.

Predsednik Emil Tomažič: Želi še kdo razpravljati? (Nihče.)

Zaključujem razpravo. Izvršni svet je danes predložil amandma k 2. členu, ki ste ga prejeli na klop. Smiselno enak amandma predlaga tudi skupina delegatov za gospodarsko področje, 34. okoliš, Vrhnika.

Želi kdo o tem amandmaju razpravljati? (Nihče.) Če ne, dajem amandma Izvršnega sveta k 2. členu predloga zakona na glasovanje. Kdor je za, naj prosim glasuje! (125 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (En delegat.)

Ugotavljam, da je amandma Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije k 2. členu predloga zakona sprejet z večino glasov. S tem je sprejet tudi amandma skupine delegatov za gospodarsko področje, 34. okoliš, Vrhnika.

Prehajamo na glasovanje o predlogu zakona o spremembah zakona o uvedbah in stopnjah republiških davkov in taks v celoti. Kdor je za predlagani zakon, naj prosim glasuje! (122 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Dva delegata.) Se je kdo vzdržal? (Dva delegata.)

Ugotavljam, da je predlog zakona o uvedbi in stopnjah republiških davkov in taks sprejet z večino glasov.

Prehajamo na 6. točko dnevnega reda, to je na predlog zakona o spremembah zakona o proračunu SR Slovenije za leto 1981, ki ga je predložil Izvršni svet.

Želi predstavnik Izvršnega sveta besedo? (Da.) Besedo ima tovariš Jože Pacek, član Izvršnega sveta in republiški sekretar za pravosodje, upravo in proračun.

Jože Pacek: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! V današnji razpravi je bilo že opozorjeno na nekatera vprašanja, ki so vezana na obravnavo te točke dnevnega reda. Vemo, da gre za dogovorjeno politiko, ki pomeni reševanje oziroma zagotavljanje sredstev za intervencije v kmetijstvu in za kompenzacije. Kot je razvidno iz predloženega zakona, gre za 53 milijard, namenjenih za intervencije v kmetijstvu, 39 milijard za kompenzacije in 4,2 milijarde za izvozne stimulacije; vsi zneski so v starih dinarjih. To pa predstavlja 0,5% splošne porabe na ravni republike, kar je v skladu z dogovorjeno politiko. Poleg tega je s spremembo zakona predvideno, da se pet starih milijard nameni za reševanje vprašanj borcev in 1,4 milijarde dinarjev za

poravnavo obveznosti, ki jih ima SR Slovenija na podlagi 314. člena 9. točke republiške ustave, do slovenskih skupnosti v zamejstvu.

Opozoriti vas želim, da se v Izvršnem svetu nismo lahko odločali o povečanju stopnje republiškega davka iz osebnega dohodka. Dolgo smo oklevali, kako zagotoviti sredstva za te namene. Zbrali smo vse prihranke in približno 30 starih milijard zagotovili iz razlike v kotizaciji. Ob sprejemanju republiškega proračuna sem vam lansko leto zagotovil, da vas bom o tem obveščal in to sem tudi storil.

Finančni učinek povečane stopnje republiškega davka iz osebnega dohodka znaša 2/3. Do konca leta pa je zagotovljenih le 82 % sredstev.

Strinjamo se s tem, da to ne more biti trajna rešitev, je pa ta trenutek nujna. V jesenskih razpravah bomo morali poiskati ustrezne rešitve, ki jih bo predlagal Izvršni svet. Te pa morajo trajno zagotavljati intervencije in pospeševanje večje proizvodnje kmetijskih pridelkov. Gre dejansko za problem, s katerim se bomo morali resno spoprijeti. In končno bo potrebno, tako kot je razvidno iz poročila, po 1. oktobru 1981 vendarle nekatere kompenzacije vključiti tudi v cene in to selektivno. Kot je znano, gre za meso, olje, sladkor, kruh in mleko. Hvala lepa.

Predsednik Emil Tomažič: Hvala lepa. Želijo poročevalci delovnih teles besedo? (Ne želijo.) Želi kdo razpravljati? (Nihče.)

Ker ne želi nihče razpravljati, prehajamo na glasovanje. Na glasovanje dajem predlog zakona o spremembah zakona o proračunu SR Slovenije za leto 1981. Kdo je za predlog zakona, naj prosim glasuje! (114 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (4 delegati.) Se je kdo vzdržal? (7 delegatov.)

Ugotavljam, da je predlog zakona o spremembah zakona o proračunu SR Slovenije za leto 1981 sprejet z večino glasov.

Prehajamo na 7. točko dnevnega reda, to je na predlog zakona o dopolnitvi zakona o prispevku za pokrivanje dela stroškov enostavne reprodukcije Železniškega gospodarstva Ljubljana v letu 1981, ki ga je Skupščini SR Slovenije predložil Izvršni svet Skupščine SR Slovenije.

K ukrepom za realizacijo nalog na področju izvoza je Izvršni svet predložil Skupščini v vednost tudi družbeni dogovor o načinu zagotavljanja in usmerjanja dela družbenih sredstev za pospeševanje izvoza. Ta dogovor je pripravljen na podlagi zveznega zakona o začasni prepovedi razpolaganja z delom družbenih sredstev družbenopolitičnih skupnosti in samoupravnih interesnih skupnosti v letu 1981.

Kot je razvidno iz ekspezeja Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije, je ta dogovor že sklenjen.

Želi predstavnik Izvršnega sveta besedo? (Ne želi.) Želijo morda besedo poročevalci delovnih teles? (Ne.)

Pričenjam razpravo. Prijavljenih razpravjalcev ni. Želi kdo razpravljati? (Da.) Razpravljal bo tovariš Jurij Pirš, predstavnik Samoupravne interesne skupnosti za železniški in luški promet Slovenije.

Jurij Pirš: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Že v uvodu naj povem, da razumemo potrebo po ukrepih, ki bodo dodatno pospešili izvoz in jih zato tudi podpiramo. Vendar pa želim glede na to, da se dodatne olajšave za izvoznike zagotavljajo tudi na račun sredstev, ki jih upo-

rabniki železnice prispevajo v letu 1981 za pokrivanje dela stroškov enostavne reprodukcije Železniškega gospodarstva Ljubljana, predočiti na kratko tudi gospodarski položaj Železniškega gospodarstva Ljubljana v letošnjem letu.

Železniško gospodarstvo Ljubljana je z izvozom storitev eden največjih izvoznikov v SR Sloveniji, zato bo posebej prizadeto z ukrepom, ki bo del sredstev za njegovo enostavno reprodukcijo namenil za pospeševanje izvoza drugih, samo pa teh olajšav ne bo deležno.

Nadalje bo od vseh, ki bodo prispevali sredstva za dodatno pospeševanje izvoza, le železnica prispevala sredstva, ki so namenjena enostavni reprodukciji in bo prispevek negativno vplival na bilanco tekočega poslovanja v letu 1981. To bo že drugi negativni vpliv v letu 1981, ker je ne nazadnje potrebno povedati, da ima Železniško gospodarstvo Ljubljana v letu 1981 primanjkljaj prihodkov v višini okoli 520 milijonov dinarjev zaradi neuresničene, vendar z družbenim planom in z resolucijo dogovorjene politike prevoznih cen po železnici. Za pokritje tega primanjkljaja bo potrebno še v letu 1981 sprejeti ustrezne ukrepe oziroma zagotoviti ustrezna denarna sredstva.

Kratka analiza nam pokaže, da so v letu 1981 planirana povračila za del obveznosti enostavne reprodukcije v višini 3500 milijonov dinarjev za okoli 500 milijonov dinarjev manjša, kot so realno znašala v preteklem obdobju. To razliko bodo pokrili delavci Železniškega gospodarstva Ljubljana v povezavi z uporabniki svojih storitev v okviru Samoupravne interesne skupnosti za železniški in luški promet SR Slovenije, in sicer z uresničevanjem posebnega akcijskega programa za zniževanje stroškov poslovanja in za povečanje obsega dela.

Ne uresničuje pa se v dokumentih družbenega plana Slovenije za obdobje 1981—1985 in z resolucijo za letošnje leto dogovorjena politika cen za železniške prevozne storitve, po kateri bi se te morale gibati na ravni splošne rasti cen. Učinek zvišanja cen za železniške prevozne storitve znaša v povprečju za leto 1981 le 8,6 odstotka, kar je precej manj od splošne rasti cen v gospodarstvu leta 1981. Manjši so tudi prihodki iz naslova opravljenih transportnih storitev. To potrjuje tudi letošnja polletna bilanca temeljnih organizacij združenega dela osnovne dejavnosti železniškega gospodarstva, ki beležijo 290 milijonov dinarjev primanjkljaja dohodka.

O problematiki železniškega prometa je razpravljal tudi Zbor republik in pokrajin Skupščine SFR Jugoslavije in na svojem zasedanju dne 16. julija letošnjega leta sprejel opredelitve in sklepe v zvezi s težkim ekonomskim položajem železnice. S ciljem, da se železnica usposobi za naloge, ki jih ima v zvezi z uresničevanjem dogovorjene ekonomske politike in pri zadovoljevanju potreb gospodarstva in družbe po transportnih storitvah, je zbor zadolžil Zvezni izvršni svet, da do konca oktobra letošnjega leta predloži program potrebnih ukrepov za postopno krepitev ekonomskega položaja železnice, pri čemer je potrebno predvsem usposobiti železniške transportne organizacije, da iz svojih prihodkov pokrivajo stroške enostavne reprodukcije.

Zaradi zagotovitve normalnega poslovanja Železniškega gospodarstva Ljubljana in pa za realizacijo obveznosti, ki jih sklepi Zbora republik in pokrajin v zvezi z ekonomskim položajem železnice nalagajo izvršnim organom, je potreben takojšen dogovor za pokritje primanjkljaja prihodkov Železniškega gospodarstva Ljubljana v letu 1981, ki je, upoštevajoč tudi danes predlagano spremembo zakona, ocenjen skupno na 670 milijonov dinarjev. Tak gospodarski položaj železniškega gospodarstva je prvič po šestih letih od ustanovitve

Samoupravne interesne skupnosti za železniški in luški promet ponovno izredno kritičen in bi odlaganje rešitev prav gotovo negativno vplivalo na izpolnitev izredno težkih transportnih nalog, na zmanjšanje poleta pri uresničevanju stabilizacijskega programa in ne nazadnje na varnost železniškega prometa zaradi izredno velike obremenitve magistralnih prog Železniškega gospodarstva Ljubljana.

Predsednik Emil Tomažič: Besedo ima Andrej Grahor, član Izvršnega sveta in predsednik Republiškega komiteja za promet in zveze.

Andrej Grahor: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Zakon o prispevku za pokrivanje dela stroškov enostavne reprodukcije Železniškega gospodarstva Ljubljana v letu 1981 predvideva, da bo združeno delo zbralo 3500 milijonov dinarjev v ta namen. Ko bo ta znesek zbran, se zbiranje ustavi. Zbiranje poteka po stopnji 6,2 % od osnove za plačilo davka iz dohodka, ugotovljenega v letu 1980.

Izvršni svet ocenjuje, da bo zbranih več sredstev od predvidenih 3500 milijonov in bi torej prišlo do vračanja oziroma do prekinitve zbiranja sredstev. Zato je Izvršni svet predlagal, da se navedeni zakon dopolni tako, da se od 1. 8. 1981 dalje izvozniki na konvertibilno področje, katerih izvoz presega 5 % njihovega celotnega prihodka, oprostijo plačevanja enakega odstotka tega prispevka pri svojih akontacijah, kot znaša njihov izvoz na konvertibilno področje, povečan za izvozne stimulacije v njihovem celotnem prihodu.

Izvršni svet torej predlaga, da se vrnitev predvidenih presežkov sredstev nadomesti s selektivno oprostitvijo oziroma z usmeritvijo teh presežkov v korist izvoznikov na konvertibilna področja. Tako združeno delo v celoti ne prispeva železnici več, kot je določeno v zakonu, izboljša pa se položaj izvoznikov na konvertibilno področje.

Izvršni svet pa bo posebej obravnaval situacijo, če bi bilo med izvrševanjem zakonov ugotovljeno, da tako zmanjšana sredstva ne bodo dosegla z zakonom predvidenih sredstev 3500 milijonov dinarjev za pokrivanje enostavne reprodukcije Železniškega gospodarstva Ljubljana.

Izvršni svet spremlja tudi delovanje Železniškega gospodarstva Ljubljana v celoti in nemajhne težave, s katerimi se letos srečujejo železnice. Podpirali bomo njihove napore in napore uporabnikov, organiziranih v Samoupravni interesni skupnosti za železniški in luški promet, da se razrešijo problemi, ki jih prinašajo motnje v letošnjem gospodarjenju. Hvala.

Predsednik Emil Tomažič: Hvala lepa. Zaključujem razpravo in prehajamo na glasovanje.

Zakonodajno-pravna komisija predlaga redakcijski amandma k 1. členu, ki je razviden iz njenega poročila. Z amandmajem se strinja tudi Izvršni svet. Želi kdo o tem amandmaju razpravljati? (Ne.) Na glasovanje dajem amandma Zakonodajno-pravne komisije k 1. členu predloga zakona. Kdor je za predlagani amandma, naj prosim glasuje! (118 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Dva delegata.) Se je kdo vzdržal? (Dva delegata.)

Ugotavljam, da je amandma Zakonodajno-pravne komisije k 1. členu predloga zakona sprejet z večino glasov.

Izvršni svet Skupščine SR Slovenije predlaga amandma k 2. členu predloga zakona. Ta amandma ste danes prejeli. Želi kdo o tem amandmaju razpravljati?

(Ne.) Če ne, dajem na glasovanje amandma Izvršnega sveta k 2. členu predloga zakona. Kdor je za predlagani amandma, naj prosim glasuje! (124 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Dva delegata.) Se je kdo vzdržal? (En delegat.)

Ugotavljam, da je amandma Izvršnega sveta k 2. členu predloga zakona sprejet z večino glasov.

Dajem na glasovanje predlog zakona o dopolnitvi zakona o prispevku za pokrivanje dela stroškov enostavne reprodukcije Železniškega gospodarstva Ljubljana v letu 1981 v celoti. Kdor je za predlog zakona, naj prosim glasuje! (122 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Dva delegata.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlog zakona o dopolnitvi zakona o prispevku za pokrivanje dela stroškov enostavne reprodukcije Železniškega gospodarstva v letu 1981 sprejet z večino glasov.

Predlagam, da se vrnemo na 3. točko dnevnega reda in prosim tovariša Zelenška, da zboru poroča.

Ivan Zelenšek: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Medzborovska skupina je proučila predlog stališč in sklepov ter ugotovila, da je predlog pripravljen na podlagi ekspozicije Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije, stališč Predsedstva SR Slovenije in na podlagi predlogov, izraženih v razpravi na vseh treh zborih Skupščine SR Slovenije.

Medzborovska skupina predlaga naslednje dopolnitve: I. poglavje ostane nespremenjeno. V II. poglavju na drugi strani se v drugi vrsti črta pika in doda besedilo »ter sproti obravnava dosežene učinke sprejetih ukrepov«. Tako dopolnjeno besedilo je predlagal tovariš Klobčar iz Velenja.

Na isti strani se za drugo alineo doda nov odstavek, ki naj se glasi: »Izvršni svet naj poroča Skupščini o učinkih in o uveljavljanju dodatnih ukrepov zlasti še o preusmerjanju denarnih sredstev SR Slovenije, deponiranih pri Narodni banki Slovenije za namensko kreditiranje proizvodnje za izvoz in za izvozne stimulacije, ukrepov poslovnih bank glede prednostnega kreditiranja izvoza, možnosti obsega vračanja zapadlih kreditov organizacij združenega dela, ki izvažajo na konvertibilno področje, akcijah in rezultatih usmerjenega združevanja sredstev za nove izvozno proizvodne programe ter o ustvarjenih pogojih za razpolaganje s povečanim deviznim prilivom, zlasti glede možnosti uvoza opreme za proizvodnjo za izvoz za tiste organizacije združenega dela, ki bodo presegle svoje letošnje izvozne načrte.«

Na isti strani se za tretjim odstavkom doda novi odstavek, ki naj se glasi:

»Izvršni svet naj spremlja učinke predlaganega zakona o začasni prepovedi razpolaganja z delom družbenih sredstev za gradnjo in nakup določenih objektov in opreme v letu 1981 ter sproti poroča o posledicah tega ukrepa.

Izvršni svet naj poroča o medrepubliškem dogovarjanju in ukrepih investiranja v gospodarsko manj razvitih republikah in pokrajini Kosovo, zlasti med organizacijami združenega dela glede dinamike združevanja sredstev in o nosilcih izpolnjevanja letnih obveznosti ter usmerjanja tako ustvarjenega dohodka. Poroča naj tudi o rezultatih dogovarjanja in odpravljanja motenj v preskrbi surovin in v blagovnih tokovih na jugoslovanskem trgu.«

Na isti strani naj se na koncu pete alinee podpiče nadomesti s piko in doda nov odstavek, ki se glasi: »Sklad skupnih rezerv gospodarstva SR Slo-

venije naj na podlagi devetmesečnih podatkov pripravi in uskladi bilančne načrte in vire sredstev skladov za leto 1982.«

Na isti strani se v tretji vrsti šeste alinee pred besedico: »in podobno« doda beseda: »trgovina«.

Na 3. strani se v četrti vrsti črta podpičje in doda besedilo: »ter kritično oceni vse zahteve po zvišanju cen z vidika njihovih predlagateljev in ekonomske upravičenosti«.

Na 13. strani se v 13. vrsti črta podpičje in doda besedilo: »brez inflacijskih vplivov, še zlasti to velja za zmanjšanje vpliva selektivnih kreditov in uveljavljanje odgovornosti poslovnih bank in organizacij združenega dela za likvidnost«.

Na isti strani se v drugi alineji besedilo: »Republiškega komiteja za delo in Republiškega komiteja za zdravstvo in socialno varstvo« nadomesti z besedilom: »Izvršni svet Skupščine SR Slovenije«.

Na isti strani se v tretji alineji besedilo spremeni tako, da se glasi: »vztrajati je potrebno, da bo obseg skupne porabe nižji od rasti dohodka. Zato je potrebno, da samoupravne interesne skupnosti glede na priliv sredstev sproti preverijo višino prispevne stopnje oziroma vračajo presežke uporabnikom.« Hkrati naj samoupravne interesne skupnosti družbenih dejavnosti za območje republike uskladijo normative in standarde z zaostrenimi pogoji gospodarjenja.«

Na isti strani se v drugi vrsti četrte alineje za besedo: »politike« doda besedilo: »delitev sredstev za osebne dohodke na podlagi dogovora o skupnih osnovah za oblikovanje in delitev sredstev za osebne dohodke in o spoštovanju...«

Na isti strani se doda nova 10. alineja, ki naj se glasi: »Izvršni svet ob pripravi letnega poročila o uresničevanju resolucije o družbenoekonomski politiki v letu 1981 in ob pripravi resolucije za leto 1982 poroča tudi o uresničevanju nalog in ciljev glede skladnejšega regionalnega razvoja, opredeljenih v dogovoru o temeljih družbenega plana SR Slovenije.«

Na 5. strani se peto poglavje dopolni tako, da se prvi odstavek nadomesti s tremi novimi odstavki, ki naj se glasijo:

»Skupščina SR Slovenije sprejema poročilo Izvršnega sveta ter ugotovitve, ocene in ukrepe, opredeljene v poročilu ter ekspoziju predsednika Izvršnega sveta, zlasti glede spodbujanja produktivnosti dela, obvladovanja vseh oblik porabe, dodatnih ukrepov za pospeševanje izvoza zlasti na konvertibilna področja, omejevanja investicij, pospeševanja proizvodnje na tistih področjih oziroma panogah, ki omogočajo večjo gospodarsko rast in večji izvoz

Skupščina SR Slovenije podpira usmeritev Izvršnega sveta, da je potrebno še dodatno proučiti in dodelati ukrepe za večji devizni priliv (proučitev stopenj amortizacije, hitrejša plačljivost naših terjatev v tujini, skupni nastop organizacij združenega dela na tujem trgu ipd.).

Skupščina SR Slovenije sprejema usmeritve Izvršnega sveta, da je nujno potrebno doseči po samoupravni poti koncentracijo družbene akumulacije za nekatere projekte, ki so v skladu s skupno opredeljenimi nalogami srednjeročnega plana.«

Na isti strani se na koncu doda nov odstavek, ki naj se glasi: »Skupščina SR Slovenije bo ob obravnavi poročil ter konkretnih učinkov ukrepov, zahtevanih na podlagi teh stališč in sklepov, upoštevala usmeritve Predsedstva SR Slovenije.«

Skupina predlaga, da Izvršni svet v celoti prouči razprave v vseh treh zborih ter jih upošteva pri opredeljevanju družbenoekonomske politike v prihodnjem letu. Hvala lepa!-

Predsednik Emil Tomažič: Hvala lepa! V razpravo dajem predlog, ki ga je posredoval tovariš Zelenšek v imenu skupine delegatov. Želi kdo razpravljati?

Tovariš Klobčar je spomnil na predlog iz razprave, naj bi Izvršni svet posredoval oceno o posledicah zakona o omejevanju investicij za gradbeništvo. Tovariš Ivan Zelenšek ima besedo.

Ivan Zelenšek: Ta pripomba je vsebinsko zajeta v predlogu stališč in sklepov zbora. Izvršni svet bo na sejah skupščine septembra in oktobra 1981 poročal o nekaterih učinkih ukrepov, ki jih je danes predlagal Skupščini.

Predsednik Emil Tomažič: Želi še kdo besedo? (Ne.) Če ne, potem prehajamo na glasovanje o predlogu stališč in sklepov skupaj z dopolnitvami, s katerimi smo bili pravkar seznanjeni.

Kdor je za dopolnjen predlog stališč in sklepov, naj prosim glasuje! (127 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (En delegat.) Se je kdo vzdržal? (En delegat.)

Ugotavljam, da je predlog stališč in sklepov z dopolnitvami sprejet z večino glasov.

Ta dokument je z razliko od dosedanjega, vsaj v drugem delu, bolj konkreten in usmerjevalen za ravnanje in odgovornost pri delu. Potrebno pa je določiti še roke za izvršitev posameznih nalog. Zato predlagam zboru naslednji sklep:

1. Poročila o izvajanju nalog na področju investicij in nalog na področju kmetijstva in prehrane — tretja in četrta alineja II. točke stališč in sklepov — morajo predložiti predlagatelji teh gradiv do 5. septembra 1981 zato, da bomo lahko vsaj deloma opravili normalno delegatsko proceduro, do zasedanja Skupščine v septembru.

2. Problematiko ekonomskih odnosov s tujino, vprašanja izgub in uresničevanje politike cen — druga, peta in sedma alineja II. točke stališč in sklepov — bo zbor obravnaval v mesecu oktobru 1981, zato je potrebno predložiti ta poročila najkasneje do 5. oktobra 1981.

3. Organi in organizacije, ki jih zavezujejo stališča in sklepi v II. točki za pripravo ostalih nalog, naj poročajo zboru o uresničitvi posameznih nalog najkasneje do predložitve osnutka resolucije za prihodnje leto oziroma do sprejema te resolucije.

Roki za predložitev teh poročil bodo opredeljeni v 3. točki periodičnega delovnega načrta za IV. trimesečje, ki ga bomo sprejeli v septembru mesecu.

Želi kdo o tako oblikovanem predlogu sklepa razpravljati? (Nihče.) Če ne, potem prosim, da o njem glasujemo. Kdor je za predlagani sklep, naj prosim glasuje! (133 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (En delegat.)

Ugotavljam, da je predlagani sklep sprejet z večino glasov.

Prehajamo na 8. točko dnevnega reda, to je na predlog zakona o dopolnitvi zakona o združevanju dela sredstev uporabnikov družbenih sred-

stev za financiranje izgradnje energetskih objektov v letu 1981, ki ga je Skupščini predložil Izvršni svet Skupščine SR Slovenije.

Želi predstavnik Izvršnega sveta besedo? (Ne želi.) Želijo besedo poročevalci delovnih teles? (Ne želijo.)

Pričenjam razpravo. Želi kdo razpravljati? (Nihče.) Prehajamo na glasovanje. Izvršni svet Skupščine SR Slovenije je danes predložil amandma k 2. členu predloga zakona. Želi kdo o tem amandmaju razpravljati? (Nihče.) Če ne, dajem na glasovanje amandma Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije k 2. členu predloga zakona. Kdor je za predlagani amandma, naj prosim glasuje! (125 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Dva delegata.) Se je kdo vzdržal? (En delegat.)

Ugotavljam, da je predlagani amandma Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije k 2. členu predloga zakona sprejet z večino glasov.

Na glasovanje dajem predlog zakona o dopolnitvi zakona o združevanju dela sredstev uporabnikov družbenih sredstev za financiranje izgradnje energetskih objektov v letu 1981 v celoti. Kdor je za predlog zakona, naj prosim glasuje! (126 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Dva delegata.) Se je kdo vzdržal? (En delegat.)

Ugotavljam, da je predlog zakona o dopolnitvi zakona o združevanju dela sredstev uporabnikov družbenih sredstev za financiranje izgradnje energetskih objektov v letu 1981 sprejet z večino glasov.

Prehajamo na 9. točko dnevnega reda, to je na osnutek zakona o dodatnem prispevku solidarnosti v letih 1982 do 1985, ki ga je Skupščini SR Slovenije predložil v obravnavo Izvršni svet Skupščine SR Slovenije.

Želi predstavnik Izvršnega sveta besedo? (Ne želi.) Poročevalci delovnih teles? (Ne želijo.)

Pričenjam razpravo. Želi kdo besedo? (Nihče.) Ker ne želi nihče razpravljati, zaključujem razpravo in predlagam zboru, da sprejme naslednji sklep:

1. Osnutek zakona o dodatnem prispevku solidarnosti v letih 1982 do 1985 se sprejme.

2. Predlog zakona pripravi Izvršni svet Skupščine SR Slovenije.

Pri pripravi predloga zakona naj Izvršni svet Skupščine SR Slovenije prouči in ustrezno upošteva pripombo Zakonodajno-pravne komisije.

Želi kdo o tako oblikovanem predlogu sklepa razpravljati? (Ne želi.)

Prehajamo na glasovanje. Kdor je za predlagani sklep, naj prosim glasuje! (118 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (5 delegatov.) Se je kdo vzdržal? (En delegat.)

Ugotavljam, da je predlagani sklep sprejet z večino glasov.

Prehajamo na 10. točko dnevnega reda, to je na predlog za izdajo zakona o zagotavljanju sredstev in izpolnjevanju obveznosti SR Slovenije za pospeševanje razvoja gospodarsko manj razvitih republik in SAP Kosovo, z osnutkom zakona, ki ga je Skupščini SR Slovenije predložil v obravnavo Izvršni svet Skupščine SR Slovenije.

Izvršni svet Skupščine SR Slovenije predlaga Skupščini, da obravnava zakon v smislu drugega odstavka 250. člena poslovnika Skupščine SR Slovenije, in sicer, da se združita prva in druga faza, tako da se hkrati obravnava in sprejema predlog za izdajo in osnutek zakona. Želi kdo o tem predlogu Izvršnega sveta razpravljati? (Nihče.) Če ne, bomo o njem glasovali. Kdor je

za predlog Izvršnega sveta o združitvi faz, naj prosim glasuje! (Vsi delegati glasujejo za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlog Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije soglasno sprejet. Tako bomo obravnavali in sprejemali hkrati predlog za izdajo zakona z osnutkom zakona.

Želi predstavnik Izvršnega sveta besedo? (Da.) Besedo ima tovariš Živko Pregl, predstavnik Izvršnega sveta in direktor Zavoda SR Slovenije za družbeno planiranje.

Živko Pregl: Tovarišice in tovariši delegati! Ob nastajanju planskih dokumentov za obdobje od 1981—1985 smo analizirali politiko hitrejšega razvoja gospodarsko manj razvitih republik in SAP Kosovo. Osnovna ocena pri tem je bila, da za hitrejši razvoj niso potrebna zgolj sredstva, temveč da je razvoj odvisen od strukture naložb, kvalitete investicijskih programov, angažiranja človeškega faktorja, vključevanja teh programov v delitev dela v Jugoslaviji in v svetovno delitev dela. Vse to je veliko lažje dosežati, če prihaja do povezovanja združenega dela iz manj razvitih republik in pokrajine Kosovo z združenim delom v ostalih republikah. Zato je v dogovoru o temeljnih družbenega plana Jugoslavije o politiki hitrejšega razvoja gospodarsko manj razvitih republik in SAP Kosovo sprejeta usmeritev, da v tem planskem obdobju vsaj 50 odstotkov sredstev, ki jih namenjamo hitrejšemu razvoju manj razvitih, vložimo na osnovi združevanja sredstev in dela na dohodkovnih osnovah.

Še pred sprejetjem omenjenega dogovora in zakonov o sredstvih Sklada za kreditiranje hitrejšega razvoja gospodarsko manj razvitih republik in pokrajine Kosovo je Izvršni svet v sodelovanju z Gospodarsko zbornico Slovenije intenziviral dogovarjanje z izvršnimi sveti in gospodarskimi zbornicami iz drugih republik in pokrajin ter iniciral pripravo programov in dogovarjanje o njih, z združenim delom iz teh republik in Kosova ter iz Slovenije. Rezultat teh razgovorov in aktivnosti se kaže v 85 projektih, o katerih se dogovarjamo. Ocenjujemo, da so posamezne organizacije že v fazi oblikovanja samoupravnih sporazumov, tako da bi lahko prišlo do angažiranja sredstev še letos, v pretežni meri pa v začetku leta 1982.

Pri oblikovanju finančne konstrukcije za te projekte so nosilci dogovarjanja odvisni od določb dogovora med republikami in pokrajinama, ki je še v pripravi in naj bi rešil nekatera odprta vprašanja dinamike združevanja sredstev, kot tudi od rešitev, danih v predlogu za izdajo zakona z osnutkom zakona, ki ga danes obravnava Skupščina. Zato je potrebno pospešiti sprejem obeh dokumentov. Usklajevanje dogovora je v teku in bo lahko zaključeno še v mesecu avgustu. Za zakon pa smo se dogovorili, da ga sprejmemo po skrajšanem postopku.

Pri oblikovanju predloga za izdajo zakona in osnutka zakona smo med drugim izhajali iz dosedanjih spoznanj o združevanju dela in sredstev, kot ga je omogočal dosedanji zakon o sredstvih sklada, kot tudi iz ugotovitev v razgovorih z izvršnimi sveti in gospodarskimi zbornicami iz manj razvitih republik in pokrajine Kosovo.

Programi, o katerih se združeno delo dogovarja v gospodarskih zbornicah, zahtevajo opredelitev širših interesov od posamezne organizacije združenega dela, da bi tako dosegli ustrezno združevanje sredstev ter hkrati zadostili interesom, ki so izraženi v planskih dokumentih posamezne manj razvite

republike in pokrajine Kosovo, kot tudi usmeritvam v planu naše republike. Gre za iskanje komplementarnosti v razvojnih programih, pri čemer iščemo takšne programe, ki omogočajo zaokrožitev reprodukcijskih verig in razvoj surovinskih dejavnosti, kot tudi zaokrožitev ponudbe končnih izdelkov, to je izdelkov predelovalne industrije z novimi predelovalnimi kapacitetami v manj razvitih republikah in pokrajini Kosovo, ki naj zagotove hitrejšo rast dohodka, hitrejšo zaposlovanje in usposobitev za skupen nastop na tujih trgih.

Poleg zahteve po kvalitetnih programih, ki jih je vsaj en del organizacij združenega dela iz naše republike sposoben zagotoviti, se ob teh razgovorih postavljata dva spleta vprašanj.

Prvi se nanaša na samoupravno združevanje sredstev, ki naj usposobi posamezne organizacije združenega dela ali njihove asociacije, da pristopijo k združevanju sredstev in dela za realizacijo posameznega projekta v manj razvitih republikah oziroma SAP Kosovo.

Drugi se nanaša na zagotovitev mesta s takšnim programom v sicer že sprejetih planih manj razvitih republik oziroma Kosova, kar se odraža v odobritvi projekta in potrditvi deleža sredstev sklada, ki jih je mogoče uporabiti pri realizaciji tega projekta, tud če gre za združevanje na dohodkovnih osnovah.

Za reševanje omenjenih vprašanj v predlogu za izdajo zakona predlagamo, da vse organizacije združenega dela, ki pristopijo k združevanju dela in sredstev, uporabijo pri tem sredstva v višini 100 % svoje obveznosti. Združevanje sredstev je pri nosilcu projekta mogoče izvesti tudi na kreditni osnovi, kar pomeni napredek glede na sedanje anonimne kreditne povezave. Del sredstev, ki bi sicer bil vplačan v sklad, je mogoče usmeriti prek obveznega sporazumevanja za določen projekt, zlasti ko gre za velike projekte, pomembne tudi z vidika plana naše republike. Tu je že več primerov, kot na primer Gorenje v Bihaču, slovenske železarne, v rudarsko-metalurškem kombinatu Zenica, Rudnik Mežica, Cinkarna Celje v odnosu do SOZD Zletovo-Sasa, naložbe v kmetijstvu, odnos med Emono in Montenegro turistom, med Iplasom Koper in ustrezno organizacijo združenega dela na Kosovu v zvezi s proizvodnjo poliesterskih drogov.

Gre za projekte, ki so pomembni z vidika družbenega plana naše republike in ki so že verificirani od določenega dela sovlagateljev. Nosilci velikih projektov namreč posebej poudarjajo nujnost angažiranja zbornice in banke oziroma možnosti obvezne združitve sredstev. Ta odbor naj bi poleg usklajevanja aktivnosti članov republik, zastopal republiko pri dogovarjanjih s podobnimi telesi v drugih republikah. Imel pa bi tudi pooblastila, na osnovi katerih bi lahko ukrepal, če združevanje dela in sredstev ne bi potekalo tako, da bi SR Slovenija lahko izpolnila svojo obveznost, izhajajočo iz dogovora o temeljih družbenega plana Jugoslavije. Ta pooblastila ne pomenijo možnost nalaganja novih ali drugačnih obveznosti zavezancem, temveč le preusmerjanje sredstev, ki bi jih zavezanci sicer vplačali na račun sklada v obliki posojila.

S takšnimi zakonskimi rešitvami želimo zagotoviti učinkovito izvajanje nalog, ki smo jih prevzeli glede pospeševanja razvoja gospodarsko nerazvitih republik in pokrajine Kosovo. Nanje so nas posebej opozorili v organizacijah združenega dela, ki so že pristopile k pripravam za takšne skupne naložbe. Ob urejanju mehanizmov za izpolnjevanje obveznosti naše republike za zagotavljanje sredstev za hitrejši razvoj manj razvitih republik in pokrajine Kosovo predlagamo tudi določene spremembe v opredelitvi zavezancev, v osno-

vah in diferencirane stopnje za izračun obveznosti glede na akumulativno sposobnost zavezancev po podskupinah.

Osnova za izračun obveznosti je vsebinsko enaka kot doslej, s tem da je oproščena drugih obveznosti, ki se vključujejo v poslovni sklad in je zato manjša. Logično je, da je zato povprečna stopnja, po kateri bodo zavezanci izpolnjevali svojo obveznost, višja. Zakon tudi uvaja nekatere nove olajšave, predvsem pri zavezancih, ki izvažajo na konvertibilne trge, pri čemer bo potrebno še bolj razdelati višino olajšav glede na različen delež konvertibilnega izvoza.

Za razliko od dosedanje ureditve osnutek zakona štiti zavezanca, ki bi mu izpolnjevanje obveznosti preseglo ustvarjeno akumulacijo.

Predlagatelj je že opravil dodatne izračune za triletno obdobje, za leto 1978, 1979 in 1980, ki dopolnjujejo razvrstitev zavezancev, ki je dana v prilogi k obrazložitvi. Ti izračuni kažejo, da bo za izpolnjevanje obveznosti SR Slovenije potrebno določiti višje stopnje in nekoliko spremeniti razpore razredov, na katere se posamezne stopnje nanašajo. Namen predlagatelja je, da bi s tem zakonom razporedili obveznosti tako, da v tem srednjeročnem obdobju ne bi bilo potrebno na novo predpisovati novih razporeditev obveznosti.

Zboru predlagamo, da obravnava predlog za izdajo zakona z osnutkom zakona, ga sprejme in omogoči pripravo in sprejem zakona tako, da bi bili že letos sprejeti samoupravni sporazumi in da bi z združevanjem sredstev omogočili realizacijo obveznosti naše republike po dogovoru in zakonu o sredstvih sklada. Hvala

Predsedujoči **Rajko Orešnik**: Hvala lepa. Želijo morda poročevalci delovnih teles besedo? (Ne želijo.)

Pričenjam razpravo. K besedi se je prijavil podpredsednik Gospodarske zbornice Slovenije tovariš **Rudi Šepic**.

Rudi Šepic: Tovariš predsedujoči, tovarišice in tovariši delegati! Uvodoma želim posebej poudariti, da vlada v organizacijah združenega dela izredno veliko zanimanje za pripravo zakona, s katerim bomo zagotovili izpolnjevanje obveznosti SR Slovenije glede pospeševanja razvoja gospodarsko manj razvitih republik in pokrajine Kosovo. Po eni strani si je to izredno veliko zanimanje za pripravo tega zakona mogoče razlagati s tem, da je k doslej veljavnemu zakonu o kreditiranju hitrejšega razvoja gospodarsko manj razvitih republik in pokrajine Kosovo bilo v preteklih letih izredno veliko pripomb, ki so večinoma zadevale razporeditev obveznosti po tem zakonu med posamezne panoge in dejavnosti. Po zelo razširjenem mnenju ta obveznost namreč ni bila usklajena z realnimi možnostmi za razširjanje materialne osnove dela v organizacijah združenega dela. Po drugi strani pa si je veliko zanimanje za ta zakon mogoče razlagati tudi z uveljavljanjem večje možnosti, da del sredstev, ki jih namenjamo za pospeševanje razvoja gospodarsko manj razvitih republik in pokrajine Kosovo lahko usmerjamo tudi neposredno, to je na podlagi neposrednih interesov in potreb samih organizacij združenega dela.

Zato ni naključje, da smo tudi v Gospodarski zbornici Slovenije namenili izredno veliko pozornost pripravi in obravnavi tega zakona. Ne nazadnje ima celotni zbornični sistem tudi velike obveznosti in odgovornosti zlasti pri uveljavljanju možnosti, da polovico sredstev za pospeševanje razvoja gospodarsko

manj razvitih republik in pokrajine Kosovo po novem lahko usmerjamo na podlagi združevanja dela in sredstev na dohodkovnih osnovah.

Obenem se v Gospodarski zbornici dobro zavedamo, da smo glede uveljavljanja teh možnosti v SR Sloveniji še posebej odgovorni, ker smo si v preteklih letih precej prizadevali, da bi večji del sredstev za manj razvite usmerjali tudi neposredno na podlagi obojestranskih interesov. Zato smo v zbornici že konec lanskega leta pričeli intenzivne priprave na tem področju in z obsežno aktivnostjo prispevali svoj pomembni delež za realizacijo vseh pobud in interesov za vlaganje v posamezne naložbe v gospodarsko manj razvite republike in pokrajino Kosovo.

K temu pa nas niso silile samo nove možnosti glede neposrednega usmerjanja teh sredstev, temveč tudi nesporna ugotovitev, da si slovensko gospodarstvo s povezovanjem na trajnejših osnovah z gospodarstvom manj razvitih republik na ta način lahko zagotovi tudi nemoteno preskrbo s surovinami in reprodukcijskim materialom iz domačih virov ter realizacijo določenih proizvodnih programov.

Tako smo v letošnjem letu v zbornici aktivno sodelovali pri pripravi prek 80 projektov za vlaganja v manj razvite republike oziroma pri pripravi ustreznih samoupravnih sporazumov. Od teh jih je 8 že podpisanih, 10 jih je v postopku sprejemanja, drugi pa so v različnih stopnjah priprave.

Da bi bilo bolj jasno, kakšne napore bi bilo potrebno vložiti v priprave za realizacijo skupnih vlaganj v posamezni republiki, naj navedem konkreten podatek. Samo pri pripravi sporazumov za vlaganja v gospodarstvo Bosne in Hercegovine smo imeli v letošnjem letu skupno 44 razgovorov, na katerih so sodelovali predstavniki iz 152 organizacij združenega dela, medtem ko sodelovanje z drugimi republikami in pokrajino Kosovo terja skoraj enak obseg angažiranja.

Ob tem, ko ugotavljamo, da je v naših organizacijah združenega dela zelo veliko zanimanja za vlaganja v nerazvita področja, kar sicer narekujejo potrebe po čim širšem in čim tesnejšem povezovanju na enotnem jugoslovanskem trgu, se je vendar v mnogočem spremenila tudi miselnost organizacij združenega dela, saj so bile v preteklih letih takšne naložbe zelo redke.

V gospodarski zbornici bomo zato nadaljevali s tovrstnimi aktivnostmi in pričakujemo, da bomo že v prihodnjem letu lahko evidentirali tolikšno število projektov, da bi ne le v celoti uresničili možnost za 50% združevanje teh sredstev na dohodkovnih osnovah, temveč da bomo hkrati imeli tudi možnost izbirati med projekti, ki bodo v največji meri ustrezali usmeritvam v družbenem planu Slovenije za to srednjeročno obdobje. V gospodarski zbornici in v organizacijah združenega dela ta zakon, ki ga danes obravnavamo, nestrpnost pričakujemo in zato predlagamo, da ga sprejmemo po skrajšanem postopku, kar je bilo danes tudi sprejeto.

Zavedati se moramo, da do konca leta ni več na voljo veliko časa, zlasti, če hočemo že v letošnjem letu izkoristiti celotno možnost glede 50% združevanja teh sredstev na dohodkovnih osnovah. Obenem pa ta zakon potrebujejo tudi organizacije združenega dela, da bi lahko pravočasno pripravile plane za prihodnje leto.

Glede na omenjeno izredno zanimanje v organizacijah združenega dela za ta zakon, smo v zbornici organizirali obsežno razpravo o osnutku zakona o zagotavljanju sredstev za izpolnjevanje obveznosti SR Slovenije za pospeševanje razvoja gospodarsko manj razvitih republik in SAP Kosovo. Doslej smo osnutek zakona že obravnavali v okviru zborničnih odborov, to je koordinacije za raz-

voj, koordinacije za tržišče, ustvarjanje in delitve dohodka ter v odboru za pospeševanje gospodarskega sodelovanja z drugimi republikami in avtonomnimi pokrajinama. Medtem pa se razprave v splošnih združenjih nadaljujejo. Že iz dosedanjih razprav je mogoče zaključiti, da je dana polna podpora predlaganim rešitvam glede obračunavanja obveznosti in organizacijskim rešitvam ter mehanizmom za samoupravno združevanje dela in sredstev, čeprav so bile oblikovane tudi nekatere konkretne pripombe.

Ker bomo vse te pripombe posredovali Skupščini SR Slovenije, kot tudi Izvršnemu svetu po zaključku naših razprav, mi dovolite, da v svoji razpravi opozorim le na nekaj bistvenih pripomb iz teh razprav. Najbolj številne pripombe zadevajo določilo 13. člena, ki obravnava olajšave izvoznikom. Večina razpravljalcev se je zavzemala za precej večje zmanjšanje osnove za obračunavanje obveznosti po tem zakonu, zlasti zato, ker gre za izvoz na konvertibilno področje. Razmišljanja glede zmanjšanja osnove so bila usmerjena v to, da bi osnovo zmanjšali za enak odstotek, kot bi znašal delež izvoza v celotnem prihodu. Vendar bo potrebno tak predlog osvojiti šele po predhodnem preverjanju, kaj pomeni glede na predvidene stopnje za obračun obveznosti pri drugih zavezancih. Glede razporeditve obveznosti med zavezance je bila dana polna podpora predlagani osnovi in načinu razporeditve obveznosti na podlagi kazalca stopnje akumulacije glede na poslovni sklad. Vendar bi morali ta kazalec izračunati vsaj za obdobje treh let, da bi na ta način izločili morebitne različne možnosti za ustvarjanje akumulacije v posameznem letu.

Glede mehanizmov in oblik združevanja sredstev bi morali v zakonu obdržati vse predvidene možnosti, saj bi samo z dovolj fleksibilnim načinom združevanja sredstev lahko zagotovili realizacijo vseh večjih projektov na nerazvitih območjih. Zato v Gospodarski zbornici posebej podpiramo predlagano rešitev v 26. členu osnutka, da bi v obliki posebnega dogovora v okviru splošnih združenj in Gospodarske zbornice Slovenije pripravili izhodišča in usmeritve za pospeševanje združevanja dela in sredstev ter na ta način uresničili vse predvidene projekte na nerazvitih območjih.

Končno naj kot eno bistvenih pripomb izpostavim tudi predlog, da bi v okviru 25. člena skrajšali rok 60 dni, ki je predviden za izvedbo postopka sporazumevanja na poziv koordinacijskega odbora. V Gospodarski zbornici namreč menimo, da bodo vsi postopki pred tem, ko bodo potekale priprave glede priprave posameznega projekta, o katerih smo prej govorili, terjali izredno veliko časa, zato je nesmiselno vztrajati pri roku 60 dni, temveč bi ga morali skrajšati na sprejemljivejšo mejo.

To naj bi bile samo najbolj bistvene pripombe k osnutku tega zakona, medtem ko bomo vse ostale, kot sem že omenil, predložili Skupščini in tudi Izvršnemu svetu v naslednjih dneh. Hvala lepa!

Predsedujoči R a j k o O r e š n i k : Hvala lepa! Besedo ima Ivan Kastrevc, delegat Zbora združenega dela za področje gospodarstva, 16. okoliš, Maribor.

I v a n K a s t r e v c : Tovariš predsedujoči, tovarišice in tovariši delegati! Delegati smo se v obravnavi tega zakona zavzeli za njegov čimprejšnji sprejem ter menili, da je s tem zakonom storjen kvaliteten premik pri zagotavljanju sredstev za pospeševanje razvoja gospodarsko manj razvitih republik in SAP Kosovo. Delegati smo podprli rešitve, da so nosilci obveznosti združevanja sredstev temeljne organizacije združenega dela, da pa je potrebno pospešiti aktiv-

nosti v Gospodarski zbornici, ki naj usmerja samoupravne povezave organizacij združenega dela.

Delegati smo nadalje mnenja, da bi bilo potrebno čimprej predlagati razrešitev vprašanj, ki se nanašajo na dinamiko plačevanja obveznosti do sklada ali prek združevanja sredstev, kakor tudi na čas, ki je potreben za realizacijo določenih programov. Izrazili smo bojazen, da bo glede na dejstvo, da bo potrebno konec leta poravnati vso obveznost do sklada — to je razliko med izplačanimi akontacijami za 50% obveznost, do nerealizirane 50% obveznosti na osnovi samoupravnega združevanja — prišlo v organizacijah združenega dela naenkrat do velikih obveznosti.

Glede posameznih določil k osnutku zakona pa imamo naslednje pripombe.

K 2. členu: Iz razprav izhaja, da je večina podprla kot osnovo poslovnih skladov. Kljub temu smo mnenja, da bi bila ustreznejša osnova čisti dohodek, zmanjšan za osebne dohodke, saj bi tako destimulirali preveliko razporejanje za sklad skupne porabe. Osnovo je potrebno zmanjšati za vse plasmaže poslovnega sklada. Pojavljajo se še drugi plasmaži, kot so na primer za poslovno združenje in podobno.

K 5. členu: Zavezanci naj se razvrstijo po skupinah in ne po podskupinah in dejavnostih.

Varianta: Tozd naj bi na osnovi kazalca akumulacije v primerjavi s poslovnim skladom sam ugotavljal odstotek obveznosti. Zato naj bi zakon določil odstotek za določen odnos med akumulacijo in poslovnim skladom. Tako bi preprečili, da bi neka temeljna organizacija na osnovi poprečja skupine bila zavezanec za posojilo, ki presega njene zmožnosti plačevanja.

Ni nam jasna razvrstitev zavezanca, in sicer ali bo za celotno obdobje veljal odnos ustvarjene akumulacije in poslovnega sklada na osnovi podatkov iz leta 1978/80, ali pa se bo to ugotavljalo za vsako leto posebej.

K 12. členu: V prvi alineji naj se doda za besedilom: »s prenosom električne energije«, doda še beseda »distribucija«.

Oproščene plačevanja posojila naj bi bile tudi vse tiste dejavnosti, ki proizvajajo sredstva, ki so potrebna za proizvodnjo hrane, proizvodnjo umetnih gnojil, zaščitnih sredstev in podobno.

K 13. členu: Predlagane olajšave za izvoznike so nestimulativne, zato predlagamo enako rešitev kot pri davku iz dohodka temeljnih organizacij.

K 14. členu: Predlagamo takšno rešitev, da obveznost po tem zakonu ne bo preseгла višine akumulacije, razporejene v poslovni sklad. Ob tem smo mnenja, da obvezno združevanje za samoupravne interesne skupnosti materialne proizvodnje s to obveznostjo ne sme preseгati ustvarjenega poslovnega sklada.

Predsednik Emil Tomazič: Hvala lepa! Besedo ima Marko Čavlovič, delegat Zbora združenega dela za področje gospodarstva, 11. okoliš, Kranj.

Marko Čavlovič: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Na seji skupine delegatov iz občine Kranj smo dne 13. julija 1981 obravnavali predlog za izdajo zakona o zagotavljanju sredstev in izpolnjevanju obveznosti SR Slovenije za pospeševanje razvoja gospodarsko manj razvitih republik in SAP Kosovo in na osnovi razprave, predlogov in pripomb, danih v večjih delovnih organizacijah, kot so Planika, Sava, Iskra in Tekstilindus, podprli predlog za izdajo zakona. K samemu osnutku zakona pa imamo naslednje pripombe.

1. Menimo, da je zakon pravičnejši glede na to, da upošteva ugotavljanje prispevnih stopenj po podskupinah, plasma sredstev kot odbitno postavko in da znotraj gospodarstva, z izjemo nekaterih infrastruktur, ni diskriminacije do nekaterih vrst industrije. Po izračunu je obveznost po novem zakonu v letu 1981 za 20 % manjša v primerjavi s stanjem konec leta 1980.

2. Pripomba se nanaša na olajšave za izvoz na konvertibilno področje, ki je po našem mnenju premalo poudarjen. Predlagamo, da se spremeni osnova za obračunavanje obveznosti v 13. členu omenjenega zakona, ki naj se glasi: »Če je delež za izvoz na konvertibilno področje v celotnem prihodku 10 do 20 %, se obračunska osnova zniža za 15 %. Če je delež izvoza na konvertibilno področje v celotnem prihodku 20 do 40 %, se obračunska osnova zniža za 25 %. Če je delež izvoza na konvertibilno področje v celotnem prihodku nad 40 %, se obračunska osnova zniža za 35 %. Ustrežno temu naj se zvišajo stopnje v členih od 6 do 10.

3. Osnutek zakona o zagotavljanju sredstev za nerazvite ne rešuje odprtih problemov dosedanje zakonodaje o vlogi tujih partnerjev pri participaciji posojila nerazvitim. Po zakonu je obveznost do nerazvitih posojilo, čeprav glede na pogoje, pod katerimi se daje, izgublja značaj posojila. Pogosto se zaradi nezmožnosti vračanja soočamo z odpisom posojila in podobno.

Predlagamo, da tuji partnerji namenijo del tekoče akumulacije za posojilo nerazvitim. To bi bilo mogoče izvesti le tedaj, če bi bila obveznost do nerazvitih določena zakonsko kot družbena dajatev, ne pa posojilo. Osnutek zakona predlaga kot osnovo za izračun posojila poslovni sklad, kot izključna sredstva jugoslovskega partnerja z enotnim, skupnim vlaganjem. Tako tuji partner sklepa, da je njegov delež izvzet iz obveznosti za nerazvite. V zakonu bi moralo biti prcizneje določeno, da je poslovni sklad samo osnova za izračun obveznosti, ne pa tudi edini vir, iz katerega se zbirajo sredstva za nerazvite.

4. Obveznosti naj bi bile oproščene tudi temeljne organizacije, ki se ukvarjajo z dejavnostjo zadovoljevanja družbenega standarda. Kot združevanje sredstev naj se upošteva tudi sredstva, ki jih organizacije združenega dela združujejo na osnovi samoupravnih sporazumov o pridobivanju skupnega prihodka za dobavo surovin.

Kot odbitna postavka v 3. členu naj bi bila določena tudi sredstva, namenjena za zaščito in varstvo okolja ter izboljšanje delovnih pogojev in raziskovalno ter razvojno dejavnost.

Opredeli naj se odgovornost za primere, ko organizacija združenega dela želi skleniti samoupravni sporazum o vlaganju sredstev s partnerjem iz nerazvite republike oziroma Socialistične avtonomne pokrajine Kosovo, pa ne pride do realizacije po krivdi drugih. Zakon bi moral stimulirati vlaganja tudi z drugimi gospodarskimi ukrepi. V tem smislu zakon ni kvalitetna sprememba, ker se bodo organizacije združenega dela odločale za prispevke kot za sovlaganja, to pa ne sme biti naš interes. Hvala lepa!

Predsednik Emil Tomažič: Hvala lepa! Besedo ima tovariš Drago Dolinar, delegat Zbora združenega dela za področje gospodarstva, 35. okoliš, Ljubljana-Siška.

Drago Dolinar: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Skupini delegatov, ki delegirata delegate v Zbor občin in Zbor združenega dela Skupščine SR Slovenije, sta na svoji seji sklenili dati naslednje pripombe k

predlogu za izdajo zakona o izpolnjevanju obveznosti SR Slovenije za pospeševanje razvoja gospodarsko manj razvitih republik in Socialistične avtonomne pokrajine Kosovo.

Po zakonu o plačevanju obveznosti posojila za kreditiranje hitrejšega razvoja gospodarsko nezadostno razvitih republik in avtonomne pokrajine Kosovo (Uradni list, št. 51/71, 12/73, 20/76) je plačevanja obveznega posojila oproščena časopisna dejavnost. Po 10. členu istega zakona mora organizacija združenega dela, ki opravlja več dejavnosti, od katerih se plačuje posojilo po različnih stopnjah oziroma, od katerih so posamezne dejavnosti oproščene plačevanja, posebej izračunati osnove, za katere so predpisane različne stopnje oziroma posebej izračunati znesek sredstev poslovnega sklada, za katerega je oproščena plačevanja posojila. V skladu s temi določbami temeljne organizacije združenega dela Časopisnega grafičnega podjetja Delo, ki se ukvarja s časopisno dejavnostjo, to je z uredjanjem, tiskanjem in raširjanjem ter prodajo časopisov, tega prispevka ne plačujejo.

Glede na organizacijo so temeljne organizacije, ki časopise urejajo, prispevka oproščene v celoti, druge pa delno, upoštevajoč določbe 10. člena zakona.

Z novim zakonom ni predvidena oprostitev za temeljne organizacije, ki časopise tiskajo in razpečavajo, ker so po enotni klasifikaciji dejavnosti razvrščene v gospodarstvo, za katere pa oprostitev ni predvidena. Zaradi tega se bo obveznost organizacije združenega dela Časopisno grafičnega podjetja Delo povečala že za leto 1981 za več kot 15 milijonov dinarjev, kar bo še bolj poslabšalo že tako težak materialni položaj politično-informativnega tiska. Hvala lepa!

Predsednik Emil Tomazič: Hvala lepa! Prijavljenih razpravljalcev ni več. Želi še kdo razpravljati? (Da.) Besedo ima tovariš Rok Pavšič, delegat Zbora združenega dela za področje gospodarstva, 39. okoliš, Ljubljana-Vič-Rudnik.

Rok Pavšič: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Skupina delegatov 39. okoliša Ljubljana-Vič-Rudnik je razpravljala o osnutku zakona o zagotavljanju sredstev in o izpolnjevanju obveznosti SR Slovenije za pospeševanje razvoja gospodarsko manj razvitih republik in SAP Kosovo.

Po sedanjem zakonu o sredstvih obveznega posojila za kreditiranje hitrejšega razvoja gospodarsko nezadostno razvitih republik in SAP Kosovo je bil PTT promet Slovenije edina gospodarska in infrastrukturna dejavnost, ki je obračunavala obveznosti iz tega zakona po splošni, 3-odstotni stopnji, medtem ko so bile ostale infrastrukturne dejavnosti obveznosti oproščene, ali pa so jo obračunavale po znižanih stopnjah. Združene PTT organizacije Slovenije, kakor tudi SIS PTT prometa Slovenije, je v preteklih obdobjih večkrat dala pobudo za spremembo zakona v tem smislu, da se tudi PTT promet oprosti obračunavanja te obveznosti ali pa naj se obveznost vsaj zniža od 3 na 1 odstotek.

Razvoj PTT prometa kot celote spremljajo tudi problemi hitrejšega razvoja PTT prometa na manj razvitih in manj razvitih obmejnih območjih v Sloveniji, ki pa ga zaradi nizke akumulativne sposobnosti lahko zagotovimo le z dodatnimi sredstvi. Ta problematika je bila prisotna tudi pri sprejemanju srednjeročnih planskih dokumentov za obdobje 1981—1985, saj smo se z njimi obvezali za razvoj PTT prometa na manj razvitih območjih v Sloveniji, tako

da usmerimo del kreditnih sredstev Poštne hranilnice, kot dodatni vir pa bi bila sredstva, ki bi jih dobili z znižanjem stopnje obveznega posojila od 3 na 1% za kreditiranje hitrejšega razvoja nezadostno razvitih republik in SAP Kosovo.

Taka opredelitev je razvidna tudi iz obrazložitve dogovora o temeljih družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1981—1985. Iz osnutka novega zakona pa je razvidno, da bo po predlaganem kriteriju, ki ga predstavlja akumulacija v primerjavi s poslovnim skladom, PTT promet plačeval obveznost po stopnji 2,5 odstotka, kar je le 0,5 odstotka manj od dosedanje stopnje. Pri tem se še pogloblja razlika v pogojih gospodarjenja med SIS materialne proizvodnje, ki obvezno združujejo sredstva za razširjeno reprodukcijo na osnovi dogovora o temeljih družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1981 do 1985 po enotnih virih, osnovah in merilih, ter med SIS PTT prometa, kjer je združevanje sredstev neobvezno, oblike združevanja pa neenotne po posameznih območjih SIS.

Ker še ni sprejeta pobuda za spremembo in dopolnitev veljavnega zakona o samoupravnih interesnih skupnostih PTT prometa Slovenije, ki naj bi navedeno problematiko uredil po istih principih, kot je to urejeno v večini drugih samoupravnih interesnih skupnostih materialne proizvodnje, zato dejavnost PTT prometa tudi v osnutku obravnavanega zakona ni v skupini dejavnosti, ki niso zavezanci za obračunavanje in plačevanje obveznosti iz tega zakona. Zato predlagamo v osnutku zakona spremembo oziroma dopolnitev 12. člena, da se kot nova alineja vključi tudi PTT promet. Hvala lepa!

Predsednik Emil Tomazič: Želi še kdo razpravljati? (Nihče.)

Ker ne želi nihče več razpravljati, zaključujem razpravo, zboru pa predlagam, da sprejme naslednji sklep:

1. Predlog za izdajo zakona o zagotavljanju sredstev in izpolnjevanju obveznosti SR Slovenije za pospeševanje razvoja gospodarsko manj razvitih republik in Socialistične avtonomne pokrajine Kosovo z osnutkom zakona se sprejme.

2. Predlog zakona pripravi Izvršni svet Skupščine SR Slovenije.

3. Pri pripravi predloga zakona naj Izvršni svet Skupščine SR Slovenije prouči in ustrezno upošteva pripombe, mnenja in stališča delovnih teles zбора in Skupščine ter predloge in pripombe, dane na seji zбора.

Želi kdo o tako predlaganem sklepu razpravljati? (Ne.) Če ne, dajem predlagani sklep na glasovanje. Kdor je za, naj prosim glasuje! (112 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (En delegat.) Se je kdo vzdržal? (En delegat.)

Ugotavljam, da je predlagani sklep sprejet z večino glasov.

Predlagam, da se vrnemo na 4. točko dnevnega reda, ki smo jo prekinili zato, da smo omogočili našemu Odboru za finance, da obravnava predložene amandmaje in zavzame do njih stališča.

Prosim poročevalko odbora, tovarišico Francko Herga, da poroča zboru.

F r a n c k a H e r g a: Tovarišice in tovariši delegati! Dovolite, da najprej preberem stališča in predloge, ki jih je sprejel Družbenopolitični zbor Skupščine SR Slovenije ob obravnavi tega zakona.

1. Družbenopolitični zbor ugotavlja, da se na področju investicijskih vlaganj, kljub naporom nekaterih občin, ne uresničujejo temelje usmeritve druž-

benega plana za obdobje 1981—1985. Značilno je tudi veliko število razdrobljenih investicij, kar bistveno zmanjšuje možnosti za združevanje ter zagotavljanje sredstev za prednostne naložbe. S tem se ohranja dosedanja neustrezna struktura gospodarstva, ki ne more bistveno prispevati k njegovemu prestrukturiranju. Zato Družbenopolitični zbor podpira predlagani zakon kot začasni ukrep, da se ob tem zagotovi izvajanje temeljnih planskih usmeritev na področju investicij.

2. Veliko število amandmajev pomeni razširitev izjem, zlasti na področju negospodarskih investicij. Zato Družbenopolitični zbor predlaga pristojnima zboroma, da predlaganih amandmajev ne sprejmeta, ker bi s številnimi izjemami predlagani zakon izgubil svoj smisel.

3. Družbenopolitični zbor podpira amandmaje Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije. Glede amandmaja Izvršnega sveta k 10. členu, ki predvideva ustanovitev posebnega delovnega telesa zborov Skupščine, v katerem bi sodeloval tudi Izvršni svet, Družbenopolitični zbor meni, da zbori Skupščine SR Slovenije s tem pooblašča to delovno telo, da v resnično izjemnih primerih omogoči začetek investicij, ki razrešujejo nekatera žgoča in neodložljiva vprašanja razvoja.

4. Družbenopolitični zbor predlaga pristojnima zboroma, da sprejmeta predlog zakona o začasni prepovedi razpolaganja z delom družbenih sredstev za gradnjo in nakup določenih objektov in opreme v letu 1981, upoštevaje ta stališča in predloge.

Odbor za finance, ki se je sestel na seji, je obravnaval vse amandmaje, ki so bili predloženi, tako od posameznih delegatov kot tudi od Izvršnega sveta.

Odbor se je odločil, da sprejme predložene amandmaje Izvršnega sveta, vse ostale amandmaje pa zavrne. Ob tem je ugotovil, da so se nekateri predlagatelji amandmajev že izrekli, da umikajo amandmaje, da pa vztrajajo pri amandmaju delegati iz občine Ajdovščina in da se še niso izrekli delegati iz občine Vrhnika. Ob tem naj povem, da delegati iz Maribora umikajo svoj amandma.

Odbor za finance zato predlaga zboru, da sprejme zakon s predloženimi amandmaji Izvršnega sveta.

Ob tem pa predlagamo zboru, da sprejme sklep, naj skupina delegatov, ki bo izvoljena za obravnavanje izjem na področju investicij, ob obravnavi investicij v tem zboru v jeseni poroča tudi o svojem delu. Hvala lepa.

Predsednik Emil Tomazič: Hvala lepa. Slišali smo poročilo našega Odbora za finance in seznanili smo se tudi s predlogi in stališči Družbenopolitičnega zbora, ki smo jih uvodoma že napovedali in jih tudi dobili.

Želi kdo v zvezi s poročilom Odbora za finance razpravljati? (Ne.) Če ne, prehajamo na glasovanje. Najprej bomo glasovali o amandmajih Izvršnega sveta. Kot ste lahko razbrali iz poročila Zakonodajno-pravne komisije, je te amandmaje Izvršnemu svetu predlagala ta komisija.

Zboru predlagam, da o vseh amandmajih Izvršnega sveta glasujemo skupaj, razen seveda, če kdo od delegatov takšnemu predlogu nasprotuje. So razlogi za to, da glasujemo ločeno? (Ne.)

Dajem na glasovanje amandmaje Izvršnega sveta k 3., 7., 10. in k 12. členu predloga zakona. Kdor je za predlagane amandmaje, naj prosim glasuje!

(118 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (En delegat.)

Ugotavljam, da so amandmaji Izvršnega sveta k 3., 7., 10. in k 12. členu predloga zakona sprejeti z večino glasov.

Opredelili se bomo še glede amandmajev posameznih skupin delegatov. Menim, da bi lahko vse dodatne predloge obravnavali na podlagi rešitve, ki smo jo sprejeli z amandmajem Izvršnega sveta k 10. členu. To je navedeno tudi v pismenem poročilu Izvršnega sveta, v katerem zavrača vse navedene amandmaje, ki ste jih dobili na klop.

Razen tega je tovarišica Herga, poročevalka Odbora za finance povedala, da umikajo amandmaje delegati iz Sežane in Maribora ter delegati iz Ljubljane-Bežigrad. Skupina delegatov iz Ajdovščine pa vztraja pri amandmaju, medtem ko se skupina delegatov iz Vrhnike še ni izrekla.

Vprašujem delegate iz Vrhnike, ali glede na vse to, kar smo slišali, vztrajate pri amandmaju? (Ne.) Amandma torej umikajo. Tudi delegati iz Ajdovščine umikajo amandma.

Prehajamo na glasovanje o predlogu zakona o začasni prepovedi razpolaganja z delom družbenih sredstev za gradnjo in nakup določenih objektov in opreme v letu 1981 v celoti. Kdor je za predlog zakona, naj prosim glasuje! (119 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Trije delegati.) Se je kdo vzdržal? (En delegat.)

Ugotavljam, da je predlog zakona o začasni prepovedi razpolaganja z delom družbenih sredstev za gradnjo in nakup določenih objektov in opreme v letu 1981 sprejet z večino glasov.

Tovarišica Herga je predlagala še dodatni sklep, ki se nanaša na skupino delegatov, o katerem bomo odločali. Predlog sklepa se glasi:

Delovno telo Skupščine SR Slovenije in Izvršnega sveta, imenovano za naloge iz 11. člena zakona o začasni prepovedi razpolaganja z delom družbenih sredstev za gradnjo in nakup določenih objektov in opreme v letu 1981, naj poroča Zboru združenega dela o svojem delu ob obravnavi problematike investicij v mesecu septembru 1981.

V razpravo dajem predlog tega sklepa. Želi kdo besedo? (Nihče se ne javi.) Če ne želi nihče razpravljati, dajem ta predlog na glasovanje. Kdor je za, naj prosim glasuje! (133 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Dva delegata.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlagani sklep sprejet z večino glasov.

Prehajamo na 11. točko dnevnega reda, to je na osnutek dopolnitev resolucije o politiki uresničevanja družbenega plana Jugoslavije za obdobje 1981—1985 v letu 1981, ki ga je Skupščini predložil Zbor republik in pokrajin Skupščine SFRJ.

K osnutku dopolnitev ste danes na klop prejeli mnenje Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije in predlog sklepa, ki je bil pripravljen na podlagi vseh dosedanjih razprav o tem osnutku.

Poročevalce delovnih teles, predstavnike delegacije in predstavnike Izvršnega sveta prosim, da spremljajo razpravo in da na podlagi razprave predlagajo spremembe predloga sklepa.

Želi predstavnik delegacije besedo? (Ne želi.) Predstavnik Izvršnega sveta? (Ne.) Poročevalci delovnih teles? (Ne.) Želi kdo razpravljati? (Nihče.)

Prehajamo na glasovanje. Na glasovanje dajem predlagani sklep. Kdor je za, naj prosim glasuje! (119 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (En delegat.)

Ugotavljam, da je predlagani sklep sprejet z večino glasov.

Prehajamo na 12. točko dnevnega reda, to je na poročilo o izvajanju sklepov in stališč Skupščine SR Slovenije o temeljnih usmeritvah za organiziranje in razvoj zunanjetrgovinske mreže in zunanjetrgovinskih kadrov doma in v tujini, ki ga je Skupščini SR Slovenije predložil v obravnavo Izvršni svet.

Z dopisom z dne 14. 4. 1981 so vodje skupin delegatov prejeli prilogo k temu poročilu, ki je zaupne narave, zato prosim, da po obravnavi to gradivo vrnete.

Danes ste na klop prejeli predlog sklepa k poročilu, ki je bil pripravljen na podlagi vseh dosedanjih razprav o tem poročilu.

Želi predstavnik Izvršnega sveta besedo? (Da.) Besedo ima tovariš Jernej Jan, član Izvršnega sveta in predsednik Republiškega komiteja za mednarodno sodelovanje.

Jernej Jan: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši! V začetku leta 1979 sprejeti sklepi in stališča o temeljnih usmeritvah za organiziranje in razvoj zunanjetrgovinske mreže in zunanjetrgovinskih kadrov doma in v tujini, so opredelili osnovne naloge in aktivnosti temeljnih organizacij združenega dela, Gospodarske zbornice Slovenije, Zveze sindikatov Slovenije, Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije in drugih organov in organizacij na področju zunanjetrgovinskega poslovanja.

Po njihovem sprejetju so bile v Sloveniji opravljene številne aktivnosti. Usmerjene so bile na uresničevanje samoupravnih družbenoekonomskih odnosov na tem področju, na večjo povezanost trgovine s proizvodnjo ter večjo učinkovitost in organiziranost zunanjetrgovinske mreže in zunanjetrgovinskih kadrov doma in v tujini.

Te aktivnosti so še posebej prišle do izraza v postopku ponovne registracije zunanjetrgovinskega poslovanja in mreže doma in v tujini. V ponovni registraciji je prišlo do večjega povezovanja zunanjetrgovinskih organizacij s proizvodnjo in tudi do združevanj in povezovanj zunanjetrgovinskih organizacij med seboj. Zmanjšalo se je število registriranih zunanjetrgovinskih trgovskih organizacij in zastopniških organizacij. Organizacije združenega dela so pričele planirati ekonomske odnose s tujino in sprejele programe svojega nadaljnjega razvoja na tem področju.

Kljub nekaterim rezultatom pa s stanjem ne moremo biti v celoti zadovoljni. Pomanjkljivosti pri organiziranju zunanjetrgovinske mreže in zunanjetrgovinskih kadrov doma in v tujini so predvsem naslednje.

Zunanjetrgovinska mreža je prevelika, neracionalna, razdrobljena in med seboj premalo povezana, ne samo v slovenskem, temveč tudi v jugoslovanskem prostoru in zato premalo učinkovita. Poleg tega je mreža v tujini regionalno neustrezno razporejena in velikokrat preveč uvozno usmerjena. Mreža ni specializirana in je usposobljena le za klasične oblike trgovanja, ni pa sposobna za opravljanje kompleksnih poslov, za celotno ponudbo projektov in investicijskih del.

Sklenjeni samoupravni sporazumi o obveznem združevanju dela in sredstev med trgovinskimi in proizvodnimi organizacijami združenega dela se v veliki meri ne uresničujejo, udeleženske sporazumov še ne poslujejo na temelju skupnega dohodka, temveč se še zadržujejo stari odnosi.

Politika organiziranosti nastopanja v tujini za posamezne države ni konkretno dogovorjena, kar je bila osnovna naloga sekcij v Gospodarski zbornici Slovenije, tako da bi bila zagotovljena racionalnost in učinkovitost zunanjetrgovinske mreže v tujini. Poslovni rezultati trgovinske mreže v tujini so predvsem v zadnjem letu neugodni. Samo v lanskem letu je 26 podjetij v tujini izkazovalo izgubo.

Poročilo Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije o izvajanju sklepov in stališč na te pomanjkljivosti jasno opozarja. V svojem poročilu Izvršni svet tudi predlaga nekatere dodatne aktivnosti, ki bi jih bilo potrebno spodbujati in izvršiti. Gre predvsem za naslednje:

- za nujnost obravnave organiziranosti in učinkovitosti nastopa na zunanjetrgovinskem poslovanju v vsaki temeljni organizaciji združenega dela;

- za nujnost usklajevanja samoupravnih sporazumov o obveznem združevanju dela in sredstev v zakonu in z izdanimi mnenji koordinacijskega odbora za organizacijo združenega dela, ki opravlja posle zunanjetrgovinskega prometa k tem sporazumom;

- za nujnost nadaljnje racionalizacije mreže doma in v tujini, njene večje specializacije in s tem zmanjšanja števila organizacij združenega dela, ki poslujejo v posamezni trgovski stroki;

- za nujnost regionalne preusmeritve mreže v tujini;

- za nujnost usposobitve organizacij združenega dela za izvajanje celovitih projektov v tujini;

- za nujnost usklajevanja programov organizacij združenega dela za nastop v posamezni državi ali skupini držav v sekcijah pri Gospodarski zbornici Slovenije in Gospodarski zbornici Jugoslavije, predvsem z vidika povečevanja izvoza, povezovanja uvoznih z izvoznimi tokovi, dogovarjanja za skladno delovanje mreže in o drugih vprašanih usklajenega in skupnega nastopa;

- za nujnost večje uveljavitve usklajevalnih funkcij skupnih gospodarskih predstavništev ter povezanosti dela teh predstavništev s sekcijami za posamezne države in za nujnost nadaljnega večjega strokovnega izpopolnjevanja kadrov in njihove strokovne usposobljenosti za učinkovito opravljanje zunanjetrgovinskih poslov.

Take usmeritve so nujne in potrebne, če želimo uspešno uresničiti temeljno nalogo povečanja izvoza na konvertibilno področje in se v mednarodno menjavo vključevati z višjimi oblikami gospodarskega sodelovanja.

Pri tem gre za povezovanje in usklajevanje nastopa organizacij združenega dela v enotnem jugoslovanskem prostoru, v odvisnosti od njihovih poslovnih in dohodkovnih interesov in povezav.

Izvršni svet Skupščine SR Slovenije se strinja s stališči, mnenji in predlogi, ki so bili izrečeni v razpravi v Odboru za družbenoekonomske odnose, v Odboru za družbenoekonomski razvoj in Komisiji za mednarodne odnose ter jih sprejema.

Na tej osnovi Izvršni svet predlaga Zboru združenega dela, da sprejme poročilo o izvajanju sklepov in stališč Skupščine SR Slovenije o temeljnih usmeritvah za organiziranje in razvoj zunanjetrgovinske mreže in zunanjetrgovinskih kadrov doma in v tujini, da potrdi predloge glede aktivnosti, ki

so vsebovani v poročilu in ki so bili dodatno predlagani v razpravah v obeh odborih zbora in v Komisiji za mednarodne odnose;

— da naloži Gospodarski zbornici Slovenije in bankam, da pospešijo delovanje sekcij, v okviru katerih naj se organizacije združenega dela dogovorijo o skupnem interesu za nastop na posameznem tržišču, za racionalnejšo razmestitev vseh predstavništev v tujini in za zmanjšanje njihovih stroškov;

— da naloži Gospodarski zbornici Slovenije in Koordinacijskemu odboru za organizacije združenega dela, ki opravljajo posle zunanjetrgovinskega prometa, da do konca meseca oktobra 1981 poročata Zboru združenega dela Skupščine SR Slovenije o podjetjih v tujini, ki poslujejo z izgubo, ugotovita razloge za nastale izgube ter ocenita smotrnost glede nadaljevanja dela takih podjetij v tujini;

— da naloži Izvršnemu svetu Skupščine SR Slovenije, ki naj ob sodelovanju z Gospodarsko zbornico Slovenije, bankami in Službo družbenega knjigovodstva pripravi analizo, v kateri naj bo prikazano delovanje zunanjetrgovinskega omrežja, zlasti z vidika deviznih učinkov, izvozne usmerjenosti in ekonomičnosti naših predstavništev v tujini in v zvezi s tem predlaga ustrezne ukrepe;

— da naloži organizacijam združenega dela, da izpopolnijo svojo organiziranost za enotno in učinkovitejše nastopanje na tujih tržiščih, za smotrno povezovanje izvoznih in uvoznih poslov ter za nudenje kompleksnih objektov.

Izvršni svet Skupščine SR Slovenije bo še nadalje spremljal uresničevanje sklepov in stališč o temeljnih usmeritvah za organiziranje in razvoj zunanjetrgovinske mreže in zunanjetrgovinskih kadrov doma in v tujini in potek preoblikovanja te mreže ter o tem poročal Skupščini SR Slovenije ob polletnem poročanju o gospodarskih gibanjih v letu 1982. Hvala lepa!

Predsednik Emil Tomažič: Hvala lepa! Tovariš Jan, ali vaše poročilo zahteva tudi kakšno spremembo v predloženem sklepu?

Jernej Jan: Samo to, da se odpravi redakcijska napaka v zadnji točki 82. člena.

Predsednik Emil Tomažič: Ta je odpravljena. Prosim, da vzamete predlog sklepa in na drugi strani, v tretji vrsti od spodaj navzgor, v 4. točki »letnico 1981« spremenite v »1982«, kar pa jasno izhaja že iz same vsebine 4. točke. V alineji pred tem se črtata tudi oklepaja.

Želijo poročevalci delovnih teles besedo? (Ne.)

Želi kdo razpravljati? (Da.) Besedo ima tovariš Ivan Zelenšek, gospodarsko področje 1. okoliša — Celje.

Ivan Zelenšek: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Želel bi opozoriti še na nekaj.

Zunanjetrgovinska mreža organizacij združenega dela iz Slovenije je v tujini močno zastopana, vendar pa, kot kažejo rezultati in analize, ne opravičuje v celoti svojega obstoja, na kar opozarjajo tudi negativna gibanja na področju ekonomskih odnosov s tujino v zadnjih letih. Na to je opozoril tudi tovariš Jan v uvodni besedi, na to opozarja tudi poročilo. Če smo se danes ob obravnavi 3. točke dnevnega reda ponovno dogovorili, da bomo pospeševali izvoz, moramo terjati tudi od naše zunanjetrgovinske mreže, da k temu izvozu

nekaj prispeva in plasira naše proizvode na tuja tržišča. Še zlasti bi to morali zahtevati od raziskovalcev zunanjega tržišča, da bi v čim večji meri plasirali naše proizvode in usmerjali organizacije združenega dela v te plasmaje.

Kot sem že omenil, je zunanjetrgovinska mreža naših organizacij združenega dela preveč številna, razdrobljena in neorganizirana. Vendar pa menim, da dokler ne bomo imeli doma urejene trgovinske mreže, ni mogoče pričakovati organiziranega nastopa na tujem trgu. Menim, da je popolnoma pravilno stališče, ki zastopa branžno povezovanje trgovinskih organizacij združenega dela v skupne poslovne enote v tujini, toda brez ustrezne organiziranosti doma takšna povezovanja ne morejo dati željenih rezultatov.

Primer skupnega predstavništva Kovinotehne in Metalke v Moskvi je začetek, ki bi mu kazalo slediti. Toda tudi ta prvi poizkus ne bo dal pričakovanih rezultatov, če ne bo prišlo do spremenjenih odnosov med obema trgovinskima organizacijama združenega dela na domačem tržišču. Zato mora biti skrb nas vseh, da se takšni poskusi podprejo in da so takšne poslovne enote čim močnejše, če želimo priti do zelenih rezultatov, pri čemer pa mora biti medsebojno nastopanje na zunanjem trgu usklajeno tudi doma. Izkušnje namreč kažejo, da vse organizacije združenega dela, ki so se v tujini dobro uveljavile, ne kažejo pripravljenosti, da bi v okviru svojih poslovnih enot vključile tudi organizacije združenega dela, ki želijo s tem povečati svoj izvoz na določena tržišča.

Menim, da so takšna odklonilna stališča vredna obsojanja. Nanje je že opozoril tovariš Jan, kakor tudi razprava v delovnih telesih Skupščine.

V uvodni besedi je predsednik Izvršnega sveta opozoril tudi na številne izgube v organizacijah združenega dela. Iz priloge zunanjetrgovinskih organizacij je mogoče zaslediti zaskrbljujoče dejstvo, da redkokatero predstavništvo ali organizacija združenega dela v tujini ne posluje z izgubo. Vprašanje, ki se nam zastavlja v zvezi s tem je, ali te izgube vplivajo na plačilno in devizno bilanco SR Slovenije ter kako in na kakšen način jih je mogoče odpraviti ter iz katerih sredstev naj bi poravnali nastalo izgubo. Mnenja sem, da je problem zelo zaskrbljujoč. Hvala lepa!

Predsednik Emil Tomažič: Hvala lepa! Želi še kdo razpravljati? (Nihče.)

Prehajamo torej na glasovanje. Na glasovanje dajem predlog sklepa, ki ste ga prejeli na klop z dvema popravkoma, in sicer spremembo letnice »1981« na »1982« in s črtanjem oklepaja. Kdor je za predlagani sklep, naj prosim glasuje! (124 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (En delegat.)

Ugotavljam, da je predlagani sklep sprejet z večino glasov.

Prehajamo na 13. točko dnevnega reda, to je na letno poročilo o delu Službe družbenega knjigovodstva v SR Sloveniji za leto 1980, ki ga je Skupščini predložila Služba družbenega knjigovodstva Slovenije.

K letnemu poročilu ste prejeli mnenje Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije in danes na klop predlog sklepa, ki je bil pripravljen na podlagi vseh dosedanjih razprav o tem poročilu.

Želi predstavnik predlagatelja besedo? (Da.) Besedo ima tovariš Andrej Levičnik, generalni direktor Službe družbenega knjigovodstva SR Slovenije.

Andrej Levičnik: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Svojo uvodno besedo bom nekoliko skrajšal in opozoril le na nekatere najpomembnejše stvari. Menim, da ne bi bilo smotno, če bi v svoji razpravi obnavljal podatke in ugotovitve, ki so navedene v letnem poročilu za leto 1980. Vsi delegati ste to poročilo prejeli in se z njim seznanili, mnogi pa ste o njem razpravljali tudi v svojih delegacijah. Zato bi rad zadržal vašo pozornost le na tistih najznačilnejših ugotovitvah, ki so povezane s temeljno usmerjenostjo službe in imajo trajnejši pomen.

Med temeljne značilnosti usmerjenosti in delovanja službe lahko uvrstimo njeno aktivnost za uresničevanje stabilizacijskih ukrepov, ki jih sprejemajo pristojni organi in organizacije na zvezni, republiški in drugih ravneh. Nalogam na tem področju daje služba vso prioriteto, saj se v polni meri zaveda, da je uresničevanje ciljev stabilizacijske politike odločilnega pomena za premagovanje problemov in protislovij gospodarskega in s tem celotnega družbenega razvoja. V tem okviru služba sproti zbira in analizira podatke o ustvarjanju in porabi dohodka in v skladu z družbenimi interesi še posebej usmerja svojo pozornost na področje investicijske, osebne, skupne in splošne porabe.

Pri tem seveda lahko opravlja samo naloge, ki jih ima po zakonu in ki jih v skladu s svojo pristojnostjo sprejema z družbenimi dogovori in samoupravnimi sporazumi. To moram posebej poudariti tudi zato, ker smo še vedno soočeni s pritiski, da bi služba opravljala naloge, za katere ni pristojna, ali da ne bi uresničevala ukrepov, ki jih mora. Prav tako slišimo včasih očitke, zakaj zahtevamo določene podatke in s tem obremenjujemo uporabnike družbenih sredstev. Kritiki pozabljajo, da si služba ničesar ne izmišlja sama, da pa je dolžna uresničevati zakone in druge predpise, ki jih sprejemajo delegatske skupščine in na podlagi zakonskih pooblastil zvezni ali republiški organi. To seveda ne pomeni, da služba ne daje določenih predlogov za spremembe in dopolnitve predpisov in predlogov za poenostavitev poslovanja, vendar bom o tem govoril nekoliko kasneje.

O gospodarjenju z dohodkom in s tem povezanim uresničevanjem ekonomske stabilizacije izdeluje služba številne analize in informacije. V letu 1980 smo izdelali prek 1200 informacij in jih posredovali zainteresiranim organom in organizacijam. Pri tem je veliko pozornosti namenila tudi obdelavi in objavi kazalcev rezultatov dela delavcev v temeljnih organizacijah združenega dela. Služba družbenega knjigovodstva pošlje dvakrat letno vsaki temeljni organizaciji po polletnih periodičnih obračunih in po zaključnem računu 17 kazalcev uspešnosti gospodarjenja vseh tozdov iste podskupine dejavnosti iz vse države. Tako je delavcem omogočeno, da primerjajo rezultate svojega dela z rezultati, ki so jih dosegli delavci v drugih organizacijah enake ali sorodne dejavnosti.

Druga pomembna oblika obveščanja so informacije o poslovanju posamezne temeljne organizacije združenega dela. Takih informacij smo v letu 1980 pripravili 46 z namenom, da bi delavcem pokazali ekonomsko-finančni položaj njihove temeljne organizacije in pogoje ter rezultate njihovega gospodarjenja v primerjavi s sorodnimi temeljnimi organizacijami združenega dela. Kolikor je bilo mogoče, smo kritično ocenili tudi gospodarjenje in dosežene rezultate ter opozorili na slabosti in pomanjkljivosti. Na tem področju name ravamo še povečati svojo aktivnost, ker ugotavljamo, da so delavci marsikje pomanjkljivo obveščeni o stvarnih razlogih za slab gospodarski rezultat.

Poslovodne strukture velikokrat pripisujejo krivdo zunanjim dejavnikom, da bi prikriale lastne slabosti in svojo odgovornost za pomanjkljivosti v organizaciji dela, v razvojni politiki, nesmotrnih investicijah in na drugih področjih ustvarjanja in razporejanja dohodka. V tem je tudi eden od razlogov, da se podatki Službe družbenega knjigovodstva v primerjalnih kazalcih v okviru sorodne dejavnosti veliko premalo izkoriščajo, posebno, če so za organizacijo neugodni. V mnogih primerih ostanejo ti kazalci v predalu določenega odgovornega delavca, ne da bi bili z njimi seznanjeni samoupravni organi, vključno s samoupravno delavsko kontrolo, in drugi delavci v temeljni organizaciji. Očitno je, da bo glede tega potrebna večja angažiranost ne le Službe družbenega knjigovodstva, temveč tudi družbenopolitičnih organizacij in Gospodarske zbornice.

V službi bomo seveda nadaljevali z neposrednimi stiki s samoupravno delavsko kontrolo in z drugimi samoupravnimi organi, prav tako pa tudi z neposredno kontrolo v okviru naših inšpekcijskih pristojnosti. Čeprav so delavci službe v letu 1980 opravili 3523 inšpekcijskih pregledov in bili navzoči na 630 sejah samoupravnih organov ob razpravi o pomanjkljivostih v poslovanju, je takih aktivnosti službe še premalo, posebno še, ker zajema predvsem organizacije s slabšimi rezultati. Zato bomo razširili tovrstno aktivnost tudi na druge organizacije in skupnosti, seveda v takem obsegu, kolikor nam bodo to omogočale naše kadrovske sposobnosti.

Drugo področje, ki mu v službi zlasti v zadnjem času namenjamo precejšnjo pozornost, so odnosi med temeljnimi organizacijami združenega dela na temelju skupnega prihodka in skupnega dohodka. Pri tem ugotavljamo, da se določbe zakona o združenem delu o skupnem prihodku in dohodku večinoma ne uresničujejo. Še vedno prevladujejo kupoprodajni pogodbeni odnosi ali, kadar gre za sodelovanje z bankami, klasični kreditni odnosi. Ugotavljamo, da v številnih temeljnih, delovnih in sestavljenih organizacijah združenega dela ni pravega interesa za dohodkovno povezovanje, posebno še zaradi visoke inflacije in neurejenosti cen, zato slabosti na tem področju ne kaže pripisovati samo neznanju in nesposobnosti. Zdi pa se, da potrebujemo stvarno analizo vzrokov, zakaj je tako, in ustrezno družbeno akcijo za odpravo teh vzrokov.

Pri tem bo potrebno uveljaviti tudi določene sistemske spremembe, na primer, v politiki obrestnih mer, kreditno-monetarni politiki, pa tudi odločnejše ukrepe proti monopolni zaprtosti temeljnih organizacij združenega dela in privatno-lastninskim tendencam v njihovem poslovanju. Na tem področju bi se morali odločnejše pojavljati tudi organi družbenopolitičnih skupnosti, saj gre pri tem za ključna vprašanja gospodarskega sistema in razvoja. Gre tudi za neposredno soodvisnost dohodkovnih odnosov s procesom integracije ob smotni delitvi dela z uspešnostjo na domačem in tujem trgu, za večjo produktivnost in podobno. Zato uveljavljanje skupnega dohodka in skupnega prihodka ni nikakršna politična moda, temveč življenjsko vprašanje, od katerega sta v precejšnji meri odvisna gospodarska uspešnost in razvoj. Služba si bo še posebej morala prizadevati za odpravo sedanje preveč komplicirane tehnike spremljanja skupnega poslovanja na načelih skupnega prihodka in skupnega dohodka.

Nadaljnja temeljna usmerjenost službe zadeva poenostavitve in druge racionalizacije pri zbiranju in obdelavi podatkov oziroma poslovanju. Pri tem

gre za racionalizacijo v službi, še bolj pa za zmanjševanje družbeno nepotrebne režije pri uporabnikih družbenih sredstev.

V ta namen smo v službi oblikovali 6 strokovnih skupin, v katerih razen delavcev službe sodelujejo tudi predstavniki Narodne banke, Gospodarske zbornice, Zavoda za statistiko, Zavoda za planiranje in republiškega sekretariata za finance. Te strokovne skupine temeljito proučujejo celoten sistem evidenc in poročil v Službi družbenega knjigovodstva in sistem poročil in evidenc v drugih organizacijah s področja finančnega in materialnega poslovanja. Namen tega proučevanja je pripraviti predloge za odpravo zbiranja vseh tistih podatkov, ki niso nujno potrebni, in odpraviti večkratnost ali druge oblike neusklajenosti v evidentiranju, zbiranju in obdelavi podatkov v službi in drugih organizacijah. Delo naj bi bilo opravljeno predvidoma do konca leta 1981. Upoštevati pa moramo, da Služba družbenega knjigovodstva v SR Sloveniji ni pristojna za zmanjšanje in druge poenostavitve v poslovanju. Največ tega je predpisano z zveznimi zakoni, s predpisi in metodologijami, ki so izdane na podlagi zakonov. Zato bo potrebna velika in koordinirana aktivnost v federaciji, da bi predlagane racionalizacije čimprej lahko uveljavili.

Služba je tudi doslej večkrat predlagala razne poenostavitve, vendar njeni predlogi pretežno niso bili upoštevani. Če hočemo zmanjšati družbeno režijo, ne smemo pobude prepuščati samo strokovnim službam. Zato bi bilo dobro, če bi tudi Skupščina SR Slovenije dala pobudo Skupščini SFRJ in Zveznemu izvršnemu svetu, da organizira sistematično revizijo vseh zveznih zakonov in drugih predpisov ter metodologij, s katerimi se zahtevajo razne evidence in poročila. Tako naši predlogi ne bi ostali osamljeni in bi bilo več možnosti, da bi bili tudi dejansko sprejeti.

Rad bi vas seznanil še z enim projektom izboljšanja poslovanja. Gre za novo tehnologijo plačilnega prometa. Kako obširno delo je to, pove podatek, da je služba v naši republiki v letu 1980 obdelala prek 94 milijonov nalogov, ki so jih predložili uporabniki družbenih sredstev. Projekt nove tehnologije, ki ga pripravljamo v Službi družbenega knjigovodstva Jugoslavije v sodelovanju z republiškimi službami, predvideva telekomunikacijski prenos nalogov in podatkov med vsemi organizacijskimi enotami SDK, medtem ko naj bi o izvršenih plačilih služba obveščala uporabnike z obvestili, izdelanimi na računalniku. Ob tem so mogoče tudi druge poenostavitve in podobno. Z vsem tem bo bistveno zmanjšano zadrževanje denarja v tokovih plačilnega prometa, zmanjšano pa bo tudi administrativno poslovanje in s tem povezani stroški. Predvidevamo, da bi z uvedbo telekomunikacijskih prenosov in z ostalimi novostmi, ki jih predlagamo, v tehnologiji plačilnega prometa lahko za 12 % zmanjšali število delavcev v službi v Sloveniji. Novo tehnologijo plačilnega prometa naj bi v vsej Jugoslaviji uvedli predvidoma do konca srednjeročnega obdobja, v Sloveniji pa predlagamo, da bi jo lahko pripravili v enem letu.

Ne glede na navedene večje racionalizacijske projekte služba tudi sicer nadaljuje s svojimi prizadevanji za izboljšanje notranje organizacije in poslovanja. Tako nam je v lanskem letu uspelo ob povečanem obsegu dela zmanjšati število zaposlenih za 1,7 procenta in povečati delovno storilnost za 6,7 procenta. K temu je močno prispeval tudi sistem oblikovanja dohodka delovnih skupnosti po obsegu in zahtevnosti del in nalog, ki smo ga na načelih svobodne menjave dela začeli uresničevati v letu 1979. Z ukrepi v tej smeri nadaljujemo in pričakujemo pozitivne rezultate tudi v letošnjem letu. Zaradi povečane storilnosti dela v službi, zmanjševanja števila zaposlenih in varčevanja

pri materialnih izdatkih, smo lahko vrnili združenemu delu skoraj dvanajstino v lanskem letu zaračunanih in plačanih sredstev za storitve službe. Vrnjenih je bilo 44 milijonov dinarjev, ki smo jih poračunali tako, da v mesecu februarju letos nismo zaračunali storitev organizacijam združenega dela s področja gospodarstva.

Tovarišice in tovariši delegati! Že vnaprej se vam zahvaljujem za sprejem našega poročila in za podporo, ki jo boste prav gotovo namenili našim prizadevanjem, o katerih sem govoril, in ki so podrobneje razčlenjena v poročilu službe za leto 1980. Hvala lepa!

Predsednik Emil Tomažič: Hvala lepa! Želi predstavnik Izvršnega sveta besedo? (Ne želi.) Želijo poročevalci delovnih teles besedo? (Ne želijo.)

Pričenjam razpravo. Besedo ima tovariš Jože Mavrič, delegat Zbora združenega dela, področje gospodarstva, 16. okoliš, Maribor.

Jože Mavrič: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Skupina delegatov za Zbor združenega dela Skupščine SR Slovenije s področja gospodarstva, 16. okoliš, Maribor, je obravnavala poročilo ter ob tem menila, da bi na osnovi razprave o tem poročilu v Zboru združenega dela morali sprejeti nekatere usmeritve in sklepe, ki bi prispevali k učinkovitejšemu razreševanju problemov, ki so izpostavljeni v poročilu in na katere so že večkrat opozarjali delegati.

Delegati menimo, da naj bi Služba družbenega knjigovodstva kot skupna služba organizacij združenega dela in drugih samoupravnih organizacij in skupnosti v povezavi z Gospodarsko zbornico in delegati prispevala k predlogom za spremembo tistih zakonov in izvedbenih predpisov, ki zavirajo hitrejšo uveljavljanje zakona o združenem delu. V razpravi je bil posebej izpostavljen problem sedanjega neracionalnega plačilnega prometa. Kljub predlaganim konkretnim rešitvam Gospodarske zbornice Slovenije za delovanje internih bank in posebnih finančnih služb se v organizacijah združenega dela še vedno srečujemo z velikimi težavami, ki neštetokrat povzročajo tudi večje zaposlovanje v finančno-računovodskih službah.

Delegati menimo, da bi v tistih zveznih organih, kjer se predlogi ustavljajo in naletijo na gluha ušesa, morali odgovorni funkcionarji odgovarjati za takšno ravnanje, zato posebej podpiramo usmeritev službe v poenostavitve in racionalizacije zbiranja in obdelave podatkov, za kar je služba ustanovila šest strokovnih skupin. Predlagamo, da Služba družbenega knjigovodstva ob predložitvi letnega poročila za leto 1981 predloži tudi poročilo o delu teh strokovnih skupin, da bi delegati lahko podprli predloge, ki se bodo izoblikovali v teh delovnih skupinah.

V Mariboru je bil ob obravnavi poročila komisije za družbeni nadzor v zborih skupščine sprejet predlog, da naj bi Služba družbenega knjigovodstva opravljala ekonomsko-finančno revizijo za vse uporabnike družbenih sredstev in ne le za nekatere, saj bi s takšno revizijo lahko v marsikateri organizaciji združenega dela preprečili neracionalno gospodarjenje z družbenimi sredstvi.

Delegati zato podpiramo predlog, da naj to vprašanje prouči služba, skupaj z Izvršnim svetom Skupščine SR Slovenije in predlaga rešitev.

Prav tako podpiramo predlog, da se takoj prouči vprašanje poslovne tajnosti, ki otežuje Službi družbenega knjigovodstva dajanje podatkov o poslo-

vanju in rezultatih gospodarjenja v organizacijah združenega dela. V sistemu samoupravnega združenega dela smo delavci odgovorni drug drugemu za gospodarjenje z družbenimi sredstvi, zato ni sprejemljiva razlaga, da so nekateri podatki o gospodarjenju organizacij združenega dela poslovna tajnost.

Delegati smo v razpravi o poročilu službe ponovno ugotovili, da odgovorni finančni in računovodski delavci v organizacijah združenega dela dostikrat negotujejo nad množico predpisov, ki so dostikrat nejasni, se pogosto spreminjajo in podobno, ob tem pa niso dovolj konkretni in ne izkoristijo možnosti, ki jim jo daje delegatski sistem. Delegati smo menili, da bi z nenehnimi in vztrajnimi predlogi za racionalizacijo in poenostavitve zbiranja in obdelave podatkov, kakor tudi za spremembo predpisov, ki povzročajo komplicirano in obsežno delo, ki dostikrat ne služi potrebam združenega dela, morali doseči premike na tem področju. Zaradi tega finančno-računovodski delavci največ pozornosti posvečajo sestavi periodičnih in zaključnih računov ter drugih evidenc, dosti manj pa kvalitetnim informacijam za delavce in njihove samoupravne organe. Hvala lepa!

Predsednik Emil Tomažič: Hvala lepa! Želi še kdo razpravljati? (Da.) Besedo ima tovariš Zdravko Gruden, delegat Zbora združenega dela, področje gospodarstva, 11. okoliš, Kranj.

Zdravko Gruden: Skupina delegatov je razpravljala o poročilu Službe družbenega knjigovodstva in ima k poročilu naslednje mnenje.

Iz poročila o delu Službe družbenega knjigovodstva je razvidno, da ta obdela letno okoli 94 milijonov nalog plačilnega prometa, kar je bilo omejeno tudi v uvodni besedi predlagatelja. Predlagamo, da se takoj prouči, kaj je razlog, da število nalogov tako močno narašča. Hkrati predlagamo, da se prouči in poenostavi plačevanje davkov in prispevkov za financiranje skupne in splošne porabe, ker menimo, da bi se tako število nalogov plačilnega prometa lahko bistveno znižalo. Predlagamo tudi, da se določi najnižja dinarska vrednost, ki jo je mogoče plačati z nalogom plačilnega prometa. Ta ne bi smela biti nižja od stroškov, ki nastanejo z obdelavo naloga.

Ugotavljamo, da Služba družbenega knjigovodstva vodi evidenco o dinarskih dohodkih in izdatkih temeljnih organizacij in delovnih skupnosti. O tem bi podatki Službe družbenega knjigovodstva bili zelo uporabni, če bi banke vodile ustrezne evidence o deviznem prometu in če bi mesečne podatke za posamezne temeljne organizacije sporočale ustreznim podružnicam Službe družbenega knjigovodstva, ki bi jih prištele dinarskemu prometu. Šele tako bi bila slika o gospodarjenju v temeljnih organizacijah celovita.

Zahtevamo, da se določijo podatki, ki jih potrebujejo v gospodarjenju v temeljnih organizacijah združenega dela posamezne institucije in organizacije in da se ti podatki zbirajo hkrati v periodičnih in sklepnih računih na enem mestu, od tu pa naj bi jih dobili vsi, ki jih potrebujejo. Še vedno so namreč temeljne organizacije združenega dela obremenjene s pošiljanjem najrazličnejših podatkov.

Predsednik Emil Tomažič: Hvala lepa! Želi še kdo razpravljati? (Nihče.)

Kot ste bili že seznanjeni, smo pripravili predlog sklepa, ki naj bi ga sprejeli in ki je pripravljen na podlagi razprav v Odboru za finance. Vprašujem,

če je potrebno predlagani sklep spreminjati, glede na to, da imate v 3. točki dovolj zapisanega o racionalizaciji dela in o razreševanju odprtih vprašanj, medtem ko bi 4. točko sklepa dopolnili z naslednjim besedilom: »Zbor združenega dela podpira ugotovitve in predloge Odbora za finance in Izvršnega sveta ter razpravo na seji zbora in predlaga Službi družbenega knjigovodstva, da ravna v skladu s tem in jih upošteva pri nadaljnjem delu.« Je sprejemljiva taka formulacija? (Da.)

Francka Herga: Če dovolite, bi predlagala zboru, da bi dopolnili sklep v 4. točki s tem, da bi glede na zelo konkretne predloge delegata iz Kranja zavezali tudi Izvršni svet, da bi skupno s Službo družbenega knjigovodstva proučil predloge in pobude ter predložil zboru konkretne predloge za spremembo veljavnih predpisov in zakonov.

Predsednik Emil Tomažič: Besedo ima tovariš Anton Slapernik, član Izvršnega sveta in republiški sekretar za finance.

Anton Slapernik: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Menim, da je proučiti pobude absolutno sprejemljiva naloga in jo Izvršni svet tudi sprejema. Vprašanje pa je, koliko in katere akte lahko predlagamo za njihovo spremembo, ker to, kar zadeva delo Službe družbenega knjigovodstva, posega v najrazličnejšo zakonodajno regulativo, od zveznih predpisov naprej.

Predsednik Emil Tomažič: Hvala lepa! Tovarišica Hergova, se strinjaš s tem, da bi 4. točko dopolnili z naslednjim besedilom: »Zbor združenega dela podpira ugotovitve in predloge Odbora za finance in Izvršnega sveta ter razpravo na seji zbora in predlaga Službi družbenega knjigovodstva, da ravna v skladu s tem in jih upošteva pri nadaljnjem delu.«

Izvršni svet naj skupaj s Službo družbenega knjigovodstva prouči konkretne predloge, dane v razpravi na seji zbora, in predlaga v okviru svoje pristojnosti morebitne spremembe zakonskih predpisov.

Vprašujem predstavnika predlagatelja — to je Službo družbenega knjigovodstva — in tovariša Slapernika, do kdaj je to realno mogoče pripraviti, tako da bi lahko opredelili tudi realen rok? Predlagam, da bi ta zadnji dodatek vezali na rok iz 3. točke, in sicer do konca leta 1981. Se delegati strinjate?

Ivo Klobčar: Tovarišice in tovariši delegati! Pred dvema letoma smo ob obravnavi analize zaključnih računov za leto 1979 sprejeli stališča v zvezi z racionalizacijo podatkov in konkretne zadolžitve v zvezi s tem. Ker so vprašanja v zvezni pristojnosti, so bila posredovana tudi Zveznemu zboru, vendar pa poročila, kaj je bilo storjenega v zvezi s tem, nismo dobili. Prav zaradi tega naša skupina delegatov zahteva, da se je potrebno opredeliti za rok.

Predsednik Emil Tomažič: Tovariš Klobčar! Dogovorimo se glede roka, saj nihče ni nasprotoval predlogu, da se rok določi.

Ivo Klobčar: Predlagam, da se opredelimo za mesec september ali oktober, da bi morebitne rezultate lahko upoštevali že pri pripravi zaključnih računov.

Predsednik Emil Tomažič: Nimam nič proti predlogu, sem pa proti določanju rokov, za katere že vnaprej lahko vemo, da niso realni. Vprašujem predstavnika Izvršnega sveta in predstavnika Službe družbenega knjigovodstva, če je v oktobru mesecu realno pričakovati konkretne predloge?

Francka Herga: Tovarišice in tovariši delegati! Hotela bi povedati, da vrsta konkretnih rešitev za spremembo predpisov, o katerih so razpravljali delegati iz Kranja, že obstaja, na kar so opozorili tudi delegati iz Maribora v svoji razpravi. Vendar pa ti predlogi ostajajo nekeje v zveznih organih. Vprašanje je, zakaj? Zato smo želeli, da se s temi problemi seznanijo tudi delegati Zbora združenega dela in da zbor sprejme te pobude in zaveže delegate v Zveznem zboru — ker je to v njihovi pristojnosti — da v Zveznem zboru sprožijo postopek za spremembo teh predpisov, ker po drugih poteh ne dosežemo nobenih sprememb. In ker ti predlogi obstajajo, menim, da je rok do 30. septembra realen. Če takrat ugotovimo, da ni bilo mogoče pripraviti do roka konkretnih predlogov za spremembo predpisov, bi se odločili za kasnejši čas.

Predsednik Emil Tomažič: Tovarišica Francka Herga je bila v zahtevi glede roka še rigoroznejša od tovariša Klobčarja, ki je predlagal oktober mesec. Besedo dajem tovarišu Andreju Levičniku, generalnemu direktorju Službe družbenega knjigovodstva. Prosim!

Andrej Levičnik: Pred dvema letoma smo posredovali konkretne predloge v zvezi s pripravo zaključnih računov. Predlagali smo novo bilanco, skratka, zmanjšanje dodatne papirnate vojske in podobno. Vendar pa predlog ni bil sprejet iz več razlogov. Eno so interesi in razmere v naši republiki, drugo pa razmere v drugih republikah, ki niso popolnoma identične z našimi. To je potrebno razumeti. Zaradi tega smo se v službi odločili, da v letošnjem letu pripravimo generalno revizijo vseh teh predpisov, čeprav to ni naša naloga. Kot sem že povedal, smo ustanovili šest komisij, ki naj bi do konca leta izdelale zelo konkretne predloge za vrsto področij, ki so v pristojnosti zvezne zakonodaje. Strinjam se in predlagam, tovariš predsednik, da bi služba v mesecu septembru oziroma oktobru, ko bodo znani že prvi rezultati, posredovala Skupščini informacijo, kako daleč smo s predlogi, kako poteka delo in ali ga bo mogoče do konca leta tudi opraviti. Moram pa reči, da nima smisla priti v Zvezno skupščino z napol pripravljenimi predlogi. Zato predlagam, da posredujemo prvo informacijo septembra ali oktobra, do konca leta pa bo služba pripravila celovit predlog sprememb finančnega sistema za zajemanje in spremljanje podatkov.

Predsednik Emil Tomažič: Hvala lepa! Predlog je dovolj konkreten. To pomeni, da je potrebno dopolniti sklep z omenjenima rokoma — do konca meseca je potrebno pripraviti informacijo o poteku dela, do konca leta pa bo Služba družbenega knjigovodstva pripravila celovit predlog sprememb.

Dajem tako dopolnjen sklep, ki ga imate pred seboj, na glasovanje. Kdor je za, naj prosim glasuje! (123 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (En delegat.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlagani sklep z dopolnitvami sprejet z večino glasov.

Jernej Jan: Če sem prav razumel se tovariši delegati zavzemajo za racionalizacijo postopkov, ki bi razbremenili združeno delo, administracijo in tako dalje. Sklep, kakršen je bil sprejet, je dober, ker se vključujemo kot republika Slovenija v postopek, ki bo dolgotrajen in ki bo naletel na velike odpore. Vendar pa menim, da je potrebno danes sprejeti pobudo in jo nasloviti na Zvezno skupščino z zahtevo, da se takoj oblikuje posebno delovno telo, ki naj začne z izdelavo racionalnejšega sistema finančnega poslovanja.

Predsednik Emil Tomažič: Zbor združenega dela bo predlagal našim delegatom v Zveznem zboru Skupščine SFR Jugoslavije, da zadevo sprožijo. Sicer pa smo o tej pobudi že tako in tako seznanili delegate v Zveznem zboru.

Prehajamo na 14. točko dnevnega reda, to je na predlog zakona o dopolnitvi zakona o skladih skupnih rezerv, ki ga je predložil Izvršni svet Skupščine SR Slovenije.

Z dopisom z dne 21. 7. 1981 ste prejeli amandma Skupščine občine Koper k 17. a členu predloga zakona. Želi predstavnik Izvršnega sveta besedo? (Ne želi.) Želijo poročevalci delovnih teles besedo? (Ne želijo.)

Pričenjam razpravo. Želi kdo razpravljati? Vprašujem delegate iz Kopra, če vztrajajo pri vložnem amandmaju? (Ne.) Delegati iz Kopra umikajo predlagani amandma!

Ker ne želi nihče besede, zaključujem razpravo in prehajamo na glasovanje. Na glasovanje dajem predlog zakona o dopolnitvi zakona o skladih skupnih rezerv. Kdor je za predlog zakona, naj prosim glasuje! (126 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (En delegat.) Se je kdo vzdržal (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlog zakona o dopolnitvi zakona o skladih skupnih rezerv sprejet z večino glasov.

Prehajamo na 15. točko dnevnega reda, to je na predlog zakona o spremembi zakona o samoupravnih sodiščih, ki ga je Skupščini SR Slovenije predložil v obravnavo Izvršni svet.

Želi predstavnik Izvršnega sveta besedo? (Ne želi.) Želijo poročevalci delovnih teles besedo? (Ne želijo.)

Pričenjam razpravo. Želi kdo razpravljati? (Ne.)

Prejeli smo obvestilo Družbenopolitičnega zbora, s katerim nas obvešča, da je na današnji seji obravnaval predlog zakona o spremembi zakona o samoupravnih sodiščih in ga sprejel v predloženem besedilu.

Prehajamo na glasovanje. Na glasovanje dajem predlog zakona o spremembi zakona o samoupravnih sodiščih. Kdor je za predlog zakona, naj prosim glasuje! (121 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (En delegat.)

Ugotavljam, da je predlog zakona o spremembi zakona o samoupravnih sodiščih sprejet z večino glasov.

Zbor občin nas prosi, da bi prešli na obravnavo 20. točke dnevnega reda, ker čakajo na našo razpravo. Se zbor strinja s tem, da preidemo na obravnavo 20. točke dnevnega reda? (Delegati se strinjajo.)

Prehajamo na 20. točko dnevnega reda, to je na predlog dogovora o valorizaciji katastrskega dohodka, ki ga je skupščini SR Slovenije predložil Izvršni svet.

Z dopisom z dne 13. 7. 1981 ste k predlogu dogovora prejeli predlog odloka o soglasju in o pristopu k sklenitvi dogovora o valorizaciji katastrskega dohodka, o katerem bomo glasovali. Želi predstavnik Izvršnega sveta besedo? (Da.)

Besedo ima tovariš Anton Slapernik, član Izvršnega sveta in republiški sekretar za finance.

Anton Slapernik: Tovarišice in tovariši delegati! Republike in avtonomni pokrajini sta ob koncu leta 1977 sklenili dogovor o temeljnih kriterijih za ugotavljanje katastrskega dohodka, na podlagi katerih se je na novo ugotovila višina katastrskega dohodka, ki se je pričela uporabljati s 1. januarjem 1978. leta.

Ugotovljena višina katastrskega dohodka iz leta 1978 se valorizira v skladu z rastjo cen kmetijskih in gozdarskih proizvodov, reprodukcijskega materiala in storitev v kmetijstvu. Sedanji katastrski dohodek se valorizira z uporabo valorizacijskega koeficienta, ugotovljenega za vsako katastrsko kulturo v katastrskem okraju. V primeru, če so se cene kmetijskih in gozdarskih proizvodov, reprodukcijskega materiala in storitev spremenile v približno enakem razmerju, se valorizacija katastrskega dohodka lahko izvede z uporabo enotnega valorizacijskega količnika za vse katastrske kulture v katastrskem okraju.

Predlog dogovora torej določa minimalne enotne kriterije za valorizacijo katastrskega dohodka in najdaljšo dobo, v kateri mora biti izvedena valorizacija katastrskega dohodka; to je v štirih letih. Republikam in avtonomnim pokrajinam ne preprečuje, da določijo metodologijo, ki ustreza njihovim specifičnostim, kakor tudi ne, da se izvaja pogostejša valorizacija katastrskega dohodka.

Izvršni svet Skupščine SR Slovenije predlaga, da Skupščina SR Slovenije sprejme predlagani dogovor, ker meni, da je hkratna valorizacija katastrskega dohodka v vseh republikah nujna zaradi ugotovitve realnejše višine dohodka občanov iz kmetijskih dejavnosti, zaradi ugotovitve realnejše višine dohodka iz kmetijstva po republikah in pokrajinah ter posrednega vpliva na višino družbenega proizvoda po republikah in avtonomnih pokrajinah in ugotovitve realnejšega dohodka občanov, ki imajo dohodek iz kmetijstva ter koristijo še razne socialne ugodnosti v kraju njihove zaposlitve.

Z realnejšo ugotovitvijo dohodka od kmetijstva in na to naravnano davčno politiko se bo tudi v večji meri spodbujalo obdelovanje zemljišč pri tistih občanah, ki svojih zemljišč ne obdelujejo. Hkrati pa bo katastrski dohodek zemljišč, ki jih imajo v posesti, realnejše kazal njihove dohodke oziroma dohodkovne možnosti pri uveljavljanju raznih družbenih socialnih dajatev.

V SR Sloveniji se vzdrževanje zemljiškega katastra opravlja z računalniško obdelavo, zaradi tega stroški vzpostavitve novih cenilnih lestvic predstavljajo večje finančne obremenitve. Prav tako pa bo mogoče valorizacijo izvesti v razmeroma kratkem času. Po oceni republiške geodetske uprave bodo stroški valorizacije katastrskega dohodka znašali največ do 50 000 novih dinarjev, kar znaša približno 5% od skupno pobranega davka v enem letu.

Davek na dohodek iz kmetijstva, ki se odmerja na podlagi katastrskega dohodka je znašal v letu 1980 86 milijonov novih dinarjev in je predstavljal

1,6 % skupnih prihodkov občinskih proračunov. V večini občin predstavlja ta vir proračuna od 1 % do 5 % prihodka občinskega proračuna, v 5 občinah pa je njegov delež v skupnem prihodku od 5 do 10 %.

Glede na navedeno predlaga Izvršni svet Skupščini SR Slovenije, da da soglasje in pristopi k sklenitvi dogovora o valorizaciji katastrskega dohodka in pooblasti Antona Slapernika, člana Izvršnega sveta, da v imenu Skupščine SR Slovenije podpiše navedeni dogovor.

Predsednik Emil Tomazič: Hvala lepa. Želijo poročevalci delovnih teles besedo? (Ne želijo.)

Pričenjam razpravo. Želi kdo razpravljati? (Ne.)

Zaključujem razpravo in prehajamo na glasovanje. Na glasovanje dajem predlog odloka o soglasju in o pristopu k sklenitvi dogovora o valorizaciji katastrskega dohodka. Kdor je za predlog odloka, naj prosim glasuje! (116 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Trije delegati.) Se je kdo vzdržal? (Štirje delegati.)

Ugotavljam, da je predlog zakona o soglasju in pristopu k sklenitvi dogovora o valorizaciji katastrskega dohodka sprejet z večino glasov.

Ker je Skupščina SR Slovenije podpisnik tega dogovora, predlagam, da zbor sprejme še naslednji sklep:

Zbor združenega dela Skupščine SR Slovenije pooblašča tovariša Antona Slapernika, člana Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije in republiškega sekretarja za finance, da v imenu Skupščine SR Slovenije podpiše dogovor o valorizaciji katastrskega dohodka.

Želi kdo o tako oblikovanem sklepu razpravljati? (Ne.) Prehajamo na glasovanje. Kdor je za predlagani sklep, naj prosim glasuje! (121 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Trije delegati.)

Ugotavljam, da je predlagani sklep sprejet z večino glasov.

Prehajamo na 16. točko dnevnega reda, to je na predlog zakona o spremembi zakona o prekrških, ki ga je Skupščini SR Slovenije predložil v obravnavo Izvršni svet.

Želi predstavnik Izvršnega sveta besedo? (Ne želi.) Želijo poročevalci delovnih teles besedo? (Ne želijo.)

Pričenjam razpravo. Želi kdo razpravljati? (Ne.)

Tudi pri tej točki smo prejeli sporočilo Družbenopolitičnega zbora, s katerim nas obvešča, da k predlogu zakona o spremembi zakona o prekrških nima pripomb in predlaga, da pristojna zbora sprejmeta predlog zakona. Želi kdo razpravljati? (Ne.)

Zaključujem razpravo in prehajamo na glasovanje. Na glasovanje dajem predlog zakona o spremembi zakona o prekrških. Kdor je za predlog zakona, naj prosim glasuje! (117 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Dva delegata.) Se je kdo vzdržal? (Dva delegata.)

Ugotavljam, da je predlog zakona o spremembi zakona o prekrških sprejet z večino glasov.

Prehajamo na 17. točko dnevnega reda, to je na osnutek zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o deviznem poslovanju in kreditnih odnosih s tujino, ki ga je Skupščini SR Slovenije predložil Zbor republik in pokrajin Skupščine SFR Jugoslavije.

K osnutku zakona ste prejeli mnenje Izvršnega sveta in predlog sklepa, ki je pripravljen na podlagi vseh dosedanjih razprav o tem osnutku zakona. Poročevalce delovnih teles, predstavnika delegacije in predstavnika Izvršnega sveta prosim, da spremljajo razprave in, kolikor bo potrebno, predlagajo morebitno dopolnitev predloga sklepa.

Želi predstavnik delegacije besedo? (Da.) Besedo ima delegat v Zboru republik in pokrajin tovariš Mirko Žlender.

Mirko Žlender: Tovarišice in tovariši delegati! Ko je delegacija razpravljala o osnutku zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o deviznem poslovanju in kreditnih odnosih s tujino, se je opredelila, da predlaga Zboru združenega dela, da ne da soglasja k predloženemu zakonu. Predloženi zakon namreč zavezuje delovne organizacije, ki dobijo devizne avanse iz investicijskih del v tujini iz izvoza ladij in opreme, da morajo obvezno deponirati te devize pri Narodni banki Jugoslavije. To ni v skladu z dosedanjim sistemom zakona o deviznem poslovanju, kjer je vsaki organizaciji združenega dela prepuščeno, da lahko zadrži devize na svojem deviznem računu ali jih samoupravno združuje z drugimi delovnimi organizacijami ali pa jih prodaja na deviznem trgu z možnostjo odkupa in podobno.

Izvršni svet vam je predložil predlog stališč, s katerimi pooblašča delegacijo, da lahko usklajuje omenjeni zakon. Delegacija tudi proti tej rešitvi nima pripomb in soglašja s predlogom Izvršnega sveta, vendar pa meni, da predloženih rešitev, ki jih ponuja osnutek zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o deviznem poslovanju in kreditnih odnosih s tujino, v svojem 1. in 2. členu ne more sprejeti. Sprejeti jih ne more iz razlogov, na katere sem že opozoril, kakor tudi iz razloga, ker v zveznih svetih poteka posebna politična strokovna razprava o celotnem kompleksu problemov deviznega poslovanja.

Predsednik Emil Tomažič: Tovariš Žlender, ali je predloženi sklep oblikovan v skladu s tvojo razpravo?

Mirko Žlender: Da!

Predsednik Emil Tomažič: Hvala lepa! Vprašujem predstavnika Izvršnega sveta, če želi razpravljati? (Ne želi.) Vprašujem tudi poročevalce delovnih teles, če želijo besedo? (Ne želijo.)

Prehajamo na razpravo. Razpravljal bo tovariš Ivan Kunčič, delegat Zbora združenega dela, področje gospodarstva, 16. okoliš, Maribor. Prosim!

Ivan Kunčič: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Ker je naša pripomba v glavnem identična s pripombo tovariša Žlendra, bi dodal samo to, da naša skupina nikakor ne more glasovati za spremembo predloženega zakona, posebno ne njenega 2. člena, ker se na mariborskem področju nahajajo delovne organizacije, ki že dalj časa izvajajo večja investicijska dela v tujini. Sprejem zakona bi povzročil precejšnje motnje v bodočem delu. V kolikor bi prišlo do deponiranja deviz pri Narodni banki, pa nikakor ne bi bilo sprejemljivo sprejemanje obresti v dinarskem deležu. Hvala lepa.

Predsednik Emil Tomažič: Hvala lepa. Želi še kdo razpravljati? (Da.) Besedo ima tovariš Ivo Klobčar, delegat Zbora združenega dela, področje gospodarstva, 6. okoliš, Velenje.

Ivo Klobčar: Tovarišice in tovariši! Naša delegacija je razpravljala o osnutku zakona in podpira predhodne ugotovitve, ker dejansko ne bo nobene spodbude za iskanje avansov pri tistih, ki opravljajo investicijska dela v tujini. Menim pa, da je smotrnejši prvotni predlog delegacije, da se sploh ne da soglasja k predloženemu osnutku zakona, ker se ugotavlja, da vsebuje protiustavna določila. Menim torej, da bi bilo bolj pametno, da podpremo prvotni predlog delegacije in da ne damo soglasja k osnutku zakona. Hvala lepa!

Predsednik Emil Tomažič: Hvala lepa. Kot je videti, so delegati sledili prvotni ideji tovariša Žlendera. Mislim, da je tu vendarle potrebno obrazložiti, da gre za dve zadevi, ki sta nesprejemljivi, da pa se verjetno ne moremo postaviti na stališče, da sploh ne bi pričeli z usklajevanjem v delovnih telesih Zbora republik in pokrajin. Prosim za odgovor na konkreten predlog iz Velenja. Besedo ima tovariš Mirko Žlender.

Mirko Žlender: V imenu delegacije sem izjavil, da se strinjamo s predlogom Izvršnega sveta, da pa delegacija ne bo soglašala s predlaganimi rešitvami k 1. in 2. členu.

Kar se tiče določb 3., 4. in 5. člena, delegacija meni skupaj z Izvršnim svetom, da prinašajo izboljšave osnovnega besedila zakona in ki se lahko tudi sprejmejo. V kolikor naša delegacija ne bo uspela uveljaviti vseh naših stališč v Zvezni skupščini, bo poročala Zboru združenega dela o poteku usklajevanja in bo vrnila pooblastilo.

Predsednik Emil Tomažič: Je to sprejemljivo, tovariš Klobčar?

Ivo Klobčar: Mislim, da je predlog Izvršnega sveta istoveten našemu predlogu in da ga kaže podpreti.

Predsednik Emil Tomažič: Hvala lepa. Že prej smo ugotovili, da je tako oblikovan predlog tudi v predlogu sklepa, ki ste ga prejeli na klop in ki je bil oblikovan na osnovi dosedanjih razprav.

Želi še kdo razpravljati? (Nihče.)

Zaključujem razpravo in prehajamo na glasovanje. Na glasovanje dajem predlog sklepa v predloženem besedilu. Kdor je za predlagani sklep, naj prosim glasuje! (118 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Trije delegati.) Se je kdo vzdržal? (Štirje delegati.)

Ugotavljam, da je predlagani sklep sprejet z večino glasov.

Prehajamo na 18. točko dnevnega reda, to je na osnutek zakona o uvedbi posebne zvezne takse za delo carinskih organov, ki ga je Skupščini SR Slovenije predložil v obravnavo Zbor republik in pokrajin Skupščine SFR Jugoslavije.

Osnutek zakona so prejeli vodje skupin za delegate, ki se udeležujejo današnje seje zbora, z dopisom z dne 14. 7. 1981. Z dopisom z dne 23. 7. 1981

pa so vodje skupin prejeli stališča in predloge Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije in poročilo Zakonodajno-pravne komisije. Poročilo Odbora za finance ste prejeli danes na klop. Prav tako ste prejeli tudi poročilo Komisije za mednarodne odnose in predlog sklepa, ki je pripravljen na podlagi vseh dosedanjih razprav o osnutku zakona. Medtem sem obveščen, da ste med sejo prejeli novo besedilo predloga sklepa, ki pa se v bistvu v osnovnem odnosu do zadeve ne razlikuje.

V zvezi z obravnavo te točke vas moram posebej obvestiti, da gre za akt strogo zaupne narave, zato prosim, da to upoštevate v skladu z določbo 400. člena poslovnika Skupščine SR Slovenije. To velja tudi za sredstva javnega obveščanja.

K besedi se javlja tovariš Mirko Žlender.

Mirko Žlender: Tovarišice in tovariši delegati! V zvezi z zadevo strogo zaupno bi rekel naslednje. Vi vsi veste, da so sredstva javnega obveščanja dejansko obvestila jugoslovansko javnost o tem osnutku zakona že takrat, ko je še dejansko nosil oznako strogo zaupno. Kasneje je Zvezni izvršni svet poslal v Zvezno skupščino sporočilo, da umika oznako strogo zaupno in da naj se snutek zakona obravnava kot navadno gradivo. Toliko v informacijo.

Tovarišice in tovariši delegati! K osnutku zakona o uvedbi posebne takse za delo carinskih organov ste prejeli vrsto stališč in sklepov delovnih teles te Skupščine, kakor tudi mnenje Izvršnega sveta. Predložen vam je bil tudi predlog sklepa. Po naknadnih posvetovanjih v Odborih Skupščine in skupaj s predstavniki Izvršnega sveta, predlaga delegacija sklep z nekoliko spremenjeno in dopolnjeno vsebino. Delegacija meni, da so dopolnitve v tem sklepu jasnejše in da jasneje izražajo sam namen Skupščine, ki podpira prizadevanja in se strinja z naporu Zveznega izvršnega sveta, da se začasno omejijo dinarski in devizni odlivi. Po mnenju delegacije dopolnjen in spremenjen sklep tudi jasneje pove, da predloženi zakon ne rešuje problema na ustrezen način. S tem sklepom delegacija predlaga rešitev, ki bi z ekonomskimi ukrepi dosegla ustreznejše učinke, zato v imenu delegacije predlagam, da Zbor združenega dela omenjeni sklep sprejme.

Predsednik Emil Tomažič: Hvala lepa! Vprašujem predstavnika Izvršnega sveta, če se strinja s predlogom tovariša Žlendra? (Da.) Želi predstavnik Izvršnega sveta besedo? (Ne želi.) Želijo poročevalci delovnih teles besedo? (Ne želijo.)

Pričenjam razpravo. Razpravljal bo tovariš Boris Korošec, delegat Zbora združenega dela, področje gospodarstva, 26. okoliš, Sežana. Prosim!

Boris Korošec: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Skupina delegatov za Zbor združenega dela Skupščine občine Sežana je na seji dne 27. 7. 1981 obravnavala osnutek zakona o uvedbi posebne zvezne takse za delo carinskih organov in na podlagi stališč Družbenopolitičnega zbora Skupščine občine Sežana, sprejetih na seji dne 24. 7. 1981, ter sklepa Zbora združenega dela z dne 27. 7. 1981, predlaga Zboru združenega dela Skupščine SR Slovenije, da ne da soglasja k osnutku zakona o uvedbi posebne zvezne takse za delo carinskih organov.

Utemeljitev. Menimo, da navedeni osnutek zakona krni osnovne svoboščine občana — svobodo gibanja in da bi poleg ostalega povzročal trganje obstoječih vezi med manjšinami narodov Jugoslavije v zamejstvu in našimi občani ter institucijami.

Nadalje ocenjujemo, da predlagani zakon ne bi dosegel želenih ekonomskih učinkov in bi močno zavrl maloobmejni promet. Menim, da je to tudi v skladu s tem najnovejšim sklepom. Hvala lepa!

Predsednik Emil Tomazič: Hvala lepa! Predloženi sklep je pripravljen tudi v skladu z vašo razpravo in vašim predlogom. Razpravljaj bo tovariš Boris Kralj, delegat Zbora združenega dela, področje gospodarstva, 16. okoliš, Maribor.

Boris Kralj: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Menim, da je zadeva z osnutkom zakona v Sloveniji plebiscitarno odločena, vendar mi dovolite, da vendarle povem nekaj besed, če ne že drugega, da si dam duška.

Delegati smo v skupini delegatov enoglasno in odločno zavrnilo osnutek zakona o uvedbi posebne zvezne takse za delo carinskih organov. Menimo, da takšen predlog sploh ne bi smel priti na dnevni red v Skupščino, saj s svojo nestrokovnostjo, z nasprotovanjem vsebine zakona ter z obrazložitvijo potrebe po njegovi uvedbi vzbuja dvome v sposobnost predlagatelja, da predlaga ustrezne rešitve za odpravo nakopičenih gospodarskih težav. Podkrepitev tej trditvi so tudi izjave sekretarja za finance v Zveznem izvršnem svetu, ki enkrat meni, da Jugoslavija v tujini ni zadolžena prek realnih možnosti, drugič pa prikazuje to zadolžitev kot izredno zaskrbljujočo, ob tem pa se še pusti izvoliti v organ za pripravo zimske olimpiade v Sarajevu, kjer primanjkuje dinarskih in deviznih sredstev.

Vsebina zakona govori o potrebi uvedbe takse za delo carinskih organov, v obrazložitvi pa se navaja, da je predlagani zakon nujen, zaradi težke plačilno-bilančne situacije, ki da jo v veliki meri povzročamo državljani z odnašanjem dinarjev v tujino. Ob tem se nam zdi, da je predloženi osnutek zakona zagledal luč dneva predvsem zaradi pomanjkanja sredstev v zveznem proračunu, kot pa zaradi reševanja plačilno-bilančnih težav. Predlogi za reševanje plačilno-bilančnih težav bi morali iti v smeri sistemskih rešitev in to rešitev na področju razširjene reprodukcije, ekonomskih odnosov s tujino, kreditno-monetarne politike, kakor tudi davčne politike. Rešitve pa morajo biti takšne, ki bodo dopuščale združenemu delu, da samo prevzame obveznosti in odgovornosti na teh področjih.

V zvezi s predlaganimi stališči in predlogi Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije pa ne podpiramo uvedbe dinarskega depozita v določeni višini za iznos tuje valute pri vsakem potovanju v tujino. Menimo, da naj naša delegacija vztraja pri odklonitvi tega zakona s stališčem, da je uveden odlok o enkratnem iznosu 1500 dinarjev za enkrat zadostna omejitev in da naj se po nekaj mesecih ugotovi učinek tega ukrepa zoper iznos dinarjev čez mejo.

Na koncu naj povem še to, da je predloženi osnutek zakona vzbudil veliko ogorčenja med občani, saj so s tem zakonom omajane temeljne usmeritve naše države o svoboščinah, o svobodnem gibanju čez mejo, kakor tudi usmeritve glede mednarodnega sodelovanja na principu politike odprtih meja. (Ploskanje.)

Predsednik Emil Tomažič: Hvala lepa. Besedo ima Drago Dolinar, delegat Zbora združenega dela, področje gospodarstva, 35. okoliš, Ljubljana-Bežigrad.

Drago Dolinar: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Bom zelo kratek. Ker so pripombe vseh treh zborov Skupščine občine Ljubljana-Bežigrad že vsebovane v poročilu Zakonodajno-pravne komisije, nanj pa je opozorila tudi predhodna razprava, jih ne bi še enkrat ponavljal. Hvala.

Predsednik Emil Tomažič: Hvala lepa. Želi še kdo besedo? Besedo ima tovariš Aleksander Willewaldt, delegat Zbora združenega dela, področje gospodarstva, 13. okoliš, Radovljica.

Aleksander Willewaldt: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Naša delegacija za Zbor združenega dela in Zbor občin je obravnavala ta osnutek zakona, vendar pa se s tem osnutkom ni strinjala. Žal nam je, da je gradivo označeno z oznako strogo zaupno, vendar sem že na počitnicah poslušal razpravo o tem, ko še sploh nisem vedel, da je osnutek uvrščen na današnjo sejo Skupščine. Menim, da nekoliko pretiravamo s temi strogo zaupnimi gradivi.

Tudi naša delegacija podpira stališča vseh delegatov, delovnih teles in Izvršnega sveta, da se ne da soglasja k temu osnutku zakona. V zvezi s sklepom, ki smo ga prej prejeli na klop, pa predlagam, da se v zadnjem odstavku na drugi strani črta zadnji stavek in to od besed: »kot možno rešitev zbor predlaga...«, kajti že prej je dovolj jasno povedano, da je potrebno najti druge ustrežnejše rešitve. Menim, da so carinski organi poklicani za to, da vršijo na meji kontrolo ter z njo in drugimi ukrepi preprečujejo večji odliv dinarjev, kot jih v naši družbi dovoljuje zakon. S predlaganim osnutkom zakona pa ne bi smeli reševati kadrovskih in drugih problemov carinske službe, saj se z njimi srečujemo prav na vseh področjih tudi v združenem delu.

Nadalje menim, čeprav sem sam osebno nasprotnik prehoda čez mejo, ker ljubim svojo domovino, vendar pa podpiram našo odprtost v svet, našo neuvrščeno politiko, ki se zrcali v Helsinški listini, da je potrebno podpreti stališča Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije in mislim, da bi bilo prav, da za 1., 2., 3. in 4. odstavkom vnesemo v naše sklepe tudi drugi odstavek 1. točke stališč Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije. Hvala.

Predsednik Emil Tomažič: Hvala lepa. Dana sta bila dva konkretna predloga. Tovariš Willewaldt je predlagal, da se na drugi strani sklepa črta zadnji stavek in da se za četrtim odstavkom vnese v naš sklep besedilo drugega odstavka 1. točke stališč Izvršnega sveta. Vprašujem predstavnika naše delegacije, če je to sprejemljivo? Prosim, tovariš Mirko Žlender.

Mirko Žlender: Tovarišice in tovariši! Po kratkem posvetu z delegacijo naj povem, da prvega predloga, s katerim naj bi črtali zadnji stavek na drugi strani sklepa, delegacija ne more sprejeti. Namreč, potrebno je povedati naslednje. V skladu s 179. členom zakona o deviznem poslovanju in o kreditnih odnosih s tujino ima Zvezni izvršni svet pravico, da v primeru motenj samostojno ukrepa z ustreznim odlokom. V točki 6., člen 179, je opredeljeno, da lahko Zvezni izvršni svet začasno, dokler trajajo motnje, omeji

odnašanje dinarjev v tujino in prinašanje dinarjev iz tujine ter sprejme druge ukrepe za omejitev odnašanja deviz iz Jugoslavije. Delegacija meni, da če so nastopile take motnje, potem mora Zvezni izvršni svet predpisati ukrepe, ki naj bi veljali le tako dolgo, dokler trajajo motnje, ne more pa predlagati sistemskega zakona. Zato bi prosil zbor, da pristane na to, da pobuda naše delegacije, ki poziva Zvezni izvršni svet na njegovo odgovornost v skladu s 179. členom, ostane v sklepu.

Glede drugega predloga pa naj da mnenje predstavnik Izvršnega sveta.

Predsednik Emil Tomažič: Prosim predstavnika Izvršnega sveta, da se izreče glede predloga, da se sklep dopolni z drugim odstavkom 1. točke stališč in predlogov Izvršnega sveta.

Besedo ima tovariš Jernej Jan, član Izvršnega sveta in predsednik Republiškega komiteja za mednarodno sodelovanje.

Jernej Jan: Rad bi povedal, da se s formulacijo sklepa, ki ste ga prejeli in o katerem razpravljamo, strinja tudi Izvršni svet. Menim, da je v tretjem odstavku sklepa zajeta tista vsebina, na katero je opozorjeno v drugem odstavku Stališč in mnenj Izvršnega sveta s tem, da je formulacija sklepa bolj celovita in da opozarja še na nekatera druga vprašanja in vsebinske dileme. Zato bi predlagal, da sprejmemo sklep v besedilu, kot ga je predlagala delegacija, spremenili pa bi le zadnji stavek na koncu strani.

Predsednik Emil Tomažič: Tovariš Willewaldt, se s tem strinja-te? (Da.)

Želi še kdo razpravljati? (Da.) Prosim, besedo ima tovariš Jože Kovač, delegat Zbora združenega dela, obrtne in podobne dejavnosti, 5. okoliš, Maribor.

Jože Kovač: O vsem tem se je v sredstvih javnega obveščanja že veliko pisalo. Obdelane so bile vse pozitivne in negativne strani osnutka zakona. V zvezi z osnutkom zakona želim povedati naslednje.

Kot vemo, imamo za napajanje zveznega proračuna različne sistemske ureditve. Če bi bil predlog o uvedbi takse za delo carinskih organov sprejet, bi to vsekakor vplivalo tudi na zmanjšanje prehodov, saj je iz razpoložljivih podatkov razvidno, da smo imeli v letu 1979 nekaj čez 20 milijonov prehodov čez mejo, medtem ko se je v letu 1980 število prehodov zmanjšalo na okoli 16 milijonov.

Če bi upoštevali, da je v letu 1979 približno 10 milijonov prehodov odpadlo na republiko Slovenijo, in bi to pomnožili s 1500 dinarji, je to 15 milijard novih dinarjev za zvezni proračun. Ali ne bi kazalo razmisliti, da v takem primeru tista republika, ki bi imela največ prehodov, ta del prispeva kot participacijo v zvezni proračun. Hvala lepa.

Predsednik Emil Tomažič: Hvala lepa. Želi še kdo besedo? Besedo ima Igor Ponikvar, delegat Zbora združenega dela, področje državnih organov, 3. okoliš, Celje.

Igor Ponikvar: Žal je že precej pozno, toda vseeno bi želel povedati naslednje.

Prvi ukrep, to se pravi omejitev iznosa dinarjev na način, na kakršen je bil uveljavljen, terja drugačen ukrep. Kajti, če je prvi nespreten, moraš z drugim popravljati prvega, po drugem pa bo sledil še tretji in četrti, vse glede na posledice, ki bi nastale, če bi bil ta drugi ukrep sprejet. Sem proti temu, da se sklep formulira tako, da se Zveznemu Izvršnemu svetu da pooblastilo, po katerem bi vpeljal depozite, kajti ta drugi del ukrepa, po mojem globokem prepričanju, nima nobenega drugega cilja, kot zadržati devizna sredstva občanov. Kljub dinarskemu depozitu bo prihajalo do odliva deviznih sredstev čez mejo oziroma ga bo samo nekoliko omejil, če ga sploh bo. Nismo za to, da se stori še kaj več kot je že storjeno, pa še tisto, kar je že storjeno, naj ima izrazito kratkotrajen značaj, kajti, če pristajamo na dolgoročnejši značaj prvega ukrepa, pomeni to, da smo v bistvu postavili stvari v nekoliko drugačno pozicijo od tiste, o kateri smo nekaj let nazaj tako mogočno lahko govorili kot Jugoslovani.

Menim, da je tudi v številnih gradivih že poudarjeno, da je posledica številnih prehodov dvojna, vendar pa se o prvi veliko več govori kot o drugi. Del krivde za številne prehode je tudi v tem, da je domači trg slabo založen, in prav gotovo je bližina meje eden od vzrokov, da občani hodijo čez mejo.

O drugi posledici pa se vse premalo govori. Gre za zavest vseh občanov. Potrebno bi se bilo zavedati resnosti položaja in spremeniti odnos, če že vemo, da je odliv dinarskih in deviznih sredstev prekomeren. Predlagam, da bi več govorili o zavesti nas vseh, jo krepili in na ta način uresničevali tisto, na kar nas opozarjajo tudi organi, ki te globalne strateške cilje vidijo in seveda tudi zasledujejo.

In končno, nekaj v zvezi s samimi prehodi. Smešno je, kar je zapisano v gradivih, kako sami cariniki ugotavljajo, da se nekateri posamezniki nastanijo v hotelih poleg meje in tudi po trikrat, štirikrat na dan prehajajo mejo. Ali ni tak človek špekulant? Ali nimamo zakonov, ki bi te ljudi spravili tja, kamor sodijo, kajti, oprostite, počasi mi je že dovolj tega, da so zakoni naravnani na par lumpov, ki jih nočemo na ta način eliminirati, v bistvu pa ti zakoni prizadenejo absolutno večino poštenih ljudi. Hvala.

Predsednik Emil Tomazič: Želi še kdo besedo? Menim, da smo se sedaj vendarle dogovorili tudi o vsebini sklepa. Nastala je različna situacija, ker naši delegati predlagajo črtanje zadnjega odstavka v predlogu sklepa. Vprašujem delegacijo, ali bo to otežilo njihovo delo?

Mirko Žlender: Ponovno se oglašam, ker menim, da bi nam črtanje tega zadnjega odstavka otežilo delo pri našem usklajevanju stališč v zvezi s predloženim zakonom o carinskih taksah. Opozoril bi rad, da so tudi s strani drugih delegacij že prihajali apeli na Zvezni izvršni svet, da naj ukrepa v skladu s 179. členom zakona o deviznem poslovanju in kreditnih odnosih s tujino. Do sedaj pa Zvezni izvršni svet po tem zakonu ni ukrepal. Prav zato naša delegacija meni, da je zelo umestno, če tudi iz Skupščine SR Slovenije pride to opozorilo, da je le Zvezni izvršni svet dolžan ukrepati in tudi nositi odgovornost za pravilno ukrepanje po sedaj veljavnem zakonu o deviznem poslovanju in kreditnih odnosih s tujino. Zato bi predlagal in prosil, če bi zbor ostal pri prejšnji verziji, da ostane zadnji del sklepa nespremenjen.

Predsednik Emil Tomažič: Besedo ima tovariš Jernej Jan, član Izvršnega sveta in predsednik Republiškega komiteja za mednarodno sodelovanje. Prosim!

Jernej Jan: Tovarišice in tovariši! Že razprava dokazuje, da gre za pomemben problem, ki bi lahko imel določene negativne posledice v materialnem smislu. Zato bi rad rekel, da bi res ne smel ostati iz te razprave kakršenkoli vtis, da se tu namerava posegati v možnost državljanov, da držijo devize na svojih deviznih računih in da z njimi razpolagajo, pač pa gre za to, da so ekonomsko stimulirani, da devize vnašajo v našo državo. Zaradi tega bi tudi jaz posebej opozoril, na kar je predhodno opozoril tudi tovariš Tomažič, da gre za akt strogo zaupne narave, zato naj tudi današnja razprava ne gre v javnost.

Drugo vprašanje je, kako rešiti problem, ki je nastal v zvezi s črtanjem zadnjega odstavka. Poskusil bom pomagati s kompromisno rešitvijo. Zakon o deviznem poslovanju in kreditnih odnosih s tujino je jasen. Po 179. členu tega zakona, v kolikor prihaja do resnih motenj v izvrševanju plačilne bilance Jugoslavije in projekcije plačilno-bilančnih položajev republik in pokrajin, je Zvezni izvršni svet pooblaščen, da najprej predlaga dogovor republik in pokrajin o prevzemanju ukrepov za ureditev stanja na področju izvrševanja plačilne bilance. Če pa tega dogovora ni, ali pa dogovor ne daje ustreznih rezultatov, pa naj sprejme ustrezne lastne ukrepe. Med temi ukrepi zakon o deviznem poslovanju našteva v svojem 179. členu, v točki 6 tudi ukrepe o omejevanju iznašanja dinarjev oziroma tujih valut iz države. Menim, da lahko zmoti in povzroča težave le formulacija, da zbor predlaga uvedbo tega ali onega ukrepa.

Zato menim, da bi lahko poiskali rešitev s formulacijo, da namesto, da rečemo »kot možno rešitev zbor predlaga«, zapišemo »pri tem zbor ugotavlja, da ima Zvezni izvršni svet po 179. členu zakona o deviznem poslovanju in kreditnih odnosih s tujino možnost, da uvede za čas trajanja ugotovljenih motenj ekonomske ukrepe, predvidene v zakonu«.

Predsednik Emil Tomažič: Predlog je torej, da bi namesto »kot možno rešitev« zapisali: »Pri tem zbor ugotavlja, da ima Zvezni izvršni svet možnost, da uvede za čas trajanja ugotovljenih motenj ekonomske ukrepe, predvidene v zakonu«. Se zbor strinja s to formulacijo? (Da.)

Predlagam, da o predlogu sklepa glasujemo. Kdor je za predlagani sklep s predlagano spremembo zadnjega stavka na drugi strani, naj prosim glasuje! (121 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Dva delegata.) Se je kdo vzdržal? (7 delegatov.)

Ugotavljam, da je predlagani sklep sprejet z večino glasov.

Prehajamo na 19. točko dnevnega reda, to je na predlog zakona o ratifikaciji sporazuma o garanciji med SFR Jugoslavijo in Mednarodno banko za obnovo in razvoj (YU-1951), ki ga je Skupščini SR Slovenije predložil Zbor republik in pokrajin Skupščine SFRJ.

K predlogu zakona ste prejeli predlog odloka o soglasju, o katerem bomo glasovali. Želi predstavnik delegacije besedo? (Ne.) Želi predstavnik Izvršnega sveta besedo? (Ne.) Vprašujem poročevalce delovnih teles, če želijo besedo? (Ne želijo.)

Želi kdo razpravljati? (Ne želi.) Zaključujem razpravo in prehajamo na glasovanje.

Na glasovanje dajem predlog odloka o soglasju k predlogu zakona o ratifikaciji sporazuma o garanciji med SFR Jugoslavijo in Mednarodno banko za obnovo in razvoj (YU-1951). Kdor je za predlog odloka, naj prosim glasuje! (114 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (En delegat.) Se je kdo vzdržal? (En delegat.)

Ugotavljam, da je predlagani odlok o soglasju k predlogu zakona o ratifikaciji sporazuma o garanciji med SFR Jugoslavijo in Mednarodno banko za obnovo in razvoj (YU-1951) sprejet z večino glasov.

Prehajamo na 21. točko dnevnega reda, to je na volitve in imenovanja.

1. Predlog odloka o razrešitvi in izvolitvi člana Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije in o razrešitvi in imenovanju predsednika Republiškega komiteja za tržišče in splošne gospodarske zadeve je Skupščini SR Slovenije predložila Komisija za volitve, imenovanja in administrativne zadeve.

Predlog odloka ste prejeli. Želi kdo o njem razpravljati? (Ne želi.)

Prehajamo na glasovanje. Na glasovanje dajem predlog odloka o razrešitvi in izvolitvi člana Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije o razrešitvi in imenovanju predsednika Republiškega komiteja za tržišče in splošne gospodarske zadeve. Kdor je za predlog odloka, naj prosim glasuje! (108 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Štirje delegati.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlog odloka o razrešitvi in izvolitvi člana Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije in o razrešitvi in imenovanju predsednika Republiškega komiteja za tržišče in splošne gospodarske zadeve sprejet z večino glasov.

S tem je bil Borut Šnuderl razrešen dolžnosti člana Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije in dolžnosti predsednika Republiškega komiteja za tržišče in splošne gospodarske zadeve, Alojz Klemenčič pa izvoljen za člana Izvršnega sveta in imenovan za predsednika Republiškega komiteja za tržišče in splošne gospodarske zadeve.

2. Predlog odloka o imenovanju namestnika republiškega sekretarja za notranje zadeve je Skupščini SR Slovenije predložila Komisija za volitve, imenovanja in administrativne zadeve.

Predlog odloka ste prejeli. Želi kdo o njem razpravljati? (Ne želi.)

Prehajamo na glasovanje. Na glasovanje dajem predlog odloka o imenovanju namestnika republiškega sekretarja za notranje zadeve. Kdor je za predlog odloka, naj prosim glasuje! (105 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Dva delegata.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlog odloka o imenovanju namestnika republiškega sekretarja za notranje zadeve sprejet z večino glasov.

S tem je za namestnika republiškega sekretarja za notranje zadeve imenovan tovariš Edvard Kranjčević.

3. Predlog odloka o izvolitvi predsednice Vrhovnega sodišča SR Slovenije in o razrešitvi predsednice Višjega sodišča v Ljubljani, je prav tako predložila Komisija za volitve, imenovanja in administrativne zadeve.

Predlog odloka ste prejeli na klop. Želi kdo o njem razpravljati? (Ne želi.)

Prehajamo na glasovanje. Na glasovanje dajem predlog odloka o izvolitvi predsednice Vrhovnega sodišča SR Slovenije in o razrešitvi predsednice Višjega

sodišča v Ljubljani. Kdor je za predlog odloka, naj prosim glasuje! (108 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlog odloka o izvolitvi predsednice Vrhovnega sodišča SR Slovenije in o razrešitvi predsednice Višjega sodišča v Ljubljani soglasno sprejet.

S tem je tovarišica Francka Strmole-Hlastec izvoljena za predsednico Vrhovnega sodišča SR Slovenije in razrešena dolžnosti predsednice Višjega sodišča v Ljubljani.

4. Predlog odloka o imenovanju namestnice javnega tožilca SR Slovenije in o razrešitvi sodnice Višjega sodišča v Kopru je predložila Komisija za volitve, imenovanja in administrativne zadeve.

Tudi ta predlog odloka ste prejeli. Izvršni svet je dal k predlogu odloka pozitivno mnenje. Želi kdo o njem razpravljati? (Nihče.) Zaključujem razpravo.

Prehajamo na glasovanje. Na glasovanje dajem predlog odloka o imenovanju namestnice javnega tožilca SR Slovenije in o razrešitvi sodnice Višjega sodišča v Kopru. Kdor je za predlog odloka, naj prosim glasuje! (113 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlog odloka o imenovanju namestnice javnega tožilca SR Slovenije in o razrešitvi sodnice Višjega sodišča v Kopru soglasno sprejet.

S tem je Zorka Bradarič imenovana za namestnico javnega tožilca SR Slovenije, z 31. oktobrom 1981 pa je razrešena sodnice Višjega sodišča v Kopru.

5. Predlog odloka o razrešitvi sodnika Višjega sodišča v Mariboru je Skupščini SR Slovenije predložila Komisija za volitve, imenovanja in administrativne zadeve.

Tudi ta predlog odloka ste prejeli. Izvršni svet Skupščine SR Slovenije je dal k predlogu odloka pozitivno mnenje. Želi kdo o njem razpravljati? (Ne želi.)

Prehajamo na glasovanje. Na glasovanje dajem predlog odloka o razrešitvi sodnika Višjega sodišča v Mariboru. Kdor je za predlog odloka, naj prosim glasuje! (107 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (En delegat.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlog odloka o razrešitvi sodnika Višjega sodišča v Mariboru sprejet z večino glasov.

S tem se s 1. septembrom 1981 Andrej Rošker razreši dolžnosti sodnika Višjega sodišča v Mariboru.

6. Komisija za volitve, imenovanja in administrativne zadeve je Skupščini SR Slovenije predložila v obravnavo predlog sklepa o imenovanju delovnega telesa Skupščine SR Slovenije in Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije za proučitev vprašanj v pripravah osnutka zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o upravljanju in razpolaganju s stavbnim zemljiščem, ki ste ga prejeli na klop.

Želi kdo o tem predlogu sklepa razpravljati? (Nihče.) Prehajamo na glasovanje. Kdor je za predlog sklepa, naj prosim glasuje! (102 delegata glasujeta za.) Je kdo proti? (En delegat.) Se je kdo vzdržal? (Dva delegata.)

Ugotavljam, da je predlog sklepa o imenovanju delovnega telesa Skupščine SR Slovenije in Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije za proučitev vprašanj o pripravah osnutka zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o upravljanju in razpolaganju s stavbnim zemljiščem sprejet z večino glasov.

7. Komisija za volitve, imenovanja in administrativne zadeve je predložila tudi predlog sklepa o ustanovitvi delovnega telesa Skupščine SR Slovenije in Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije na podlagi 11. člena zakona o začasni prepovedi razpolaganja z delom družbenih sredstev za gradnjo in nakup določenih objektov in opreme v letu 1981, ki ste ga prejeli danes na klop.

Komisija se je ponovno sestala in predlaga dopolnitev predlaganega sklepa. V 2. točki predloga sklepa se na koncu stavka črta pika in doda naslednje besedilo: »do take meje, da je upravičena izjema od splošne omejitve, določene s tem zakonom«. Hkrati predlagamo, da se na koncu druge točke doda nov stavek, ki se glasi: »Delovno telo poroča o obravnavanih predlogih, ugotovitvah in stališčih in odločitvah zborom Skupščine SR Slovenije«.

Želi kdo razpravljati o dopolnjenem predlogu sklepa? (Nihče.) Prosim, da o predlogu sklepa z dopolnitvami glasujete. Kdor je za predlagani sklep z dopolnitvami, naj prosim glasuje! (96 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Trije delegati.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlog sklepa o ustanovitvi delovnega telesa Skupščine SR Slovenije in Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije na podlagi 11. člena zakona o začasni prepovedi razpolaganja z delom družbenih sredstev za gradnjo in nakup določenih objektov in opreme v letu 1981 sprejet z večino glasov.

Prehajamo na 22. točko dnevnega reda, to je na predloge in vprašanja delegatov.

Izvršni svet Skupščine SR Slovenije nam je predložil informacijo v zvezi s pobudo skupine delegatov za gospodarsko področje, 16. okoliš, Maribor. Zbor je namreč na seji dne 24. junija 1981 zadolžil Izvršni svet, da pripravi to informacijo. Informacijo ste prejeli danes na klop in upam, da ste jo med tem časom uspeli prebrati. Informacijo je obravnaval tudi naš Odbor za finance in prosim poročevalko odbora tovarišico Francko Herga, da poroča zboru.

Francka Herga: Tovarišice in tovariši delegati! Odbor za finance je obravnaval informacijo v zvezi s pobudo delegatov za gospodarsko področje, 16. okoliš iz Maribora. Odbor za finance je ob obravnavi ugotovil, da je Izvršni svet v informaciji odgovoril na vprašanja, zastavljena v pobudi, v tolik meri, kolikor je v tem trenutku razpolagal z nekaterimi podatki. V odboru smo namreč ugotovili, da še vedno nimamo informacij, kako se obnašajo na področju skupne porabe v posameznih občinah in kakšno je stanje na posameznih žiro računih negospodarstva. Zaradi tega in zaradi nekaterih drugih pobud je odbor sprejel sklep, da naj Izvršni svet to informacijo dopolni in predloži poročilo v mesecu septembru. Zato predlagam, da zbor sprejme sklep, s katerim zavezuje Izvršni svet, da v skladu s poročilom Odbora za finance pripravi dodatno informacijo. Hvala.

Predsednik Emil Tomažič: Želi kdo razpravljati? (Nihče.) Predlagam, da v skladu s predlogom Odbora za finance zbor sprejme naslednji sklep:

1. Zbor združenega dela Skupščine SR Slovenije sprejema na znanje informacijo Izvršnega sveta v zvezi s presežki samoupravnih interesnih skupnosti družbenih dejavnosti.

2. Izvršni svet naj v septembru 1981 predloži Odboru za finance našega zbora pregled porabe in realizacijo sredstev skladno s sprejetimi programi samoupravnih interesnih skupnosti družbenih dejavnosti po občinah. Ob tem pa naj prouči tudi oceno delovanja obračunskih osnov prispevkov iz dohodka za posamezne panoge oziroma področja dejavnosti.

Kdor je za predlagani sklep, naj prosim glasuje! (105 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Trije delegati.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlagani sklep sprejet z večino glasov.

Prehajamo na predloge in vprašanja delegatov.

Na delegatsko vprašanje skupine delegatov za področje državnih organov, 2. okoliša — Postojna, v zvezi z zakonom o upravah za družbene prihodke, bo odgovoril Franc Škufca, podsekretar v Republiškem sekretariatu za finance. Prosim!

Franc Škufca: Skupina delegatov 2. okoliša iz Postojne, s področja državnih organov družbenopolitičnih organizacij in društev, je 21. julija 1981 postavila Izvršnemu svetu Skupščine SR Slovenije naslednje delegatsko vprašanje:

Ali obstaja kakšna možnost, da se sredstva, zbrana po 3. členu zakona o upravah za družbene prihodke, izločijo iz zakona o začasni prepovedi razpolaganja z družbenimi sredstvi za financiranje negospodarskih oziroma neproizvodnih investicij in se namensko uporabijo za nabavo domače računalniške opreme? V primeru, da ta možnost ne obstaja, pa nas zanima, kakšni ukrepi so predvideni, da bo omogočena modernizacija oziroma racionalizacija delovnih postopkov v občinskih organih.

Odgovor: V utemeljitvi delegatskega vprašanja se pravilno ugotavlja, da je zaradi naraščajočega obsega in zahtevnosti dela v upravnih organih nujno potrebno zagotoviti tudi ustrezno tehnično opremljenost dela. Precej del oziroma opravil v upravi je take narave, da je z računalniško obdelavo podatkov in informacij mogoče bistveno povečati učinkovitost dela, vendar pa je modernizacija del v upravi izredno zahtevna naloga, ki poleg znatnih vlaganj zahteva tudi skrbno izbiro ustreznih tehnoloških rešitev in njihovo poenotenje v okviru družbenega sistema informiranja. V zvezi z možnostjo uporabe sredstev za nakup opreme v letu 1981 je v 2. točki prvega odstavka 2. člena zakona o začasni prepovedi razpolaganja z družbenimi sredstvi za financiranje negospodarskih investicij v letu 1981 uvedena zakonska izjema, po kateri lahko porabniki družbenih sredstev, na katere se nanaša zakonska prepoved razpolaganja z družbenimi sredstvi, uporabljajo družbena sredstva, s katerimi razpolagajo, za pridobitev opreme in to v primeru, da za ta namen uporabijo neuporabljeno amortizacijo, obračunano po minimalnih, z zakonom predpisanih stopnjah.

Če torej občinski upravni organi v letošnjem letu razpolagajo s sredstvi neuporabljene amortizacije, obračunane na način in pod pogoji, določenimi z zakonom o določitvi stopnje za obračunavanje amortizacije za osnovna sredstva določenih uporabnikov družbenih sredstev, lahko ta sredstva uporabijo za pridobitev opreme glede na navedeni zakon. Izvršni svet Skupščine SR Slovenije meni, da bi morali izvršni sveti oziroma upravni organi občinskih skupščin v svojih programih modernizacije poslovanja teh organov v letošnjem letu pri nabavi novih osnovnih sredstev upoštevati povečan obseg delovnih nalog uprav za družbene prihodke in nujnost modernizacije njihovega poslo-

vanja ter določiti prednost upravam za družbene prihodke pri uporabi sredstev neporabljene amortizacije.

Prav tako je potrebno, da občinski izvršni sveti oziroma uprave za družbene prihodke in samoupravne interesne skupnosti ter druge organizacije in skupnosti, za katere uprave pobirajo prispevke in druge finančne obveznosti, v okviru skupnih možnosti zagotovijo nabavo osnovnih sredstev in računalniške opreme. Ker zakon o začasni prepovedi razpolaganja z družbenimi sredstvi za financiranje negospodarskih in neproizvodnih investicij v letu 1981 velja do konca letošnjega leta, si bo Izvršni svet Skupščine SR Slovenije prizadeval, da se v prihodnjem letu na ustrezen način predvidijo in določijo možnosti za nakup ustrezne računalniške opreme v upravah za družbene prihodke. Hvala.

Predsednik Emil Tomažič: Hvala lepa. So delegati iz Postojne zadovoljni z odgovorom? (Da.)

Na delegatska vprašanja, zastavljena na današnji seji, bo odgovorjeno na prihodnji seji, in sicer delegatom 6. okoliša, Velenje-Mozirje in delegatom občine Ljubljana-Bežigrad s tem, da moramo v tem primeru najti še ustreznega naslovnika in mu posredovati delegatsko vprašanje.

Želi še kdo postaviti delegatsko vprašanje? (Ne želi.) Naj vam sporočim, da bomo vse pobude in tudi vprašanja delegatov iz občine Ljubljana-Šiška posredovali Izvršnemu svetu. Mislim, da lahko zaključimo to točko dnevnega reda.

Obveščam vas, da smo bili na prejšnji, 62. seji Zbora združenega dela, kjer smo sprejemali končne odločitve, usklajeni z Zborom občin in z Družbenopolitičnim zborom. Prav tako vas obveščam, da smo na današnji seji, kjer smo sprejemali končne odločitve, usklajeni z Zborom občin kot tudi z Družbenopolitičnim zborom.

Zaključujem 63. sejo Zbora združenega dela in se vam zahvaljujem za udeležbo.

(Seja je bila končana ob 18. uri.)

zbor občin

57. seja

(1. julija 1981)

Predsedovala: **Silva Jereb**,
predsednica Zbora občin

Začetek seje ob 9. uri.

Predsednica **Silva Jereb**: Tovarišice in tovariši delegati! Začenjam 57. sejo Zbora občin Skupščine Socialistične republike Slovenije.

V smislu 15. člena poslovnika našega zbora moramo na začetku vsake seje, preden določimo dnevni red, izvoliti Komisijo za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja, ki pregleda pooblastila delegatov in pripravi poročilo za zbor.

V to komisijo predlagam po abecednem redu občin tovarišico **Bosiljko Mičović** iz Trbovelj za predsednico, za člana pa **Anko Ostanek** iz Trebnjega in **Jurija Korošca** iz Tržiča. Če se s takim predlogom strinjate, potem prosim, da to potrdite z dvigom rok! Kdor je za, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da so bili v Komisijo za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja za 57. sejo Zbora občin izvoljeni tovarišica **Bosiljka Mičović** za predsednico in **Anka Ostanek** in **Jurij Korošec** za člana.

Verifikacijsko komisijo prosim, da se takoj sestane, da pregleda pooblastila delegatov in pripravi poročilo za zbor. Vas pa prosim, da ostanete na svojih mestih, ker bo komisija hitro opravila svoje delo.

Še tole bi vas prosila. Če imate morda pripravljena pismena delegatska vprašanja, jih prosim oddajte sekretarju zbora, da jih bomo posredovali Izvršnemu svetu ali pa morebitnim drugim naslovnikom z željo, da nanje odgovorijo, če bo mogoče, že na današnji seji.

Če imate namen razpravljati, pa se še niste prijavi, prav tako prosim, da to storite zdaj, ko čakamo na poročilo komisije.

Še na nekaj bi rada opozorila. Več vas je, ki imate obsežnejše pripombe k posameznim točkam dnevnega reda. Kot sem na hitro pregledala, zadevajo

predvsem komunalno področje. Bili ste mnenja, da bi to, kar imate napisano, oddali. Že večkrat smo se pogovarjali na začetku zbora, da je vendarle prav, če poveste vsaj bistvo svojih pripomb, tudi če jih ne preberete do konca, ne samo predlagatelju, ki bo na ta način stopil v dialog — in zaželeno bi bilo včasih, da stopi — ampak tudi delegatom iz drugih občin. Navsezadnje je pomembno tudi, kako se oblikujejo sklepi, ki na koncu vsake točke skušajo usmeriti predlagatelja za njegovo nadaljnje delo pri dograjevanju zakonov. Če ostane vse to zamolčano oziroma na delovni mizi predsedstva, potem ni prave koristi, pa tudi sprto je z načinom našega dela. Navsezadnje, tudi če je veliko govorjenja, se zberemo tu zato, da bi drug drugemu in tudi predlagatelju povedali, kaj mislimo. Vsi imate najbrž pri sebi še kopije razprav, ki ste jih tukaj oddali, in prosim, da bi vendarle povedali vsaj bistvo tistega, kar vsebujejo vaše pripombe in da bi se, če se le da, opredelili tudi do predlogov sklepov.

Na osnovi dosedanjih razprav smo pripravili tudi scenarijske sklepe, ki jih običajno preberem in jih vi pozorno poslušate. Ker je danes tega več, smo se potrudili in smo jih zapisali, tako da jih imate v gradivu, ki je na mizi. Zato prosim, da bi pregledali tudi sklepe in bi se opredelili tudi do sklepov. Nanašajo se na komunalno, na vode, na zrak in na stanovanjska razmerja.

Komisija je opravila svoje delo in prosim predsednico, da poroča zboru!

Bosiljka Mičovič: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Poročilo komisije o pregledu delegatskih pooblastil za 57. sejo Zbora občin, ki je bila sklicana za 1. julij 1981, ob 9. uri, v mali dvorani poslopja Skupščine SR Slovenije, je naslednje.

Zbor občin Skupščine SR Slovenije ima 62 delegatskih mest. Komisija za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja Zbora občin je na podlagi 16. člena poslovnika Zbora občin pregledala pooblastila delegatov za sejo zbora in iz teh pooblastil in napravljenega seznama delegatov ugotovila, da se udeležujejo današnjega zasedanja delegati vseh občin v SR Sloveniji in delegata mesta Ljubljane in Obalne skupnosti občin Koper, razen delegatov občin Dravograd in Piran.

Ob pregledu dokumentacije je komisija ugotovila, da so vsa pooblastila, ki so jih delegati predložili, neoporečna. Zato v smislu 1. odstavka 17. člena poslovnika Zbora občin predlaga, da zbor poroči sprejme in s tem verificira pooblastila delegatov za današnjo 57. sejo.

Predsednica Silva Jereb: Hvala lepa. Želi kdo besedo ob tem poročilu? (Ne želi.) Če ne, potem prosim, da glasujete. Kdor je za, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor z glasovanjem soglasno potrdil poročilo Komisije za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja in s tem verificiral pooblastila delegatov za 57. sejo zbora.

Obenem ugotavljam, da je zbor sklepčen in da lahko pravnoveljavno razpravlja in sklepa.

Na današnjo sejo zbora so bili poleg predstavnikov Izvršnega sveta poabljeni še: Republiška konferenca Socialistične zveze, Republiški svet Zveze sindikatov in Skupnost slovenskih občin k vsem točkam dnevnega reda, Zveza

komunalnih skupnosti k 2., Zveza vodnih skupnosti k 3. in Zveza stanovanjskih skupnosti k 4. točki dnevnega reda po sklicu.

Seje zborna se udeležujejo poleg predstavnikov Izvršnega sveta še tovariš Marjan Grampovčan za Skupnost slovenskih občin, tovariš Ivo Miklavčič, predsednik Zveze komunalnih skupnosti Slovenije, tovariš Marjan Ašič, predsednik Skupščine in Lado Gorišek, direktor Strokovne službe za Zvezo vodnih skupnosti Slovenije ter Bojan Furlan, predsednik Izvršnega odbora Zveze stanovanjskih skupnosti Slovenije.

Zbor hkrati obveščam, da so na seji navzoči kot poročevalci delovnih teles zborna in Skupščine: tovariš Silvo Gorenc, predsednik Odbora za družbeno-ekonomske odnose in razvoj in poročevalec skupine delegatov za proučitev poročil Izvršnega sveta o izvajanju resolucije o družbenoekonomski politiki in razvoju Slovenije v letu 1981 in resolucije o izvajanju družbenega plana Slovenije, tovarišica Zdenka Jurančičeva, predsednica Odbora za finance, Tomaž Vuga, predsednik Odbora za urbanizem, stanovanjsko-komunalna vprašanja in varstvo okolja, Franc Taler, član Odbora za družbenoekonomske odnose in razvoj, Peter Hedžet, član Odbora za družbenopolitični in komunalni sistem, Ivo Miklavčič, član skupine delegatov za proučitev družbenoekonomskih odnosov v samoupravnih interesnih skupnostih materialne proizvodnje in zakonskih aktov s tega področja, Franjo Turk, predsednik Komisije za volitve, imenovanja in administrativne zadeve, Milan Gaspari, predsednik Zakonodajno-pravne komisije in član Komisije za spremljanje izvajanja zakona o združenem delu in Vida Vidovičeva, članica Komisije za pravosodje.

Prehajamo na 1. točko dnevnega reda, to je na določitev dnevnega reda 57. člena seje Zbornice občin.

Z dopisom z dne 11. 6. 1981, sem dnevni red današnje seje razširila še z naslednjimi točkami:

— z informacijo o graditvi in planu dograditve Nuklearne elektrarne Krško,

— z osnutkom zakona o spremembah zakona o skupnem obsegu proračunskih odhodkov federacije za leto 1981,

— z osnutkom odloka o spremembah odloka o določitvi prihodkov od carin in drugih uvoznih davščin, ki se v letu 1981 odstopijo Interesni skupnosti Jugoslavije za ekonomske odnose s tujino in s

— poročilom Zveznega izvršnega sveta o uresničevanju družbenega plana Jugoslavije za obdobje 1981—1985 v letu 1981, z oceno možnosti razvoja v letu 1982.

V zvezi z 9., 10. in 11. točko dnevnega reda, to je s predlogom odloka o financiranju graditve stanovanj za nosilce družbenih funkcij, predlogom odloka o sofinanciranju programa gradnje družbenih najemnih stanovanj za delavce republiških organov v obdobju 1981—1985 in zagotovitvi sredstev za odplačilo posojil, najetih za stanovanja, zgrajena v obdobju 1975—1985 in v zvezi s predlogom odloka o sofinanciranju programa reševanja stanovanjskih vprašanj delavcev v organih za notranje zadeve v letih 1981—1985 bi vam rada povedala, da sta Odbor za finance in Zakonodajno-pravna komisija zavzela stališče, da je potrebno pri investiranju programa izhajati iz poenotenih izhodiščnih cen, ob že večkrat uveljavljenem mehanizmu valorizacije v posameznem srednjeročnem obdobju, ker se finančna konstrukcija v predlogih odlokov razlikuje.

Zato odbor in komisija predlagata, da se omenjeni odloki obravnavajo danes šele v fazi osnutka in ne v fazi predloga, kot je bilo predlagano.

Kdor je za tak sklep, naj prosim glasuje! (57 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlagani sklep.

Danes ste na klop dobili tudi dopis Izvršnega sveta, ki predlaga, da na današnji seji ne bi obravnavali predloga za uvedbo postopka za spremembo dogovora republik in avtonomnih pokrajin o usklajevanju temeljev sistema in politike obdavčenja celotnega prihodka občanov, ker bo ta obravnavan v sklopu celovite revizije davčne politike. Brali ste tudi poročila naših delovnih teles, ki enako predlagajo. Kdo je torej za to, da ne obravnavamo te pobude? (55 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Dva delegata.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor z večino glasov umaknil z dnevnega reda 12. točko.

Tako predlagam za današnjo sejo zбора naslednji dnevni red:

1. določitev dnevnega reda 57. seje Zbora občin;
2. poročilo Zveznega izvršnega sveta o uresničevanju družbenega plana Jugoslavije za obdobje 1981—1985 v letu 1981 z oceno možnosti razvoja v letu 1982;
3. osnutek zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o komunalnih dejavnostih posebnega družbenega pomena;
4. osnutek zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o vodah;
5. osnutek zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o stanovanjskih razmerjih;
6. predlog zakona o investicijskih vlaganjih SR Slovenije v graditev objektov in nabavo opreme v obdobju od leta 1981 do leta 1985;
7. izvajanje sistema financiranja splošnih družbenih potreb v družbenopolitičnih skupnostih z vidika gibanja sredstev splošne porabe v obdobju od 1976 do 1980;
8. informacija o graditvi in planu dograditve Nuklearne elektrarne Krško;
9. izvajanje zakona o varstvu zraka ter uresničevanju sklepov in priporočil za izvajanje nujnih ukrepov na področju varstva zraka;
10. predlog odloka o usmeritvi dela depozitov družbenopolitičnih skupnosti pri Narodni banki Slovenije;
11. osnutek odloka o financiranju graditve stanovanj za nosilce družbenih funkcij v SR Sloveniji v letih 1981—1985;
12. osnutek odloka o sofinanciranju programa gradnje družbenih najemnih stanovanj za delavce republiških organov v obdobju 1981—1985 in zagotovitvi sredstev za odplačilo posojil, najetih za stanovanja, zgrajena v obdobju od leta 1975 do leta 1980;
13. osnutek odloka o sofinanciranju programa reševanja stanovanjskih vprašanj delavcev v organih za notranje zadeve v letih 1981—1985;
14. predlog za izdajo zakona o razširjeni reprodukciji in minulem delu, z osnutkom zakona;
15. osnutek zakona o spremembah zakona o skupnem obsegu proračunskih odhodkov federacije za leto 1981;
16. osnutek odloka o spremembi odloka o določitvi prihodkov od carin in drugih uvoznih davščin, ki se v letu 1981 odstopijo Interesni skupnosti Jugoslavije za ekonomske odnose s tujino;

17. predlog zakona o ratifikaciji sporazuma o garanciji med SFRJ in Mednarodno banko za obnovo in razvoj za peto kreditno linijo za industrijo (YU 1909, 1910, 1911 in 1912);

18. predlog zakona o ratifikaciji protokola k sporazumu o uvozu predmetov prosvetnega, znanstvenega in kulturnega značaja;

19. predlog zakona o ratifikaciji sporazuma med SFRJ in Kraljevino Švedsko o izogibanju dvojnemu obdavčevanju dohodka in premoženja;

20. volitve in imenovanja;

21. predlogi in vprašanja delegatov.

Zeli o takem dnevnem redu kdo razpravljati? (Ne.) Kdor je za, naj prosim glasuje! (60 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlagani dnevni red za današnjo sejo. Takega ste dobili tudi na klop.

Praden preidemo na obravnavo posameznih točk, bi vam rada povedala, da bomo z delegati Zbora združenega dela in Družbenopolitičnega zbora na skupnem zasedanju poslušali uvodni obrazložitvi k 2. točki dnevnega reda, to je k poročilu Zveznega izvršnega sveta o uresničevanju družbenega plana Jugoslavije za obdobje 1981—1985 v letu 1981, z oceno možnosti razvoja v letu 1982, ki ju bosta podala tovariš Jože Globačnik, podpredsednik Skupščine in predsednik skupine delegatov za proučevanje teh poročil ter tovariš Vladimir Klemenčič, podpredsednik Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije.

Skupno zasedanje bo po dogovoru med predsedniki zborov vodila tovarišica Tina Tomlje, predsednica Družbenopolitičnega zbora.

Zdaj pa prosim, da gremo v veliko dvorano, kjer bomo opravili skupno zasedanje.

(Seja zbora je bila prekinjena ob 9.20 in se je nadaljevala ob 10.25.)

Predsednica Silva Jereb: Predlagam, da nadaljujemo z delom. Še prej bi vam povedala, da je na sejo zbora prišel tudi delegat iz Pirana, kar pomeni, da je na seji navzočih 61 delegatov.

Prehajamo na 2. točko dnevnega reda, to je na poročilo Zveznega izvršnega sveta o uresničevanju družbenega plana Jugoslavije za obdobje 1981—1985 v letu 1981 z oceno možnosti razvoja v letu 1982.

Poročilo je Skupščini predložil v obravnavo Zbor republik in pokrajin. Predstavnica naše delegacije v Zboru republik in pokrajin je tovarišica Jelka Žekarjeva, predstavnik Izvršnega sveta pa tovariš Ciril Habe.

Uvodni obrazložitvi smo pravkar poslušali. Poročilo ste dobili, dobili pa ste tudi stališča, ocene in predloge Izvršnega sveta, danes na klop pa še pismo Predsedstva SFRJ v zvezi z gospodarsko situacijo in ekonomskimi gibanji v naši državi ter sklepe Predsedstva SFRJ o neposrednih nalogah pri uresničevanju politike ekonomske stabilizacije z dne 10. junija 1981.

Poročilo je obravnavala naša skupina delegatov za proučitev poročil Izvršnega sveta in je zboru pismeno poročala. Pravkar je o tem govoril tudi njen predsednik tovariš Globačnik.

Pričenjam razpravo! Besedo ima tovariš Alojz Kahne, delegat iz občine Kamnik.

Alojz Kahne: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! V poročilu Zveznega izvršnega sveta je navedeno, da je Zvezni izvršni svet z določenimi ukrepi skušal zagotoviti načrtovano rast industrijske proizvodnje v letu 1981. Toda kljub temu je bila v preteklih mesecih nižja od tiste, ki smo jo zapisali v letošnjo zvezno resolucijo. Vzroki za to, ki jih ugotavljajo v združenem delu, so predvsem v pomanjkanju surovin, reprodukcijskega materiala in določenih vrst energije.

Kaže, da so bili nekateri ukrepi Zveznega izvršnega sveta sprejeti prepozno in da nismo uspeli pravočasno izoblikovati bilance lastnih potreb po surovinah in polizdelkih, ki smo jih večkrat izvažali in to tudi tiste, ki bi jih doma nujno potrebovali za zagotovitev normalne proizvodnje. Ob dejstvu, da so v nekaterih delovnih organizacijah morali zmanjšati ali celo za nekaj časa ustaviti proizvodnjo, je težko govoriti o večji produktivnosti, ki naj bi jo dosegli v letošnjem letu. Zato bodo morali biti vsi naši napor in tudi ukrepi Zveznega izvršnega sveta v prihodnje usmerjeni v to, da bi zagotovili planirano proizvodnjo.

Drugo pomembno področje so cene. Te so nam kljub zagotavljanju in ukrepom ušle z vajeti in že resno ogrožajo naša stabilizacijska prizadevanja. V poročilu je rečeno, da na rast domačih cen v letošnjem letu ni bistveno vplivalo gibanje cen na svetovnem trgu. Torej lahko iščemo vzroke za prekomerno rast cen doma. Nedvomno so med prvimi vzroki nizka produktivnost in večji stroški poslovanja zaradi slabo izkoriščenih proizvodnih zmogljivosti, mnogo je tudi izkoriščanja položaja na tržišču, zapiranja tržišča in neupravičenega povečevanja cen ter iskanja rezerv za slabše čase. Na tem področju Zvezni izvršni svet s svojimi upravnimi, inšpekcijskimi in drugimi organi ni v celoti uresničil svoje funkcije, nalog in pristojnosti, ki jih ima po ustavi. Na posamezne probleme bi Zvezni izvršni svet v okviru svojih pristojnosti moral hitreje in učinkoviteje reagirati. Ukrepi pa bi morali biti bolj selektivni in ne linearni, da večkrat bolj prizadenejo tistega, ki dobro gospodari, kot tistega, ki vedno taktizira in išče luknje v predpisih.

V poročilu je rečeno, da razlike med stališči Zveznega izvršnega sveta in stališči organov nekaterih republik in pokrajin glede ocene resnosti položaja na področju cen zmanjšujejo možnost, da bi rast cen spravili v sprejemljive okvire. V čem so te razlike, poročilo ne govori. Prav pa bi bilo, da bi zelo konkretno o teh vprašanih spregovoril Zbor republik in pokrajin Skupščine SFR Jugoslavije. Zadnji primer glede podražitve železniškega transporta, čemur sta nasprotovala republiški Izvršni svet in republiška Skupnost za cene — vendar žal nista dovolj odločna — kaže, da nekateri vidijo rešitev vseh problemov v povečevanju cen, čeprav bo prav ta podražitev ponovno vplivala na povečevanje stroškov industrijskih izdelkov, pa tudi kmetijskih pridelkov. Inflacijski krog se bo spet zavrtel, vendar na višjem nivoju, na višjem nivoju pa ne bomo ostali. Resnost sedanjega položaja na področju cen narekuje, da Zvezni izvršni svet čimprej pripravi in začne izvajati program za umirjanje rasti cen in inflacije v letošnjem in prihodnjih letih. V tem smislu podpiramo v poročilu predlagane ukrepe, ki jih je treba takoj začeti uresničevati in od njihovih nosilcev zahtevati, da sproti poročajo in zahtevati odgovornost za njihovo realizacijo. Hvala.

Predsednica Silva Jereb: Hvala lepa! Želi še kdo besedo? (Da.) Prosim, tovarišica Žekarjeva!

Jelka Žekar: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! V Zboru republik in pokrajin potekajo razprave o poročilu Zveznega izvršnega sveta že približno 14 dni. Na jutrišnji seji Zbora republik in pokrajin pa bo prav tako ponovno potekala razprava. Seveda pa to ne pomeni, da bo vsa aktivnost Zbora republik in pokrajin z jutrišnjo sejo tudi zaključena. Kot je že v uvodu povedal podpredsednik tovariš Globačnik, je delegacija v Zboru republik in pokrajin sodelovala pri delu medzborovske skupine delegatov za obravnavanje poročila Zveznega izvršnega sveta, tako da so stališča medzborovske skupine in delegacije usklajena.

Pri tem bi seveda vseeno rada opozorila, glede na to, da so se razprave v delovnih telesih Zbora republik in pokrajin že pričele, na nekatera najpomembnejša vprašanja, ki jih je delegacija ob teh razpravah na sejah delovnih teles tudi poudarila. Tako kot je bilo danes v obeh uvodnih referatih že poudarjeno, smo tudi v Zboru republik in pokrajin delegati izpostavili dve področji, za kateri menimo, da so gospodarska gibanja najbolj neugodna, odstopanja od zastavljenih ciljev v planu za leto 1981 pa najizrazitejša. Pri tem mislim na področje ekonomskih odnosov s tujino in na področje cen oziroma rast inflacije.

Če pogledamo področje ekonomskih odnosov s tujino, smo v resoluciji za leto 1981 zapisali, da naj bi izvoz rasel po stopnji realno 8 % in da naj bi bil uvoz nekje na nivoju preteklega leta. Vendar iz podatkov vidimo, da vsa gibanja na obeh področjih potekajo ravno v nasprotno smer. Zaradi tega menimo, da bi bilo prav na področju ekonomskih odnosov s tujino in pospeševanju izvoza predvsem na konvertibilno področje potrebno, da se odločneje sprejemajo stimulatívni ukrepi za povečevanje izvoza, ker izvoz na konvertibilno področje najbolj zaostaja glede na predvidene cilje. Nekateri ukrepi za pospeševanje izvoza so bili sicer na nivoju federacije že sprejeti. O njih je govoril tovariš Klemenčič, tako da jih ne bi ponavljala, vendar delegacija meni, da so ti ukrepi še vedno preskromni, da bi lahko nadomestili vsaj tisto, kar smo v 6 mesecih že zamudili.

Kratkoročno zadolževanje poslovnih bank je prešlo dovoljeno višino, zato je potrebno, po naši oceni, nemudoma prekiniti ta proces. K temu stanju v veliki meri prispeva neizpolnjevanje sprejetih obveznosti s strani republik in pokrajin, za katere smo se dogovorili v projekciji plačilne bilance. Tu gre za problem zagotavljanja deviznih sredstev za uvoz surove nafte, kjer smo se dogovorili, da se bodo sredstva zagotavljala v okviru samoupravnih interesnih skupnosti za ekonomske odnose s tujino v republikah in pokrajinah, in sicer iz tekočih deviznih prilivov, ustvarjenih z izvozom blaga in storitev, seveda v skladu s potrošnjo posamezne republike in v skladu z energetske bilanco. Ker pa republike in pokrajine svojih obveznosti ne izvršujejo, se morajo poslovne banke zato, da ne bi prišlo do večjih in izrazitejših motenj pri preskrbi z energetskimi gorivi, kratkoročno zadolževati v tujini.

Drugo področje, za katero menimo, da mu je potrebno posvetiti posebno pozornost, je področje cen. Vse opredelitve v planu za leto 1981 so temeljile na oceni Zveznega izvršnega sveta, da bi inflacija rasla v tem letu po stopnji približno 22 %. Vemo, da je ta stopnja vsaj dvojna, če ne več kot dvojna. Zvezni izvršni svet je v času, ko obravnavamo poročilo, sprejel ukrep, ki je v poročilu in spremljajočih gradivih že nakazan, to je ukrep neposredne družbene kontrole cen, kar omogočata 60. in 61. člen zakona o osnovah sistema cen

in družbeni kontroli cen. Ukrep je izredno restriktiven in izredno administrativne narave in po naši oceni sam po sebi problema cen ne more rešiti, kolikor temu ukrepu ne bodo sledili predvsem nekateri ekonomski ukrepi, ki bodo odpravljali vzroke za nastala neugodna gibanja na področju cen in predvsem zavrli izredno hitro rast inflacije. To pomeni, da bi Zvezni izvršni svet moral skupaj z ukrepom že imeti pripravljen program akcije, o katerem je bil danes že govor, tako da bi se v času, ko je v veljavi administrativni ukrep, kot je odlok o določanju najvišje ravni cen, ta program izvajal, in da bi seveda s selektivno politiko skušali opraviti v tem majhnem manevrskem prostoru spremembe cen, odpraviti nekatere najočitnejše disparitete cen in uravnati in odpraviti izredno narušene cenovne odnose. Sam odlok, kolikor ne bodo sledile te akcije, o katerih smo govorili, pa bo narušene cenovne odnose še poglobljajal. Takšen program bi seveda morale uresničevati vse skupnosti za cene, ne samo Zvezna skupnost za cene.

Prav tako smo poudarili vprašanje investicij, ki se ne uresničujejo v skladu s planom, vprašanje skupne in splošne porabe, ki se gibljeta izven planskih okvirov, pa vprašanje kreditno-monetarne politike in tako naprej.

Smo torej v situaciji, da se problemi ne razrešujejo, temveč da se nekateri problemi še poglobljajo in je situacija vedno bolj resna, da so odstopanja od zastavljenih ciljev precejšnja, predvsem pa na nekaterih segmentih ekonomske politike.

V Zboru republik in pokrajin smo že na seji 17. marca obravnavali gospodarska gibanja na prehodu iz leta 1980 v leto 1981 in v prvih dveh mesecih 1981. leta. Ob tej razpravi smo opozorili na neugodna gospodarska gibanja in sprejeli tudi vrsto sklepov. Očitno pa vse to ni zadostovalo, ker so se neugodna gibanja nadaljevala in danes celo ugotavljamo, da se nekatera v zadnjih mesecih, tudi v mesecu juniju, še poglobljajo.

Kot normalna posledica takšne situacije je prišlo tudi pismo Predsedstva SFRJ, naslovljeno na Skupščino SFRJ, s katerim Predsedstvo z vso resnostjo opozarja na resnost gospodarskega položaja. Na ta način je poudarjena tudi velika politična odgovornost skupščin družbenopolitičnih skupnosti za razreševanje nastalih problemov. Ker pa je velik del konkretnih ukrepov ekonomske politike v pristojnosti drugih subjektov odločanja, predvsem pa je skrb za izvajanje dogovorjene politike izven skupščine, potem vidimo vlogo skupščine v nastalem položaju predvsem v dveh stvareh:

1. v uveljavljanju odgovornosti pri sprejemanju in izvajanju ekonomske politike in
2. v iskanju takih odločitev, ki bodo krepile ekonomske motive gospodarjenja.

V zvezi s tem pa se postavlja vprašanje oziroma problem, kako to uresničiti. Moram povedati, da v dosedanji skupščinski praksi glede tega nismo bili dovolj uspešni. Pri tem naj navedem samo en primer takšnega obnašanja. Težave glede sprejemanja zakona o temeljnih sistema cen in družbeni kontroli cen so vam dokaj znane, znana pa vam je tudi vsa problematika preteklega leta, ko smo rok za uveljavitev zakona od 1. 7. 1980 podaljšali s spremembo zakona na 1. 1. 1981 in na situacijo, da kljub podaljšanju roka s 1. 1. 1981 niso bili ustvarjeni vsi institucionalni pogoji, da bi se zakon lahko v celoti uporabljal.

Zbor republik in pokrajin, predvsem pa njegovo delovno telo, Odbor za tržišče in cene, je prek vsega leta 1980 nenehno zahteval kontinuirano infor-

miranje in obveščanje s strani Zveznega izvršnega sveta o tem, kako potekajo priprave, kako poteka sprejemanje podzakonskih aktov in predpisov, vendar je ob vseh teh razpravah dobil odgovor in garancijo, da bo program, ki ga je Zbor republik in pokrajin ob podaljšanju roka uveljavitve zakona sprejel kot sestavni del svojih sklepov, do konca leta tudi realiziran. Vidimo pa, kot sem že prej povedala, da se to ni zgodilo. Navodila o uporabi kriterijev iz zakona so bila sprejeta šele v mesecu aprilu, čeprav je bilo po programu predvideno, da morajo biti sprejeta s strani Zvezne skupnosti za cene do konca leta.

Ob vprašanjih, ki smo jih poudarjali glede akta, ki se imenuje uporaba navodil, smo dobili zagotovilo, da ta akt ni ključni element za uveljavitev zakona, da lahko organizacije združenega dela neodvisno od navodil razdelajo svoje kriterije, jih vgrajujejo v samoupravne splošne akte in v skladu s tem spreminjajo oziroma oblikujejo cene v letu 1981.

Po sprejetju navedenega podzakonskega akta in po razpravah in obiskih, ki so jih opravile posebne delovne skupine Zbora republik in pokrajin, ko so proučevale uveljavitev in izvajanje zakona o cenah v vseh republikah in pokrajinah in v organih in organizacijah federacije, smo ugotovili, da to ni tako in da je bil dejansko ta akt ključni element, da je večina organizacij združenega dela čakala na ta navodila in da manjši del organizacij, ki so se obnašale tako, da so že uredile svoje samoupravne akte, mora po sprejetju navodil te prilagajati in konkretizirati.

Mislim, da je to eden od primerov, ki kaže na to, kako se ne bi smelo delati in da je potrebno iz te prakse potegniti tudi izkušnjo, da v bodoče zakona, ki predvideva kakršnekoli podzakonske akte kot pogoj za njegovo uveljavitev, ne bi smeli sprejeti oziroma uveljaviti, preden niso sprejeti in usklajeni vsi potrebni podzakonski akti.

Očitno je, da bomo morali na podlagi pisma Predsedstva SFRJ in stališč medzborovske skupine delegatov v Zboru republik in pokrajin organizirati razpravo o gospodarskih gibanjih. Delegacija je obravnavala predvsem obveznosti federacije. Ob obravnavi poročila Zveznega izvršnega sveta in vseh dopolnilnih gradiv bo predlagala Zboru republik in pokrajin konkretne sklepe, ki bodo zavezujoči, ne samo za Zvezni izvršni svet, temveč tudi za republike in pokrajini,

Predsednica Silva Jereb: Hvala lepa, tovarišica Žekarjeva! Želi še kdo besedo? (Ne želi.)

Če ne, potem zaključujem razpravo in predlagam zboru, da sprejme naslednji sklep:

1. Zbor občin sprejema na znanje poročilo Zveznega izvršnega sveta o uredničenju družbenega plana Jugoslavije za obdobje 1981—1985 v letu 1981 z oceno možnosti razvoja v letu 1982.

2. Zbor sprejema in podpira stališča, ocene in predloge Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije in stališče skupine delegatov Skupščine SR Slovenije k poročilu Zveznega izvršnega sveta o uredničenju družbenega plana Jugoslavije za obdobje 1981—1985 v letu 1981 z oceno možnosti razvoja za leto 1982.

Želi o tem sklepu kdo razpravljati? (Nihče.) Če ne, potem prosim, da o tem glasujete! Kdo je za? (59 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlagani sklep.

Prehajamo na 3. točko dnevnega reda, to je na osnutek zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o komunalnih dejavnostih posebnega družbenega pomena.

Osnutek je Skupščini predložil v obravnavo Izvršni svet in za svojega predstavnika določil tovariša Maverja Jerkiča, namestnika predsednice Republiškega komiteja za varstvo okolja in urejanje prostora, ki ga prosim, da povzame besedo!

Maver Jerkič: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Razvoj družbenoekonomskih in samoupravnih odnosov na področju komunalnega gospodarstva je prerasel okvire veljavne zakonodaje. Tako jo je potrebno spremeniti in dopolniti, zlasti pa uskladiti s sistemskimi zakoni in družbenopolitičnimi izhodišči za nadaljnji razvoj samoupravnih družbenoekonomskih odnosov na področju samoupravnih interesnih skupnosti materialne proizvodnje in pri tem upoštevati tudi pozitivne rešitve, ki so se potrdile v družbeni praksi.

S takimi usmeritvami sta Zbor združenega dela in Zbor občin Skupščine SR Slovenije v novembru lanskega leta, ko sta obravnavala predlog za izdajo zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o komunalnih dejavnostih posebnega družbenega pomena, zavezala Izvršni svet Skupščine SR Slovenije, da pripravi osnutek zakona, ki naj ureja temeljna načela in okvire samoupravne organiziranosti, delovanja in upravljanja komunalnih skupnosti ter komunalnih organizacij, ki opravljajo dejavnost materialne proizvodnje posebnega družbenega pomena.

Zakon naj bi uredil temeljna razmerja med subjekti na področju komunalnih dejavnosti glede družbenoekonomskih odnosov in svobodne menjave dela, posebnosti planiranja oziroma odločanja o skupnih zadevah v planskem procesu ter vlogo družbenopolitičnih skupnosti, krajevnih skupnosti in drugih samoupravnih subjektov.

V skupščinskih razpravah je bila poudarjena potreba po celovitosti ureditve komunalnih dejavnosti in njihovi podrobnejši opredelitvi, tako da bo jasno, katera dela spadajo med te dejavnosti. Posebej je treba opredeliti vprašanje enostavne in posebej razširjene reprodukcije, status komunalnih objektov in naprav, kot osnovnih sredstev dejavnosti, ki jih opravljajo komunalne organizacije kot glavno dejavnost, zagotavljanje sredstev za opravljanje komunalnih dejavnosti in vprašanja razreševanja sporov na tem področju.

Pri pripravi osnutka zakona je predlagatelj izhajal iz temeljnega načela, da delovni ljudje in občani zadovoljujejo svoje potrebe na področju komunale ali neposredno v krajevni skupnosti ali pa prek komunalnih organizacij. To načelo je pomembno z vidika funkcije krajevne skupnosti oziroma z vidika uresničevanja vloge krajevne skupnosti v delegatskem sistemu, pri samoupravnem reševanju vprašanj v krajevni skupnosti kot temeljni celici naše samoupravne družbene ureditve, ki pride do izraza zlasti pri zadovoljevanju potreb delovnih ljudi in občanov na področju komunale.

Izhajajoč iz tega načela, je pripravljen osnutek predloženega zakona tako, da predstavlja osnove in okvire za nadaljnje podrobnejše urejanje odnosov na nivoju občine in v vseh samoupravnih okoljih, to je za urejanje razmerij z občinskimi predpisi in samoupravnimi splošnimi akti. Zakon torej ne posega v ustavne normativne pristojnosti občine, pač pa prepušča njim, da glede na raznolikost potreb, pogojev in možnosti za zadovoljevanje teh potreb ter spe-

cifičnosti na področju komunale, same podrobneje uredijo oziroma razrešijo posamezna vprašanja v skladu z zakonom.

Občinam je tako prepuščeno, da lahko poleg osmih komunalnih dejavnosti, ki jih opredeljuje že zakon, opredelijo kot komunalno dejavnost posebnega družbenega pomena še vzdrževanje cest, ulic in trgov v naselju ter oskrbo naselij s toplotno energijo in plinom, ki so po svojem tehnično-tehnološkem značaju sicer cestne oziroma energetske dejavnosti, poleg tega pa še posamezno drugo dejavnost, katere opravljanje je nujen pogoj za delo in življenje v naselju, pa je ni mogoče uravnjavati le po tržnih zakonitostih. Ustrezne rešitve glede navedenih dejavnosti naj bi vsebovala tudi zakon o cestah in zakon o energetiki.

Pri zadevah skupnega odločanja prinaša osnutek zakona novo rešitev, po kateri lahko občinska skupščina z odlokom določi način in mesto odločanja o navedenih zadevah, kar je bilo doslej prepuščeno družbenemu dogovoru v občini. Taka rešitev je predlagana zato, ker dogovori v večini občin niso bili sklenjeni, zaradi česar je v praksi prihajalo do težav, ker so se stvari podvajale. Posamezne zadeve glede skupnega odločanja v razširjenih delavskih svetih komunalnih organizacij bo potrebno še proučiti in urediti drugače kot je ponujeno, na kar so opozorile razprave delovnih teles Skupščine o osnutku zakona.

Prav tako je občinskim skupščinam prepuščeno, da lahko z odlokom uredijo vprašanja obvezne samoupravne organiziranosti, seveda v skladu z možnimi oblikami, ki jih opredeljuje že omenjeni osnutek zakona. Glede dopolnitve predlaganih oblik samoupravne organiziranosti na nivoju občine, kot tudi glede obvezne organiziranosti na nivoju republike, predlagatelj sprejema pripombe delovnih teles v njihovih poročilih k osnutku zakona.

Na osnovi temeljnega, že navedenega načela zakona, so določbe zakona, ki opredeljujejo vlogo krajevne skupnosti na področju komunale, ostale v bistvu nespremenjene. Dosedanje razprave so opozorile na vlogo in položaj krajevnih skupnosti, kadar te opravljajo posamezne specifične komunalne dejavnosti, zato bo pri nadaljnjem oblikovanju zakona potrebno zagotoviti trdnejšo povezanost krajevnih skupnosti s komunalnimi skupnostmi, zlasti kar zadeva upoštevanje skupno dogovorjenih nalog v samoupravnih sporazumih o temeljih plana in planskih komunalnih skupnostih. Prav tako bo potrebno razrešiti vprašanje statusa komunalnih objektov in naprav, s katerimi upravljajo krajevne skupnosti.

Posebej velja poudariti vprašanje investitorstva na področju komunale. Po predlagani rešitvi je lahko investitor komunalnih objektov in naprav poleg komunalne organizacije združenega dela, poslovne skupnosti in krajevne skupnosti tudi komunalna skupnost. Dosedanje razprave so opozorile, da je treba vlogo komunalne skupnosti kot investitorja opredeliti tako, da ta praviloma poveri opravljanje investicijskih del komunalni organizaciji ali poslovni skupnosti, kar predlagatelj osnutka zakona sprejema.

Predlagano ureditev družbenoekonomskih odnosov so dosedanje razprave ocenile kot ustrezno in solidno osnovo za nadaljnje urejanje razmerij med subjekti na področju komunale. Opuščene so rešitve, po katerih bi bilo mogoče s pomočjo raznih mehanizmov, ki bi jih predpisovale družbenopolitične skupnosti na enostaven način ter mimo sporazumevanja in dogovarjanja v samoupravnem planskem procesu po avtomatizmu zagotavljati sredstva za opravljanje komunalne dejavnosti. Osnutek zakona v tem pogledu prepušča zadeve sa-

moupravnemu urejanju. Opredeljuje le izvirne vire sredstev za opravljanje in razvoj komunalnih dejavnosti ter osnove, načine in obveznosti za samoupravno reševanje vprašanja cen in povračil ter njihove strukture za zagotavljanje enostavne reprodukcije na področju individualne in kolektivne porabe, kakor tudi vprašanj razširjene reprodukcije.

Razprave v skupščinskih delovnih telesih o osnutku zakona pa so opozorile, da bo potrebno nekatere rešitve v poglavju o družbenoekonomskih odnosih spremeniti in dopolniti.

S tem je dan kratek pregled najpomembnejših predlaganih novih rešitev v zakonu s poudarkom na izhodiščih in usmeritvah, ki so vodile predlagatelja k oblikovanju takih rešitev, kakor tudi stališč predlagatelja do nekaterih pripomb in predlogov iz obravnave osnutka zakona na sejah delovnih teles Skupščine, ki so podrobneje dani v njihovih poročilih.

Osnutek zakona o spremembah in dopolnitvah zakona je bil obravnavan tudi na petih regijskih posvetih, ki jih je organizirala Zveza komunalnih skupnosti Slovenije, Poslovno združenje stanovanjskega in komunalnega gospodarstva pri Gospodarski zbornici in Republiški odbor sindikata delavcev stanovanjskega in komunalnega gospodarstva.

Razprave o osnutku zakona zlasti v delovnih telesih Skupščine SR Slovenije so dale vrsto konstruktivnih predlogov za ureditev komunalnih dejavnosti. Predlagatelj v načelu sprejema predloge, dane v poročilih skupščinskih teles, ker meni, da skupaj z osnutkom zakona predstavljajo solidno osnovo za pripravo predloga zakona oziroma za celovito ureditev komunalnih dejavnosti v skladu z ustavo SR Slovenije, sistemskimi zakoni in sprejetimi družbenopolitičnimi izhodišči za nadaljnji razvoj samoupravnih družbenoekonomskih odnosov. Zato zboru predlagam, da osnutek zakona sprejme.

Predsednica Silva Jereb: Hvala lepa! Osnutek zakona je bil objavljen v Poročevalcu št. 12. Danes ste na klop dobili predlog vsebinskega sklepa, ki je bil pripravljen na podlagi dosedanjih razprav o osnutku zakona v delovnih telesih zbora in Skupščine. Predlagani sklep naj bi po razpravi naš zbor sprejel kot usmeritev.

Osnutek zakona so obravnavali Odbor za družbenoekonomske odnose in razvoj, Odbor za urbanizem, stanovanjsko-komunalna vprašanja in varstvo okolja in Zakonodajno-pravna komisija, ki so zboru pismeno poročali. Želijo poročevalci besedo? (Ne.)

Prav tako je osnutek zakona obravnavala skupina delegatov za proučitev družbenoekonomskih odnosov v samoupravnih interesnih skupnostih materialne proizvodnje in zakonskih aktov s tega področja in o tem tudi poročala.

Želi poročevalec medzborovske skupine tovariš Ivo Miklavčič besedo? (Da.)

Ivo Miklavčič: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Poudaril bi le nekaj vprašanj iz poročila skupine delegatov za proučitev družbenoekonomskih odnosov v samoupravnih interesnih skupnostih materialne proizvodnje in zakonskih aktov s tega področja. Skupina je bila imenovana že pred prvim zasedanjem, ko smo obravnavali družbenoekonomske odnose v silih materialne proizvodnje in ima nalogo, da deluje vse do sprejetja vseh zakonov s tega področja.

Posebej bi poudaril ugotovitev skupine, da so v osnutku zakona ustrezno opredeljeni zlasti družbenoekonomski odnosi in planiranje na področju komu-

nalnega gospodarstva. Mislim, da je to potrebno poudariti zato, ker skušamo prav na tem področju vzpostaviti odnose in zagotoviti tudi vire, da bi komunalno gospodarstvo lahko delovalo.

Zlasti poudarjam, da je potrebno upoštevati sprejeta stališča, po katerih so določeni primeri, ko se lahko ustanovi ena samoupravna interesna skupnost tudi za več dejavnosti posebnega družbenega pomena, na primer samoupravna interesna skupnost za ceste in komunalna dejavnost, ker je poseben interes občin, da se te stvari racionalno samoupravno organizirajo in da se zagotovi njihovo delovanje. Izpostavil bi predlog, da se zavzemamo za to, da se pri obravnavi predloga zakona objavi prečiščeno besedilo zakona, kar bo prispevalo k boljši preglednosti vsebine zakona.

Mnenja smo bili, da je pooblastilo občinam, da same določijo, kaj vse je komunala, preširoko, in da bo to treba omejiti in v zakon zapisati tako, da gre po naravi za komunalno dejavnost, ne pa da bi se lahko med komunalne uvrstila marsikatera zadeva, za katero bi lahko prek komunalnih virov zagotavljali sredstva za vzdrževanje, ki pa nima zveze s komunalno dejavnostjo.

Že tovariš namestnik Jerkič je govoril o pristojnostih. Menimo, da je treba uskladiti 4. in 5. člen; 5. člen pa je nepotreben in naj se ga vključi v 4. člen.

Glede komunalnih skupnosti je poudarjeno, da je treba te stvari uskladiti z zakonom o skupnih osnovah menjave dela. Mnenja pa smo bili, da je potrebno z zakonom opredeliti obveznost ustanovitve Zveze komunalnih skupnosti Slovenije.

Naše ugotovitve so istovetne s stališči tudi drugih delovnih teles. Tovariš Jerkič je dejal, da te pripombe Izvršni svet sprejema in menimo, da je to garancija, da bomo dobili ustrezen predlog zakona.

Če dovolite, tovarišice in tovariši, bi na kratko povzel razpravo in mnenja iz razprave, ki smo jo organizirali prejšnji teden v okviru Zveze komunalnih skupnosti in Splošnega združenja sindikatov na petih območjih Slovenije, na katerih je bila izredno velika udeležba. Navzoči so bili delegati stanovanjskih in komunalnih skupnosti, komunalnih delovnih organizacij in tudi nekaterih občin. Temeljito smo razpravljali o osnutku in predlagali tudi določene spremembe in dopolnitve.

Glede na funkcijo in vlogo Zveze komunalnih skupnosti predlagam, da se ta stališča enakovredno obravnavajo in da jih predlagatelj skuša v čim večji meri tudi upoštevati pri pripravi predloga.

Kot prvo predlagamo, da zbori sprejmejo osnutek zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o komunalnih dejavnostih posebnega družbenega pomena ob upoštevanju danih pripomb. Predvsem pa predlagamo, da se nadaljnji postopek priprave predloga tega zakona uskladi in da se ta zakon obravnava hkrati s predlogom zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o upravljanju in razpolaganju s stavbnim zemljiščem, ker sta vsebinsko povezana.

Vse določbe, ki se nanašajo na opredelitev komunalnih dejavnosti, za katero se daje pristojnost občini, je treba uskladiti z zakonom o cestah, energetiki in eventualno tudi z drugimi zakoni s področja sisov materialne proizvodnje, ker je bilo stališče skupine, da ni mogoče, da je samo po tem zakonu dana možnost, da se del cestne dejavnosti oziroma energetike proglasi za komunalno dejavnost.

Predvsem pa predlagamo, da se pospešeno pripravi tudi zakon o urejanju prostora.

Glede ostalih pripomb bi dejal, da je treba opredeliti, da se v sklopu posamezne komunalne dejavnosti posebnega družbenega pomena pojmuje celotna reprodukcija te dejavnosti.

Največ razprav je bilo o nomenklaturi komunalnih dejavnosti, ki je zožena na osem dejavnosti. Dana je tudi možnost, da se ta stvar razširi z odločitvijo občine. Menimo, da je občinam dana preširoka možnost glede določanja komunalnih dejavnosti. Zato je potrebno te določbe dopolniti. Opredeljevanje posameznih komunalnih dejavnosti ni dosledno oziroma se ne upoštevajo vse oblike in vsebina dela, ki se na komunalnem področju pojavlja.

Glede zadev skupnega pomena je potrebno opredeliti osnove odločanja na posameznih nivojih oziroma opredeliti pristojnosti in odnose med krajevno skupnostjo, komunalno organizacijo združenega dela, razširjenim delavskim svetom v komunalni organizaciji združenega dela, samoupravno komunalno skupnostjo in družbenopolitično skupnostjo. Tu so potem še skupnosti za cene in druge skupnosti.

Kolikor zakon ne bi opredelil osnovnih odnosov in pristojnosti, obstaja bojazen, da bo v posameznih občinah opredeljevanje neustrezno, predvsem pa različno.

Glede krajevnih skupnosti je potrebno opredeliti osnovno vlogo krajevnih skupnosti in njeno vključevanje v samoupravno komunalno interesno skupnost v fazi načrtovanja in usklajevanja, pred sprejemanjem samoupravnega sporazuma o temeljih plana.

Pri tem bi dejal, da vsi poznamo izredno veliko aktivnost krajevnih skupnosti na področju urejanja komunalnih problemov, vendar pa predvsem v fazi graditve, slabše pa se potem te stvari vzdržujejo. Zato je treba seveda urediti odnos in razmerja, kdo prevzema naprave v upravljanje, vzdrževanje in gospodarjenje, tudi take komunalne naprave, zgrajene v krajevni skupnosti.

Če delovni ljudje in občani v krajevni skupnosti sami pokrivajo svoje potrebe glede posameznih komunalnih storitev, bi moral zakon opredeliti osnove za opravljanje teh storitev oziroma dejavnosti na osnovi istih izhodišč kot za komunalno delovno organizacijo. Gre za osnovna sredstva, vzdrževanje, evidenco, zdravstvene vidike — recimo pri vodovodih — obvezno zagotavljanje sredstev za enostavno reprodukcijo in podobno.

Zakon naj bi opredelil po možnosti tudi načine osnovnih sredstev krajevnih skupnosti na komunalno delovno organizacijo.

Glede komunalne skupnosti menimo, da naj se predpiše ustanovitev komunalne skupnosti za območje ene ali več občin. Posamezno komunalno dejavnost je potrebno obravnavati celovito — tako enostavno kot razširjeno reprodukcijo — ob upoštevanju dejstva, da je neposredno izvajanje operativnih del razširjene reprodukcije tržni odnos. Tu gre za investitorstvo, za programiranje oziroma za izvajanje investitorstva, za izvajanje del, nadziranje in tako naprej.

Ustanovitev Zveze komunalnih skupnosti Slovenije naj bo obvezna, kar je že tudi utemeljeno v stališčih skupine delegatov. Člen, ki govori o opravljanju upravnih, administrativnih, strokovnih in pomožnih del v skupnosti samoupravne komunalne interesne skupnosti, naj ostane v zakonu, ker so nekateri mnenja, da to ni potrebno. Seveda se za komunalno interesno skupnost v službah interesne skupnosti opravljajo samo tiste naloge, ki pogojujejo samoupravno delovanje, dogovarjanje, sporazumevanje in tako naprej.

Zakon mora opredeliti komunalno organizacijo kot nosilca celotne reprodukcije svoje dejavnosti in zagotoviti njen ustrezen razvoj in seveda tudi od-

govornost. Jasno je treba opredeliti mesto in vlogo komunalne delovne organizacije v skladu z drugimi zakoni, z zakonom o planiranju, zakonom o svobodni menjavi dela in drugimi. To bo tudi pripomoglo h krepitvi delovne organizacije v kadrovske in strokovnem pogledu, pa tudi k jasnejšim odnosom med uporabniki in izvajalci v samoupravnih komunalnih interesnih skupnostih, kar mislimo podrobneje opredeliti v družbenem dogovoru.

Razrešiti je potrebno ob ustreznih postopkih sporazumevanje in dogovarjanje glede delegatske baze za razširjeni delavski svet komunalne delovne organizacije. Verjetno je to družbenopolitična skupnost, ne pa posamezne interesne skupnosti, ki delegirajo delegate v delavske svete.

Nejasno so razrešena vprašanja investitorstva oziroma odnosi investitor—izvajalec. Kolikor izhajamo iz stališča, da so komunalne organizacije nosilci celotne reprodukcije svoje dejavnosti, potem naj bodo tudi investitorji, vendar vemo, da morajo biti razmejeni odnosi glede nadzora, izvajanja del in tako naprej.

Imamo pripombo k formulaciji o določanju cen komunalnih storitev. Nivojev je zdaj preveč in je treba opredeliti, kje se določajo cene.

Nadomestilo za uporabo stavbnega zemljišča in povračilo investitorjev ob pridobitvi stavbnega zemljišča ne moreta biti vir za kritje primanjkljaja in za izvajanje programa vzdrževanja. Za take primere je treba poiskati drugo obliko.

Zakon naj razreši vprašanje intervencije družbenopolitične skupnosti v primerih, ko samoupravno sporazumevanje in dogovarjanje o sredstvih za vzdrževanje, rekonstrukcijo in gradnjo objektov splošne rabe ter za opravljanje komunalnih storitev individualne rabe ne bi uspelo in v primerih, ko delovne organizacije združenega dela ne podpišejo samoupravnega sporazuma.

V 24. členu so kot plačniki prispevka iz dohodka navedeni delavci temeljnih organizacij združenega dela s področja gospodarstva in delovni ljudje, ki samostojno opravljajo dejavnost z osebnim delom in sredstvi v lasti občanov. Pri tem se pojavlja dvoje različnih stališč oziroma mnenj. Sedaj plačujejo prispevek iz dohodka tudi negospodarske dejavnosti in predlagana vsebina zakona tako zahteva spremembo samoupravnih sporazumov o temeljnih planov samoupravnih komunalnih interesnih skupnosti in povečanje prispevnih stopenj novih zavezancev, ker bi prispevki iz negospodarstva odpadli.

Menimo, da mora vsak uporabnik komunalnih storitev kolektivne rabe ne glede na oblike in način oblikovanja svojega dohodka prispevati ustrezen delež k izvajanju teh dejavnosti, saj mu je tako omogočeno celovito dogovarjanje in sporazumevanje v okviru samoupravnih komunalnih interesnih skupnosti in mu je seveda zagotovljeno tudi delovanje in obratovanje objektov in naprav, ki jih za svojo dejavnost uporablja. Hvala lepa.

Predsednica Silva Jereb: Hvala lepa. Slišali ste torej tudi o čem so razpravljali na regionalnih posvetih, ki jih je organizirala Zveza komunalnih skupnosti Slovenije z drugimi subjekti.

Danes ste dobili na klopi tudi stališča Družbenopolitičnega zbora, ki ta akt obravnava v skladu z 88. členom poslovnika Skupščine kot zainteresirani zbor.

Na podlagi vseh gradiv začnemo razpravo. Besedo ima tovariš Lojze Gošenčnik, delegat iz Radelj ob Dravi.

Alojz Gostenčnik: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! V uvodu je bilo že precej povedanega o stalnih virih za zagotavljanje enostavne reprodukcije, o vprašanih investitorja in izvajalca, o vprašanju strukture cene in tudi o razširjeni reprodukciji. Zato bom poudaril le tri probleme.

Pri razširjeni reprodukciji komunalnih dejavnosti in komunalnega gospodarstva kot celote je treba izhajati iz koncepta programirane akumulacije, ki jo določamo na osnovi programiranih investicij. Koncept programiranja akumulacije je posebno pomemben za tiste dejavnosti, pri katerih delovanje tržnega mehanizma ponudbe in povpraševanja ni edino merilo za vrednotenje njihovih dela. Mednje spadajo tudi komunalne dejavnosti.

Nadomestilo za uporabo stavbnega zemljišča ima po podatkih statistične službe kot vir financiranja razširjene reprodukcije zaenkrat le simbolično vlogo. Zato je potrebno popraviti njegovo absolutno višino in strukturo, to je prispevne stopnje po posameznih tipičnih vrstah uporabe mestnega zemljišča.

Ponovno je treba uvesti oziroma oživeti plačevanje komunalnih taks, od katerih se trenutno pobira le turistična taksa. Pri tem pa je treba plačevanje poenostaviti z uvedbo tako imenovanega komunalnega koleka.

V zakonu je treba dopustiti možnost tudi za ostale oblike zbiranja in združevanja sredstev, ki pa naj bodo — gledano z vidika sistema financiranja komunalnega gospodarstva — bolj izjema kot pravilo. Financiranje komunalnega gospodarstva bo tembolj izpeljano kot sistem čim večji poudarek bo dan originalnim virom sredstev, določenim na objektiviziranih merilih. Sicer pa je ta osnutek zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o komunalnih dejavnostih posebnega družbenega pomena veliko boljši in popolnejši, kar je zagotovilo, da bo ob upoštevanju danih pobud in novih pripomb sestavljen kvaliteten predlog. Hvala lepa.

Predsednica Silva Jereb: Hvala lepa! Tovarišica Vanda Abrahamsberg delegatka iz občine Ljubljana-Bežigrad, ima besedo. Prosim!

Vanda Abrahamsberg: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Skupini delegatov, ki delegirata delegate v Zbor občin in Zbor združenega dela Skupščine SR Slovenije, sta na svoji seji dne 29. 6. 1981 k osnutku zakona imeli naslednjo pripombo. Delegati smo mnenja, da je Zveza komunalnih skupnosti Slovenije nepotrebna, ob upoštevanju, da je to komunalna stvar občine in se tako tudi izkušnje izmenjujejo med občinami.

Predsednica Silva Jereb: Hvala lepa! Besedo ima tovariš Cvetko Gatnik, delegat iz Nove Gorice!

Cvetko Gatnik: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Navedel bom le načelne pripombe, ki so bile izražene na sestanku delegatske skupine.

1. Osnutek zakona obravnava le enostavno reprodukcijo, ne pa tudi razširjeno. Mnenja smo, da naj bi zakon obravnaval tudi razširjeno reprodukcijo.

2. V osnutku ni dovolj definirano področje konkretnjšega vzdrževanja komunalnih naprav, zlasti tistih iz pristojnosti krajevne skupnosti.

3. V osnutku zakona niso opredeljena stavbno-zemljiška razmerja. Mislim, da smo nekje slišali, da bo sedaj v kratkem tudi sprejet zakon o razpolaganju s stavbnim zemljiščem in bo verjetno to urejal.

Delegacija tudi podpira predlog skupščinskih odborov in skupine delegatov glede prečiščenega besedila. Hvala lepa.

Predsednica Silva Jereb: Hvala lepa! Besedo ima delegatka iz Kranja, tovarišica Marija Gogala!

Marija Gogala: Tovarišica predsednica, tovariši delegati in delegatke! Tudi naša skupina je na svoji seji obravnavala ta predlog in ima nekatere pripombe, ki pa se povsem pokrivajo z izvajanjem tovariša Miklavčiča.

Predsednica Silva Jereb: Hvala lepa. Besedo ima tovariš Kristian Hrastel, delegat iz Velenja!

Kristian Hrastel: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Mislim, da je naša pripomba smiselno zajeta v 3. točki predvidenega sklepa, zato ne bom razpravljaj.

Predsednica Silva Jereb: Hvala. Še kdo želi besedo? Prosim, besedo ima tovariš Andrej Kocuvan.

Andrej Kocuvan: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Opravičujem se, ker bo moja razprava malo daljša, ne bom pa bral vsega.

Že ob sprejemanju predloga za izdajo zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o komunalnih dejavnostih posebnega družbenega pomena smo se izvajalci in uporabniki sestali zato, da damo svoja mnenja in predloge kot najbolj poklicani za te zadeve. Ko je skupščina novembra lani predlog sprejela, je bilo v razpravi v vseh zakonodajnih telesih in s strani delegatov na zborih dana vrsta kritičnih pripomb in tudi konkretnih pobud, kar vse je nakazovalo pomembnost tega področja v vsakodnevnem življenju in na težave, s katerimi se bomo srečevali v nadaljnjem postopku.

Šlo je za vrsto načelnih in sistemskih vprašanj, ki jih lahko izrazimo v dilemi, ali komunalno gospodarstvo krepiti in učinkoviteje razvijati ali pa ga osiromašiti, očistiti vseh tistih področij in načina dela, ki ga je mogoče organizirati v okviru drugih resorjev družbene reprodukcije.

Bila pa so postavljena tudi vprašanja, katere zadeve je mogoče poenotiti z zakonom za vse občine in katere zadeve prepustiti v odločanje občinam samim. Verjetno se spomnite, da smo se takrat zavzemali za zakon, ki naj pusti občini avtonomijo pri odločanju o nekaterih zadevah, da pa je bil seveda tudi izražen interes, da bi imeli nekatere stvari tako enotno urejene, da bi bil komunalni standard v vseh občinah ne glede na lokacijo ali pa na lokalne razmere zagotovljen občanom in delavcem približno enako.

V razpravah na regijskih posvetih, o katerih je danes govoril tovariš Miklavčič, v interesnih skupnostih in njihovih zvezah, v delegacijah in drugod, je bilo izraženo stališče, da komunalne dejavnosti ni mogoče obravnavati samo kot porabo, čeprav porabo posebne družbene dobrine, temveč da je potrebno te dejavnosti obravnavati kot proizvodnjo, in sicer zelo občutljivo in zahtevno proizvodnjo, ki je oziroma mora postati temelj oziroma infrastrukture nadaljnjemu hitrejšemu prostorskemu razvoju, zato da se lahko razvijajo vse ostale dejavnosti v okviru družbene reprodukcije. Mislim, da je

bilo danes danih vrsta pripomb k temu, da ta osnutek tega ne vsebuje, čeprav je bilo to že ob predlogu za izdajo zakona izrecno poudarjeno.

Ne bi se spuščal v analizo delovanja samoupravnih interesnih skupnosti. Že ob predlogu smo poudarili in dokazali, da je samouprava na tem področju več ali manj ustrezna, da ni prišlo do hiperprodukcije, kljub temu da je zakon omogočal samoupravno ureditev tega področja zelo raznoliko, od skupnosti za vse dejavnosti za območje ene občine, do skupnosti za posamezne dejavnosti in enot za posamezne programe oziroma posamezne teritorije, vendar je te široke možnosti izkoristilo zelo malo občin in seveda le tam, kjer so bili za to dejansko dani resnični interesi, ki so imeli tudi svojo ekonomsko komponento.

Ne bi našteval strokovnih pogledov na značilnosti komunalnega gospodarstva. Mislim, da smo imeli v preteklem obdobju srečo, da smo tudi na področju strokovne literature pridobili odlično knjigo profesorja Klemenčiča, ki je komunalno gospodarstvo zelo natančno opredelil, tako da ni dvoma, kaj je lahko komunalna in kaj ni komunalna oziroma, kako razporediti te dejavnosti znotraj komunalnega gospodarstva od tiste, da rečem najbolj komunalne dejavnosti, do tiste, pri kateri se že sprašujemo, ali je ali ni komunalna. Jasno je, da je preskrba prebivalstva z vodo že od nekdaj sodila v komunalni sistem. V današnjih pogojih pa sodijo semkaj tudi dejavnosti za odstranjevanje vode in čiščenje, se pravi odstranjevanje vseh vrst odpadkov, od industrijskih do komunalnih, torej vse dejavnosti, ki so v zvezi z varstvom in uporabnostjo prostora tako opredeljene, da jih je mogoče obravnavati kot komunalne dejavnosti.

Osnovno izhodišče oziroma koncept predloga za izdajo zakona pa je bil, da naj zakon predpiše le temeljna načela, ki so bila v Poročevalcu naštetá. Gre za temeljna načela organiziranosti in delovanja komunalnih delovnih organizacij, opravljanja komunalnih dejavnosti in organiziranja samoupravnih interesnih skupnosti.

Predvsem bi opozoril na peto izhodišče, to je na celovitost ureditve komunalnega gospodarstva, vključno z razširjeno reprodukcijo, opredelitev komunalnih dejavnosti, financiranje komunalnih dejavnosti in oblikovanje cen komunalnih storitev. Nadalje so bila navedena načela o družbeni intervenciji v zvezi z zagotavljanjem sredstev za opravljanje komunalnih dejavnosti in vlogo krajevne skupnosti. Danes smo slišali, da tudi ta ni zadostno opredeljena.

Nadalje, gre še za posebnosti planiranja in razreševanja sporov. Osnutek se je teh zadev tako ali drugače dotaknil, razen vprašanja razširjene reprodukcije, vendar vse niso dovolj strokovno in celovito urejene.

V načelu podpiramo vse pripombe, ki so bile danes izražene. Ne bi jih ponavljali, temveč jih bom oddal pismeno. Predlagam pa, da se v 1. členu poudari kot splošno načelo, da si občani in delovni ljudje v občini najprej ustvarjajo komunalne dobrine, ker jih šele potem lahko trošijo. Poudarek naj bo na proizvodnji in na ustvarjanju komunalnih dobrin. Kakšni so načini ustvarjanja, pa je stvar nadaljnje dodelave.

Kar zadeva krajevno skupnost mislim, da bo treba njeno vlogo principalno bolj doreči in dodelati. Že tovariš Miklavčič je danes poudaril, da se pojavlja nek paradoks, in sicer v tem smislu, da se krajevne skupnosti preveč pojavljajo v vlogi investitorjev in grade posamezne komunalne objekte in naprave, za katere pa potem sploh nimamo organiziranih ustreznih organizacij zdrženega dela, ki bi skrbele zanje, krajevne skupnosti pa seveda tudi ne delajo tega, ker strokovno in tehnično niso usposobljene. Ta komunalni fond

propada, predvsem pa komunalni fond kolektivnega značaja. Za individualne komunalne naprave kot za lokalne vodovode in lokalno kanalizacijo pa se postavlja vprašanje, ali je smiselno, da imamo različne gospodarje v nekem naselju, torej delovno organizacijo, ki gospodari samo z enim delom teh osnovnih sredstev in krajevne skupnosti. Predlagali smo in tudi ponovno predlagamo, da se o tem opredelimo. Če dejavnost opravlja ustrezno organizirano združeno delo, torej komunalna delovna organizacija in v izjemnih primerih druga delovna organizacija, ker ni ekonomskega interesa in opravičila za ustanovitev samostojne delovne organizacije v skladu s 420. členom zakona o združenem delu, potem je seveda potrebno sredstva za delo ali osnovna sredstva, to je komunalne objekte in naprave brez večjih pomislekov in dilem vnašati v osnovna sredstva teh delovnih organizacij, v interesni skupnosti pa se dogovarjamo, kako delovna organizacija s tem gospodari in upravlja. Drugače se nam dogaja, da novih komunalnih objektov in naprav, ki so jih krajani zgradili, nočejo predati, zato ker prelivajo amortizacijo bodisi za ceste ali pa za kakšne druge namene. Ko pa so objekti stari, jih komunalna delovna organizacija noče sprejeti, ker so iztrošeni in brez vse dokumentacije. Pogoji zagotavljanja komunalnih proizvodov in uslug, na primer oskrbe z vodo, niso več enaki v isti občini za vse občane. To pa je, po mojem mnenju, nesprejemljivo.

Odbori in komisije so predlagali, da se varianta k 7. členu črta. Menimo, da je to stvar odločitve tistih, ki interesno skupnost ustanavljajo in ne stvar zakona. Imamo pa seveda splošna stališča, načela in priporočila, kako naj se interesne skupnosti razvijajo, da ne bi prihajalo do odtujenih centrov moči. Iz prakse vemo, da so se v preteklem petletnem obdobju ob ustanovitvi interesnih skupnosti začela zbirati sredstva. In kjer ni bilo ustreznih organizacij združenega dela ali pa vsaj ne komunalnih organizacij združenega dela, bile pa so druge delovne organizacije, kot na primer gradbena podjetja, ki so se obnašala tržno, so te delovne skupnosti dejansko prevzemale realizacijo sprejetih programov. To pa pomeni, da so opravljale tudi določena investitorska dela, ker bi sicer vsi sklepi in vsi sporazumi ostali samo na papirju. Zato predlagamo, da se varianta k 7. členu sprejme, in da naj se tisti, ki skupnost ustanovijo, sami dogovorijo, kaj bodo urejali, ker so razmere po posameznih občinah izredno raznolike in jih ni mogoče urejati s splošnim konceptom.

Za področje interesnih skupnosti vemo, da je bila v predlogu za izdajo zakona ponujena teza, po kateri naj bi ustanovili eno skupnost za vse komunalne dejavnosti za eno občino. Praksa je pokazala, kljub temu da so bile v veljavnem zakonu širše možnosti, da so se ljudje v glavnem racionalno obnašali. Vemo, da niti skupnosti in enot za stavbna zemljišča nismo ustanavljali. Zato menimo, da naj bi te široke možnosti še naprej ostale, ker se praktično ne bo veliko spremenilo. Če pa se bo kaj spremenilo, bodo tam določeni konkretni interesi, ki bodo tudi ekonomsko upravičeni in bodo imeli samoupravno podlago. Menimo, da nima pomena ovirati jih zaradi bojazni hiperprodukcije sisov materialne proizvodnje in delavcev v administraciji. Mislim, da je to velika nezaupnica delovanju samoupravnega sistema.

Predlagamo tudi, da se spremeni 15. d člen. Gre za opredelitev osnovnih sredstev. Mislim, da ni mogoče s tem zakonom, kjer že nomenklatura govori samo o vzdrževanju, od vse razširjene reprodukcije z enim členom opredeliti samo investitorstvo za razširjeno reprodukcijo, ker smo pač med viri sredstev opredelili načine oziroma vire združevanja sredstev za razširjeno reprodukcijo.

Menim, da je največji problem — ali je lahko komunalna delovna organizacija, bodisi investitor bodisi izvajalec, nikakor pa ne oboje — v tem, da se moramo sedaj dogovoriti, kako bomo varovali družbeni interes. V izjemnih primerih, kadar bi to bilo res ekonomično, naj bo taka organizacija glede na proste kapacitete in glede na znanje in vse drugo investitor in izvajalec.

Menim, da bi moral predlagatelj pri pripravi predloga zakona zagotoviti predvsem nadzor nad združenimi sredstvi. Poudarili smo tudi predlog, po katerem bi morale tehnični in strokovni nadzor nad novozgrajenimi komunalnimi objekti in napravami opravljati komunalne delovne organizacije ne glede na to, ali so investitor ali ne. V vsakem primeru bi morale to pomeniti njihovo osnovno dejavnost. Če s temi komunalnimi objekti in napravami tako ali drugače gospodarijo, potem ne more biti vseeno, kako se ta naprava gradi tako po strokovni kot po tehnični plati, pa tudi po ekonomski.

Na področju razširjene reprodukcije ni mogoče uveljavljati tržnih zakonitosti, ker gre za dejavnosti posebnega družbenega pomena. Tudi gradnja cest je opredeljena kot dejavnost posebnega družbenega pomena, prav tako tudi stanovanjska gradnja. V primeru, ko v določenem okolju združujemo sredstva in se dogovarjamo za programe, menim, da pri uresničevanju programov ne moremo dopustiti uveljavljanja tržnih zakonitosti.

Na koncu bi mogoče poudaril še to, kar je bilo rečeno pri prejšnji točki. Mislim, da je delegatka iz Zveznega zbora lepo opredelila, da je sprejeto načelo, po katerem naj ne bi sprejemali zakonov, na osnovi katerih je potrebno sprejeti še vrsto podzakonskih aktov, ne da bi bili ti akti k zakonom priloženi. Tudi pri tem zakonu to zahtevamo.

Glede na število pripomb in dopolnitev iz razprav predlagamo, da bi se sklepanje o osnutku preložilo na tisto sejo, ko se bo obravnaval zakon o razpolaganju s stavbnim zemljiščem, tako da bi o obeh osnutkih sklepali skupaj. V tem času pa bi v občinah še potekala javna razprava. Mislim, da je to, da nobena od občin ni obravnavala tega osnutka na zborih svojih krajevnih skupnosti ali na zborih združenega dela, neresen pristop.

Predsednica Silva Jereb: Hvala! Opozorim naj na to, da še nihče ni predlagal, da bi v bistvu podaljšali razpravo o osnutku, pač pa je več sugestij, da bi hkrati obravnavali predloge teh zakonov, ki po svoji vsebini sodijo skupaj. Besedo ima tovariš Sluga!

Janez Sluga: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Najprej bi želel povedati, da je osnutek zakona v Ljubljani deležen izjemne pozornosti in da smo v kratkem času organizirali številne razprave in se vključili tudi v te razprave, v okviru Zveze komunalnih skupnosti.

Pred menoj so že bile izrečene številne pripombe in stališča, zato se bom omejil samo na nekatere stvari, za katere se mi zdi, da bi prispevale k poglobitvi vsebine tega zakona.

Osnutek opušča vrsto dejavnosti, ki so po sedanjem zakonu opredeljene kot komunalne dejavnosti posebnega družbenega pomena. Tu mislim predvsem na tržnice, sejmišča, parkirišča, dimnikarstvo in tako naprej. Opušča torej zlasti tiste sisteme, ki so značilni za večja mesta. Ne glede na to, da bo ta problematika urejena s spremembo veljavnih in s sprejetjem novih zakonov, pa tudi z odloki družbenopolitičnih skupnosti je potrebno v prehodnih določbah zakona začasno urediti zatečeno stanje, saj v nasprotnem primeru sedanja

organiziranost ostaja brez pravne podlage, pri delavcih, zaposlenih v komunalnem združenem delu, pa povzroča negotovost in druge probleme.

Poleg tega ugotavljamo, da je še vedno v veljavi 20 različnih zakonskih in podzakonskih predpisov, ki tudi urejajo komunalno dejavnost, od zakona o skladiščih, ki velja že od leta 1955. Vsi predpisi so delno uporabni, toda še vedno veljavni in povzročajo nesporazume. Predlagatelj naj se opredeli tudi do tega problema, kar lahko prispeva k poenotenju predpisov v komunalnih dejavnostih.

Obstaja upravičena bojazen, da bodo zaradi različnih faz priprave in obravnave zakonov, ki urejajo dejavnosti materialne proizvodnje še vedno ostala posamezna področja in dejavnosti zakonsko neopredeljena. Zavzemamo se za vzpostavitev zakonodajnega koncepta, tako da bodo zakoni medsebojno usklajeni, ki so tudi v vsakdanji praksi neločljivo povezani po naslednjem logičnem zaporedju: urejanje prostora, urejanje in oddajanje stavbnega zemljišča, to so sintetična področja, in investicijska graditev objektov. Na osnovi navedenih izhodišč bi laže in ustrezneje opravili dopolnitev in uskladitev starih zakonskih predpisov za področja materialne proizvodnje: komunalno, cestno, energetska in tako dalje. Ta uskladitev je potrebna tudi zaradi še vedno sporne nomenklature dejavnosti. Pri tem pa je potrebno upoštevati enotno zvezno klasifikacijo, ki je obvezna za vse dejavnosti.

Ponovil bi, da je v osnutku neustrezno rešen problem razširjene reprodukcije v komunalnem gospodarstvu, ki je po našem mnenju ni mogoče obravnavati ločeno od enostavne reprodukcije. Razširjena reprodukcija namreč ne pomeni le gradnje novih objektov, temveč tudi posodobitev in razširitev sedanjih objektov, zamenjavo dotrajanih naprav, napeljav, nakup nove opreme in mehanizacije ter širitev obsega kvalitete storitev, kar je neločljivo povezano z dejavnostjo in razvojem komunalnih delovnih organizacij.

Menimo, da smo vsi še vedno preobremenjeni s preteklostjo in zatečenim stanjem na področju komunalnega gospodarstva. Morali bi se namreč zavedati, da bodo oskrbo v prihodnje zagotavljali pretežno regionalni sistemi, ki jih že načrtujemo. Taki sistemi zahtevajo sicer znatna sredstva, zagotavljajo pa ekonomičnost pri poslovanju in kvalitetno preskrbo. To so vodovodni ter kanalizacijski sistemi, kombinirani toplovodni viri, industrijske naprave za predelavo odpadkov in tako dalje. Menimo, da naj zakon spodbuja načrtovanje in gradnjo takih sistemov na eni strani, na drugi strani pa naj omogoči in spodbudi komunalne delovne organizacije, da bodo tudi na področju študij in raziskav ter kadrovske politike sposobne prevzeti te nove naloge.

V osnutku zakona se za ista opravila in naloge uporablja različna terminologija. Nejasnosti so tudi pri pristojnosti glede določanja cen. Zato predlagamo, da se opredelijo pristojnosti razširjenih delavskih svetov, krajevnih skupnosti in tako dalje.

Glede urejanja ulic, trgov in cest v naseljih je bilo tudi že rečeno, da to sicer ureja zakon o javnih cestah. Predvidevamo, da bo še vedno pretežen del družbenopolitičnih skupnosti zaupal te naloge komunalnim delovnim organizacijam. Zato predlagamo, da se urejanje ulic, trgov in lokalnih cest v naseljih, z izjemo seveda regionalnih cest opredeli kot komunalna dejavnost in razširijo ustrezna določila, ker bo sicer izjema postala pravilo.

Za področje javnega mestnega prometa predlagamo, da se kot komunalna dejavnost opredeli prevoz potnikov v mestnem in obmestnem prometu, skladno z odlokom o notni klasifikaciji za področje 06. Obmestni promet je dejavnost

posebnega družbenega pomena, saj zagotavlja pravočasen prevoz delovnih ljudi, dijakov in študentov, hkrati pa se omogoča razvoj in stimulira preusmeritev potnikov od individualnih na javna prevozna sredstva.

Nadalje bi morali preveriti, ali je še potrebno in upravičeno zahtevati plačevanje 4,8% energetskega prispevka pri gradnji komunalnih objektov. Po določilih 3. člena osnutka zakona lahko tudi preskrba naselij s toplotno energijo in plinom predstavlja del reševanja energetske situacije v okviru komunalnega gospodarstva. Nesmotrno je, da ena infrastrukturna dejavnost napaja drugo.

Menimo tudi, da je ustanavljanje posebnih sodišč združenega dela v danem gospodarskem oziroma družbenoekonomskem trenutku nesprejemljivo, čeprav jih zakon dopušča. Predlagamo, da sodišča združenega dela rešujejo tudi navedene spore.

Navedel sem le bistvena stališča, konkretne pripombe pa bom oddal pisмено. Delegacija Ljubljane predlaga, da bi ta osnutek s pripombami skupščinskih organov in s pripombami iz današnje razprave sprejeli.

Predsednica Silva Jereb: Besedo ima tovariš Stanko Hvale, delegat iz občine Ljubljana-Šiška. Prosim!

Stanko Hvale: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Naša skupina delegatov je obširno razpravljala o tem gradivu in dobila iz krajevnih skupnosti, iz združenega dela pa tudi od naše komunalne skupnosti kar precej bistvenih pripomb.

Te pripombe sem oddal kot pisni prispevek, zato o njih ne bom govoril. Želim pa poudariti dve zadevi, ki sta za Ljubljano specifični. Tovariš Sluga je že omenil javni mestni potniški promet, ki je kot komunalna dejavnost vezan na naselje. To je predvideno tudi v osnutku zakona. Problem pa je v Ljubljani, ker se mestnemu potniškemu prometu dodaja še taksi služba in primestni potniški promet. To je povezava med naselji, ki gravitirajo k mestu. Te dejavnosti pa ne opravlja tozd mestni potniški promet kot komunalno dejavnost, temveč druge prometne organizacije, ki delujejo na podlagi tržnih odnosov.

Skupščina mesta Ljubljane je tem dejavnostim dodala še avtobusno postajo v Ljubljani, na podlagi določil 3. člena sedaj še veljavnega zakona. Tu pa niso pojasnjeni odnosi med uporabniki in izvajalci ter vir financiranja sedanje in bodoče avtobusne postaje.

Osnutek zakona o javnih cestah tudi določa, da naj bi bile ulice, trgi in ceste v naseljih sestavina cestnega gospodarstva. Ti objekti in naprave naj bi postali osnovno sredstvo cestnih podjetij. V nomenklaturi osnutka zakona je določeno, da je komunalna dejavnost le vzdrževanje dovoznih poti, pešpoti, hodnikov in drugih javnih cest v naselju. Osnutek zakona omogoča, da se ceste, ulice in trgi v naseljih lahko uvrstijo v komunalno dejavnost. Tako odloči z odlokom občinska skupščina. Ta določba ni usklajena z osnutkom zakona o javnih cestah, ki ga je skupščina že sprejela. To poudarjamo predvsem zato, ker je v Ljubljani pri mestnem potniškem prometu zastavljeno resno vprašanje, kdo bo vzdrževal obračališča in postajališča mestnega avtobusnega prometa.

Tovarišica predsednica, predlagam, da bi predlagatelj predložil zakon v obliki prečiščenega besedila.

Predsednica Silva Jereb: Hvala lepa! Besedo ima tovariš Franc Hrovat, delegat občine Ljubljana-Moste-Polje.

Franc Hrovat: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Pri obravnavi gradiva za 61. sejo Zbora občin smo člani skupine delegatov v občini Ljubljana-Moste-Polje na seji 19. 6. 1981 posebno pozornost posvetili prav obravnavi osnutka zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o komunalnih dejavnostih posebnega družbenega pomena.

Splošna ugotovitev je bila, da zakon ni v celoti dorečen, zato predlagamo naslednje spremembe, ki naj jih predlagatelj po možnosti upošteva. Ker je teh pripomb precej, jih bom posredoval pismeno, seznanil vas bom le z njihovo kratko vsebino.

1. Vsebina zakona naj se smiselno uredi. Najprej naj bi bile splošne določbe, tem pa bi sledila poglavja o komunalnih dejavnostih, razvrstitev komunalnih dejavnosti, financiranje in planiranje. Nato bi sledilo četrto poglavje o izvajanju komunalne dejavnosti, o komunalnih organizacijah, uporabnikih komunalnih storitev, zadevah skupnega odločanja, komunalnih skupnostih. Temu bi sledilo reševanje sporov, uporaba zakona v posebnih primerih, kazenske določbe in prehodne ter končne določbe.

Financiranje in kazenske določbe so v osnutku izpuščene. Jasno in določneje je treba opredeliti dejavnosti in dopolniti poglavje o financiranju z navedbami virov sredstev in planiranjem.

Komunalne delovne organizacije naj imajo jasno določeno in opisano svojo dejavnost, da se izključi njihov monopolni položaj v določenih dejavnostih. Uporabniki naj v zakonu dobijo svoje mesto z jasno opredelitvijo organiziranosti. V sedanjih razširjenih delavskih svetih večkrat ni bilo zelenih učinkov, predvsem so bili problemi glede odločanja, sklepčnosti in podobno.

Temeljne komunalne skupnosti morajo biti na nivoju občine, te pa se po lastni presoji in potrebi lahko združujejo. Zakon preveč poudarja na tem področju vlogo krajevne skupnosti, ki za zahtevne naloge niti kadrovske niti organizacijsko niso usposobljene, kar je ugotovil že delegat pred menoj. Nenehno namreč poudarjamo, da krajevna skupnost ne sme postati občina v malem.

Kot velika večina naj ima tudi ta zakon kazenske določbe za kršitelje. Hkrati pa predlagam, da se ta zakon uskladi z ostalimi zakoni na področju komunalnih dejavnosti, to se pravi z zakonom o urejanju prostora, o energetiki itd. Hvala lepa.

Predsednica Silva Jereb: Hvala lepa! Želi še kdo besedo? (Ne.) Želi besedo kdo od predlagateljev? (Ne želi.) Tovariš Miklavčič? (Ne želi.)

Zaključujem razpravo in dajem na glasovanje predlog sklepa, ki ste ga dobili danes na klop. Kdor je torej za tak sklep, naj prosim glasuje! (55 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (En delegat.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor z večino glasov sprejel predlagani sklep.

Ker moramo poslati teleks v Beograd, predlagam, da bi prešli na 15. in 16. točko dnevnega reda. Se s tem predlogom strinjate? (Da.)

Prehajamo na 15. točko dnevnega reda, to je na osnutek zakona o spremembah zakona o skupnem obsegu proračunskih odhodkov federacije za leto 1981.

Osnutek zakona je Skupščini predložil v soglasje Zbor republik in pokrajin. Njegova predstavnica v zboru je tovarišica Jelka Žekarjeva, predstavnik Izvršnega sveta pa tovariš Stanko Debeljak, namestnik republiškega sekretarja za finance. Želi kdo besedo? (Ne želi.)

Osnutek zakona ste dobili. Dobili ste tudi mnenje Izvršnega sveta in predlog sklepa, ki naj bi ga naš zbor sprejel po razpravi.

Osnutek sta obravnavala Odbor za finance in Zakonodajno-pravna komisija, ki sta zboru poročala. Želita poročevalca besedo? (Ne.) Pismenih prijav za razpravo ni. Želi kdo besedo? (Ne želi.)

Če ne, potem zaključujem razpravo in dajem na glasovanje predlog sklepa! Kdor je za tak sklep, naj prosim glasuje! (57 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da smo sprejeli predlagani sklep.

Prehajamo na 16. točko dnevnega reda, to je na osnutek odloka o spremembi odloka o določitvi prihodkov od carin in drugih uvoznih davščin, ki se v letu 1981 odstopijo Interesni skupnosti Jugoslavije za ekonomske odnose s tujino.

Osnutek odloka je Skupščini predložil v soglasje Zbor republik in pokrajin in za svojo predstavnico določil tovarišico Žekarjevo. Predstavnik Izvršnega sveta je tovariš Stanko Debeljak. Želita morda besedo? (Ne.)

Osnutek odloka ste dobili. Dobili ste tudi mnenje Izvršnega sveta in predlog sklepa.

Osnutek odloka sta obravnavala Odbor za finance in Zakonodajno-pravna komisija, ki sta zboru poročala. Želita poročevalca besedo? (Ne.) Želi kdo od delegatov besedo? (Ne.)

Če ne želi nihče razpravljati, zaključujem razpravo in dajem predlog sklepa na glasovanje. Kdor je za, naj prosim glasuje! (57 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (En delegat.)

Ugotavljam, da je zbor z večino glasov sprejel predlagani sklep.

Prehajamo na 4. točko dnevnega reda, to je na osnutek zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o vodah.

Osnutek zakona je Skupščini predložil v obravnavo Izvršni svet. Za predstavnika je določil tovariša Mavra Jerkiča. Želi tovariš Jerkič besedo? (Da.) Prosim!

Maver Jerkič: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Predlog za izdajo zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o vodah je Skupščina SR Slovenije obravnavala novembra 1980 in ga sprejela. Predlagatelj je naložila, da naj na podlagi predloženih rešitev v predlogu za izdajo zakona ter oblikovanih stališč, pripomb in predlogov v razpravi delegatov na sejah delovnih teles in zborov Skupščine pripravi osnutek zakona.

Predloženi osnutek v primerjavi s predlogom za izdajo zakona ne vsebuje bistvenih sprememb glede predloženih rešitev v predlogu za izdajo zakona. Opredeľuje pa predvsem vprašanja, ki se nanašajo na samoupravno organiziranost, družbenoekonomske odnose na področju vodnega gospodarstva v skladu z usmeritvami, pripombami in predlogi, oblikovanimi v predlogu za izdajo zakona.

Naj v tem uvodu posebej navedem le nekatere rešitve, ki jih vsebuje predloženi osnutek. Osnutek zakona ohranja dosedanje oblike samoupravnega organiziranja na področju vodnega gospodarstva. Še naprej ostane kot obvezna oblika samoupravnega organiziranja območna vodna skupnost. Območne vodne skupnosti se neposredno in obvezno po zakonu povezujejo v Zvezo vodnih skupnosti Slovenije. Pri takšni organiziranosti je upoštevano izhodišče, da je mogoče smotrno in celovito gospodariti z vodami le, če zajema to gospodarjenje zaključen vodni sistem z vsemi medsebojnimi vplivi. Tak zaključen vodni sistem so določena vodna območja. Ta oblika samoupravne organiziranosti po mnenju predlagatelja ustreza. Dejstvo je tudi, da je potrjena v praksi. Dejavnosti posebnega družbenega pomena, ki jih na področju vodnega gospodarstva opravljajo organizacije združenega dela za varstvo voda in organizacije združenega dela za urejanje hudournikov, so določene opredeljene. Pri tem je pomembno to, da se na podlagi ekonomskega interesa opredelijo pravice in obveznosti teh organizacij v zvezi z vzdrževanjem vodotokov, vodnogospodarskih objektov in naprav v splošni rabi in varstvom voda, pravočasnost in kakovostno vzdrževanje, nadzor in odgovornost, ki iz tega izhaja.

Na ta način se povečuje odgovornost teh organizacij, hkrati pa interesne skupnosti postajajo mesto dogovarjanja in sprejemanja programov dela, ki zagotavljajo ureditev družbenih interesov. Hkrati se odpravljajo nekatere težnje, da se samoupravne interesne skupnosti s strokovnimi službami spreminjajo v organe s pristojnostmi, ki jih zakon ne daje. S predlaganimi rešitvami se uveljavljajo tudi primernejši družbenoekonomski odnosi z neokrnjenimi pravicami delavcev v omenjenih organizacijah združenega dela, da si zagotovijo dohodek po načelih svobodne menjave dela v okviru območnih vodnih skupnosti.

V skladu z načeli interesnega povezovanja je s tega vidika tudi zagotovljena enakopravnost samoupravnega sporazumevanja in odločanja uporabnikov in delavcev v teh organizacijah o medsebojnih pravicah, obveznostih in odgovornostih. Pogodbenega urejanja takih razmerij, kakor tudi iz tega razmerja izhajajočih posledic, naj v bodoče ne bi bilo več.

Delovne skupnosti samoupravnih interesnih skupnosti na področju vodnega gospodarstva bodo v bodoče opravljale le administrativna dela, potrebna za delovanje skupščin in drugih samoupravnih organov interesnih skupnosti. O obliki organiziranega opravljanja teh del in nalog bo odločala skupščina samoupravne interesne skupnosti. Osnutek zakona pa posebej predvideva različne možnosti organizacije opravil in nalog te skupnosti.

Glede zagotavljanja sredstev na področju vodnega gospodarstva naj opozorimo, da osnutek zakona med viri financiranja predvideva vodni prispevek, določa namen tega vira in krog zavezancev. Pojasniti moram, da je ob taki rešitvi kljub pomislekom prevladala ocena, da je vodni prispevek kot stalni vir financiranja potrebno uvesti in z njim po načelih vzajemnosti in solidarnosti zagotoviti izpolnitev tistih nalog, ki se nanašajo na obrambo pred poplavami in na skladen regionalni razvoj, kar pa naj bi bilo sicer podrobneje urejeno s posebnim zakonom.

Vprašanje o tem, ali je taka ureditev primerna, je bilo predloženo Republiškem svetu za vprašanja družbene ureditve. Na republiškem svetu se je izoblikovalo stališče, da urejanje vodnega prispevka s posebnim zakonom, zlasti pa opredeljevanje višine tega prispevka, ni sprejemljiva rešitev.

Določanje višine tega prispevka naj bi bila stvar samoupravnega sporazumevanja in dogovarjanja v okviru sprejemanja planskih aktov. Vprašanje določanja vodnega prispevka kot vira financiranja vodnega gospodarstva ostaja torej še odprto in bo o tem vprašanju predlagatelj zavzel stališče ob upoštevanju predlogov in pripomb ter ponudil ustrezno rešitev v predlogu zakona.

Osnutek zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o vodah je bil na skupščinskih delovnih telesih deležen velike pozornosti, saj so ga poleg pristojnih odborov obravnavala tudi nekatera druga delovna telesa Skupščine. Osnutek je obravnavala tudi skupina delegatov za proučitev družbenoekonomskih odnosov na področju samoupravnih interesnih skupnosti materialne proizvodnje in zakonskih aktov s tega področja, kakor tudi Zakonodajno-pravna komisija Skupščine SR Slovenije. Če razprave v skupščinskih delovnih telesih povzamemo in ocenimo, lahko ugotovimo, da so dane ustrezne pripombe in predlogi, v katerih smereh je potrebno iskati rešitve oziroma podrobno oblikovati predložena določila zakona.

Predlagatelj bo skrbno in pozorno proučil pripombe in predloge iz omenjenih razprav. Pričakuje pa, da bodo tudi razprave na današnjih sejah Zborov prispevale k nadaljnjemu razčiščevanju še nerešenih vprašanj in bo s tem dana predlagatelju dobra osnova za pripravo predloga zakona. Izvršni svet Skupščine SR Slovenije predlaga, da sprejmete osnutek zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o vodah, skupaj s pripombami in predlogi odborov in današnje razprave. Hvala.

Predsednica Silva Jereb: Hvala lepa. Preden preidemo na razpravo, bi prosila tovariša Jerkiča, naj se pripravi na razpravo, ker delegati iz Velenja sprašujejo, pod kateri zakon sodi nastalo Velenjsko jezero. Namreč, nekateri pravijo, da pod zakon o rudarstvu, pa bi želeli, če je le mogoče, dobiti odgovor že na današnji seji.

Delegati iz Črnomlja pa pišejo, da je bil v razpravi o predlogu za izdajo zakona o spremembah in dopolnitvah zakona novembra lani, na seji občinske kulturne skupnosti in na seji občinske skupščine oblikovan predlog za dopolnitev 18. člena zakona o vodah, in sicer v tem smislu, da se v zakonu jasno predpiše obveznost za vzdrževanje jezov na vodotokih. Predlog je bil usklajen in so ga takrat podprle vse dolenjske občine. Glede na to, da se predlagatelj ni opredelil do te pobude, vztrajajo pri svojem predlogu in imajo tudi obrazložitve za to. Želeli pa bi dobiti odgovor na današnji seji.

Besedo ima tovarišica Marija Gogala, delegatka iz občine Kranj!

Marija Gogala: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Delegati občine Kranj smo obravnavali osnutek zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o vodah in v načelu osnutek zakona sprejmemo. Od strokovnih služb vodnogospodarskih podjetij pa smo delegati prejeli nekaj konkretnih pripomb, ki jih delegati glede na strokovni značaj nismo uspeli niti pozitivno niti negativno opredeliti, zato smo se odločili, da jih predložimo predlagatelju, ki naj oceni, ali so pripombe umestne ali ne, ter naj jih v predlogu zakona upošteva ali pa z obrazložitvijo zavrne.

Pripombo imamo k 11. členu. Za opravljanje administrativno strokovnih pomožnih in tem podobnim delom vodne skupnosti praviloma oblikujejo skupno delovno skupnost za območne skupnosti in zvezo vodnih skupnosti. Mnenje je,

da je taka rešitev racionalna, da pa obstaja tudi možnost, da območne vodne skupnosti ustanovijo tako delovno skupnost, kot jo potrebujejo.

K 12. členu: Samoupravni sporazum o temeljih plana naj predvidi obseg in način plačevanja vodnega prispevka.

K 15. členu: V zakonu bi bilo potrebno predvideti minimalno vrednost povračila. Stalnost opravil pri vzdrževanju vodnih gospodarskih objektov in sistemov in drugih opravil je predpogoj za ohranitev zgrajenih objektov in sistemov.

K 24. členu: Do podrobnosti bi bilo potrebno opredeliti vsebino samoupravnega sporazuma o temeljih planov.

K 26. členu: Zaupanje investitorskih del za primer, ko nastopa kot investitor območna vodna skupnost ali temeljna skupnost, naj bi opravljala poslovna skupnost vodnogospodarskih organizacij.

K 27 členu, točka 4: Četrty odstavek bi bilo potrebno razširiti in to z naslednjimi alineami: obnavljanje reguliranih strug in drugih objektov za izboljšanje hidravličnih elementov; povečanje korita zaradi zagotovitve večje varnosti okoliških objektov; uravnava posameznih krivin; zamenjava neustreznih obrežnih zavarovanj; odprava poškodb in odstranjevanje posledic, nastalih zaradi elementarnih dogodkov; izdelava obrežnih zavarovanj in ureditev profila nereguliranih strug.

K 18. členu: Predlaga se naslednje skupno besedilo 1. odstavka. »Vodno gospodarska gradbena in druga dela, ki se nanašajo na storitve iz prejšnjega člena, poverjajo investitorji s pogodbo o izvajanju vodnogospodarski organizaciji in drugim organizacijam združenega dela.

K 21. členu: Besedilo člena je v nasprotju z osnovnim načelom združevanja interesov. Samoupravni sporazum o temeljih plana naj na osnovi standardov, normativov, materialnih stroškov in amortizacije določi višino povračila. Hvala lepa.

Predsednica Silva Jereb: Besedo ima tovariš Ciril Plut, delegat iz občine Krško.

Ciril Plut: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Delegacija občine Krško ima k predlaganemu osnutku zakona naslednjo pripombo:

Že po sedanjem zakonu o vodah vodnogospodarska inšpekcija nima večjih možnosti za ukrepanje, predvsem zaradi posameznih nesankcioniranih določb o kršitvi tega zakona. Na to problematiko smo pozabljali, kar pa je tudi razlog da vodnogospodarska inšpekcija ni bolj učinkovita. Osnutek zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o vodah torej ne predvideva sprememb in dopolnitev, ki bi določeneje obravnavale vprašanja, kot so na primer, divja odlagališča smeti ob vodotokih, ogrožanje podtalnice zaradi izvajanja industrijskih dejavnosti, deponiranje nevarnih in škodljivih snovi. Predlagam, da naj se vsaj to doda v predlogu zakona.

Predsednica Silva Jereb: Besedo ima tovariš Marjan Ašič, delegat iz občine Celje, ki bo govoril v imenu Zveze vodnih skupnosti Slovenije. Prosim!

Marjan Ašič: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Vodarji, tako izvajalci na vodah v okviru vodnogospodarskih podjetij kot tudi samoupravljalci, združeni v območnih vodnih skupnostih in temeljnih vodnih skupnostih, so aktivno sodelovali v razpravah o predloženem zakonu o spremembah in dopolnitvah zakona o vodah. Njihove pripombe, sugestije in konkretni predlogi so bili več ali manj upoštevani tako v fazi priprave osnutka kot tudi na skupščinskih odborih. Zato vsega ne bom ponavljal. Menim pa, da je prav, da opozorim na nekatere značilnosti v vodnem gospodarstvu in v zvezi s tem na potrebo po združevanju sredstev za namene vodnega gospodarstva, predvsem ko gre za osnovno dejavnost v vodnem gospodarstvu.

Vodno gospodarstvo ima po ustavi skrb za vodo, vodotoke, kot naravne dobrine, tako da s skrbnim urejanjem zagotavlja primerno varstvo pred vodo, poplavami, erozijo, varstvo vodnih količin, vodnih resursov in kakovosti vode. Urejen vodni režim je naš skupni interes in skupna potreba, saj le-ta ne sme biti zaviralni element nadaljnega gospodarskega in družbenega razvoja v Sloveniji, upoštevajoč tudi koristi naših sosedov. Voda, kot naravna dobrina, kot osnovni element življenja in nadaljnega družbeno gospodarskega razvoja, ob sebi lastnih hidroloških pojavih, zahteva stalno skrb in urejanje vodnega režima ter spremljajočih pojavov na vodnem režimu.

Ob taki stalni nalogi vodnega gospodarstva je tudi nujna stalnost združevanja sredstev za financiranje urejanja vodnega režima. Standard urejenosti tega režima pa opredeljujemo s samoupravnimi sporazumi o temeljih plana.

V osnutku zakona, ki je pred nami, je združevanje sredstev za vodno gospodarstvo sicer smiselno, urejeno in ga podpiramo. Predlagamo pa, da se 12. člen, ki govori o vodnem prispevku, dopolni v tem, da se ne določa s posebnim zakonom o vodnem prispevku obseg oziroma stopnja prispevka dohodka, temveč da se ta stopnja določa s samoupravnimi sporazumi o temeljih plana in podobno, kot je to sedaj že urejeno s samoupravnim sporazumom o financiranju vodnega gospodarstva za to srednjeročno obdobje. Vodni prispevek naj bi ostal stalni vir združevanja kot najpravičnejša osnova za združevanje sredstev, ker gre za zadovoljevanje skupnih potreb in interesov.

Povračila, ki so opredeljena v 23. a členu, sicer smiselno dopolnjujejo 22. člen, to je vodni prispevek, ker obe osnovi za združevanje izhajata iz samoupravno dogovorjenega programa ter predstavljata le skupno, pravičnejšo porazdelitev bremen za vodno gospodarstvo, nikakor pa ne večje obremenjevanje gospodarstva. Sicer bi pri istem programu vodne gospodarske dejavnosti in storitev nosile glavno breme združevanja predvsem nekatere velike asociacije združenega dela, ki so veliki porabniki vod, kot so železarne, papirnice, tekstilne tovarne, elektrarne in podobno, torej vsi, ki so veliki porabniki vode in jo tudi zelo onesnažujejo.

Koristi od urejenega vodnega režima pa ne bi imeli samo ti združevalci, kajti te koristi uživamo vsi, posredno in neposredno, saj gre tu za poplavno varnost, za manjše škode, zadovoljivo količino pitne vode, industrijske vode in tako dalje.

Vodno gospodarstvo še vedno zaostaja za drugimi dejavnostmi in v tem trenutku izvaja v glavnem še vedno le sanacijske ukrepe in le v manjši meri preventivne. Pri tem pa je težko določiti za vsa območja vodnogospodarske standarde, ki naj bi bili osnova za povračila; kot standarde pa smatramo višino poplavne varnosti, ozelenitve erozijskih območij, zaščito virov, zagotovitev zadostne količine vode ob vsakem času in kraju, kakovosti vode in tako dalje.

Podobno je to dogovorjeno s samoupravnim sporazumom o temeljih planov območnih vodnih skupnosti.

Vodni prispevek naj torej ostane kot stalni način združevanja sredstev, katerega višino združevanja naj določi samoupravni sporazum o temeljih plana ter naj se ga uporablja po načelih vzajemnosti in solidarnosti, kot to ustrezno določa 22. a člen predloženega osnutka in kot je to že v glavnem usklajeno v samoupravnem sporazumu o temeljih plana območnih vodnih skupnosti za to srednjeročno obdobje.

Menimo, da se obvezno združevanje v vodnem gospodarstvu lahko določi tudi z zakonom, saj gre za financiranje dejavnosti posebnega družbenega pomena, ker se samoupravne interesne skupnosti za vode obvezno ustanavljajo na podlagi zakona in ker gre končno tudi za trajno opravljanje vodnogospodarskih dejavnosti in ker v vodnem gospodarstvu dejansko tudi ne zagotavljamo razširjene reprodukcije, temveč se z investicijami v urejanju vodnega režima izboljšujejo pogoji za delo v celotnem združenem delu in morebitni dohodkovni učinki takih investicij v razširjeni reprodukciji niso neposredno merljivi. Gre dejansko za odnose svobodne menjave dela, kjer naj uporabniki enakopravno združujejo sredstva, da bi zadovoljili posredno in neposredno svoje in širše družbene interese in potrebe.

Nadalje predlagamo, da se ne črtata 24. in 25. člen. S 24. členom je namreč predviden intervencijski zakon za obvezno združevanje sredstev za vse tiste, ki samoupravnega sporazuma o temeljih planov niso podpisali. Velja predvsem torej za vse tiste, ki jih nismo mogli vključiti v direktno sporazumevanje — gre za nekatere kategorije občanov kot so obrtniki, kmetje in tudi nekatere organizacije združenega dela.

Kar zadeva letošnje samoupravne sporazume je le-te podpisalo 77 % vseh, ki so člani območnih vodnih skupnosti, manj podpisnikov je predvsem na področju Ljubljane.

S 25. členom pa se zagotavlja način financiranja in delovanja vodnih sistemov, to je raznih melioracijskih sistemov, ki so pa osnovna sredstva vodnogospodarskih podjetij. Proučiti je potrebno, da se ta člen preoblikuje tako, da te vodne sisteme obvezno prevzemajo kmetijske delovne organizacije ali tudi zadruge.

Pripombo oziroma predlog imamo tudi k 16. členu. Vodnogospodarske storitve in programe vodnogospodarske dejavnosti opravljajo vodnogospodarske organizacije združenega dela, ki so ustanovljene s tem zakonom za posamezna vodna območja. Če se s tem zakonom ustanavljajo te vodnogospodarske organizacije, predlagamo, da se prouči uporaba 324. člena zakona o združenem delu, to je, da naj se te delovne organizacije združenega dela, ki naj bi opravljale vodnogospodarska dela in izvajale program vodnogospodarskih storitev, obvezno združujejo v širše asociacije združenega dela kot so poslovna skupnost ali kakšna druga višja oblika združevanja. Po našem mnenju lahko le v tem primeru organiziramo racionalno izvajanje gradbenih storitev, izvajanje programa vodnogospodarskih storitev, nadzor nad gradbenimi deli, usklajevanje in pripravo strokovnih podlog za planiranje in druge strokovne in administrativne posle.

K racionalni in smiselni organiziranosti izvajalcev programa vodnogospodarskih storitev in dejavnosti vodi tudi spoznanje, da sedanja predimenzioniranost nekaterih vodnogospodarskih podjetij ne omogoča najboljših in najracionalnejših rešitev, temveč so razumljivo prisotni tudi širši poslovni interesi,

ki pa niso vedno v korist vodnega gospodarstva. Tako tudi uporabniki ne morejo dobiti vedno dobrega pregleda zaradi preširokega obsega dejavnosti take vodnogospodarske organizacije.

In končno, želimo predlagati tudi to, da bi pri proučitvi poenostavitve postopka pri dajanju vodnogospodarskih smernic in soglasij prenesli ti dve zadevi, to je vodnogospodarske smernice in vodnogospodarska soglasja na vodnogospodarske organizacije. Vodnogospodarsko dovoljenje, ki predstavlja neke vrste vodno koncesijo, pa naj še naprej izdaja pristojni upravni organ. Hvala lepa.

Predsednica Silva Jereb: Hvala lepa, tovariš Ašič. Želi še kdo besedo? (Da.) Besedo ima tovariš Maver Jerkič, predstavnik Izvršnega sveta.

Maver Jerkič: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Iz sorazmerno skopih podatkov, ki izhajajo iz vprašanja, ni mogoče dati povsem zadovoljivega odgovora. Vendar pa je glede na vprašanje delegatov iz Velenja, kakšen režim velja za Velenjsko jezero, treba reči, da je to vprašanje potrebno proučiti tako z vidika zakona o vodah kot z vidika zakona o rudarstvu. To pomeni, da bi lahko na podlagi popolnih podatkov, ki bi jih prejeli glede stanja na tem področju, in ob upoštevanju obeh zakonov, ki urejata to materijo, dali ustrezen odgovor. Moram povedati, da se to vprašanje obravnava tudi v okviru območne vodne skupnosti in na podlagi te pobude bomo tudi mi s svojim strokovnim delom in poznavanjem problematike prispevali svoj delež, tako da bi lahko na to vprašanje ustrezno odgovorili v najkrajšem možnem času.

Glede vprašanja jezov pa bi rekel naslednje. 4. člen veljavnega zakona določa, da se na področju vodnega gospodarstva štejejo kot zadeve posebnega družbenega pomena tudi vzdrževanje naravnih vodotokov in vodnogospodarskih objektov ter naprav, ki so v splošni rabi. To se pravi, zakon o vodah obravnava gospodarjenje in ureja režim na vodah oziroma na objektih, ki so v splošni rabi, ko pa gre za objekte in naprave na teh vodah, ki so v zasebni rabi, pa je seveda skladno z režimom in pravicami, ki jih ima lastnik takega objekta, ta dolžan vzdrževati tak objekt. V primerih, ko gre za objekte, ki so tudi spomeniško zavarovani, velja režim, ki ga določa zakon o kulturni in naravni dediščini glede ohranjanja te dediščine. To se pravi, da je potrebno za vsak tak objekt iz teh dveh vidikov ugotoviti, kakšen status ima oziroma kakšni pogoji veljajo za gospodarjenje s takim objektom. Hvala lepa.

Predsednica Silva Jereb: Tovariš Hrastel, ste z odgovorom zadovoljni?

Kristian Hrastel: Verjetno bo treba ta zakon sprejeti po hitrem postopku, ker gre končno tudi za vse posledice, ki so s tem povezane.

Predsednica Silva Jereb: Vašo pobudo bomo posredovali Zakonodajno-pravni komisiji, ki jo bo proučila s pravnega vidika.

Besedo ima tovariš Ašič, predstavnik Zveze vodnih skupnosti Slovenije.

Marjan Ašič: Včeraj je bila skupščina območne vodne skupnosti Savinja—Sotla, kjer so delegati iz Velenja prvič izpostavili to vprašanje. Za-

gotovljeno je bilo, da kompletni režim nad temi novonastalimi jezeri vzdržuje REK Velenje, da pa bo to vprašanje potrebno razčistiti tudi v okviru območne vodne skupnosti.

Predsednica Silva Jereb: Besedo ima tovariš Marko Kobe, delegat iz občine Črnomelj.

Marko Kobe: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Z odgovorom predstavnika Izvršnega sveta sem le deloma zadovoljen. Namreč, potrebno je rešiti vprašanje tistih jezov, ki so bili nekoč v privatni lasti in so še, vendar pa jih sedaj več ne uporabljajo. Teh jezov pa ne smemo zanemariti, ker so pomembni tudi s stališča splošnega ljudskega odpora.

Poleg tega se moramo zavedati, kar je v odgovoru tudi rečeno, da gre za del naše naravne in kulturne dediščine, pomembno vlogo pa imajo tudi glede ribolova. Za primer naj povem, da je na našem področju v poletni suši stanje vode tako nizko, da ribe poginjajo.

Predsednica Silva Jereb: Hvala lepa. Želi še kdo besedo? (Ne.)

Zaključujem razpravo in dajem na glasovanje sklep, ki povzema bistvene pripombe, predloge in mnenja, izražena v poročilih delovnih teles zбора, in ki opozarja predlagatelja na usklajenost z zakonom o planiranju, zakonom o svobodni menjavi dela, na status območnih skupnosti in na potreben vpliv občine v območni vodni skupnosti glede na njeno odgovornost za stanje voda na svojem območju.

Kdor je za tak sklep, naj prosim glasuje (57 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlagani sklep.

Odrejam 30 minut odmora.

(Seja zбора je bila prekinjena ob 12.25 in se je nadaljevala ob 13. uri.)

Predsednica Silva Jereb: Nadaljujemo z delom. Ker se skušamo danes čim bolj prilagajati potrebam delegatov iz Zvezne skupščine, predlagam, da preidemo na obravnavo 8. točke dnevnega reda, to je na informacijo o graditvi in planu dograditve Nuklearne elektrarne Krško.

Informacijo je Skupščini predložil v obravnavo Izvršni svet in za svojega predstavnika določil dr. Vladimirja Faturja, namestnika predsednika republiškega komiteja za energetiko, industrijo in gradbeništvo. Tovariš Fatur, želite besedo? (Da.)

Dr. Vladimir Fatur: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Dovolite mi, da ob obravnavi informacije o graditvi in planu dograditve Nuklearne elektrarne Krško opozorim na nekaj pomembnih dejstev.

S sporazumom z dne 27. 10. 1970 sta se Izvršna sveta Skupščine SR Slovenije in Sabora SR Hrvatske dogovorila o skupnih naložbah elektrogospodarskih in drugih zainteresiranih organizacij iz Slovenije in Hrvaške o izgradnji skupne jedrske elektrarne v Sloveniji na območju Krškega, s približno močjo 600 MW.

Združeni investitorji obeh republik naj bi sodelovali pri njeni gradnji z enakimi deli ter v istem razmerju delili vse pravice in obveznosti. Odločitev o graditvi je bila sprejeta na osnovi energetskih in ekonomskih študij, v katerih je bila analizirana perspektiva oskrbovanja področij Slovenije in SR Hrvatske z električno energijo v naslednjih obdobjih.

V skladu s sporazumom sta izvršna sveta obeh republik sestavila posebno delovno skupino in imenovala svoje predstavnike v njej. Ta skupina je aktivno sodelovala pri glavnih poslih za pripravo graditve in za izbiro najugodnejšega ponudnika izmed petih svetovnih ponudnikov. Po vrednotenju ponudb, pri katerem so sodelovali tudi najvidnejši strokovnjaki znanstvenih institucij, je bil izbran kot dobavitelj za Nuklearno elektrarno v Krškem na ključ Westinghouse, 10. 11. 1973 v Krškem, na skupni seji posebne delovne skupine izvršnih svetov, koordinacijskega odbora in predstavnikov strokovne delovne skupine investitorjev.

Pogodba z Westinghouse je bila podpisana 22. 8. 1974 z določitvijo roka graditve 53 mesecev. Ta rok izgraditve pa je bil ob podpisu pogodbe nerealno ocenjen na osnovi podatkov, ki jih je ponudil Westinghouse. Normalen rok izgradnje nuklearnih elektrarn v svetu je danes namreč med 70 in 80 meseci. Sedaj, ko je graditev Nuklearne elektrarne Krško v zaključni fazi izgradnje, lahko ugotovimo, da bo prav tako zgrajena v roku, ki je običajen za tovrstne objekte drugod po svetu, kljub temu da gre za prvi jedrsko energetski objekt pri nas.

Izvršna sveta obeh republik sta ves čas izgradnje tekoče spremljala graditev Nuklearne elektrarne v Krškem in aktivno sodelovala pri razreševanju problematike v času graditve.

Izvršna sveta sta se 1976. leta tudi dogovorila, da ustanovita koordinacijske odbore za spremljanje izgradnje z nalogo, da obravnavajo in rešujejo najpomembnejše in najtežje probleme v zvezi z izgradnjo. Te koordinacijske odbore so vodili podpredsedniki izvršnih svetov. Odbora sta imela skupne seje, na katerih so bili obravnavani med gradnjo najbistvenejši problemi in usklajevana stališča do njih, usklajevana pa so bila tudi nekatera vprašanja medsebojnih odnosov obeh republik na področju gradnje Nuklearne elektrarne Krško.

Prav tako je ves čas tekoče spremljala gradnjo Komisija za jedrsko energijo Izvršnega sveta, skupaj s svojimi 6 podkomisijami, in so s svojimi sklepi in mnenji pomagali razreševati probleme, ki so in ki vedno nastajajo ob takih gradnjah.

Ves čas gradnje so se aktivno vključevali v razreševanje problematike tudi vsi pristojni republiški upravni organi in inšpekcijske službe. Že pred pričetkom gradnje Nuklearne elektrarne Krško so bili v postopku izdaje lokačijskih dovoljenj postavljeni pogoji za zagotovitev varstva okolja, ob upoštevanju veljavnih jugoslovanskih predpisov, izkušenj v svetu, priporočil Mednarodne agencije za atomsko energijo ter ameriških predpisov, pri čemer so bile vedno upoštewane samo najstrožje zahteve.

Pri izdaji gradbenih dovoljenj so bili upoštevani tako lokačijski kot tudi pogoji vseh izdanih soglasij prizadetih organov in organizacij, vključno z zahtevami občin na območju Posavja.

V času gradnje sta bili dopolnjeni tudi zvezna in republiška zakonodaja za področje izkoriščanja jedrske energije v miroljubne namene.

Ob zaključku graditve jedrske elektrarne Krško je predviden postopek izdaje soglasij in dovoljenj za obratovanje v več fazah, in sicer: soglasje za prvo polnjenje reaktorja z jedrskim gorivom; soglasje za prvo doseganje samovzdrževanja verižne reakcije in začetek poskusnega obratovanja; soglasje za prvo sinhronizacijo elektrarne na omrežje in na koncu obratovalno dovoljenje.

V postopkih za izdajo soglasij oziroma dovoljenj preverjajo pristojne inšpekcije in upravni organi, skupno s pooblaščenimi strokovnimi organizacijami združenega dela in strokovno komisijo za jedrsko varnost, izpolnjevanje vseh pogojev iz vseh predhodnih soglasij, predpisov lokacijskih in gradbenih dovoljenj. Pri tem skrbijo za dosledno izpolnjevanje pogojev za vsako posamezno fazo. Tudi Mednarodna atomska agencija s sedežem na Dunaju, katere članica je tudi Jugoslavija, ima pravico preverjati izvajanje mednarodnih predpisov za zdravstveno zaščito in varnost takih objektov, kar opravlja prek svojih varnostnih misij; priporočila teh misij se prav tako upoštevajo v postopkih za izdajo soglasij. Na osnovi 10. člena zveznega zakona o varstvu pred ionizirajočimi sevanji mora pred izdajo soglasij za poskusno obratovanje in dovoljenje za obratovanje Nuklearne elektrarne Krško izdati svoje predhodno soglasje tudi pooblaščen upravni organ v SR Hrvaški. Zato že navedeno izpolnjevanje pogojev, predvsem s stališča varnosti in vpliva na okolje, preverjajo tudi ustrezni upravni organi v SR Hrvatski, vključno z njihovo strokovno komisijo za jedrsko varnost. Tako lahko trdimo, da je z vsemi temi postopki zagotovljena maksimalna varnost jedrske elektrarne v Krškem, brez negativnih vplivov na okolje.

Izkoriščanje jedrske energije v miroljubne namene je povezano s teoretično majhno možnostjo radioaktivnega onesnaževanja okolja, ki se ne razlikuje v večji meri od klasičnih energetskih objektov, saj je dokazano, da se tudi pri koriščenju klasičnih goriv kot sta premog in nafta, poleg vrste strupenih snovi, ki jih pri jedrskih objektih ni, sproščajo tudi radioaktivni izotopi, ki prihajajo v človekovo okolje.

Potencialni vplivi graditve in delovanja jedrske elektrarne na fizično in biološko okolje so manjši, kot pri marsikaterem industrijskem objektu. Da pa bi okolje lahko zaščitili pred možnimi vplivi Nuklearne elektrarne v Krškem, je bilo potrebno ugotoviti dejansko stanje v tem okolju. Tako se je v Nuklearni elektrarni Krško, v skladu z lokacijskimi odločbami in na podlagi zakona o zaščiti pred ionizirajočimi sevanji ter ustreznih podzakonskih predpisov, izdelal ustrezen program proučevanja okolja. Ta program, s katerim je ugotovljeno stanje pred pričetkom obratovanja, se izvaja že od leta 1973 dalje, izvajal pa se bo tudi med obratovanjem elektrarne. Tako kot sem že navedel, je z ustreznimi ukrepi praktično izključena možnost nekontroliranega vpliva nuklearne elektrarne na okolje, saj je bila za vrsto tehničnih in drugih varnostnih ukrepov porabljena več kot tretjina celotnih investicijskih sredstev.

Tovarišice in tovariši! Dovolite mi, da ob zaključku poudarim, da je investicija Nuklearne elektrarne Krško v primerjavi z drugimi energetskimi objekti ekonomsko povsem upravičena in je predložena informacija o graditvi te elektrarne in plan njene dograditve celovit, objektiv in kritičen prikaz izgradnje, ki bo skupaj z vsemi pridobljenimi izkušnjami služil pri nadaljnjem razvoju jedrske energetike pri nas. Poudariti moram, da se je od 28. 5. tega leta dalje, ko je bilo poročilo zaključeno, gradnja nadaljevala in da je prišlo do prekinitve nekaterih medfaznih rokov del zaradi doslednega izpolnjevanja vseh varnostnih in drugih ukrepov. Tako se pričakuje doseganje kritičnosti

reaktorja v drugi polovici julija letošnjega leta, sinhronizacija na omrežje tega objekta pa v avgustu. Premaknitev medfaznih rokov pa predvidoma ne bo vplivala na pričetek obratovanja v novembru tega leta.

Predlagam, da na osnovi vsega navedenega predloženo informacijo sprejmete kot ustrezno. Hvala.

Predsednica Silva Jereb: Hvala lepa, tovariš Fatur. Informacijo ste dobili, prejeli ste tudi ugotovitve in mnenja Izvršnega sveta in popravek besedila teh ugotovitev in mnenj.

Informacijo je obravnaval naš Odbor za družbenoekonomske odnose in razvoj in v tem zboru tudi pismeno poročal. Želi poročevalec besedo? (Ne.)

Pričenjamo razpravo. Besedo ima tovariš Ivan Germovšek, delegat iz občine Brežice.

Ivan Germovšek: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Skupina delegatov za Zbor občin je na seji dne 29. 6. 1981 obravnavala informacijo o graditvi in planu dograditve Nuklearne elektrarne Krško. Delegati iz občine Brežice smo 7. 3. 1981 zastavili delegatsko vprašanje glede vpliva nuklearne elektrarne na okolje in izvajanje morebitnih varnostnih ukrepov.

Prepričani smo, da bodo odgovorni pred pričetkom obratovanja elektrarne storili vse, kar je potrebno za varno obratovanje nuklearne elektrarne, brez negativnih vplivov na okolje. Kljub temu pa zahtevamo, da investitor pred pričetkom obratovanja organizira sestanek s predstavniki družbenopolitičnih skupnosti Brežice, na katerem naj sodelujejo tudi Republiški komite za energetiko, Republiški komite za varstvo okolja in urejanje prostora ter Republiški sekretariat za ljudsko obrambo, ker je potrebno razčistiti še nekatera vprašanja, ki so po našem mnenju bistvena in nerešena.

Predsednica Silva Jereb: Besedo ima tovariš Ciril Plut, delegat iz občine Krško.

Ciril Plut: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Vsi trije zbori Skupščine občine Krško so na svoji včerajšnji seji podrobno obravnavali problematiko izgradnje Nuklearne elektrarne Krško, pri čemer so služile kot osnova informacije investitorja Savskih elektrarn Ljubljana, ugotovitve in mnenja Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije in poročilo Izvršnega sveta Skupščine občine Krško. Na podlagi vseh teh informacij in izčrpne razprave so delegati občinske skupščine sprejeli naslednje ugotovitve in sklepe.

1. Ugotavljamo, da so Skupščina občine Krško, njen izvršni svet ter drugi organi v preteklosti tvorno sodelovali pri urejanju problematike izgradnje Nuklearne elektrarne Krško ter na ta način skupno z ustreznimi republiškimi organi ter odgovornimi predstavniki investitorja ter izvajalci ustvarili ugodne pogoje za uspešno izgraditev tega izredno pomembnega in zahtevnega energetskega objekta. Prav tako je občina kot temeljna družbenopolitična skupnost z družbenopolitičnimi organizacijami in v sodelovanju z graditelji elektrarne urejala vse tiste odnose, ki so omogočili ustvariti pozitivno družbeno klimo, kamor prištevamo tudi dobre odnose občanov in delavcev ter graditeljev Nuklearne elektrarne Krško, zagotavljanje njihovih ugodnih pogojev življenja

ter njihovo vključevanje v družbenopolitično aktivnost, žal pa njena vloga v omenjenem gradivu sploh ni navedena.

2. Delegati so pozitivno ocenili doseženo stanje v izgradnji objekta, ki pomeni, glede na številne težave in zapletene okoliščine, s katerimi se je srečeval investitor in kljub številnim pomanjkljivostim, ki so spremljale celoten potek izgradnje, velik uspeh naših strokovnjakov — graditeljev. Ta uspeh je pomemben tudi zato, ker gre za prvi nuklearni energetska objekt v naši državi, ki smo ga začeli graditi tako rekoč brez izkušenj. Zato bo pomembno, da ob končani dograditvi objekta analiziramo vsa naša spoznanja, uspehe in težave ter da jih koristno uporabimo pri graditvi nadaljnjih tovrstnih objektov.

Občinska skupščina ugotavlja, da je potrebno v tem času usmeriti našo poglavitno pozornost in naše skupne napore v naslednje smeri:

a) v čim prejšnje dokončanje celotnega objekta in s tem zagotoviti začetno obratovanje v sedaj predvidenih rokih;

b) v dosledno izpolnitev vseh tistih predpisanih pogojev, kadrovske, organizacijske, tehnične in drugih, ki zagotavljajo varno obratovanje elektrarne, s posebnim ozirom na preprečevanje kakršnegakoli negativnega vpliva na človekovo zdravje in okolje.

Skupščina občine ugotavlja, da je večina teh pogojev izpolnjena. Nekatere pa bo potrebno do naslednje faze, to je do aktiviranja reaktorja in poskusnega obratovanja še preveriti. Ti so predvsem: vprašanje podtalnice na Krškem polju, reka Sava, skladiščenje nizko aktivnih radioaktivnih odpadkov in zdravstveno varstvo.

Izvršni svet skupščine bo skupno z republiški upravnimi organi in strokovnimi institucijami ugotavljal izpolnitev varnega obratovanja in vpliva na okolje po posameznih fazah zagona.

4. Občinska skupščina je obravnavala tudi poročilo investitorja in mnenje ter stališča Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije. Meni, da je poročilo investitorja v dokajšnji meri realno ter da je bolj kritično kot pa stališče in ugotovitve izvršnega sveta. Menimo, da je treba ob obravnavanju teh poročil še posebej poudariti:

a) Nujnost bolj sistematičnega in kvalitetnejšega informiranja slovenske in jugoslovanske javnosti, zlasti pa občanov, ki prebivajo na ožjem in širšem območju nuklearne elektrarne glede načina obratovanja in zagotovitve varnega obratovanja.

b) V poročilu izvršnega sveta niso točno prikazani podatki o graditvi infrastrukturnih objektov na področju občine Krško in izven nje.

c) Začetek obratovanja Nuklearne elektrarne Krško je zaostрил vprašanje čistosti reke Save. Izgradnja čistilnih naprav pri tovarni Djuro Salaj bo v določeni meri rešila probleme obratovanja elektrarne, res pa je, da bo tudi v bodoče reka Sava zelo onesnažena. Zato bomo morali s skupnimi napori začeti reševati problematiko čistosti reke Save, v skladu z dogovorjenimi nalogami in obveznostmi v okviru družbenega dogovora občin savskega vodnega območja.

d) Skupščina ugotavlja, da je investitor kljub težavam zadovoljivo rešil vprašanje strokovnih kadrov, potrebnih za obratovanje elektrarne. Številni razlogi, med nje gotovo sodijo taki, kot na primer varno obratovanje, obratovalna mobilnost in še drugi, so spodbudili skupščino, da je sprejela stališča, naj investitor izgradi stanovanja za vodilni in strokovni kader v bližnji okolici

elektrarne. Teh stališč investitor ni v celoti upošteval, kar bo verjetno povzročilo določene težave pri obratovanju. Glede na to menimo, da je investitor dolžan zagotoviti ustrezno mobilnost z drugimi ukrepi.

e) Končno ugotavljamo, da v obeh poročilih ni omenjena samoupravna organiziranost in vključitev elektrarne v energetske sistem. Menimo, da je potrebno zagotoviti tako organiziranost, ki bo v skladu s sedanjim energetskim sistemom, upoštevajoč določila zakona o združenem delu.

Predsednica Silva Jereb: Besedo ima tovariš Marjan Ašič, predstavnik Zveze vodnih skupnosti Slovenije.

Marjan Ašič: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Poročilo, ki je danes predloženo, smo v Zvezi vodnih skupnosti temeljito pregledali. K poročilu dajemo nekatere podatke o tem, kako je bilo vodno gospodarstvo vključeno v razreševanje te problematike in tudi nekatere poglede vodnega gospodarstva na probleme, ki so in ki še bodo nastali v zvezi z izgradnjo in obratovanjem Nuklearne elektrarne v Krškem.

Vodno gospodarstvo se je vključilo v priprave za izgradnjo nuklearke v Krškem že leta 1971, in sicer pri prvi predlokacijski razpravi. Lokacijska in tehnična dokumentacija je bila po našem mnenju pomanjkljiva in jo je predstavljala le dispozicija objektov ter splošni elaborat o gradnji nuklearke za 340 MW. Udeležencem vodnega gospodarstva je bila v začetku obravnava, tako zaradi predložene pomanjkljive dokumentacije kakor tudi zaradi popolnoma novega in nepoznanega objekta, ta problematika posebej predstavljena. V skrbi za najprimernejšo ureditev, je Vodno gospodarstvo Slovenije skupaj s predstavniki Vodnega gospodarstva SR Hrvaške obravnavalo to tematiko na številnih vodnogospodarskih razpravah. Rezultat tega dela je 53 pogojev s področja vodnega gospodarstva v lokacijskem dovoljenju, ki ga je izdal Republiški sekretariat za urbanizem Slovenije 8. 8. 1974. Ti pogoji so številni, to pa predvsem zaradi pomanjkljive lokacijske dokumentacije, zaradi česar ni bilo mogoče jasno predvideti vseh škodljivih posledic nuklearke za vodni režim.

Lokacijska dokumentacija je takrat vsebovala: smernice za izdelavo lokacijske dokumentacije, soglasja in mnenja, opis nuklearne elektrarne, značilnosti lokacije, urbanistično obdelavo lokacije, grafične priloge in seznam nekaterih študij. V vsej tej dokumentaciji ni bila zadovoljivo obdelana vodnogospodarska problematika oziroma niso bile izdelane tiste študije in raziskave, iz katerih ni bilo mogoče videti vpliv nuklearke na vodni režim. Kolikor toliko je bila zadovoljivo obdelana hidrologija visokih in nizkih voda Save in naravna temperatura Save, torej klasični podatki. Izdelana pa ni bila splošna vodnogospodarska rešitev celotnega območja v zvezi z lokacijo nuklearke, obdelan ni bil vpliv jezovne naprave na odsek Save pred jezom in na podtalnico Krškega polja, ni bil jasen način odvzema vode Save — celo odzemna količina še ni bila dokončno določena — in način vračanja tople vode. Predvsem pa ni bil obdelan vpliv kvalitete vode Save na hlajenje, način čiščenja sit, vpliv suspenzij na zanesljivost vtoka hladilne vode (in s tem na zanesljivost obratovanja), sploh pa ni bila obdelana toplotna bilanca in vpliv tople vode na Savo.

Pogoji lokacijskega dovoljenja zaradi tega med drugim zahtevajo celo vrsto dodatnih študij in raziskav, od katerih bi pretežna večina morala biti izdelana že v času priprave same lokacijske dokumentacije.

Vodno gospodarstvo meni, da še niso obdelana in dosledno rešena naslednja vprašanja:

1. Zablatenje dna in brežin Save v zajeznem prostoru in vpliv na dotok Save v podtalnico Krškega polja, ki se pretežno napaja s savsko vodo ravno na tem odseku.

2. Določitev presejne krivulje suspenzij, iz česar bi lahko natančneje določili količino materiala, ki se bo usedal v prostoru zajemnega objekta pred siti. Poznavanje količin in sestave tega materiala je potrebno zaradi določitve odvzema dnevne deponije, transporta, končnih deponij in zaradi očitve uporabnosti tega materiala oziroma vpliva deponij na okolico — smrad, onesnaženje voda in podobno. Za orientacijo samo še to, če se usede pred siti le 20 % suspenzij, ki jih vsebuje hladilna voda iz Save, bi lahko to znašalo dnevno 150 do 200 ton blata.

3. Motnje na zajemu hladilne vode in s tem na celotnem pogonu lahko nastanejo na samih sitih zajetja zaradi tvorbe alg sphaerotilus, ki kot sluz objamejo sita in jih je zelo težko čistiti. To čiščenje sit lahko zahteva tudi ustavitve pogona. Dosedanje ugotovitve opozarjajo, da je zamašitev mogoča v zelo kratkem roku, kar praktično onemogoča kontinuirano obratovanje nuklearke. Rast teh alg povzročajo predvsem organske snovi v vodi sami, k čemur precej prispeva tovarna celuloze in papirja v Krškem. Rešitev teh težav je verjetno potrebno iskati v čiščenju odplak te tovarne in Save sploh.

Količine in deponije za te alge so še nejasne in predstavljajo še nerešen problem.

4. Poleg 25 m³ hladilne vode potrebuje nuklearka tudi okoli 15 m³ tako imenovane »bistvene vode«, ki mora biti v vsakem primeru na razpolago, ker se uporablja za hlajenje predvsem ob ustavitvi nuklearke. V zvezi z zanesljivo zagotovitvijo te količine vode iz Save so bile proučene verjetnostne možnosti prekinitve tega vira zaradi potresa, poplav, porušenja pregrad in izjemno nizkih vod. Ni pa še odgovora na vprašanje, če je kvaliteta Save za te potrebe ustrezna in če ne bo povzročala kakšnih motenj v hladilnem sistemu.

5. Za podtalnico ni bilo dovolj natančno ugotovljeno začetno stanje režima pred gradnjo jezusa. Obstaja pa vseeno nekaj podatkov iz opravljenih vrtanj in iz prejšnjih raziskav. Podobno velja za raziskavo podtalnic dolvodno do nuklearke — levi breg Save, Zaprešič, Samobor, Zagreb.

6. V teku so stalne raziskave kakovosti voda — organska in anorganska onesnaženost. Pomembna ugotovitev teh raziskav je prisotnost kloridov, ki lahko škodljivo vplivajo na kovinske dele in velika prisotnost sulfatov, ki lahko ogrožajo posamezne betonske dele.

7. Toplotni ponor. Po lokacijskem dovoljenju bi morala nuklearka zagotoviti, da po premešanju tople hladilne vode in naravne savske vode, temperaturna razlika ne bi bila večja od $\Delta T = 2^\circ$ glede na temperaturo savske vode nad jezom pri sedanjem kakovostnem stanju Save oziroma, $\Delta T = 3^\circ \text{C}$ pri izboljššanem kakovostnem stanju na drugi oziroma tretji kakovostni razred. Hladilna voda se pri prehodu skozi kondenzatorje hladilnega sistema dogreje za $12,6^\circ$, ne glede na to, kakšna je temperatura Save nad jezom. Ker je Sava že dosegla temperaturo 24°C , je temperatura ponora, to je vode, ki pride iz nuklearke, lahko že $36,6^\circ \text{C}$. Ker so najnižji pretoki Save lahko tudi pod 40 m^3 na sekundo, obstaja upravičena bojazn, da bo $\Delta T = 2^\circ \text{C}$ težko doseči oziroma, da bo ta vpliv toplote večji.

Prav tako nejasno je tudi mesto popolnega mešanja tople vode s Savo.

Toplotni fizični model je pokazal drugačne razmere od pričakovanih, in sicer: topla voda se ne izliva v Savo na površino v obliki razširjenega curka s horizontalnimi izotermami, ampak v obliki ozkega curka z vertikalnimi izotermami, od vrha do dna z večjimi vrednostmi ob bregu. Topli curek se ostro loči od naravne hladne vode. To je sicer ugodno za živelj, ki potuje po vodi, neugodno pa za floro ob levem bregu. Širina curka tople vode in dolžina sta odvisni od velikosti pretoka; pri večjem pretoku je ožji in krajši in se voda hitreje ohladi, pri manjšem pretoku pa je curek širši in potek daljši. Dosedanje ugotovitve in nekatere izkušnje drugje pa dajo slutiti, da bo mesto mešanja daleč pod jezom, nekako 17 km ali več.

Po mnenju vodnega gospodarstva bi lahko bili škodljivi vplivi toplotnega ponora naslednji:

Povečana eutrofija (zagnitje) ob levem bregu Save. Zaradi močnega onesnaženja Save je ob višji temperaturi pričakovati pospešeno eutrofijo, pomanjkanje ali popolno izgubo kisika — mrtva cona na levem bregu, morda tudi smrad. Vpliv tople vode na podtalnico levega brega Save, tu gre za oskrbo od Brežic do Zagreba, ni razčiščena. Vpliv hladilnih celic na okolico, kot so ropot — 90 decibelov, rosenje, onesnaževanje vode do 500 m v okolico, izguba vode in velika potrošnja energije.

Vodno gospodarstvo se je vključevalo tudi v razreševanje problema čistilne naprave v tovarni Djuro Salaj v Krškem. To je bila ena izmed skupnih obveznosti nuklearke, tovarne Djuro Salaj in tudi vodnega gospodarstva. S to čistilno napravo naj bi omogočili stalni odvzem 25 m³ hladilne vode in 1,5 m³ bistvene vode za potrebe nuklearke. V skladu z lokacijsko odločbo, ki sem jo citiral, je nuklearka Krško dolžna sporazumno s tovarno Djuro Salaj Krško urediti dispozicijo in čiščenje odpadnih voda tovarne celuloze. Spomladi 1975 je razvojna služba tovarne Djuro Salaj izdelala prvi stroškovnik in predračun in ga v juniju tega leta posredovala Območni vodni skupnosti Dolenjske in Zvezi vodne skupnosti Slovenije s predlogom za sofinanciranje, 28. 11. 1975 pa je bila enaka vloga s programom izročena nuklearki Krško.

V letu 1976 je pristopila tovarna Djuro Salaj k rekonstrukciji tehnološkega postopka in k izgradnji prvega dela prve faze čistilnega postopka, ki pa ne zagotavlja izboljšanja stanja kakovosti vode Save za nemoten odvzem za potrebe nuklearke Krško. Izdano je bilo vodnogospodarsko soglasje, ki je pogojevalo izgradnjo čistilnih naprav tako, da pristopijo k sporazumu NEK, OVS Dolenjske, Zveza vodnih skupnosti ter Skupščina občine Krško, za izgradnjo tudi druge faze čiščenja.

Po opravljenih analizah reke Save in modelnih raziskavah so bili nuklearki Krško 18. 7. 1977 posredovani podatki o onesnaženju. V jeseni tega leta pa je bil pripravljen nov, revidiran program s stroškovnikom. Hkrati pa je bilo določeno, kaj predstavlja prva faza čiščenja in kaj druga.

18. 5. 1978 je bil na skupnem sestanku z Nuklearko Krško, Območno vodno skupnostjo Dolenjske, Zvezo vodnih skupnosti Slovenije, Vodnogospodarskim podjetjem Novo mesto in občino Krško ter tovarno Djuro Salaj dosežen sporazum o prvi fazi izgradnje. Načeloma pa je bilo dano soglasje o tretjinski udeležbi pri financiranju čistilnih naprav.

1. 6. 1978 pa je Zveza vodnih skupnosti Slovenije predložila prvi osnutek sporazuma o financiranju te čistilne naprave v višini 204 milijonov dinarjev.

Šele v juniju lanskega leta je bil po daljšem usklajevanju z nuklearko posredovan predlog samoupravnega sporazuma o združevanju sredstev za fi-

nanciranje izgradnje čistilnih naprav tovarne celuloze in papirja Djuro Salaj, Krško, celotni vodnogospodarski bazi Zveze vodnih skupnosti Slovenije, Območni vodni skupnosti Dolenjske in obema podpisnikoma NE Krško ter tovarni Djuro Salaj, Krško. Obveznosti samoupravnega sporazuma upoštevajo možnosti Zveze vodnih skupnosti Slovenije in tudi Območne vodne skupnosti Slovenije, to je, da vodarstvo sofinancira izgradnjo čistilne naprave z 10 milijardami starih dinarjev.

Sporazum je bil dokončno podpisan 24. 11. lanskega leta. Sedanja predračunska vrednost te čistilne naprave, na kateri se je medtem že pričelo intenzivno delati, je nekaj čez 54 milijard starih dinarjev.

Iz tega poročila je razvidno, da se je vodno gospodarstvo aktivno vključevalo v razreševanje problematike izgradnje nuklearke Krško. Razvidno pa je tudi to, da vodarji pri svojih zahtevah nismo bili dosledno upoštevani. Hvala lepa.

Predsednica Silva Jereb: Želi še kdo od delegatov besedo? (Ne.) Besedo dajem tovarišu Faturju.

Dr. Vladimir Fatur: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati. Pobuda delegata iz Brežic, da bi se pred pričetkom obratovanja nuklearke organiziral sestanek, je sprejeta. Sestanek bo organizirala NEK, navzoči pa bodo tudi predstavniki republiških komitejev.

Glede pripombe delegatov iz Krškega, da v poročilu niso omenjeni, bi v opravičilo navedel naslednje. To poročilo je tehnično-ekonomske narave, ni pa to poročilo o medsebojnih odnosih. Prav gotovo pa je bilo sodelovanje s Skupščino občine Krško ves čas več kot pozitivno in je od samega začetka pri delu pokazala neverjetno zrelost. Glede poročila predstavnika Zveze vodnih skupnosti Slovenije pa vas moram obvestiti, da je v Komiteju za energetiko Komisija za jedrsko varnost, ki vseskozi spremlja gradnjo objekta in v kateri se obravnavajo strokovna vprašanja. To pomeni, da se delo v nobeni fazi ne bo nadaljevalo brez predložitve ustrezne rešitve.

Zato v vseh ključnih fazah izredno dobro sodelujemo z Mednarodno atomsko agencijo, mnenja njihovih strokovnjakov pa so za nas velikega pomena. Moram povedati tudi to, da imajo zelo pozitivno mnenje o trenutnem stanju in o kvaliteti NEK, posebno pa o varnosti izgradnje tega objekta.

Predsednica Silva Jereb: Želi še kdo besedo? (Da.) Besedo ima tovariš Janez Dular, direktor Nuklearne elektrarne Krško.

Janez Dular: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Dovolite, da se zahvalim zboru za razpravo in za čas, ki ste ga namenili razpravi o našem objektu, in za pripravljenost seznaniti se s problematiko, ki smo jo navedli v naši informaciji, in ki nas je težila ter nas do določene mere še teži.

Povedal bi nekaj besed predvsem v zvezi z dovoljenji, s papirnato vojno, ki je vezana tudi na izgradnjo samega objekta. Nuklearna elektrarna Krško je praktično pred dograditvijo. Vsi varnostni in ostali potrebni sistemi za nemoteno obratovanje in za doseganje kritičnosti elektrarne in kasneje sinhronizacijo bodo v tem ali pa najkasneje v prihodnjem mesecu končani do te mere, da ne bo nobenega tehnično-tehnološkega zadržka, da ta objekt ne bi mogel

obratovati, vsaj poskusno. Vsak energetski objekt ima v začetku težave. Tako so imeli na primer podobne težave tudi v Šoštanjju in drugod, tem težavam pa se tudi v nuklearni ne bomo mogli izogniti.

V zadnjem času se v Komisiji za jedrsko varnost SR Hrvaške postavlja vprašanje čiščenja vse savske vode. Meni, kot poslovodnemu organu v tej elektrarni in mojemu namestniku v SR Hrvaški je bila postavljena zahteva, da morava urediti to stvar do kritičnosti, ker sicer Hrvaška ne bo dala soglasja za obratovanje jedrske elektrarne. Pod takimi pogoji jedrska elektrarna ne bo začela z obratovanjem še dve leti ali pa še več, ker če Slovenija in Hrvaška nista uspeli urediti vprašanja čiščenja savske vode v zadnjih desetih ali pa petnajstih letih, je to nemogoče zahtevati od jedrske elektrarne v prihodnjih 15 ali pa 20 dneh.

Ne bi se spuščal v strokovno razpravo s predstavnikom Zveze vodnih skupnosti, želel pa bi reči samo naslednje. Res je, da je veliko lokacijskih pogojev glede vode. Moram reči, da nuklearna elektrarna izpolnjuje in da bo izpolnjevala vse lokacijske pogoje glede vode, ne more pa izpolnjevati novih pogojev, ki se zahtevajo pred vsako fazo puščanja reaktorja. Tak primer je bil, ko so bile pred polnitvijo reaktorja z gorivom postavljene nove zahteve. Sedaj pa se ponovno srečujemo z novimi zahtevami glede kritičnosti, sinhronizacije in tako naprej. Ponojno poudarjam, da bo nuklearna elektrarna izpolnila vse lokacijske pogoje in pogoje, ki so bili dani na osnovi lokacijskih pogojev v gradbenih dovoljenjih, pa tudi kasnejše pogoje, o katerih smo se sporazumeli na raznih strokovnih forumih. Nemogoče pa je, da nuklearna elektrarna izpolni vse pogoje, ki se ji nalagajo tik pred začetkom obratovanja. Takih pogojev, kot je zahteva po celotnem čiščenju Save, pa nuklearna elektrarna ne more v nobenem primeru izpolniti.

Glede mešanja tople in hladne vode, to je vprašanje, ki ga je zastavil predstavnik Zveze vodnih skupnosti, vas moram obvestiti, da strokovnjaki še do danes niso enotnega mnenja o tem, ali naj bi se doseglo mešanje na čim krajšem razmaku od izpusta ali pa naj bi se pustil tok tople vode čim dlje, da bi se obe vodi čim bolj počasi mešali. Nuklearna elektrarna je pripravljena za prvo ali pa drugo rešitev, samo povedati je treba, katera rešitev bi bila najboljša. Ustrezne analize še nimamo, mogoča pa je prva in druga rešitev. Mešanje tople in hladne vode je mogoče doseči pred izlivom Krke, možno pa je, da imamo topli rep praktično do Zagreba in še naprej. To je tudi ena od spornih točk med strokovnjaki Hrvaške in Slovenije, kajti interes Slovenije ni skladen z interesom Hrvaške.

Vse te podatke sem vam navedel zato, da boste seznanjeni s strokovnimi razpravami, ki potekajo glede nuklearne in zato, da vas seznanimo s tem, da bomo izpolnili vse lokacijske pogoje, določene z gradbenimi dovoljenji.

Predsednica Silva Jereb: Želi še kdo besedo? (Da.) Besedo ima tovariš Pavel Kunc, direktor Savskih elektrarn Ljubljana.

Pavel Kunc: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Ko smo pred desetimi leti zastavili tako zelo ambiciozen program, da stopimo v atomski klub, nismo imeli ne zakonodaje ne ustrezno urejenih predpisov in ne strokovnjakov. Imeli smo le nekaj strokovnjakov na fakulteti, ki pa so več ali manj delali na šolski način in se še niso soočali s tako težkimi zadevami kot je energetski nuklearni objekt.

Hkrati z gradnjo tega objekta pa smo z veliko strpnostjo vse slovenske javnosti, družbenopolitičnih organizacij in strokovnih organizacij gradili tudi nas same. Zato mnogokrat prihaja do razkorakov, kot je trenutno z Zvezo vodnih skupnosti. Pomembni problemi so bili v tem obdobju rešeni, kljub temu pa imajo delegati občutek, da smo vse to delali amatersko, rekel bi naivno; vendar ni tako. Delali smo po naših najboljših močeh, na podlagi znanja in spoznanj. Pomagali smo si z vsemi mednarodnimi inštitucijami in strokovnjaki, zaključili smo gradnjo objekta, ki ga je naša družba drago plačala, ker smo kupili tudi vse tuje znanje.

Želim se zahvaliti vsem sodelujočim v republiki, ki so z razumevanjem sprejemali ta objekt, pomemben za prihodnje reševanje naše energetske situacije. Če se pred leti ne bi odločili za gradnjo NEK, bi nam ponovno grozil mrk iz leta 1973. Vabim vas, da si ogledate ta objekt. Nedavno so bili na obisku tudi člani Sveta republike, ki so rekli, da če bi jih že prej povabili, bi bila marsikatera grenka in ostra beseda na račun tega objekta že v kali zatrta.

Predsednica Silva Jereb: Želi še kdo besedo? (Ne.) Menim, da smo dobili popolno informacijo o graditvi in planu dograditve Nuklearne elektrarne Krško. Tudi mi se vsem zahvaljujemo za dobro opravljeno nadpovprečno zahtevno strokovno delo, ki je bilo v tem času opravljeno, ne glede na težave, ki so in ki še bodo spremljale obratovanje te elektrarne.

Če ne želi nihče več besede, potem predlagam zboru, da sprejme naslednji sklep:

Zbor občin sprejema informacijo o graditvi in planu dograditve Nuklearne elektrarne Krško in ugotovitve ter mnenja Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije. Ob tem pa zbor poudarja, da je pri gradnji podobnih objektov v prihodnje potrebno zagotoviti že v fazi proučevanja investicije, da se ugotovljene težave in problemi, ki izhajajo iz informacije, ne bi ponavljali oziroma, da bi se ponavljali le v najmanjši možni meri.

Dolžni bi bili k temu dodati še delovni sklep o tem, da bi Izvršni svet skrbel za to, da se nerazčiščena in nerešena vprašanja med zainteresiranimi subjekti čimbolj sproti uresničujejo glede na razpravo. Ker pa smo dobili zagotovilo tako od tovariša Dularja kot od tovariša Faturja, menim, da lahko zbor ugotovi pripravljenost obeh strani, da te pobude tudi zares uresničijo.

Želi o takem sklepu kdo razpravljati? (Ne.) Če ne, potem prosim, da glasujete! Kdor je za, naj prosim glasuje! (55 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlagani sklep.

Prehajamo na 5. točko dnevnega reda, to je na osnutek zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o stanovanjskih razmerjih.

Osnutek zakona je Skupščini predložil v obravnavo Izvršni svet in za svojega predstavnika določil tovariša Maverja Jerkiča, namestnika predsednice Republiškega komiteja za varstvo okolja in urejanje prostora, ki ga prosim, da povzame besedo.

Maver Jerkič: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! V razpravi v zborih Skupščine lanskega leta v juniju, ko je bil obravnavan osnutek zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o stanovanjskih razmerjih, je bilo poudarjeno, da je potrebno spremembam in dopolnitvam iz

zakona dosledno izpeljati načelo, da stanovanjska pravica izhaja iz dela in solidarnosti ter da je v celoti odnosov na področju stanovanjskih razmerij potrebno upoštevati samoupravne družbenoekonomske odnose, ki jih vzpostavlja nov zakon o stanovanjskem gospodarstvu.

Predlagatelju je bilo naloženo, da pripravi nov osnutek, ob upoštevanju pripomb, mnenj in predlogov zborov Skupščine in pripomb in razprave delegatov na sejah zborov. Pri pripravi osnutka zakona je predlagatelj sledil usmeritvam iz teh razprav, prav tako pa je upošteval tudi vrsto predlogov sodišč, javnega tožilstva, javnega pravobranilstva in družbenega pravobranilca samoupravljanja.

Osnutek zakona odpravlja pridobitev stanovanjske pravice na družbenem stanovanju na podlagi stanovanjske pogodbe in tak način urejanja stanovanjskih razmerij ohranja le za stanovanja v lasti občanov.

Večina zadev — vendar premalo dosledno, na kar je opozorila razprava o tem osnutku — je prenesena v samoupravno urejanje v temeljne organizacije združenega dela, skupnost stanovalcev in samoupravno stanovanjsko skupnost. Predlagatelj se strinja, da bo glede na rešitve, ki jih je predlagal, potrebno, da glede dodelitve stanovanja in prenehanja stanovanjskega razmerja skrči določbe v zakonu na najnujnejši obseg, s tem da delavci v temeljnih organizacijah združenega dela in delovnih skupnostih odločajo o tem skladu s svojimi samoupravnimi splošnimi akti.

Poglavje o vzdrževanju in popravilu stanovanja in spreminjanju stanovanjskih prostorov v druge namene, bo potrebno zlasti z vidika pravic, dolžnosti in odgovornosti stanovalcev pri vzdrževanju in upravljanju s stanovanji, uskladiti z zakonom o stanovanjskem gospodarstvu. Dosledneje in jasneje je potrebno v zakonu razmejiti odnos med stanovanjsko pravico in stanovanjskim razmerjem.

Po osnutku pridobi občan pravico do vselitve v stanovanje v družbeni lastnini na podlagi pravno močne odločbe o dodelitvi stanovanja, pred vročitvijo odločbe pa plača sredstva lastne udeležbe, stanovanjsko razmerje pa sklene potem, ko podpiše izjavo, da bo uporabljal stanovanje v skladu s samoupravnimi splošnimi akti skupnosti stanovalcev in ko se bo vselil v stanovanje. Delegati so menili, da ob tej novi ureditvi ni jasno razmejen odnos med stanovanjsko pravico in stanovanjskim razmerjem, predvsem pa ni jasno, kdaj pridobi občan pravico do vselitve v stanovanje, ali ko pridobi stanovanjsko pravico, ali ko nastane stanovanjsko razmerje. Predlagatelj se strinja z mnenjem Zakonodajno-pravne komisije, da občan pridobi stanovanjsko pravico na stanovanju v družbeni lastnini pred vselitvijo v stanovanje, na podlagi pravno močne odločbe o dodelitvi stanovanja in vplačila lastne udeležbe ter izjave. Takšna ureditev bi jasneje opredelila položaj imetnika stanovanjske pravice glede njegovih pravic in dolžnosti.

V razpravi je bilo zastavljeno vpražanje, ali je zaostrovanje pogojev za ohranitev stanovanjske pravice potrebno predvsem v primeru, ko je bilo zakoncu in drugim uporabnikom po smrti imetnika stanovanjske pravice dodeljeno drugo primerno stanovanje, ali ko je bilo tako stanovanje dodeljeno imetniku stanovanjske pravice zanj in za uporabnike in se mora v obeh primerih do dodelitve primerne stanovanja izprazniti dosedanje stanovanje. Mnenja so bila, da že zakon o stanovanjskem gospodarstvu precej zastruje pogoje za pridobitev stanovanjske pravice in da je ob intenzivni zidavi stanovanj res vpražanje, ali se stanovanjski primanjkljaj povečuje v taki meri,

da so vse te zaostritve smiselne. Predlagatelj meni, da so pripombe upravičene in da je o tem potrebno izpeljati širšo razpravo v občinah, na podlagi katere bodo oblikovana stališča do predlaganih rešitev.

V zakonu naj bi se tudi na ustrezen način opredelila začasna uporaba stanovanj za nosilce družbenih funkcij za čas opravljanja družbene funkcije, kar doslej v osnutku ni bilo urejeno.

Različna so bila mnenja, kaj naj se po osnutku zakona šteje za stanovanje; predlagano je bilo, naj predlagatelj to vprašanje posebej prouči. Postavljeno je vprašanje, ali sprememba drugega odstavka 4. člena zakona o stanovanjskih razmerjih, ki določa, da se za stanovanje ne štejejo prostori, ki se v sezoni ali od časa do časa uporabljajo za počitek ali oddih — to so počitniška stanovanja in vikendi — ne posega preveč v pravno varnost delovnih ljudi in občanov. Počitniške hišice in počitniška stanovanja so bila zgrajena na zato posebej določenih zemljiščih in v skladu z ustreznimi predpisi. Dejstvo pa je, da te hiše oziroma stanovanja marsikdaj presegajo kriterije za standardno stanovanje, v nekaterih primerih pa za lastnike pomenijo vir dohodka, kar bi bilo potrebno sankcionirati z ustreznimi ukrepi davčnega sistema,

Odbori so bili mnenja, da je potrebno vsestransko oceniti in ugotoviti, kakšne bodo posledice predlaganih ukrepov. Šele na podlagi take analize se bo mogoče opredeliti o ustreznosti predvidenih rešitev. Kriterije in pogoje, kdaj se počitniška hišica oziroma počitniško stanovanje šteje za stanovanje, pa bi bilo treba bolj celovito opredeliti, ob tem pa določiti tudi ustrezno uporabno površino takega stanovanja oziroma hiše. Na podlagi teh pogojev in kriterijev naj bi občinske skupščine s svojimi odloki podrobneje določile, kdaj ti prostori z vidika kraja bivališča lastnika, funkcionalnosti in podobno niso primerni za stalno bivanje.

Glede na izražena mnenja bo potrebno analizirati stanje na področju počitniških hiš in stanovanj ter z vidika stanovanjskega gospodarstva ugotoviti, v katerih primerih počitniška hiša oziroma počitniško stanovanje ni namenjeno zgolj oddihu in počitku, pač pa se v resnici po vseh kriterijih lahko šteje za stanovanje, primerno za stalno bivanje. Taka analiza je potrebna predvsem zato, ker so lastniki takih stanovanj oziroma stanovanjskih hiš v neenakopravnem položaju do tistih lastnikov stanovanj in stanovanjskih hiš, ki so po 12. in 13. členu zakona o stanovanjskih razmerjih dolžni izprazniti stanovanje v primeru, če uporabljajo dvoje ali več stanovanj.

V osnutku ponujene kriterije bo potrebno ponovno proučiti in predlagati ustrežnejše rešitve, pri tem pa predvsem upoštevati pravno varnost občanov, ki so zgradili počitniške hišice oziroma počitniška stanovanja v skladu z veljavnimi predpisi. Vsa druga vprašanja, ki zadevajo davčno politiko in premoženjsko pravna razmerja, pa se ne urejajo s tem zakonom.

Skupnost socialnega varstva je predlagala, naj se štejejo za stanovanje tudi domovi upokojencev. Delovna telesa Skupščine so bila mnenja, da takšna ureditev ni sprejemljiva in da upokojenci v domovih ne pridobivajo stanovanjske pravice. Proučiti pa bi bilo potrebno vprašanje o možnosti subvencioniranja stanarine z vidika izenačevanja imetnikov stanovanjske pravice z oskrbovanci v domovih oskrbovancev.

Ustavno sodišče je opozorilo, da določba 3. odstavka 67. člena zakona o stanovanjskih razmerjih, po kateri imetniku stanovanjske pravice, ki je dopolnil 10 let delovne dobe, od tega pet let neprekinjeno pri stanodajalcu, ni mogoče odpovedati stanovanjske pravice, ni v skladu z ustavo in z zakoni opre-

deljenim položajem delavca v združenem delu. Delavec, ki ima 10 let delovne dobe, je tudi 10 let prispeval sredstva za stanovanjsko izgradnjo, ne glede na to, v kateri organizaciji združenega dela je delo opravljal in združeval sredstva.

Delovna telesa Skupščine so v zvezi s tem predlogom menila, da stališče Ustavnega sodišča SR Slovenije dosledno uveljavlja stanovanjsko pravico kot pravico, pridobljeno iz dela, vendar so bila mnjenja, da dosedanja rešitev upošteva dejanske razmere v organizacijah združenega dela, da je bila taka odločba sprejeta prav na zahtevo Zbora združenega dela in da bi bilo treba to vprašanje razreševati v medsebojnih odnosih v organizaciji združenega dela. Zakon pa naj bi vseboval napotilno normo, da se to vprašanje uredi s samoupravnimi splošnimi akti.

Predlagatelj meni, da je treba v skladu s stališči delovnih teles Skupščine dopolniti osnutek zakona. Ustavno sodišče SR Slovenije je tudi opozorilo, da sedanja ureditev pravic občanov — lastnikov stanovanj, katerih stanovanja so zasedena, in na katerih imajo občani stanovanjsko pravico, omejuje lastnike stanovanj, ki imajo majhno možnost, da bi se vselili v svoje stanovanje. Vprašljivo je, ali je takšno ureditev še mogoče šteti za izvedbo drugega odstavka 206. člena ustave SR Slovenije, po kateri se z zakonom uredi pravica občana do uporabe stanovanja, na katerem ima lastninsko pravico. Zato meni, da bi bilo potrebno sedanjo zakonsko ureditev dopolniti v tej smeri, da bi prišlo do postopnega prenehanja stanovanjske pravice na lastniških stanovanjih na ta način, da bi se zožil krog upravičencev, ki po smrti imetnika stanovanjske pravice ali v primeru, ko ta trajno neha uporabljati stanovanje, zadrže pravico uporabljati taka stanovanja.

Delovna telesa Skupščine so soglašala s predlogom in razlogi, ki jih je navedlo Ustavno sodišče, s čimer se strinja tudi predlagatelj.

Nekateri odbori so opozorili, da v osnutku ni nobenih sprememb v zvezi s podstanovalci, čeprav je bilo v dosedanjih razpravah predlagano, da jih je treba zaščititi pred izkoriščanjem. Predlagatelj meni, da naj se v zakonu da pooblastilo občinam, da podrobneje opredelijo elemente podstanovskih razmerij, zlasti glede zagotavljanja minimalnih stanovanjskih pogojev podstanovalec — najvišje ravni podstanarine in podobno.

Predlagatelj je proučil vse pripombe k osnutku zakona iz dosedanje razprave, tako tiste, ki so načelne narave kot tudi po členih in se z večino pripomb strinja. Meni pa, da bo potrebno nekatera vprašanja še proučiti in analizirati.

Predlagatelj se strinja, da gre za pomemben sklop vprašanj in odnosov, ki jih je treba v zakonu spremeniti, zato je potrebna širša razprava, s tem da se zavezuje, da bo pripravil prečiščeno besedilo zakona z upoštevanjem pripomb iz dosedanje razprave. Sklepanje o osnutku zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o stanovanjskih razmerjih naj se zato odloži in s tem omogoči širša razprava in nato priprava prečiščenega besedila. Hvala lepa.

Predsednica Silva Jereb: Osnutek zakona je bil objavljen v Poročevalcu št. 10. Kot gradivo ste prejeli tudi obvestilo Ustavnega sodišča, o čemer je pravkar govoril tovariš Jerkič.

Osnutek zakona so obravnavali Odbor za družbenopolitični in komunalni sistem, Odbor za urbanizem, stanovanjsko-komunalna vprašanja in varstvo okolja, Komisija za pravosodje, Komisija za volitve, imenovanja in administrativne zadeve in Zakonodajno-pravna komisija, ki so zboru tudi pismeno poročali. Želijo poročevalci besedo? (Ne želijo.)

Danes ste na klop dobili tudi predlog vsebinskega sklepa, ki je bil pripravljen na osnovi dosedanje razprave v delovnih telesih zbora in Skupščine in ki se skuša opredeliti do najpomembnejših vprašanj v tem osnutku zakona. Ta sklep naj bi po današnji razpravi sprejel tudi naš zbor.

Prav tako ste dobili predlog stališč Družbenopolitičnega zbora, ki obravnava ta akt v skladu z 72. členom poslovnika Skupščine SR Slovenije, tako da daje o njem pristojnima zboroma svoja stališča.

Pričenjam razpravo. Besedo ima tovarišica Vera Vojska, delegatka iz občine Domžale.

Vera Vojska: Ker smo dobili odgovore na zastavljena vprašanja, ni potrebno, da bi razpravljala.

Predsednica Silva Jereb: Besedo ima tovariš Alojz Gostenčnik, delegat iz občine Radlje.

Alojz Gostenčnik: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Mnenja smo, da naj se določba tretjega odstavka 67. člena smiselno uporablja tudi v bodoče. To utemeljujemo s tem, da je sistem financiranja stanovanjske izgradnje kljub uvedbi lastne udeležbe takšen, da narekuje odvisnost delavca od konkretne delovne organizacije. Lastna udeležba je po zakonu vračljiva v desetih letih, kar se ujema tudi z dobo, ki jo določa 67. člen zakona o stanovanjskih razmerjih. Tudi sredstva vzajemnosti so za organizacije združenega dela vračljiva oziroma jih moramo vračati. To pomeni, da morajo so-delavci iz konkretne delovne organizacije ta sredstva še nadalje izločati iz čistega dohodka.

Nadalje menimo, da je potrebno določbe 67. člena zakona o stanovanjskih razmerjih določeno dobo smiselno uporabljati tudi zato, da se v praksi izognemo nekaterim negativnim posledicam, kot na primer dejstvo, da se nekdo v želji, da pridobi pravico do stanovanja, zaposli v katerikoli OZD; ko pa stanovanje pridobi, zapusti delovno skupnost, še nadalje pa obdrži stanovanjsko pravico. Ne nazadnje je potrebno upoštevati tudi to, da je fluktuacija marsikje izredno visoka in da pogosto ne upoštevamo velikih stroškov fluktuacije.

Glede pripombe k 8. členu zakona o stanovanjskih razmerjih smo bili mnenja, da so ugotovitve Ustavnega sodišča povsem pravilne. Zakon je potrebno spremeniti v tem smislu, da bo ta tudi v praksi izvedljiv ter da bo spodbuden za občane, ki želijo na ta način reševati svoj stanovanjski problem.

Predsednica Silva Jereb: Besedo ima tovariš Matija Šerak, delegat iz občine Murska Sobota.

Matija Šerak: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Skupina delegatov je obravnavala osnutek zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o stanovanjskih razmerjih in ima naslednje pripombe:

K 2. členu: Uveljavi naj se variantno določilo 4. točke zakona o stanovanjskih razmerjih.

K 3. členu: Uveljavi naj se predlagana varianta spremenjenega besedila 5. člena zakona. Prikazovanje oziroma dokazovanje prispevka za pokrivanje stroškov skupnega življenja, je bilo vedno dvomljivo.

K 14. členu: v 25. členu zakona bi bilo potrebno vnesti določilo, da je stanovanje mogoče zamenjati le s soglasjem stanodajalca. Sedanja določila nam-

reč omogočajo zamenjavo stanovanj brez soglasja stanodajalca, kar v praksi omogoča izkoriščanje na račun družbenega premoženja in težave zlasti pri kadrovskih stanovanjih.

K 23. členu: Uveljavi naj se varianta, to je, črta naj se 29. člen zakona o stanovanjskih razmerjih. Zakon o stanovanjskem gospodarstvu predvideva ustanovitev posebnih sodišč za področje stanovanjskega gospodarstva, ki je bilo do sedaj v pristojnosti sodišča združenega dela. Sodišče združenega dela naj bi v končni fazi odločalo o ugovorih oziroma pritožbah. Obravnava na kakšnem posebnem organu stanovanjske skupnosti bi imela za posledico dolgotrajnost postopka oziroma dokončne rešitve ugovora.

K 24. členu: Črta naj se 40. člen zakona. Predlagano spremenjeno besedilo 40. člena ni v skladu z zakonom o stanovanjskem gospodarstvu in družbenim dogovorom glede razpolaganja in odločanja o dodeljevanju solidarnostnih stanovanj, zlasti pa ne glede stanovanj mladih družin, ki so pridobile stanovanjsko pravico za določen čas, prav z namenom, da jim temeljna organizacija združenega dela v tem času zagotovi drugo stanovanje.

K 33. členu: Uveljavi naj se variantno določilo.

K 35. členu: Besedilo 4. točke 59. člena naj ostane nespremenjeno. Določilo 4. točke omogoča začasno kreditiranje s strani imetnika stanovanjske pravice v primeru, da skupnost stanovalcev nima dovolj sredstev za združevanje, po pravilo pa je nujno.

K 45. členu: Besedilo 4. odstavka naj ostane nespremenjeno. S sklenitvijo pogodbe je mogoče hitreje reševati morebitne kasnejše spore.

Predsednica Silva Jereb: Besedo ima tovariš Ciril Koprive, predstavnik Skupnosti socialnega varstva Slovenije.

Ciril Koprive: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! V Skupnosti socialnega varstva Slovenije smo že ob obravnavi izhodišč za oblikovanje novih družbenoekonomskih odnosov v stanovanjskem gospodarstvu, predvsem pa ob sprejemanju zakona o stanovanjskem gospodarstvu, posebej obravnavali nekatera vprašanja, ki so bila, po naši oceni, izredno pomembna tudi za zagotovitev celovite socialne varnosti delavcev in občanov, ki si sami te ne morejo zagotoviti s svojim delom in rezultati svojega dela. Tedaj smo posebej in skrbno ocenili oblike, vsebino in način zagotavljanja sredstev za reševanje stanovanjskih vprašanj posameznih kategorij delavcev in občanov, ki si sami s svojimi sredstvi, pa čeprav ob pomoči družbe, ne morejo zadovoljivo rešiti svojega stanovanjskega vprašanja, kar pomeni, da je še vedno potrebno združevati sredstva na osnovi solidarnosti in jih nameniti za reševanje stanovanjskih vprašanj nekaterih, posebej v zakonu o stanovanjskem gospodarstvu navedenih kategorij oseb, kot so invalidi, starejši ljudje in drugi.

Navedena in še druga izhodišča so bila v Skupnosti socialnega varstva Slovenije ves čas prisotna tudi ob obravnavanju osnutka zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o stanovanjskih razmerjih, v katerem bi se morala ta načela bolj konkretno odražati tudi v vsebini stanovanjske pravice na stanovanjih, ki so družbena lastnina oziroma, da bi morali v zakonu določeneje opredeliti način pridobitve stanovanjske pravice v stanovanjih, zgrajenih z družbeno pomočjo, V kolikor bi se opredelili, kar podpiramo, da bi o teh stanovanjih še nadalje odločali na nivoju občine, konkretnije pa bi bilo treba tudi v osnutku zakona opredeliti, katera vprašanja na področju stanovanjskih razmerij bomo

razreševali s samoupravnimi sporazumi v organizacijah združenega dela, katera pa s predpisi in dogovori izven organizacij združenega dela.

O tem in še o drugih vprašanih smo razpravljali na dveh sejah Izvršnega odbora Skupščine Skupnosti socialnega varstva Slovenije, in sicer prvič dne 21. maja, drugič pa 29. junija, ko smo o spremembah in dopolnitvah zakona razpravljali skupno z Izvršnim odborom Zveze stanovanjskih skupnosti Slovenije.

Na osnovi razprave na obeh sejah je Izvršni odbor Skupnosti socialnega varstva Slovenije sprejel naslednje sklepe:

1. V osnutku zakona predlagatelj zakona ni upošteval pripombe Skupnosti socialnega varstva, naj bi se domovi za upokoјence šteli za stanovanje posebne vrste, saj je ocenil, da ti domovi služijo posebnemu namenu in da zanje velja poseben režim, saj se imetniki stanovanjske pravice, ki odidejo v domove za upokoјence, tudi vračajo v svoja stanovanja.

V Skupnosti socialnega varstva Slovenije pa na osnovi podatkov ugotavljamo, da se le redki starostniki vračajo iz domov za upokoјence v svoja stanovanja, ki so jih običajno zapustili zaradi svoje starostne onemoglosti ali bolezni, v svojih stanovanjih pa tudi niso imeli potrebne nege in oskrbe, ki jo lahko nudijo domovi za upokoјence. Ti domovi so torej postali za večino starostnikov, teh pa je v slovenskih domovih za upokoјence prek 8200, dejansko tudi stanovanjski prostor, ki ima vse oziroma skoraj vse elemente stanovanja.

Če zakon teh domov, ki so bili zgrajeni predvsem s solidarnostnimi sredstvi v okviru Skupnosti pokojninsko-invalidskega zavarovanja Slovenije, ne bo vnesel v osnutek zakona oziroma v sam zakon, in bi jih opredelil kot stanovanje posebne vrste, ne bo imelo bivanje v domu nobenih pravnih posledic za imetnika stanovanjske pravice, tako da bodo ti lahko še nadalje oddajali svoja stanovanja v podnajem. S tem pa bo onemogočeno stanodajalcu, da bi izpraznjena stanovanja oskrbovancev, če bi se le-ti sami odločili, na primer po 6 mesecih bivanja v domu, da se za stalno preselijo v dom upokoјencev, dodelil upravičenim prosilcem.

Na osnovi opredelitve domov kot stanovanj posebne vrste pa bi lahko imetniki stanovanjske pravice, ki so prejeli družbeno denarno pomoč oziroma subvencije k stanarini, to prejeli osebno v roke tudi po preselitvi v dom, da bi s temi sredstvi doplačevali k svoji oskrbnini v domu, ki jo kar v 69 % v celoti krijejo občinske skupnosti socialnega skrbstva.

2. Primerno bi bilo proučiti, ali ne bi 3. in 9. člen osnutka zakona združili v skupen člen, saj gre za podobno vsebino.

3. Primerno bi bilo proučiti možnost, da bi se iz sredstev organizacij združenega dela oziroma iz skupnih sredstev dodelil razvezanemu zakoncu ustrezen stanovanjski prostor, saj drugi zakonec, ki ostane z otroki v dosežanem skupnem stanovanju, tega ni sposoben rešiti, kar gre običajno na škodo vzgoje in varstva otrok.

4. Potrebno bi bilo z odloki občinskih skupščin dokončno rešiti vprašanje podnajemništva, saj podnajemniška razmerja pomenijo priložnost za izkoriščanje delavcev in občanov, ki so prevečkrat v osebni stiski.

5. Pri opredelitvi, kdaj se počitniška hiša ali počitniško stanovanje šteje za stanovanje po zakonu o stanovanjskih razmerjih, je potrebno upoštevati tudi oddaljenost vikendov od stalnega prebivališča lastnika oziroma od kraja, kjer lastnik dela ter njegova namembnost. Vikenda po zakonu ni mogoče označiti kot stanovanjskega prostora tudi z več kot 50 m² stanovanjske površine, če je

le-ta v upravljanju organizacije združenega dela, družbenopolitičnih organizacij ali društev, ki so namenjena za oddih in rekreacijo delavcev. Z ne dovolj proučenimi rešitvami bi lahko bistveno škodili delavskemu turizmu in onemogočili ceneno letovanje delavcev in občanov.

6. Primerno bi bilo proučiti, ali ne bi prosta hišniška stanovanja in druge skupne prostore, ki jih stanovalci ne uporabljajo, le namenili za vzgojno varstvene namene. Tako bi tudi v bodoče pri pomanjkanju sredstev za te namene verjetno enako uspešno reševali vprašanje otroškega varstva.

Na osnovi teh in še drugih manj pomembnih pripomb izvršni odbor predlaga, da bi se te pripombe upoštevale že ob sprejemanju osnutka. Ob tem pa je izvršni odbor tudi ocenil, da bi bilo primerno priložiti besedilo celotnega osnutka, ker bi bila tako razprava bolj celovita in vsebinska.

Oba izvršna odbora sta bila na seji 29. junija tudi seznanjena s predlogom, da osnutka v tem mesecu še ne bi sprejeli, da bi lahko predlagatelj temeljito proučil številne pripombe. Izvršni odbor skupnosti se z navedenima predlogoma strinja, kar bo predlagal tudi v sprejem skupščini Skupnosti socialnega varstva, ki se bo sestala na seji 10. julija, in kot četrti zbor slovenske Skupščine obravnavala osnutek tega zakona. Hvala lepa!

Predsednica Silva Jereb: Želi še kdo besedo? (Ne.) Pismenih prijav ni več.

Če ne želi nihče več razpravljati, potem zaključujem razpravo in predlagam, da glede na današnjo razpravo in glede na poročila naših delovnih teles in mnenja predlagatelja danes ne zaključimo razprave o spremembah in dopolnitvah zakona o stanovanjskih razmerjih. Upam, da ste sklep lahko prebrali. Kdor je torej za tak sklep, naj prosim glasuje! (52 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlagani sklep.

Prehajamo na 6. točko dnevnega reda, to je na predlog zakona o investicijskih vlaganjih SR Slovenije v graditev objektov in nabavo opreme v obdobju od leta 1981 do leta 1985.

Predlog zakona je Skupščini predložil v obravnavo Izvršni svet in za svojega predstavnika določil tovariša Petra Bekeša, namestnika republiškega sekretarja za pravosodje, upravo in proračun. Prosim tovariša Bekeša, da pozvame besedo!

Peter Bekeš: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Na kratko bi obrazložil nekatere stvari. Predlog zakona je, kot ste videli, v programskem delu v bistvu enak osnutku. Pri pripravi predloga smo proučili vse pripombe in predloge iz razprave o osnutku zakona, vendar jih ni bilo mogoče upoštevati, ker bi to pomenilo širjenje predlaganega programa investicij in s tem povečanje obsega potrebnih sredstev.

Temeljna usmeritev zakona je predvsem v zmanjšanju vlaganj v gospodarske investicije v okviru možnosti republiškega proračuna. Za te možnosti vemo, da se zmanjšujejo relativno in absolutno. Večji del investicij na posameznih področjih se opušta in prenaša v naslednje srednjeročno obdobje po letu 1985. Tako ta program predvideva samo nadaljevanje najnujnejših, že v prejšnjem srednjeročnem obdobju začetih gradenj in le nekaj novih, ki jih glede na ugotovljene družbene potrebe ni več mogoče odlagati. Vse te inve-

sticije so v predlogu zakona pregledno izkazane, v skladu s pripombami, danimi ob osnutku.

Pri obravnavi predloga zakona sta Odbora za finance Zbora združenega dela in Zbora občin na sejah opozorila na skladnost določb 5. in 8. člena predlaganega zakona. Oba odbora sta menila, da so določbe omenjenih dveh členov časovno neuskklajene in da mora biti znesek neporabljenih sredstev, ki se prenaša v naslednje leto, ko pride do take situacije, znan že ob predložitvi predloga zakona v proračunu SR Slovenije za prihodnje leto, torej ob koncu koledarskega leta.

Upošteva je to, smo predložili amandma k 8. členu zakona, ki določa, da Izvršni svet Skupščine SR Slovenije poroča o izvršitvi del in porabi sredstev za izvrševanje programa Skupščini SR Slovenije vsako leto ob predložitvi zakona o proračunu za naslednje leto, dokončno pa ob predložitvi predloga zakona o zaključnem računu proračuna SR Slovenije za preteklo leto, ker je pač šele takrat mogoče dobiti dokončne podatke.

Dovolite mi, da v imenu Izvršnega sveta predlagam, da s predloženim amandmajem dopolnjen predlog zakona sprejmete. Hvala lepa.

Predsednica Silva Jereb: Predlog zakona ste dobili, dobili ste tudi amandma, ki ga je pravkar obrazložil tovariš Bekeš. Predlog zakona sta obravnavala Odbor za finance in Zakonodajno-pravna komisija, ki sta zboru predložila pismeni poročili. Želita poročevalca besedo? (Ne.)

Pismenih prijav za razpravo ni. Želi kdo besedo? (Ne.) Dobili pa smo vprašanje skupine delegatov iz občine Velenje, ki želijo zagotovilo, da je predlog zakona v celoti usklajen z resolucijo. Glede na uvodno besedo tovariša Petra Bekeša menimo, da je to urejeno.

Če ne želi nihče razpravljati, prehajamo na glasovanje. Najprej dajem na glasovanje amandma Izvršnega sveta k 8. členu. Kdor je za ta amandma, naj prosim glasuje! (52 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (En delegat.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je amandma sprejet z večino glasov.

Dajem na glasovanje predlog zakona v celoti. Kdor je za, naj prosim glasuje! (53 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (En delegat.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlog zakona sprejet z večino glasov.

Prehajamo na 7. točko dnevnega reda, to je na izvajanje sistema financiranja splošnih družbenih potreb v družbenopolitičnih skupnostih z vidika gibanja sredstev splošne porabe v obdobju od 1976 do 1980.

Analizo o izvajanju sistema financiranja splošnih družbenih potreb je Skupščini predložil v obravnavo Izvršni svet in za svojo predstavnico določil tovarišico Miro Škerjanc, svetovalko v Republiškem sekretariatu za finance, ki ji dajem besedo.

Mira Škerjanc: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Analiza o izvajanju sistema financiranja splošnih družbenih potreb je izdelana za srednjeročno obdobje 1976 do 1980 z namenom, da ugotovimo, če je potrebno spremeniti sistemski zakon, ki ureja to področje. Iz tega razloga so v gradivu nekoliko obširneje obdelana temeljna načela, ki jih vsebujeta zvezna in republiška ustava in vsi sistemski zakoni v republikah in pokrajinah.

Medrepubliško so dogovorjene tudi osnove davčnega sistema in davčne politike. V tem okviru je bil po novi ustavi, leta 1974, sprejet sistemski zakon in z majhno korekcijo iz leta 1978 velja še danes.

Pri izvajanju sistema financiranja so ugotovljene tri temeljne pomanjkljivosti, in sicer ponovno vnašanje financiranja nalog samoupravnih interesnih skupnosti družbenih dejavnosti in materialne proizvodnje v proračune občin, zlasti v zadnjih letih srednjeročnega obdobja, nedosledno izvajanje ukrepov ekonomske politike v letih 1978 in 1979; v letu 1980 in tudi letos ti primeri niso mogoči, ker imamo presežke fizično deljene na posebnih računih; in sorazmerno visoki presežki v nekaterih družbenopolitičnih skupnostih, ki jih je skupščina razporejala z zaključnim računom proračuna.

Iz analize izhaja, da so se v ekonomsko močnejših občinah oblikovala večja proračunska sredstva, kot so bila potrebna za financiranje splošne porabe. To je tudi razlog, da je v teh občinah, to je približno tretjina občin v Sloveniji, prihajalo do pojavov ponovnega vnašanja financiranja nalog, ki spadajo na področje samoupravnih interesnih skupnosti, čeprav so prav gotovo na takšne odločitve vplivale potrebe tega področja. Zaradi enakih potreb tudi niso bile spoštovane resolucijske usmeritve o omejevanju sredstev splošne porabe v letih 1978 in 1979.

Ustvarjanje sorazmerno visokih presežkov proračunskih sredstev, ki so bili razporejeni z zaključnim računom proračuna za nazaj, mimo sprejetega proračuna v skupščinah družbenopolitičnih skupnosti pomeni, da ni bilo izvajano temeljno načelo uravnovešenosti proračuna, čeprav zakon izrecno določa, da je potrebno izvajati to načelo med letom in v več določbah tudi predpisuje na kakšen način.

Po razpravi v Komisiji Izvršnega sveta za splošno porabo v občinah — to komisijo sestavljajo predstavniki občin iz vseh regij — po razpravi v odborih za finance Zbora občin, Zbora združenega dela in tudi v Svetu za družbenopolitični sistem pri Predsedstvu Republiške konference SZDL, lahko ugotovimo naslednje:

Razpravljalci v celoti podpirajo predlog, naj se sedanji sistem financiranja splošnih družbenih potreb, ki ga predpisuje zakon iz leta 1974, ne spreminja, temveč da je potrebno dosledno izvajati določbe, ki jih ta zakon predpisuje.

Ob teh razpravah je bilo načeto vprašanje finančnega in koledarskega leta in pa drugačne obravnave proračunskih obveznosti naše republike do proračuna federacije, zlasti neto in bruto proračuna. Vse te razprave bi bilo potrebno posredovati na raven federacije in jih vključiti v obravnave za spremembo zakona o financiranju federacije.

Veliko je bilo vprašanj tudi v zvezi z davčnim sistemom. Točne so ugotovitve Sveta za družbenopolitični sistem pri Republiški konferenci SZDL, da sedanje različne možnosti občin za financiranje splošne porabe izhajajo iz različne razporeditve davčnih virov. Zato svet meni, da je potrebno ponovno analizirati sedanji davčni sistem, tako z vidika zagotavljanja samoupravnih pravic delavcev in občanov, pa tudi razporeditev oziroma razmejitev davčnih virov med občinami in republiko. Analiza davčnega sistema je v pripravi in mislim, da bi bilo treba celotno problematiko prometnih davkov in vsega davčnega sistema obravnavati hkrati s to analizo.

Iz vseh dosedanjih razprav izhaja tudi zahteva, da je potrebno iz splošne porabe dosledno izločiti vso tisto porabo, ki vanjo ne sodi, in da je predlog sklepa v tem gradivu napisan premalo zavezujoče. Dosledno je potrebno izlo-

čiti financiranje samoupravnih interesnih skupnosti družbenih dejavnosti in materialne proizvodnje.

Med predlogi sklepov za boljšo prilagoditev davčnih virov potrebam občin za financiranje splošnih družbenih potreb je v sklepu dana v razmislek tudi prerazdelitev občinskega prometnega davka oziroma prometnega davka od prometa proizvodov med republiko in občinami.

Iz dosedanjih razprav, zlasti na ravni občin pa izhajajo drugačna razmišljanja o prerazporeditvi davčnih virov, in sicer brez vključitve republiškega proračuna. Mnenja so, da je potrebno takšno prerazporeditev virov med občinami zagotoviti na podlagi sporazumevanja in dogovarjanja, in sicer tako, da bi zagotovili prelivanje presežkov proračunskih sredstev za razne oblike gospodarskih intervencij, ki so po zakonu o financiranju splošnih družbenih potreb splošna poraba. Ker pa so možnosti občin za interveniranje zelo različne, prihaja zaradi različnih davčnih možnosti tudi do razlik.

Torej, če bi bila na današnji seji sprejeta pobuda ali razmišljanje, da je potrebno o prerazporeditvi davčnih virov razmišljati na drugačen način, da bi bilo potrebno pregledati, kakšni so sedanji proračunski presežki tudi z vidika ugotovitve dejanskih potreb porabe posameznih področij, ki se financirajo iz splošne porabe, potem bi morali v prihodnje urediti takšen sistem na način, kakršen je predlagan, s tem da bi v komisiji za področje splošne porabe v občinah z intenzivnim sodelovanjem vseh občin določili način, da se te izravnave uredijo. Hvala lepa.

Predsednica Silva Jereb: Analiza je bila objavljena v Poročevalcu št. 11. Prejeli ste tudi mnenje in ugotovitve Sveta za družbenopolitični sistem pri Predsedstvu Republiške konference. Analizo je obravnaval naš Odbor za finance in o tem tudi pismeno poročal zboru. Želi predsednica odbora besedo? (Da.)

Zdenka Jurančič: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Odbor za finance Zbora občin je dal v razpravi o tej analizi pismeno poročilo. Vendar bi na osnovi zadnjih stavkov, ki jih je navedla tovarišica Škerjanc, povedala samo naslednje,

Ta analiza prav gotovo narekuje dodatno nadaljnje delo pri proučevanju in urejanju davčnega sistema, zato predlagam, da naš zbor sprejme sklep o tem, da se analiza podpre in naloži predlagatelju, da v nadaljnjih aktivnostih upošteva vse pobude, dane v razpravi, ter da v določenem roku, najkasneje pa do konca tega leta predloži bolj dodelana stališča glede prerazporeditve davčnih virov.

V poročilu smo nakazali nekatere sugestije glede prelivanja sredstev za intervencije v gospodarstvu. To je prav gotovo zelo pereče in odprto vprašanje, o katerem kaže še naprej skladno razmišljati. Hvala lepa.

Predsednica Silva Jereb: Pričenjam razpravo. Besedo ima tovarišica Anica Horjak, delegatka iz občine Sevnica.

Anica Horjak: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Skupina delegatov za delegiranje delegatov v Zbor občin Skupščine SR Slovenije ima pripombe in stališča k ugotovitvam in sklepom analize o izvajanju sistema financiranja splošnih družbenih potreb v družbenopolitičnih skupnostih

z vidika gibanja sredstev in razporejanja sredstev splošne porabe v obdobju 1976 do 1980. Pri pregledu analize o izvajanju sistema financiranja splošnih družbenih potreb v družbenopolitičnih skupnostih z vidika gibanja sredstev in prerazporeditve sredstev splošne porabe v obdobju od 1976 do 1980 smo ugotovili naslednje:

Z ugotovitvami analize se strinjamo, ne soglašamo pa s predlaganimi sklepi. V sklepih je pod točko c predlagano, da je potrebno zmanjšati obseg sredstev za financiranje splošnih družbenih potreb v posameznih občinah, kjer je v obravnavanem srednjeočetnem obdobju opazno financiranje nalog s področja samoupravnih interesnih skupnosti iz davčnih virov in s prerazporeditvijo teh virov približati obseg sredstev za splošno porabo obsegu nalog za zadovoljevanje splošnih družbenih potreb po posameznih občinah. Med možnostmi za prerazporeditev davčnih virov med občinami in republiko nakazuje analiza v sklepih rešitev, da se z dogovorom o usklajevanju davčne politike za leto 1982 zniža stopnja posebnega občinskega davka od prometa proizvodov in plačil za storitve od sedanjih 3 na 2 %, za isti odstotek pa se poveča stopnja republiškega davka od prometa proizvodov in storitev od sedanjih 8,5 na 9,5 %, s tem pa bi lahko zagotovili v republiškem proračunu za leto 1982 del potrebnih sredstev za izvedbo programa nalog na področju intervencij v kmetijstvu in porabi hrane. S to predlagano varianto se ne moremo strinjati zaradi tega, ker tako sedanji kot predlagani davčni sistem omogoča v posameznih občinah oblikovanje prevelikih proračunskih sredstev, glede na naloge na področju splošne porabe v teh občinah in glede na ukrepe tekoče gospodarske politike, na osnovi prelivanja posebnega občinskega davka iz nerazvitih področij oziroma občin v razvitejše.

To ugotovitev obrazlagamo s tem, da imajo razvitejše občine tudi boljše razvito trgovsko mrežo, kar omogoča, da se trgovinski promet blaga v globalu vrši v razvitejših centrih. Ker pa se tudi prebivalci manj razvitih področij oziroma občin zaradi večje in pestrejšje ponudbe ter same organiziranosti trgovine poslužujejo trgovin v večjih središčih, se v tej koncentrirani tudi poseben občinski prometni davek od prometa blaga. Zato predlagamo, da se z dogovorom o usklajevanju davčne politike za leto 1982 dogovorijo ustrezni instrumenti in kriteriji, po katerih bo mogoče posebni občinski prometni davek prerazporediti na osnovi, ki bo omogočala koncentriranje sredstev v večjih središčih in ekonomsko razvitejših družbenopolitičnih skupnostih. Tak pozitiven premik je bil na primer dosežen pri prodaji proizvodov avtomobilske industrije.

Soglašamo pa s tem, da bi se vsi proračunski presežki v posameznih občinah, ki bi se ustvarili kljub prej omenjenemu načinu zbiranja posebnega prometnega davka in doslednemu izvajanju zakonskih določil in ustavnih opredelitev pri oblikovanju in razporejanju sredstev za skupno porabo, odvajali v posebni samoupravni sklad za izvedbo programa nalog na področju intervencij v kmetijstvu in porabi hrane. Hvala lepa.

Predsednica Silva Jereb: Hvala lepa. Besedo ima tovarišica Erika Zorko, delegatka iz občine Lenart.

Erika Zorko: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Tudi v občini Lenart smo delegati kot tudi nekateri drugi organi razpravljali o analizi o izvajanju sistema financiranja splošnih družbenih potreb v družbenopolitičnih skupnostih z vidika gibanja sredstev in razporeditev sredstev

splošne porabe v obdobju od 1976 do 1980, ki dokaj celovito prikazuje problematiko financiranja splošnih družbenih potreb, prav tako pa tudi opozarja na nepravilnosti, ki se pojavljajo pri izvajanju zakona.

Delegati podpiramo predloženo analizo in predlog sklepov, vendar pa ob tem želimo opozoriti na naslednje. Analiza posebej obravnava dopolnilno financiranje občin, kjer so bili v preteklem obdobju prav tako storjeni določeni pozitivni premiki, vendar pa v občini Lenart na podlagi dosedanjih izkušenj ugotavljamo, da je potrebno še bolj dograditi sistem dopolnilnega financiranja občine in izdelati še bolj elastične kriterije za oblikovanje dopustnega obsega proračunske porabe v občinah ter tako bolj izenačiti pogoje in možnosti proračunskih porabnikov. Sedanji sistem in predvsem njegovo izvajanje sta še preveč pogojena z indeksiranjem zatečenega stanja, vse premalo pa upoštevata dejanske razmere in stanje v posameznih občinah, ki pa se glede na ponekod zelo nizek start iz leta v leto sicer v indeksu bistveno spreminja. Tak pristop postavlja dopolnjevanje občine včasih v izjemno težak položaj.

Ob tej razpravi pa bi želeli posebej opozoriti na perečo proračunsko problematiko, ki se pojavlja letos v naši občini, enako pa tudi v drugih dopolnjevanih občinah in nekaterih občinah, ki so letos izpadle iz dopolnjevanja. Zaradi sicer nujnega znižanja obsega splošne porabe je dopolnjevanim občinam zaenkrat letos priznana rast sredstev za delo upravnih organov, pravosodja in drugih z indeksom 114. Tako povečanje sredstev je priznано tudi za materialne stroške in za delo upravnih organov in drugih proračunskih porabnikov.

Kljub vsem sprejetim varčevalnim ukrepom, ki jih sproti še dopolnjujemo, pa ne bomo mogli ob takem povečanju sredstev kriti dejanskega naraščanja materialnih stroškov, saj se cene papirja in drugega pisarniškega materiala povečujejo v primerjavi z enakim obdobjem preteklega leta poprečno z indeksom prek 200; ponovno se povečuje cena telefonskega impulza, velik je porast cen drugih PTT storitev, nadalje stroškov energije, kurjave in podobno. Tako skokovitega naraščanja cen, ob dovoljenem 14⁰/₀ porastu sredstev, prav gotovo ne bo mogoče pokriti.

Nedopolnjevanje občine, ki pa že imajo ustrezno osnovo iz prejšnjih let, lahko ob omejitvi rasti splošne porabe za 18⁰/₀ oziroma 16⁰/₀ povečujejo sredstva za delo upravnih organov in drugih porabnikov v občinah vsaj do minimalno potrebnega porasta, ki se giblje med 20 in 25⁰/₀ in to na račun drugih postavk, ki se ob tako zaostrenih merilih kljub vsemu še lahko znižajo.

Enaki ukrepi so predvideni tudi v republiškem proračunu, kjer se je obseg sredstev za intervencije v gospodarstvu in kmetijstvu občutno znižal in so se lahko sredstva za delo upravnih organov znatno bolj povečala. Zato je nujno, da se ponovno preverijo določila 34. člena zakona o proračunu SR Slovenije, predvsem z vidika določanja dovoljenega obsega porabe v dopolnjevanih občinah in da se ustrezno temu sprejmejo tudi ukrepi za povečanje globala sredstev za dopolnjevanje občine z rebalansom republiškega proračuna, kajti v nasprotnem primeru bo resno ogroženo opravljanje nalog in funkcij, ki jih državni organi morajo opraviti kljub stabilizacijskim ukrepom, ki so bili sprejeti v sklopu vsesplošne akcije za stabilnejši razvoj naše skupnosti in se tudi dokaj odgovorno izvajajo v teh organih.

Predsednica Silva Jereb: Prijav za razpravo ni več. Želi še kdo besedo? (Da.) Besedo ima tovariš Stanko Hvale, delegat iz občine Ljubljana-Siška.

Stanko Hvale: Tovarišica predsednica, spoštovani delegati! Skupina delegatov, ki delegira delegate v našo skupščino, je razpravljala o tej analizi in se do nje takole opredelila.

Sprejemamo ugotovitve iz analize o splošni porabi kot primerne in realne, podpiramo pa tudi navedene sklepe. Ugotavljamo, da se v proračunsko porabo še vedno vključuje del porabe samoupravnih interesnih skupnosti, čeprav soglašamo, da je verjetno na nekaterih področjih premalo izvirnih virov sredstev za splošno porabo.

Ekonomska politika, ki naj bo v odvisnosti od gospodarskih gibanj, se tudi na področju splošne porabe ne izvaja dovolj dosledno. Iz analize o davčni problematiki izhaja, da bi morala ta sredstva tudi v naprej zadostovati za pokrivanje splošne porabe. Predlagamo, da se morebitni presežki proračunskih sredstev posredno oziroma neposredno vrnejo gospodarstvu in da se ne uporabijo za druge namene. Analiza naj služi kot podlaga za odpravo vseh ugotovljenih nepravilnosti.

Pristojni organi in strokovne službe naj odločno definirajo, kaj lahko spada v splošno porabo in kaj v skupnost, kot tudi financiranje, ki se smatra kot posredno vračanje proračunskih presežkov gospodarstvu. Na podlagi tega bi, po mnenju naše skupine, glede proračunskih sredstev in njene porabe morali upoštevati sprejete usmeritve. Hvala.

Predsednica Silva Jereb: Besedo ima tovariš Kristian Hrastel, delegat iz občine Velenje.

Kristian Hrastel: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Po obravnavi analize o gibanju sredstev splošne porabe smo v naši občini menili, da je ne moremo podpreti.

Ne soglašamo namreč s predlogom sklepa o zmanjšanju obsega sredstev za financiranje splošnih družbenih potreb, in sicer, da se občinski davek od prometa proizvodov in plačil za storitve od sedanjih 3 % zmanjša na 2 % in da se za isti odstotek poveča v korist republiškega proračuna. Takšna rešitev bo nujn privedla do tega, da se bo povečalo število dotiranih občin, med katerimi bo tudi naša.

Za naš občinski proračun, za katerega lahko trdimo, da je očiščen vse porabe, ki ne sodi v proračun, bi to pomenilo zmanjšanje sredstev za milijardo 200 milijonov starih dinarjev. S temi sredstvi pa ne bi mogli več zagotoviti obveznosti, ki jih po zakonu mora kriti proračun. Poleg tega pa se pojavlja še dodatni problem pokrivanja kompenzacij ter vzdrževanja že sedanjih blagovni rezerv.

Predsednica Silva Jereb: Hvala lepa! Besedo ima tovariš Ciril Plut, delegat iz občine Krško.

Ciril Plut: Pripombe naše skupine bom oddal v pisni obliki.

Predsednica Silva Jereb: Želi še kdo besedo? (Da.) Besedo ima tovarišica Mira Škerjanc, svetovalka v Republiškem sekretariatu za finance.

Mira Škerjanc: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Če dovolite, bi želela odgovoriti na nekaj vprašanj. Najprej odgovor delegatom iz občine Sevnica.

Občina Sevnica v bistvu podpira ugotovitev ostalih občin, da se ne strinja s predlagano prerazporeditvijo prometnih davkov, kar je bilo ugotovljeno že tudi na Komisiji Izvršnega sveta za področje splošne porabe v občinah. Občina Lenart pa je omenila financiranje splošne porabe v letošnjem letu. Res je, da je z določilom 34. člena zakona o proračunu za leto 1981 od lanskih 22 dopolnjevanih občin v letošnjem letu dopolnjevanih samo 12. Vendar pa se ne morem strinjati z oceno, da je v dopolnjevanih občinah v letošnjem letu tako zelo težka situacija, da jo s sredstvi, ki so na voljo, v nobenem primeru ne bo mogoče rešiti.

Komisija Izvršnega sveta za področje splošne porabe v občinah je res predlagala začasno razdelitev sredstev za dejavnost državnih organov, tako da je povečala lansko porabo za 14%. Tak ukrep, kjerkoli se uporablja indeksiranje porabe, vsekakor ni dober. Namen tega začasnega ukrepa pa je samo v tem, da Republiški sekretariat za pravosodje, upravo in proračun, ki je nosilec sistema državne uprave, podrobno prouči, kakšne so dejanske potrebe vseh dopolnjevanih občin za financiranje tega dela porabe. V bilanci dopolnjevanih občin imamo rezervirana sredstva za te namene, kar pomeni, da je to samo začasen ukrep. Prepričana sem, da bomo tudi letos, tako kot smo doslej, vendarle zagotovili vsa potrebna sredstva za nemoteno opravljanje osnovnih nalog družbenopolitičnih skupnosti.

Občina Šiška soglaša s tem, da se presežki vračajo gospodarstvu. Oblika je predlagana v našem sistemu in tudi po srednjeročnem planu za obdobje 1981—1985 na ta način, da se to financiranje usmeri v obliki gospodarskih intervencij. Vprašanje, kaj je splošna poraba in kaj ni oziroma, kaj je skupna poraba in kaj ni, pa je z zakonom rešeno nekoliko elastično zato, ker ni taksonomsko našteto, kaj je splošna poraba, temveč je rečeno, da se morajo sredstva iz naslova davkov, davščin in drugih davčnih virov uporabljati za dejavnost organov ljudske obrambe in pravic borcev, določena sredstva pa se namenjajo krajevnim skupnostim za izvajanje delegatskega sistema.

Včasih so spori, kaj je splošna poraba in kaj ni. Nikakor pa ne more biti spora, če je za posamezno področje ustanovljena interesna skupnost, ki na podlagi svobodne menjave dela zagotavlja sredstva. Prav s tega področja je bilo v letu 1980 263 milijonov dinarjev. To morda ni velika številka, v splošni porabi pa pomeni kar precej sredstev, usmerjenih na področje financiranja samoupravnih interesnih skupnosti.

Skupščina občine Velenje pravi, da se ne strinja s prerazporeditvijo prometnih davkov, ker bi se s tem povečalo število dopolnjevanih občin. Tudi Svet za družbenopolitični sistem pri Republiški konferenci SZDL je mnenja, da ukrep, ki bi vračal število dopolnjevanih občin na prejšnje stanje, ne bi bil dober, zato menim, da je pravilen predlog, da se ta prerazporeditev sicer izvrši, vendar v drugačni obliki znotraj občin. Če bi namreč občina Velenje tudi bila dopolnjevana občina, pa je glede tega veliko vprašanje, ker bi morala republiška uprava za družbene prihodke temeljito pregledati možnosti za doseganje davčnih virov in zagotoviti tako kot vsem dopolnjevanim občinam najnujnejša

sredstva za izvajanje osnovnih nalog, presežek pa bi šel za negospodarske investicije, ki jih je v naših proračunih še vedno dovolj.

Na podlagi vseh teh stališč, ki so bila danes izrečena in bodo posredovana komisiji za področje splošne porabe v občinah, ki pri iskanju teh rešitev aktivno sodeluje, bomo skušali do konca leta, tako kot je predlagala predsednica Zbora občin, predložiti tudi rešitve za naslednje leto in tudi za v prihodnje. Hvala.

Predsednica Silva Jereb: Želi še kdo besedo? (Ne.) Če ne želi nihče, potem predlagam zboru, da sprejme naslednji sklep.

1. Zbor občin sprejema na znanje analizo o izvajanju sistema financiranja splošnih družbenih potreb v družbenopolitičnih skupnostih z vidika gibanja sredstev splošne porabe v obdobju od 1976 do 1980.

2. Izvršni svet naj prouči ugotovitve in mnenja Odbora za finance, razvidne iz njegovega poročila z dne 17. 6. 1981 in pripombe iz razprave delegatov na seji zbora ter o tem pošlje zboru dodatna pojasnila, predloge in opredelitve.

Kdor je za tak sklep, naj prosim glasuje! (52 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlagani sklep.

Prehajamo na 9. točko dnevnega reda, to je na izvajanje zakona o varstvu zraka ter uresničevanje sklepov in priporočil za izvajanje nujnih ukrepov na področju varstva zraka.

Poročilo je Skupščini predložil Izvršni svet in za svojega predstavnika določil tovariša Janeza Kržana, pomočnika predsednice Republiškega komiteja za varstvo okolja in urejanje prostora, ki mu dajem besedo.

Janez Kržan: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Poročilo o izvajanju zakona o varstvu zraka obravnava enega najbolj kompleksnih in tudi perečih problemov varstva okolja, v katerem so opredeljene poglavitne naloge, pravice in obveznosti nosilcev planiranja, prikazano je stanje onesnaženosti zraka, analizirano je uresničevanje pravic in obveznosti organizacij združenega dela ter družbenopolitičnih skupnosti; dana je tudi stopnja organiziranosti in strokovnega nadzora na področju varstva zraka.

To poročilo so po obravnavi v Izvršnem svetu obravnavali po datumskem vrstnem redu še Svet za varstvo okolja pri Republiški konferenci SZDL, pristojna odbora Zbora občin in Zbora združenega dela Skupščine SR Slovenije in sekcija za varstvo okolja Skupnosti slovenskih občin. V teh obravnavah so bile dane še dopolnilne ugotovitve in glede nekaterih vprašanj v zvezi z varstvom zraka analizirane ocene stanja. Ob upoštevanju vsega tega, vključno s spoznanji enodnevnega posvetovanja o problematiki varstva zraka, ki se ga je v okviru letošnjih ekoloških dnevov na Gospodarskem razstavišču udeležilo več kot 90 strokovnjakov in predstavnikov zainteresiranih organizacij in asociacij, predlagatelj tega poročila meni, da so njegove osnovne ugotovitve točne.

Pri uresničevanju zakona smo v preteklem obdobju dosegli nekatere uspehe, in sicer: pri uveljavljanju preventivnih ukrepov in načrtovanju izgrajevanja novih industrijskih objektov, pri spremljanju in nadzorovanju onesaževanja zraka, pri opredeljevanju kriterijev varstva zraka, pri posameznih sanacijah večjih industrijskih objektov in pri izdelavi sanacijskih programov v organizacijah združenega dela.

Pri vsem tem pa iz prakse temeljnega cilja zakona, to je občutno zmanjšanje onesnaženosti zraka, izhaja, da vsi nosilci planiranja niso sprejeli sanacijskih programov s kvantifikacijo sredstev in časovno opredelitev programa, skupni interesi in cilji varstva zraka so v razvojnih planih in programih opredeljeni povsem splošno, plani samoupravnih organizacij in skupnosti pa niso med seboj usklajeni in dopolnjujoči, samoupravna organiziranost ni povsem zaživela in tudi tam, kjer je obvezna, je nismo nadomestili z ustreznimi upravnimi ukrepi. Ob zaostrenih pogojih gospodarjenja nastopajo še dodatne težave glede uvoza opreme za čiščenje oziroma za izvedbo sanacijskih programov in za kontrolo kvalitete zraka.

Podobne ugotovitve so bile povod za že pred časom sprejete spremembe in dopolnitve zakona o varstvu zraka. Vendar rezultati kažejo, da delujejo skupnosti za varstvo zraka bolj ali manj formalno, da niso vse ustanovljene in da nimajo zagotovljenih sredstev za delovanje.

Ocenjujemo, da za doseg ciljev na področju varstva zraka ni potrebno spreminjati zakona o varstvu zraka, ampak je potrebno v prvi vrsti doseči njegovo uveljavljanje v planskem procesu. V kolikor ne bomo dosegli smotrne in usklajene družbenopolitične akcije za usklajevanje interesov in ukrepov varstva zraka na vseh ravneh odločanja, bodo tudi rezultati ostali parcialni in delni prispevek pri uresničevanju zastavljenih ciljev.

Če skušamo konkretizirati naloge glede varstva zraka, potem so te opredeljene v prestrukturiranju gospodarstva in spremembi tehnologij, v opredeljevanju in povezovanju ukrepov v okviru kompleksnih sanacijskih programov, v samoupravnem povezovanju in združevanju sredstev za izvedbo sanacijskih programov, v doslednejšem preventivnem načrtovanju in konkretizaciji splošnih ukrepov posameznih panog gospodarstva. Hkrati s tem pa je nujno potrebno povečati nadzor nad onesnaževanjem in onesnaženostjo zraka ter usposabljanje strokovne skupine za načrtovanje najbolj optimalnih ukrepov.

Predlagatelj poročila meni, da ni nujno, da pristojni zbor Skupščine ob njegovi obravnavi sprejme posebne sklepe in priporočila. Zavzema pa se za to, da ta obravnava spodbudi večjo zavzetost v občinah in v organizacijah združenega dela za uspešnejše reševanje vprašanj v zvezi s tem ter za doslednejše izvajanje določb zakona.

Tako bo Izvršni svet Skupščine SR Slovenije po preteku določenega obdobja lahko pripravil obširnejše in natančnejše poročilo o stanju in izvajanju stališč Skupščine na tem področju.

Predsednica Silva Jereb: Poročilo je bilo objavljeno v Poročevalcu št. 12. Prejeli ste tudi stališča in sklepe Sveta za varstvo okolja pri Predsedstvu RK SZDL in zapisnik sekcije za varstvo okolja pri Skupnosti slovenskih občin.

Poročilo je obravnaval Odbor za urbanizem, stanovanjsko-komunalna vprašanja in varstvo okolja, ki je o tem zboru tudi pismeno poročal.

Pričenjam razpravo. Besedo ima tovariš Ciril Plut, delegat iz občine Krško.

Ciril Plut: Delegacija občine Krško ima naslednje pripombe. Ker bo novo onesnaženje zraka v občini Krško in v bližnji okolici radiološko, zakon pa ne predvideva, kako se bo ta onesnaženost reševala, predlagam, da se sprejme ustrezen predpis. Glede sedanjega onesnaževanja pa je potrebno sestaviti pravilnike, ki naj bodo pripravljene do konca 1981. leta. In končno,

potrebno je ponovno preveriti sedanje kriterije. To so bistvene pripombe, ostale pa bom oddal pismeno.

Predsednica Silva Jereb: Besedo ima tovariš Janez Sluga, delegat Skupščine mesta Ljubljane.

Janez Sluga: Skupina delegatov za delegiranje delegatov v Zbor občin Skupščine SR Slovenije je obravnavala poročilo o izvajanju zakona o varstvu zraka in sprejela nekatera stališča.

Skupščina mesta Ljubljane je že v decembru leta 1980 dala pobudo za ocenitev ustreznosti določil zakona o varstvu zraka na področju samoupravne organiziranosti, možnosti in zagotavljanja finančnih sredstev ter pobudo za nadaljnjo razdelavo ukrepov, pogojev in metodoloških navodil za zavarovanje zraka, ki pa ni bila sprejeta, kar je razvidno tudi iz tega poročila.

Skupščina mesta Ljubljane je v mesecu marcu 1981 razpravljala o varstvu okolja v Ljubljani ter v stališčih, sklepih in priporočilih o varovanju in izboljševanju okolja v Ljubljani podprla delegatsko pobudo ter zavezala komunalne in druge skupnosti za odgovorno realizacijo zakona o varstvu zraka.

V skladu z omenjenimi stališči Skupščine mesta Ljubljane se v Ljubljani ni pristopilo k ustanavljanju samoupravne interesne skupnosti za varstvo zraka, kar pa ne pomeni, da v Ljubljani ne rešujemo intenzivno probleme varstva zraka. Tako so se povprečne koncentracije žveplovega dioksida v zraku zmanjšale za tretjino, maksimalne pa celo za trikrat, kar je posledica širjenja daljinskega ogrevanja in porabe relativno čistejših goriv. Glede na energetska krizo pa postavlja vprašanje, kakšno vrsto energije dolgoročno uporabljati v prometu, za ogrevanje in druge namene.

Iz poročila izhaja, da tudi tam, kjer so samoupravne interesne skupnosti za varstvo zraka ustanovljene, te ne opravljajo zadovoljivo svojih nalog. Zato Skupščina mesta Ljubljane oziroma skupina delegatov ponovno predlaga, da se proučijo določbe zakona, ki govorijo o samoupravni organiziranosti na tem področju.

Ustanavljanje novih samoupravnih interesnih skupnosti v tem trenutku prav gotovo ni v skladu s prizadevanji za zmanjšanje sredstev oziroma za delovanje upravnih in drugih služb, saj se je mogoče samoupravno dogovarjati in odločati ter odgovorno izvajati naloge na tem področju tudi v okviru že ustanovljenih samoupravnih interesnih skupnosti.

Predsednica Silva Jereb: Besedo ima tovariš Mirko Erjavec, delegat iz občine Ravne na Koroškem.

Mirko Erjavec: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Skupina delegatov, ki delegira delegate v Zbor občin občine Ravne na Koroškem, je ob obravnavi poročila o izvajanju zakona o varstvu zraka ter uresničevanju sklepov in priporočil za izvajanje nujnih ukrepov na področju varstva zraka obravnavala tudi sklepe sekcije za varstvo okolja pri Skupnosti slovenskih občin, uspehe, ki sta jih na področju varstva zraka v občini Ravne dosegli delovni organizaciji Rudnik Mežica in Železarna Ravne in njihove nadaljnje ukrepe za izpolnitev določil sanacijskih programov ter delovanje samoupravne interesne skupnosti za varstvo zraka v občini.

V obravnavi smo ugotovili, da smo v občini Ravne dosegli precejšnje uspehe na področju varstva zraka, vendar pa je za celotno sanacijo potrebno še ogromno storiti, za kar pa bodo potrebna precejšnja investicijska sredstva; da je samoupravna interesna skupnost za varstvo zraka v občini v začetku dobro delala in da je predvsem zaradi pomanjkanja finančnih sredstev njen zagon počasi ponehal in sedaj skoraj miruje in da bo potrebno njeno delo ponovno oživeti, saj si drugače le težko predstavljamo enotno strokovno in smotrno delo na tem področju.

Podpiramo poročilo o izvajanju zakona o varstvu zraka, čeprav bi se lahko še kaj dodalo ter menimo, da je potrebno čimprej sistematsko rešiti financiranje na področju varstva zraka, kar smo že večkrat predlagali, vendar žal brez uspeha.

Glede na povedano predlagamo, da Skupščina SR Slovenije kot podpisnik dogovora o temeljnih družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1981—1985, da pobudo za sprejetje dopolnila amandmaja k 4. členu dogovora, s katerim bi lahko bila tudi za investicije v sanacijo dosedanjih starih virov onesnaževanja zraka in vode uporabljena specifična merila oziroma, da bi za omenjene investicije ne veljali kriteriji, ki jih določa 2. člen dogovora.

Takšen predlog dajemo zato, ker menimo oziroma smo prepričani, da ob upoštevanju kriterijev iz 2. člena dogovora ne bo v tem srednjeročnem obdobju mogoče zgraditi nobenega objekta, ki bi prispeval k čistejšemu zraku, saj vemo, da takšni objekti, razen da so izredno dragi in s svojim delovanjem obremenjujejo proizvodnjo, ne pospešujejo izvoza in produktivnosti.

V upanju, da bo zbor že na današnjem zasedanju podprl naš predlog, se vam zahvaljujemo za pozornost.

Predsednica Silva Jereb: Želi še kdo besedo? (Da.) Besedo ima Kristian Hrastel, delegat iz občine Velenje.

Kristian Hrastel: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! V poročilu, ki smo ga dobili, je med drugim navedeno, da občina Velenje ni formirala posebne interesne skupnosti za varstvo zraka. Pri tem bi radi opozorili na to, da je pri nas edini onesnaževalec zraka Termoelektrarna Šoštanj, vendar tudi ta v manjšem obsegu zaradi nove čistilne naprave, za katero smo se v skupnosti dogovorili. Meritve, ki so bile opravljene, kažejo, da je onesnaževanje zraka na našem območju pod dovoljeno mejo. Zato menimo, da ustanavljanje interesnih skupnosti zaradi interesnih skupnosti, vsekakor ne prispeva k reševanju problematike, temveč lahko samo s konkretnimi ukrepi, dogovori in akcijami res skrbimo za čisto okolje.

V poročilu podpiramo pobudo Odbora za urbanizem, stanovanjsko-komunalna vprašanja in varstvo okolja Zbora občin, da takšni sklepi in priporočila niso potrebna, da pa naj se v posameznih občinah spodbudi razprava o tem, kako se pri njih izvaja zakon.

Nadalje, skupina delegatov meni, da bi morali povedati svoje mnenje in stališče glede predlaganih sklepov in priporočil, ki jih naša delegacija ne podpira in predlaga drugačno rešitev, in sicer, da se uvede nov prispevek za motorna cestna vozila. Zavzemamo se za to, da se sedanji bencinski dinar vendarle razdeli tako, kot smo se dogovorili.

Nadalje, pri predlogu sklepa, da naj Republiški komite za zdravstvo in socialno varstvo dopolni predpise o vodenju evidenc v osnovni zdravstveni

službi, pa opozarjamo, da je pri tem potrebno resno proučiti, ali je multiplificiranje različnih evidenc v zdravstvenih organizacijah nujno potrebno in če bo to prispevalo k boljšemu varovanju okolja ter ali ni to ravno v nasprotju s težnjo, da bi v zdravstvenih izvajalskih organizacijah vendar počasi začeli odpravljati administrativna opravila, ki ne prispevajo k izboljšanju zdravstvenega varstva delavcev in občanov.

Predsednica Silva Jereb: Želi še kdo besedo? (Ne.) Če ne želi nihče, potem zaključujem razpravo in predlagam zboru, da sprejme naslednji sklep:

1. Zbor občin meni, da je potrebno predloženo poročilo o izvajanju zakona o varstvu zraka ter o uresničevanju sklepov in priporočil za izvajanje nujnih ukrepov na področju varstva zraka dopolniti z realno oceno stanja, zlasti z vidika, kako organizacije združenega dela in drugi onesnaževalci zraka uresničujejo sklepe in priporočila za izvajanje nujnih ukrepov na področju varstva zraka in zakona o varstvu zraka, kako se uresničuje sistem financiranja, kakšno vlogo so doslej opravile samoupravne interesne skupnosti in kakšni so razlogi, da se v vseh občinah, ki so po zakonu obvezne, doslej še niso ustanovile.

Izvršni svet naj na podlagi te dopolnjene ocene stanja predloži Skupščini SR Slovenije dopolnjeno poročilo, hkrati z njim pa tudi spremembe in dopolnitve zakona o varstvu zraka, če jih bodo narekovale ugotovitve iz analize.

2. Občinske skupščine naj analizirajo stanje varstva zraka z vidika planskih nalog ter v procesu kontinuiranega planiranja sprotno vgrajujejo ustrezne spremembe v planske akte glede na stanje in spremembe v strukturi gospodarstva, zlasti tistih organizacij, ki predstavljajo potencialne vire onesnaževanja zraka.

Želi o takem sklepu kdo razpravljati? (Ne želi.) Če ne želi nihče, potem prosim, da glasujete. Kdor je za, naj prosim glasuje! (50 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlagani sklep.

Prehajamo na 10. točko dnevnega reda, to je na predlog odloka o usmeritvi dela depozitov družbenopolitičnih skupnosti pri Narodni banki Slovenije.

Predlog odloka je Skupščini predložil Izvršni svet in za svojo predstavnico določil Marijo Ferlež, svetovalko v Republiškem sekretariatu za finance. Tovarišica Ferlež, želite besedo? (Ne.)

Predlog odloka ste dobili. Obravnavala sta ga Odbor za finance in Zakonodajno-pravna komisija, ki sta zboru poročala. Poročevalci, želite besedo? (Ne.)

Prijav za razpravo ni. Želi kdo besedo? (Ne.) Če ne želi nihče, potem dajem na glasovanje predlog odloka. Kdor je za, naj prosim glasuje! (48 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (En delegat.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor z večino glasov sprejel predlagani sklep.

Prehajamo na 11. točko dnevnega reda, to je na osnutek odloka o financiranju graditve stanovanj za nosilce družbenih funkcij v SR Sloveniji v letih 1981—1985.

Osnutek odloka je Skupščini predložil v obravnavo Izvršni svet in za svojega predstavnika določil tovariša Petra Bekeša, namestnika republiškega sekretarja za pravosodje, upravo in proračun, ki bo dal uvodno obrazložitev k tej in k 12. ter 13. točki dnevnega reda.

Peter Bekeš: Tovarišice in tovariši delegati! Glede na dejstvo, da je razprava v delovnih telesih Skupščine, zlasti pa v odboru za finance Zbora združenega dela in Zbora občin opozorila na nekatere pomanjkljivosti v takratnih predlogih odlokov, zlasti na nedodelano programsko usmeritev odloka o financiranju graditve stanovanj za nosilce družbenih funkcij v Sloveniji za to srednjeročno obdobje in pa na neuskajane izhodiščne cene kvadratnega metra stanovanjskih površin za leto 1980 v vseh treh odlokih, to je namreč enotna izhodiščna cena, je Izvršni svet predlagal, kar je bilo danes na začetku te seje tudi sprejeto, da se vsi trije predlogi odlokov prekvalificirajo v osnutke odlokov.

Vse pripombe bomo pri predlogih upoštevali, ne glede na to pa bi na kratko obrazložil te tri odloke.

Pri odloku o zagotavljanju sredstev za financiranje graditve stanovanj za nosilce družbenih funkcij gre v bistvu za kontinuirano politiko uresničevanja osnovnih pogojev za uveljavljanje načel kadrovske politike, sprejetih v naši družbi, se pravi krepitev kolektivnega dela in normalen proces vračanja v središče, od koder so posamezni nosilci družbenih funkcij prišli. To seveda terja tudi določena sredstva za zagotavljanje stanovanj, ki so ena poglavitnih, če ne celo poglavitna postavka zagotavljanja statusa tem ljudem, v kolikor nečemo kadrovske politiko v republiki omejevati samo na Ljubljano in njeno bližnjo okolico.

Skratka, zagotovitev stanovanja nosilcu družbene funkcije za čas trajanja njegove funkcije je eden poglavitnih pogojev za uspešno delo. To pa seveda pomeni zahtevo po načrtnem financiranju graditve stanovanj za te potrebe, ker bomo lahko le tako v prihodnjem obdobju uresničevali kadrovske politiko, ki smo jo začrtali. Po oceni, ki temelji na predvidenih kadrovskih spremembah, vendar to še ni natančen izračun, bo za te namene potrebnih 85 milijonov dinarjev.

Predlog odloka gradi to številko na sicer zelo zaostrenih kriterijih, ki ožijo krog nosilcev družbenih funkcij, ki so po tem odloku upravičeni pridobiti stanovanja iz posebnega sklada. Hkrati je treba opozoriti, da se bo tako stanovanje dodelilo v uporabo nosilcu družbene funkcije le za čas, ko bo opravljal to funkcijo. Ko mu bo funkcija prenehala, ali s potekom mandata ali iz kakšnega drugega razloga, bo moral stanovanje vrniti. To pripravljamo usklajeno z zakonom o stanovanjskih razmerjih, ki je danes že bil obravnavan.

Sredstva za nakup takih stanovanj po zakonu o stanovanjskem gospodarstvu zagotovi družbenopolitična skupnost s svojim aktom. Ta odlok pa je akt, ki je zakonska podlaga za izdajo tega odloka. Drugi odlok naj bi zagotovil prispevek republike pri zagotavljanju sredstev za stanovanja delavcev v državnih organih; ta problematika se je tudi v prejšnjem srednjeročnem obdobju urejevala z odlokom. Glede na velike podražitve je bilo od planiranih 410 stanovanj realiziranih le 67%, kar pomeni 252 zgrajenih najemnih stanovanj, poleg tega pa se je ta problematika reševala z združevanjem sredstev delovnih skupnosti, ki jih izločajo delavci v te namene v okviru skupnega sklada, s sredstvi občanov, pridobljenimi z varčevanjem v okviru sistema, ki je veljaven, skratka, angažirana so bila tudi precejšnja druga sredstva izven sredstev proračuna.

Iz analize stanovanjskih potreb, ki je izdelana, bi v tem srednjeročnem obdobju rabili glede na najnujnejše potrebe 377 najemnih stanovanj in dodatna sredstva za stanovanjska posojila približno 300 delavcem; skupaj je to 677

delavcev ali 30 % vseh zaposlenih v teh organih. Tega glede na realne možnosti ni mogoče zagotoviti. Za polovico sredstev že tako računamo, da bo angažiranih za pokrivanje obveznosti odplačevanja anuitet iz doslej najetih posojil. Angažma sredstev iz proračuna bo v vsakem primeru nujen, ker je v državnih organih, zlasti pa v upravi, vir sredstev zelo omejen. Gre samo za stanovanjski prispevek v višini 3,175 % od bruto osebnih dohodkov delavcev in za razliko od možnosti delavcev v združenem delu, kadar le-ti uspešno gospodarijo, v upravi ni na voljo nobenih rezervnih virov.

Vse te razmere in razlogi terjajo, zlasti če hočemo v okviru prizadevanj za racionalizacijo dela v državni upravi in za njeno večjo učinkovitost, kar vključuje tudi delno kadrovsko obnovo, krepiti to upravo v tem smislu, da jo številčno zmanjšujemo, kadrovsko pa krepimo, angažiranje dela teh sredstev.

Te razmere in razlogi, ki sem jih skušal na kratko predstaviti, so osnova za predlog odloka o sofinanciranju programa gradnje družbenih najemnih stanovanj za delavce republiških organov v obdobju 1981—1985 in za zagotovitev sredstev za odplačilo posojil, najetih za stanovanja, zgrajena v preteklem obdobju.

Tretji osnutek odloka zadeva sofinanciranje programa reševanja stanovanjskih vprašanj delavcev v organih za notranje zadeve v letih 1981—1985 in prav tako pomeni nadaljevanje odloka iz prejšnjega planskega obdobja.

Iz gradiva so razvidni nekateri podatki o stanovanjski problematiki. Trenutno 18 % delavcev organov za notranje zadeve nima rešenega stanovanjskega vprašanja. Po kadrovski projekciji za tekoče plansko obdobje, se pravi upošteva upokojitve in zahteve po kadrovski obnovi ter dodatne zaposlitve glede na nekatere družbeno verificirane prioritete, bi bilo potrebno zagotoviti nekaj čez 2000 stanovanjskih enot za potrebe delavcev organov za notranje zadeve.

Program gradnje, kot ste videli iz gradiva, je bil v preteklem obdobju realiziran samo 66 %, zaradi visokega porasta cen in nedoseženih sredstev republiškega proračuna iz naslova valorizacije v višini 50 milijonov dinarjev.

Predloženi odlok, podobno kot pri delavcih republiških organov, tudi pri delavcih organov za notranje zadeve ne zagotavlja pokritja celotnih potreb, ki so predvidene, ampak samo dobro polovico teh potreb. Po kritični selekciji smo ugotovili, da bi bilo potrebno zagotoviti 1227 stanovanj, od tega bi republika po predlaganem osnutku odloka prispevala iz sredstev proračuna 290 milijonov dinarjev, kar znaša 23,06 % vseh potrebnih sredstev za zagotovitev tega števila stanovanjskih enot.

Iz finančne konstrukcije je razvidno, da sredstva republiškega proračuna ne zagotavljajo ustreznega deleža, glede na sredstva, ki jih bodo po zbranih podatkih zagotovile občine same, in sicer v višini 513 milijonov dinarjev. Poleg tega zakon o notranjih zadevah zavezuje Skupnost slovenskih občin k 50 % prispevku za izgradnjo stanovanj za delavce postaj milic s splošnim delovnim področjem.

Pri teh sredstvih je potrebno opozoriti tudi na visoke anuitetne obveznosti, ki v finančni konstrukciji sredstev doslej niso bile prikazane, pač pa so odračunane od lastnih sredstev.

Delavci organov za notranje zadeve bodo od danes naprej, se pravi od 1. 7. 1981, na osnovi sprejetega pravilnika o reševanju stanovanjskih vprašanj prispevali tudi lastno udeležbo, v skladu z določili novega zakona o stanovanjskem gospodarstvu in pa z ustreznim družbenim dogovorom. Vendar tudi ta

lastna udeležba delavcev, vključno z dogovarjanjem o skupnem reševanju vprašanj z organizacijami združenega dela, kjer so zakonci delavcev v organih za notranje zadeve zaposleni, ne bo mogla v celoti pokriti tega programa. Del programa bo, kot sedaj kaže, ostal nepokrit ali pa bo realiziran v manjšem obsegu.

Takšno je torej stanje, zaradi katerega so bili vsi trije predlogi prekvalificirani v osnutke. Nekatera odprta vprašanja, o katerih sem govoril, zlasti v zvezi s tretjim odlokom pa bo potrebno do predloga razčistiti. Predlagam, da osnuka s takšno obrazložitvijo sprejmete. Hvala lepa.

Predsednica Silva Jereb: Osnutek ste dobili. Obravnavali so ga Odbor za finance, Komisija za volitve, imenovanja in administrativne zadeve in Zakonodajno-pravna komisija. Vsi so zboru poročali.

Pričenjam razpravo. Besedo ima tovariš Stanko Hvale, delegat iz občine Ljubljana-Šiška.

Stanko Hvale: Tovarišica predsednica, spoštovane delegatke in delegati! Skupina delegatov občine Šiška je k vsem trem osnutkom odlokov sprejela naslednja stališča:

Skupina postavlja vprašanje, ali so finančne obveznosti, ki so sestavni del odlokov, vsebovane v družbenem planu SR Slovenije za obdobje 1981—1985?

Skupina ugotavlja, da še ni rešeno vprašanje gospodarjenja s stanovanjskimi enotami, zgrajenimi iz republiških sredstev. Prav tako ni dovolj natančno določena samoupravna organiziranost sklada združenih sredstev republiških organov za stanovanjsko izgradnjo, torej niso izdelani samoupravni splošni akti, ki naj bi urejali družbenoekonomske odnose na tem področju.

Skupina podpira stališča Odbora za finance, da naj se predlogi odlokov obravnavajo kot osnutki.

Skupina nadalje ugotavlja, da so finančne konstrukcije grajene na cenah iz leta 1980, in v kolikor so predvidene stanovanjske enote v mestu Ljubljani, menimo, da so izračuni nerealni. Hvala.

Predsednica Silva Jereb: Želi še kdo besedo? (Ne.) Če ne želi nihče, potem zaključujem razpravo in predlagam zboru, da sprejme naslednji sklep:

1. Osnutek odloka o financiranju graditve stanovanj za nosilce družbenih funkcij v SR Sloveniji v letih 1981 do 1985 se sprejme.

2. Predlog odloka pripravi Izvršni svet Skupščine SR Slovenije.

3. Pri pripravi predloga odloka naj predlagatelj upošteva pripombe, predloge in mnenja, dane v poročilih delovnih teles zbora in Skupščine, in pripombe iz razprave delegatov na seji zbora.

Kdor je za tak sklep, naj prosim glasuje! (48 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (En delegat.)

Ugotavljam, da je zbor z večino glasov sprejel predlagani sklep.

Prehajamo na 12. točko dnevnega reda, to je na osnutek odloka o sofinanciranju programa gradnje družbenih najemnih stanovanj za delavce republiških organov v obdobju 1981—1985 in zagotovitvi sredstev za odplačilo posojil, najetih za stanovanja, zgrajena v obdobju 1975—1980.

Tudi tu je predlagatelj Izvršni svet, njegov predstavnik pa je tovariš Peter Bekeš. Uvodno besedo smo slišali.

Osnutek odloka ste dobili. Obravnavala sta ga Odbor za finance in Zakonodajno-pravna komisija, ki sta zboru poročala. Želita poročevalca besedo? (Ne.) Pismenih prijav za razpravo ni. Želi kdo besedo? (Ne.)

Če ne želi nihče, potem predlagam, da sprejmete naslednji sklep:

1. Osnutek odloka o sofinanciranju programa gradnje družbenih najemnih stanovanj za delavce republiških organov v obdobju 1981—1985 in zagotovitvi sredstev za odplačilo posojil, najetih za stanovanja, zgrajena v obdobju 1975 do 1980 se sprejme.

2. Predlog odloka pripravi Izvršni svet Skupščine SR Slovenije.

3. Pri pripravi predloga odloka naj predlagatelj upošteva pripombe, predloge in mnenja, dane v poročilih delovnih teles zбора in Skupščine.

Kdor je za tak sklep, naj prosim glasuje! (45 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (En delegat.)

Ugotavljam, da je zbor z večino glasov sprejel predlagani sklep.

Prehajamo na 13. točko dnevnega reda, to je na osnutek odloka o sofinanciranju programa reševanja stanovanjskih vprašanj delavcev v organih za notranje zadeve v letih 1981—1985.

Osnutek odloka je predložil Izvršni svet in za svoja predstavnika določil tovariša Petra Bekeša in Vlada Grudna. Uvodno obrazložitev smo slišali. Osnutek odloka ste dobili. Obravnavala sta ga Odbor za finance in Zakonodajno-pravna komisija, ki sta zboru poročala. Želita poročevalca besedo? (Ne.)

Pričenjam razpravo. Besedo ima tovarišica Vera Vojska, delegatka iz občine Domžale. Prosim!

Vera Vojska: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Delegacija za Zbor občin Skupščine občine Domžale je razpravljala tudi o odloku o sofinanciranju programa reševanja stanovanjskih vprašanj delavcev v organih za notranje zadeve v obdobju 1981—1985 ter sprejela naslednje pripombe.

1. Delegacija podpira, da se predlog odloka prekvalificira v osnutek.

2. V drugem odstavku druge točke odloka naj se v prvi vrsti pred besedo »odloka« doda beseda »tega«, kot je uporabljeno v 4. točki odloka.

3. Delegacija se sprašuje, kdo in v kakšni obliki bo z občinami urejal pravočasno zagotavljanje sredstev oziroma sofinanciranje izgradnje stanovanjskega fonda za delavce organov za notranje zadeve, ker odlok to enostransko določa, medtem ko vprašanje o 50-odstotni udeležbi občin v odloku ni rešeno?

Glede na izkazano problematiko bi bilo prav, da se v predlog odloka vnese zadolžitev republiškega Izvršnega sveta, da skupaj z občinami reši to vprašanje, morda v obliki sporazuma, ki ga podpišejo vsi izvršni sveti občinskih skupščin, da bodo potrebna sredstva po programu iz 3. točke v svojih srednjeročnih oziroma letnih programih zagotavljali.

4. V občini Domžale ugotavljamo tudi, da smo do sedaj zagotovili precejšen obseg stanovanjskega fonda za delavce organov za notranje zadeve, vendar pa pri premeščanju kadrov občina Domžale nima nobenega vpliva. Zaradi tega je prišlo do tega, da imamo trenutno štiri stanovanja, ki jih je sofinancirala občina, delavci organov za notranje zadeve pa so bili premeščeni v Ljubljano, kjer so še danes.

Hkrati pa se v naši občini postavlja problem gradnje novih stanovanj za popolnitev sistemizacije postaje milice Domžale.

Ker z opozorili prek uprave za notranje zadeve tega nismo uspeli urediti, predlagamo, da naj bi to problematiko urejal oziroma predvideval sporazum med izvršnimi sveti občinskih skupščin. Hvala lepa.

Predsednica Silva Jereb: Besedo ima tovariš Ciril Plut, delegat iz občine Krško.

Ciril Plut: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Delegacija občine Krško ima naslednjo pripombo.

Osnutek odloka o sofinanciranju programa reševanja stanovanjskih vprašanj delavcev v organih za notranje zadeve v obdobju 1981—1985 je vsebinsko pomanjkljiv in nedosledno pripravljen. Menimo, da je potrebno obrazložitev in določila odloka dopolniti z ugotovitvami, ali je celoten plan reševanja stanovanjskih vprašanj delavcev postaje milice usklajen s plani in razpoložljivimi sredstvi družbenopolitične skupnosti. Potrebno bi bilo dati prikaz potrebnih sredstev, ki jih bodo morale zagotavljati posamezne družbenopolitične skupnosti v skladu z določili zakona o notranjih zadevah. Ti podatki v predloženem gradivu niso omenjeni.

Predsednica Silva Jereb: Želi še kdo besedo? (Da.) Besedo ima tovariš Marko Kobe, delegat iz občine Črnomelj.

Marko Kobe: Vprašujemo, kako naj dotirane občine zagotavljajo 50 % potrebnih sredstev za stanovanja miličnikov glede na to, da jih Republiški sekretariat za pravosodje, upravo in proračun ne priznava kot posebne postavke v proračunih dotiranih občin?

Predsednica Silva Jereb: Hvala. Besedo ima tovariš Peter Bekeš, predstavnik Izvršnega sveta.

Peter Bekeš: Najprej bi odgovoril na vprašanja k 11. točki dnevnega reda.

Obveznosti so zajete v planu, kjer je predvideno, da se sredstva za potrebe družbenopolitične skupnosti zagotovijo s proračunom. V obrazložitvi sem tudi navedel, koliko sredstev bo zagotovljenih s proračunom, in sicer 85 milijonov za stanovanja nosilcev družbenih funkcij, 290 milijonov za potrebe delavcev za notranje zadeve, za delavce republiških organov pa bo vsoto potrebno še določiti.

V gradivu so navedene cene iz leta 1980 in so podlaga zato, ker za naprej cen nimamo. Imamo samo metodologijo, ki je v gradbeništvu znana, lahko računamo samo s cenami, ki so ugotovljene, in še te, kot vidite, nismo uspeli do sedaj razčistiti.

Kar zadeva redakcijsko pripombo, menim, da jo bomo lahko sprejeli.

Vprašanje izvajanja sofinanciranja konkretnega mehanizma bomo do predloga skušali urediti ali s samim odlokom ali z metodo, ki je bila v razpravi predložena, s sporazumom. Jasno je, da bo treba vse tri odloke v fazi priprave predloga uskladiti s celotnimi zmožnostmi družbenopolitičnih skupnosti, tako republike v prvem primeru, kot republike in občine v drugem primeru.

Glede delegatskega vprašanja tovarišev iz Črnomlja, ki ga je tovariš Kobe potrdil, moram v informacijo dati majhen popravek: ne gre za Sekretariat za pravosodje, ampak gre za pristojnost komisije za splošno porabo v občinah. Predlog je dan, o tem je bil govor že v razpravi v zvezi z informacijo o splošni porabi in bo komisija zavzela stališče. Gre namreč za odgovornost več resorjev in ne samo resorja pravosodja, uprave in proračuna. Odgovor bomo skušali pripraviti do naslednje seje tega zбора.

Ob tem bi opozoril na dejstvo, da je to začasen predlog za leto 1981, da pa se ti odloki sprejemajo za celotno srednjeročno obdobje, tako da je bojazen, da bo prišlo do neskladnosti, povsem odveč. Hvala lepa!

Predsednica Silva Jereb: Hvala, tovariš Bekeš. Želi še kdo besedo? (Nihče.)

Če ne želi nihče, potem predlagam zboru, da sprejme naslednji sklep:

1. Osnutek odloka o sofinanciranju programa reševanja stanovanjskih vprašanj delavcev v organih za notranje zadeve v letih 1981—1985 se sprejme.

2. Predlog odloka pripravi Izvršni svet.

3. Pri pripravi predloga odloka naj predlagatelj upošteva pripombe, predloge in mnenja, dane v poročilih delovnih teles zбора in Skupščine in pripombe delegatov na seji zбора.

Kdor je za tak sklep, naj prosim glasuje! (47 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (En delegat.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor z večino glasov sprejel predlagani sklep.

Prehajamo na 14. točko dnevnega reda, to je na predlog za izdajo zakona o razširjeni reprodukciji in minulem delu, z osnutkom zakona.

Predlog za izdajo zakona in osnutek je Skupščini predložila v obravnavo Skupščina SFR Jugoslavije. Predstavnik naše delegacije v Zveznem zboru Skupščine SFRJ je tovariš Rado Roter, predstavnika Izvršnega sveta pa tovarišica Marija Ferlež, svetovalka v Republiškem sekretariatu za finance in tovariš Ciril Habe, republiški svetovalec v Izvršnem svetu.

Zbor obravnava to točko dnevnega reda v skladu z 88. členom poslovnika Skupščine kot zainteresirani zbor, kar pomeni, da daje pristojnima zboroma o predloženem aktu svoje stališče. Predlog stališč našega zбора je vsebovan v poročilu Odbora za družbenoekonomske odnose in razvoj in Odbora za finance. Omenjeni predlog stališč naj bi po razpravi sprejel naš zbor. Prosim, da si ga še enkrat ogledate.

Predlog za izdajo zakona in osnutek zakona ste dobili. Dobili ste tudi mnenje in stališče Republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije in mnenja in stališča Izvršnega sveta.

Predlog za izdajo zakona in osnutek so obravnavali Odbor za družbenoekonomske odnose in razvoj in Odbor za finance ter Komisija za spremljanje izvajanja zakona o združenem delu. Vsi so dali pismena poročila. Poročevalci, želite besedo? (Ne.) Pismenih prijav za razpravo ni. Želi kdo besedo? (Da.) Besedo ima tovarišica Jolanka Vereš, delegatka iz občine Gornja Radgona.

Jolanka Vereš: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Zbor združenega dela občine Gornja Radgona ima samo dve bistveni pripombi k temu osnutku zakona, in sicer: da je zelo splošen in samo globalno zajema zadeve, moral pa bi biti bolj konkreten in da je za tako pomemben

zakon kot je ta, dejansko potreben tristopenjski postopek, ne pa samo predlog z osnutkom.

Predsednica Silva Jereb: Hvala lepa! Na pomembnost zakona opozarjam tudi v svojih stališčih, če ste jih prebrali do konca, in bi mu res morali nameniti čim več pozornosti v vseh temeljnih skupnostih, zlasti v občinah.

Želi še kdo besedo? (Da.) Besedo ima tovariš Karel Erjavec, delegat iz občine Vrhnika.

Karel Erjavec (iz klopi): Zakon naj se zaradi pomembnosti objavi v dnevnem časopisju.

Predsednica Silva Jereb: Želi še kdo besedo? (Da.) Besedo ima tovariš Jože Vilfan, delegat iz občine Ljubljana-Center.

Jože Vilfan: V naši delegaciji smo med drugim razpravljali tudi o minulem delu. Ugotovili smo, da je lahko zelo nevarno, če površno obravnavamo področje delitve osebnih dohodkov. Še vedno se dogaja, da je isto delo v različnih organizacijah različno nagrajevano. Če tega problema ne bomo začeli reševati, obstaja nevarnost, da bo prišlo do velike zmešnjave. Nastal bo tudi problem, ko na primer nekdo zapusti delovno organizacijo in se zaposli v drugi, kako potem uveljavljati minulo delo za obdobje, ko je delal v prvi delovni organizaciji.

Skratka, podpiramo pripombo Izvršnega sveta in zahtevamo, da se te stvari res temeljito rešijo.

Predsednica Silva Jereb: Želi še kdo besedo? (Ne.) Če ne želi nihče, potem zaključujem razpravo in dajem na glasovanje predlog stališč, ki je vsebovan v poročilu Odbora za družbenoekonomske odnose in razvoj in Odbora za finance.

Kdor je za tak predlog stališč, naj prosim glasuje! (51 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlog stališč.

Prehajamo na 17. točko dnevnega reda, to je na predlog zakona o ratifikaciji sporazuma o garanciji med SFR Jugoslavijo in Mednarodno banko za obnovo in razvoj za peto kreditno linijo za industrijo (YU 1909, YU 1910, YU 1911 in YU 1912).

Predlog zakona je Skupščini predložil v soglasje Zbor republik in pokrajin Skupščine SFRJ. Predstavnica naše delegacije je tovarišica Jelka Žekar, članica delegacije, predstavnik Izvršnega sveta pa tovariš Stanko Debeljak, namestnik republiškega sekretarja za finance. Želita besedo? (Ne.)

Predlog zakona ste dobili. Dobili ste tudi mnenje Izvršnega sveta in predlog odloka o soglasju k predlogu zakona, ki naj bi ga po razpravi sprejel zbor.

Predlog zakona so obravnavali Odbor za finance, Komisija za mednarodne odnose in Zakonodajno-pravna komisija, ki so zboru poročali. Poročevalci, želite besedo? (Ne.)

Pismenih prijav za razpravo ni. Želi kdo besedo? (Ne.)

Če ne želi nihče razpravljati, potem zaključujem razpravo in dajem na glasovanje predlog odloka o soglasju k predlogu zakona. Kdor je za, naj prosim

glasuje! (46 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlog odloka o soglasju k predlogu zakona.

Prehajamo na 18. točko dnevnega reda, to je na predlog zakona o ratifikaciji protokola k sporazumu o uvozu predmetov prosvetnega, znanstvenega in kulturnega značaja.

Predlog je Skupščini predložil v soglasje Zbor republik in pokrajin Skupščine SFRJ. Predstavnica naše delegacije je tovarišica Jelka Žekar, predstavnik Izvršnega sveta pa tovariš France Zupan, samostojni svetovalec v Republiškem komiteju za kulturo in znanost. Želita predstavnika besedo? (Ne.)

Predlog zakona ste dobili, dobili ste tudi mnenje Izvršnega sveta in predlog odloka o soglasju k predlogu zakona, ki naj bi ga po razpravi sprejel naš zbor.

Predlog zakona so obravnavali Odbor za družbenoekonomske odnose in razvoj, Komisija za mednarodne odnose in Zakonodajno-pravna komisija, ki so zboru poročali. Poročevalci, želite besedo? (Ne.)

Pismenih prijav za razpravo ni. Želi kdo besedo? (Ne.) Če ne želi nihče, potem zaključujem razpravo in dajem na glasovanje predlog odloka o soglasju k predlogu zakona. Kdor je za, naj prosim glasuje! (46 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlog odloka o soglasju k predlogu zakona soglasno sprejet.

Prehajamo na 19. točko dnevnega reda, to je na predlog zakona o ratifikaciji sporazuma med SFR Jugoslavijo in Kraljevino Švedsko o izogibanju dvojnemu obdavčevanju dohodka in premoženja.

Predlog zakona je Skupščini predložil v soglasje Zbor republik in pokrajin Skupščine SFRJ, predstavnica naše delegacije je tovarišica Jelka Žekarjeva, predstavnik Izvršnega sveta pa Stanko Debeljak. Želita predstavnika besedo? (Ne.)

Predlog zakona ste dobili. Dobili ste tudi mnenje Izvršnega sveta in predlog odloka o soglasju k predlogu zakona. Predlog so obravnavali Odbor za finance, Komisija za mednarodne odnose in Zakonodajno-pravna komisija, ki so zboru poročali. Poročevalci, želite besedo? (Ne.)

Prijav za razpravo ni. Želi kdo besedo? (Ne.) Če ne želi nihče, potem zaključujem razpravo in dajem na glasovanje predlog odloka o soglasju k predlogu zakona. Kdor je za, naj prosim glasuje! (47 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlog odloka o soglasju k predlogu zakona.

Prehajamo na 20. točko dnevnega reda, to je na volitve in imenovanja.

Komisija za volitve, imenovanja in administrativne zadeve je predložila zboru v obravnavo in sprejem naslednje predloge odlokov, in sicer:

— predlog odloka o izvolitvi predsednika in članov habilitacijske komisije pri Univerzi Edvarda Kardelja v Ljubljani in pri Univerzi v Mariboru,

- predlog odloka o imenovanju namestnika javnega tožilca Višjega javnega tožilstva v Ljubljani,
- predlog odloka o razrešitvi namestnice javnega tožilca SR Slovenije,
- predlog odloka o razrešitvi namestnika javnega pravobranilca SR Slovenije,
- predlog odloka o razrešitvi pomočnice družbenega pravobranilca samoupravljanja SR Slovenije,
- predlog odloka o razrešitvi sodnice Višjega sodišča v Mariboru in
- predlog odloka o izvolitvi sodnikov Sodišča združenega dela SR Slovenije.

Predstavniki komisije in njen predsednik je tovariš Franjo Turk. Želite besedo? (Ne.)

1. Prehajamo na predlog odloka o izvolitvi predsednika in članov habilitacijske komisije pri Univerzi Edvarda Kardelja v Ljubljani in pri Univerzi v Mariboru.

Želi kdo besedo? (Ne želi.) Če ne želi nihče, potem zaključujem razpravo in dajem predlog odloka na glasovanje. Kdor je za, naj prosim glasuje! (47 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlog odloka. S tem so bili za predsednika in člane habilitacijske komisije Univerze Edvarda Kardelja v Ljubljani izvoljeni: dr. Tone Krašovec za predsednika, za člane pa Tomaž Banovec, dr. Anton Fazarinc, Pavle Gantar, Tatjana Kosovel, Marjan Lah, Jože Miklavc, Zorka Peršič, Veljko Troha, Ivanka Vrhovčak in dr. Iztok Winkler.

V habilitacijsko komisijo pri Univerzi v Mariboru so bili izvoljeni: za predsednika Stojan Požar, za člane pa Magda Erbežnik, Franc Glavan, Leopold Kejžar, Ivan Lešnik, Franc Razdevšek in Vili Rozman.

2. Predlog odloka o imenovanju namestnika javnega tožilca Višjega javnega tožilstva v Ljubljani.

Želi kdo predlogu odloka besedo? (Ne želi.)

Če ne želi nihče, potem prosim, da glasujete! Kdor je za, naj prosim glasuje! (49 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlog odloka. S tem je bil Pavel Dolenc imenovan za namestnika javnega tožilca Višjega javnega tožilstva v Ljubljani.

3. Predlog odloka o razrešitvi namestnice javnega tožilca SR Slovenije.

Želi kdo besedo? (Ne želi.)

Če ne, potem prosim, da glasujete! Kdor je za, naj prosim glasuje! (46 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlog odloka. S tem je bila z 31. julijem 1981 razrešena dolžnosti namestnice javnega tožilca SR Slovenije tovarišica Tatjana Hacin.

4. Predlog odloka o razrešitvi namestnika javnega pravobranilca SR Slovenije.

Želi kdo besedo? (Ne želi.)

Če ne želi nihče, potem prosim, da glasujete! Kdor je za, naj prosim glasuje! (48 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlog odloka. S tem je bil razrešen dolžnosti namestnika javnega pravobranilca SR Slovenije tovariš Tit Stanovnik.

5. Prehajamo na predlog odloka o razrešitvi pomočnice družbenega pravobranilca samoupravljanja SR Slovenije.

O predlogu odloka pričejam razpravo. Želi kdo besedo? (Ne želi.)

Če ne želi nihče, potem prosim, da glasujete. Kdor je za, naj prosim glasuje! (47 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlog odloka. S tem je bila s 1. avgustom 1981 razrešena dolžnosti pomočnice družbenega pravobranilca samoupravljanja SR Slovenije tovarišica Silva Bauman-Čenčič.

6. Predlog odloka o razrešitvi sodnice Višjega sodišča v Mariboru.

Želi kdo besedo? (Ne želi.)

Če ne želi nihče, potem prosim, da glasujete! Kdor je za, naj prosim glasuje! (48 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlog odloka. S tem je bila z 31. julijem 1981 razrešena dolžnosti sodnice Višjega sodišča v Mariboru tovarišica Mira Kirbiš.

7. Predlog odloka o izvolitvi sodnikov Sodišča združenega dela SR Slovenije.

Želi kdo besedo? (Ne želi.)

Če ne želi nihče, potem prosim, da glasujete! Kdor je za, naj prosim glasuje! (48 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlog odloka. S tem sta bila za sodnika Sodišča združenega dela SR Slovenije izvoljena tovariš Alojz Domjan in Ljiljana Friedl.

Prehajamo na 21. točko dnevnega reda, to je na predloge in vprašanja delegatov.

Kot veste, ima po prvem odstavku 40. člena poslovnika Skupščine delegat v zboru pravico postaviti delegatsko vprašanje Izvršnemu svetu ali republiškim funkcionarjem, ki vodijo delo republiških organov, predsedniku skupščine, predsedniku zbora, predsednikom delovnih teles in predsednikom samoupravnih interesnih skupnosti za območje republike, če enakopravno odločajo s pristojnim zborom.

K tej točki ste dobili delegatsko vprašanje Skupščine občine Ljubljana-Bežigrad v zvezi s cenami proizvodov in storitev. Poleg odgovora na to vprašanje bomo danes poslušali še odgovor na delegatsko vprašanje Janka Pučnika iz občine Ljubljana-Bežigrad v zvezi z razvojem računalništva v Sloveniji, ki ga je postavil na 54. seji zbora.

Na vprašanje delegatov iz občine Ljubljana-Bežigrad bo odgovoril tovariš Erik Vrenko, namestnik predsednika Republiškega komiteja za kulturo in znanost.

Erik Vrenko: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Vprašanje se je glasilo takole:

Zakaj se dosledno ne uresničuje že podpisani sporazum, ki je bil sklenjen med Iskro, Gorenjem in Elektrotehno, kar zadeva razvoj računalništva v Slo-

veniji, saj je med nosilci tega razvoja v družbenem planu Slovenije tudi delovna organizacija Delta v sestavi SOZD Elektrotehna, ki je v naši občini? Uresničevanje sporazuma je zelo pomembno, ker je v neposredni zvezi z rastjo družbenega produkta v občini.

Odgovor je naslednji: Družbena prizadevanja za uskladitev proizvodnje računalniške opreme in sistemov v SR Sloveniji teče že nekaj let. Posebno intenzivna so bila v letu 1980, ko so dobila konkretno opredelitev tudi v dogovoru o temeljnih družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1981—1985, ki zavezuje sestavljene organizacije Elektrotehno, Iskro in Gorenje ter druge zainteresirane organizacije združenega dela, da izoblikujejo skupni program razvoja in proizvodnje enotnega računalniškega sistema in sprejmejo ukrepe za njegovo uresničevanje.

Na podlagi te naloge so predstavniki SOZD Elektrotehna, Iskra in Gorenje nadaljevali z dogovarjanji, ki so v maju 1981 privedla do zasnove skupnega programa. V skladu s to zasnovo naj bi se sklenil poseben družbeni dogovor, s katerim bi operacionalizirali dogovor o temeljnih družbenega plana Slovenije na področju računalništva. Udeleženci dogovora bi bili zlasti Izvršni svet Skupščine SR Slovenije in Gospodarska zbornica, Samoupravna interesna skupnost za ekonomske odnose s tujino, Ljubljanska banka in druge banke, Iskra, Gorenje, Elektrotehna-Delta, Inštitut Jožef Stefan in obe univerzi. S tem družbenim dogovorom naj bi jasneje in celoviteje opredelili naše cilje na področju računalništva, še posebej razvojne usmeritve na področju poslovnega in procesnega računalništva.

Predvideli bi tudi ustanovitev nove delovne organizacije za proizvodnjo in prodajo računalnikov in poslovnih informacijskih sistemov. V to delovno organizacijo naj bi se vključile v celoti ali deloma temeljne organizacije združenega dela iz Iskre, Gorenja in Elektrotehne, ki se ukvarjajo z računalništvom. Predmet poslovanja skupne delovne organizacije naj bi bil zlasti: razvoj aplikativnega software, tržištvu, planiranje razvoja, povezovanje s tujimi partnerji, uvozno-izvozna politika, šolanje kadrov za svoje potrebe in potrebe uporabnikov, servisna služba, razvoj sistema v poslovnem in procesnem računalništvu.

Izhodišče bodočega skupnega proizvodnega programa bi bila proizvodnja, ki sedaj poteka v Iskri in Elektrotehni-Delti. Zaradi zagotavljanja posebnega družbenega interesa nad delovanjem in razvojem te delovne organizacije, bi ob njej ustanovili tudi družbeni svet.

Na pobudo Izvršnega sveta in v sodelovanju z Gospodarsko zbornico Slovenije so se konec maja predstavniki vseh treh sestavljenih organizacij, torej Elektrotehne, Iskre in Gorenja tudi dogovorili o imenovanju Odbora za ustanovitev skupne delovne organizacije, ki je že začel z delom.

V pomoč pri delu so mu tudi strokovne skupine, sestavljene iz strokovnjakov vseh treh SOZD, in sicer za tehnično ovrednotenje računalniških sistemov, za pravne zadeve in za trženje.

Po oceni tega odbora bi bilo ustanavljanje nove skupne delovne organizacije lahko zaključeno do jeseni letošnjega leta.

Pripravljenost vseh treh sestavljenih organizacij, da se vprašanja računalništva uredijo enotno, v skladu s prej navedenim konceptom, je narekovala tudi takojšnje usklajevanje vseh tekočih akcij pri vseh udeležencih dogovarjanja, že pred samim formalnim konstituiranjem nove delovne organizacije.

V skladu s tem je tudi stališče Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije, da Republiški komite za mednarodno sodelovanje izda soglasje za uvoz sestavnih delov za računalnike kot reprodukcijskega materiala le na podlagi skupnega predloga proizvajalcev računalnikov in računalniške opreme v SR Sloveniji, soglasje za izvoz rezervnih delov za tekoče vzdrževanje pa na podlagi zahtevka končnega koristnika oziroma skupnega predloga proizvajalcev.

Pri sedanjem zastoju pri uvozu reprodukcijskega materiala za proizvodnjo računalnikov in računalniške opreme torej ne gre za blokado domačega tehnološkega razvoja, ampak le za nujen ukrep njegovega usmerjanja in preprečevanja neekonomičnega in družbeno nedogovorjenega razvoja.

Glede škode, ki bi pri tem nastala v posameznih temeljnih organizacijah, je v 19. členu zakona o združenem delu med drugim izrecno določeno, da delavci v temeljni organizaciji trpijo materialne in druge posledice, če zaide temeljna organizacija v težave zaradi družbeno in ekonomsko nesmotrnega upravljanja sredstev ali zaradi poslovanja, ki ni bilo prilagojeno samoupravno dogovorjeni družbeni delitvi dela. V tem primeru nosijo posledice organizacije združenega dela, ki se še niso uspele sporazumeti o usklajenem razvoju računalništva v SR Sloveniji in ki niso sklenile ustreznega samoupravnega sporazuma.

Temeljno odgovornost za uresničitev z dogovorom o temeljih družbenega plana SR Slovenije sprejetih obveznosti na področju računalništva nosijo v prvi vrsti podpisniki tega dela dogovora, to so Elektrotehna, Gorenje in Iskra.

Tudi Izvršni svet Skupščine SR Slovenije je dolžan spremljati uresničevanje tega dogovora in nastopati z ukrepi oziroma predlagati izvedbo ukrepov, potrebnih za uresničevanje oziroma izpolnjevanje planov ter obveznosti iz samoupravnih sporazumov in dogovorov. Ti ukrepi so še posebej potrebni v primeru, ko zaradi odlaganja prihaja do aktivnosti, ki so v nasprotju s cilji dogovora o temeljih družbenega plana SR Slovenije.

Izvršni svet Skupščine SR Slovenije ocenjuje, da je uresničevanje dogovora o temeljih družbenega plana na področju računalništva prepočasno. Eden od pomembnih zaviralnih dejavnikov je dosednji različni pristop in razvoj pri sedanjih proizvajalcih računalnikov. Pri tem je premalo pripravljenosti odreči se nekaterim razvojnim usmeritvam, ki so morda bile ustrezne v pogojih nepovezanega razvoja. Tako obnašanje je pogojeno tudi s celotno problematiko prestrukturiranja zlasti v sozd Iskra in Gorenje.

Dogovarjanje in sporazumevanje pa v zadnjem času še posebej otežujejo nekatere akcije delovne organizacije Delta iz sozd Elektrotehna, ki hkrati z dogovarjanjem za oblikovanje enotnega računalniškega programa in o delitvi dela neodvisno in brez usklajevanja z ostalimi udeleženci sporazumevanja, sklepa z drugimi organizacijami združenega dela sporazume o delitvi dela v okviru programa Delta, kar enostransko prejudicira program Delta kot edini možni program računalniške proizvodnje.

Izvršni svet ponovno poudarja, da sta računalništvo in informatika strateško pomembna za dolgoročni razvoj Slovenije in zaradi tega ne moremo dopustiti, da bi interesi posameznih organizacij združenega dela prevladali nad skupnimi družbenimi interesi. Zato je zadnji čas, da udeleženci organizacij združenega dela prenehajo z medsebojnim izigravanjem, zavlačevanji in izražanju različnih prestižnih teženj ter pospešijo resnično samoupravno dogovarjanje za uresničitev ciljev in nalog, ki smo jih za področje računalništva skupno sprejeli v dogovoru o temeljih družbenega plana SR Slovenije. Izvršni svet

Skupščine SR Slovenije bo v teh prizadevanjih še naprej aktivno sodeloval, hkrati pa v okviru svojih pristojnosti predlagal tudi ukrepe, ki naj zagotovijo uresničevanje družbenega interesa, po potrebi pa tudi ukrepe varstva samoupravnih družbenoekonomskih odnosov na podlagi družbene lastnine.

Predsednica Silva Jereb: Odgovor boste dobili tudi pismeno. Na delegatsko vprašanje v zvezi s cenami, ki so ga zastavili delegati iz občine Ljubljana-Bežigrad, bo odgovoril tovariš Aleksander Škraban, namestnik predsednika Republiškega komiteja za tržišče in splošne gospodarske zadeve.

Aleksander Škraban: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Skupščina občine Bežigrad je za Zbor občin Skupščine SR Slovenije postavila naslednje delegatsko vprašanje.

Cene proizvodov in storitev se v prvih mesecih letošnjega leta nikakor ne gibljejo v okvirih, ki jih je Skupščina SR Slovenije določila v resoluciji o družbenoekonomski politiki in razvoju SR Slovenije v letu 1981. Z rastjo cen se seveda povečuje inflacija, ogrožena pa sta tudi gospodarjenje v organizacijah združenega dela in življenjski standard delovnih ljudi. Kje so vzroki za to, da se letošnje cene ne gibljejo v skladu s politiko cen, ki jo je določila Skupščina SR Slovenije v resoluciji o družbenoekonomski politiki in razvoju SR Slovenije v letu 1981? Kdo je odgovoren za nenormalno rast cen v republiki? Kaj storiti za to, da se cene ne bodo iz dneva v dan povečevale in s tem ogrožale normalno poslovanje organizacij združenega dela?

Odgovor. Vzrokov, da se letošnje cene ne gibljejo v skladu s politiko cen, ki jo je določila Skupščina SR Slovenije v resoluciji o družbenoekonomski politiki in razvoju SR Slovenije v letu 1981, je več. Dolgoletno administrativno zadrževanje cen in nereševanje nesorazmerij v cenah proizvodnih storitev se je zlasti močno odrazilo v izjemno visoki rasti cen ob prehodu v letošnje leto. V novembru oziroma decembru so tako organi za cene morali pristati na nekatere zahtevke, katerih rešitve so že dalj časa zavlačevali. Poleg tega pa je Zvezni izvršni svet v zadnjem trimesečju sprejel odlok o oblikovanju tržnih cen za približno eno tretjino cen pri proizvajalcih. Zato je bil januarski skok cen tolikšen, kot ga prikazujejo uradni podatki o gibanju cen. Kljub umirjenjši rasti cen, zlasti v SR Sloveniji v naslednjih mesecih, je bila v prvih petih mesecih rast izjemno visoka. Do konca maja so se namreč v SR Sloveniji, v primerjavi z decembrom 1980, proizvajalske cene industrijskih izdelkov povečale za 22 %, cene na drobno za 23,5 %, cene storitev za 13,9 %, cene življenjskih potrebščin pa za 21,3 %.

Stopnja rasti cen proizvajalcev industrijskih izdelkov pa je bila v Sloveniji v posameznih mesecih naslednja: januarja 13 %, februarja 3,4 %, marca 1,2 %, aprila 0 % in maja spet 1,8 % oziroma povprečno mesečno 3,8 %. Podobna je bila tudi rast cen na ravni federacije, s tem da je bila rast cen storitev na ravni federacije za 3 indeksne točke višja kot v Sloveniji.

Osnovni vzroki za visoko stopnjo inflacije v tem letu so predvsem naslednji: neuskladenost blagovnih denarnih odnosov na tržišču, skupno nominalno povpraševanje še naprej raste po relativno visoki stopnji, ob počasnejši stopnji realne ponudbe pa se izravnavajo teh agregatov uresničuje z visokim povečanjem cen. Zaradi rasti materialnih stroškov je pritisk na cene zlasti močan, pri čemer pa se narasli stroški ne nadomestijo s kvalitativnimi faktorji gospodarjenja.

Normalno delovanje tržišča in oskrba gospodarstva in občanov poslabšuje vrsto negativnih pojavov in obnašanj kot so: regionalno omejevanje gospodarskih tokov, izkoriščanje monopolnih položajev, zadrževanje proizvodnje in odpreme proizvodov, dokler se ne uveljavi višja cena, nezakonito povečevanje cen skozi razne oblike in podobno. Z nezakonitimi povečanji cen se želi zagotoviti manjkajoča sredstva za razvoj, ker zlasti niso rešena vprašanja financiranja razvoja prioriternih dejavnosti. Vpliv rasti uvoznih cen na domače cene je prisoten zaradi razvrednotenja dinarja nasproti dolarju, nadalje zaradi odplačil obresti in kreditov na tuje investicijske kredite, prek vpliva visokih obresti na komercialne kredite in podobno.

Prehod na novi sistem cen ob nezadostni in nepravočasni pripravi na njegovo uporabo in pozno sprejetje nekaterih podzakonskih aktov na zvezni ravni so omogočili nekontrolirano rast cen mimo kriterijev in dogovorjene politike cen. Vpliv spremenjenih stopenj davka na promet proizvodov in storitev je precej višji, kot je bilo pričakovano ob sprejemanju letošnjih dokumentov. Kompenzacije za določena živila niso bile uvedene v prvotno predvideni višini in je tako tudi to prispevalo k večji rasti drobno prodajnih cen in življenjskih stroškov v Jugoslaviji.

Sicer pa je podrobnejša razčlenitev vzrokov rasti cen podana v analizi o izvajanju družbenega plana ter resolucije o družbenoekonomski politiki in razvoju SR Slovenije v letu 1981. Pri tem pa velja še omeniti, da novi zakon o temelju sistema cen in družbeni kontroli cen določa posebno vlogo sistema cen združenemu delu. Tako delavci v temeljnih organizacijah združenega dela oblikujejo v odnosih medsebojne odvisnosti, povezanosti in odgovornosti cene za svoje proizvode in storitve samostojno. Družbena kontrola cen pa je celotna družbena aktivnost, usmerjena k urejevanju odnosov na področju cen, opravljajo pa jo tako samoupravne organizacije in skupnosti ter organizirani porabniki kot tudi pristojni organi družbenopolitične skupnosti.

Uresničevanje sprejete politike cen so pristojni organi družbenopolitičnih skupnosti dolžni zagotoviti predvsem s sprejetjem ustreznih ekonomskih ukrepov. Če s temi ukrepi ni mogoče zagotoviti stabilnih odnosov na trgu in drugih odnosov, ki so pomembni za uresničevanje določene politike cen, se lahko sprejemajo ukrepi neposredne kontrole cen.

Vrsto ekonomskih ukrepov za uskladitev gibanj s planskimi nalogami, kakor tudi ukrep poostrene družbene kontrole cen, je že pred časom sprejel Zvezni izvršni svet. Na njegovi osnovi so ukrepe za neposredno kontrolo cen že sprejele ali pa jih bodo v naslednjih dneh sprejele tudi vse republike, pokrajini in občine, vsaka seveda iz svoje pristojnosti.

Pričakovati je, da bodo vsi že sprejeti ukrepi in ukrepi, ki še bodo sprejeti, vplivali na bolj umirjeno rast cen in bodo zagotovili, da letošnja rast cen ne bo večja kot je bila predvidena z resolucijo in dogovorom o izvajanju politike cen. Hvala lepa.

Predsednica Silva Jereb: Želi še kdo besedo? (Ne.) Če ne želi nihče, potem vas obveščam, da smo pri vseh točkah dnevnega reda, kjer smo sprejemali končne odločitve, usklajeni z Zborom združenega dela.

Zahvaljujem se vam za udeležbo in zaključujem 57. sejo Zbora občin.

(Seja zbora je bila končana ob 16.15.)

58. seja

(15. julija 1981)

Predsedovala: Silva Jereb,
predsednica Zbora občin

Začetek seje ob 9. uri.

Predsednica Silva Jereb: Tovarišice in tovariši delegati! Začenjam 58. sejo Zbora občin Skupščine SR Slovenije.

V smislu 15. člena poslovnika našega zbora moramo na začetku vsake seje, preden določimo dnevni red, izvoliti Komisijo za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja. Ta komisija pregleda pooblastila delegatov in pripravi poročilo za zbor. V komisijo predlagam po abecednem redu občin naslednje delegate: Pavla Ažberja iz Velenja za predsednika, Vladimirja Mejača iz Vrhnike in Avgusta Kolčnarja iz Zagorja za člana. Če se s tem predlogom strinjate, potem prosim, da to potrdite z dvigom rok. Kdor je za, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da so bili v Komisijo za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja za 58. sejo Zbora občin izvoljeni tovariš Pavel Ažber za predsednika, Vladimir Mejač in Avgust Kolčnar za člana.

Prosim komisijo, da se takoj sestane, da pregleda pooblastila in pripravi poročilo za zbor. Vas delegate pa prosim, da ostanete na svojih mestih, ker bo komisija hitro opravila svoje delo.

Če ima morda kdo od delegatov pripravljeno delegatsko vprašanje, potem prosim, da ga odda sekretarju zbora. Posredovali ga bomo Izvršnemu svetu ali pa drugim naslovnikom z željo, da nanj odgovorijo na tej ali pa naslednji seji zbora. Prosim tudi vse tiste, ki imate namen razpravljati, pa se še niste prijavili, da to storite, medtem ko čakamo na poročilo komisije.

Dobili smo nekaj zapisnikov, in sicer iz občin Škofja Loka, Laško, Murska Sobota in najbrž še od kod, vendar bi prosila, da vsebino vaših stališč in pripomb obnovite na seji zbora. Če so pripombe zelo kratke, po navadi sama seznanim zbor z njimi, kadar pa so daljše, je prav, da to opravite delegati sami.

Delali naj bi tako, da bi skušali zaključiti ta del seje od 12. do 12.30, tako da bi imeli odmor še pred skupno sejo vseh treh zborov, na kateri bi razglasili ustavne amandmaje. Glede na relativno kratek dnevni red, mislim, da nam bo to uspelo.

Verifikacijska komisija je pripravila poročilo. Prosim predsednika, da poroča zboru!

Pavel Ažber: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Poročilo o pregledu pooblastil za 58. sejo Zbora občin, ki je bila sklicana za 15. 7. 1981, ob 9. uri, v mali dvorani poslopja Skupščine SR Slovenije je naslednje.

Zbor občin Skupščine SR Slovenije ima 62 delegatskih mest. Komisija za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja Zbora občin je na podlagi 16. člena poslovnika Zbora občin pregledala pooblastila delegatov na seji zbora in iz teh pooblastil in napravljenega seznama delegatov ugotovila, da se udeležujejo današnjega zasedanja delegati vseh občin v SR Sloveniji in delegata mesta Ljubljane in Obalne skupnosti občin Koper, razen delegatov občin Piran, Radlje ob Dravi in Slovenske Konjice.

Ob pregledu dokumentacije je komisija ugotovila, da so vsa pooblastila, ki so jih delegati predložili, neoporečna, zato v smislu prvega odstavka 17. člena poslovnika Zbora občin predlaga, da zbor poročilo sprejme in s tem verificira pooblastila delegatov za današnjo 58. sejo.

Predsednica Silva Jerab: Hvala lepa. Želi kdo razpravljati o poročilu? (Ne želi.) Če ne, potem prosim, da to potrdite z dvigom rok! Kdor je za, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno potrdil poročilo Komisije za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja in s tem verificiral pooblastila delegatov za 58. sejo Zbora občin. Obenem ugotavljam, da je zbor sklepčen in da lahko pravno veljavno razpravlja in sklepa.

Na sejo zbora so bili poleg predstavnikov Izvršnega sveta povabljeni še predstavniki Republiške konference Socialistične zveze delovnega ljudstva Slovenije, Republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije in Skupnosti slovenskih občin k vsem točkam dnevnega reda, predstavniki Volilne komisije pri Predsedstvu Republiške konference SZDL in Sveta za družbenopolitični sistem pri Predsedstvu RK SZDL k 5. točki, Zveze stanovanjskih skupnosti Slovenije k 7. in Zveze komunalnih skupnosti Slovenije k 8. točki dnevnega reda po sklicu.

Seje zbora se udeležujejo: tovarišica Mara Žlebnikova, predsednica Sveta za družbenopolitični sistem pri Predsedstvu Republiške konference SZDL Slovenije, tovariš Marjan Grampovčan, namestnik sekretarja Skupnosti slovenskih občin, tovariša Franc Mlinar in Tone Dodič kot predstavnika Zveze komunalnih skupnosti Slovenije ter Bojan Furlan, predsednik Izvršnega odbora Zveze stanovanjskih skupnosti Slovenije.

Zbor hkrati obveščam, da so na seji navzoči kot poročevalci delovnih teles zbora in Skupščine naslednji tovariši: Karel Sukič, član Odbora za družbenoekonomske odnose in razvoj, Vinko Hrovatič, član Odbora za urbanizem, stanovanjsko-komunalna vprašanja in varstvo okolja, Roman Mavri, član Odbora za družbenopolitični in komunalni sistem, Franjo Turk, predsednik Komisije za

volitve, imenovanja in administrativne zadeve, Milan Gaspari, predsednik Zakonodajno-pravne komisije, Ernest Eöry, član Komisije za narodnosti in Vida Vidovič, članica Komisije za pravosodje.

Prehajamo na 1. točko dnevnega reda, to je na določitev dnevnega reda 58. seja Zbora občin.

Z dopisom z dne 1. julija 1981 sem dnevni red današnje seja razširila še z osnutkom odloka o spremembah odloka o potrditvi skupnega zneska deviz za potrebe federacije.

Vse tri posebne izobraževalne skupnosti pa z dopisom, ki ste ga prejeli na klop, predlagajo umik 9., 10. in 11. točke dnevnega reda.

Komisija za volitve, imenovanja in administrativne zadeve ni predložila nobenega predloga odloka, zato umikam z dnevnega reda še 12. točko, to je volitve in imenovanja.

Za današnjo sejo zbora predlagam naslednji dnevni red:

1. določitev dnevnega reda 58. seja Zbora občin,
2. odobritev zapisnikov 56. in 57. seja zbora,
3. predlog ustavnih amandmajev k ustavi SR Slovenije,
4. predlog ustavnega zakona za izvedbo ustavnih amandmajev I do VII k ustavi SR Slovenije,
5. predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o volitvah in delegiranju v skupščine,
6. predlog zakona o Svetu SR Slovenije za varstvo ustavne ureditve,
7. osnutek zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o poslovnih stavbah in poslovnih prostorih,
8. osnutek zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o upravljanju in razpolaganju s stavbnim zemljiščem,
9. osnutek odloka o spremembah odloka o potrditvi skupnega zneska deviz za potrebe federacije,
10. predlogi in vprašanja delegatov.

Želi o predlaganem dnevnem redu kdo razpravljati? (Ne želi.) Če ne želi nihče, potem prosim, da glasujete! Kdor je torej za predlagani dnevni red, naj prosim glasuje! (59 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlagani dnevni red soglasno sprejet.

Preten preidemo na obravnavo posameznih točk dnevnega reda, vas obveščam, da bomo z delegati Zbora združenega dela in Družbenopolitičnega zbora na skupnem zasedanju poslušali ekspozice predsednika Skupščine SR Slovenije in predsednika Komisije Skupščine SR Slovenije za pripravo sprememb ustave SR Slovenije tovariša Milana Kučana k 3. in 4. točki dnevnega reda, to je k predlogu ustavnih amandmajev k ustavi SR Slovenije in k predlogu ustavnega zakona za izvedbo ustavnih amandmajev I do VII k ustavi SR Slovenije.

Skupno zasedanje bo po dogovoru med predsedniki zborov vodil tovariš Emil Tomažič, predsednik Zbora združenega dela.

Prav tako vas obveščam, da bo ob 13. uri skupna seja vseh treh zborov Skupščine SR Slovenije, ki jo sklicuje predsednik Skupščine SR Slovenije tovariš Milan Kučan, na kateri bo razglasitev ustavnih amandmajev k ustavi SR Slovenije in ustavnega zakona za izvedbo ustavnih amandmajev I do VII k ustavi SR Slovenije.

Prehajamo na 2. točko dnevnega reda, to je na odobritev zapisnikov 56. in 57. seje Zbora občin.

Osnutka obeh zapisnikov ste dobili. Ima morda kdo k zapisniku kakšno pripombo ali popravek? (Ne.) Če nima nihče, potem prosim, da glasujete! Kdor je za to, da ju odobrimo, naj prosim glasuje! (58 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno potrdil oba zapisnika.

Zdaj pa prosim, da odidemo v veliko dvorano, kjer bomo opravili skupno zasedanje.

(Seja zbora je bila prekinjena ob 9.15 in se je nadaljevala ob 10.10.)

Predsednica Silva Jereb: Med skupnim zasedanjem ste dobili na klop vsebinska sklepa, ki se nanašata na stavbna zemljišča in na poslovne prostore in prosim, da bi jih pregledali zaradi poznejšega sklepanja.

Prehajamo na 3. točko dnevnega reda, to je na predlog ustavnih amandmajev k ustavi SR Slovenije.

Predlog ustavnih amandmajev je pripravila in Skupščini predložila njena komisija za pripravo sprememb ustave SR Slovenije in za svojega predstavnika na seji zbora določila tovariša Milana Gasparija, člana komisije in predsednika Zakonodajno-pravne komisije. Ekspoze smo pravkar poslušali na skupnem zasedanju.

Predlog ustavnih amandmajev je bil objavljen v Poročevalcu št. 13. Prejeli ste tudi mnenje in ugotovitve Sveta za družbenopolitični sistem pri Predsedstvu Republiške konference SZDL Slovenije. Predlog ustavnih amandmajev so obravnavali Odbor za družbenopolitični in komunalni sistem, Komisija za volitve, imenovanja in administrativne zadeve, Komisija za pravosodje, Komisija za narodnosti in Zakonodajno-pravna komisija, ki so zboru poročali. Želijo poročevalci besedo? (Ne želijo.)

Pričenjam razpravo. Prijav za razpravo ni. Želi kdo besedo? (Ne.) Če ne želi nihče, zaključujem razpravo in prehajamo na glasovanje. Po tretjem odstavku 438. člena ustave SR Slovenije je sprememba ustave sprejeta, če zanjo glasujeta dve tretjini delegatov vsakega zbora. Danes je navzočih 59 delegatov, tako da je zagotovljena dvetretjinska večina.

Prehajamo na glasovanje. Kdor je za predlog ustavnih amandmajev, naj prosim glasuje! (59 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlog ustavnih amandmajev k ustavi SR Slovenije.

Prehajamo na 4. točko dnevnega reda, na predlog ustavnega zakona za izvedbo ustavnih amandmajev od I do VII k ustavi Socialistične republike Slovenije.

Po določbah prvega odstavka 2. točke amandmaja VIII k ustavi SR Slovenije zbori skupščine, kot je povedal predsednik tovariš Milan Kučan, sami določijo predlog ustavnega zakona. V pomoč zborom je Komisija Skupščine SR Slovenije za pripravo sprememb ustave SR Slovenije pripravila besedilo predloga ustavnega zakona, ki v smislu VIII amandmaja k ustavi še ni predlog, pač pa ga danes kot svoj predlog določijo zbori in šele potem o njem glasujemo.

Predstavnik komisije je tovariš Milan Gaspari. Uvodno obrazložitev smo poslušali. Besedilo predloga ustavnega zakona je bilo objavljeno v Poročevalcu št. 13.

Obpravnavali so ga Odbor za družbenopolitični in komunalni sistem, Komisija za volitve, imenovanja in administrativne zadeve, Komisija za pravosodje in Zakonodajno-pravna komisija, ki so zboru poročali. Želijo poročevalci besedo? (Ne želijo.)

Predlagam torej, tako kot je storil pred menoj že tovariš Milan Kučan, da Zbor občin kot predlog ustavnega zakona določi besedilo predloga ustavnega zakona, ki ga je zborom Skupščine SR Slovenije predlagala Komisija Skupščine SR Slovenije za pripravo sprememb ustave SR Slovenije.

Ima kdo kakšen pomislek k temu, da določimo besedilo, ki je predlagano? (Ne.) Kdor je torej za, naj prosim glasuje! (59 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Zbor občin določil predlog ustavnega zakona za izvedbo ustavnih amandmajev I do VII k ustavi SR Slovenije v besedilu, ki ga je zborom Skupščine predložila Komisija Skupščine SR Slovenije za pripravo sprememb ustave.

Pismenih prijav za razpravo k tej točki dnevnega reda ni. Želi kdo besedo? (Ne.) Če ne želi nihče, dajem predlog ustavnega zakona na glasovanje. Kdor je za, naj prosim glasuje! (59 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlog ustavnega zakona.

Prehajamo na 5. točko dnevnega reda, to je na predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o volitvah in delegiranju v skupščine.

Predlog zakona je Skupščini predložil v obravnavo Izvršni svet in za svojega predstavnika določil tovariša Miho Wohinza, republiškega svetovalca v Izvršnem svetu. Tovariš Wohinz, želite besedo? (Da.)

Miha Wohinz: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Glede na nekatere spremembe in dopolnitve predlaganega zakona mi dovolite, da spregovorim nekaj besed.

Predlog za izdajo zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o volitvah in delegiranju v skupščine z osnutkom zakona so sprejeli zbori Skupščine SR Slovenije na sejah 25. in 27. marca 1981. leta. Predlagatelj je predlog zakona pripravil ob upoštevanju pripomb, mnenj in predlogov, danih v razpravah v delovnih telesih zborov in Skupščine kot tudi na sejah zborov. Nekaj pripomb in predlogov pa so kasneje poslale še nekatere občinske skupščine.

Že pri obravnavi osnutka zakona so delegati podprli zasnovo sprememb in dopolnitev zakona, po kateri se načela, na katerih je zgrajen volilni sistem, ne spreminjajo. Potrebno je poudariti, da tudi pri predlogu zakona ne gre za take poenostavitve volilnega postopka, ki bi prizadele temeljna načela volilnega sistema, temveč z njimi le dograjujemo in izpopolnjujemo volilni sistem v skladu z izkušnjami pri zadnjih volitvah in v skladu z nadaljnjim razvojem delegatskega sistema.

Glede na zakonski osnutek vsebuje predlog štiri spremembe. Danes bomo predlagali, da bi eno spremembo umaknili in bi tako ostale tri.

1. V predlogu zakona je predlagana v 1. členu razširitev veljavnosti zakona ne samo na samoupravne interesne skupnosti materialne proizvodnje, temveč tudi za volitve in delegiranje v skupščine tistih samoupravnih interesnih skup-

nosti na področju družbenih dejavnosti, katerih dejavnost oziroma zadeve so posebnega družbenega pomena in za katere zakon doslej ni veljal. Tu je mišljeno predvsem področje telesne kulture.

2. V predlogu je vsebovan tudi predlog, ki je vnešen na sugestijo Republiškega komiteja za kulturo in znanost, s tem da je predlagana dopolnitev 37. člena veljavnega zakona — to je 4. člen predloga — ki naj bi omogočala delovnim ljudem, ki z osebnim delom samostojno kot poklic opravljajo umetniško in drugo kulturno dejavnost, oblikovanje posebnih skupnosti v posamezni občini za volitve delegacij za delegiranje delegatov v skupščine družbenopolitičnih skupnosti.

V zvezi s tem določilom je bilo predlagatelju ponovno naloženo, naj prouči in oceni predlagano rešitev in pojasni, na kakšen način bodo zagotovljene tem delovnim ljudem enake pravice in obveznosti tudi v tistih občinah, kjer teh skupnosti ne bo mogoče ustanoviti. Po podatkih Republiškega komiteja za kulturo in znanost je v razvid samostojnih umetnikov pri tem komiteju vpisanih trenutno 313 upravičencev, ki jim je priznan status samostojnega umetnika. Glede na pripravo zakona o samostojnih kulturnih delavcih, ki je v fazi osnutka, pa v sedanjem trenutku še ni mogoče dokončno zavzeti stališča do vprašanja, na kakšen način naj se najbolj smotrno zagotovi uresničitev ustavnega določila, da imajo ti delavci v načelu enak družbenoekonomski položaj in v osnovi enake pravice in obveznosti kot delavci v organizacijah združenega dela.

Zaradi tega predlagatelj meni, da je dopolnitev 37. člena zakona zaenkrat vendarle prenačljena in zato predlagamo dodatni amandma, da se 4. člen predloga zakona črta. Predlagatelj bo to vprašanje še nadalje proučeval, skladno z omenjeno pripravo zakona o samostojnih kulturnih delavcih in bo na osnovi tega zakona potem predlagal tudi najustreznejšo rešitev.

Po sedanjih grobi oceni in po pričakovanjih glede na zamišljeno ureditev področja samostojnih kulturnih delavcev naj bi se število le-teh — po sedanjih ocenah jih je 313 — povečalo za nadaljnjih 250 do 300 samostojnih umetnikov, se pravi, da bi jih bilo okoli 600, kar je vendarle neka kategorija, ki jo je treba ustrezno vključiti v delegatski skupščinski sistem.

3. Naslednja novost je predvidena sprememba načina in postopka delegiranja delegatov v Zbor združenega dela Skupščine SR Slovenije. Ta je narekovala spremembe tistih določb v zakonu, ki se nanašajo na oblikovanje skupin delegatov. Zaradi več sistemskih vprašanj, ki naj bi jih obravnavali pristojni republiški družbeni sveti, je bilo predlagano, da se način delegiranja in delitev delegatskih mest v Zboru združenega dela Skupščine SR Slovenije uredi v posebnem zakonu. Vendar bi s črtanjem teh določb, to so 8., 9. in 10. člen predloga zakona o volitvah in delegiranju skupščine, nastala pravna praznina za sedanjo ureditev delegiranja v Zbor združenega dela Skupščine SR Slovenije. Zato je prevladalo mnenje, naj omenjene določbe zakona ostanejo v veljavi, dokler s posebnim zakonom ne bi na drugačen način uredili tega vprašanja. Predlagatelj je zaradi tega sprejel predlog, da se omenjeni členi v predlogu zakona črtajo.

V skladu z razpravo v zborih in predloga Skupščine občine Kranj je v predlogu zakona predvideno bolj elastično določanje časa glasovanja, to je 12. člen predloga zakona. Volilni odbor naj bi imel možnost, da lahko tam, kjer to zahteva delovni proces, določi na volilni dan drugačen čas glasovanja, kot ga določa zakon, to je od 7. do 19. ure. To bo lahko volilni odbor storil le v soglasju z volilno komisijo in pod pogojem, da bo trajalo glasovanje najmanj

12 ur. Tudi v tem primeru velja pogoj, da se glasovanje ne more začeti pred 4. uro zjutraj in ne končati po 23. uri. To so novosti glede na osnutek zakona.

V predlogu je iz osnutka zakona opuščena sprememba 45. člena zakona v zvezi s sestavo delegacij za delegiranje delegatov v skupščine samoupravnih interesnih skupnosti. V razpravi na sejah zborov in njihovih delovnih teles namreč ni bila sprejeta pobuda, da bi pri teh delegacijah določili poenostavljena merila o sestavi delegacij, kot jih zakon določa za delegacijo za skupščine družbenopolitičnih skupnosti, kjer je zahtevana zastopanost delavcev vseh delov delovnega procesa in ustrezna socialna struktura delegacij.

Pobude in predlogi, ki so bili zavrnjeni oziroma jih predlagatelj ni mogel upoštevati, pa so naslednji. Posamezni delegati in nekatere občinske skupščine so nasprotovali določbi novega 50. a člena zakona, da funkcijo delegacije za delegiranje delegatov v skupščine samoupravnih interesnih skupnosti materialne proizvodnje opravlja v krajevni skupnosti njena skupščina in ne svet krajevnih skupnosti. Načelo je, da lahko funkcijo delegacije opravlja le delegatsko oblikovan organ, to pa je praviloma skupščina krajevnih skupnosti. Zato bi v krajevnih skupnostih, kjer nimajo skupščine, to funkcijo lahko opravljal svet krajevnih skupnosti, če je sestavljen po delegatskem načelu. Tako rešitev omogoča že določba, ki je v predlogu zakona povzeta iz osnutka zakona.

Nadalje ni bil sprejet predlog, da bi v manjših samoupravnih organizacijah oziroma skupnostih, kjer imajo eno volišče, opravljala volilna komisija funkcijo volilnega odbora. Funkcije obeh volilnih organov so po zakonu nezdržljive. Volilna komisija je namreč stalen organ in na dan volitev skrbi za pravilnost dela volilnega odbora in nadzoruje njegovo delo.

Iz istih razlogov ni sprejeta pobuda, naj bi en volilni odbor vodil volitve v skupščine družbenopolitičnih skupnosti in samoupravne interesne skupnosti ter glasovanje o listi za družbenopolitični zbor. Glede na zahtevnost volilnega postopka en sam volilni odbor ne bi mogel pravilno izvesti volitev, poleg tega pa gre za različne volitve oziroma glasovanja, ki jih organizirajo in vodijo različni organi.

Predlog, naj imajo delovni ljudje, ki trajno delajo v temeljni organizaciji oziroma v dislocirani enoti, pravico oblikovati lastne volilne organe, je po zakonu uresničljiv. Te organe oblikuje v temeljni samoupravni organizaciji oziroma skupnosti delavski svet, ki lahko imenuje volilno komisijo tudi v dislocirani enoti.

Predlog Skupščine občine Kranj, ki je predlagala, da bi glasovanje po pošti omogočili tudi nekaterim drugim kategorijam občanov, ne samo delovnim ljudem in občanom, ki služijo vojaški rok ali so na orožnih vajah, predlagatelj ni mogel sprejeti. Po njegovi oceni bi to povzročilo veliko dodatnega dela temeljnim volilnim komisijam, poleg tega pa lahko rečemo, da skoraj praviloma niso na razpolago točni naslovi občanov, ki so začasno odsotni. Dosedanja praksa nam kaže, da imamo težave še z glasovnicami, ki jih volilne komisije pošiljajo vojnim poštam, ker jih le-te ne vrnejo pravočasno, saj se po zakonu pri ugotavljanju volilnega izida upoštevajo le glasovnice, ki prispejo po pošti tri dni po dnevu glasovanja.

Skupščina občine Ljubljana-Center je predlagala dopolnitev 75. člena zakona s točnejšo opredelitvijo še drugih meril za določanje števila delegatskih mest v zboru krajevnih skupnosti in ne samo števila delovnih ljudi in občanov. Predlagatelj meni, da lahko druga merila določijo občinske skupščine same

glede na potrebe, da se v posameznih občinah zagotovi ustrezna zastopanost delovnih ljudi in občanov v zboru krajevnih skupnosti.

Predlog, po katerem naj bi se delovni ljudje v dislociranih enotah, ki imajo manj kot 30 zaposlenih, sedež njihove temeljne organizacije združenega dela pa je zunaj občine, kjer je sedež dislocirane enote, vključili v delegacijo za zbor združenega dela tiste občinske skupščine, kjer je sedež temeljne organizacije združenega dela, ni mogoče sprejeti, kajti po četrtem odstavku 156. člena ustave SR Slovenije oblikujejo delovni ljudje, ki trajno delajo v delu temeljne organizacije združenega dela, ki ni na območju občine, na katerem je sedež te organizacije, svojo delegacijo.

V zvezi s tem je bilo treba zavriniti tudi pobudo, po kateri naj bi več manjših delovnih skupnosti kot so dislocirane enote, razne male prodajalne in podobni primeri, ki ne volijo delegacije, organizirale namesto konference delegacij teh skupnosti skupno delegacijo, ki bi jo izvolili delovni ljudje takih manjših skupnosti. Po 156. členu ustave SR Slovenije lahko le delovne skupnosti državnih organov in druge delovne skupnosti — na primer odvetniki — ki niso organizirane kot organizacije združenega dela, oblikujejo skupne delegacije. Predlagatelj zato meni, da pobuda v tej smeri tudi z ustavnega vidika ni sprejemljiva.

Odbor za družbenopolitični sistem družbenopolitičnega zbora predlaga še dva amandmaja, in sicer, da se spremeni in dopolni 5. člen zakona, s tem da se omogoči širše povezovanje delegacij ter njihovo medsebojno sodelovanje in dogovarjanje in da se dopolni 17. člen zakona zaradi večje jasnosti. Oba amandmaja imate pismeno pred seboj. Izvršni svet je sicer predlagal vsebinsko enak amandma, vendar sprejema Izvršni svet oba navedena amandmaja v besedilu, kot ju predlaga Odbor Družbenopolitičnega zbora za družbenopolitični sistem.

In končno predlaga Izvršni svet še amandma, da se črtajo 4., 8., 9. in 10. člen predloga zakona iz razlogov, ki smo jih že navedli. Glede 8. in 9. člena imate pismene amandmaje že pred seboj, amandma k 4. členu pa danes v imenu Izvršnega sveta ustno predlagam.

Tovarišice in tovariši delegati! V imenu Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije predlagam, da sprejmete zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o volitvah in delegiranju v skupščine skupaj s predlaganimi amandmaji. Hvala lepa.

Predsednica Silva Jereb: Hvala lepa! Predlog zakona je bil objavljen v prilogi IV. Poročevalca. Prejeli ste tudi zapise republiške Volilne komisije ter Sveta za družbenopolitični sistem in Volilne komisije pri Predsedstvu Republiške konference SZDL Slovenije. Prav tako ste danes prejeli na klop amandmaje Izvršnega sveta. Predlog zakona sta obravnavala Odbor za družbenopolitični in komunalni sistem in Zakonodajno-pravna komisija, ki sta zboru predložili pismeni poročili. Želita poročevalca besedo? (Ne.)

Prijav za razpravo ni. Želi kdo besedo? (Ne.) Če ne, potem zaključujem razpravo in prehajamo na glasovanje.

Najprej moramo razčistiti naslednje vprašanje. Izvršni svet predlaga, da se črtajo 4., 8., 9. in 10. člen predloga zakona. 4. člen se črta zaradi svobodnih umetnikov, drugi trije pa zato, da ne bi nastala pravna praznina. K 5. in 17. členu zakona potem vi ne dajete amandmajev, ampak sprejemate amandmaje Odbora Družbenopolitičnega zbora za družbenopolitični sistem.

Tole bi še vprašala glede svobodnih umetnikov. Slišali ste obrazložitev, da se pripravljata zakon in ne bi torej tega določila zapisali v tem zakonu. 4. člen naj bi črtali. Ali bo pozneje, ko bo tovariš Iztok Winkler ugotovil, kako je s svobodnimi umetniki, treba spet spreminjati ta zakon, ali pa je sedaj zadosti podlage za to, da lahko oblikujejo svoje skupine oziroma delegacije in ne bo potrebno spet spreminjati 37. člena zakona? Menite, da ne bo treba spreminjati? Prosim, tovariš Rok Kržan, ima besedo!

Rok Kržan: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Zanima me, če predlagatelj lahko odgovori, ali bodo s svobodnimi umetniki potem zajete vse strukture našega prebivalstva v tem zakonu, kajti vemo, da imamo kmete, ki niso kooperanti, so pa delavci, tako da jih verjetno moramo šteti v to kategorijo delovnih ljudi. Morda bi našli še druge, ki niso zaposleni v delovnih organizacijah. Kaj je torej s temi ljudmi? Mislim, da ne gre samo za 300 ali 600 umetnikov, ampak je potrebno, da so vse strukture delavcev zajete v tem zakonu. Hvala lepa.

Predsednica Silva Jereb: Hvala. Še kakšna pripomba? (Ne.) Tovariš sekretar ugotavlja delne razlike med amandmajem Izvršnega sveta in med amandmajem, ki ga predlaga Odbor Družbenopolitičnega zbora za družbenopolitični sistem. Izvršni svet torej meni, da je amandma Odbora Družbenopolitičnega zbora za družbenopolitični sistem ustreznejši. Najprej bomo glasovali o amandmajih Izvršnega sveta, ki ste jih dobili danes na klopi in o amandmaju, ki ga je Izvršni svet predlagal ustno na današnji seji.

Kdor je za, naj prosim glasuje! (56 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (En delegat.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da smo z večino glasov sprejeli amandmaje Izvršnega sveta.

Sedaj gre še za dva amandmaja Odbora Družbenopolitičnega zbora za družbenopolitični sistem, in sicer naj se spremeni 5. člen zakona. Vsebina tega amandmaja, ki se nanaša na povezovanje v konference delegacij je podobna amandmaju Izvršnega sveta. Razlika je v tem, da Izvršni svet govori o povezovanju z »znanostjo in strokovnimi službami«, Odbor Družbenopolitičnega zbora za družbenopolitični sistem pa z »znanstvenimi in strokovnimi organizacijami«. Podpiramo torej besedilo »znanstvenimi in strokovnimi organizacijami«, ker so s tako formulacijo bolj identificirane.

Naslednji amandma predlaga, da se dopolni 17. člen zakona in je bolj ali manj redakcijske narave.

Kdor je torej za ta dva amandmaja Odbora Družbenopolitičnega zbora za družbenopolitični sistem, naj prosim glasuje! (58 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor oba amandmaja soglasno sprejel.

Zakonodajno-pravna komisija in naš Odbor za družbenopolitični sistem se s temi amandmaji strinjata.

Zdaj pa glasujemo še o predlogu zakona v celoti. Kdo je za predlog zakona? (57 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (En delegat.)

Ugotavljam, da je zbor z večino glasov sprejel predlog zakona.

Prehajamo na 6. točko dnevnega reda, to je na predlog zakona o Svetu SR Slovenije za varstvo ustavne ureditve.

Predlog zakona je Skupščini predložil v obravnavo Izvršni svet in za svojega predstavnika določil tovariša Franca Grada, pomočnika predsednika Republiškega komiteja za zakonodajo. Želite besedo, tovariš Grad? (Da.)

F r a n c i G r a d : Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Pred vami je predlog zakona o Svetu SR Slovenije za varstvo ustavne ureditve.

Predlog za izdajo zakona in osnutek so sprejeli zbori Skupščine 25. in 27. marca letošnjega leta. Pri pripravi predloga zakona je predlagatelj proučil in upošteval pripombe, mnenja in predloge, dane v delovnih telesih zborov in na sejah zborov.

V razpravah se je pokazalo, da so delegati podprli osnovno koncepcijo položaja in delovanja Sveta SR Slovenije za varstvo ustavne ureditve, po kateri je Svet poseben republiški organ, katerega naloge vsebinsko izhajajo iz funkcij in odgovornosti Predsedstva SR Slovenije, Skupščine SR Slovenije in Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije, kot tudi iz ustavne vloge družbenopolitičnih organizacij. Delegati pa so imeli pripombe predvsem glede opredelitve delovnega področja in pooblastil sveta, zlasti glede odnosov sveta do Skupščine SR Slovenije. Pri tem je bilo zlasti opozorjeno, naj se v zakon ustrežneje vgradi odnos sveta do Skupščine SR Slovenije, ki bi ustrezal z ustavo določenim nalogam in pristojnostim Skupščine na področju varstva ustavne ureditve.

V razpravah v delovnih telesih je prevladalo mnenje, da je svet vendarle v posebnem odnosu do Predsedstva SR Slovenije in je zato predvsem njemu odgovoren za svoje delo. Vendar pa so bili delegati mnenja, da je treba opredeliti položaj sveta tako, da bo jasno, da svet ne prevzema pristojnosti Skupščine SR Slovenije na področju varstva ustavne ureditve, pač pa Skupščina SR Slovenije kot drugi republiški organi in organizacije, ki imajo ustavne funkcije na tem področju, prek sveta opravljajo le določene pravice in dolžnosti, ki jih imajo na tem področju.

V skladu z napisanimi pripombami se spreminja 1. člen predloga v primerjavi z osnutkom tako, da je iz besedila jasno razvidno, da se svet ustanovi zaradi uresničevanja določenih pravic, dolžnosti in odgovornosti Skupščine SR Slovenije, Predsedstva in Izvršnega sveta ter zaradi uresničevanja določenih nalog, ki izhajajo iz ustavnega položaja, vloge in nalog družbenopolitičnih organizacij na področju varstva ustavne ureditve.

S tem je bolj jasno povedano, da skupščina in drugi organi in organizacije kljub delovanju sveta ohranjajo svoje ustavne pravice in dolžnosti na področju varstva ustavne ureditve. Taka vloga sveta izhaja tudi iz ostalih določb zakona.

Skupščina SR Slovenije tako ohranja svoje pristojnosti in odgovornosti na tem področju in jih lahko izvaja prek članov sveta z obravnavo poročil republiških upravnih organov in Izvršnega sveta, obvestil sveta in Predsedstva SR Slovenije in na tej podlagi sprejema odločitve zaradi uresničevanja svojih pravic, dolžnosti in odgovornosti na področju varstva ustavne ureditve.

S tako spremenjeno formulacijo 1. člena je vsebinsko upoštevana tudi pripomba k 2. členu osnutka, po kateri naj bi se v skladu s pripombo k 1. členu podrobneje opredelile funkcije sveta v 2. členu.

V razpravi v delovnih telesih Skupščine je bilo postavljeno tudi vprašanje, ali bi se lahko za delegiranje članov in sestavo sveta smiselno uporabile določbe zveznega in republiškega zakona o družbenih svetih. Vendar pa poseben položaj in delovno področje sveta terjata, da so člani sveta stalni in da se posebej

imenujejo. Zaradi tega se glede sestave sveta ne bi mogla uporabiti načela sistemske ureditve družbenih svetov.

V razpravah se je izpostavilo tudi vprašanje, kako urediti odnose med člani sveta in organi in organizacijami, iz katerih so člani sveta imenovani in ali naj se to vprašanje uredi v tem zakonu.

Predlagatelj je mnenja, da to vprašanje ne sodi v zakon, temveč je stvar teh organov in organizacij, da v svojih poslovnih ali drugih ustreznih aktih, ki urejajo njihovo delo, uredijo tudi razmerja do člana sveta, ki bo imenovan v svet izmed njih.

Izvršni svet kot predlagatelj torej predlaga, da Zbor občin sprejme predlog zakona o Svetu SR Slovenije za varstvo ustavne ureditve. Hvala lepa.

Predsednica Silva Jereb: Hvala lepa! Predlog zakona ste dobili. Obra- navala sta ga Odbor za družbenopolitični in komunalni sistem in Zakono- dajno-pravna komisija, ki sta poročala zboru. Želita poročevalca besedo? (Ne želita.)

Pismenih prijav za razpravo ni. Želi kdo besedo? (Ne želi.) Če ne želi nihče, potem zaključujem razpravo in prehajamo na glasovanje o predlogu zakona. Kdor je za, naj prosim glasuje! (57 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlog zakona.

Prehajamo na 7. točko dnevnega reda, to je na osnutek zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o poslovnih stavbah in poslovnih pro- storih.

Predlog zakona je Skupščini predložil v obravnavo Izvršni svet in za svoja predstavnika določil tovarišico Marijo Zupančič-Vičar, članico Izvršnega sveta in predsednico Republiškega komiteja za varstvo okolja in urejanje prostora ter tovariša Srečka Brusa, republiškega podsekretarja v tem komiteju. Tovarišica Vičarjeva ima besedo. Prosim!

Marija Zupančič-Vičar: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Predlog za izdajo zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o poslovnih stavbah in poslovnih prostorih je Skupščina SR Slovenije obravnavala junija lanske leto in ga tudi sprejela. Predlagatelju je naročila, naj na podlagi predloženih rešitev v predlogu za izdajo zakona ter pripomb, stališč in predlogov, danih v razpravah delegatov na sejah delovnih teles zborov skupščine, pripravi osnutek zakona.

V razpravah o predlogu za izdajo zakona je bilo predvsem postavljeno vprašanje ustreznosti sedanje ureditve oddajanja poslovnih prostorov in v zvezi s tem razrešitve vrste vprašanj, ki so povezana s to problematiko. Dane so bile tudi pripombe, da je potrebno v osnutku določiti, da ugotovi tlorisno površino poslovne stavbe ali poslovnega prostora nad 70 m² občinski upravni organ, pri- stojen za obrt in storitve, upoštevajoč pri tem merila, dogovorjena v splošnih združenjih obrti ali v Skupnosti slovenskih občin.

Delegati so v razpravi o predlogu za izdajo zakona nadalje menili, da je za spremembo vrste poslovne dejavnosti dovolj, da se vlogi za to spremembo priloži le mnenje in ne soglasje krajevne skupnosti ter da naj se najemnina za poslovne prostore in poslovne stavbe določi z dogovorom med najemodajal-

cem in najemnikom v skladu s samoupravnim sporazumom o temeljih plana stanovanjske skupnosti.

Ob upoštevanju predlogov, pripomb in usmeritev v razpravi o predlogu za izdajo zakona so se pri pripravi osnutka zakona pojavila nekatera odprta vprašanja, predvsem v zvezi s prenosom poslovnih stavb in poslovnih prostorov v poslovnih stavbah in v stanovanjskih hišah v družbeni lastnini, na katerih imajo pravico opravljanja organizacije združenega dela, družbenopolitične skupnosti in druge družbenopravne osebe, ki pa jih same trajno uporabljajo za opravljanje svoje dejavnosti, v sredstva organizacij združenega dela, družbenopolitičnih skupnosti oziroma drugih družbenopolitičnih oseb, ki take prostore kot najemnik uporabljajo za opravljanje svoje dejavnosti.

Že sedaj veljavni zakon o poslovnih stavbah in poslovnih prostorih ima v splošnih določbah postavljeno načelo, da upravlja poslovno stavbo oziroma poslovni prostor organizacija združenega dela, družbenopolitična skupnost ali druga družbenopravna oseba, ki ima na poslovni stavbi oziroma na poslovnem prostoru pravico uporabe in v tej stavbi oziroma prostoru trajno opravlja svojo dejavnost.

V prehodnih določbah pa zakon dopušča nekatere izjeme, zaradi česar ni bil dosledno izveden. Predvsem je prepuščeno najemniku, da uveljavlja prenos poslovnih stavb in poslovnih prostorov oziroma je bilo za prenos potrebno njegovo soglasje. O tem vprašanju je razpravljal Republiški svet za vprašanja družbene ureditve in pri tem zavzel stališče, da so poslovne stavbe in poslovni prostori osnovna sredstva organizacij združenega dela, ki te poslovne prostore trajno uporabljajo za opravljanje svoje dejavnosti. Trajni najem poslovnih stavb in poslovnih prostorov ni sprejemljiv z vidika uresničevanja družbenoekonomskih odnosov v združenem delu. Organizacije združenega dela, ki poslovnih stavb in poslovnih prostorov trajno ne uporabljajo, v prihodnje ne bi mogle več upravljati s temi poslovnimi prostori, temveč naj bi jih prenesle v osnovna sredstva organizacij združenega dela, ki v njih trajno opravljajo svoje dejavnosti.

Taka ureditev pa ne bi veljala v primerih, ko organizacije združenega dela poslovnih stavb in poslovnih prostorov začasno ne uporabljajo. Tako začasno razmerje naj bi bilo mogoče tudi v prihodnje. Na poslovnih stavbah in poslovnih prostorih, ki jih upravljajo družbenopolitične organizacije in ki jih uporabljajo družbenopolitične organizacije, krajevne skupnosti, družbene organizacije, samoupravne interesne skupnosti ter druge družbenopravne osebe, ki nimajo pravice dela na družbenih sredstvih, kot jo imajo delavci v združenem delu, pa še vedno lahko ostaja najemno razmerje. Zaradi tega, da bi se prenos poslovnih stavb in poslovnih prostorov dosledno opravil, naj bi se v zakonu določil skrajni rok — v osnutku je predlagano eno leto — v katerem naj bi se prenos izvršil. Tisti, ki noče prevzeti poslovne stavbe ali poslovnega prostora, ki ga sedaj uporablja in torej ne prevzema odgovornosti in dolžnosti upravljanja s temi sredstvi, izgubi pravico nad temi sredstvi in jih mora prepustiti občini, ki naj bi jih dala v upravljanje delavcem tiste organizacije združenega dela, ki je za te prostore zainteresirana, v skladu z naravo in namenom teh sredstev.

Odškodnina za prenesene poslovne prostore in poslovne stavbe se določi v skladu z zakonom o razlastitvi in prisilnem prenosu nepremičnin v družbeni lastnini in obsega vloženo minulo delo, ne pa prometno vrednost. Ob prenosu poslovnih stavb zato ni mogoče zajemati rente in bi bila drugačna ureditev tudi v nasprotju z ustavo in zakonom o združenem delu.

V skladu s temi stališči je v osnutku opredeljena oddaja poslovnih stavb in poslovnih prostorov v najem in začasno uporabo. V razpravah v skupščinskih telesih pa tudi v pisemenih mnenjih in predlogih, ki jih je predlagatelj prejel, je bilo predvsem predlagano, da se podaljšajo v osnutku določeni roki za prenos poslovnih stavb in poslovnih prostorov, natančno opredeli oddajanje in začasna uporaba zlasti s tem, da se določi čas oddajanja in da se razrešijo primeri, ko organizacija združenega dela ni uspela doseči izpraznitve prostorov, ki jih potrebuje za opravljanje svoje dejavnosti. Predlagatelj te sugestije sprejema.

V osnutku ponudene rešitve, da je potrebno vlogi za spremembo vrste poslovne dejavnosti v poslovni stavbi ali poslovnem prostoru priložiti mnenje krajevne skupnosti, so spodbudile razprave nekaterih delegatov o tem, da je potrebno v večji meri poudariti vlogo krajevne skupnosti in zagotoviti njeno soglasje. Predlagatelj bo to vprašanje proučil zlasti v tej smeri, kdaj naj bi bilo potrebno soglasje krajevne skupnosti in kdaj naj bi zadostovalo njeno mnenje.

Pri ugotavljanju tlorisne površine poslovnih prostorov nad 70 m² izhajajo predlagane spremembe v osnutku predvsem iz ekonomskega in ne administrativnega omejevanja lastnine. Pri pripravi osnutka zakona je namreč prevladalo stališče, da takšna rešitev, ki je bila dana v telesih Skupščine o predlogu za izdajo zakona, ne bi ustrezala, ker bi se na upravni organ prenesla prosta presoja glede določanja velikosti poslovnega prostora nad 70 m² in bi se s tem hkrati določala ustavna pravica občana do pravice na poslovnih prostorih za opravljanje svoje dejavnosti. Vendar pa so v razpravah v delovnih telesih Skupščine delegati vztrajali na prvotno predlaganih rešitvah. Predlagatelj bo zato ponovno proučil rešitev, da se z dogovorom občin ali dogovorom v splošnih združenjih obrti v okviru republiške Gospodarske zbornice določijo okvirna merila in to rešitev uskladi z intencijami obrtnega zakona.

Tovarišice in tovariši delegati! Predlagam, da zbor sprejme osnutek zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o poslovnih stavbah in poslovnih prostorih, s predlaganimi dopolnitvami delovnih teles Skupščine, ki jih bo predlagatelj ob pripravi besedila predloga zakona proučil in upošteval. Hvala lepa!

Predsednica Silva Jereb: Hvala lepa! Osnutek zakona je bil objavljen v Poročevalcu št. 13. Dobili ste tudi mnenja in pripombe Sveta za družbenopolitični sistem in Sveta za družbenoekonomske odnose in ekonomsko politiko pri Predsedstvu Republiške konference SZDL Slovenije. Osnutek zakona so obravnavali Odbor za urbanizem, stanovanjsko komunalna vprašanja in varstvo okolja, Odbor za družbenoekonomske odnose in razvoj in Zakonodajno-pravna komisija, ki so zboru predložili pismena poročila. Poročevalci, želite besedo? (Ne.)

Danes ste na klop prejeli predlog vsebinskega sklepa, ki je bil pripravljen na podlagi pripomb delovnih teles zbora in Skupščine. Predlagani sklep naj bi po razpravi sprejel naš zbor. Tovarišica Vičarjeva je v bistvu že povedala in komentirala pogloblitve točke iz tega sklepa.

Pričenjamo razpravo. Besedo ima tovariš Franc Hrovat, delegat iz občine Ljubljana-Moste-Polje. Prosim!

Franc Hrovat: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Naša skupina delegatov za Zbor občin Skupščine SR Slovenije iz občine Ljub-

ljana-Moste-Polje ima k osnutku zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o poslovnih stavbah in poslovnih prostorih naslednje pripombe.

Predvidena sprememba 1. in 37. člena bi povzročila naslednje slabosti. Za pridobivanje novih poslovnih prostorov ne bi bilo več organiziranega družbenega interesa oziroma nosilca. Z izgubo materialne baze stanovanjske skupnosti ne bi mogle niti toliko kot sedaj — ko je že tako ali tako skromna — zagotavljati prostorov deficitarni obrtni storitveni dejavnosti. Ker ne bi bilo nosilca družbenega interesa, bi pri gradnji novih sosesk izpadli spremljajoči objekti, ki jih neposredno ne investira delovna organizacija.

Ugotavljamo, da je v občini več poslovnih prostorov v družbeni lastnini, ki pa niso v upravljanju stanovanjske skupnosti, ker niso stanovanjske poslovne stavbe. Občinski organi trdijo, da za upravljanje s temi prostori nimajo niti služb niti interesa. Zakonodajalcu predlagamo, da razširi določilo, da tudi s temi prostori upravlja stanovanjska skupnost. Ta predlog velja v primeru, če se sprejmejo naše pripombe k 1. in 37. členu, in sicer, da se člena ne spremenita.

Poslovne stavbe krajevnih skupnosti so še marsikje bivši zadrudni domovi, v katerih si delijo prostore še z drugimi organizacijami združenega dela. Menimo, da te stavbe ne obravnava 10. člen zakona v drugem oziroma sedaj v četrtem odstavku kot izjemo, zato se odpira nov problem, ali bodo organizacije združenega dela, ki so sedaj solastniki, prevzele v upravljanje celotno stavbo in bodo oddajale njen del v najem krajevni skupnosti in družbenopolitičnim organizacijam ter raznim društvom, ki najemnine ne morejo plačati drugače, kot iz dotacije. Hvala!

Predsednica Silva Jereb: Hvala lepa! Besedo ima tovariš Stane Volk, delegat iz občine Litija.

Stane Volk: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Naša delegacija ni imela bistvenih pripomb k osnutku zakona, pač pa postavlja nekatera vprašanja. Namreč, v občini Litija nimamo velikega fonda poslovnih prostorov v družbeni lastnini, zaradi česar smo v preteklem srednjeročnem obdobju skrbno gospodarili s sredstvi najemnin, ki so jo plačevali najemodajalci teh poslovnih prostorov. Poslovne prostore smo v glavnem namenili za trgovske in uslužnostne dejavnosti. Poslovne prostore imajo v najemu organizacije združenega dela in občani obrtniki. V letu 1978 smo za to, da bi povečali število poslovnih prostorov in s tem zagotovili občanom v stanovanjskih naseljih storitve servisne dejavnosti, in sicer TV-servise, servise za popravilo gospodinjskih aparatov in podobno, v občini sklenili družbeni dogovor o združevanju sredstev za pridobivanje poslovnih prostorov za namen servisnih in drugih dejavnosti malega gospodarstva. Iz letos združenih sredstev najemnin v stanovanjski skupnosti smo skoraj vsa sredstva namenili za pridobivanje novih poslovnih prostorov. Tako smo zagotovili prostore za naslednje dejavnosti: frizer za ženske in moške, urar, modno krojaštvo, preskrba s sadjem in zelenjavo, kruhom in tako dalje.

V srednjeročnem planu stanovanjske skupnosti za obdobje od 1981 do 1985 leta smo planirali nadaljnje vlaganje v poslovne prostore iz lastnih sredstev najemnin in dodatnih sredstev obrtnikov. Tako smo planirali v povprečnem letu združiti približno milijon sto tisoč novih dinarjev za pridobivanje novih poslovnih prostorov za nadaljnje zagotavljanje obrtnih storitev občanom.

Osnutek zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o poslovnih stavbah in poslovnih prostorih pa podira naše plane o še bolj intenzivnem povečevanju števila poslovnih prostorov, saj bi prišlo do izpada sredstev od najemnin, ker bomo morali prenesti vse poslovne prostore, ki jih imajo v najemu delovne organizacije, v njihovo last v skladu z zakonom o razlastitvi in prisilnem prenosu nepremičnin v družbeni lastnini, ki obsega le vloženo minulo delo. Tako se bodo letno planirana združena sredstva za obdobje od 1981 do 1985 leta zmanjšala na vsega 40 starih milijonov.

Postavljamo naslednji vprašanji:

1. Kje in kako zagotoviti vir sredstev za pridobivanje, gradnjo in adaptacijo poslovnih prostorov za namene servisnih in drugih dejavnosti in

2. Kdo bo nosilec, ki bo skrbel za gradnjo in adaptacijo poslovnih prostorov ob upoštevanju, da ta strošek ne sme biti v ceni kvadratnega metra stanovanjske površine ter da občina kot družbenopolitična skupnost ne more biti investitor. Hvala lepa.

Predsednica Silva Jereb: Hvala! Še tovariš Janez Arsenjuk, delegat iz občine Maribor, ima besedo.

Janez Arsenjuk: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Skupina delegatov občine Maribor je obravnavala osnutek zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o poslovnih stavbah in poslovnih prostorih. Predložene rešitve v načelu sicer podpira, ob tem pa poudarja naslednje.

Vprašanje prenosa poslovnih prostorov in stavb bi morali sistemsko urediti na nivoju federacije in ne samo v SR Sloveniji, če hočemo zagotoviti enakopraven položaj organizacijam združenega dela. V razpravi smo namreč ugotovili, da v Mariboru približno 24 % prostorov zasedajo organizacije iz drugih republik, naše organizacije pa imajo seveda poslovne prostore tudi v drugih republikah in pokrajinah, in če tega ne bomo uredili, potem bodo organizacije v neenakopravnem položaju, torej predvsem naše organizacije.

2. Rok enega leta za uveljavitev oziroma realizacijo tega zakona je po našem mnenju prekratek. Prav tako je prekratek tudi čas za razpravo o osnutku tega zakona, zato bi bilo prav, da se razprava o osnutku podaljša.

3. Mnenja smo, da je potrebno v posameznih členih, predvsem pa v 11. členu, nekatera določila oziroma besedila bolj konkretizirati in opredeliti. V mislih imamo besedo »trajno«, »začasno uporabo prostorov« in tako dalje. Če to ne bo precizirano, bodo mogoča celo različna tolmačenja. Hvala lepa.

Predsednica Silva Jereb: Tovariš Arsenjuk, verjetno ste prebrali sklep. Potem se s takim sklepom strinjamo, ker ta v bistvu vsebuje vaše pripombe. Prijav za razpravo ni več.

Želi še kdo besedo? Tovarišica Vičarjeva je že na začetku povedala, da bodo vse pripombe temeljito pregledali in jih upoštevali pri pripravi predloga. Vse pripombe, razen odgovorov na vprašanji iz Litije, so v glavnem vsebovane v tem vsebinskem sklepu, če sta ga utegnili prebrati. V njem smo zapisali, naj se vendarle sprejme sporazum o kvadratnih metrih nad površino 70 m², da je treba začasnost in trajnost jasno opredeliti, da je treba premisliti, ali ne bi bil rok daljši in da je treba videti materialne posledice za združeno delo. Naš svet za vprašanja družbene ureditve smo zadolžili, naj v okviru Jugoslavije sproži postopek za enotno reševanje teh vprašanj.

Edino, kar je predlagal tovariš Arsenjuk in kar nihče drug ni predlagal, je podaljšanje razprave. Mislili smo, da je bila razprava o teh kratkih spremembah, kljub julijskemu času, dokaj poglobljena in tudi sklep, ki usmerja Izvršni svet, je dovolj jasen in temelji na vseh teh razpravah, tako da do sedaj nihče ni čutil potrebe, da bi se ta podaljševala. Tovariš Arsenjuk, ali vztrajate na tem, da bi bilo treba razpravo podaljševati?

Janez Arsenjuk (iz klopi): Če so vse druge stvari urejene, potem na tem ne vztrajamo.

Predsednica Silva Jereb: Poletni čas za take razprave ni najbolj primeren.

Če nihče več ne želi besede, potem predlagam, da glasujemo o tem sklepu, ki ste ga dobili danes na klop! Kdor je za, naj prosim glasuje! (54 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlagani sklep.

Prehajamo na 8. točko dnevnega reda, to je na osnutek zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o upravljanju in razpolaganju s stavbnim zemljiščem.

Osnutek zakona je Skupščini predložil v obravnavo Izvršni svet, njegova predstavnik sta tovarišica Marija Zupančič-Vičar, predsednica Republiškega komiteja za varstvo okolja in urejanje prostora in tovariš Srečko Brus, podsekretar v tem komiteju. Tovarišica Vičarjeva, želite besedo? (Ne.)

Osnutek zakona je bil objavljen v prilogi IV. Poročevalca. Obravnavala sta ga Odbor za urbanizem, stanovanjsko-komunalna vprašanja in varstvo okolja in Zakonodajno-pravna komisija, ki sta zboru predložila pismeni poročili. Poročevalca, želita besedo? (Ne.)

Tudi pri tej točki dnevnega reda ste dobili na klop predlog vsebinskega sklepa, ki naj bi ga po razpravi sprejel naš zbor. Predlog tega sklepa je bil pripravljen na osnovi dosedanjih razprav v delovnih telesih zborov in Skupščine in v precejšnjem delu tudi na osnovi pripomb, ki ste jih v zadnjem času poslali v obliki zapisnikov ali v drugačni obliki s sej skupin delegatov. Tukaj, tovariš Arsenjuk, pa ste videli, da smo, ker gre za mnogo bolj zapletena in zahtevna vprašanja, kot so poslovne stavbe, predlagali, da se razprava vendarle podaljša in da danes ne bi sklepali o tem zakonu, ampak bi ga odložili in da bi skupaj z Izvršnim svetom in drugimi zainteresiranimi subjekti, kot so komunalna skupnost, stanovanjska skupnost in pravobranilec, oblikovali komisijo, ki bi pomagala razčistiti odprta vprašanja, da bi Izvršni svet potem lažje predložil dopolnjeni osnutek in pozneje seveda predlog.

Za to točko dnevnega reda smo dobili tudi nekaj pismenih pripomb. Nekateri tovariši so že rekli, naj ostane tako, kot je bilo zapisano v zapisniku in da ne bi tega brali. Zlasti Ljutomer je dal daljše pripombe in ponovila bi svojo prošnjo, da bi, če je mogoče in če imate pri sebi gradivo, na kratko obnovili pripombe. Ne glede na to pa boste celotno gradivo in vse pripombe dobila tako Izvršni svet kot omenjena komisija, ki jo bomo verjetno imenovali na naslednji seji zбора.

Besedo ima tovarišica Mara Žlebnik, predsednica Sveta za družbenopolitični sistem pri Predsedstvu Republiške konference SZDL Slovenije.

M a r a Ž l e b n i k: Spoštovana tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Čeprav iz danes predloženega osnutka sklepa lahko razberemo vse tisto, kar zajemajo tudi mnenja in ugotovitve Republiške konference Socialistične zveze, je vendarle prav, da nekatere stvari povem, ker ne morem pričakovati, da ste vso številno gradivo, ki ste ga danes dobili na klop, uspeli tudi prebrati.

Ob obravnavi sprememb osnutka zakona smo menili, da je v njem še vedno precej odprtih vprašanj in dilem, ki terjajo nadaljnje razčiščevanje, konkretizacijo in ponekod tudi jasnejše opredelitve.

Največ pomislekov smo imeli glede predložene samoupravne organiziranosti. Menili smo, da je predlog samoupravne organiziranosti posebnih stavbno zemljiških skupnosti postavljen pretogo, ker pravzaprav predpisuje obveznost ustanavljanja teh skupnosti in le kot izjemo predvideva ustanovitev enote skupnosti v okviru komunalnih skupnosti.

Menili smo, da bi morali to stvar postaviti veliko bolj fleksibilno in proučiti, če vendarle ni bolj racionalno — pa prav tako utemeljeno, — da v okviru že obstoječe samoupravne organiziranosti izpeljemo tudi samoupravno organizacijo na tem področju, pri čemer smo seveda odločno podprli usmeritev, da je treba to področje podružbiti in postaviti na bolj samoupravno podlago. Vendarle pa smo bili mnenja, da je potrebno v večji meri prepustiti občinam in njihovim odločitvam, v kakšni obliki bodo omenjeno organizacijo izpeljale, bodisi v okviru sedanjih samoupravnih interesnih skupnosti, ki bi vsaka na svojem področju urejala zadeve, ki sodijo v njeno pristojnost, kakor tudi z opredelitvijo pristojnosti, vloge in nalog občinskih skupščin. Tako koncipirana samoupravna skupnost, kot jo ponuja osnutek zakona, pa po našem mnenju niti ni v celoti skladna z našim sistemom. Tudi če bi bile sprejete predlagane rešitve, bi vendarle morali v interesni skupnosti imeti besedo tako uporabniki kot tudi izvajalci in bi ta skupnost dejansko morala biti mesto sporazumevanja o skupnih interesih, medtem ko v osnutku zakona predmet sporazumevanja ni ustrezno opredeljen. Menimo, da bi bilo nujno potrebno v nadaljnji razpravi to vprašanje proučiti in ugotoviti, kateri način je naustreznejši in katere rešitve bi bile glede na sedanjo organiziranost najracionalnejše.

Od tega osrednjega vprašanja je odvisna celotna koncepcija zakona, ker iz tega izhajajo tudi postopki v zvezi s sprejemanjem planskih dokumentov, ob tem pa menimo, da je potrebno tudi določila, ki se nanašajo na planiranje, uskladiti s sistemskim zakonom, ker nekatere razlike morda še obstajajo.

Druga stvar, ki se nam zdi pomembna, je ta, da bi bilo treba v zakonu jasneje opredeliti način pridobivanja in uporabe sredstev, ki jih upravljalec dobi z oddajo stavbnega zemljišča, stroške investitorja v zvezi s pripravo in opremljanjem stavbnega zemljišča, vire sredstev za financiranje pridobivanja in urejanja stavbnega zemljišča ter način določanja območij za določitev poprečnih stroškov priprave.

Nekaj vprašanj je odprtih tudi v zvezi z nadomestili za uporabo stavbnega zemljišča. Mnenja sem tudi, da vprašanje krajevne skupnosti kot upravljalca v zakonu ni povsem jasno opredeljeno.

Nadalje smo menili, da bi bilo potrebno v zakonu konkretno določiti način kritja stroškov v tistih primerih, ko občinska skupščina lahko predpiše nižje obveznosti plačevanja stroškov opremljenosti stavbnega zemljišča. Konkretno je potrebno opredeliti tudi pojem mestne rente ter odkupa stavbnih zemljišč ob upoštevanju ustreznih socialnih kriterijev.

Spričo vseh teh poglavitnih dilem, za katere menimo, da so še vedno prisotne, smo tudi mi predlagali, da bi Skupščina razpravo o tem osnutku zakona podaljšala in da bi se resnično dogovorili za take rešitve, ki bodo z vseh vidikov najustreznejše in da bi šele kasneje sklepali o dopolnjenem osnutku zakona. Hvala lepa!

Predsednica Silva Jereb: Hvala lepa. Besedo ima tovariš Drago Flis, delegat mesta Ljubljane.

Drago Flis: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! V naši delegaciji smo se sicer dogovorili, da razpravljam o predloženem gradivu, oddal sem tudi pismene pripombe, vendar bi se glede na ugotovitve oziroma mnenja, ki smo jih dobili na klop danes med sejo, odpovedal razpravi, ker je v teh ugotovitvah že obravnavan pomemben del vprašanj, ki smo jih pismeno obdelali; še posebej pa bi podprl 6. točko predloženih mnenj in ugotovitev. Ob tem bi samo želel poudariti, da se v naši delegaciji vprašanje organiziranosti na tem področju ni obravnavalo v smislu, kakor nam ga je danes v imenu sveta obrazložila tovarišica Žlebnikova, kar še posebej opravičuje predložena stališča in potrebo po temeljiti presoji in oceni vseh teh vprašanj. Hvala lepa.

Predsednica Silva Jereb: Hvala lepa, tovariš Flis. Besedo ima Tone Miklavčič, delegat iz občine Grosuplje.

Tone Miklavčič: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Kljub temu, da je predložen sklep o podajšanju razprave, bi na kratko posredoval pripombe skupine delegatov iz občine Grosuplje, in sicer tiste, ki morda niso zajete v tem sklepu.

V zakonu se kot upravljalca pojavlja enota komunalne skupnosti ali stavbno-zemljiška skupnost. Ob tem je jasno, da je samoupravna organiziranost obeh različna. Predhodno bi morali razčistiti odnose in delovanje pri opremljanju stavbnih zemljišč med samoupravno komunalno skupnostjo, njeno enoto in stavbno zemljiško skupnostjo, kakor tudi komunalno delovno organizacijo kot nosilcem razvoja za svojo dejavnost. Po vsebini zakona je samoupravna komunalna skupnost zbiralec sredstev, vse ostale posle pa vodi in ureja stavbno-zemljiška skupnost.

V osnutku je preveč različnih terminov, kot na primer opremljanje, urejanje, pripravljjanje, pri čemer gre verjetno vedno za urejanje.

Niso jasne oblike in načini usklajevanja v stavbno-zemljiški skupnosti. V diktiji »občina pridobiva stavbna zemljišča v družbeno lastnino in jih izroča v upravljanje« nastopa vrsta nejasnosti, in sicer: izročanje stavbnega zemljišča upravljalcu je v praksi pravno neurejeno in odprto. V zemljiški knjigi je vknjižena pravica uporabe na občino in praviloma stavbno zemljiška skupnost ne bi mogla oddati zemljišča, dokler v zemljiški knjigi ni formalno prenesena pravica uporabe na njo.

Pri pridobivanju se sredstva zbirajo v samoupravnih komunalnih skupnostih ne pa v družbenopolitični skupnosti, kar povzroča probleme pri ustreznih pogodbah.

Vprašanje je tudi, ali je vloga stavbno-zemljiške skupnosti, da vodi in vzdržuje katastre stavbnih zemljišč za območje občine ob vpeljanih geodetskih službah.

Opozoril bi še na vprašanje, kakšen je namreč položaj organizacije združenega dela, ki opravlja administrativno-tehnične posle za stavbno zemljiško skupnost.

Izražena je bila pripomba, da moramo dopustiti širše možnosti opredeljevanja stroškov posameznega investitorja in da naj se stroškom na določenem obračunskem območju dodaja tudi stroške izgradnje komunalnih objektov in naprav izven tega območja.

Osnutek zakona ne opredeljuje dovolj jasno prejšnje vlaganje v izgradnjo komunalnih objektov in naprav. Pri tem moramo še posebej izpostaviti problem »plomb«. Občinska javna pravobranilstva bi morala skrbeti tudi za družbeni interes na tem področju. Pri nadomestilu za uporabo stavbnega zemljišča naj se dograjuje sedanji sistem po dogovoru med občinami, saj bi urejanje novih meril povzročilo ponovno izdajanje odločb. Proučiti bi bilo potrebno možnosti, da odmero za nadomestilo določajo uprave za družbene prihodke.

Izraženih je bilo tudi nekaj konkretnih vprašanj oziroma pripomb, in sicer k 4. členu, naj se drugi podobni utemeljeni primeri črtajo in naj občinska skupščina z odlokom določi osnove in merila za oprostitev plačila. Nadalje, k 12. členu osnutka zakona o upravljanju in razpolaganju s stavbnim zemljiščem in k 15. členu osnutka zakona o komunalnih dejavnostih posebnega družbenega pomena, ki pri obravnavanju iste zadeve nista usklajena.

K 16. členu: Prva alineja je v nasprotju s 4. členom osnutka. Za program pridobivanja zemljišča v družbeno lastnino naj bo kot nosilec odgovoren eden ali drug, ali občina ali pa stavbno zemljiška skupnost.

V 33. členu je treba jasno opredeliti pojme, saj lahko onemogočimo sočasnost opremljanja in oddaje stavbnega zemljišča. Hvala lepa.

Predsednica Silva Jerob: Hvala lepa. Besedo ima tovarišica Kristina Kobal, delegatka iz občine Kranj.

Kristina Kobal: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Glede na to, da je del naših pripomb zajet že v sklepu, ne bi brala stališč, ki jih je sprejela Skupščina občine Kranj ob obravnavanju osnutka tega zakona. Opozorila pa bi na to, da je tudi naša skupščina ugotovila, kot je poudaril razpravljalec pred menoj, da nekatere stvari v osnutku zakona glede pridobivanja zemljišč v družbeno lastnino niso usklajene z nekaterimi drugimi zakoni, na primer glede prenehanja lastninske pravice in drugih pravic na zemljiščih, namenjenih za kompleksno ureditev, razpolaganje z nezazidanim stavbnim zemljiščem in upravljanje z njim ter razpolaganje s stavbnim zemljiščem, kar bi bilo treba urediti. Namreč, če ostane v prvem zakonu določba, da občina pridobiva pravico uporabe z dnem uveljavitve odloka o prenehanju lastninske pravice, potem je tudi v drugem zakonu pravilna določba, da ima občina prednostno pravico pri nakupu stavbnega zemljišča, pač pa se mora v tretji zakon zapisati, da upravljalec upravlja in razpolaga s stavbnim zemljiščem v imenu občine. Če pa naj bo pravica upravljalca vpisana v zemljiški knjigi, potem je treba ustrezno spremeniti določbo v prvem zakonu, tako da se knjiži v zemljiški knjigi upravljalec ne pa občina, pa tudi v drugem zakonu je treba zapisati, da ima prednostno pravico nakupa upravljalec in ne občina.

Skupščina opozarja tudi na nedoslednosti pri planiranju, imamo pa tudi več pripomb glede načina financiranja in zagotavljanja virov sredstev.

Poleg tega pa predlagamo oziroma je stališče skupščine, naj se prouči tudi umestnost izraza javni razpis, ki zamenjuje pojem javnega natečaja po veljavnem zakonu. Ne gre namreč zgolj za gospodarski in materialni učinek, temveč za pravilno izvajanje stanovanjske politike in doseganje splošnih družbenih interesov, kjer ne gre za najboljšega ponudnika, temveč se interesenta ocenjuje tudi po socialnih in drugih okoliščinah, v katerih živi, s čimer naj se zagotovi pravilno oddajanje stavbnih zemljišč. Za ostale pripombe, ki so manj pomembne, pa predlagam, da se upoštevajo pri pripravi osnutkov. Hvala lepa!

Predsednica Silva Jereb: Besedo ima tovariš Darko Degan, delegat iz občine Koper.

Darko Degan: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Čeprav je bilo o tem že nekaj povedanega, bi vseeno prebral kratki ugotovitvi in predloga naše delegacije.

Sedaj veljavni zakon o upravljanju in razpolaganju s stavbnim zemljiščem ni urejal obveznosti investitorjev glede opremljanja stavbnega zemljišča izven organizirane gradnje, ker je izhajal iz načela, da je mogoče investitorje bremeniti le za sorazmeren del stroškov za opremljanje stavbnih zemljišč za območje, ki ga določa zazidalni načrt po 27. členu zakona. Zaradi pomanjkanja urejenih zazidalnih območij in iz drugih razlogov se v praksi še vedno dogaja, da se v skladu z zakonom o urbanističnem planiranju daje možnost gradnje tudi izven urejenih zazidalnih območij — na primer plombe. Tako stanje bo trajalo še nekaj časa, ko bo celoten prostor občine obdelan v skladu z bodočim zakonom o urejanju prostora. V praksi povzroča tako stanje beg iz zazidalnih območij in diferenciacijo glede plačila prispevka za urejanje stavbnega zemljišča. Investitor na primer ne plača že urejene infrastrukture kot je cesta, voda in podobno. V novem zakonu o spremembah in dopolnitvah zakona o upravljanju in razpolaganju s stavbnim zemljiščem je potrebno to vprašanje načeloma rešiti. Investitor naj pred izdajo lokacijskega oziroma gradbenega dovoljenja plača vse komunalne naprave, ki jih dobi ne glede na to, kdaj so bile zgrajene in kdo jih je financiral in to po načelu in v višini, ki se odmerja za urejanje zazidalnega območja.

Glede na to, da se v novem zakonu o spremembah in dopolnitvah zakona o upravljanju in razpolaganju s stavbnim zemljiščem ohranja določilo, da občina pridobiva stavbna zemljišča in jih izroča upravljalcem, je potrebno zagotoviti občini tudi vire sredstev za pridobivanje stavbnega zemljišča oziroma izvajanje predkupne pravice nad stavbnim zemljiščem.

Predsednica Silva Jereb: Besedo ima Franc Hrovat, delegat iz občine Ljubljana-Moste-Polje.

Franc Hrovat: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Naša skupina za delegiranje delegatov v Zbor občin iz občine Ljubljana-Moste-Polje je imela k temu zakonu naslednje pripombe.

Naslov dosedanjega zakona je bil širši in s tem ustrežnejši, zato predlagamo, da ostane naslov takšen, kot je bil v prejšnjem zakonu.

K 3. členu: V tretji vrsti naj se za besedo »planom« doda še besedilo: »prostorskim in drugim urbanističnim dokumentom« in nadaljuje »občine

namenjajo za graditev«, tu se postavi pika, nadaljnje besedilo pa črta. Varianta naj ostane. Predlagamo tudi, da bi Republiški komite za varstvo okolja in urejanje prostora v roku šestih mesecev izdal navodilo, kaj naj vsebuje kataster stavbnih zemljišč.

K 4. členu: Predlagamo, da se besedilo dopolni »plan pridobivanja stavbnih zemljišč sprejme občina na predlog stavbno-zemljiške skupnosti«. V zakonu naj se točno določi oblika prenosa zemljišč od občine na stavbno-zemljiško skupnost — odločba, sklep, pogodba in tako dalje.

K 5. členu: V osnutku dopolnitev zakona je črtano besedilo 6. člena, ki je opredeljeval vsebino in obliko organiziranosti stavbnih zemljiških skupnosti oziroma enot za upravljanje s stavbnimi zemljišči. Iz osnutka novega zakona ni razvidno, ali so stavbno-zemljiške skupnosti enodomne ali dvodomne in če so dvodomne, kdo sestavlja zbor izvajalcev. Postavlja se tudi vprašanje, ali so organizacije za urejanje stavbnih zemljišč, katerih delovne skupnosti sklepajo pogodbe s samoupravnimi interesnimi skupnostmi za opravljanje strokovnih opravil, tudi sestavni del zbora izvajalcev ali celo edini predstavniki tega zbora.

K 7. členu: Prostorski izvedbeni akt bi moral biti konkretnije opredeljen že v tem zakonu. Treba je določiti, za katere urbanistične dokumente gre. To naj bi bil prostorski plan ali kateri drug dokument.

K 8. členu: Črta naj se le 10. člen, 9. člen prejšnjega zakona pa naj ostane še naprej v veljavi. Strokovne naloge na področju urejanja stavbnih zemljišč naj opravljajo posebne, za te naloge usposobljene organizacije združenega dela.

K 10. členu: Ta člen je pomanjkljiv, zato predlagamo, da ostane vse, kar je naštet v 12. členu prejšnjega zakona in se še dopolni z naslednjim: drugo alineo drugega odstavka je potrebno povzeti po 8. členu zakona o urbanističnem planiranju (Uradni list SR Slovenije številka 16/69). Tretja alineja drugega odstavka naj se dopolni in glasi: »pridobitev zemljišča in plačilo odškodnine ter drugih stroškov v zvezi s prenosom pravice uporabe na nepremičnini«. Zadnja alineja naj se glasi: »pridobivanje nadomestnih stanovanj v družbeni lastnini za preselitev uporabnikov objektov, ki se rušijo ter stroški preselitve«.

K 12. členu: Besedilo tega člena naj se zaradi enotnosti uskladi s 15. členom osnutka zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o komunalnih dejavnostih posebnega družbenega pomena. V zadnjem odstavku tega člena se za besedo »voda« postavi pika in se črta besedilo: »če ne gre za priključke stanovanjskih in drugih posameznih objektov na sekundarno oziroma primarno omrežje objektov in naprav«.

K 23. členu: Drugi odstavek naj se dopolni tako, da mora investitor pridobiti soglasje stavbno-zemljiške skupnosti še pred pridobitvijo lokacijskega dovoljenja, pred pridobitvijo gradbenega dovoljenja pa mora skleniti s stavbno-zemljiško skupnostjo pogodbo o plačilu prispevka za urejanje stavbnega zemljišča.

K 25. členu: V predzadnji vrsti prvega odstavka se doda za besedilom »upravljalcev« še besedilo »stavbnih zemljišč«, besedilo »komunalnih in drugih naprav« pa naj se črta. Prvi stavek naj se spremeni v celoti. Investitor, ki prizida ali nadzida obstoječi objekt, bi moral plačati približno enak prispevek, kot ostali investitorji, ki gradijo nove objekte. Ta stavek naj se glasi: »Investitor, ki prizida ali nadzida obstoječi objekt, plača povprečne stroške urejanja zazidalnega otoka občine ali mesta«.

K 30. členu: Na koncu drugega odstavka naj se namesto pike doda še besedilo: »ter druge objekte, ki so predvideni v letnem in srednjeročnem planu urejanja stavbnih zemljišč«. Varianta naj se črta.

K 33. členu: Če občinska skupščina predpiše izjemo za zniževanje obveznosti plačevanja stroškov, potem je tudi dolžna poravnati razliko do dejanskih stroškov.

K 41. členu: Postavljamo vprašanje, kdo je po tem členu dolžan določiti tisti del zazidalnega zemljišča, ki je potrebno za normalno rabo stavbe, tako imenovano funkcionalno zemljišče.

K 42. členu: Določilo, da občine z dogovorom določijo ugodne lokacijske pogoje za pridobivanje dohodka glede na namembnost stavbnega zemljišča, bo v praksi povzročalo velike težave in ni znano, kdo bo to določil.

K 47. členu veljavnega zakona: V ta člen naj se zaradi lažje izterjave vnesejo naslednje spremembe: zastaralni rok odmere nadomestila naj se podaljša na pet let. Vnesejo naj se določbe o upravni izvršbi, nadomestilo se plačuje občini oziroma komunalni skupnosti, ali stavbno-zemljiški skupnosti mesečno za nazaj, ali največ tri mesece za nazaj.

Na koncu predlagamo, da naj se osnutek zakona dopolni in naj se da kot osnutek ponovno v javno razpravo.

Povzeli pa smo tudi pripombe samoupravne stanovanjske skupnosti naše občine, ki so naslednje.

Zakon ne definira virov financiranja komunalnega opremljanja zemljišča za družbeno usmerjeno stanovanjsko graditev. V zakonu ni opredeljen osnovni način oblikovanja cen stavbnega zemljišča oziroma opremljanja. Manjkajo določila o osnovnih kriterijih in merilih za oblikovanje cene. Zakon se izogiba reševanju problema komunalnega urejanja stavbnih zemljišč, kjer so že nedovoljene gradnje. Menimo, da bi moral biti zakon obvezujoč za saniranje komunalno neopremljenih zemljišč, pozidanimi z nedovoljenimi gradnjami, ki se ne bodo rušile. Hvala lepa.

Predsednica Silva Jerob: Hvala lepa. Besedo ima tovariš Janez Arsenjuk, delegat iz občine Maribor.

Janez Arsenjuk: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Ker je bila vrsta vprašanj že navedenih v sklepih in v poročilu tovarišice Žlebnikove, jih ne bom ponavljal. Opozoril bi samo na to, da bi bilo potrebno o tem zakonu spodbuditi razpravo tudi v združenem delu in v krajevnih skupnostih, ker se je do sedaj o tem razpravljalo v preozkih krogih. Ker pa imamo k vrsti členov tudi pripombe in ker je rečeno, da se bo osnutek ponovno izdelal, jih ne bi navajal, ampak jih bom oddal pismeno, prosim pa, da jih upoštevate.

Predsednica Silva Jerob: Besedo ima tovariš Vlado Mejač, delegat iz občine Vrhnika.

Vlado Mejač: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Pri spremljanju razprave in uvodne razprave tovarišice Žlebnikove, sem ugotovil, da je večina pripomb enakih, zato bi pripombe oddal pismeno in prosil, da se jih pri pripravi novega osnutka upošteva.

Predsednica Silva Jerob: Pomembno je, da ugotovimo istovetnost pripomb. Če smo enakega mnenja, kot je zapisano v sklepih in v mnenjih

Socialistične zveze delovnega ljudstva Slovenije, potem je ponavljanje včasih res odveč.

Besedo ima tovariš Franc Mlinar, predstavnik Zveze komunalnih skupnosti Slovenije.

Franc Mlinar: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Čeprav je Zveza komunalnih skupnosti dala pismene pripombe k temu osnutku, bi poudaril, da gre pri tem zakonu za tri temeljna vprašanja. Gre za samoupravno organiziranost, financiranje in tudi problem nadomestila ali pa, če širše postavim problem, zajemanje mestne rente.

Glede samoupravne organiziranosti bi bilo treba opredeliti, ali je stavbno zemljiška skupnost, čeprav vemo, da je to dejavnost posebnega družbenega pomena, komunalna skupnost ali ni. Kompromis med to in stavbno-zemljiško skupnostjo je nemogoč, na kar nas opozarja tudi zakon o združenem delu (389. člen), ki pravi, da se lahko vse samoupravne interesne skupnosti povezujejo v skupnost za dejavnosti materialne proizvodnje, rekel bi v skupnost vseh sodelujočih partnerjev v prostoru.

To je ena verzija. Druga verzija pa je bila, da je to komunalna dejavnost, vendar smo pri prejšnjem osnutku zakona rekli, da to ni komunalna dejavnost, da je to le neka specifična dejavnost, ki združuje partnerje v prostoru.

Gre torej za naslednji problem. Nemogoče je dopuščati obe varianti, lahko velja le prva ali druga. Vendar pa menimo, da je gospodarjenje s prostorom tako pomembna dejavnost, zlasti v urbanih naseljih, da bi taka skupnost morala obstajati, vendar oblikovana na širšem nivoju. To je eno izmed osrednjih vprašanj. Glede tega, da je to enota komunalne skupnosti, kjer sodelujejo kot drugi dom tudi izvajalci komunalnih storitev, moram povedati, da gre pri tem zlasti za razširjeno reprodukcijo, ki ni v monopolnem položaju. To je vprašljivo, ker je to lahko še vedno licitacija oziroma tržišče, kjer vladajo tržni odnosi. Za nas pa je bistveno, kdo gospodari s tem prostorom. Rekli smo, da je občina nosilka pridobivanja stavbnih zemljišč, da ona vodi stavbno zemljiško politiko, ker je to v njeni pristojnosti, kar izhaja tudi iz ustave. Verjetno bo ta druga varianta, da je to povezovalna skupnost vseh dejavnikov v prostoru, boljša, kot da rečemo, da gre za komunalno dejavnost. Če pa rečemo, da gre za komunalno dejavnost, potem ne more biti stavbno-zemljiška skupnost izven komunale. Če je stavbno-zemljiška skupnost povezovalna, potem je del partnerstva, ki nastopa z enostavno in razširjeno reprodukcijo s komunalnimi objekti in napravami, tako kot na primer skupnost za PTT, za energijo in druge skupnosti materialne proizvodnje.

2. Menim, da je pri financiranju potrebno zgraditi centralni sistem. Centralni sistem pa bi pomenil, da se stroški ne podvajajo, da nekdo ne plača dvakrat, ampak da je potrebno to razumno razporediti, čeprav moramo prav iz tega stališča ugotoviti, da je na eni strani investitor, na drugi strani pa smo vsi sedanji uporabniki komunalnih storitev, ki moramo združevati določena sredstva tudi za razširjeno reprodukcijo. Ta odnos med investitorjem in med sedanjim uporabnikom, čeprav bo tudi investitor potem postal sedanji uporabnik, je uganka. Tu gre za ustrezno politiko, toda opredeljevati investitorja ne pa tudi sedanjega uporabnika je dilema družbenopolitične narave.

3. Glede nadomestila. O mestni renti govorimo že odkar obstaja stalna konferenca mest. Vendar nismo ničesar uresničili z izjemo tega nadomestila, ki pa ga že pojmuje kot sistem za zajemanje mestne rente. Po našem mnenju je še

daleč do tega, ker je renta rezultat določenih ugodnosti, na primer komunalne opremljenosti, ki jo je bilo potrebno po določenem avtomatizmu pobrati, ker to ni rezultat dela delavcev, ampak je rezultat drugih družbenih vlaganj. Če smo rento tako opredelili, potem je ta problematika močno odprta, med drugim tudi za združeno delo.

Glede tega nadomestila se skušamo v republiškem dogovoru nekje usklajevati in dati večji pomen določenim lokacijam oziroma določeni stopnji komunalne opremljenosti. Vendar ima mestna renta širši značaj. Tudi proračuni občin vsebujejo del mestne rente. Druge republike še vedno dajejo iz proračunskega denarja za komunalno dejavnost ustrezna sredstva, kar so razni davki na promet nepremičnin, davki od zgradb in podobno. Glede proračuna smo pri nas razčistili, le-ta ne vsebuje več sredstev za komunalno dejavnost, vendar pa smo zadržali nekatere oblike zajemanja mestne rente.

Glede komunale pa moram reči, da smo v Sloveniji v zelo velikem zaostanku in da so bile druge republike bolj pogumne na tem področju in da so več napravile. Hvala lepa.

Predsednica Silva Jereb: Želi še kdo besedo? (Nihče.)

Če ne želi, potem zaključujem razpravo in dajem na glasovanje predlog sklepa, ki ste ga dobili danes na klop in ki v bistvu vsebuje vse te vsebinske poudarke, o katerih smo danes govorili.

V 3. točki pa, če ste uspeli prebrati, sklep zavezuje Izvršni svet, da pride hkrati s predlogom zakona o komunalnih skupnostih, tako da bi bila morebitna nasprotja tudi po tej poti odpravljena.

Pri 4. točki pa predlagam, da ga dopolnimo še s tem, naj predlagatelj upošteva tudi pismene pripombe občinskih skupščin in skupin delegatov, ker je sedaj napisano samo skupin delegatov.

Kdor je torej za tak sklep, naj prosim glasuje! (56 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlagani sklep.

Vračamo se na 5. točko dnevnega reda, to je na predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o volitvah in delegiranju v skupščine.

Glasovali smo za amandmaje Družbenopolitičnega zbora, Družbenopolitični zbor pa za amandmaje Izvršnega sveta. Besedo dajem tovarišu Packu.

Jože Pacek: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Obljubljam, da bomo v prihodnje bolj organizirani in da vam ne bomo delali sitnosti z zadevami, ki so formalne narave, vendar moramo po poslovniku in po ustavi enako glasovati, če hočemo, da bo akt sprejet.

Vi ste glasovali o amandmajih Odbora Družbenopolitičnega zbora za družbenopolitični sistem, medtem ko je oba amandmaja predlagal tudi Izvršni svet in jih je Družbenopolitični zbor sprejel v besedilu, kot jih je predlagal Izvršni svet. To je vsebinsko isto. Gre za 5. in 17. člen in seveda za to, da se 8., 9. in 10. člen veljavnega zakona o volitvah delegacij ne črtajo. Tam, kjer smo prvotno predvidevali, da bi se samoupravno sporazumevali o tem, kako bomo delegirali, smo ugotovili, da zaenkrat še nismo samoupravno dovolj organizirani, tako da 8., 9. in 10. člen ostanejo. To so tri vsebinske spremembe, ki so bile pri nas enako izglasovane.

4. člen je po mnenju Družbenopolitičnega zbora potreben, takšen kakršen je, čeprav je nekoliko programski. Če pogledate gradivo, je pravzaprav rečeno, da »delovni ljudje, ki z osebnim delom samostojno kot poklic opravljajo umetniško ali drugo kulturno dejavnost, oblikujejo na pobudo občinske skupščine s samoupravnim sporazumom svojo skupnost za volitve delegacij za delegiranje delegatov«. Če pa ta samoupravni sporazum ni sklenjen, potem občinska skupščina določi način, kako se bo to urejevalo.

Slišali ste podatke o številu svobodnih umetnikov. Mislim, da je prav, da imajo v načelu enak družbenoekonomski položaj kot vsi drugi ljudje. S tem jih v bistvu izenačujemo z obrtniki. Zato je bil Družbenopolitični zbor mnenja, da se 4. člen takšen, kakršen je predložen, ne črta, ampak bomo to vprašanje obravnavali potem, ko bomo sprejeli zakon o samostojnih kulturnih delavcih, ki je že v fazi osnutka in tedaj nam bo tudi bolj jasno, glede na mnenja občinskih skupščin, ali je take skupnosti mogoče oblikovati in jih vključiti v delegatske skupščine tako, kot smo vključili obrtnike. Mislim, da sem povedal pravzaprav vse, in bi vas prosil, da glasujete o treh amandmajih Izvršnega sveta oziroma o tem, da 4. člen ostane v zakonu iz razlogov, ki sem jih navedel.

Predsednica Silva Jereb: Hvala lepa, tovariš Pacek.

Glasovali bomo o amandmajih Izvršnega sveta, ki ste jih prejeli na klop in so razvidni iz njegovega dopisa z dne 10. julija 1981. Gre za amandmaje Izvršnega sveta k 1. členu, da se za 1. členom doda besedilo novega 1. a člena — to se nanaša na konference delegacij — in za amandma k 3. členu, da se doda nov 3. a člen.

To pomeni, da glasujemo za amandmaje Izvršnega sveta in ne za amandmaje Odbora Družbenopolitičnega zbora za družbenopolitični sistem, kot smo prej glasovali. O črtanju 8., 9. in 10. člena smo že glasovali. Zdaj pa še glasujemo, da se 4. člen ne črta, ker smo prej glasovali, da naj se črta.

Kdor je torej za tak predlog, naj prosim glasuje! (54 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da so amandmaji Izvršnega sveta soglasno sprejeti.

Sedaj moramo še enkrat glasovati o predlogu zakona v celoti. Kdor je za, naj prosim glasuje! (56 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlog zakona soglasno sprejet.

Število delegatov se je povečalo na 60, ker je na sejo zbora prišel še delegat iz Pirana.

Prehajamo na 9. točko dnevnega reda, to je na osnutek odloka o spremembah odloka o potrditvi skupnega zneska deviz za potrebe federacije.

Osnutek odloka je Skupščini predložil v soglasje Zbor republik in pokrajin Skupščine SFR Jugoslavije.

Takoj na začetku bi morala povedati, da je osnutek odloka označen kot strogo zaupni akt. Zato se moramo pri obravnavi tega akta ravnati v skladu z določbami 2. odstavka 399. člena poslovnika Skupščine, in sicer ga bomo obravnavali brez navzočnosti javnosti.

Predstavnike sredstev javnega obveščanja pa obveščam, da lahko obvestijo javnost le o tem, da je zbor obravnaval osnutek odloka in o tem, kakšen sklep je sprejel, ne pa o njegovi vsebini. To je v skladu z določbami 2. odstavka 400. člena poslovnika Skupščine.

Predstavnik Izvršnega sveta pri tej točki je tovariš Slavko Polanič, namestnik republiškega sekretarja za finance. Tovariš Polanič, želite besedo? (Ne.)

Osnutek odloka ste dobili in dobili ste tudi mnenje Izvršnega sveta. Osnutek odloka sta obravnavala Odbor za finance in Zakonodajno-pravna komisija, ki sta Zboru poročala. Želita poročevalca besedo? (Ne želita.)

Pričenjam razpravo. Prijav za razpravo ni. Želi kdo besedo? (Ne.)

Če ne želi nihče razpravljati, potem predlagam zboru, da sprejme naslednji sklep:

1. Zbor občin Skupščine SR Slovenije daje soglasje k osnutku odloka o spremembah odloka o potrditvi skupnega zneska deviz za potrebe federacije.

2. Pooblašča se delegacija Skupščine SR Slovenije v Zboru republik in pokrajin Skupščine SFR Jugoslavije, da v imenu Skupščine SR Slovenije da soglasje k predlogu odloka o spremembah odloka o potrditvi skupnega zneska deviz za potrebe federacije.

Kdor je torej za tak sklep, naj prosim glasuje! (58 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlagani sklep.

Prehajamo na 10. točko dnevnega reda, to je na predloge in vprašanja delegatov.

Veste, da ima vsak delegat v zboru po prvem odstavku 40. člena poslovnika Skupščine pravico postaviti vprašanje Izvršnemu svetu, republiškim funkcionarjem, ki vodijo delo republiških organov, predsedniku Skupščine, predsednikom zborov, predsednikom delovnih teles in predsednikom skupščin interesnih skupnosti, kadar enakopravno odločajo s pristojnim zborom.

K tej točki dnevnega reda ste prejeli delegatsko vprašanje delegatov iz občine Ljubljana-Bežigrad in delegatsko vprašanje skupine delegatov iz občine Črnomelj. Danes smo dobili še delegatsko vprašanje iz občine Kamnik. Povedali so nam, da bodo na to vprašanje odgovorili na seji 28. julija.

Na vprašanje skupine delegatov iz občine Ljubljana-Bežigrad bo odgovoril tovariš Avgust Metlika, pomočnik predsednika Republiškega komiteja za tržišče in splošne gospodarske zadeve.

Ker ga trenutno ni, ima besedo tovariš Slavko Polanič, ki bo odgovoril na vprašanje skupine delegatov iz občine Črnomelj.

Slavko Polanič: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Skupina delegatov za Zbor občin Skupščine SR Slovenije iz občine Črnomelj sprašuje, kako naj dotirane občine zagotavljajo 50 % potrebnih sredstev za stanovanja miličnikov, glede na to, da jih Republiški sekretariat za pravosodje, upravo in proračun ne priznava kot posebne postavke v proračunu dopolnjevanih občin.

Izvršni svet odgovarja naslednje: V sistemu dopolnilnega financiranja občin so obravnavane tri vrste proračunskih odhodkov.

V prvi skupini so odhodki, ki so z enotnimi merili in kriteriji opredeljeni v družbenih dogovorih, v samoupravnih sporazumih ali srednjeročnih programih nalog in pomenijo izvajanje osnovnih nalog na področju splošne porabe, kot so dejavnost organov družbenopolitičnih skupnosti, ljudske obrambe, financiranja pravic borcev, izvajanje srednjeročnih programov na področju urbanizma in geodezije, programov občinskih blagovnih rezerv in podobno.

V drugi skupini so obravnavani fiksni in drugi stroški proračunov, na katere občine neposredno ne morejo vplivati. To so obveznosti za izločanje v rezervne sklade proračuna, tekočo proračunsko rezervo, obveznosti iz anuitet, pravice do pomoči družinam oseb, ki služijo vojaški rok, stroški mrliško-pregledne službe in podobno.

V tretjo skupino pa sodijo tisti odhodki, ki so odvisni od lastnih finančnih sposobnosti posamezne občine na področju splošne porabe, v dopolnjevanih občinah pa tudi od razpoložljivih dopolnilnih sredstev za dopolnilno financiranje občin v posameznem letu. To pa so zlasti programi negospodarskih investicij za področje splošne porabe, kamor uvrščamo tudi zagotavljanje 50 % sredstev za stanovanja miličnikov.

Po 32. členu zakona o proračunu SR Slovenije za leto 1981 ugotavlja obseg sredstev za splošno porabo v posamezni dopolnjevani občini za negospodarske investicije za potrebe državnih organov Republiški sekretariat za pravosodje, upravo in proračun v dogovoru s posamezno občino in v okviru dopolnilnih sredstev, predvidenih s tem zakonom. Zaradi nezadostnih sredstev za financiranje vseh potreb v dopolnjevanih občinah v letu 1981 na področju negospodarskih investicij, je bila sklicana posebna medresorska delovna skupina, v kateri so sodelovali tudi predstavniki Republiškega sekretariata za notranje zadeve.

Po usklajevanju potreb in možnosti na tem področju je bila sprejeta selektivna obravnava financiranja negospodarskih investicij v dopolnjevanih občinah v letošnjem letu. Razpoložljiva sredstva so omogočala le dokončanje investicij, ki jih je Izvršni svet Skupščine SR Slovenije v preteklem obdobju že obravnaval. Za nove investicije, pri tem tudi za sofinanciranje nakupa stanovanj za miličnike, pa ni bilo mogoče zagotoviti sredstev. Na predlog Republiškega sekretariata za pravosodje, upravo in proračun je komisija Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije za področje splošne porabe v občinah sprejela predlagani selektivni pristop pri obravnavi negospodarskih investicij v letu 1981 v dopolnjevanih občinah, ki ga je potrdil tudi Izvršni svet Skupščine SR Slovenije.

Odlok o sofinanciranju programa reševanja stanovanjskih vprašanj delavcev v organih za notranje zadeve obravnava potrebe na tem področju za celotno srednjeročno obdobje 1981—1985. Restriktiven pristop v oblikovanju sredstev za splošno porabo v letu 1981 ne dopušča sprejemanja novih investicijskih obveznosti, saj za že sprejete investicijske obveznosti ni dovolj sredstev v okviru dovoljene rasti splošne porabe, vendar pa bo potrebno v prihodnjih letih tega srednjeročnega obdobja poiskati možnosti v okviru razpoložljivih sredstev tudi za sofinanciranje nakupa stanovanj za miličnike v dopolnjevanih občinah.

Predsednica Silva Jerab: Tovariš Zabukovšek, odgovor boste dobili tudi pismeno, tako kot vsi drugi. Imate še kakšno vprašanje? (Ne.)

Tovariš Avgust Metlika, ima besedo. Odgovoril bo na vprašanje delegatov iz občine Ljubljana-Bežigrad.

Avgust Metlika: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Skupina delegatov Skupščine občine Ljubljana-Bežigrad je zastavila naslednje vprašanje:

Cena surove kave na svetovnem trgu znaša danes 94 USA dolarjev za 100 kg. Podatek naj bi bil iz časopisa Politika, z dne 28. junija 1981. Glede na domačo ceno, približno 560 din za kilogram, se pri nas lahko kupi le 5 ali 6 kilogramov pražene kave za nabavno ceno 100 kg surove kave. Prosimo, da

Izvršni svet pripravi analizo oziroma kalkulacijo, iz katere bo razvidno, kam so se prečila sredstva 94 ali 95 kg surove kave, ki jih je plačal potrošnik. Ta analiza oziroma kalkulacija bi verjetno vsaj delno razjasnila visoko stopnjo inflacije v državi.

Predlagamo, da se v dogovoru z Zvezno gospodarsko zbornico, uvoznikom kave in našo industrijo izvede vezana trgovina, uvoz surove kave in izvoz gotovih izdelkov naše industrije, kar bi omogočilo prihranek deviznih sredstev za plačilo kave in dodatno zaposlitev naše industrije.

Odgovor je naslednji: Podatek iz časopisa Politika z dne 28. junija 1981, da znaša cena kave 94 dolarjev na 100 kg kave, ni točen. Cena kave na svetovnem tržišču se določa v USA dolarjih na eno vrečo, ki tehta 50 kg. Tu gre verjetno za pomoto, ker je novinar v navedenem časopisu upošteval ceno 94 dolarjev za 100 kg kave in ne za eno vrečo oziroma 50 kg kave. Ta cena pa je veljala za kavo najslabše kvalitete, ki jo Jugoslavija po veljavnih predpisih ne more uvažati in se prodaja izven mednarodne organizacije za kavo, katere članica je tudi Jugoslavija. Države, ki so članice teh organizacij, morajo kupovati kavo po cenah, ki jo določa borza za kavo v okviru mednarodne organizacije za kavo. V letošnjem letu oziroma natančneje v prvih šestih mesecih letošnjega leta, se je gibala borzna cena kave od 2600 do 3700 dolarjev za tono. Na osnovi posebnega dogovora z Indijo, Brazilijo in Kolumbijo, priznavajo te države pri nakupu kave Jugoslaviji posebne bonuse. Tako je znašala cena kave kvalitete Robusta iz Kolumbije 1. junija 1981 2164 dolarjev za tono. To je bila tudi najnižja cena, ko se je v juniju gibala borzna cena kave od 2600 do 2950 dolarjev za tono. Kava, ki jo kupuje Jugoslavija, je kupljena v različnih državah in je različnih kvalitete. Glede na kvaliteto kave pa so tudi precejšnje razlike v ceni.

Kava, ki se prodaja v maloprodaji, je sestavljena iz več mešanic kave — najmanj štirih — kar daje kavi poseben okus, na katerega smo se privadili.

Slovenske pražarne so 2. junija 1981 pri Republiški skupnosti za cene prijave kalcukacijo kave, iz katere je razvidno, da znaša povprečna cena pri nakupu 3450 dolarjev za tono kave. Na osnovi te nakupne cene znaša maloprodajna cena kave v zrnju 559,98 din za kilogram. Iz kalkulacije je razvidno tole: poprečna nabavna cena kave fco jugoslovanska meja je 115,40 dinarja, to je pri uvozu brez vseh dajatev. Vsi stroški, kot so stroški kvalitetnega prevzema, odvisni stroški uvoza, stroški prevoza in uprizek pri kavi znašajo 49,91 dinarja, stroški predelave, to se pravi stroški pražarn 39 dinarjev, stroški trgovine, to se pravi stroški veleprodaje in trgovine na drobno pa 35 dinarjev, tako da znaša maloprodajna cena brez prometnega davka 239,31 dinarja za kilogram ali v starih dinarjih 23 931 din.

Do maloprodajne cene, po kateri mi kavo kupujemo, pa je dodati še prometni davek, ki znaša 134 %, kar znaša 320,67 dinarja, to se pravi 32 000 starih dinarjev, tako da je maloprodajna cena z davkom 559,98 dinarja za kilogram. Iz tega je razvidno, da pri uvozu kave ne gre za izjemno visoke zasluzke pražarn oziroma trgovine, temveč je vzrok za tako visoko ceno predvsem v visokem prometnem davku. Prometni davek je višji od meseca marca letos, ko se je od 94 % povečal na 134 %.

Jugoslavija je pred leti kupovala kavo izključno prek Zvezne direkcije za rezervo prehrambenih proizvodov v Beogradu. Takratni sistem ni pogojeval nikakršnih vezav nakupov kave z jugoslovanskim izvozom, saj so bile devize Zvezni direkciji dodeljene. Nov sistem nakupa, pri katerem pa morajo pražarne same zagotoviti devize, je povzročil, da je potrebno nakup kave vezati tudi z

jugoslovanskim izvozom. Ta sistem je že izdelan v okviru Samoupravne interesne skupnosti za ekonomske odnose s tujino, pri čemer ne gre za uvoz 1 : 1, kot je predlog v tem delegatskem vprašanju, ampak mora uvoznik dejansko izvoziti veliko več, kot lahko uvozi. Hvala lepa!

Predsednica Silva Jereb: Tovariš Brdnik, odgovor boste tako kot vsi drugi, dobili tudi pismeno.

Tovariš Manko Golar je postavil še eno vprašanje, in sicer, kaj se šteje za komunalno urejeno zemljišče. To vprašanje bomo posredovali Zakonodajno-pravni komisiji, ki bo nanj odgovorila na eni od prihodnjih sej.

Želi še kdo postaviti delegatsko vprašanje? (Da.)

Jože Hauptman: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Skupina delegatov za Zbor občin iz občine Škofja Loka želi dobiti odgovor na vprašanje, ali sodijo sredstva za urejanje stavbnih zemljišč za družbeno usmerjeno stanovanjsko gradnjo pod določila zakona o zavarovanju povračil med uporabniki družbenih sredstev, za katera je potrebno zagotoviti plačilo vnaprej, tako kot to velja za vse ostale investicijske naložbe izven stanovanjske gradnje?

Teze za izdajo zakona o graditvi objektov predvidevajo, da za stanovanjsko in komunalno gradnjo ter še za nekatere druge objekte v stanovanjskih soseskah ne bi veljal tak način zagotavljanja plačil. Služba družbenega knjigovodstva pa vztraja na zahtevi, da morajo biti sredstva za urejanje stavbnih zemljišč za stanovanjsko-komunalno graditev zagotovljena na enak način, kot to velja za vse ostale investicijske objekte?

Predsednica Silva Jereb: Hvala lepa. Menim, da bo tovarišica Vičarjeva lahko odgovorila na vprašanje že na seji 28. julija.

Želi še kdo besedo? (Ne.) Če ne želi nihče, potem vas obveščam, da smo pri vseh točkah dnevnega reda, kjer smo sprejemali končne odločitve in tudi pri volivnem zakonu, usklajeni z Zborom združenega dela in z Družbenopolitičnim zborom. S tem je dnevni red seje izčrpan.

Vsem se zahvaljujem za udeležbo, prosim pa, da bi se današnja udeležba ponovila tudi na seji 28. julija.

(Seja zбора je bila končana ob 12.05.)

59. seja

(28. julija 1981)

Predsedovala: Silva Jereb,
predsednica Zbora občin

Začetek seje ob 9. uri.

Predsednica Silva Jereb: Spoštovane tovarišice in tovariši delegati! Začenjam 59. sejo Zbora občin Skupščine SR Slovenije.

V smislu 15. člena poslovnika našega zbora moramo na začetku vsake seje, preden določimo dnevni red, izvoliti Komisijo za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja, ki pregleda pooblastila delegatov in pripravi poročilo za zbor. V to komisijo predlagam po abecednem redu občin naslednje delegate: za predsednika tovariša Vlada Plaskana, delegata iz občine Žalec, za člana pa tovariša Miroslava Samardžijo, delegata mesta Ljubljane in Apollinia Abrama, delegata Obalne skupnosti občine Koper.

Če se s tako verifikacijsko komisijo strinjate, potem prosim, da to potrdite z dvigom rok. Kdor je za, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da so bili v Komisijo za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja za 59. sejo Zbora izvoljeni tovariši Vlado Plaskan, Miroslav Samardžija in Apollinio Abram.

Prosim verifikacijsko komisijo, da se takoj sestane, pregleda pooblastila delegatov in pripravi poročilo za zbor.

Vas delegate pa prosim, da ostanete na svojih mestih, ker bo komisija hitro opravila svoje delo.

Ker bi radi, da bi Izvršni svet, če bo mogoče, odgovoril na delegatska vprašanja že na današnji seji zbora, prosim tiste delegate, ki imajo pismeno pripravljena delegatska vprašanja, da jih oddajo sekretarju zbora. Delegati iz občine Škofja Loka so umaknili delegatsko vprašanje, ki ste ga dobili za današnjo sejo že na prejšnjem zasedanju zbora.

Prav tako prosim tiste delegate, ki imate namen razpravljati, da se medtem ko čakamo na poročilo verifikacijske komisije, prijavite za razpravo.

Na današnjo sejo zбора so bili poleg predstavnikov Izvršnega sveta povabljeni še Republiška konferenca SZDL, Republiški svet Zveze sindikatov Slovenije, Skupnost slovenskih občin k vsem točkam dnevnega reda, Koordinacijski odbor za razvijanje in uveljavljanje socialistične solidarnosti pri Predsedstvu RK SZDL k 5. točki dnevnega reda in Skupščina občine Nova Gorica ter Sklad skupnih rezerv gospodarstva Slovenije k predlogu zakona o dopolnitvi zakona o skladih skupnih rezerv. Na sejo zбора pa so bili še posebej povabljeni tudi člani Sveta republike in člani Sveta federacije.

Seje zбора se udeležujejo predstavniki Izvršnega sveta pri posameznih točkah dnevnega reda, tovariš Jože Knez, predsednik Sveta za družbenoekonomske odnose in ekonomsko politiko pri Predsedstvu Republiške konference SZDL Slovenije, tovariš Franček Kavčič, član Predsedstva Republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije, tovariš Marjan Grampovčan, namestnik sekretarja za Skupnosti slovenskih občin, tovariš Drago Benčina, predstavnik Koordinacijskega odbora za razvijanje in uveljavljanje socialistične solidarnosti pri Predsedstvu RK SZDL, tovariš Tone Hren, tajnik Sklada skupnih rezerv gospodarstva Slovenije in tovariš Ciril Koprivc, predsednik Izvršnega odbora Skupnosti socialnega varstva Slovenije.

Zbor hkrati obveščam, da so na seji navzoči kot poročevalci delovnih teles zбора in Skupščine naslednji tovariši: Silvo Gorenc, predsednik Odbora za družbenoekonomske odnose in razvoj in član skupine delegatov za proučevanje poročil Izvršnega sveta, tovariš Franc Štrakl, član Odbora za finance in prav tako član medzborovske skupine delegatov, tovariš Milan Gaspari, predsednik Zakonodajno-pravne komisije, tovariš Franjo Turk, predsednik Komisije za volitve, imenovanja in administrativne zadeve in tovarišica Vida Vidovič, članica Komisije za pravosodje.

Verifikacijska komisija je opravila svoje delo in prosim predsednika, da zboru poroča.

V l a d o P l a s k a n : Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Po pregledu pooblastil za 59. sejo Zbora občin, ki je bila sklicana za 28. julij 1981, ob 9. uri v mali dvorani Skupščine SR Slovenije je komisija ugotovila, da ima Zbor občin Skupščine SR Slovenije 62 delegatskih mest. Komisija za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja Zbora občin je na podlagi 16. člena poslovnika Zbora občin pregledala pooblastila delegatov na seji zбора in iz teh pooblastil in napravljenega seznama delegatov ugotovila, da se udeležujejo današnjega zasedanja delegati vseh občin iz SR Slovenije in delegata mesta Ljubljane in Obalne skupnosti občin Koper. Delegat Bruno Podreka iz občine Izola je brez pooblastila, vendar je bilo ugotovljeno, da je pooblaščen za današnjo sejo.

Ob pregledu dokumentacije je komisija ugotovila, da so vsa pooblastila, ki so jih delegati predložili, neoporečna. Zato v smislu 1. odstavka 17. člena poslovnika Zbora občin komisija predlaga, da zbor poročilo sprejme in s tem verificira pooblastila delegatov za današnjo sejo.

Predsednica Silva Jereb: Hvala lepa, tovariš predsednik.

Prehajamo na razpravo. Želi kdo besedo o poročilu? (Ne.) Če ne želi nihče, potem prosim, da z dvigom rok potrdite poročilo. Kdor je za, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor z glasovanjem soglasno potrdil poročilo Komisije za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja in s tem verificiral pooblastila delegatov za 59. sejo Zbora občin. Hkrati ugotavljam, da je zbor sklepčen in da lahko pravnoveljavno razpravlja in sklepa.

Prehajamo na 1. točko dnevnega reda, to je na določitev dnevnega reda 59. seje Zbora občin.

Z dopisom z dne 6. 7. 1981 je bil dnevni red današnje seje razširjen še s predlogom zakona o dopolnitvi zakona o skladih skupnih rezerv, s predlogom zakona o spremembi zakona o samoupravnih sodiščih in s predlogom zakona o spremembi zakona o prekrških.

Z dopisom z dne 13. 7. 1981 pa je bil dnevni red razširjen še z osnutkom dopolnitev resolucije o politiki uresničevanja družbenega plana Juoslavije za obdobje od leta 1981 do leta 1985 v letu 1981 in s predlogom zakona o ratifikaciji sporazuma o garanciji med SFRJ in Mednarodno banko za obnovo in razvoj (YU-1951).

Na predlog Izvršnega sveta, razvidnem iz njegovega dopisa z dne 23. 7. 1981, ki ste ga prejeli na klop, razširjam dnevni red današnje seje še z naslednjimi točkami, in sicer:

- s predlogom zakona o začasni prepovedi razpolaganja z delom družbenih sredstev za gradnjo in nakup določenih objektov in opreme v letu 1981,

- s predlogom zakona o spremembah zakona o proračunu SR Slovenije za leto 1981,

- s predlogom zakona o spremembah zakona o uvedbi in stopnjah republiških davkov in taks,

- s predlogom zakona o dopolnitvi zakona o prispevku za pokrivanje dela stroškov enostavne reprodukcije Železniškega gospodarstva Ljubljana v letu 1981 in

- s predlogom zakona o dopolnitvi zakona o združevanju dela uporabnikov družbenih sredstev za izgradnjo energetskih objektov v letu 1981.

Na predlog Izvršnega sveta pa z dnevnega reda današnje seje umikam 6 točko dnevnega reda, to je predlog zakona o davkih občanov.

Ker so bile k predlogu zakona dane pripombe, ki so take narave, da zahtevajo podrobnejšo proučitev, eventualne dopolnitve in spremembe pa dodatno družbeno verifikacijo, je Izvršni svet predlagal, da zbor odloži obravnavo zakonskega predloga. Glede na to, da razširjamo dnevni red za današnjo sejo z intervencijskimi zakoni, bi rada rekla samo nekaj besed.

Izvršni svet smo zadolžili, da predloži ukrepe, ob tem ko bo poročal, kako se uresničuje resolucija za letošnje leto.

Na ukrepe smo bili tako ali drugače pripravljene in še posebej opozorjeni tudi s pismom predsednika Skupščine. O ukrepih so predsedniki skupščin občin in predsedniki izvršnih svetov trikrat razpravljali v okviru Izvršnega sveta in Skupščine. O tem se je zadnje čase veliko govorilo tudi v okviru družbenopolitičnih organizacij, tako upam, da ste bili kljub kratkemu času vendarle lahko v okviru občin dovolj seznanjeni z njihovo vsebino in da ste za odločanje dobili tudi usmeritve.

Želi o teh spremembah in dopolnitvah dnevnega reda kdo besedo? (Ne.) Če ne želi nihče, potem prosim, da glasujete. Kdor je za tak predlog, naj prosim glasuje! (62 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdrl? (Nihče.)

Ugotavljam, da sta predlog za razširitev današnje seje in umik 6. točke dnevnega reda soglasno sprejeta.

Tako predlagam za današnjo sejo zбора naslednji dnevni red:

1. določitev dnevnega reda 59. seje Zbora občin;
2. odobritev zapisnika 58. seje Zbora občin;
3. poročilo Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije za obdobje 1981—1985 ter resolucije o družbenoekonomski politiki in razvoju SR Slovenije v letu 1981;
4. predlog zakona o začasni prepovedi razpolaganja z delom družbenih sredstev za gradnjo in nakup določenih objektov in opreme v letu 1981;
5. predlog zakona o spremembah zakona o uvedbi in stopnjah republiških davkov in taks;
6. predlog zakona o spremembah zakona o proračunu SR Slovenije za leto 1981;
7. predlog zakona o dopolnitvi zakona o prispevku za pokrivanje dela stroškov enostavne reprodukcije Železniškega gospodarstva Ljubljana v letu 1981;
8. predlog zakona o dopolnitvi zakona o združevanju dela uporabnikov družbenih sredstev za izgradnjo energetskih objektov v letu 1981;
9. predlog za izdajo zakona o izpolnjevanju obveznosti SR Slovenije do Sklada federacije za kreditiranje gospodarsko manj razvitih republik in SAP Kosovo, z osnutkom zakona;
10. osnutek zakona o dodatnem prispevku solidarnosti v letih 1982 do 1985;
11. predlog zakona o dopolnitvi zakona o skladih skupnih rezerv;
12. predlog zakona o spremembi zakona o samoupravnih sodiščih;
13. predlog zakona o spremembi zakona o prekrških;
14. osnutek dopolnitev resolucije o politiki uresničevanja družbenega plana Jugoslavije za obdobje od leta 1981 do leta 1985 v letu 1981;
15. predlog zakona o ratifikaciji sporazuma o garanciji med SFRJ in Mednarodno banko za obnovo in razvoj (YU-1951);
16. predlog dogovora o valorizaciji katastrskega dohodka;
17. volitve in imenovanja;
18. predlogi in vprašanja delegatov.

Želi o takem dnevnem redu kdo razpravljati? (Ne.) Če ne želi nihče, potem prosim, da glasujete! Kdor je za tak dnevni red, naj prosim glasuje! (61 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je dnevni red za današnjo sejo soglasno določen tako, kot sem ga pravkar predlagala. Tak dnevni red ste dobili danes tudi na klop.

Preden preidemo na obravnavo posameznih točk dnevnega reda, vas obveščam, da bomo z delegati Zbora združenega dela in Družbenopolitičnega zbora na skupnem zasedanju poslušali ekspozice k 3. točki dnevnega reda, to je k poročilu Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije o uresničevanju družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1981—1985 ter resolucije o družbenoekonomski politiki in razvoju SR Slovenije v letu 1981, s predlogi ukrepov, ki ga bo dal tovariš Janez Zemljarič, predsednik Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije.

V tej zvezi bo v imenu Predsedstva SR Slovenije spregovoril tudi tovariš Marijan Breclj, član Predsedstva SR Slovenije, v imenu Gospodarske zbornice Slovenije pa njen predsednik tovariš Andrej Verbič.

Na skupnem zasedanju bomo poslušali tudi poročilo delegacije Skupščine SR Slovenije v Zboru republik in pokrajin Skupščine SFR Jugoslavije o sklepih Zbora republik in pokrajin Skupščine SFRJ v zvezi s poročilom Zveznega izvršnega sveta o uresničevanju družbenega plana Jugoslavije in o gospodarski situaciji v letu 1981, ki ga bo podal vodja delegacije tovariš Marko Bulc.

Prehajamo na 2. točko dnevnega reda, to je na odobritev zapisnika 58. seje Zbora občin.

Osnutek zapisnika ste prejeli. Ima morda kdo k zapisniku kakšno pripombo ali popravek? (Ne.) Če ne, potem prosim, da glasujete! Kdor je za to, da odobrimo zapisnik, naj prosim glasuje! (61 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno odobril zapisnik.

Zdaj pa prosim, da gremo v veliko dvorano, kjer se bomo udeležili skupnega zasedanja vseh treh zborov Skupščine.

(Seja zbora je bila prekinjena ob 9.20 in se je nadaljevala ob 11.40.)

Predsednica Silva Jereb: Tovarišice in tovariši! Predlagam, da nadaljujemo z delom.

Prehajamo na 3. točko dnevnega reda, to je na poročilo Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije o uresničevanju družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1981—1985 ter resolucije o družbenoekonomski politiki in razvoju SR Slovenije v letu 1981.

Poročilo je Skupščini predložil v obravnavo Izvršni svet in za svoje predstavnike določil tovarišico Majdo Poljanšek, članico Izvršnega sveta in predsednico Republiškega komiteja za vzgojo in izobraževanje ter telesno kulturo, tovariša Marka Vraničarja, člana Izvršnega sveta in predsednika Republiškega komiteja za energetiko, industrijo in gradbeništvo, tovariša Cirila Habeta, republiškega svetovalca v Izvršnem svetu in tovariša Andreja Briškega, pomočnika direktorja Zavoda SR Slovenije za družbeno planiranje.

Ekspoze Izvršnega sveta smo pravkar poslušali. Poročilo je bilo objavljeno v Poročevalcu št. 14. V istem Poročevalcu je bila objavljena tudi analiza izvajanja družbenega plana za obdobje 1981—1985 ter resolucije o družbenoekonomski politiki in razvoju SR Slovenije v letu 1981.

Kot gradivo ste prejeli tudi energetska bilanco. Prejeli ste tudi ugotovitve in sklepe Gospodarske zbornice Slovenije, mnenje in predloge Republiškega sveta za gospodarski razvoj in ekonomsko politiko, ugotovitve in stališča Republiške konference SZDL, predloge in stališča predsedstva Republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije in osnutek poročila naše medzborovske skupine delegatov za proučevanje poročil Izvršnega sveta.

Z dopisom z dne 24. 7. 1981 ste dobili predlog stališč in sklepov, ki naj bi jih po razpravi sprejel naš zbor. Predlog stališč in sklepov je pripravila medzborovska skupina delegatov na osnovi dosedanjih razprav v delovnih telesih Skupščine in zborov. Člana te medzborovske skupine delegatov iz našega zbora sta tovariš Silvo Gorenc, predsednik Odbora za družbenoekonomske odnose in razvoj in tovariš Franc Štrakl, član Odbora za finance. Oba bosta spremljala

današnje razpravo in po končani razpravi predlagala morebitne spremembe in dopolnitve stališč in sklepov.

Želita morda tovariš Silvo Gorenc ali tovariš Štrakl besedo? (Da.) Besedo ima tovariš Silvo Gorenc.

Silvo Gorenc: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Želel bi vas obvestiti, katerim problemom je skupina delegatov za proučitev poročil Izvršnega sveta namenila v tem trenutku posebno pozornost. Skupina delegatov je poročilo Izvršnega sveta obravnavala na treh sejah in ste o teh obravnavah poročila tudi prejeli. \

Skupina je na svoji seji 23. tega meseca oblikovala na podlagi dosedanjih obravnav tudi predlog stališč in sklepov, ki ste jih danes prejeli na klop.

Posebej želim poudariti, da je skupina pri pripravi tega predloga izhajala tako iz obravnav v delovnih telesih Skupščine in zborov kot tudi iz obravnav v Socialistični zvezi, v Zvezi sindikatov, v Gospodarski zbornici, v nekaterih občinah, v samoupravnih interesnih skupnostih in drugje.

Z vsemi temi stališči in mnenji ste bili seznanjeni. Skupina prav zato ni želela povzemati številnih predlogov in ocen ter akcijskih usmeritev, temveč je izhajala iz enotno izraženih stališč, da je potrebno v sklepnih dokumentih poudariti vlogo družbenega planiranja, njegovo dosledno izvajanje in odgovornost za to vlogo delegatskih skupščin in naloge republiške Skupščine glede na pismo Predsedstva SFR Jugoslavije in njegove sklepe ter nadaljnje aktivnosti pri uresničevanju politike ekonomske stabilizacije in razvoja samoupravljanja.

Skupina v 1. točki predloga stališč in sklepov poudarja pomen sistema družbenega planiranja kot osnove za urejanje družbenoekonomskih odnosov, ki hkrati z zakonom o združenem delu tvorijo neločljivo celoto. To dejstvo je bilo doslej morda premalo upoštevano. Po mnenju skupine, pa tudi iz poročila Izvršnega sveta smo danes slišali, da neuresničevanje pravic, obveznosti, sprejetih s plani oziroma sporazumi in dogovori o njihovih temeljih, pomeni kršitev samoupravljanja in so ovira skupnim stabilizacijskim prizadevanjem. Zato je posebej poudarjeno, da mora postati spremljanje uresničevanja planov na vseh ravneh stalna aktivnost in pogoj, da na realnih osnovah, s politično voljo in pripravljenostjo, uveljavljamo kontinuirano planiranje, ker bo le tako plan instrument usmerjanja tokov družbene reprodukcije in usklajevanja materialnih odnosov z realnimi gospodarskimi gibanji. Delegatska skupščina in njeni zbori imajo poleg odgovornosti za določanje politike tudi dolžnost, da spremljajo uresničevanje te politike.

Skupina zato v 2. točki tega sklepa predlaga, da posamezni udeleženci dogovora o temeljih družbenega plana poročajo ali pripravijo informacijo o uresničevanju nalog na tistih področjih, na katerih so ugotovljena odstopanja od plana in letošnje resolucije.

Glede na to, da gre za ključna vprašanja razvoja, je v tej točki, v analizah navedena tudi vsebina poročila ali informacije, ki naj bi jih zbori obravnavali v skladu s svojimi pristojnostmi, pri čemer ima posebno mesto Zbor združenega dela. Za usklajeno delo bo potrebno v periodičnem delovnem načrtu zborov za jesensko obdobje naloge tudi rokovno opredeliti in pri tem upoštevati — zaradi njihove aktualnosti in nujnosti — da so to prednostne naloge. Zaradi aktualnosti in nujnosti obravnave pa vselej tudi ne bo mogoče v celoti spoštovati poslovniških rokov. Poudariti želim še, da bo ob pripravi periodič-

nega delovnega načrta potrebno naloge in roke uskladiti z njihovimi nosilci, pri čemer pa smo v skupini menili, da bi bilo potrebno že v septembru in v začetku oktobra obravnavati naloge in ukrepe na področju kmetijstva in prehrane, probleme ekonomskih odnosov s tujino, vprašanje izgub, investicij ter uresničevanje politike cen.

Poleg tega je bilo v skupini ugotovljeno, da je za september s periodičnim delovnim načrtom že predvidena obravnava problematike zaposlovanja in zato v tej točki to ni posebej navedeno. Prav tako ni posebej navedeno vprašanje izgub naših organizacij združenega dela v tujini, čeprav bodo tudi ta vprašanja zajeta, zlasti ob obravnavi v delovnih telesih. Enako velja za informacijo SISEOT, ki mora skupaj z bankami poročati tudi o terminskih prodajah deviz.

To je nekaj podrobnih vprašanj, ki so bila izražena zlasti v obravnavah v delovnih telesih, zato jih posebej ne navajamo.

V zvezi z opredelitvami do materialnih bilanc v prvi alineji 2. točke poudarjam, da smo v skupini menili, da morajo biti te bilance sestavni del metodologije planiranja in način, po katerem združeno delo, zlasti v splošnih združenjih spoznava možnosti za dohodkovno povezovanje in sporazumevanje o skupnem ustvarjanju dohodka.

Dejstvo, da je bila od vseh pripravljenih materialnih bilanc uporabljena le bilanca za področje agroživilstva, kaže, da ta način premalo upoštevamo in da dejansko nismo pripravljeni izhajati iz strokovnih analitskih podlag, temveč le ozko iz planov temeljnih samoupravnih organizacij in skupnosti; to pa zavira vzpostavljanje trdnih medsebojnih povezav in soodvisnosti oziroma soodgovornosti v družbeni reprodukciji. Posledica tega pa so med drugim tudi pretrgane reprodukcijske verige, tako v naši republiki kot v Jugoslaviji kot celoti.

Tudi s tega vidika je torej razumeti stališča, navedena v 1. točki predlaganega dokumenta. Glede nalog na področju proizvodnje in porabe hrane, kar je navedeno v četrti alineji 2. točke, opozarjam na opredelitev, da je potrebno s 1. januarjem 1982 uveljaviti sistem selektivnega spodbujanja proizvodnje hrane in opustiti linearno regresiranje v potrošnji. Zato je potrebno predlagane ukrepe za drugo polletje obravnavati le kot začasne, vendar nujne, da se v tem času skrbno in odgovorno pripravi nov sistem. V 9. alineji pa je s tem v zvezi opredeljena tudi naloga, da se te spremembe upoštevajo pri ocenjevanju sprememb socialnih korektivov.

Posebej pa opozarjam, da je skupina pri predlogu izhajala iz spoznanja, da naloge iz te točke po svoji vsebini predstavljajo nekakšna kolektivna delegatska vprašanja in da zato terjajo tudi kratek in izčrpen dogovor, ne pa množico elaboratov. Zato je tudi pri vsaki nalogi zahtevano, da se odgovori, kdo je nosilec posameznih nalog in zakaj naloge niso bile uresničene.

Odgovornost pa je posebej poudarjena tudi v 5. točki, ki določa, da bo Skupščina ukrepala kot organ družbenega nadzorstva v primerih neupravičenih odstopanj od sprejete politike in neizpolnjevanja nalog. To pa bo mogoče le na način, kot je opredeljeno v 2. točki tega dokumenta, torej od naloge do naloge, od nosilca do nosilca.

Prav zato je v 3. točki posebej opozorjeno na nujnost zagotavljanja pogojev za delo delegacij in delegatov na vseh ravneh, še posebej pa na vlogo delavskih svetov in drugih organov upravljanja, ker je to predpogoj, da učinkoviteje delujejo tudi delegatske skupščine družbenopolitičnih skupnosti in samoupravnih interesnih skupnosti, zlasti pa zbori združenega dela in zbori uporabnikov.

V 4. točki dokumenta je poudarjena soodgovornost SR Slovenije za uresničevanje skupno sprejetih ciljev in nalog iz družbenega plana Jugoslavije. Izvršnemu svetu pa je naloženo, da poroča, kako se uresničujejo naloge iz dogovorov o temeljih družbenega plana Jugoslavije in iz tretjega dela plana. Za sprotno poročanje je zadolžena tudi delegacija te Skupščine v Zboru republike in pokrajin Skupščine SFR Jugoslavije. S tem tudi uveljavljamo načelo, da so plani republike in federacije vsebinska celota.

In končo, v 5. točki pozivamo vse subjekte, da dosledno uresničujejo politiko ekonomske stabilizacije in da pravočasno ukrepajo, saj je učinkovitost ukrepov tudi pogoj za uresničevanje družbenega plana v naslednjih letih. Prav tako je naloženo Izvršnemu svetu, da sproti sporoča o učinkovitosti ukrepov, da pripravlja resolucijo za leto 1982 in da po potrebi glede na realna gospodarska gibanja predlaga tudi morebitne spremembe družbenega plana.

Tovarišice in tovariši! V imenu medzborovske skupine delegatov, ki ste jo ustanovili z namenom, da prouči poročilo Izvršnega sveta, predlagam, da sprejmete predlog stališč in sklepov, ki jih je skupina pripravila.

Obenem vas obveščam, da je skupina na svoji seji 23. tega meseca osnutek svojega poročila, ki ste ga prejeli s posebnim pismom, sprejela brez pripomb in je to torej njeno končno poročilo. V tem poročilu je skupina posebej navedla tudi kriterije za sprejemanje ukrepov, na kar so opozarjali tudi drugi udeleženci v obravnavi, zlasti pa Socialistična zveza in Sindikat.

Ker bomo o nekaterih od teh ukrepov odločali že danes, bo potrebno navedene kriterije v celoti upoštevati tudi v prihodnje pri sprejemanju drugih ukrepov. Skupina je bila namreč s temi ukrepi seznanjena le v načelu, vendar je menila, da jih je v skladu z opredelitvami v poročilu Izvršnega sveta potrebno sprejeti. O razlogih zanje nas je danes podrobno seznanil predsednik Izvršnega sveta v svojem ekspoziciji, ki smo ga poslušali na skupnem zasedanju.

Obenem vas obveščam, da je skupina delegatov navzoča na današnji seji vseh zborov, da bo spremljala razpravo in jo proučila ter po potrebi predlagala spremembe in dopolnitve predloga stališč in sklepov. Hvala lepa.

Predsednica Silva Jereb: Hvala lepa, tovariš Gorenc. Poročilo so obravnavali Odbor za družbenoekonomske odnose in razvoj, Odbor za finance in Komisija za volitve, imenovanja in administrativne zadeve. Vsi so zboru poročali. Poročevalci, želite besedo? (Ne.)

O poročilu in predlogu stališč in sklepov pričujem razpravo. Besedo ima tovariš Janko Logar, delegat iz občine Ilirska Bistrica.

Janko Logar: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Na seji Zbora združenega dela Skupščine občine Ilirska Bistrica smo skupno z delegati za Zbor občin in Zbor združenega dela Skupščine SR Slovenije obravnavali analizo izvajanja družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1981—1985 ter resolucije o družbenoekonomski politiki in razvoju SR Slovenije v letu 1981, s predvidenimi ukrepi republiškega Izvršnega sveta.

V tem trenutku sprejemamo predloženo analizo, hkrati pa tudi vse ukrepe, ki jih predlaga Izvršni svet, imamo pa naslednje pripombe:

1. Ukrepi se sprejemajo ločeno, in sicer ene sprejema Svet guvernerjev Narodne banke, druge Zvezni izvršni svet, tretje pa republiški Izvršni svet. Sprejemajo se torej parcialno in brez ocene njihovih posledic. Vsi ukrepi so

kratkoročni, brez neke dolgoročne strategije, vprašanje pa je, kako bo prihodnje leto.

2. V bodoče morajo biti ukrepi tudi bolj selektivni, kar pomeni, da ne morejo biti enaki za vse družbenopolitične skupnosti; na primer zmanjšanje skupne porabe po vseh občinah enako, kajti vemo, da je stanje v družbenih dejavnostih marsikatere družbenopolitične skupnosti bistveno slabše od drugih, drugi primer je zmanjšanje splošne porabe povsod enako, ker so nekateri proračuni občin imeli v svoji sestavi postavke, ki tja ne sodijo. Razlike v razvitosti posameznih območij se bodo zaradi linearnih omejitev na investicijskem področju še povečale.

3. Ker je vprašanje odgovornosti eno najvažnejših vprašanj stabilizacije, jo je potrebno konkretno opredeliti na vseh področjih od federacije do občin. Potrebno je ugotoviti, koliko so posamezne republike v okviru federacije prispevale k sedanjemu težkemu stanju, enako pa velja tudi za občine v republiki. Na ta način bo mogoče predlagane omejitve v bodoče selektivno izvajati.

4. Sedanji težavni čas zahteva pri sprejemanju novih zakonov, odlokov in reorganizacij temeljitejšo oceno potrebnih stroškov za izvajanje posameznega akta, kajti ti marsikdaj nastajajo v poznejšem času in povečujejo potrošnjo.

5. Nujno je doseči večjo kvaliteto in učinkovitejše dogovarjanje republik in pokrajin v Zboru republik in pokrajin Skupščine SFR Jugoslavije in v med-republiških komitejih, kajti posebno na področju enotnega jugoslovanskega trga še vedno obstaja izsiljevanje, obvezno združevanje investicijskih sredstev, avansi brez zagotovitve surovin itd.

6. Glede uvedbe novih taks za potovanja v tujino menimo, da je ta ukrep neprimeren in da ne bo dal zelenih rezultatov, temveč bo še bolj pospešil špekulacijo z dinarjem.

7. Hkrati smo obravnavali tudi izvajanje nalog iz planskih dokumentov občine, ugotovili stanje in sprejeli določene ukrepe, ki naj bi do konca leta 1981 izboljšali gospodarsko situacijo.

Predsednica Silva Jereb: Besedo ima tovariš Rafael Razpet, delegat iz občine Maribor.

R a f a e l R a z p e t: Tovarišice in tovariši delegati! Zbori Skupščine občine Maribor so na svojih sejah v tem mesecu obravnavali poročilo Izvršnega sveta SR Slovenije o uresničevanju družbenega plana za obdobje 1981—1985 ter resolucije o družbenoekonomski politiki in razvoju SR Slovenije v letošnjem letu, skupaj s poročilom občinskega izvršnega sveta o uresničevanju družbenega plana občine Maribor za to obdobje.

Poročilo republiškega Izvršnega sveta in stališča zborov občinske skupščine je obravnavala tudi skupina delegatov za zbor občin. Delegati so izčrpno in zavzeto obravnavali problematiko in vsebino poročil in pri tem izhajali iz problemov v lastnih sredinah, s tem da je bilo težišče razprave na nalogah občine pri razreševanju nakopičenih družbenoekonomskih problemov in pri izpolnjevanju s plani in resolucijo sprejetih obveznosti.

V zborih občinske skupščine je bilo sprejeto poročilo o uresničevanju družbenega plana za obdobje 1981—1985 ter resolucije SR Slovenije za leto 1981, pri tem pa je bila postavljena zahteva, da se določene ugotovi, kako posamezni nosilci izvajajo planske zadolžitve na vseh nivojih.

Poročilom je bila tudi takrat očitana prevelika pavšalnost v ugotovitvah. Zlasti velja to za poročilo na nivoju občin, kjer so zbori občinske skupščine zahtevali, da se s konkretnim poročanjem o neizpolnjevanju sprejetih obveznosti izpostavi tudi odgovornost njihovih nosilcev. Tako kot je Zbor združenega dela že sprejel vrsto konkretnih ukrepov nasproti kršilcem družbenega dogovora o delitvi dohodka, bo ravnal tudi v primerih kršitve dogovora o cenah, ali dogovorov in samoupravnih sporazumov o zagotavljanju ustreznih surovin in reprodukcijskih materialov. Tako ravnanje zahtevajo zbori občinske skupščine tudi na drugih nivojih.

Družbenopolitični zbor je še posebej izpostavil potrebo po natančnejši opredelitvi odgovornosti v samoupravnih aktih nosilcev plana, planskih zadolžitve in pri tem še posebej podčrtal ta problem pri sestavljenih organizacijah združenega dela, kjer se združujejo nekatere vitalne funkcije delovnih organizacij, vendar odgovornost zanje ni dovolj opredeljena.

Zbor združenega dela ocenjuje, da je potrebno krepiti samoupravni položaj delavcev v družbeni reprodukciji, tako da lahko probleme rešujemo hitro in učinkovito, s čimer bomo edino lahko omejevali administrativne in linearne posege v pogoje gospodarjenja.

Zbori so jasno postavili zahtevo, da le razvoj in utrjevanje samoupravnih odnosov pomeni resnično in trajno osnovo stabilizacije in stabilnosti družbe. V tem smislu teče tudi javna razprava v Mariboru, in sicer, kako realiziramo referendumsko in zakonsko odločitev, ko v Mariboru ustanovljamo nove občine in njihovo skupnost.

Tudi pri poročilu republiškega Izvršnega sveta ugotavljamo, da nekateri povprečni podatki niso dovolj za kvalitetne odločitve. Tako ugotavljamo izredno razhajanje med poročilom o položaju samoupravnih interesnih skupnosti družbenih dejavnosti na nivoju republike, kjer je dana ocena, da bo v letošnjem letu združenih kar 37 % več sredstev kot v letu 1980, in s stanjem, s katerim se srečujemo v občini Maribor, ko imamo v prvem polletju le 18 % povečanje. Predlagamo, da republiški zavod za plan predloži pregled dejanskih gibanj sredstev skupne porabe v letu 1981 v občinah in na nivoju republike glede na leto 1980, ob upoštevanju vseh sistemskih sprememb in prenosov nekaterih obveznosti.

V vseh treh zborih so bila v razpravi najbolj prisotna bistvena odstopanja od zastavljenih ciljev družbenega plana in resolucije; to je rast industrijske proizvodnje, zaostajanje izvoza in problemi uvoza, nebrzdana rast cen, padanje realnega dohodka zaposlenih in problematika investicij. Tudi v občini Maribor zaostaja rast industrijske proizvodnje za načrtovano za okoli 2 %.

Razlog je predvsem v slabi oskrbi s surovinami in reprodukcijskim materialom. Pogosti so primeri, da se to dogaja celo pri domačih surovinah v lastnem prostoru. Prav zato moramo na nivoju občine in z našim angažiranjem to preprečiti.

Kritično je tekla razprava o stanju na področju ekonomskih odnosov s tujino. Delegati v Zboru združenega dela zahtevajo, da prenehamo z nesistemskimi ukrepi tekoče ekonomske politike, ki se večkrat letno prav na tem področju spreminjajo in da ustvarimo čim stabilnejše pogoje gospodarjenja in razpolaganja z deviznim prihodkom.

Posledica takih razmer je zlasti izrazito pomanjkanje izvozno usmerjenih naložb, za kar politične deklaracije niso dovolj. Delegati v Zveznem zboru in delegati v Zboru republik in pokrajin morajo zahtevati analizo, kakšne po-

sledice so imeli posamezni ukrepi Zveznega izvršnega sveta, kjer so verjetno predvsem ti in ne samo gospodarski položaj v svetu, povzročili tako bistveno zmanjšanje deviznega prihodka v skupnem prihodku v zadnjih letih.

V razpravi v zborih občinske skupščine je bila ponovno prisotna problematika cen in sedanji neuspešni ukrepi na tem področju. Opozarjamo na preveliko število administrativnih ukrepov na tem področju in da tako stanje položaj samo še poslabšuje; med drugimi zlasti slabi strukturo ponudbe na trgu, dopušča, da se vrsta dobrih proizvodov na tržišču ukinja, pojavljajo pa se novi, za katere so cene tudi za 100 % višje. Čeprav taki odnosi na področju cen v vrsti delovnih organizacij prinašajo neupravičen dohodek — kako bi si sicer razlagali indekse dohodka 150 do 170 % — pa v poročilih Službe družbenega knjigovodstva ni ugotovljena kategorija ekstra dohodka.

Na področju gibanja osebnega dohodka poročilo Izvršnega sveta SR Slovenije ugotavlja, da ne bomo dosegli resolucijskega prizadevanja. V občini Maribor smo še posebej zaskrbljeni glede nekaterih področij družbenih dejavnosti, kjer je bil že v preteklem letu občuten zaostanek, pa tudi v vrsti delovnih organizacij v gospodarstvu. Prav neupravičeno visoki indeksi dohodka v nekaterih dejavnostih in posameznih delovnih organizacijah očitno dajejo popačeno sliko o možnostih gibanja osebnega dohodka glede na družbeni dogovor. Zato razumemo dodatno obremenitev osebnega dohodka le kot nujen in kratkoročen ukrep, ker moramo zagotoviti sredstva za kompenzacije, da bi preprečili prehiter porast življenjskih stroškov, kot dolgoročno usmeritev pa podpiramo napore Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije, da s posebnim dogovorom združimo sredstva, s katerimi bomo zagotovili hitrejši razvoj pri proizvodnji hrane.

V razpravi v zborih občinske skupščine smo ocenili tudi stanje na področju investicij. Ob relativno velikem številu naložb smo ugotovili, da je po vrednosti prek 50 % teh že dokončanih, med njimi, na primer, tudi Elektrarna srednja Drava II, ki obratuje že več kot dve leti. Veliko število investicij je pogojenih z obsegom gospodarstva mariborske občine in z veliko dotrajanostjo proizvodnih naprav, zato pomeni vrsta investicij v načelu enostavno reprodukcijo.

Imamo tudi nekaj investicij na področju družbenega standarda, kjer je prav mesto Maribor v preteklosti izrazito zaostalo, zlasti na področju kulture in telesne kulture.

Razumemo ukrepe, ki so danes potrebni, da investicijske naložbe zmanjšamo, predvsem pa podpiramo usmeritve, da z združevanjem sredstev znotraj združenega dela investiramo v prioritete naloge sprejetega plana.

Tudi v občini Maribor smo vrsto naložb odložili in zreducirali. Pri vsem tem pa obstaja občutek, da je ponovno nagrajen tisti, ki je v preteklosti iz tujih sredstev realiziral nerealne apetite. Hvala lepa.

Predsednica Silva Jereb: Hvala lepa, tovariš Razpet. Besedo ima tovariš Franc Godina, delegat iz občine Logatec.

Franc Godina: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Skupini delegatov za Zbor občin in Zbor združenega dela sta obravnavali analizo in poročilo Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije o uresničevanju resolucije o družbenoekonomski politiki in razvoju SR Slovenije v letu 1981, s

prvo oceno možnosti razvoja v letu 1982. Skupini sta sodelovali v razpravi Zbora združenega dela in Družbenopolitičnega zbora Skupščine občine Logatec, ki sta obravnavala uresničevanje plana občine v letu 1981 in sprejela konkretne ukrepe na področju obvladovanja investicij, omejitve skupne in splošne porabe ter osebnih dohodkov, povečevanja proizvodnje za izvoz, v določitvi ustreznega delovnega časa in spoštovanja družbenih dogovorov in samoupravnih sporazumov.

Na osnovi sklepov Skupščine občine Logatec delegati predlagamo naslednje pripombe in predloge.

1. Analiza o izvajanju družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1981 do 1985 ter resolucije o družbenoekonomski politiki in razvoju SR Slovenije v letu 1981 je sicer temeljit prikaz povprečnega stanja in problemov v SR Sloveniji, premalo pa prikazuje diferencirano po dejavnostih in po območjih odstopanja od dogovorjene politike.

2. V poročilu o uresničevanju družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1981—1985 ter resolucije o družbenoekonomski politiki in razvoju SR Slovenije v letu 1981 so navedeni potrebni ukrepi — žal bodo nekateri predloženi kasneje — vendar menimo, da bi morali biti bolj konkretno določeni nosilci in roki na način, kot so predloženi ukrepi za izvajanje energetske bilance SR Slovenije v letu 1981.

3. Postopek za uvoz rezervnih delov za opremo, s pomočjo katerih se proizvajajo izdelki za izvoz, je potrebno poenostaviti in skrajšati proceduro odobritve, zaradi znanih posledic v zastoju proizvodnje.

4. Podpiramo zakon o začasni prepovedi razpolaganja z delom družbenih sredstev za gradnjo določenih objektov v letu 1981, predvsem v tistem delu, ki se nanaša na investiranje s samopriskom, saj ugotavljamo, da smo v občini Logatec že doslej na tak način uresničevali program samopriskevka.

Menimo pa, da bi moral predlagatelj v tem zakonu izvzeti iz prepovedi investicije, ki se nanašajo na oskrbo s pitno vodo in varstvo okolja, to so tiste investicije, ki so za ta področja sprejete z družbenim planom občine.

5. Menimo, da je mogoče povečati izvoz, zlasti v tistih organizacijah, ki so že sedaj pretežno izvozno usmerjene in ki so že osvojile konvertibilna tržišča. Predlagamo, da se ukrepi za stimulacijo izvoza usmerjajo prav tem proizvodnjam, ker obstaja bojazen, da se tudi te organizacije prično preusmerjati na klirinško ali celo na domače tržišče.

6. Menimo, da so v sedanjem družbenoekonomskem položaju potrebni določeni izredni, časovno omejeni ukrepi, da pa morajo ti imeti proučene ne le trenutne, ampak tudi dolgoročne učinke, kajti v nasprotnem primeru obstaja velika nevarnost novih in novih ukrepov in prevelikega administriranja, kar bi nas oddaljilo od z ustavo in zakonom o združenem delu začrtane samoupravne poti. Predlagamo, da se hkrati z ukrepi stori vse, da se po samoupravni poti nadaljuje razreševanje nastalih ekonomskih problemov.

7. Skupščina občine zahteva, da se v skladu z ustavnimi zakoni zaostri osebna odgovornost vseh subjektov na vseh nivojih, tako na zakonodajnem kot na izvršnem področju, ne le za vnaprej, ampak tudi za napake in neodgovorno ravnanje v dosedanjem delu.

Predsednica Silva Jereb: Besedo ima tovariš Miroslav Samardžija, delegat Skupščine mesta Ljubljane.

Miroslav Samardžija: Tovařišica predsednica, tovařišice in tovařiši delegati! Skupšćina mesta Ljubljane je ob obravnavi poročila o uresničevanju resolucije mesta Ljubljane obravnavala tudi poročilo o uresničevanju republiške resolucije in plana. Ob primerjavi obeh poročil so delegati ugotovili, da so kljub nekaterim boljšim rezultatom, ki ga je doseglo gospodarstvo Ljubljane v prvih 6 mesecih predvsem na področju investicijske proizvodnje in izvoza, gibanja sicer podobna, kot veljajo za republiko kot celoto, in da je poročilo, ki ga je pripravil Izvršni svet Skupšćine mesta Ljubljane, preveč optimistično in premalo kritično.

Zato je bilo dogovorjeno, da se na nekaterih sektorjih gospodarjenja, potem ko bodo dokončno znani 6-mesečni podatki, natančneje pregledajo rezultati in primerno ugotovitvam sprejmejo oziroma predlagajo še dodatni ukrepi.

Očitno je eno takih področij položaj in organiziranost trgovine, ki sta mu ob poročili posvetili premalo pozornosti. Prvi rezultati v organizacijah združenega dela trgovinske dejavnosti kažejo, da je prišlo:

1. do hitrega zmanjševanja realizacije, ponekod je fizični obseg prodaje padel tudi za več kot 30 %; to je posebej zaskrbljujoče za blago tistih proizvajalcev, ki tudi sicer veliko izvažajo, kot je tekstil in pohištvno in ki težko preusmerijo še več blaga v izvoz;

2. do hitrega povečanja materialnih stroškov, o katerih je treba narediti še posebno analizo in

3. do sorazmerno hitrega povečevanja zalog v trgovini.

Razlika med nominalnim porastom prodaje in nominalnim porastom vrednosti zalog je tudi večja kot 20 %. Očitno se je v tem trenutku poleg doseganja rezultatov v izvozu, kar je osnovna naloga pri uresničevanju resolucije, tudi izjemno zaostriilo vprašanje prodaje blaga na domačem trgu.

Organiziranost in sposobnost trgovine dobita v takih pogojih še kako pomembno mesto. Še vedno se je trgovini dajal pomen distributorja, omejenega z ozemeljskimi mejami, brez poslovnega interesa, dolžnega, da samo dobro izbere blago in z majhnimi materialnimi možnostmi. To kaže tudi politika, ki jo vodimo na področju dohodka trgovine.

Organizacija trgovine v Ljubljani in Sloveniji danes ni prilagojena potrebam integracijskih gibanj na širšem področju. Sedaj se vsiljuje vprašanje integracije kot ekonomskega procesa delitve dela, kajti naše rezerve niso samo v okviru posameznih organizacij; veliko večje rezerve se skrivajo v racionalnejši delitvi dela med gospodarskimi dejavniki. Intenziviranje gospodarjenja zahteva, da vsakdo dela najboljše tisto, kar zna, se pravi po tehničnih in materialnih možnostih, po kvalifikaciji kadrov in po mestu v procesu produkcije in reprodukcije. To pomeni, da je potrebno s še primernejšimi organizacijskimi oblikami iskati tudi sodelovanje proizvodnje in trgovine.

Šestmesečni rezultati trgovine bodo v naslednjih mesecih gotovo imeli vpliv na proizvodnjo. Glede na hitro rastoče zaloge je mogoče in verjetno, da bo prišlo do zmanjševanja nabave blaga pri proizvajalcih, to pa bo vsekakor negativno vplivalo na osnovno nalogo uresničevanja resolucije, to je, kako doseči predvideno naraščanje industrijske proizvodnje. Stimulacije, ki so predvidene samo za večji izvoz, so premalo, da bi dosegli predvideni porast. Potrebni so selektivni ukrepi za povečanje prodaje na domačem trgu, posebno tistih kategorij proizvajalcev, ki so izvozniki, obenem pa močno navzoči tudi na domačem trgu, kjer med drugim tudi kompenzirajo izgubljeni dohodek v izvozu.

Vpliv restriktivnih ukrepov je bilo mogoče do sedaj čutiti predvsem na področju osebnih dohodkov, veliko manj pa na področju splošne, skupne in investicijske porabe. Zato podpiramo ukrepe, s katerimi se zmanjšuje ta poraba in s tem porazdeljujejo bremena zmanjševanja celotne porabe.

Nedvomno je potrebno ob tem ugotoviti, da bi nadaljnje padanje realnih osebnih dohodkov — v Ljubljani so v primerjavi z istim obdobjem lani manjši že za 15 % — ki bi dobili trajne oblike, ob hkratni slabitvi kvalitativnih dejavnikov v gospodarstvu, imelo nezaželene posledice za ekonomski in socialni razvoj.

Ob hitrem padanju realnih osebnih dohodkov se je normalno spremenila tudi struktura porabe. Po podatkih, s katerimi trenutno razpolagamo, je bil delež hrane v letu 1980 v strukturi porabe znova na ravni iz leta 1975, pri čemer se je v letu 1980 tudi poslabšala kakovost hrane.

Očitno je torej, da pri osebni porabi potrebujemo dolgoročnejske ukrepe, ki bodo predvsem delovali na selektivnejši pristop pri kreditiranju prodaje in s tem vplivali tudi na oživitve določene porabe in proizvodnje in drugič, na zaustavljanje padanja realnega osebnega dohodka oziroma njegovega omejevanja, ki je predviden v resoluciji. Treba pa se je zavedati, da so vsi parametri glede na hitro rast cen porušeni in se je potrebno predvsem držati omejitve, da morajo osebni dohodki rasti za 5 % počasneje od rasti dohodka.

Del ukrepov, ki so bili sprejeti, je že začel učinkovati, vendar je potrebno pripraviti še dodatne. Zavedati se namreč moramo, da politika krepitve samo socialnih komponent pri delitvi osebnega dohodka ni sprejemljiva za daljši čas, ker bi bila v nasprotju z delitvijo osebnih dohodkov po delu in rezultatih dela in bi slabila druge spodbudne ekonomske dejavnike.

V zadnjem času se je zaradi gibanj na področju osebnih dohodkov zelo razširila težnja v organizacijah, da se višina osebnih dohodkov določa neodvisno od delovnih rezultatov. Čutiti je močan pritisk in prizadevanje na povečani akontaciji. Le-te vnovič oživljajo kot fiksna plača, neodvisno od poslovnih rezultatov organizacije in se gibljejo samo v delni odvisnosti od povečanja življenjskih stroškov. Opuščajo se celo že veljavna merila, po katerih se v delovnih organizacijah oblikuje osebni dohodek.

Obstaja stagnacija, kar zadeva razčlenitve in uporabe meril v delitvi, zlasti pri delavcih, ki opravljajo strokovno zahtevnejša dela, ker so tudi različne med startnimi osnovami in osebnimi dohodki razmeroma zelo majhne. Očitno je torej, da potrebujemo ukrepe in akcije, ki bi ob zaustavljanju nadaljnega padanja realnih osebnih dohodkov postavila na dnevni red tudi stimulativnejšo delitev, ob hkratni zaščiti najnižjih kategorij.

Bremen stabilizacije gotovo ne more več nositi samo osebna poraba, nasprotno, potrebno jo je uporabiti za selektivnejše povečevanje prodaje in proizvodnje.

Danes sprejemamo tudi novo, dodatno obremenitev osebnih dohodkov. Pred kratkim so bila v SR Sloveniji objavljena povečanja osebnih dohodkov v letu 1980 v različnih republikah. To je povzročilo tudi zelo različne komentarje. Zato predlagam, da Izvršni svet do naslednje seje pripravi informacijo o tem, kako sta obremenjena dohodek in osebni dohodek delavcev v drugih republikah in pokrajinah v Jugoslaviji, da ne bi imeli samo predstave, da bremena stabilizacije pri osebni porabi vendarle preveč različno nosimo. Jasno pa je, da bodo realni osebni dohodki hitreje padali tam, kjer je njihova dosežanja rast dosegla višjo raven.

Drugo obsežno področje, na katerega smo v zadnjem času nekoliko pozabili, je iskanje notranjih rezerv. Ne mislim samo iskanje notranjih rezerv v eni temeljni ali delovni organizaciji, temveč v povezavi organizacij, ki normalno poslovno sodelujejo. Iskanje rezerv v eni organizaciji se kmalu izčrpa. Veliko pa je možnosti za boljše organiziranje in racionalnejše poslovanje, delitev dela, boljše izkoriščanje kadrov, če bi se vsega lotili skupaj v organizacijah, ki trajno medsebojno sodelujejo. Res je, da nam na poti boljše organiziranosti stoji zaprtost gospodarskih struktur, kot to ugotavlja poročilo in ekspozice Izvršnega sveta. Res pa je tudi, da je še veliko te zaprtosti prisotne v organih družbenopolitičnih skupnosti, v občinah in regijah tudi v Sloveniji. Znani so primeri, ko se trgovina določene regije združi v eno organizacijo, pušča pa manjšo organizacijo za združevanje z drugimi organizacijami izven regije, vendar ob pogoju, da te organizacije izven regije zgradijo ta ali oni objekt, navadno takega, ki se ga »domača organizacija noče lotiti«. Postavljajo se različni pogoji po investicijah, ki so v glavnem izven srednjeročnih planov in podobno. Na tak način se trgajo že dolgoročne vezi med organizacijami, vse to na škodo boljše in racionalnejše organiziranosti in poslovanja.

Očitno je, da se programov za boljše, racionalnejše in učinkovitejše združevanje dela in sredstev nismo še korenito lotili, možnosti pa so tu glede na sedanjo razdrobljenost izjemno velike. Temu vprašanju je tudi v poročilu Izvršnega sveta, po mojem mnenju, posvečeno še premalo pozornosti. V dnevni politični praksi pa velikokrat nesorazmerno močnejše poudarjamo probleme v globalnih odnosih kot probleme, ki jih je mogoče reševati v delovnih organizacijah samih.

Res je, da imamo še nedorečeno ekonomsko politiko; res je, da je večina ukrepov, ki jih sedaj sprejemamo, lahko samo kratkoročne narave in bo v času njihovega delovanja, najkasneje pa ob sprejemanju resolucije za leto 1982, nujno izgraditi in sprejeti take ukrepe, ki bodo imeli dolgoročne učinke. Res pa je tudi, da je reševanje mnogih sistemskih vprašanj neločljivo povezano z boljšim gospodarjenjem, organiziranjem in združevanjem dela ter sredstev v delovnih organizacijah. Obema je potrebno v bodoče dajati enakomernejšo veljavo, predvsem pa pri obeh nosilcih zahtevati odgovornost za uresničevanje opredeljenih ciljev.

Zato je treba tudi ukrepe na podlagi periodičnih obračunov pripraviti in sprejeti v vsaki skupščini, v vsaki interesni skupnosti, pa tudi v vsaki organizaciji združenega dela. Nesorazmerno se tudi v javnosti obravnavajo negativna gibanja glede na mnoga pozitivna prizadevanja, ki jih imamo za doseganje plana. V mnogih organizacijah so že sprejeti ukrepi za doseganje plana. Znani so primeri dela rudarjev. V marsikateri organizaciji v Ljubljani, kot so to na primer Lek, Saturnus, Velana delavci iz administracije delajo v proizvodnji, ko je potrebno narediti vse, da bi izpolnili plan izvoza in proizvodnje.

V zadnjem času pa se v javnosti napačno ustvarja vtis, da bo 1500 dinarjev takse rešilo ali pa pokopalo vsa stabilizacijska prizadevanja. Tak način prikazovanja stvari nas pelje stran od osnovnih smeri, ker je potrebno resno prizadevanje v združenem delu, v interesnih skupnostih, v skupščinah, da bi zaustavili negativna gibanja.

Predsednica Silva Jereb: Besedo ima tovariš Vladislav Tkavc, delegat iz občine Šmarje pri Jelšah.

- Vladislav Tkavc: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Delegacija za Zbor občin občine Šmarje pri Jelšah je na skupni seji zborov občinske skupščine dne 27. 7. 1981 skupno z vodstvi družbenopolitičnih organizacij občine obravnavala poročilo o uresničevanju družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1981—1985 ter resolucije o družbenoekonomski politiki in razvoju SR Slovenije v letu 1981 in predlagane ukrepe republiškega Izvršnega sveta, vezane na to poročilo.

Ob obravnavi položaja gospodarstva v republiki smo posebej obravnavali stanje in položaj gospodarstva v občini ter verificirali nekatere ukrepe in aktivnosti na občinskem nivoju, ki naj bi pripomogli, da se dosledno realizirajo smernice stabilizacijske politike. Takšno stališče je usklajeno tudi z delegacijo občine Šentjur.

Na osnovi sprejetih stališč skupne seje naša delegacija v načelu soglaša z ocenami v poročilu in podpira predložene ukrepe. Ne soglaša pa z načinom obravnave teh ukrepov, saj je bil del teh ukrepov posredovan le tri dni pred sejo.

Ob obravnavi poročila in paketa ukrepov smo ugotavljali, da predlagatelj poročila niti v enem stavku ne omenja uresničevanje politike pospeševanja skladnejšega regionalnega razvoja SR Slovenije, čeprav smo tako v naši kot v drugih manj razvitih občinah v SR Sloveniji ob sprejemanju planskih dokumentov posebej opozarjali na potrebo po zagotavljanju vsaj enakih pogojev za usmerjanje investicij na manj razvita območja, kot so veljali v preteklem srednjeročnem obdobju.

Ob razpravi smo ugotovili, da so izvozne stimulacije in oprostitve posameznih prispevkov predlagane ločeno od prvotno predvidenih oprostitev, ki naj bi veljale tudi za investicije na področju manj razvitih območij Slovenije. V položaju, v katerem se nahaja naše gospodarstvo, problematika hitrejšega in enakomernejšega regionalnega razvoja v Sloveniji prav gotovo ne more imeti takšne teže, kot jo ima skrb za izboljšanje plačilnobilančnega položaja v naši republiki in državi kot celoti, vendar menimo, da bi moral predlagatelj poročila poleg drugih ciljev oceniti tudi vidik izvajanja politike pospeševanja enakomernega regionalnega razvoja v Sloveniji. Menimo, da bi bilo poleg prizadevanj za izboljšanje plačilnobilančnega primanjkljaja potrebno razreševati tudi vprašanje enakomernega regionalnega razvoja.

Ponovno ugotavljamo, da je zaradi spremenjenega sistema združevanja sredstev za posamezne interesne skupnosti štirikratno zmanjšan stimulans za naložbe na manj razvitih območjih, da pa smo z nekaterimi dopolnilnimi predpisi zagotovili stimulacije le za izvoz, da smo rešili združevanje sredstev za manj razvita območja v okviru Jugoslavije, hkrati pa bistveno zmanjšali stimulacijo za usmerjanje naložb na manj razvita območja v Sloveniji.

Zahteve po enakih stimulacijah, ki so veljale v lanskem letu in v preteklem srednjeročnem obdobju, ni mogoče obravnavati kot nekaj, kar je v nasprotju z zaostreno stabilizacijsko politiko na področju investicij. Naše stališče je, da tudi na manj razvitih območjih ne bomo podpirali investicij, ki bodo v nasprotju z usmeritvami resolucije in družbenega plana. Nasprotno, menimo, da bi z lociranjem ustreznih proizvodnih zmogljivosti na manj razvitih območjih izkoristili določene primerjalne prednosti, ki jih prav tako večkrat izpostavljamo v okviru stabilizacijske politike, to so delovna sila, izgrajena družbena in komunalna infrastruktura, kmetijstvo in drugo. Naša delegacija zato predlaga, da republiški Izvršni svet na prihodnjem jesenskem zasedanju

predloži ustrezne ukrepe, ki bi zagotovili stimulacije za usmerjanje naložb v manj razvita območja v Sloveniji. Hvala.

Predsednica Silva Jereb: Besedo ima tovariš Zvonko Perlič, delegat iz občine Celje.

Zvonko Perlič: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Ko smo v Celju proučevali gradivo, ki ga je pripravil Izvršni svet v zvezi z realizacijo družbenega plana za leto 1981, smo kritično ocenili tudi naš odnos do razreševanja tekoče gospodarske situacije v Sloveniji in naši občini. Pri tem smo ugotovili, da nam kljub prizadevanjem ni uspelo doseči planiranih okvirov razvoja. Ob tej priložnosti smo izpostavili subjektivne slabosti in sprejeli konkretne ukrepe za njihovo hitrejšo odpravljanje v bodoče.

Akcija, ki smo jo začeli pripravljati že konec junija letos, s sejo občinske skupščine, je usmerjena v doseganje planirane proizvodnje, povečevanja izvoza na konvertibilno področje, vračanja na vseh ravneh, stimuliranega in stimulativnejšega nagrajevanja predvsem dela v proizvodnji in na drugih področjih.

Upoštevajoč vse to, predvsem pa našo trdno odločenost, da dokončno vztrajamo pri sprejetih obveznostih in nalogah, smo prepričani, da bomo kljub bolj zaostrenim pogojem v drugem polletju letos premaknili naša prizadevanja v pozitivno smer za doseganje planiranega razvoja občine v letu 1981.

V široki razpravi o gospodarjenju v minulem polletju letos so delovni ljudje in občani — včeraj pa tudi delegati vseh treh zborov občinske skupščine Celje — sprejeli analizo in poročilo Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije. Delegati smo pooblašteni, da danes v razpravi in z glasovanjem podpremo v analizi in poročilu predlagane usmeritve in predložene ukrepe za izboljšanje pogojev gospodarjenja, zlasti tiste, ki zagotavljajo boljšo oskrbo s surovinami in reprodukcijskim materialom, ki pospešujejo izvoz, ki brzdajo cene in inflacijo, ki zmanjšujejo skupno, splošno in investicijsko porabo, ne pa tudi morebitnega ukrepa Zveznega izvršnega sveta glede taks. Hkrati tudi prenašam odločenost celjske družbenopolitične skupnosti, da bo vztrajala na dosledni realizaciji sprejetih ukrepov pri vseh subjektih v občini.

Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Na današnjem zasedanju Zbora občin se moramo še marsikaj dogovoriti. Predvsem se moramo mnogo bolj konkretno opredeliti do odgovornosti, tako vseh nosilcev gospodarske aktivnosti kot tudi do odgovornosti predlagateljev sedanjih in bodočih ukrepov, tako v občinah, republiki in federaciji. Menimo, da morata vprašanje odgovornosti — politične in samoupravne — zaostri predvsem Družbenopolitični zbor in Zbor občin Skupščine SR Slovenije. Vse prevečkrat se je doslej dogajalo, da smo pooblašteni delegati glasovali za predložene ukrepe, tako kot bomo to storili tudi danes, in mnogi so se tolažili, da so s tem dobili »samoupravni blagoslov«, kar so nekateri razumeli tudi kot odrešitev odgovornosti. Takšnega sprenevedanja ta zbor ne more dovoljevati, čeprav se zavedamo, da bo tega v prihodnje gotovo manj.

Zato predlagam, da zbor zahteva od Izvršnega sveta mesečno poročilo o izvajanju ukrepov in o rezultatih, doseženih z njihovo neposredno uporabo v praksi. Poročilo naj zajema tudi organizacije in posameznike, ki se ne vključujejo v naša skupna prizadevanja in ki se obnašajo neodgovorno. Žal je bilo doslej tako, da je bil nagrajen tisti, ki je izigral predpise in dogovore,

izsiljeval in iskal različne zveze, saj je bil uspešnejši od mnogih, ki so zvesto sledili dogovorom in skušali z delom doseči začrtani cilj. To pa je metoda, ki nam mora biti tuja, ker je v našem samoupravnem socialističnem sistemu tudi amoralna. Nad tem se velja posebej resno zamisliti.

Podpiramo poziv, uresničiti sklepe iz predalov. S tem hočem reči, da je potrebno končati s poplavo ukrepov, novih sklepov in različnih priporočil. Menim, da v tem trenutku ne smemo izgubljati glave, temveč dovoliti, da pričnejo ukrepi delovati in dajati rezultate, da lahko ocenimo njihovo kvaliteto in da lahko opredelimo tudi odgovornost za njihovo izvajanje. Če ne bomo tako ravnali, bo splahnelo že omajano zaupanje delovnih ljudi in občanov v to, kar delamo, v pravilnost sedanjih ukrepov.

In še nekaj! V prihodnje je potrebno brezpogojno podružbiti sprejem ukrepov, ne pa da se poslužujemo sistema presenečenj, ko se mesece skoraj za zaprtimi vrati, kot strogo zaupno pripravlja ukrep, ki ga kasneje z vso ihto sprejemamo in bijemo plat zvona, če ga ne bi sprejeli. Naj je videti še tako naivno, tega ne smemo dovoliti, ker imamo tudi v tem primeru dogovorjen način in dovolj proklamirano demokracijo v naši družbi.

In še nekaj je potrebno reči danes, ko pravimo, da se bomo pričeli obnašati drugače! Če je tako, potem najprej omejimo poplavo besed in ponavljanj. Nehajmo biti formalisti, ker to nikomur ne koristi, najmanj pa delavcu za strojem, v katerega imenu to delamo in za katerega pravice se tako bojimo! Pa začnimo kar pri Skupščini in tem zboru. Nehajmo z dolgimi in predolgimi uvodnimi besedami in obrazložitvami, preobsežnimi gradivi, v katerih je zelo veliko besed brez vrednosti, ker to nihče ne bere. Začnimo pri sebi in laže bomo zahtevali takšno obnašanje pri drugih! Če pa je že potrebno, pa naj odgovorni predlagatelji svoje ekspezeje in uvodne obrazložitve pošljejo delegatom vnaprej. V tem zboru sem skupaj z drugimi delegati doslej že večkrat predlagal drugačno obnašanje, vendar se doslej ni nič bistveno spremenilo. Zato predlagam, tovarišica predsednica, da sprožite postopek za spremembo in dopolnitev poslovnika o delu zbora v tistem delu, ki bo omogočil racionalizacijo dela zbora, da bo vsebinsko učinkovitejši. Hvala.

Predsednica Silva Jereb: Hvala lepa. Besedo ima tovariš Apollinio Abram, delegat Obalne skupnosti občin Koper, ki bo govoril v italijanskem jeziku.

Apollinio Abram (govori v italijanščini): Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Obalne občine se vključujejo v prizadevanja za stabilizacijo gospodarstva, zlasti z naporji za povečanje izvozne proizvodnje, za omejevanje splošne in skupne porabe, z doslednim izvajanjem družbene kontrole cen in z usklajevanjem investicijske porabe s sprejetimi razvojnimi usmeritvami.

Posebno pozornost smo namenili prav področju investicij, ker ugotavljamo, da nam ob splošnem, tudi nominalnem nazadovanju investicijske porabe v primerjavi s preteklim letom dejansko stagnira tudi izgradnja prioriternih objektov v izrazito izvozno usmerjenih dejavnostih, kot so pomorstvo, turizem, bazna kemija in agroživilstvo.

Letos smo začeli z relativno malo novimi investicijami in med njimi je le malokateri objekt, ki bi lahko pomembno vplival na izvozne rezultate. Zato smo ponovno pregledali celotno investicijsko izgradnjo in se odločili, da poleg

objektov, ki niso v skladu s sprejeto razvojno usmeritvijo, ustavimo ali odložimo tudi nekatere nujne investicije na področju energetike — skladišča in komunalne dejavnosti — oskrbe z vodo, ki so sicer v skladu s sprejetimi načrti, vendar bi jih bilo treba deloma ali premostitveno financirati z bančnimi sredstvi, ki bi jih tako odtegnili še bolj perečemu razreševanju naše izvozne problematike.

Glede uresničevanja nalog iz družbenega plana in resolucije na ključnih področjih razvoja bi se dotaknil vprašanja uskladitve planov v klavno-predelovalni industriji. Analiza zavoda za družbeno planiranje ugotavlja, da v primorski regiji ne soglašamo z načeli nadaljnjega razvoja klavnice v Sečovljah, ki izhajajo iz dogovora o temeljnih družbenega plana republike za obdobje 1981—1985. Opozoril bi, da so tudi v tem primeru vnesene v dogovor o temeljnih družbenega plana republike nekatere opredelitve, ki ob sklepanju dogovora še niso bile v zadostni meri usklajene z osnovnimi nosilci planiranja in med njimi. Tako je bila opredeljena kot izvozna za celotno primorsko regijo le goriška klavnica, pri tem pa je bilo spregledano, da se poslužujejo statusa izvozne klavnice v Sečovljah in izvažajo prek nje po maloobmejnem režimu tudi izvozne organizacije s področja Hrvaške Istre. Za nadaljnje sodelovanje pri klanju živine so istrski izvozniki zelo zainteresirani, z uslužnostnim klanjem za izvoz pa pridobijo tudi pomembne količine mesa za oskrbo obalno-kraške regije. Kolikor bi klavnica v Sečovljah izgubila izvozni status in opustila primarno obdelavo mesa za izvoz, bi se klanje s tega področja preusmerilo v oddaljene klavnice na Hrvaškem in bi se občutno zmanjšale količine mesa in drobovine, ki sedaj predstavljajo reden dotok v oskrbi regije. Zato menimo, da je treba problem temeljito proučiti v procesu kontinuiranega planiranja, dogovor pa uskladiti z upravičenimi interesi osnovnih nosilcev planiranja.

Kar zadeva predlog zakona o taksi za prehod oseb prek meje, ocenjujemo take ukrepe kot neustrezne, tako glede gospodarsko političnega učinka, kot tudi v odnosu do pomoči in svobodnega razvoja italijanske in madžarske narodnostne skupnosti in slovenskih narodnostnih skupin, ki živijo izven naših meja. Predlagamo drugačne ukrepe za zaščito naše valute in gospodarske stabilizacije, zavedajoč se, da je to potrebno storiti v interesu vseh občanov.

Predlagamo pa, da v tem smislu naša Skupščina sprejme jasna stališča.

Predsednica Silva Jereb: Besedo ima tovariš Franc Vrviščar, delegat iz občine Metlika.

Franc Vrviščar: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! O izvajanju družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1981—1985 ter resolucije o družbenoekonomski politiki za tekoče leto, tako republiške kot občinske, lahko rečem, da smo se v naši občini z vso resnostjo in odgovornostjo lotili tistih nalog, ki kakorkoli odstopajo od temeljnih ciljev sprejete gospodarske politike.

Za takšno usmeritev in opredelitev smo imeli in imamo več kot dovolj vzrokov. Že analize in razne bilance za preteklo srednjeročno obdobje 1976 do 1980 nam nedvomno govore, da zastavljenih ciljev nismo dosegli in to na tistih področjih, ki so ekonomsko najbolj pomembna, to je pri doseganju družbenega proizvoda oziroma fizičnega obsega proizvodnje. Ta negativna odstopanja od temeljnih ciljev sprejete gospodarske politike v občini za to srednjeročno obdobje pa se še v večji meri nadaljujejo čeravno smo glede na nekatere

investicijske naložbe in gospodarske ukrepe, tako na ravni republike kot federacije, pričakovali boljše gospodarske učinke.

Podatki o uresničevanju letošnje resolucije o realizaciji materialne proizvodnje za tekočih 5 mesecev, izraženi v indeksih, kažejo, da je stanje več kot dobro in zadovoljivo. Toda podrobne analize so več kot neugodne, tako na področju fizičnega obsega proizvodnje, gospodarnosti, storilnosti, investicijske sposobnosti, kot tudi likvidnosti gospodarstva. Naj navedem primer, kaj pomeni za boljšo likvidnost gospodarske organizacije, če je namenila v poslovni sklad v letošnjem letu za 50 odstotkov več sredstev kot v prejšnjem letu, če pa so se zmanjšane zaloge reprodukcijskega materiala in gotovih izdelkov vrednostno povečale za 80 in več odstotkov!

Veliko je stvari, ki vplivajo na storilnost in izkoriščenost proizvodnih sredstev, na katere ne more veliko oziroma povsem vplivati neposredni proizvajalec ali poslovodni delavec. Na račun je bilo veliko pripomb. Gre predvsem za nemoteno oskrbo z reprodukcijskim materialom in za nekatere toge predpise za uvoz rezervnih delov.

Ni malo primerov, da zaradi togih predpisov stojijo stroji velike vrednosti, ki so pomembni v tehnologiji in da je za uvoz strojev, ki so največkrat majhne vrednosti in ki obležijo na raznih konsignacijah v Jugoslaviji, potrebno toliko časa in toliko potrdil, kot če bi uvozili 50 ton ali več kateregakoli reprodukcijskega materiala. Na ta račun je veliko pripomb in kritik in o takih in podobnih stvareh se pogosto sliši, zlasti, ko govorimo o konkurenčni sposobnosti našega gospodarstva.

V strukturi gospodarstva naše občine je velik del tekstilne industrije. Menimo, da storilnost v tej stroki ni tako problematična, kajti ta skoraj dosega zahodnoevropske rezultate, vendar se ta znatno zmanjša, ko jo primerjamo z družbeno produktivnostjo. To pomeni, da še vedno obstajajo velike obremenitve gospodarstva, tako iz naslova skupne in splošne porabe, carine, davkov in podobno, kar pa povzroča visoko inflacijo, boljši plasma na domačem trgu in slabo konkurenčnost pri izvozu.

Zaradi tega podpiramo vsa prizadevanja, ki odpravljajo težave in ustvarjajo boljše pogoje za izvoz. Mnenja smo, da še vse premalo in prepočasi rešujemo zahteve temeljnih organizacij združenega dela, ki v izvozu pozitivno opravljajo svoje poslanstvo, kadar gre za uvoz dotrajane opreme in podobno.

Resno se opozarja, da bi ljudje, ki delajo v administraciji in tehničnih službah, morali biti bolj storilni in se bolj prilagajati potrebam gospodarstva.

Strinjamo se, z nekaterimi izjemami, z ukrepi tako na nivoju federacije kot SR Slovenije. Ob tem pa so nekateri pomisleki, in sicer, ali jih bomo vzdržali, ali bodo pravično in dosledno porazdeljeni in kdo bo odgovarjal, da se ne bodo izrodili in izigrali. O tem se je govorilo takrat, ko smo ocenjevali investicije in ko je nekdo od navzočih omenil, da preveč ocenjujemo za nazaj, premalo pa za naprej in da so bile nekatere investicije v SR Sloveniji odobrene, vendar lahko rečemo, da smo krivi sami, da so dobile blagoslov od najbolj odgovornih ljudi tako v občini kot nekaterih republiških organov in inštitucij.

Moram povedati, da v naših samoupravnih interesnih skupnostih ni razsipištva in da bomo težko financirali že dogovorjene programe, kljub temu pa smo pripravljani in bomo prispevali svoj delež za pospeševanje izvoza, čeprav je bilo v raznih razpravah rečeno, da je žalostno, da samoupravne interesne skupnosti na ta način rešujejo izvozno gospodarstvo ter da mora biti ta ukrep res kratkotrajen.

Prav tako naj omenim, da podpiramo tudi ukrepe za omejevanje nekaterih investicijskih naložb. Obremenitev osebnega dohodka bomo zelo težko prenesli, toda delovni ljudje so pripravljene na vsa bremena stabilizacije, ne smejo pa bremena biti zastoj, ker bi bil tak proračun verjetno težaven.

Predsednik Skupščine SR Slovenije tovariš Milan Kučan je na posvetu s predsedniki občinskih skupščin rekel, da stabilizacije ne bomo izbojevali, v kolikor bomo zanemarili vključevanje vsega delegatskega mehanizma in vseh krajanov; pri nas pa je bilo rečeno, da večkrat dajemo soglasja, ko ukrepi že veljajo, ali ko so v taki fazi, da jih je težko kakorkoli dopolniti ali spremeniti.

Danes je bil že nekajkrat omenjen napovedani odlok Zveznega izvršnega sveta o taksi za prehod čez mejo. Ocenjujemo ga kot neustreznega in menimo, da Zvezni izvršni svet ni upošteval vseh posledic, do katerih bi prišlo z uveljavitvijo tega ukrepa. Verjetno bomo imeli od omenjenega ukrepa več škode kot koristi.

Temeljito smo analizirali tudi vprašanje pridelovanja hrane, izkoriščanja kmetijskih zemljišč in vse, kar vpliva na kmetijsko proizvodnjo. Pri tem smo ugotovili, da so doseženi določeni uspehi, toda s tem še zdaleč nismo in ne smemo biti zadovoljni. Za kmečkega proizvajalca so ustvarjeni boljši pogoji, toda v nas se je zakoreninila miselnost, da lahko in dobro živimo le od industrijske proizvodnje. Nimamo potrebnih in uporabnih planov, bilanc in podatkov, čeprav je sorazmerno veliko ljudi, zaposlenih v strokovnih službah na omenjenem področju, vsekakor pa več, kot jih je bilo kdajkoli v novi Jugoslaviji.

Imamo, kot radi govorimo, razne sporazume o povezovanju kmetijstva s trgovino in nasprotno, toda polja so žal še vedno neobdelana ali pa slabo obdelana.

Glede na takšno situacijo menimo, da v kmetijstvu nismo zaključili s plani za razdobje 1981—1985. Zato bomo na avgustovski seji občinske skupščine predložili plan jesenske setve z vsemi potrebnimi elementi, kakor tudi na sejah svetov krajevnih skupnosti in njihovih družbenopolitičnih organizacijah. To pa predvsem zato, ker za neuspehe vedno iščemo izgovore v določenih objektivnih težavah, čeprav tudi te obstajajo tako kot za industrijsko proizvodnjo, vendar pa niso odločilne, zelo radi pa se jih poslužujemo za obrambo naše neuspešnosti na področju kmetijske proizvodnje.

Investicijske naložbe, začete v letošnjem letu, niso v nobenem primeru previsoke in so v celoti pokrite ter ne pričakujemo prekoračitev. Vse načrtovane investicije za leto 1981 znašajo okoli 20 odstotkov predvidene vrednosti družbenega proizvoda občine za tekoče leto. Tako razmerje pa ne velja za investicije, predvidene v občini za obdobje 1981—1985, ki ga bo potrebno revidirati.

Omenil bi le še vprašanje likvidnosti gospodarstva in kreditno-monetarne politike Jugoslavije. Likvidnost gospodarstva se nedvomno poslabšuje. Iz osnovnih projekcij kreditno-monetarne politike za leto 1981 ugotavljamo, da ni predvidenih posebnih vsebinskih sprememb in da bo še vedno prisotna namenska usmeritev velikega dela primarne emisije. Pogosto spreminjanje teh predpisov otežuje normalno delo temeljni organizaciji združenega dela, posebno če k temu dodamo še področje deviznega poslovanja. Da do takih odstopanj in težav ne bi prihajalo, je potrebno vztrajati pri takšnem kreditno-monetarnem sistemu, da bo primarna emisija dosledno prilagojena in uporab-

ljena za nemoten proces družbene reprodukcije, ne pa za pospeševanje skupne in splošne porabe.

Na koncu želimo tudi več odgovornosti pri tiskanju novega denarja. Hvala lepa.

Predsednica Silva Jereb: Besedo ima tovarišica Rihar, delegatka iz občine Kranj.

Dora Rihar: Skušala bom na kratko podati pripombe iz razprave naše skupine delegatov. Imamo pripombe k analizi glede njene presplošnosti.

Na osnovi podatkov za našo občino smo ugotovili, da vsi kazalci gospodarjenja kažejo na dokaj dober gospodarski položaj naše občine. Fizični obseg proizvodnje se je povečal za 4 %, izvoz za celih 50 %, tako da smo dosegli 95 % pokritje uvoza z izvozom. Ugotavljamo, da so gospodarska gibanja v republiki bistveno slabša. Zato predlagamo, da bi pripravili pregled stanja po vseh postavkah resolucije za posamezne občine, da na osnovi tega potem začnemo in izpeljemo akcijo do konca.

Imamo še eno pripombo. Na področju cen podpiramo stališča Sindikatov glede zahteve po vračanju tistih cen, ki so prekoračile vse dogovorjene okvire.

Na področju komunalnih dejavnosti je letos ostalo stanje nespremenjeno, da bi za celotno področje komunale sprejeli predvideno zvišanje cen šele takrat, ko si bomo glede vseh stvari na jasnem. Po vseh teh gibanjih in po omejitvi povečanja cen pa smo dejansko v situaciji, da ne moremo povečati cen, čeprav bi jih nujno morali. Predlagamo, da se nehamo obnašati po načelu: »Kdor prej pride, prej melje.« Tisti pa, ki so prekoračili cene prek vseh meja, naj vrnejo cene na prejšnjo raven in to tudi dejansko izvedejo.

Predsednica Silva Jereb: Besedo ima Dušan Lavrenčič, delegat iz občine Ajdovščina.

Dušan Lavrenčič: Na skupni seji Zbora združenega dela in Družbenopolitičnega zbora ter skupine delegatov za Zbor občin Skupščine SR Sloveniji so delegati v zvezi z uresničevanjem družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1981—1985 ter resolucije o družbenoekonomski politiki in razvoju SR Slovenije v letu 1981 oblikovali naslednja stališča in predloge.

Družbeni plan SR Slovenije postavlja kot cilj za srednjeročno obdobje, ki je pred nami, da pridelamo 85 % hrane doma. Mnenja smo, da bi ta cilj morali doseči že prej, vendar je za doseg tega cilja potrebno pričeti takoj mobilizirati vse sile, skratka, celotno družbo. To bi pomenilo velik prispevek k stabilizaciji našega gospodarstva, izboljšanju zunanjeplačilne bilance, zmanjšal bi se uvoz, povečale pa možnosti izvoza, stabilnosti in oskrbe tržišča z osnovnimi življenjskimi proizvodi ter prispevek k umirjanju cen na tem področju.

Vsa povojna leta, tja do leta 1970, je bil dan osnovni poudarek hitremu razvoju industrije v celotni Vipavski dolini. Zato je prišlo do velikega prestrukturiranja prebivalstva. Celotni kmetijski prostor pa je bil neurejen in nepripravljen za večjo uporabo kmetijske mehanizacije, ki naj bi nadomestila delavce, ki so se zaposlili v industriji. Prvi večji uspeh v intenziviranju kmetijske proizvodnje je bil dosežen z ureditvijo nasadov v družbeni lasti na Biljenskih gričih ter pozneje po letu 1970 z urejanjem melioracijskih kom-

pleksov in skupinskih nasadov, sadovnjakov, vinogradov v družbeno organizirani kooperacijski proizvodnji. Ti uspehi so garancija za nadaljnjo intenzifikacijo celotnega kmetijskega prostora Vipavske doline, tako v družbeni kot tudi v zasebni lasti.

O doseženih uspehih, možnostih in konkretnih načrtih razvoja kmetijstva v Vipavski dolini pa se je pred kratkim seznanila tudi delegacija, ki jo je vodil predsednik Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije tovariš Zemljarič. Prav ta obisk je dal močno spodbudo in obenem nalogo SOZD Vipa, da pripravi program razvoja Vipavske doline za kmetijsko proizvodnjo. Ta je pripravljen in kot tak daje celovito sliko sedanje neurejenosti in rezultatov, ki jih bomo dosegli samo v primeru, da bodo opravljena vsa dela, predvidena s tem programom.

Že nekaj bežnih primerov nam pove, da pomeni realizacija tega programa velik napredék ne samo za Vipavsko dolino, ampak tudi za širši slovenski prostor. Današnja izkoriščenost v obdelovanju zemlje je naslednja: njiv, in to razdrobljenih, je 3600 ha, travnikov 8600 ha, sadovnjakov 600 ha in vinogradov 1700 ha. Z omenjenim programom realizirani ureditvi bi pridobili 7700 ha njiv, 3500 ha travnikov, 1500 ha sadovnjakov ter 3260 ha vinogradov. Nad polovico obdelovalnih zemljišč je mogoče urediti v večje zaokrožene celote, kjer je mogoča intenzivna tržna proizvodnja. Indeksi povečanja proizvodnje se gibljejo od 100 do 2400. Najzanimivejše je vsekakor povečanje proizvodnje pšenice do 15 000 ton, koruze do 16 000 ton, vrtnin do 6200 ton, tržnega mleka do 25 000 000 litrov, 17 600 pitancev, 20 000 prašičev, 19 500 ton sadja ter 20 000 vagonov grozdja. Te številke jasno kažejo, da moramo vsi vložiti vse napore, da se ta program realizira. Tako kot ga podpirajo delovni ljudje in občani naše družbenopolitične skupnosti gotovo upravičeno pričakujemo, da ga bo podprla tudi širša družbenopolitična skupnost, delovni ljudje in občani vse Slovenije.

Predsednica Silva Jereb: Besedo ima tovariš Zoran Dular, delegat iz občine Krško.

Zoran Dular: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Malokdaj je naš zbor pred tako pomembnimi nalogami in odločitvami, kakršne so na dnevnem redu današnje seje. Tega smo se zavedali tudi delegati vseh zborov Skupščine občine Krško, ko smo na zasedanju dne 24. julija obravnavali poročila Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije o izvajanju družbenega plana SR Slovenije ter resolucije v letu 1981 in naloge, ki izhajajo iz sklepov Predsedstva SFR Jugoslavije, pri uresničevanju politike ekonomske stabilizacije. Tudi zelo poglobljena in kritična ocena gospodarske situacije v naši občini na razširjenih sejah delavskih svetov v temeljnih in drugih organizacijah združenega dela je opozorila na resnost sedanjega družbenoekonomskega in s tem tudi političnega položaja. Zato je bila na teh sejah in v zborih občinske skupščine dana podpora oceni Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije ter nalogam in ukrepom, ki jih bomo na današnjem zasedanju sprejeli v zvezi z uresničevanjem politike ekonomske stabilizacije. V skladu s podporo o oceni družbenoekonomskega položaja slovenskega gospodarstva in ukrepom za izvrševanje politike ekonomske stabilizacije pa so delegati občinske skupščine posebej opozorili na določeno dvoreznost predlaganih ukrepov.

Nesporno je, da so nekateri ukrepi spričo sedanje gospodarske situacije nujni in jih moramo danes sprejeti. Hkrati pa jih moramo opredeliti zgolj kot

začasne ukrepe in se v nobenem primeru ne bi smeli spreminjati v sistemske rešitve. Zato so bili delegati naše občinske skupščine odločni v zahtevi, da morajo ukrepi, ki jih bomo danes sprejeli, ustvarjati pogoje za čim prejšnje sistemsko urejanje ekonomskih odnosov na samoupravni podlagi v vseh sferah družbenega življenja. Zato je potrebno in predlagam, da se Izvršni svet Skupščine SR Slovenije, skupaj z ustreznimi republiški institucijami, že sedaj loti nalog za pripravo sistemskih rešitev za vzpostavitev trajnejših ekonomskih odnosov, zlasti ko gre za vprašanje resnične dohodkovne povezanosti v posameznih reprodukcijskih celotah in tudi med njimi. Pri tako obsežnem in zahtevnem delu pa je nujno potrebno tudi neposredno angažiranje znanstvenih institucij, zlasti na področju ekonomije, tembolj zato, ker bodo potrebne nekatere zelo korenite spremembe v družbenoekonomskem sistemu.

V zvezi s tem pa sem dolžan današnjim zborom prenesti zahteve naše skupščine za dosledno izpolnjevanje sprejetih družbenih dogovorov in samoupravnih sporazumov, zlasti ko gre za oblikovanje reprodukcijskih celot in uveljavljanje dohodkovnih odnosov. Tudi v neizpolnjevanju teh pravic našega ekonomskega sistema lahko iščemo mnoge vzroke za sedanje zaostrene ekonomske razmere. Dejstvo je, da se v tem trenutku ne moremo odreči kompenzacijam, če hočemo zadržati sedanji nivo cen osnovnim življenjskim proizvodom. Vendar moramo hkrati preseči ekonomsko neustrezno in kratkoročno reševanje problemov.

V zvezi s tem so zbori občinske skupščine zavzeli stališče, da je treba do izteka veljavnosti tega ukrepa pripraviti sistemske rešitve za stimulacije kmetijskim proizvajalcem, ki bodo zagotovile trajne vire za spodbujanje kmetijske proizvodnje v skladu s temelji družbenega plana SR Slovenije.

Zato predlagam, da že danes sprejmemo sklep o pripravi zakona o združevanju sredstev za pospeševanje kmetijstva, ki bi moral biti sprejet do konca letošnjega leta. Ne bi rad pogreval vzrokov za zaostajanje na tem področju in ne nazadnje tudi odgovornosti, ker tega vprašanja nismo uredili že prej.

Rad bi opozoril na to, da »vlaki zelo hitro vozijo mimo«, in resno si moramo zastaviti vprašanje, ali bomo lahko še do 1985. leta zagotovili z družbenim planom dogovorjeno proizvodnjo hrane. V tem okviru imamo v naši občini izdelane ustrezne programe, ki bi lahko bistveno pripomogli k izboljšanju preskrbe, pa tudi sicer so ugodni pogoji za tovrstno kmetijsko proizvodnjo, vendar niso zagotovljeni viri za izvedbo teh programov. Zato je nujno, da se odločneje lotevamo združevanja sredstev za financiranje teh pomembnih razvojnih programov.

Podpiramo tudi predlog za večjo devizno stimulacijo in druge prednosti izvoznikom pri povečanju obsega izvoza. Vendar bo tudi na področju ekonomskih odnosov s tujino potrebna ustrezna selektivnost, pa tudi večja ažurnost oziroma hitrejše reševanje izvozno-uvoznih vprašanj.

Gre namreč za to, da bomo z največjimi napori za povečanje izvoza, hkrati z uvozom potrebnega reprodukcijskega in drugega materiala, zagotavljali čimbolj nemoteno proizvodnjo, zlasti ko gre za povečevanje izvoza. Na drugi strani pa bi morali z uvozom ustreznih proizvodov preprečevati ali vsaj omejevati nepotrebna nakupovanja v tujini in odliv dragocenih deviz v tujino.

Na potrebno selektivnost v ekonomskih odnosih s tujino sem želel opozoriti v zvezi z ekonomskim položajem tovarne Djuro Salaj, Krško, kot največjim proizvajalcem celuloze in roto papirja, ki bi lahko glede na svoje tehnološke in proizvodne zmogljivosti postala pomemben izvoznik.

V celulozni in papirni industriji Slovenije je problem oskrbe z domačim celuloznim lesom iz dneva v dan težji in če bomo tako nadaljevali, bo prišlo do zelo hudih posledic — to je zastoj v proizvodnji in oskrbi z vlakninami — v že tako kritičnem stanju papirnic v Sloveniji. To pa bo zopet vplivalo na oskrbo trga s papirnimi proizvodi v vsej sferi, od sanitarij, embalaže in dokumentarnih, grafičnih papirjev, pri čemer ne smemo pozabiti na posebej kritično situacijo, ki se že kaže v oskrbi časopisnih hiš.

V ilustracijo naj navedem, da je celulozna papirna industrija dobila v letu 1980 komaj toliko lesa in lesnih odpadkov, kot leta 1970 ali 1976; uvoz se je povečal od takratnih 25 na lanskih 55 % v strukturi porabe lesa. Vse to pa ob znatnem vlaganju celulozne industrije v razširjeno gozdno biološko reprodukcijo, v izgradnjo cest in z vključevanjem v dohodkovno povezavo. Na drugi strani pa beležimo v preteklem obdobju v Sloveniji znaten padec proizvodnje drobnega lesa, saj znaša samo v letu 1980 v primerjavi s planirano bilanco SR Slovenije manj 324 000 kubikov lesa, kar predstavlja izpad 12,12 % planirane blagovne proizvodnje v drobnem lesu, ki je najbolj deficitaren, vse ob tem, da ne sekamo letnega prirastka lesa, kar je za vsako nacionalno gospodarstvo velika škoda, posebno pa še za naše, ker moramo v času, ko se nahaja naša družba v težkem ekonomskem položaju in še posebej, kar zadeva izvozno-uvozne bilance, upoštevati velike količine lesa iz zahodnega konvertibilnega področja.

Stanje se letos še poslabšuje, saj se domače dobave iz dneva v dan zmanjšujejo. Za tovarno Djuro Salaj so se na primer v prvem polletju letošnjega leta glede na lansko leto zmanjšale v povprečju za 56 % za vse sortimente.

Gozdarji trdijo, kar je bilo povedano na Skupščini samoupravne interesne skupnosti za gozdarstvo SR Slovenije, da je glavni vzrok v administrativnem poseganju v dohodkovne odnose med proizvajalci in potrošniki, nadalje v neizkoriščenem etatu v zasebnem sektorju, zaradi neizvršene nege in redčenja, kakor tudi v nerealizirani obnovi in razširjanju gozdnobiološke reprodukcije. Potrebni so torej premiki v melioracijah in obnovi v slabo donosnih gozdovih predvsem v zasebnem sektorju, ki ima v lasti 67 % vseh gozdov v Sloveniji. Glavni problem v tem sektorju so pravilni dohodkovni odnosi med 250 000 zasebnih lastnikov gozdov na področju Slovenije in pa temeljni organizaciji kooperantov, ker kmetje trdijo, da cene niso ekonomske in da dobijo prenizko ceno za odkup lesa na panju. Vse to pa je prepuščeno gozdarjem in obstaja trditev, da temeljne organizacije kooperantov niso primerno organizirane za planske obveznosti in da brez širše družbene akcije in podpore ne more biti boljših rezultatov.

Navedena situacija in selektivnost v sistemu ekonomskih odnosov s tujino se zelo negativno odražajo ravno v tovarni celuloze Djuro Salaj. Dejstvo je, da lahko ta organizacija združenega dela pokrije svoje potrebe trenutno le z uvozom lesa, ali z večjim izvozom časopisnega papirja, ki ga pa trenutno že tako primanjkuje na domačem trgu, ali z možnostjo samoupravnega združevanja deviz s časopisnimi hišami iz vseh republik, ki pa nimajo deviznih sredstev — Djuro Salaj pa pretežno izvaža v ostale republike, in sicer nad 80 % — ali pa s povečanjem uvoznih pravic SISEOT iz naše republike.

Glede na to, da gre za izrazito medrepubliški problem in da je situacija zelo resna, saj bo lahko v kratkem povzročila zaustavitev proizvodnje, predlagamo Izvršnemu svetu SR Slovenije in drugim organom, da pričnejo z ustreznim medrepubliškim dogovarjanjem za reševanje nastale situacije.

Zadnji ukrep Izvršnega sveta SR Slovenije za povečanje izvoza podpiramo, vendar poudarjamo, da to ne bo rešilo situacije, v kateri se nahaja navedena organizacija združenega dela.

Zbori so nadalje ugotovili, da je stanje v slovenski strojogradnji zelo resno. Delež te industrije je tudi v krškem gospodarstvu večjega pomena. Zaradi tega je potrebno v sklopu naših prestrukturiranih naporov doseči na eni strani boljše samoupravno organiziranje slovenske kovinsko predelovalne industrije, na drugi strani pa z ustrezno delitvijo dela, z izpopolnitvijo programov in enotnejšim nastopom na domačem in tujem trgu, kjer naj vključujejo večjo udeležbo domačega znanja in tehnologije, zagotoviti razvoj te, za slovensko gospodarstvo pomembne veje na kvalitetnih temeljih.

Ob zaključku bi rad ponovno opozoril na vprašanje samoupravne organiziranosti Elektrogospodarstva SR Slovenije in na primer racionalne organizacije elektrarn v Posavju. Predlagamo, da se čimprej uredi samoupravna organiziranost slovenskega elektrogospodarstva, ki bo zagotavljala racionalno poslovanje in učinkovito delovanje elektrogospodarskega sistema.

Predsednica Silva Jereb: Besedo ima tovariš Jože Kocon, delegat iz občine Lendava.

Jože Kocon: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Imel sem namen spregovoriti v madžarskem jeziku, vendar bom glede na dolgo trajajočo razpravo spregovoril v slovenščini.

Skupini delegatov za Zbor občin in Zbor združenega dela sta skupaj z vsemi zbori Skupščine občine Lendava dne 23. 7. 1981 obravnavali analizo izvajanja družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1981—1985 in sprejeli določene ugotovitve, stališča in predloge. Ne bom bral vseh, ker sem gradivo tudi pisмено oddal, temveč le tiste, ki se nanašajo na 2.8.9. točko tretjega poglavja analize.

V prvem delu poglavja »Industrijska proizvodnja« v 5. odstavku 2. točke Izvršni svet ugotavlja, da bo SR Slovenija zaradi zagotavljanja surovin in reprodukcijskega materiala intenzivirala proces sporazumevanja glede skupnih vlaganj v surovinske proizvodne kapacitete v drugih republikah ter s sodži in delovnimi organizacijami v Bosni in Hercegovini. Razgovori o sovlaganju na področju lepil, formalina in metanola že potekajo.

To je povsem nerazumljivo in nesprejemljivo, ker smo z izgradnjo tovarne metanola v Lendavi (kapaciteta je 165 tisoč ton) zagotovili take kapacitete, ki v celoti pokrivajo jugoslovanske potrebe. Te znašajo danes okoli 80 tisoč ton. Poleg tega pa metanol tudi izvažamo. Ne moremo tudi mimo dejstva, da se v Kikindi gradi še ena tovarna metanola, ki bo imela kapaciteto kar 200 tisoč ton.

Zgrajene kapacitete formalina v Lendavi že danes niso v celoti izkoriščene. Letno se izkorišča približno 90 tisoč ton. Sovlaganje na drugih območjih bo pomenilo, da bodo v Lendavi sedanje kapacitete še slabše izkoriščene. To je v popolnem nasprotju z izvajanjem gospodarske stabilizacije in reševanjem težke situacije, ki je nastala v Ina-nafti v Lendavi.

Iz tega izhaja, da SR Slovenija ne more imeti interesa za podvajanje kapacitet metanola in formalina, ker so za formalin in metanol zagotovljene kapacitete najmanj za pet do desetletno obdobje v Lendavi, to je v Sloveniji. V kolikor pa želimo v SR Bosni in Hercegovini sovlagati v izgradnjo proizvodnje

lepil, pa se je potrebno truditi, da se med Ina-nafto Lendava in delovno organizacijo iz SR Bosne in Hercegovine dosežejo dolgoročni dogovori o preskrbovanju s formalinom iz Lendave.

Ne moremo niti mimo dejstva, da se analiza ne dotika vprašanja stagnacije v Ina-nafta Lendava, ki je povezana z odločitvijo o prenehanju izgradnje druge faze rafinerije v Lendavi. Ugotavljamo namreč, da se dogovorjene aktivnosti glede sanacije Ina-nafte Lendava, ki so zapisane v družbenem planu, le počasi uresničujejo, ob tem ko se ekonomski položaj te organizacije iz dneva v dan zaostruje.

Zahtevamo tudi, da se zagotovi surova nafta za predelavo v takšnih količinah, da bo lendavska rafinerija proizvajala z maksimalnim izkoristkom kapacitet, kar bi pripomoglo k sanaciji trenutnega stanja. To je bilo tudi dogovorjeno ob odločitvi, da se ustavi izgradnja druge faze rafinerije v Lendavi.

Analiza se sploh ne dotika vprašanj uresničevanja politike skladnejšega regionalnega razvoja v Sloveniji, kar je bila praksa tudi v prejšnjih letih. Če se omejimo samo na našo občino, moramo ugotoviti, da v sedanjih pogojih neugodnih gospodarskih gibanj problematika skladnejšega razvoja še bolj prihaja v ospredje. To se najbolj odraža v nizki stopnji rasti zaposlovanja, ki je posledica bistveno zmanjšane investicijske aktivnosti v primerjavi s prejšnjimi leti. Tako je bilo število zaposlenih konec junija manjše kot konec decembra lanskega leta. Samo v tem mesecu, pa se je število brezposelnih povečalo za okoli sto mladih ljudi, ki prvič iščejo zaposlitev. Če se v kratkem času ne bodo našle možnosti za hitrejšo povečanje zaposlovanja na našem manj razvitem obmejnem ter narodnostno mešanem območju, bo prišlo do velikega odliva mladih ljudi, kar bo povzročilo demografske deformacije.

Predračunska vrednost investicij, ki so v teku, predstavlja samo 17 % družbenega proizvoda s tem, da je večina teh investicij v zaključni fazi. Pozneje je bila tudi ustavljena izgradnja druge faze rafinerije. Če se bo še nadaljevala tako nizka stopnja investicijske aktivnosti, bomo resno zaostajali v nadaljnjem družbenoekonomskem razvoju občine.

Delegati iz skupščine občine sprejemamo vse predložene sklepe Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije in se vključujemo v prizadevanja Izvršnega sveta za stabilizacijo celotnega gospodarstva SR Slovenije.

Predsednica Silva Jereb: Hvala lepa! Tovariš Jože Knez, predsednik sveta pri Predsedstvu Republiške konference SZDL, ima besedo!

Jože Knez: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Republiška konferenca in Predsedstvo Socialistične zveze sta me zadolžili, da vam posredujem naša priporočila, mnenja in ocene gospodarskih razmer, o katerih razpravljate na današnjem zasedanju.

Konferenca je tem vprašanjem posvetila letos obe svoji zasedanji; to so storile tudi konference občin. Menimo torej, da je bila politična aktivnost pri urejanju gospodarskih razmer obsežna. Zato je prišla na zasedanju Republiške konference in v razpravah v njeni bazi do izraza zaskrbljenost, ker se gospodarski cilji kljub temu ne dosegaajo.

V zvezi s predloženimi ukrepi je konferenca izoblikovala nekatera stališča in mnenja, ki so vam bila posredovana pismeno. V svojih sklepih pa je konferenca poudarjala predvsem potrebo po odločni usmeritvi k obvladovanju

temeljnih problemov sedanjega gospodarskega stanja, o katerih je utemeljeno in obširno poročal predsednik Zemljarič.

Konferenca je tudi iskala in opredelila vlogo Socialistične zveze kot najširše politične organizacije, fronte subjektivnih sil ter tudi kot oblike družbenega nadzora v teh odločilnih in zapletenih razmerah.

Med drugim smo menili, da je praksa prenašanja mnenj in priporočil z organa na organ neučinkovita. Vsak mora na svojem področju opredeliti svojo vlogo in organizirati njeno uresničevanje. Od usklajevanja mnenj moramo preiti na usklajevanje delovanja vseh družbenopolitičnih in ekonomskih dejavnikov. Zato bodo Socialistična zveza in njeni frontni člani poglobili in povečali politično dejavnost za stabilizacijo in za samoupravno urejanje družbenoekonomskih procesov. Menili smo tudi, da dobivajo gospodarski problemi vedno bolj politični značaj, ker se širi dvom v učinkovitost samoupravnih institutov oziroma dvom v naše sposobnosti in pripravljenost, da zagotovimo učinkovito samoupravno gospodarjenje.

Danes ponovno odločate o vrsti odločilnih ukrepov. Socialistična zveza te ukrepe podpira. Zavedati pa bi se morali meje takšnega ukrepanja. Z njim povečujemo, kot ste sami ugotovili, mrežo predpisov, s katerimi smo preplekli skoraj že vse gospodarsko življenje. Prav gotovo pa so nujni. Nuja po administrativni intervenciji pa je tudi svojevrstna ocena naših rezultatov pri uvajanju samoupravnih rešitev na področju usklajevanja in usmerjanja gospodarskih tokov. Ocena ni pozitivna za nobenega od dejavnikov, ne za politične organizacije, družbenopolitične organe in tudi ne organe samoupravljanja. Vsa ta velika mreža ni uspela obvladati realno nakopičenih protislovij gospodarstva, in samoupravnih načinov usklajevanja in usmerjanja kot je to sporazumevanje, planiranje, združevanje dela in sredstev, svobodna menjava dela ter delovanje samoupravno nadziranega tržišča.

Tudi ukrepe, o katerih razpravljamo danes, bi lahko realizirali prek samoupravnega mehanizma. Zakaj je na primer potreben zakonski akt, ki omejuje obratne kredite, namenjene financiranju domačega trga, v korist financiranja izvoza. Z njim porazdeljujemo ista sredstva, ki bi jih lahko prerazdelile tudi skupščine bank, če bi upoštevale potrebo za pospeševanje izvoza.

To velja tudi za druge rešitve, v največji meri pa za planiranje. Odstopanje od začrtanih ciljev, o katerih govorimo danes, je odstopanje od plana, za katerega vemo, da ni bil ali je bil vsaj premalo usklajen s plani združenega dela. Konferenca Socialistične zveze je že večkrat opozorila, da operativna moč samoupravnega plana lahko izhaja le iz uskladitve temeljnih ciljev družbe z vsemi številnimi samoupravnimi subjekti, ki sprejemajo samoupravne odločitve, torej plana, v katerega je vpeta tudi ustvarjalna moč združenega dela. Takega plana nimamo, nimamo pa tudi še mnogih drugih pogojev, ki omogočajo učinkovito samoupravno usklajevanje in obravnavanje gospodarskih tokov.

Z našimi pripombami želimo nazorno predočiti veliko razhajanje med splošno samoupravno opredelitvijo družbe in našo sposobnostjo, da takšno naravnost uresničujemo, kadar se odločamo o konkretnih zadevah.

Gotovo želimo vsi, da postanemo gospodarsko učinkovita, vendar tudi samoupravna družba. V današnjih razmerah pa je videti, da se oba cilja slabo dopolnjujeta. Slabo deluje zlasti mehanizem izbire ciljev, združevanje dela in sredstev ter odgovornosti za uresničevanje izbranih ciljev. Ob neki drugi priložnosti sem poudaril potrebo po boljši razmejitvi ravnotežja med tremi

temeljnimi regulatorji naše gospodarske aktivnosti, to je samoupravo, trgov in državo. Pogosto so vsi trije protislovni.

Ob podvzemanju teh ukrepov se nam v tej zvezi postavlja predvsem vprašanje, kako v prihodnje. Temu zboru ni potrebno dokazovati, da intervencijski ukrepi sami po sebi niso sposobni, da bi spodbudili tudi podjetnost, ustvarjalnost in racionalnost, torej kvalitete, ki so potrebne v tej gospodarski situaciji. O tem so govorili tudi tovariši, ki so razpravljali na današnjem zasedanju. To lahko zagotove le odnosi, ki sproščajo vpliv ekonomskih in tržnih zakonitosti na ravnanje gospodarskih subjektov. Naša zgodovina pa je tudi polna dokazov, da samo ekonomske in tržne zakonitosti brez ustrezne razvitosti samoupravnih odnosov objektivno vodijo v skupinsko-lastniške odkloné. Posledica tega je ponovno širjenje državne intervencije. Na podlagi tega spoznanja smo na konferenci opredelili tudi vlogo Socialistične zveze, ki naj jo opravi kot politična organizacija, kot fronta, kot dejavnik družbenega nadzora. Mnenja smo, da je naša naloga predvsem v organizaciji samoupravne delegatske baze in prek nje poseganje v razvejan samoupravni mehanizem, da zahteva poglobljeno in skladno uresničevanje obeh družbenih ciljev, to je stabilizacije in razvoja samoupravnih odnosov. Zato nameravamo na vseh ravneh in v vseh okoljih postavljati delegatom in sebi vedno znova dve vprašanji:

1. kaj je bilo storjenega za povečanje uspešnosti gospodarjenja in
2. ali so bili in zakaj niso bili uporabljeni samoupravni načini za urejanje gospodarskih odnosov?

Tudi na delo republiške in zvezne skupščine gledamo enako. Tudi v tem okviru postavljam obe razsežnosti našega ravnanja hkrati. Podpiramo vsa prizadevanja za stabilizacijo, vendar bomo vedno vztrajali na ustavnih načelih. Naš prej pojasnjen pogled na omejenost administrativnega ukrepanja ne zanika potrebe po takšni obliki intervencije, kjer je to potrebno. Tako tudi ne moremo kriviti Izvršnega sveta za administrativne ukrepe, ki so posledica neustreznega ravnanja drugih struktur v družbi, tudi delegatskih skupščin in političnih organizacij, ali njihovega neukrepanja. Vendar administrativno ukrepanje lahko utrjuje samoupravne odnose, lahko pa jih tudi otežuje. Med mnogimi alternativami, ki jih vsaka gospodarska situacija omogoča, bi morali izbrati tiste, ki lahko predstavljajo prehod v samoupravno urejanje, tudi če imajo administrativen ali pol administrativen značaj. Ali lahko sploh drugače najdemo izhod iz situacije, v kateri je sedaj ujeta in v kateri peša tako ekonomska kot samoupravna misel, kot po poti poglobljanja samoupravljanja? Objektivno smo vsi razpeti med interesi naših ožjih okolij in interesi naše celote in dobro je, da to vemo. Samoupravni družbenoekonomski odnosi, ki omogočajo preseganje tega prepletanja, sicer še niso dozoreli do umirjene usklajenosti zrelih let, kjer bi se posamične skupnosti samodejno usklajevale. V nemirnem mladostnem vzponu in iskanju prav gotovo ne znamo vedno oceniti kaj je pomembnejše in česa se lahko odrečemo. To lahko storimo takrat, ko so znani vsi argumenti in ko so izmerjene koristi različnih alternativ. To je tudi stvarna podlaga sporazumevanja in temeljna kategorija samoupravnih odnosov.

Vemo, da je pot sporazumevanja zelo zahtevna, ker je to proces menjavanja navad in tudi interesov ljudi. V tej razsežnosti ima ta proces predvsem političen značaj in predstavlja zato tudi področje dela subjektivnih sil. Tako opredeljeno nalogo je prevzela Socialistična zveza v soglasju s svojimi frontnimi člani. Menimo, da mora biti vsebina našega dela, da v vseh okoljih, na vseh

ravnih in v vsakem času znamo identificirati gospodarske in samoupravne dileme ter oblikovati konkretne načine njihovega samoupravnega urejanja. Seveda zahteva tako zastavljena naloga prisotnost subjektivnih sil na vseh področjih, kjer prihaja do konfliktov z gospodarskimi in samoupravnimi cilji ožjega okolja ali vse družbe. Če pa hočemo konflikte tudi urejati, potem moramo znati oblikovati tudi drugačne alternative. Samoupravni odnosi dajejo dovolj prostora za oblikovanje kvalitetnih alternativ. Seveda pa oblikovanje drugačnih alternativ, torej izhoda iz nekih konfliktnih situacij, zahteva znanje. Znanje imajo organizacije same po sebi, znanje imajo ljudje v organizacijah ali v ustreznih ustanovah. Zato posebej poudarjamo javnost pri obravnavi vseh vprašanj, s katerimi se bo politična akcija srečevala v procesu uveljavljanja tako opredeljenih nalog.

Pod javnostjo razumemo takšno javnost, ki omogoča družbenim dejavnikom zagotavljanje ekonomsko in samoupravno kvalitetnih rešitev. Kvalitetne rešitve pa nastajajo v dialogu vseh ustvarjalnih sil družbe, med politiko, znanostjo in združenim delom. Odpreti moramo zaprte kroge, v katerih so se oblikovale informacije ali odločitve, za konstruktivno sodelovanje znanosti in prakse. Mnogi od teh ukrepov, ki jih boste sprejeli danes, so tudi le uvod v poznejše procese. Takšen je na primer ukrep v zvezi s pregledom investicij. Zato ne bi svetovali, da bi od vsega začetka napravili iz teh ukrepov neko sito skozi katero bi prišlo vse mogoče.

Ravno na področju investicij je pred nami največji izpit, ki ga moramo opraviti v relativno kratkem roku. Tovariš Zemljarič je govoril o roku do 15. septembra. Zavedati se moramo, da je to izredno delo, ker presoja investicij ne bo samo izpit naše discipline, temveč tudi naše ekonomske presoje in našega ekonomskega znanja.

Na koncu pa bi sklenil naše razmišljanje s priporočilom, naj se to, kar je nujno, sprejme in izpelje takoj. Pozneje, v jeseni in v letu 1982, v katero bomo prenesli številne letošnje probleme, pa moramo vnesti v procese stabilizacije več ekonomske in samoupravne logike ter odgovornosti. Tok razprave na tem zboru in na skupnem zasedanju vseh zborov gre v smeri, v kateri smo razmišljali. Zato se pridružujem tistim, ki verjamejo, da je družba že storila korak v novo smer. Hvala!

Predsednica Silva Jereb: Hvala lepa, tovariš Knez! Besedo ima Ciril Koprivc, predsednik Izvršnega odbora Skupnosti socialnega varstva Slovenije.

Ciril Koprivc: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Ob upoštevanju predloga, da bi bili razpravljalci v svojih razpravah čim krajši, mi dovolite, da vas brez širšega uvoda seznanim le z ugotovitvami, ki jih je sprejela Skupščina Skupnosti socialnega varstva na 19. seji dne 10. julija letos, ob obravnavi poročila Izvršnega sveta o uresničevanju resolucije o družbeno-ekonomski politiki in razvoju SR Slovenije v letu 1981.

Ugotovitve so naslednje. Skupščina Skupnosti socialnega varstva Slovenije v zvezi s poročilom Izvršnega sveta o uresničevanju družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1981—1985 ter resolucije o družbeno-ekonomski politiki in razvoju naše republike v letu 1981 podpira in sprejema osnovno ugotovitev, da je treba pri izvajanju socialne politike upoštevati načelo, da socialni

korektivi sicer pomenijo obliko solidarnosti, ne smejo pa zmanjševati motiviranosti za delo in rezultate dela.

V skupnostih socialnega varstva in drugih skupnostih, ki na podlagi svoje dejavnosti posegajo na področje zagotavljanja socialne varnosti, pa si moramo dosledno prizadevati za celovito uresničevanje take socialne politike, ki bo temeljila in spodbujala k večji produktivnosti dela in povečanju rezultatov dela. V zvezi s stabilizacijskimi prizadevanji bomo na področju socialnih korektivov ohranili na začetku leta dogovorjeno raven in dosledno izvajali sprejete ukrepe, predvsem glede uvajanja enotne evidence socialnih pomoči in uvajanja domicilne socialne zaščite družine, kar je navedeno tudi v predlogih sklepov. Hvala lepa!

Predsednica Silva Jereb: Hvala lepa! Pismenih prijav za razpravo ni več. Po vnaprej dogovorjeni proceduri bi zdaj prekinili to točko dnevnega reda, tako da bi medzborovska skupina delegatov lahko pripravila predlog sklepov. V tej bogati razpravi smo polg podpore Izvršnemu svetu in poleg kritičnih pripomb dali seveda vrsto konkretnih predlogov. Nekaj jih bo najbrž upoštevala naša medzborovska skupina, nekatere stvari so že na dnevnem redu skupščinskih zborov za letošnje leto, na nekatere pa bo najbrž odgovoril pozneje, ko bomo zaključevali to točko, tudi podpredsednik ali pa drugi predstavniki Izvršnega sveta. Tako bi skušali razpravo zaključiti tako, da bi bilo čim manj vprašanj oziroma pobud, na katere ne bi bilo odgovorjeno. Odrejam 30 minut odmora!

(Seja zбора je bila prekinjena ob 13.35 in se je nadaljevala ob 14.15.)

Predsednica Silva Jereb: Nadaljujemo z delom.

Prehajamo na 4. točko dnevnega reda, to je na predlog zakona o začasni prepovedi razpolaganja z delom družbenih sredstev za gradnjo in nakup določenih objektov in opreme v letu 1981.

Predlog zakona je Skupščini predložil v obravnavo Izvršni svet in je za svojega predstavnika določil tovariša Slavka Polaniča, namestnika republiškega sekretarja za finance. Obrazložitev k predlogu je dal tovariš Janez Zemljarič. Želi tovariš Polanič predlog še dopolniti? (Ne želi.)

Predlog zakona ste prejeli z dopisom z dne 24. 7. 1981. Izvršni svet predlaga, da zbor obravnava ta akt kakor tudi naslednje štiri, to je predlog zakona o spremembah zakona o uvedbi in stopnjah republiških davkov in taks, predlog zakona o spremembah zakona o proračunu SR Slovenije za leto 1981, predlog zakona o dopolnitvi zakona o prispevku za pokrivanje dela stroškov enostavne reprodukcije Železniškega gospodarstva Ljubljana v letu 1981 in predlog zakona o dopolnitvi zakona o združevanju dela sredstev uporabnikov družbenih sredstev za izgradnjo energetskih objektov v letu 1981, po hitrem postopku, to se pravi v zadnji fazi kot predlog zakona.

Obrazložitev tega postopka je dal v svojem uvodnem ekspezeju tudi predsednik Izvršnega sveta. Želi kdo o predlogu, da bi vseh teh 5 aktov sprejeli v zadnji fazi, razpravljati? (Ne želi.) Če ne, potem prosim, da glasujete! Kdor je za, naj prosim glasuje! (57 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlog Izvršnega sveta.

Predlog zakona so obravnavali Odbor za družbenoekonomske odnose in razvoj, Odbor za finance in Zakonodajno-pravna komisija, ki so zboru poročali. Poročila ste dobili danes na klopi. Poročevalci odborov in komisije, ali želite besedo? (Da.) Besedo ima predsednik Zakonodajno-pravne komisije tovariš Milan Gaspari.

Milan Gaspari: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Naša komisija je včeraj obravnavala te predloge zakonov, ki jih Izvršni svet predlaga v sprejem po hitrem postopku in je predlagala le en redakcijski amandma. Dalj čas pa se je zadržala pri obravnavi predloga zakona o začasni prepovedi razpolaganja z delom družbenih sredstev za gradnjo in nakup določenih objektov in opreme v letu 1981. Naše poročilo ste prejeli. Ker smo ga obravnavali šele včeraj in ker je problematika očitno nekoliko zapletena, mi dovolite nekaj besed glede našega stališča do predloga tega zakona..

Prvo, kar bi rad pripomnil, je to, da smo obravnavali tudi pripombo delegatov iz Murske Sobote, ki menijo, da je ta zakon v nasprotju z zveznim zakonom, ki prepoveduje oziroma omejuje določene neproizvodne in negospodarske investicije. Bili smo mnenja, da ta pripomba ni utemeljena zaradi tega, ker je republika Slovenija na podlagi določb ustave SR Slovenije upravičena, da predpiše omejitve, kadar nastanejo motnje v gospodarskih gibanjih. Očitno je, da so te motnje nastale. Menimo, da bi bil naš zakon v nasprotju z zveznim zakonom samo takrat, če bi predpisali blažje omejitve, kot jih predpisuje zvezni zakon. Kot veste, so v 8., 9. in 10. členu predloga tega zakona določene nekatere strožje omejitve, za katere menimo, da jih je republika upravičena predpisati.

Drugo vprašanje je vprašanje glede izjem od prepovedi razpolaganja z investicijskimi sredstvi. Seznanjeni smo bili s pripombami oziroma amandmaji iz občin Murska Sobota in okoliških občin ter delegatov iz občine Sevnica. Zvedeli pa smo, da bodo predloženi še nekateri drugi predlogi oziroma amandmaji glede izjem. Glede tega smo bili naslednjega mnenja.

Zakon je kratkotrajen, njegov čas veljavnosti je predviden od 1. avgusta 1981 — kot predlaga Izvršni svet — do konca tega leta. Dogovorili smo se tudi že — in ti predlogi so bili danes povedani v uvodu k razpravi k 3. točki dnevnega reda — naj Izvršni svet sproti poroča o tem, kako se zakon uresničuje. To se pravi, da bomo imeli priložnost razpravljati tudi o tem, ali ima zakon ustrezno vsebino.

Glede izjem pa smo menili, da jih je bilo že do včeraj in danes toliko predlaganih, da bi bil, če bi te izjeme sprejeli, pravzaprav vprašljiv osnovni namen tega zakona, da se omeji razpolaganje z investicijskimi sredstvi v mesecih, ki jih predlaga Izvršni svet z utemeljitvijo, da so potrebne za uresničitev planskih ciljev in resolucije o uresničevanju srednjeročnega plana za letošnje leto. Ker je v tem trenutku težko presoditi, katere od predlaganih izjem so upravičene, smo bili mnenja, naj Izvršni svet prouči, ali naj bi posebno delovno telo Skupščine skupaj s predstavniki Izvršnega sveta obravnavalo tiste nujno potrebne izjeme, ki so potrebne, da se uresničijo planski cilji, zavedajoč se, da je zakon kot vsak zakon neselektiven, da enakomerno udarja ne glede na upravičenost in neupravičenost in da je zato potrebno, da v nekaterih izjemnih primerih od tega odstopamo.

To velja glede vseh amandmajev, ki so bili danes predloženi glede izjem.

Samo amandma občine Vrhnika k 8. členu se pravzaprav zavzema za to, da bi vzpostavili še ostrejši režim. Glede na to, da je ta režim v zakonu že dovolj oster, mislim, da ni potrebno sprejeti ta amandma. Namreč, posledice bi bile take, da bi, upoštevaje seveda tudi zvezni zakon, ki prepoveduje vse neproizvodne in negospodarske investicije z nekaterimi izjemami, potem to zaostri do take mere, da noben uporabnik družbenih sredstev s področja negospodarstva ne bi mogel več investirati v tisto neproizvodno sfero, ki je še dovoljena z zveznim zakonom in tudi ne v nobeno gospodarsko sfero. Menim, da glede na obveznosti, ki jih imajo SR Slovenija in družbenopolitične skupnosti, to ni utemeljeno.

Tovariši iz Vrhnike najbrž niso upoštevali, da imamo glede negospodarskih in neproizvodnih investicij že omejitve za leto 1981, predpisano z zveznim zakonom.

Glede na to, ker je Izvršni svet tudi upošteval naše pripombe in predložil amandmaje vključno z novim amandmajem k 11. členu, predlagam, da bi predlagatelji amandmajev še enkrat dobro premislili, ali je potrebno, da te izjeme predlagajo, glede na to, da je možnost izjem določena že v ustanovitvi posebnega delovnega telesa. Predlagam pa tudi, da bi se zelo striktno izvajala usmeritev, po kateri je Izvršni svet dolžan poročati o tem, kako se ta zakon uresničuje.

Glede na to predlagam, da Zbor občin sprejme amandmaje Izvršnega sveta brez dodatnih izjem. Ne strinjam se tudi z amandmajem Vrhnike, glede na to, da je pač obseg restrikcij, ki jih zakon predpisuje, zadosten in predlagam, da sprejmete zakon z amandmaji Izvršnega sveta. Hvala lepa!

Predsednica Silva Jereb: Hvala lepa! Družbenopolitični zbor obravnava danes ta akt v skladu z 80. členom poslovnika Skupščine kot zainteresiran zbor, tako da daje pristojnima zboroma svoja stališča in predloge. Družbenopolitični zbor je razpravo o tem aktu že zaključil, opravil bo samo še glasovanje in bomo, preden bomo zaključili to točko dnevnega reda, dobili tudi stališča Družbenopolitičnega zbora.

Pričenjam razpravo! Besedo ima tovarišica Dora Rihar, delegatka iz občine Kranj.

Dora Rihar: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši! V razpravi o osnutku tega zakona smo prišli do podobne pripombe kot jo predlaga Sežana, to se pravi, da bi bila ena od izjem odprave posledice elementarnih nesreč.

Predsednica Silva Jereb: Hvala lepa! Besedo ima tovariš Štefan Hajdinjak, delegat iz občine Murska Sobota.

Štefan Hajdinjak: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! V imenu pomurskih občin vas želim seznaniti z našimi problemi in naporji na področju investiranja.

Zavedamo se, da je omejevanje določenih investicij sestavni in nujni del za zagotavljanje stabilnejših gospodarskih gibanj. Zato se zavzemamo za usmeritve in ukrepe, ki jih je predlagal Izvršni svet Skupščine SR Slovenije na današnji seji vseh zborov. Vsebina ukrepov za nas ni povsem nova, saj smo

se v regiji stalno srečevali s pomanjkanjem investicijskih sredstev v preteklosti in smo se bili tako prisiljeni skrajno racionalno obnašati.

Tudi v zadnjem obdobju smo veliko gospodarskih in negospodarskih investicij zmanjšali in racionalizirali ali pa jih prenesli v prihodnje obdobje. Tu jih ne bi navajal. Ob tem naj omenim, da smo v Pomurju, to je bilo danes že rečeno, v dogovoru z Izvršnim svetom Skupščine SR Slovenije med drugim odstopili tudi od največje investicije v Pomurju, to je od izgradnje druge faze rafinerije v Lendavi, vendar posledice dolgoročno še niso sanirane. Ob predlaganih ukrepih bomo tudi v prihodnje v še večji meri racionalizirali investicijske programe in se dogovorili o prioritetah tako v gospodarstvu kot tudi v družbenih dejavnostih. Podpiramo selektivnost, ki je vsebovana v predloženi politiki in v ukrepih Izvršnega sveta, kakor tudi v samem zakonu, o katerem razpravljamo. S tem v zvezi pa se v regiji srečujemo s problemom mimo katerega v tej razpravi ne moremo iti, to je izgradnja kirurškega bloka v okviru bolnišničnega kompleksa v Rakičanu pri Murski Soboti. Izgradnja tega objekta je skrajno racionalno zastavljena in je strokovno tudi širše verificirana.

Finančna konstrukcija je zaključena tudi s pomočjo namenskega regijskega samopriskpevka. Delovni ljudje so se na referendumih v decembru leta 1981 že drugič za pet let odločili o namenskem samopriskpevku. To odločitev ni bilo lahko doseči, vendar so se občani tudi ob tem življenjskem problemu zavedali, da morajo za normalno delovanje bolnišnice, to je kirurgije, prispevati svoj materialni delež. Zato vsi ljudje v Pomurju živijo v prepričanju in pričakovanju, da bomo končno v jeseni začeli graditi tako potreben objekt v zdravstvu Pomurja, ki smo ga odlagali že več srednjeročnih obdobj.

Nadaljnje odlaganje izgradnje bi zato imelo težke materialne pa tudi politične posledice. Pričakujemo, da linearne restrikcije na tem področju ne bodo prizadele te izgradnje. To bi sicer potem pomenilo, da se je izgradnja regijskih bolnišnic zaustavila ravno na manj razvitem in obmejnem območju Pomurja. Ta investicija je za nas tudi gospodarski problem, saj hitrejšega razvoja in povečevanja produktivnosti ne bomo mogli dosežati brez kvalitetnega in nujnega zdravstvenega varstva naših delovnih ljudi in občanov. V zvezi s to gradnjo smo predložili tudi tri amandmaje k obravnavanemu zakonu.

V predlogu Izvršnega sveta in tudi v amandmajih o izjemnem obravnavanju določenih investicij, vidimo določeno pripravljenost in tudi realno možnost, da bo ta naša investicija obravnavana kot izjemen primer, zato v tem smislu tudi odstopamo od amandmajev s predlogom, da naš predlog oziroma vsebino amandmajev glede navedene investicije obravnava medzborovska delovna skupina skupaj z Izvršnim svetom. Pričakujemo realno ocenjevanje naših argumentov in tudi posledic, ki bi lahko nastale, če do izgradnje ne bi prišlo. V zvezi s tem seveda pričakujemo tudi pozitivno odločitev.

Predsednica Silva Jereb: Besedo ima tovariš Ciril Garafol, delegat iz občine Vrhnika.

Ciril Garafol: Tovarišice delegatke in tovariši delegati. Deloma je že Izvršni svet predlagal iste amandmaje kot jih je naša skupina delegatov.. Le v 8. členu smo menili, naj bi se v prvem odstavku črtalo besedilo »samoupravne interesne skupnosti s področja družbenih dejavnosti« in naj

bi se dodalo: »Uporabniki družbenih sredstev s področja gospodarstva.« Če ostane besedilo 8. člena nespremenjeno, bodo izvajalci s področja negospodarstva lahko nemoteno nadaljevali z investicijami. Slišali pa smo tudi obrazložitev, da te zavezuje zvezni zakon. Hvala lepa.

Predsednica Silva Jereb: Vi vztrajate pri tem amandmaju ali ga umikate? (Umikam.)

Tovariš Uroš Gulič, delegat iz občine Ljubljana-Bežigrad, ima besedo!

Uroš Gulič: Umikam razpravo in amandmaje.

Predsednica Silva Jereb: Drugih prijav za razpravo ni. Želi še kdo besedo? Besedo ima tovariš Silvo Gorenc, kot poročevalec naših dveh odborov!

Silvo Gorenc: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Kot ste videli iz priloženega gradiva sta včeraj Odbor za družbenoekonomske odnose Zbora občin in Odbor za finance istega zbora predlagala k temu zakonskemu osnutku določene pripombe. V zvezi z amandmajem Izvršnega sveta sem pooblaščen izjaviti, da oba odbora umikata svoje pripombe in podpirata amandmaje Izvršnega sveta.

Predsednica Silva Jereb: Želi še kdo besedo? (Ne.) Če ne, potem zaključujem razpravo in prehajamo na glasovanje. Danes ste dobili na klop amandmaje občin Maribor, Ljubljana-Bežigrad, Sežana, Idrija, Ajdovščina, Sevnica, Murska Sobota in Vrhnika. Nekateri tovariši so pravkar umaknili svoje amandmaje. Vse te amandmaje je obravnaval na današnji seji tudi Izvršni svet, ki opozarja, da predlaga svoj amandma k 10. členu, se pravi, da se za 10. doda nov 11. člen, v katerem se določbe tega zakona ne bi nanašale tudi na investicije v gradbene objekte in opremo, če posamezno investicijsko vlaganje ne povzroča bistvenega odstopanja od temeljnih ciljev sprejete gospodarske politike in je v skladu s planskimi cilji, določenimi v planskih aktih družbenopolitičnih skupnosti v SR Sloveniji. Izjeme bi dovoljevalo, kot smo pravkar slišali, delovno telo zborov Skupščine SR Slovenije, v katerem bi sodelovali tudi predstavniki Izvršnega sveta. Glede na tak amandma Izvršnega sveta in tudi na uvodno obrazložitev predsednika Zakonodajno-pravne komisije so delegati iz Ljubljane-Bežigrada, Murske Sobote in Vrhnike že umaknili svoje amandmaje. Sprašujem delegata Sežane, ali vztraja pri amandmaju? (Ne.) Idrije? (Ne.) Ajdovščine? (Vztraja.) Sevnice? (Vztraja.) Maribor?

Rafael Razpet (iz klopi): Svoj amandma umikamo pod pogojem, da bo sprejet amandma Izvršnega sveta!

Predsednica Silva Jereb: Predstavniki delovnih teles podpirajo amandmaje Izvršnega sveta. Hkrati menijo, naj izjemo reši to posebno delovno telo. Zakonodajno-pravna komisija je tudi povedala svoje stališče.

Predlagam, da bi najprej glasovali o amandmajih Izvršnega sveta, in sicer o amandmajih k 3., 7. in 12. členu skupaj, o amandmaju k 10. členu, ki je vsebinsko najpomembnejši, ker uvaja delovno telo skupščinskih zborov in Izvršnega sveta, pa posebej.

Prav tako smo dobili ustno sporočilo, da je Družbenopolitični zbor tudi podprl vse amandmaje Izvršnega sveta. Zdaj pa prosim, da glasujete najprej o amandmajih Izvršnega sveta k 3., 7. in 12. členu. Kdor je za, naj prosim glasuje! (61 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel amandmaje Izvršnega sveta.

Zdaj bomo glasovali še o amandmaju Izvršnega sveta k 10. členu! Kdor je za ta amandma, naj prosim glasuje! (57 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (En delegat.)

Ugotavljam, da je zbor z večino glasov sprejel amandma Izvršnega sveta k 10. členu.

Maribor torej umika svoje amandmaje; zdaj nam je ostala samo še Ajdovščina. Ajdovščina predlaga, kot ste lahko prebrali, da bi v 8. členu črtali besedo »celodnevna«, se pravi, da bi bila prioriteta na osnovni šoli, ne pa na celodnevni osnovni šoli, ker govorijo o večizmenskem pouku na posameznih področjih v Sloveniji. Želite amandma še kako obrazložiti? (Ne.)

Prosim, da glasujete o amandmaju Ajdovščine k 8. členu predloga zakona. Kdor je za, naj prosim glasuje! (23 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (24 delegatov.) Se je kdo vzdržal? (5 delegatov.)

Ugotavljam, da amandma ni sprejet.

Zdaj imamo še amandma občine Sevnica. Sevnica predlaga, da se na koncu 10. člena črta pika in doda besedilo: »za tiste objekte, ki še niso bili v gradnji ob uveljavitvi tega zakona«. Tudi tu smo ugotovili, da Izvršni svet in delovna telesa ne podpirajo tega amandmaja. Kdor je torej za amandma Sevnice, naj prosim glasuje! (5 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (44 delegatov glasuje proti.) Se je kdo vzdržal? (5 delegatov.)

Tudi amandma Sevnice ni bil sprejet. Drugi ste vsi umaknili amandmaje.

Zdaj moramo glasovati še o predlogu zakona v celoti. Kdor je za predlog zakona, naj prosim glasuje! (59 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlog zakona in po obvestilih tudi v skladu s stališči Družbenopolitičnega zbora.

Prehajamo na 5. točko dnevnega reda, to je na predlog zakona o spremembah zakona o uvedbi in stopnjah republiških davkov in taks.

Predlog zakona je Skupščini predložil v obravnavo Izvršni svet in za svojega predstavnika določil tovariša Franca Škufco, republiškega podsekretarja v Republiškem sekretariatu za finance. Obrazložitev je dal na uvodu tovariš Janez Zemljarič. Tovariš Škufca, želite besedo? (Ne.)

Predlog zakona ste prejeli z dopisom z dne 24. 7. 1981. Obravnavali so ga Odbor za družbenoekonomske odnose in razvoj, Odbor za finance in Zakonodajno-pravna komisija, ki so zboru poročali. Poročila ste dobili danes na klop. Poročevalci, želite poročila dopolniti? (Da.) Besedo ima poročevalec Odbora za finance in Odbora za družbenoekonomske odnose in razvoj tovariš Franc Štrakl.

Franc Štrakl: Tovarišice in tovariši delegati! Poročilo Odbora za družbenoekonomske odnose in razvoj in Odbora za finance Zbora občin ste prejeli, tako da ga ne bi čital, pač pa bi posebej poudaril, da sta Odbora v načelu podprla predloga zakonov, in sicer zakon o spremembah in dopolnitvah

zakona o uvedbi in stopnjah republiških davkov in taks, kakor tudi zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o proračunu SR Slovenije.

Podprla sta tudi rešitve oziroma predlagala, da naj se ponovno upošteva-jo že prej v Odboru za finance izražena stališča, da bi v bodoče lahko bil davek na osebni dohodek stalni vir samoupravnega sklada za intervencije v kmetijstvu, v katerem se po dosedanji 1% republiški in 0,5% občinski stopnji zbere približno 2 milijardi dinarjev.

Odbora sta tudi predlagala, naj bi glede na kratek postopek za današnji sprejem obeh zakonov predstavnik Izvršnega sveta oziroma predlagatelja v uvodni besedi obrazložil tudi učinke predlaganih sprememb obeh zakonov. Ker pa smo danes slišali v uvodnem ekspoziju predsednika Izvršnega sveta širšo družbenopolitično utemeljitev predlaganih ukrepov, menim, da bi lahko delegati sprejem obeh zakonov podprli.

Predsednica Silva Jereb: Hvala lepa, tovariš Štraki! Pričenjam razpravo! Besedo ima tovariš Bruno Podreka, delegat iz občine Izola. Prosim!

Bruno Podreka: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Povedal bom le misel, ki se je izoblikovala na včerajšnji seji občinske skupščine v Izoli in ki zadeva ta ukrep, o katerem poteka razprava.

Menili smo, da bi se spričo prejšnjih razprav moralo do teh ukrepov pristopiti nekoliko diferencirano. O tem smo danes že veliko slišali in smo računali, da bo ravno ta ukrep predmet pozornosti za diferenciran pristop.

Računali smo, da bo ta princip upoštevan zlasti pri dodatnem obremenjevanju osebnih dohodkov in da bo pripravljen predlog, ki bo pravičnejši in politično sprejemljivejši. Ocenjujemo, da ima predlog, ki linearno obremenuje osebne dohodke, zlasti dve pomanjkljivosti:

1. ne upošteva politične škode, ki bo nastala v pretežno delavskih okolišjih z relativno nizkimi osebnimi prejemki zaradi nadaljnjega zmanjševanja življenjskega standarda in

2. ne upošteva dejstva, da je naša družba že toliko socialno diferencirana, da bi morali v tem trenutku teh 0,9 odstotkov prenesti na tisto kategorijo občanov, ki bi to breme lahko prenesla brez bojazni za socialno varnost in ne da bi se bali uravnilovke, ki se večkrat omenja, ko pravimo, da moramo pri delitvi paziti tudi na stimulatивnejši pristop.

To stališče je bilo izraženo včeraj na naši skupščini. Ob tem, ko to govorimo, mislimo na dopolnilno in honorarno delo in prejemke, na skupni dohodek družin, na dohodek od premoženja in premoženjskih pravic in tudi na tisti del družbenega proizvoda, ki se neupravičeno steka na zasebne račune občanov spričo neučinkovite davčne politike in še nedorečene vloge komisij za ugotavljanje izvora premoženja. V kolikor danes ni mogoče odložiti sprejema tega ukrepa — in to je sedaj že očitno — potem predlagamo, da bi bilo potrebno naknadno upoštevati ta vidik obremenjevanja naših občanov in če je le mogoče ta ukrep v nadaljnjem postopku dopolniti.

Predsednica Silva Jereb: Hvala lepa! Tovariš Zvonko Perlič, delegat iz Celja, ima besedo!

Zvonko Perlič: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! V Celju smo tudi veliko razpravljali o tem, vendar podpiramo predlo-

ženi zakon. Menimo, da bi podpisniki dogovora o družbeni usmeritvi delitve dohodka in oblikovanju sredstev za osebne dohodke takoj ovrednotili vpliv dodatne obremenitve na osebne dohodke zaposlenih v okviru izvajanja dogovora.

Zanima pa nas naslednje. Izvršni svet predlaga, naj bi zakon začel veljati s 1. avgustom. Želimo vedeti, ali gre za izplačila osebnih dohodkov za julij v avgustu, ali pa za osebne dohodke, ki bodo izplačevani v avgustu za julij. Hvala.

Predsednica Silva Jereb: Hvala! Besedo ima tovariš Milan Gaspari!

Milan Gaspari: Po predlogu Izvršnega sveta, s katerim smo se strinjali oziroma smo celo predlagali, da bi vsi ukrepi začeli veljati hkrati, začne zakon veljati 1. avgusta, to pomeni, da velja za vsa izplačila v avgustu.

Zakon torej začne veljati v določenem trenutku in od takrat velja za vsa izplačila. Drugačni režim uveljavitve bi povzročil velike težave v praksi.

Predsednica Silva Jereb: Ima še kdo kakšno vprašanje ali predlog? Prosim, besedo ima tovariš Polanič!

Slavko Polanič: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Predvsem bi rad odgovoril na vprašanje, ki ga je zastavil delegat iz Celja.

Gre za načelno ureditev pobiranja prispevkov in davkov iz osebnega dohodka. V primeru, da se ti prispevki oziroma davki menjajo, veljajo te spremembe vedno od naslednjega prvega za vsa izplačila, ne glede na to, na katero dobo se nanašajo.

Delegat je zastavil vprašanje, kakšna je sedaj diferenciacija med tistimi, ki dvigajo osebne dohodke na koncu julija že za julij, gospodarstvo pa dviga v avgustu za mesec julij in bi morale gospodarstvo seveda že obračunati ta davek iz osebnega dohodka. Odgovarjam s tem, da bo gospodarstvo tudi decembra dvignilo osebne dohodke za mesec december že v decembru in bo tudi morale obračunati 0,9, gospodarstvo pa v mesecu januarju potem ne bo več obračunalo 0,9.

Izvršni svet se je res na svoji seji, ko je razpravljal o predlogu zakona o spremembah zakona o stopnjah davkov in prispevkov tudi zavzel oziroma razpravljal o tem, da bi uvedli diferencirano stopnjo tega davka. Vendar bi to žal povzročilo spremembo nekaterih drugih zakonov, ki so že v veljavi. Ne moremo iz bruto osebnega dohodka dveh delavcev, ki stanujeta v isti občini, predpisovati različnih davkov in različnih prispevkov. Zato mora biti bruto osebni dohodek dveh delavcev, ki sta v isti občini, glede stopenj prispevkov in davkov, seveda enak.

Če bi hoteli sprejeti diferencirano zbiranje tega davka oziroma teh sredstev, bi morali seveda uvesti neko drugo davčno obliko, verjetno kakšno obliko davka iz skupnega dohodka občanov, s katerim zajemamo samo nekatere kategorije zavezancev, ne pa vseh delavcev. Potem bi seveda ta sredstva lahko zbrali diferencirano, ne pa tako kot je sedaj proporcionalno.

Predsednica Silva Jereb: Besedo želi tovariš Razpet!

Rafael Razpet: Mislim, da je v predlogu nekaj nejasnosti. Če govorimo o davku na osebni dohodek, in sicer od 1. avgusta dalje, potem vsi vemo, da ta osebni dohodek vsi delavci začnejo ustvarjati s 1. avgustom. Drugače bi morali govoriti o davku na osebni dohodek v juliju.

Mislim, da ne more biti temeljni cilj zakona, da so vsi delavci v enakem položaju.

Izgovorjanje na konec leta je lahko zelo špekulativno, saj nekdo lahko prenese izplačilo za dva dni in se je davka rešil.

Predsednica Silva Jereb: Očitno je, da je zbor enotnega mnenja, da bi morali vsi enako prispevati, to se pravi tako družbene dejavnosti kot gospodarstvo iz osebnih dohodkov za mesec avgust.

Slavko Polanič: Gre namreč za to, da se vsi prispevki in davki vedno obračunavajo po tisti stopnjah, ki veljajo na dan izplačila. Če uveljavimo to kot je zapisano v predlogu zakona, da se stopnja 0,9 uvaja od 1. 8., potem velja za vsa izplačila osebnih dohodkov od 1. 8, in naprej moramo obračunati davek iz osebnega dohodka 0,9. Vendar pa to preneha veljati z 31. 12.

Predsednica Silva Jereb: Tovariš Polanič! Kaj če bi izoblikovali amandma, da se zaveže vse, da odvajajo 0,9⁰/_o do 5 mesečnih prejemkov v letu 1981.

Vladimir Klemenčič (iz klopi): Menim, da je dovolj to, da Republiški sekretariat za finance izda navodilo, da mora vsaka organizacija združenega dela plačati davek za 5 mesecev v letu 1981.

Predsednica Silva Jereb: Predlagam, da sprejme zbor poseben delovni sklep, s katerim bi zavezali sekretariat za finance, da s svojim navodilom tako zaveže vse, ki izplačujejo osebne dohodke.

Kdo je za tak sklep? (59 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Dva delegata.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Z večino glasov smo sprejeli tak sklep. Želi še kdo besedo? (Ne.) Če ne, potem zaključujem razpravo in prehajamo na glasovanje. Najprej bomo glasovali o amandmaju Izvršnega sveta k 2. členu, po katerem začne ta zakon zares veljati s 1. avgustom. Kdor je za ta amandma Izvršnega sveta, naj prosim glasuje! (60 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel amandma Izvršnega sveta.

O amandmaju skupine delegatov iz Vrhnike ne bomo glasovali, ker je skoraj identičen z amandmajem Izvršnega sveta.

Kdo je torej za predlog zakona v celoti? (62 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlog zakona soglasno sprejet.

Prehajamo na 6. točko dnevnega reda, to je na predlog zakona o spremembah zakona o proračunu SR Slovenije za leto 1981.

Predlog zakona je Skupščini predložil v obravnavo Izvršni svet in za svojega predstavnika določil tovariša Miho Wohinza, svetovalca Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije.

Obrazložitev je podal že tovariš Janez Zemljarič. Tovariš Wohinz, ali želite besedo? (Ne.)

Predlog zakona ste dobili z dopisom z dne 24. 7. 1981. Obravnavali so ga Odbor za družbenoekonomske odnose in razvoj, Odbor za finance in Zakonodajno-pravna komisija, ki so zboru predložili pismena poročila. Ta ste dobili danes na klop.

Želite poročevalci besedo? (Ne.)

Pričenjam razpravo! Pismenih prijav ni. Želi kdo besedo? (Da.) Besedo ima tovariš Zoran Dular, delegat iz občine Krško.

Zoran Dular: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Predlagatelje predloga zakona o spremembah zakona o proračunu SR Slovenije za leto 1981 prosimo za pojasnilo k 2. točki obrazložitve, in sicer: kaj pomeni v obrazložitvi prva alineja 2. točke, ki pravi: »Udeleženci dogovora — Izvršni svet Skupščine SR Slovenije in izvršni sveti občinskih skupščin — so določili, da bodo družbenopolitični skupnosti za samoupravni sklad za intervencije v kmetijstvu in porabi hrane zagotovili 2 % od vseh sredstev za splošno porabo v letu 1981, to je 300 milijonov din.« Na osnovi družbenega dogovora o načinu zagotavljanja in o usmeritvi družbenih sredstev za nadomeščanje dela drobnoprodajnih cen osnovnih živil v letu 1981 in aneksa k družbenemu dogovoru o omejevanju splošne porabe na ravni občin v SR Sloveniji v letu 1981, občine že plačujejo 50 % kompenzacij za meso iz 2 % sredstev proračunov. Ker obrazložitev ne omenja aneksa, vprašujemo, ali je to ista obveznost?

Predsednica Silva Jerreb: Želi še kdo besedo? Tovariš Wohinz, prosim!

Miha Wohinz: Tovarišica predsednica! V prvi alineji v obrazložitvi na četrti strani je čista pisna napaka in je treba to alinejo popraviti tako, da se glasi: »so določili, da bodo družbenopolitične skupnosti zagotovile 2 % od vseh sredstev za splošno porabo v letu 1981, to je 300 milijonov din« Vmesno besedilo »za samoupravni sklad za intervencije v kmetijstvu in porabi hrane« se črta.

Opozoril bi še na eno napako, in sicer na 5. strani v zadnjem odstavku 2. točke, v zadnji vrsti je napisano, da je v skladu s predlagano spremembo zakona o proračunu mogoče pokriti 560 milijonov din, zato bo za manjkajoča sredstva v višini 175,9 milijona dinarjev potrebno ustrezno znižati kompenzacije od 1. 10. 1981, in ne od 1. 9., kot tu piše.

Predsednica Silva Jerreb: Želi še kdo besedo? (Nihče.) Če nihče ne želi več, potem zaključujem razpravo in prehajamo na glasovanje. Kdor je za predlog zakona, naj prosim glasuje! (61 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlog zakona.

Prehajamo na 7. točko dnevnega reda, to je na predlog zakona o dopolnitvi zakona o prispevku za pokrivanje dela stroškov enostavne reprodukcije Železniškega gospodarstva Ljubljana v letu 1981.

Predlog zakona je Skupščini predložil Izvršni svet in za svojega predstavnika določil tovariša Franja Lundra. Uvodno obrazložitev smo slišali na skupnem zasedanju. Tovariš Lunder, želite besedo? (Ne.)

Predlog zakona ste dobili z dopisom z dne 24. 7. Obravnavali so ga Odbor za družbenoekonomske odnose in razvoj, Odbor za finance in Zakonodajno-pravna komisija, ki so zboru poročali. Poročevalci, želite besedo? (Ne.)

Pričenjam razpravo! Pismenih prijav ni. Želi kdo besedo? (Ne.)

Če ne, potem zaključujem razpravo in prehajamo na glasovanje. Najprej bomo glasovali o amandmaju Izvršnega sveta k 2. členu, po katerem ta zakon začne veljati s 1. avgustom. Kdor je za, naj prosim glasuje! (62 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel amandma Izvršnega sveta.

Sedaj glasujemo o predlogu zakona v celoti! Kdor je za, naj prosim glasuje! (68 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (En delegat.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da smo z večino glasov sprejeli predlog zakona.

Tovariš sekretar me opozarja na amandma naše Zakonodajno-pravne komisije! Prosim, tovariš Gaspari!

Milan Gaspari: Z našim amandmajem predlagamo, da se povsem jasno v prvem členu opredeli, da se zmanjša obveznost zavezancev za plačilo tega prispevka, zato predlagamo, da se v drugem odstavku 1. člena besedilo: »zmanjšajo mesečne akontacije prispevka...« nadomesti z besedilom: »zmanjša prispevek tako, da se zmanjšajo mesečne akontacije prispevka«. Tako bo popolnoma jasno, da se zmanjša obveznost, ne pa samo akontacija.

Predsednica Silva Jereb: Kdo je torej za ta amandma? (Vsi delegati glasujejo za.) Kdo je proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel amandma Zakonodajno-pravne komisije.

O amandmaju Izvršnega sveta smo že glasovali.

Zdaj moramo ponovno glasovati o predlogu zakona v celoti! Kdor je za, naj prosim glasuje! (Vsi delegati glasujejo za.) Kdo je proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlog zakona.

Prehajamo na 8. točko dnevnega reda, to je na predlog zakona o dopolnitvi zakona o združevanju dela uporabnikov družbenih sredstev za izgradnjo energetskega objekta v letu 1981.

Predlog zakona je Skupščini predložil v obravnavo Izvršni svet in za svojega predstavnika določil tovariša Marka Vraničarja, člana Izvršnega sveta in predsednika Republiškega komiteja za energetiko, industrijo in gradbeništvo. Tovariš Vraničar, želite besedo? (Ne.)

Predlog zakona ste dobili z dopisom z dne 24. 7. 1981. Obravnavali so ga Odbor za družbenoekonomske odnose in razvoj, Odbor za finance in Zakonodajno-pravna komisija, ki so zboru poročali. Poročevalci, želite besedo? (Ne.)

Pričenjam razpravo! Prijav za razpravo ni. Želi kdo besedo? (Ne.) Če ne, potem zaključujem razpravo in prehajamo na glasovanje. Najprej bomo glasovali o amandmaju Izvršnega sveta k 2. členu. Kdor je za, naj prosim gla-

suje! (Vsi delegati glasujejo za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel amandma Izvršnega sveta.

Predlagam, da glasujemo še o predlogu zakona v celoti! Kdor je za, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlog zakona.

Prehajamo na 9. točko dnevnega reda, to je na predlog za izdajo zakona o izpopolnjevanju obveznosti SR Slovenije do Sklada federacije za kreditiranje gospodarsko manj razvitih republik in SAP Kosovo, z osnutkom zakona.

Predlog za izdajo in osnutek je predložil Izvršni svet in za svojega predstavnika določil tovariša Andreja Briškega, pomočnika direktorja Zavoda za družbeno planiranje SR Slovenije. Besedo ima tovariš Briški!

Andrej Briški: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Ob pripravi planskih dokumentov za obdobje 1981—1985 smo analizirali tudi politiko hitrejšega razvoja gospodarsko manj razvitih republik in SAP Kosovo. Ena od osnovnih ocen je bila, da za hitrejši razvoj niso potrebna zgolj sredstva, temveč, da je razvoj odvisen tudi od strukture naložb, kvalitete investicijskih programov, angažiranja človeškega faktorja, vključevanja teh programov v delitev dela v Jugoslaviji in v svetovnem merilu.

Vse to je veliko lažje dosegati, če pride do povezovanja združenega dela iz manj razvitih republik in pokrajine Kosovo z združenim delom v ostalih republikah in avtonomni pokrajini Vojvodini. Zato je v dogovoru o temeljnih družbenega plana Jugoslavije ob politiki hitrejšega razvoja gospodarsko manj razvitih republik in SAP Kosovo sprejeta usmeritev, da v tem planskem obdobju vsaj 50 % sredstev, ki jih namenjamo hitrejšemu razvoju manj razvitih republik in SAP Kosovo, vložimo na osnovi združevanja sredstev in dela na dohodkovnih osnovah.

Še pred sprejetjem omenjenega dogovora in zakona o sredstvih sklada federacije, ki so namenjena hitrejšemu razvoju manj razvitih republik in SAP Kosovo, je Izvršni svet Skupščine SR Slovenije v sodelovanju z Gospodarsko zbornico Slovenije intenziviral dogovarjanje z izvršnimi sveti in gospodarskimi zbornicami iz drugih republik in pokrajin ter iniciral pripravo programov in dogovarjanje o njih med organizacijami združenega dela iz manj razvitih republik in SAP Kosovo in organizacijami združenega dela iz naše republike.

Rezultat teh razgovorov in aktivnosti se kaže v okoli 85 projektih, o katerih se dogovarjamo. Ocenjujemo, da so posamezne organizacije že v fazi oblikovanja samoupravnih sporazumov, tako da bi lahko prišlo do angažiranja sredstev še letos, v pretežni meri pa v začetku leta 1982.

Pri oblikovanju finančne konstrukcije za te projekte so nosilci dogovarjanj odvisni od določb posebnega dogovora med republikami in pokrajinama, ki je še v pripravi in ki naj bi rešil nekatera odprta vprašanja dinamike združevanja sredstev, poleg tega pa je to združevanje odvisno tudi od določil, ki naj bi jih opredelil republiški zakon, katerega predlog za izdajo oziroma osnutek danes obravnava ta zbor.

Zato je potrebno pospešiti sprejem obeh dokumentov. Usklajevanje med-republiškega dogovora že poteka in bo predvidoma zaključno v mesecu avgustu

tega leta. Za zakon pa predlagamo, da ga Skupščina SR Slovenije obravnava in sprejme po skrajšanem postopku, to se pravi, da združi predlog za izdajo z osnutkom zakona.

Pri oblikovanju predloga za izdajo zakona in osnutka zakona smo med drugim izhajali iz dosedanjih spoznanj o združevanju dela in sredstev, kot ga je omogočal dosedanji zakon o stalnih sredstvih sklada, kot tudi iz ugotovitev, do katerih smo prišli v razgovorih z izvršnimi sveti in gospodarskimi zbornicami iz manj razvitih republik in Socialistične avtonomne pokrajine Kosovo. Programi, o katerih se združeno delo dogovarja v gospodarskih zbornicah zahtevajo opredelitev interesov, širših od interesov posamezne organizacije združenega dela, da bi dosegli ustrezno združevanje sredstev ter hkrati zadostili interesom, ki so izraženi v planskih dokumentih posamezne manj razvite republike in SAP Kosovo, kot tudi v skladu z usmeritvami družbenega plana SR Slovenije.

Gre za iskanje komplementarnosti v razvojnih programih, pri čemer išče-mo takšne programe, ki omogočajo zaokrožitev reprodukcijskih verig in razvoj surovinskih dejavnosti, kot tudi zaokrožitev ponudbe končnih izdelkov, to je izdelkov predelovalne industrije.

To naj bi dopolnili z novimi predelovalnimi kapacitetami v manj razvitih republikah in SAP Kosovo, kar naj bi zagotovilo hitrejše rast dohodka, hitrejše zaposlovanje in tudi usposobitev za skupen nastop na tujih tržiščih.

Poleg zahteve po kvalitetnih programih, ki jih je vsaj en del organizacij združenega dela iz naše republike sposoben zagotoviti, se ob teh razgovorih postavljata dva spleta vprašanj.

Prvi splet se nanaša na samoupravno združevanje sredstev, ki naj usposobi posamezno organizacijo združenega dela ali skupino organizacij združenega dela, da pristopi k združevanju sredstev za realizacijo posameznega projekta v manj razviti republiki oziroma pokrajini, kar naj bi reševal republiški zakon.

Drugi splet pa se nanaša na zagotovitev mesta takšnemu programu v okviru sprejetih družbenih planov manj razvitih republik in SAP Kosovo, ker je le na ta način mogoče doseči odobritev projekta in potrditev deleža sredstev sklada, ki jih je mogoče uporabiti pri realizaciji tega projekta, tudi v primerih, ko gre za združevanje na dohodkovnih osnovah.

Za reševanje omenjenih vprašanj predlagamo v predlogu za izdajo zakona in osnutka zakona:

1. da vse organizacije združenega dela, ki pristopijo k združevanju dela in sredstev, uporabijo pri tem sredstva v višini vseh 100 % svoje obveznosti;
2. da je mogoče izvesti koncentracijo sredstev pri nosilcu projekta — tu mislim na organizacijo združenega dela — tudi na kreditni osnovi, kar pa po našem mnenju še vedno pomeni napredek glede na sedanje anonimne povezave;
3. da je mogoče del sredstev, ki bi sicer bil plačan v sklad kot obvezno posojilo, usmeriti prek obveznega sporazumevanja za določen projekt, zlasti kadar gre za večje projekte, pomembne tudi z vidika družbenega plana naše republike.

Imamo že nekaj takšnih primerkov, kot je na primer predlagana investicija Gorenja v Bihaču, to so hladilniki, potem predvidena investicija Emone skupaj z Montenegro-turistom iz SR Črne Gore, potem povezava med slovenskimi železarnami in Železarno Zenica v Bosni in Hercegovini, potem sodelovanje rudnika Mežica in Cinkarne Celje s sestavljeno organizacijo združe-

nega dela Turanica—Zletovo Sasa v Makedoniji. Podobne pa so tudi nekatere naložbe v kmetijstvu. Omenim naj še predvideno investicijo Iplasa iz Koprna na osnovi združevanja dela in sredstev gin sicer za tovarno poliestrskih drogov na Kosovu. Vsi ti programi so že verificirani od določenega dela sovlagateljev, pri tem pa nosilci velikih projektov posebej poudarjajo nujnost angažiranja zbornice in banke oziroma možnosti obvezne združitve sredstev, ker to pogojujejo s svojim nastopom. Naložbe namreč presegajo razpoložljiva sredstva znotraj sistemov in reprodukcijskih verig;

4. da se poudarijo poleg angažiranja ne posebno zainteresiranih organizacij združenega dela naloge Izvršnega sveta, zbornice in bank za njihovo koordinirano aktivnost in enoten nastop pri usklajevanju razvojnih interesov. Zato naj bi z zakonom ustanovili koordinacijski odbor. Njegova naloga naj bi bila poleg usklajevanja aktivnosti članov v republiki tudi zastopanje republike v dogovarjanjih s podobnimi institucijami v drugih republikah. Tu mislim predvsem na manj razvite republike in SAP Kosovo. Imel pa bi tudi pooblastilo, na osnovi katerega bi lahko ukrepal, če združevanje dela in sredstev ne bi potekalo tako, da bi SR Slovenija lahko izpolnila svojo obveznost, izhajajočo iz dogovora o temeljnih družbenega plana Jugoslavije. Ta pooblastila ne pomenijo možnosti nalaganja novih ali drugačnih obveznosti zavezancem, temveč le preusmerjanje sredstev, ki bi jih zavezanci sicer plačali na račun sklada federacije v obliki obveznega posojila.

Skratka, s takšnimi zakonskimi rešitvami želimo zagotoviti učinkovito izvajanje nalog, ki smo jih prevzeli glede pospeševanja razvoja manj razvitih republik in SAP Kosovo. Nanje so nas posebej opozorili v organizacijah združenega dela, ki so že pristopile k pripravam za takšne skupne naložbe.

Tovarišice in tovariši delegati! Ob urejanju mehanizmov za izpolnjevanje obveznosti SR Slovenije za zagotavljanje sredstev za hitrejši razvoj manj razvitih republik in SAP Kosovo, predlagamo tudi določene spremembe v opredelitvi zavezancev, osnov pa tudi diferenciacije stopenj za izračun obveznosti glede na akumulativno sposobnost zavezancev po skupinah.

Osnova za izračun obveznosti je vsebinsko enaka kot doslej, s tem da je pričščena nekaterih obveznosti temeljnih organizacij združenega dela, ki se vključujejo v poslovni sklad in je torej manjša po oceni za okoli 20%. Logično je, da je zato povprečna stopnja, po kateri bodo zavezanci izpolnjevali svojo obveznost, v povprečju nekoliko višja.

Zakon tudi uvaja nekatere nove olajšave, predvsem pri zavezancih, ki izvažajo na konvertibilno tržišče, pri čemer bo potrebno še bolj razdelati višino olajšav glede na različni delež v konvertibilnem izvozu. O tem je bilo danes že več rečenega tudi v uvodnem ekspoziju Izvršnega sveta.

Za razliko od dosedanje ureditve osnutek zakona ščiti zavezanca, ki bi mu izpolnjevanje obveznosti preseglo ustvarjeno akumulacijo in se s tem popravlja dosedanja praksa, da so morale nekatere organizacije združenega dela za izvajanje svojih obveznosti v nekaterih primerih najemati celo kredite.

Predlagatelj je že opravil dodatne izračune za triletno obdobje 1978, 1979 in 1980, ki dopolnjujejo razvrstitev zavezancev, ki je dana v prilogi k obrazložitvi osnutka zakona. Ta priloga je namreč napravljena na podlagi izračunov samo za leto 1980. Ti izračuni kažejo, da bo za izpolnjevanje obveznosti SR Slovenije potrebno določiti višje stopnje in nekoliko spremeniti razpore razredov, na katere se posamezne stopnje nanašajo. Namen predlagatelja je, da bi

s tem zakonom razporedili obveznosti tako, da v tem srednjeročnem obdobju ne bi bilo potrebno na novo predpisovati novih razporeditev obveznosti.

Zboru predlagamo, da obravnava predlog za izdajo zakona z osnutkom zakona, ga sprejme in omogoči pripravo in sprejem predloga zakona, tako da bi še v tem letu lahko sprejeli tudi samoupravne sporazume konkretnih organizacij združenega dela za skupna vlaganja v manj razvitih republikah in SAP Kosovo in na tej osnovi tudi omogočili združevanje sredstev za realizacijo obveznosti SR Slovenije v skladu z zveznimi planskimi dokumenti in zakoni. Hvala lepa!

Predsednica Silva Jereb: Hvala lepa! Predlog za izdajo zakona in osnutek ste dobili. Izvršni svet predlaga, da obravnavamo ta akt v skladu z drugim odstavkom 250. člena poslovnika Skupščine, tako da se prva in druga faza zakonodajnega postopka združita. Tovariš Briški je to zdaj še ponovno obrazložil.

Želi o tej združitvi kdo razpravljati? (Ne želi.) Če ne, potem prosim, da glasujemo! Kdo je za tak predlog Izvršnega sveta? (59 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlog Izvršnega sveta.

Predlog za izdajo zakona in zakonski osnutek so obravnavali Odbor za finance in Odbor za družbenoekonomske odnose in razvoj in Zakonodajno-pravna komisija, ki so zboru predložili pismena poročila. Poročevalci, želite besedo? (Da.) Besedo ima tovariš Silvo Gorenc, predsednik Odbora za družbenoekonomske odnose in razvoj.

Silvo Gorenc: Tovarišica predsednica! Potem ko sta oba odbora že obravnavala predloženi predlog za izdajo in osnutek zakona, je Elektrogospodarstvo Slovenije naslovilo na Odbor za družbenoekonomske odnose predlog, da naj se v 12. členu tega zakonskega osnutka — to je člen, ki govori o panogah, ki so oproščene plačevanja obveznosti — pri prvi alineji, kjer se govori o proizvodnji in prenosu električne energije, doda tudi distribucija električne energije, tako da bi se besedilo glasilo: »Proizvodnja, prenos in distribucija električne energije.«

Odbor meni, čeprav o tem ni razpravljal, da je to logična celota in da bi to kazalo podpreti. Hvala.

Predsednica Silva Jereb: Hvala lepa! Pričenjam razpravo! Besedo ima tovariš Stanko Kolar, delegat iz občine Sevnica.

Stanko Kolar: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Skupina delegatov za delegiranje delegatov v Zbor občin Skupščine SR Slovenije iz Skupščine občine Sevnica je ob obravnavi osnutka zakona o izpolnjevanju obveznosti SR Slovenije do Sklada za kreditiranje gospodarsko manj razvitih republik in SAP Kosova ugotovila naslednje:

1. da poslovni sklad, zmanjšan za sredstva, združena v silih materialne proizvodnje, v Skladu federacije za kreditiranje manj razvitih republik in avtonomnih pokrajin, za posojila po predpisih družbenopolitične skupnosti in za terjatve iz sanacijskih kreditov, ni bistveno boljša osnova od sedanje.

Predlagamo, da se zaradi ublažitve vpliva dobrih in slabih poslovnih rezultatov jemlje kot osnova za obračun triletno povprečje poslovnega sklada

(4. člen), reduciranega za plačane obveznosti iz 2. člena osnutka. S tem dosežemo enakomernejše obremenitve. Kot odbitna postavka osnove iz 2. člena osnutka naj se jemlje tudi obračunana obveznost do sklada za kreditiranje manj razvitih republik in avtonomnih pokrajin za tekoče leto.

2. Za izvoz na konvertibilno področje naj se obračunska osnova zmanjša v dvakratni višini predlagane lestvice v 13. členu tega osnutka.

3. Razvrstitev po doseženi stopnji akumulacije iz dosedanjih petih razredov (členi 6. do 10.) naj se poveča s tem, da so širine razredov manjše od 5 odstotkov.

4. Naj se kot osnova za porazdelitev obveznosti SR Slovenije do sklada za kreditiranje manj razvitih republik in avtonomnih pokrajin med zavezanca znotraj SR Slovenije upošteva enak kriterij, kot ga je upošteval zvezni zakon za porazdelitev te obveznosti na republike, to je ali družbeni proizvod ali narodni dohodek. Obe ti kategoriji lahko uporabljamo tudi za organizacije združenega dela.

Predlagamo, da predlagatelj pri oblikovanju predloga bolj upošteva specifičen položaj posameznih panog in v tem okviru upošteva stališča in pripombe naše skupine delegatov, ki so oblikovane na osnovi razprave o osnutku zakona o združenem delu naše občine. Hvala!

Predsednica Silva Jereb: Hvala lepa! Tovariš Franc Godina, delegat iz občine Logatec, ima besedo!

Franc Godina: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Skupini delegatov za delegiranje v Zbor občin in Zbor združenega dela sta obravnavali predlog za izdajo z osnutkom zakona o izpolnjevanju obveznosti SR Slovenije do Sklada federacije za kreditiranje gospodarsko manj razvitih republik in SAP Kosovo in predlagata, da se v prvem odstavku 13. člena črta zadnja alineja in dodajo tri nove alineje, in sicer: »— če je delež izvoza na konvertibilno področje v celotnem prihodku 40 do 60 %, se obračunska osnova zniža za 40 %; — če je delež izvoza na konvertibilno področje v celotnem prihodku 50 do 80 %, se obračunska osnova zniža za 70 % in — če je delež izvoza na konvertibilno področje v celotnem prihodku nad 80 %, je organizacija združenega dela oproščena plačevanja tega prispevka.«

Podobno je že tovariš Briški predlagal, mi pa predlagamo le konkretno razdelavo. Menimo namreč, da je za organizacijo združenega dela veliko večje tveganje pridobivanje dohodka prav v orientaciji v izvoz nad 40 % vrednosti proizvodnje, če ni v celoti ali vsaj deloma oproščena združevanja sredstev za manj razvite. Pretežni izvozniki že s samim pridobivanjem deviz omogočajo hitrejši razvoj manj razvitih.

Predsednica Silva Jereb: Hvala lepa! Dobili smo tudi pismeno sporočilo skupine delegatov iz občine Slovenska Bistrica, kjer se prav tako zavzemajo za večjo progresijo pri olajšavah v 13. členu. Pri 24. členu pa podpirajo stališče delegata Zveze sindikatov Slovenije v koordinacijski komisiji.

Pismenih prijav za razpravo ni več. Želi še kdo besedo? (Da.) Besedo ima tovariš Ciril Garafol, delegat iz občine Vrhnika!

Ciril Garafol: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Skupina delegatov za delegiranje v Zbor občin iz Skupščine občine Vrhnika daje k osnutku zakona naslednje pripombe:

1. V 13. členu osnutka zakona je potrebno predvideti olajšave za izvoznike na konvertibilno področje, vsaj v odstotku, ki ustreza razmerju med dinarsko vrednostjo vsega izvoza blaga in storitev, povečanem za izvozno stimulacijo in celotnim prihodkom zavezanca po tem zakonu, vendar le, če ta delež presega 5 % celotnega prihodka zavezanca.

2. Delegati v celoti podpiramo določila 5. do 13. člena s pripombo, da se izračun na podlagi podatkov oziroma razmerij v letih 1978, 1979 in 1980 oziroma pri vsakoletni obveznosti upošteva razmerje zadnjih treh let.

Predsednica Silva Jereb: Želi še kdo besedo? (Nihče.) Potem zaključujem razpravo in predlagam zboru, da sprejme naslednji sklep:

1. Predlog za izdajo zakona o izpolnjevanju obveznosti SR Slovenije do sklada federacije za kreditiranje gospodarsko manj razvitih republik in SAP Kosovo z osnutkom zakona se sprejme.

2. Predlog zakona pripravi Izvršni svet Skupščine SR Slovenije.

3. Pri pripravi predloga zakona naj predlagatelj upošteva pripombe, predloge in mnenja, dane v poročilih delovnih teles zбора in Skupščine, pripombe skupin delegatov in pripombe iz razprave delegatov na seji zбора.

Kdor je za predlagani sklep, naj prosim glasuje! (56 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je sklep soglasno sprejet.

Prehajamo na 10. točko dnevnega reda, to je na osnutek zakona o dodatnem prispevku solidarnosti v letih 1982 do 1985.

Osnutek zakona je predložil v obravnavo Izvršni svet in za svojega predstavnika določil tovariša Slavka Polaniča. Tovariš Polanič, želite besedo? (Ne.)

Osnutek zakona ste prejeli. Obravnavala sta ga Odbor za finance in Zakonodajno-pravna komisija, ki sta zboru predložila poročili. Želita poročevalca besedo? (Ne.)

Pričenjam razpravo. Besedo ima tovariš Ivo Bernard, delegat iz občine Ljubljana-Center.

Ivo Bernard: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Ko smo obravnavali osnutek zakona o dodatnem prispevku solidarnosti v letih 1982 do 1985, smo v naši delegaciji imeli pomisleke glede tega, ali je 0,8% stopnja primerna.

Iz podatkov, ki so navedeni v obrazložitvi, vidimo, da znašajo obveznosti za leti 1982 in 1983 873 milijonov, za leti 1984 in 1985 pa 728 milijonov. Iz obračunov na 8. strani v drugem odstavku 5. točke je razvidno, da bi 0,2% povečanje stopnje za obračun tega prispevka znašal v enem letu 383,5 milijona dinarjev; pri 0,8% stopnji pomeni to okoli milijardo in pol dinarjev sredstev. Potrebujemo pa jih 873 v letih 1982 in 1983 in nekoliko manj v letih 1984 in 1985. Zato se dejansko vprašujemo, ali je ta izračun točen oziroma ali je v obrazložitvi napaka pri obračunu 0,2% povišanja.

O drugem vprašanju, ki je načelnega značaja, smo že govorili v tej Skupščini, ko smo razpravljali o skladu za kreditiranje nerazvitih in o drugih solidarnostnih akcijah v Jugoslaviji. Zato se nam je tudi ob tej obrazložitvi zdelo

nekoliko nerazumljivo — govorim o zveznem zakonu, ki dejansko obvezuje vse ostale republike in pokrajini oziroma delovne ljudi in občane v Jugoslaviji — da prispevajo iz svojega dohodka za odpravo posledic potresa, da pa ob vsem tem ni nobene obveznosti nadziranja oziroma evidence, kaj se s temi sredstvi dejansko dogaja.

Menim, da gre ta pripomba v kontekst tudi sedanjih dogodkov v Jugoslaviji, ko vidimo različne deformacije prav zaradi nečistih in nejasnih računov, ki se pojavljajo, na primer na eni strani, koliko Jugoslavija prispeva Kosovu, na drugi strani pa očitek iz Kosova, da je izkoriščano s strani Jugoslavije.

Prav ti podatki oziroma razprave o tem, kdo od koga koliko dobi oziroma prikrievanje in stapljanje vseh teh sredstev v neke splošne mase in splošna sredstva, dejansko lahko postanejo tudi predmet sovražnih razprav o izkoriščanju in neizkoriščanju enega ali drugega dela države. Zato menim, da je pri vseh teh oblikah pomoči, ko izražamo našo solidarnost, ki jo naši delovni ljudje in občani niso nikoli odrekli nikomur, le potrebno vztrajati pri tem, da so računi čisti, programi jasni in da vsakdo ve, kaj se s temi sredstvi financira. To, kar je na 7. strani obrazložitve navedeno pod točko 3. in 4., dejansko daje delegatom vtis, da moramo vedno nekaj plačevati, obseg plačila in valorizacijo vsega tega pa določa tisti, ki sredstva prejema, ne da bi dajal podrobnejši proračun, za kaj so ta sredstva namenjena.

Predsednica Silva Jereb: Hvala lepa, tovariš Bernard. Želi še kdo besedo? (Ne.) Tovariš Polanič, boste odgovorili na zastavljena vprašanja? (Da.)

Slavko Polanič: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Prvo vprašanje se nanaša na to, ali je stopnja previsoka oziroma, da se bo iz te stopnje nabralo več sredstev, kot pa je potrebno za izpolnitev naših obveznosti do sklada za obnovo Črne gore. Dejstvo je, da so zneski, ki so navedeni za leto 1982, v višini 873 milijonov in ki se potem znižujejo do leta 1985 na 728 milijonov, nominalni zneski, brez valorizacije. Vsakoletna valorizacija teh sredstev sledi seveda po indeksu, ki ga izračunava Zvezni zavod za statistiko, ko ugotavlja, za koliko so se povečale cene za gradbene objekte in opremo. Seveda ta valorizacija v teh zneskih še ni upoštevana. Vemo pa, da so indeksi za leto 1980 že ugotovljeni, vendar šele po skupinah gradbenih objektov, ne pa ločeno za posamezne gradbene objekte ter v okviru opreme za posamezno opremo. Seveda se ti indeksi vsako leto seštevajo oziroma, če je v letu 1980 veljal indeks 30, potem bo za sredstva v letu 1981 indeks 30 % plus letošnje povečanje, za leto 1982 pa še toliko več. Zato se ta račun seveda ne izide; tu je z zajemanjem 0,8 % predvidenih nekoliko več sredstev, da se bo nabralo toliko, kot je predvidena naša skupna obveznost.

Odlok o strukturi sredstev, ki se valorizirajo, ki ga je sprejela Zvezna skupščina, je že objavljen v Uradnem listu, vendar pa v tej strukturi sredstev še manjka notranja struktura v okviru gradbenih objektov in opreme, da bi lahko še sami uporabili indekse povečanja cen gradbenim objektom in opremi za leto 1980. Ta obveznost bo zapadla v plačilo verjetno že ob koncu letošnjega leta, prav gotovo pa v začetku prihodnjega leta, in bo seveda še vprašanje, ali bo teh sredstev dovolj.

Glede kreditnega dela naše obveznosti do Črne gore, se ta za enkrat ureja posebej, ne pa s tem zakonom in je še v fazi urejevanja za leto 1981. S temelj-

nimi bankami se dogovarjamo, da bi ta kreditna sredstva posodile, da bi Slovenija lahko vplačala našo letošnjo obveznost v višini 300 milijonov dinarjev, 160 milijonov dinarjev naše kreditne obveznosti pa smo že zagotovili z uporabo sredstev iz slovenskih sredstev solidarnosti.

Predsednica Silva Jereb: Hvala lepa! Tovariš Bernard, ste zadovoljni z odgovorom? (Delno.)

Želi še kdo besedo? (Ne.) Potem predlagam naslednji sklep:

1. Osnutek zakona o dodatnem prispevku solidarnosti v letih 1982 do 1985 se sprejme.

2. Predlog zakona pripravi Izvršni svet Skupščine SR Slovenije.

3. Pri pripravi predloga zakona naj predlagatelj upošteva pripombe, predloge in mnenja, dane v poročilu Odbora za finance Zbora občin, da je potrebno proučiti zagotavljanje sredstev za izpolnjevanje kreditnih obveznosti, ter Zakonodajno-pravne komisije in pripombe iz razprave delegatov na seji zbora.

Kdor je za predlagani sklep, naj prosim glasuje! (60 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlagani sklep.

Da nas delegati Družbenopolitičnega zbora, ki so že zaključili sejo, ne bi čakali, predlagam, da se vrnemo k zaključevanju 3. točke dnevnega reda, to je na poročilo Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije o uresničevanju resolucije o družbenoekonomski politiki in razvoju SR Slovenije v letu 1981.

Prosim poročevalca medzborovske skupine, da povzame besedo. Prosila bi tovariša podpredsednika, da bi odgovoril na nekatera vprašanja.

Silvo Gorenc: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Medzborovska skupina se je sestala po končani razpravi k tej točki in na podlagi ekspezejev Izvršnega sveta in Predsedstva SR Slovenije ter izredno bogate razprave v zboru, pripravila naslednje dopolnitve k predloženim stališčem in sklepom. Zaradi lažjega spremljanja prosim delegate, da vzamejo v roke predlog stališč in sklepov.

Poglavje I. ostane nespremenjeno.

V II. poglavju predlagamo, da se na koncu drugega odstavka doda besedilo: »ter sproti obravnavala dosežene učinke sprejetih ukrepov«, tako da bi se ta odstavek v celoti glasil: »Skupščina SR Slovenije bo v skladu z odgovornostjo za določanje in uresničevanje politike v svojih zborih, zlasti v Zboru združenega dela, spremljala uresničevanje posameznih razvojnih nalog in ciljev ekonomske politike ter sproti obravnavala dosežene učinke sprejetih ukrepov.«

Tudi drugo dopolnilo je na 2. strani, in sicer predlagamo za drugo alineo nov odstavek, ki se glasi: »Izvršni svet naj poroča Skupščini o učinkih sprejetih in o uveljavljanju dodatnih ukrepov, zlasti še o: preusmerjanju denarnih sredstev SR Slovenije, deponiranih pri Narodni banki Slovenije, v namensko kreditiranje proizvodnje za izvoz in za izvozne stimulacije; ukrepih poslovnih bank glede prednostnega kreditiranja izvoza; možnostih obsega vračanja zapadlih kreditov organizacij združenega dela, ki izvažajo na konvertibilna področja; akcijah in rezultatih usmerjenega združevanja sredstev za nove izvozno-proizvodne programe ter o ustvarjenih pogojih za razpolaganje s povečanim deviznim prilivom, zlasti glede možnosti uvoza opreme za proizvodnjo za izvoz

za tiste organizacije združenega dela, ki bodo presegle svoje letošnje izvozne načrte.«

Za naslednjo alineo, ki se začne z besedilom, »Ljubljanska banka — Združena banka Ljubljana...«, predlagamo naslednje dopolnilo, ki naj se glasi: »Izvršni svet naj spremlja učinke predlaganega zakona o začasni prepovedi razpolaganja z delom družbenih sredstev za gradnjo in nakup določenih objektov in opreme v letu 1981 ter sproti poroča o posledicah tega ukrepa«.

Izvršni svet naj poroča o medrepubliškem dogovarjanju in ukrepih investiranja v gospodarsko manj razvitih republikah in pokrajini Kosovo, zlasti med OZD glede dinamike združevanja sredstev in o nosilcih izpolnjevanja letnih obveznosti ter usmerjanja tako ustvarjenega dohodka. Poroča naj tudi o rezultatih dogovarjanja pri odpravljanju motenj v preskrbi s surovinami in v blagovnih tokovih na jugoslovanskem trgu.«

Naslednje dopolnilo predlagamo v peti alinei na isti strani, in sicer, da se v nadaljevanju te alinee, ki se konča z besedama: »občinske skupščine«, besedilo nadaljuje z: »Republiški sklad skupnih rezerv naj na podlagi devetmesečnih podatkov pripravi in uskladi bilančne načrte in vire sredstev skladov za leto 1982«.

Naslednje dopolnilo se nanaša na šesto alineo na isti strani. Predlagamo, da se med subjekte, ki so naštetih v oklepaju, doda tudi »trgovina«. Tako bi se celotno besedilo v oklepaju glasilo: »(elektroindustrija, računalništvo, avtomobilska industrija, strojogradnja, klavništvo, predelovalna industrija, trgovina ipd.)«.

Na 3. strani predlagamo, da se na koncu prvega odstavka, ki se konča z besedilom »samoupravno urejanje«, doda vejica in nadaljuje z besedilom: »ter kritično oceni vse zahteve po povišanju cen z vidika njihovih nosilcev in ekonomske upravičenosti«.

Naslednje dopolnilo se nanaša na tretji odstavek na 3. strani, ki se začne z besedilom: »Skupaj z Izvršnim svetom Skupščine SR Slovenije naj predlaga...« Predlagamo, da se na koncu tega odstavka doda naslednje besedilo: »Pri tem je potrebno zagotavljati takšno politiko dajanja denarja v obtok, ki bo zagotavljala potrebne količine denarja za nemoteno reprodukcijo, vendar brez inflacijskih vplivov. To še zlasti velja za zmanjševanje vpliva selektivnih kreditov in uveljavljanje odgovornosti poslovnih bank in organizacij združenega dela za likvidnost.«

Naslednja pripomba se nanaša na drugo alineo na 3. strani. Predlagamo, da se začetek te alinee, ki se glasi: »Republiški komite za delo in Republiški komite za zdravstveno in socialno varstvo«, nadomesti z: »Izvršni svet Skupščine SR Slovenije...«.

Za drugo alineo na 3. strani, ki se konča z besedilom: »tudi k večji produktivnosti dela,« predlagamo novo alineo z naslednjim besedilom: »Vztrajati je potrebno, da bo obseg skupne porabe nižji od rasti dohodka. Zato je potrebno, da samoupravne interesne skupnosti glede na priliv sredstev sproti preverjajo višino prispevne stopnje oziroma vračajo presežke uporabnikom. Hkrati naj samoupravne interesne skupnosti družbenih dejavnosti za območje republike uskladijo normative in standarde z zaostrenimi pogoji gospodarjenja.«

Naslednje dopolnilo se nanaša na četrto alineo na tej strani. Predlagamo, da se v prvem stavku za besedilom: »o uresničevanju sprejete politike«, doda še besedilo: »delitev sredstev za osebne dohodke na podlagi dogovora o skupnih osnovah za oblikovanje in delitev sredstev za osebne dohodke in o spoštova-

nju«. Ostalo besedilo ostane nespremenjeno. S tem vrinjenim besedilom dopolnjujemo to alineo.

Za to alineo predlagamo novo alineo, ki naj se glasi: »Izvršni svet naj ob pripravi letnega poročila o uresničevanju resolucije o družbenoekonomski politiki v letu 1981 in ob pripravi resolucije v letu 1982 poroča tudi o uresničevanju nalog in ciljev glede skladnejšega regionalnega razvoja, opredeljenega v dogovoru o temeljih družbenega plana Socialistične republike Slovenije.«

S tem so dopolnila za poglavje II. izčrpana.

K poglavju III. ne predlagamo dopolnil.

V poglavju IV. predlagamo, da se na koncu tretjega stavka drugega odstavka tega poglavja črta besedilo: »in strokovnimi službami« in nadomesti z novim stavkom, ki se glasi: »Strokovne službe morajo s svojim delom zagotavljati ustrezne podlage za tako delovanje.« Ostalo besedilo tega odstavka ostane nespremenjeno.

V poglavju V. predlagamo, da se prvi odstavek nadomesti z naslednjim besedilom: »Skupščina SR Slovenije sprejema poročilo Izvršnega sveta ter ugotovitve, ocene in ukrepe, opredeljene v poročilu ter ekspoziju predsednika Izvršnega sveta zlasti glede spodbujanja produktivnosti dela, obvladovanja vseh oblik porabe, dodatnih ukrepov za pospeševanje izvoza, zlasti na konvertibilna področja, omejevanja investicij, pospeševanja proizvodnje na tistih področjih oziroma panogah, ki omogočajo večjo gospodarsko rast in večji izvoz.

Skupščina SR Slovenije podpira usmeritev Izvršnega sveta, da je potrebno še dodatno proučiti in dodelati ukrepe za večji devizni priliv (proučitev stopenj amortizacije, hitrejša plačljivost naših terjatev v tujini, skupni nastop organizacij združenega dela na tujem trgu, in podobno).

Skupščina SR Slovenije sprejema usmeritev Izvršnega sveta, da je nujno potrebno doseči po samoupravni poti koncentracijo družbene akumulacije za nekatere projekte, ki so v skladu s skupno opredeljenimi nalogami srednje-ročnega plana.«

In končno predlagamo na koncu tega poglavja še zadnji odstavek, ki naj se glasi: »Skupščina SR Slovenije bo ob obravnavi poročil ter konkretnih učinkov ukrepov, zahtevanih na podlagi teh stališč in sklepov, upoštevala usmeritve Predsedstva SR Slovenije.«

Poleg tega medzborovska skupina predlaga, da ne bi vnašali nekatere, sicer utemeljene pripombe delegatov, ker so te vsebovane v ekspoziju predsednika Izvršnega sveta. S tem, ko predlagamo, da sprejmemo ekspeze, smo tudi avtomatično vključili tiste pripombe, ki so skladne z navedbami v ekspoziju Izvršnega sveta.

Dalje predlagamo, da naj Izvršni svet pri svojem nadaljnjem delu upošteva tudi nekatere predloge, ki so bili dani v današnji razpravi v zvezi s stabilizacijskimi ukrepi in opravljanjem nalog, ki smo jih danes sprejeli.

Tovarišica predsednica! V imenu medzborovske skupine predlagam, da tako dopolnjeno besedilo sprejmete na današnji seji.

Predsednica Silva Jereb: Besedo ima tovariš Vladimir Klemenčič, podpredsednik Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije!

Vladimir Klemenčič: Tovarišice in tovariši! Na kratko bom dal naše mnenje k pobudam, ki so bile dane v razpravi glede poročila Izvršnega sveta o uresničevanju plana v letošnjem letu.

Zastavljeno je bilo vprašanje hitrejšega razvoja manj razvitih in obmejnih območij v SR Sloveniji. Glede samoupravne interesne skupnosti materialne proizvodnje smo pred kratkim imeli z njimi drug krog razgovorov, da bi nadaljevale tudi v novem srednjeročnem planu z ukrepi, ki bi pomenili podporo hitrejšemu gospodarskemu razvoju teh območij. Rezultati so sedaj boljši, kot pa so bili predlogi, ki so jih te skupnosti predlagale na začetku razprav v začetku tega leta. Tako so že dogovorjene konkretne aktivnosti v stanovanjski skupnosti. Na področju elektrogospodarstva naj bi organizacije, ki skrbijo za distribucijo, zagotovile, da se bo ta mreža širila še posebej v skladu s potrebami manj razvitih in obmejnih območij. Predvidene so tudi investicije in ukrepi na področju gospodarstva. Dosegli smo tudi, da se bodo v okviru cestnih skupnosti zagotovila določena sredstva kot soudeležba pri izgradnji lokalnih cest na teh območjih. V osnovi je soglasje doseženo tudi s skupnostjo PTT, čeprav so še nekatera odprta vprašanja, vendar menim, da jih bomo lahko prebrodili.

Podatki, ki jih imamo glede investicij na manj razvita in obmejna območja kažejo, da v letošnjem letu še ni opazen trend zmanjševanja teh izplačil, v primerjavi s podatki za Slovenijo kot celoto. Vsa gibanja na teh območjih bomo spremljali in če bi se ugotovilo, da prihaja do odstopanj od politike, začrtane v planu, bomo v jesenskih mesecih predložili Skupščini podrobnejše podatke o tem in tudi predlagali ukrepe.

Drugo vprašanje se nanaša na problematiko raznih dovoljenj za uvoz opreme. Mnenja sem, da širši komentar ni potreben. Osnovni problem je v tem, da nimamo konvertibilnih deviz za realizacijo uvoza. Ta potrdila in vsi postopki bi bili verjetno veliko krajši, če ne bi bilo osnovnega problema, namreč, da nam zmanjkuje deviz.

Tretje vprašanje je, da naj bi dali prikaz obremenitev osebnih dohodkov po republikah. Sprejemamo ta predlog in bomo analizo o prispevkih, ki se plačujejo za družbene dejavnosti, ki bo predložena septembra, dopolnili še s prikazom obremenitev, ki se nanašajo na prispevke za družbene dejavnosti, kot tudi druge obveznosti iz osebnih dohodkov, in jih prikazali tudi v primerjavi z drugimi republikami.

Naslednje vprašanje se je nanašalo na zagotavljanje nafte v Lendavi in na to, da v analizi ni govor o Ina-Nafti Lendava. Kar zadeva zagotavljanje nafte je stvar v naslednjem.

Slovenija je edina republika, poleg Vojvodine in Hrvaške, ki je zagotovila devize za uvoz nafte za pokritje naših potreb. Tako je Ljubljanska banka obveznosti do Ine v Zagrebu izpolnila. Vemo pa, da je Ina-Nafta Lendava organizacijsko vezana na Ino v Zagrebu in da imajo v tem okviru tudi interno banko. Nekatero posle v zvezi s tem financira tudi Gospodarska banka Zagreb, med drugim tudi potrebna dinarska sredstva za uvoz nafte. Gospodarska banka Zagreb je sporočila Ina-Nafti Lendava, da zaradi likvidnostnih težav ne more več zagotavljati dinarskih sredstev za kreditiranje uvoza nafte. Kmalu zatem je to sporočila tudi rafinerijam v Sisku in na Reki. Tako je vsem rafinerijam v okviru Ine Zagreb sporočila, da ni sposobna zagotavljati dinarskih sredstev za to kreditiranje. Tako je sedaj proizvodnja v Lendavi dejansko na tisti ravni, kolikor jim zagotavlja nafto po sporazumu Nafta plin Zagreb iz domačih virov.

Še ena dodatna težava se je pojavila zaradi plačilno-bilančnih težav v letošnjem letu. V planu smo se dogovorili, da bomo zmanjšali uvoz nafte,

zato je za 11 % zmanjšana predelava nafte v vseh rafinerijah, kar velja tudi za Ina-Nafto Lendava.

Imeli smo že razgovore s predstavniki Izvršnega sveta in Gospodarske banke Zagreb, da bi to situacijo prebrodili. Menimo, da dejansko ne bi bilo prav, da ob takem skupnem sistemu Ljubljanska banka vskoči in rešuje ta problem, če je to sicer vprašanje, ki se je doslej reševalo v okviru Ina-Nafte Zagreb in Gospodarske banke Zagreb. Vemo pa, da imajo v Ina-Nafti Lendava resne probleme, tako v tekočem poslovanju, kakor tudi glede tega, da moramo še opredeliti naše stališče do nadaljnega razvoja te organizacije. V zvezi s tem in v sodelovanju z njimi pripravljamo programe in mislim, da bomo v zgodnji jeseni lahko prišli s predlogi, kako prebroditi to situacijo.

Naslednje vprašanje se je nanašalo na organiziranost elektrogospodarstva. Tu bi lahko povedal le to, da bomo vzporedno z zaključkom razprave o predlogu zakona o energetskem gospodarstvu dali tudi predlog za organiziranost elektrogospodarstva. Tako bo ob sprejemu zakona tudi jasno, kakšna naj bi bila ta organiziranost.

Glede predloga delegata iz občine Krško pa menim, da bo nujno, da se sestanemo s predstavniki te organizacije in skupaj z organizacijami, ki jih oskrbujejo z lesno surovino, ugotovimo, kako v večji meri zagotavljati oskrbo iz domačih virov, ker gre tu očitno za proizvodnjo, ki je nujno potrebna.

Kar zadeva predlog, da bi v Izvršnem svetu izoblikovali neke sistemske osnove za trajne dohodkovne povezave v reprodukcijskih verigah, mislim, da je ta pobuda koristna in da jo kaže podpreti. Ne vem pa, če je Izvršni svet pravi nosilec te naloge. Verjetno bi za to morali zadolžiti druge organizacije in telesa, ki jih imamo na republiški ravni in v pristojnost katerih bi sodila ta naloga.

Kar zadeva klavnico v Sečovljah, bi vas rad obvestil, da je bil prejšnji četrtek sestanek predstavnikov izvršnih svetov iz obalnega področja s predstavniki SOZD Timav in še nekaterimi drugimi, kjer so se dogovorili za dopolnitev sporazuma o usklajevanju mesne predelovalne industrije na Primorskem. Po tem dogovoru bi klavnica v Sečovljah delovala za lokalne potrebe, z določeno delitvijo dela s klavnico v Novi Gorici, kjer bi bila tudi zmrzovalnica za potrebe celotne regije, medtem ko bi klavnica v Sečovljah pokrivala lokalne potrebe in izvozne potrebe širšega območja, vključno tudi z delom hrvaške Istre. Pri tem so ti, ki so ta dogovor sprejeli, v sodelovanju tudi z odgovornim članom republiškega izvršnega sveta upoštevali, da so tudi druga območja združevala sredstva za prenovo te klavnice, tako da glede klavnice v Sečovljah verjetno ni več odprtega problema.

Za konec bi rekel samo še to, da se strinjam s poudarki iz razprave; o tem je govoril tovariš iz Celja in še nekateri drugi, da bi se morali izogibati metodi, da dajemo besedila zakonov šele na klop, ker je tako dejansko težje voditi razpravo o njih. Temu smo se skušali do neke mere izogniti s tem, da smo imeli s predsedniki občinskih skupščin in izvršnih svetov dvakrat sestanek v tem mesecu in jih zaprosili, da začnejo razpravo o teh ukrepih v svojih okoljih. Ne glede na to pa to opozorilo sprejemamo.

Prav tako mislim, da so poudarki v razpravi na vašem zboru, s katerimi ste poudarili pomen zaostrovanja odgovornosti v vseh okoljih in v vseh sredinah, gotovo edini pogoj, da odpravimo sedanje gospodarske težave.

Predsednica Silva Jereb: Hvala lepa, tovariš podpredsednik! Želi ob teh obrazložitvah kdo besedo? (Nihče.)

Potem prehajamo na glasovanje o predlogu stališč in sklepov, ki zlasti v svojem drugem delu gotovo nimajo primere v naši dosedanji delegatski praksi. Tako konkretno se do sedaj skupščinski zbori niso še nikoli obračali na posamezne subjekte, kar gotovo pomeni izpolnjevanje enega od pogojev, o katerem je pravkar govoril tudi tovariš Klemenčič, namreč, uresničevanje odgovornosti za sprejete obveznosti in naloge.

Kdor je torej za tako dopolnjena stališča in sklepe zborov, kot jih je obrazložil tovariš Silvo Gorenc, naj prosim glasuje! (61 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Tudi ne.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel stališča in sklepe.

Prehajamo na 11. točko dnevnega reda, to je na predlog zakona o dopolnitvi zakona o skladih skupnih rezerv.

Predlog zakona je Skupščini predložil v obravnavo Izvršni svet, njegov predstavnik je tovariš Slavko Polanič. Želite besedo, tovariš Polanič? (Ne.)

Predlog zakona ste prejeli. Z dopisom z dne 21. 7. 1981 ste prejeli tudi amandma skupine delegatov iz občine Koper k 17. členu. danes na klop pa mnenje Izvršnega sveta.

Predlog zakona sta obravnavala Odbor za finance in Zakonodajno-pravna komisija, ki sta zboru predložila pismeni poročili, Odbor za finance pa danes na klop še dodatno poročilo. Želita poročevalca besedo? (Da.) Prosim, besedo ima predsednik Zakonodajno-pravne komisije tovariš Milan Gaspari.

Milan Gaspari: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Samo nekaj besed glede amandmaja občine Koper. Naša komisija nasprotuje temu amandmaju, kot tudi druga delovna telesa in Izvršni svet iz razloga, ker bi z upoštevanjem tega amandmaja osnovno zakonsko pravilo, to je, da se iz sredstev rezerv ne investira v osnovna sredstva organizacij združenega dela, razen izjemoma — dodatno izjemo pa danes sprejemamo — ta izjema pravzaprav v praksi spremenila v pravilo in bi bil s tem izničen celoten namen zakona. Zato predlagamo, da amandmaja ne sprejmete.

Predsednica Silva Jereb: Hvala, tovariš predsednik! Pričenjam razpravo. Pismenih prijav za razpravo ni. Želi kdo besedo? (Ne.) Če ne, potem zaključujem razpravo in prehajamo na glasovanje.

Najprej bomo glasovali o amandmaju skupine delegatov iz občine Koper k 17. a členu. Slišali ste mnenje predsednika Zakonodajno-pravne komisije. Naš odbor za finance se je opredelil enako kot Zakonodajno-pravna komisija in Izvršni svet. Tovarišica Kozlovič, ali vztrajate pri amandmaju? (Ne.) Ga umikate? (Da.) Dobro, potem o njem ne bomo glasovali.

Glasovati moramo še o predlogu zakona v celoti. Kdor je za predlog zakona, naj prosim glasuje! (56 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlog zakona soglasno sprejet.

Prehajamo na 12. točko dnevnega reda, to je na predlog zakona o spremembi zakona o samoupravnih sodiščih.

Predlog zakona je predložil Izvršni svet. Njegov predstavnik je tovariš Miha Wohinz, republiški svetovalec v Izvršnem svetu. Tovariš Wohinz, želite besedo? (Da.)

M i h a W o h i n z : Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Zelo kratek bom. Če dovolite, bom hkrati podal uvodno obrazložitev tudi za zakon o prekrških, ki ga obravnavamo pri naslednji točki dnevnega reda.

K osnutku zakona o spremembi zakona o samoupravnih sodiščih na prejšnji seji ni bilo pripomb, zato temeljno besedilo zakona ostaja enako kot v osnutku. Upoštevali smo le pripombo Zakonodajno-pravne komisije, ki je ocenila, da je 4. odstavek 49. člena zakona odveč in smo ga črtali.

S sprejemom tega zakona bomo zadostili odločbi Ustavnega sodišča Jugoslavije, s katero je le-to ocenilo, da dosedanje besedilo 3. odstavka 49. člena zakona o samoupravnih sodiščih ni v skladu z zveznim zakonom. Vendar pa z novim besedilom tega člena stranke še vedno napotujemo na postopek pred poravnalnim svetom, kadar so za to dani pogoji, čeprav to ni več obvezno, ampak odvisno od volje strank. Menimo, da je taka dikcija pravilna in da bo tudi v bodoče pripomogla k podružbljanju sodstva, kar je glavni smisel celotnega zakona o samoupravnih sodiščih.

Naslednji zakon je zakon o spremembi zakona o prekrških. Tudi k temu osnutku zakona ni bilo nobenih pripomb, zato je besedilo predloga zakona enako kot v osnutku. S sprejemom tega zakona bo zapolnjena pravna praznina, ki je nastala z uveljavitvijo zakona o temeljnih varnosti cestnega prometa, ki je stopil v veljavo 1. maja letos. Ta zakon namreč ni več vseboval pooblastila na podlagi katerega lahko pooblaščne uradne osebe izterjajo denarno kazen takoj na mestu prekrška. S predlaganim zakonom dajemo uradnim osebam tudi izrecno pooblastilo za izterjanje denarnih kazni na mestu za vse prekrške, ne glede na to, ali so določeni v zveznem, republiškem ali občinskem predpisu. Praktično to pomeni, če boste zakon danes sprejeli, da bodo miličniki 8. avgusta, če bo zakon 1. avgusta objavljen, storilce prometnih prekrškov lahko kaznovali v skladu z zakonom, na samem mestu prekrška.

Glede na to v imenu Izvršnega sveta predlagam, da oba zakonska predloga sprejmete!

Predsednica Silva Jereb: Hvala lepa! Predlog zakona ste prejeli, prav tako mnenje Izvršnega sveta. Obravnavali so ga Odbor za družbenopolitični in komunalni sistem, Komisija za pravosodje in Zakonodajno-pravna komisija, ki so zboru predložili poročila. Želijo poročevalci besedo? (Ne.)

Želi kdo besedo? (Ne.) Pismenih prijav za razpravo ni.

Potem zaključujem razpravo in dajem na glasovanje predlog zakona. Kdor je za, naj prosim glasuje! (50 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlog zakona soglasno sprejet.

Prehajamo na 13. točko dnevnega reda, to je na predlog zakona o spremembi zakona o prekrških.

Tudi ta predlog zakona je predložil Izvršni svet, njegov predstavnik je tovariš Miha Wohinz, ki je uvodno obrazložitev že dal pri prejšnji točki dnevnega reda.

Predlog zakona ste prejeli. Obravnavala sta ga Odbor za družbenopolitični in komunalni sistem in Zakonodajno-pravna komisija, ki sta zboru poročala. Želijo poročevalci besedo? (Ne.)

Danes obravnava ta akt tudi Družbenopolitični zbor v skladu z 72. členom poslovnika Skupščine tako, da daje pristojnima zboroma svoja stališča. Obljubili so, da jih bomo dobili na klop.

Pismenih prijav za razpravo ni. Želi kdo besedo? (Ne.) Potem prosim, da glasujete. Kdor je za predlog zakona, naj prosim glasuje! (44 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlog zakona.

Prehajamo na 14. točko dnevnega reda, to je na osnutek dopolnitev resolucije o politiki uresničevanja družbenega plana Jugoslavije za obdobje od leta 1981 do leta 1985 v letu 1981.

Osnutek dopolnitev resolucije je Skupščini predložil v soglasje Zbor republik in pokrajin Skupščine SFRJ. Predstavnik naše delegacije v tem zboru je tovariš Marjan Markovič, predstavnik Izvršnega sveta pa tovariša Ciril Habe in Andrej Briški. Želi kdo besedo? (Ne.)

Osnutek dopolnitev ste dobili. Danes na klop ste dobili tudi mnenje Izvršnega sveta in predlog sklepa, ki naj bi ga po razpravi sprejel naš zbor.

Osnutek dopolnitev zvezne resolucije so obravnavali Odbor za družbeno-ekonomske odnose in razvoj, Odbor za finance in Zakonodajno-pravna komisija. Vsi so zboru poročali. Poročevalci, želite besedo? (Ne.)

Pričenjam razpravo. Pismenih prijav za razpravo ni. Želi kdo besedo? (Nihče.)

Potem zaključujem razpravo in dajem na glasovanje predlog sklepa. Kdo je za predlagani sklep, naj prosim glasuje! (50 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlagani sklep.

Prehajamo na 15. točko dnevnega reda, to je na predlog zakona o ratifikaciji sporazuma o garanciji med SFR Jugoslavijo in Mednarodno banko za obnovo in razvoj (YU-1951).

Predlog zakona je Skupščini predložil v soglasje Zbor republik in pokrajin Skupščine SFRJ. Predstavnik naše delegacije je tovariš Marjan Markovič, predstavnik Izvršnega sveta pa tovariš Slavko Polanič. Želita besedo? (Ne.)

Predlog zakona ste dobili. Dobili ste tudi mnenje Izvršnega sveta in predlog odloka o soglasju k predlogu zakona, ki naj bi ga po razpravi sprejel zbor.

Predlog zakona so obravnavali Odbor za finance, Komisija za mednarodne odnose in Zakonodajno-pravna komisija, ki so zboru pismeno poročali. Želijo poročevalci besedo? (Ne.)

Pričenjam razpravo. Besedo ima tovariš Ivo Bernard, delegat iz občine Ljubljana-Center.

Ivo Bernard: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Že na prejšnji seji, ko smo obravnavali paket soglasij k tujim kreditom, je naša delegacija zavzela stališče, da je delegatom dejansko onemogočeno raz-

pravljati in ocenjevati posledice najemanja teh kreditov glede na našo stopnjo zadolženosti v tujini.

Včeraj sem mimogrede slišal po televiziji, da imajo naše banke prek 18 milijard dolarjev zadolžitev v tujini. Pred nekaj meseci pa so tovariši iz federacije zelo vehementno zastopali stališče, da še nismo toliko zadolženi, da bi bili ogroženi. Ta situacija pa se je v nekaj mesecih bistveno spremenila. Zvezni sekretar za finance je pred kratkim govoril o že alarmantnih razsežnostih, čeprav guverner Narodne banke potuje ob tem v Afriko po nove kredite. Vse to daje človeku misliti, kako daleč smo se pogreznili v zadolžitve; jaz vem za podatek okoli 18 milijard. Ob povprečni obrestni stopnji okoli 15 % lahko izračunamo, da bomo nekaj milijard letno plačevali samo anuitet. Sprašujemo se, ali bo naše gospodarstvo to preneslo. Zaradi tega smo ostali na stališču, da mora biti v vseh primerih, ko prihaja do najemanja novih kreditov in ko moramo delegati dajati soglasje k novim kreditom, ob predlogu za dajanje soglasja tudi navedeno, kam smo prišli s krediti in kaj to dejansko pomeni. Brez tega osnovnega podatka delegati dejansko ne moremo odločati.

Zato ponavljam našo zahtevo, da morajo vsi organi, tudi zvezni, ki nam pošiljajo v soglasje takšne kredite, predložiti tudi obračun, kje smo dejansko s krediti in kako daleč smo zadolženi. Brez tega ne moremo odločati.

Predsednica Silva Jereb: Hvala lepa! O tem je potekala razprava tudi v našem Odboru za finance. Besedo ima tovariš Danilo Sbrizaj, delegat iz občine Ljubljana-Šiška.

Danilo Sbrizaj: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Imamo enako mnenje kot tovariš Bernard. K temu pa bi dodal še to.

V takšnih gradivih naj bo v bodoče bolj točno pojasnjeno, za kakšen projekt bo posojilo uporabljeno. V tem primeru je naveden projekt Morava II. Verjetno gre za melioracijo, čeprav ne vem nič natančnega. Včasih je dejansko potrebno ugibati za kaj gre. Šele takrat, ko vidiš katera banka bo dala posojilo, veš, za katero pokrajino oziroma republiko gre. Zato predlagam, da dopolnimo predlog tako, da naj bo v zakonu obrazloženo, ali smo sploh še kreditno sposobni in naj se natančno navede, za kakšne projekte gre.

Predsednica Silva Jereb: Tovariš Polanič, boste odgovorili na ta vprašanja? (Da.)

Slavko Polanič: Tovarišice in tovariši! V celoti se strinjam z zahtevo delegatov iz Ljubljane-Center in Šiška, ki zahtevata po pooblastilu svoje delegacije, da naj dobimo obračun vseh zadolžitev naše države v tujini.

Realizacija tega posojila v višini 87 milijonov dolarjev izhaja namreč še iz dogovora o zadolževanju republik in pokrajin v prejšnjem srednjeročnem obdobju, to je od leta 1976 do leta 1980, in prav zato je Izvršni svet predlagal Skupščini, da da soglasje k temu predlogu zakona. Nov dogovor o zadolževanju republik in pokrajin v tujini za to tekoče srednjeročno obdobje pa je šele v fazi nastajanja oziroma točneje povedano, usklajevanja.

Predsednica Silva Jereb: Hvala! Besedo ima tovariš Marjan Markovič, delegat v Zboru republik in pokrajin!

Marjan Markovič: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Verjetno ne bom mogel dati celovitega odgovora na vprašanje, ki ga je postavil delegat iz občine Ljubljana-Šiška, želim pa povedati naslednje.

Že iz samega besedila zakona je razvidno, da gre za zakon o garanciji, ki jo daje federacija na posojilno pogodbo. Iz besedila spremljajoče pogodbe pa je tudi razvidno, kdo je plačnik tega dolga. Posojilojemalec je Invest banka, Beograd, ki je dolžna zagotoviti tudi sredstva za vračilo tega kredita.

S tem v zvezi bi rad povedal naslednje. Po zakonu o sklepanju in izvrševanju mednarodnih pogodb, ki ga je Zbor republik in pokrajin sprejel leta 1979, je bila sprejeta izrecna obveznost, da Zvezni izvršni svet, preden sklene pogodbo o garanciji oziroma preden sploh lahko naš pogodbenik stopi v odnos s katerokoli mednarodno banko oziroma inštitucijo, pri kateri se federacija pojavlja kot garant, mora predložiti osnovne značilnosti pogodbe s podatki o načinu črpanja sredstev, o namenu kredita, itd. Šele na podlagi takega soglasja dobi določen pogodbenik možnost, da tako pogodbo tudi sklene.

Akt, ki je pred nami, pa je akt o ratifikaciji, s katerim v skladu s tem zakonom federacija sprejema garancijo. Zato se globoko strinjam z osnovno idejo delegata, da je prav — ob prvi priložnosti bomo to tudi kategorično zahtevali v Zboru republik in pokrajin — da Zvezni izvršni svet, če že garancije daje, predloži tudi celovit pregled vseh teh zadolžitvev in obveznosti.

Glede na fazo, v kateri se obravnavani zakon nahaja, pa predlagam, da delegati podprejo zakonski predlog.

Predsednica Silva Jereb: Hvala lepa! Želi še kdo besedo? (Ne.) Potem zaključujem razpravo in dajem na glasovanje predlog odloka o soglasju k predlogu zakona.

Kdor je za, naj prosim glasuje! (57 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlog odloka.

Prehajamo na 16. točko dnevnega reda, to je na predlog dogovora o valorizaciji katastrskega dohodka.

Predlog dogovora je Skupščini predložil Izvršni svet, njegov predstavnik pa je tovariš Franc Škufca. Želite morda besedo? (Da.)

Franc Škufca: Tovarišice in tovariši! V uvodni obrazložitvi k predlogu dogovora želim dati nekatere odgovore na vprašanja, ki so bila zastavljena v odborih za finance posameznih zborov.

Republike in avtonomni pokrajini so ob koncu leta 1977 sklenili dogovor o temeljnih kriterijih za ugotavljanje katastrskega dohodka, po katerih se na novo ugotavlja višina katastrskega dohodka, ki se je pričel uporabljati od 1. januarja 1978 leta.

Glede na porast cen kmetijskih izdelkov, je bil pripravljen predlog dogovora republik in avtonomnih pokrajin o valorizaciji katastrskega dohodka, s katerim se ugotovljena višina katastrskega dohodka iz leta 1978 valorizira v skladu z rastjo cen kmetijskih in gozdarskih izdelkov, reprodukcijskega materiala in storitev v kmetijstvu.

Sedanji katastrski dohodek se praviloma valorizira z uporabo valorizacijskega količnika, ugotovljenega za vsako katastrsko kulturo v katastrskem okraju. V primeru, če so se cene kmetijskih in gozdarskih izdelkov, reproduk-

cijskega materiala in storitev spremenile v približno enakem razmerju, se lahko valorizacija katastrskega dohodka izvede z uporabo enotnega valorizacijskega količnika za vse katastrske kulture v katastrskem okolju. Predlog dogovora torej določa minimalne enotne kriterije za valorizacijo katastrskega dohodka in najdaljšo dobo, v kateri mora biti izvedena valorizacija katastrskega dohodka, to je štiri leta. Republikam in avtonomnim pokrajinama zato ne preprečuje, da določijo metodologijo, ki ustreza njihovim posebnostim, kakor tudi da se pogosteje izvede valorizacija katastrskega dohodka.

Izvršni svet Skupščine SR Slovenije predlaga, da Skupščina sprejme predlagani dogovor, ker meni, da je valorizacija katastrskega dohodka nujna tudi zaradi ugotovitve realnejše višine dohodkov občanov iz kmetijskih dejavnosti, nadalje, zaradi ugotovitve realnejše višine dohodkov iz kmetijstva po republikah in pokrajinah ter posrednega vpliva na višino družbenega produkta po republikah in pokrajinah ter zaradi ugotovitve realnejšega dohodka občanov, ki imajo dohodke iz kmetijstva in so deležni raznih ugodnosti po kraju njihove zaposlitve.

V času priprave predloga dogovora so bili pripravljene tudi preizkusni izračuni valorizacijskih količnikov, s katerim naj bi se valoriziral ugotovljeni katastrski dohodek. Ugotovljeni so bili naslednji valorizacijski količniki: za njive 1,9 do 2,1; za sadovnjake 2,6 do 2,7; za vinograde 1,1; za travnike 1,8 in za pašnike 1,6.

Jasno je, da se morajo, podobno kot leta 1978, ko se je na novo ugotovil katastrski dohodek glede na valorizacijo katastrskega dohodka, ustrezno prilagoditi tudi davčne stopnje. V SR Sloveniji se vzdrževanje zemljiškega katastra opravlja z računalniško obdelavo, zato stroški vzpostavitve novih cenilnih lestvic in izpisa ne bodo predstavljali večje finančne obremenitve. Prav tako bo mogoče valorizacijo izvesti v razmeroma kratkem času. Po oceni republiške geodetske uprave bodo stroški valorizacije katastrskega dohodka največ do 500 000 din. Stroški izvedbe valorizacije katastrskega dohodka bodo torej največ 5,8 % od skupno pobranega davka.

Davek iz dohodka od kmetijstva, ki se odmerja na podlagi katastrskega dohodka, to so predvsem negozdne površine, je znašal v 1978. letu 86,4 milijonov din in je predstavljal v povprečju 1,6 % skupnih prihodkov občinskih proračunov. V večini občin predstavlja ta vir proračuna od 1 % do 5 % prihodkov občinskega proračuna, v petih občinah pa je njegov delež v skupnih prihodkih od 5 do 10 %; to so občine Črnomelj, Lenart, Lendava — ki ima najvišji odstotek 10,6 % — Ljutomer in Ormož.

Glede na navedeno Izvršni svet predlaga, da Skupščina SR Slovenije da soglasje in pristopi k sklenitvi dogovora o valorizaciji katastrskega dohodka ter pooblasti tovariša Antona Slapernika, člana Izvršnega sveta, da ga v imenu Skupščine SR Slovenije tudi podpiše.

Predsednica Silva Jereb: Hvala lepa! Predlog dogovora ste prejeli. Prejeli ste tudi predlog odloka o soglasju in o pristopu k sklenitvi dogovora.

Predlog dogovora sta obravnavala Odbor za finance in Zakonodajno-pravna komisija, ki sta zboru poročala. Želita poročevalca besedo? (Ne.)

Pričenjam razpravo. Pismenih prijav za razpravo ni. Želi kdo besedo? (Ne.)

Ker ne želi nihče razpravljati, zaključujem razpravo in dajem na glasovanje predlog odloka o soglasju in o pristopu k sklenitvi dogovora o valoriza-

ciji katastrskega dohodka. Kdor je za, naj prosim glasuje! (55 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da smo predlog odloka soglasno sprejeli.

Ker je zbor sprejel predlog odloka, predlagam še naslednji sklep:

Zbor občin Skupščine SR Slovenije pooblašča tovariša Antona Slapernika, člana Izvršnega sveta in republiškega sekretarja za finance, da v imenu Skupščine SR Slovenije podpiše dogovor o valorizaciji katastrskega dohodka.

Kdor je za predlagani sklep, naj prosim glasuje! (54 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (En delegat.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor z večino glasov sprejel predlagani sklep.

Preden preidemo na volitve in imenovanja bi po dogovoru s predsednikom Zbora združenega dela in našo medzborovsko skupino delegatov predlagala še naslednji delovni sklep, ki se nanaša na 3. točko dnevnega reda. V drugem poglavju sklepa smo, kot veste, zadolžili vrsto subjektov za pripravo poročil. Naš sklep naj bi se glasil takole:

1. Poročili za izvajanje nalog na področju investicij in nalog na področju kmetijstva in prehrane morajo predložiti predlagatelji teh gradiv do 5. septembra 1981.

2. Problematiko ekonomskih odnosov s tujino, vprašanja izgub in uresničevanje politike cen bo zbor obravnaval v mesecu oktobru 1981, zato je potrebno predložiti ta poročila najkasneje do 5. oktobra 1981.

3. Organi in organizacije, ki jih zavezujejo stališča in sklepi za pripravo ostalih nalog, naj čimprej poročajo zboru o uresničitvi posameznih nalog v zvezi z letošnjo resolucijo in resolucijo za prihodnje leto.

Želi kdo o predlaganem delovnem sklepu razpravljati? (Ne.) Potem prosim, da glasujete. Kdor je za, naj prosim glasuje! (59 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (En delegat.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da smo z večino glasov sprejeli predlagani sklep.

Prehajamo na 17. točko dnevnega reda, to je na volitve in imenovanja.

Komisija za volitve, imenovanja in administrativne zadeve je predložila zboru v obravnavo naslednje predloge odlokov: predlog odloka o razrešitvi in izvolitvi člana Izvršnega sveta in o razrešitvi in imenovanju predsednika Republiškega komiteja za tržišče in splošne gospodarske zadeve, predlog odloka o imenovanju namestnika republiškega sekretarja za notranje zadeve, predlog odloka o izvolitvi predsednice Vrhovnega sodišča in o razrešitvi predsednice Višjega sodišča v Ljubljani, predlog odloka o imenovanju namestnice javnega tožilca SR Slovenije in o razrešitvi sodnice Višjega sodišča v Kopru, predlog odloka o razrešitvi sodnika Višjega sodišča v Mariboru, predlog sklepa o imenovanju posebnega delovnega telesa Skupščine SR Slovenije in Izvršnega sveta za proučitev vprašanj v zvezi s pripravo osnutka zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o upravljanju in razpolaganju s stavbnim zemljiščem in predlog sklepa o ustanovitvi delovnega telesa Skupščine in Izvršnega sveta na podlagi 11. člena zakona o začasni prepovedi razpolaganja z delom družbenih sredstev za gradnjo in nakup določenih objektov in opreme v letu 1981.

Predstavniki komisije je njen predsednik, tovariš Franjo Turk. Tovariš Turk, želite besedo? (Ne.)

Želi kdo besedo? (Da.)

Besedo ima tovariš Zvonko Perlič, delegat iz občine Celje.

Zvonko Perlič: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Običajno pri tej točki ni razprave. Zato želim takoj na začetku reči, da bom glasoval za predlagane razrešitve in imenovanja.

Včeraj, na izredni seji občinske skupščine, pa so delegati opozorili — in mislim, da je prav, da to tudi povem, — da naj se predvsem pri kadrovanju oziroma imenovanju in razrešitvah članov Izvršnega sveta, ki pokrivajo določena področja, kadrovska politika vodi bolj pazljivo. To se nanaša predvsem na zahtevano kontinuiteto dela in odgovornost nosilcev posameznih funkcij v Izvršnem svetu. Bilo je tudi konkretno navedeno in sicer, da bomo v Komite za tržišče in splošne gospodarske zadeve danes imenovali že tretjega tovariša, v Komite za delo pa sta bila imenovana že dva. To je gotovo pripomba, ki bi jo kazalo v prihodnje upoštevati.

Predsednica Silva Jereb: Hvala lepa, tovariš Perlič!

1. Prehajamo na predlog odloka o razrešitvi in izvolitvi člana Izvršnega sveta in o razrešitvi in imenovanju predsednika Republiškega komiteja za tržišče in splošne gospodarske zadeve.

Želi kdo besedo? (Ne.)

Potem prosim, da glasujete. Kdor je za, naj prosim glasuje! (57 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlog odloka.

S tem je bil razrešen dolžnosti član Izvršnega sveta in dolžnosti predsednika Republiškega komiteja za tržišče in splošne gospodarske zadeve tovariš Borut Šnuderl, za člana Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije in za predsednika Republiškega komiteja za tržišče in splošne gospodarske zadeve pa imenovan tovariš Alojz Klemenčič, ki mu želimo veliko uspeha pri njegovem delu.

2. Prehajamo na predlog odloka o imenovanju namestnika republiškega sekretarja za notranje zadeve.

Želi kdo besedo? (Ne.) Prehajamo na glasovanje. Kdor je za predlog odloka, naj prosim glasuje! (55 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno imenoval tovariša Edvarda Kranjčeviča za namestnika republiškega sekretarja za notranje zadeve.

3. Prehajamo na predlog odloka o izvolitvi predsednice Vrhovnega sodišča SR Slovenije in o razrešitvi predsednice Višjega sodišča v Ljubljani.

Želi kdo besedo? (Nihče.) Kdor je torej za predlagani odlok, naj prosim glasuje! (52 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (En delegat.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da smo z večino glasov sprejeli odlok, s katerim je bila tovarišica Francka Strmole-Hlastec imenovana za predsednico Vrhovnega sodišča SR Slovenije in razrešena dolžnosti predsednice Višjega sodišča v Ljubljani.

4. Prehajamo na predlog odloka o imenovanju namestnice javnega tožilca SR Slovenije in o razrešitvi sodnice Višjega sodišča v Kopru.

Želi kdo besedo? (Ne.) Prehajamo na glasovanje. Kdor je za predlog odloka, naj prosim glasuje! (56 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je bila tovarišica Zorka Bradarič soglasno imenovana za namestnico javnega tožilca SR Slovenije in razrešena dolžnosti sodnice Višjega sodišča v Kopru.

5. Prehajamo na predlog odloka o razrešitvi sodnika Višjega sodišča v Mariboru.

Želi kdo besedo? (Nihče.) Kdor je torej za predlog odloka, naj prosim glasuje! (56 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je bil tovariš Andrej Rošker soglasno razrešen dolžnosti sodnika Višjega sodišča v Mariboru.

6. Prehajamo na predlog sklepa o imenovanju posebnega delovnega telesa Skupščine SR Slovenije in Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije za proučitev vprašanj pri pripravi osnutka zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o upravljanju z delom družbenih sredstev za gradnjo in nakup določenih objektov in članov tega delovnega telesa.

O predlogu pričujem razpravo. Želi kdo besedo? (Nihče.) Potem prosim, da glasujete! Kdor je za predlagani sklep, naj prosim glasuje! (56 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da smo bili v to delovno telo soglasno izvoljeni: Bojan Furlan, Silva Jelenko, Edvin Jordan, Nuša Kerševan, Branko Kozamernik, Ivo Miklavčič, Majda Naglost, dr. Anton Skobir, dr. Lojze Ude, Tomaž Vuga, Marija Zupančič-Vičar in Silva Jereb.

7. Prehajamo na predlog sklepa o ustanovitvi delovnega telesa Skupščine SR Slovenije in Izvršnega sveta na podlagi 11. člena zakona o začasni preopredeli razpolaganja z delom družbenih sredstev za gradnjo in nakup določenih objektov in opreme v letu 1981.

Predlog sklepa je predložila Komisija za volitve, imenovanja in administrativne zadeve. Želi kdo besedo? (Da.) Besedo ima tovariš Mitja Horvat!

Mitja Horvat: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Predlagam, da se sklep o ustanovitvi tega delovnega telesa dopolni z eno točko, mogoče s točko 4, v kateri bi bilo določeno, da mora to delovno telo na vsaki seji zborov Skupščine poročati o vseh prispelih zahtevkih za izjemno obravnavo investicijskih vlaganj, in o svojih odločitvah v zvezi s temi zahtevki.

Menim, namreč, da je nujno, da je delo te skupine čimbolj javno, ker sem prepričan, da bo možnost izjeme, ki smo jo vgradili v ta zakon — ki je sicer že sam po sebi izjemen — pokazala na to, kako smo vsi pripravljene na uredničenje stabilizacije; oziroma ali so izjeme in ugodnosti za nas, omejitve in odpovedovanje pa predvsem za druge. Cela vrsta amandmajev, ki so bili danes predloženi, že dopušča tako sklepanje.

Predsednica Silva Jereb: Hvala lepa! Želi še kdo besedo? (Da.) Besedo ima tovariš Franjo Turk!

Franjo Turk: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Menim, da to izhaja iz same narave delovne skupine zborov in da ne bi ni-

kogar motilo, če dodamo novo točko, da o svojih ugotovitvah in mnenjih poča zborom.

Predsednica Silva Jereb: O vlogah in o svojih odločitvah.

Franjo Turk: O svojih ugotovitvah in stališčih.

Predsednica Silva Jereb: To sem razumela. Ne gre samo za odločitve, ampak za vse vloge in odločitve; tako za tiste, ki jih je sprejela, kot tudi tiste, ki jih je zavrnila; z navedbo razlogov zakaj se je odločila za eno ali drugo rešitev.

Sedaj moramo še glasovati. Najprej bomo glasovali o dopolnilu k sklepu. Kdor je za predlagano dopolnilo, naj prosim glasuje! (57 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je dopolnilo soglasno sprejeto.

Sedaj bomo glasovali še o kadrovski sestavi delovnega telesa. Kdor je za predlagano sestavo, naj prosim glasuje! (56 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da so bili v delovno telo soglasno izvoljeni: za predsednika Emil Tomažič, za člane pa: Franci Borsan, Alojz Ceglar, Drago Flis, Viljem Pahor, Majda Poljanšek, Milivoj Samar, Anton Slapernik in Aleksander Wilwald.

Prehajamo na 18. točko dnevnega reda, to je na predloge in vprašanja delegatov.

Dobili ste delegatsko vprašanje skupine delegatov iz občine Kamnik. Izvršni svet bo lahko odgovoril na to vprašanje šele na jesenski seji zбора, ker je potrebno zbrati podatke v okviru Skupnosti jugoslovanskega elektrogospodarstva JUGEL v Beogradu in Zveznega komiteja za energetiko in industrijo.

Dobili ste tudi delegatsko vprašanje Jožeta Hauptmana, delegata iz občine Škofja Loka, vendar pa je skupina delegatov te občine med sejo zбора umaknila delegatsko vprašanje.

Dobili smo tudi pismeni odgovor na vprašanje tovariša Manka Golarja, delegata iz občine Gornja Radgona, o tem, kaj se šteje za urejeno komunalno zemljišče. Zelo vestno in izčrpno je na njegovo vprašanje odgovorila naša Zakonodajno-pravna komisija. S predsednikom Zakonodajno-pravne komisije sva se dogovorila, da bi pismeni odgovor poslali tako tovarišu Manku Golarju kot tudi vsem drugim delegatom.

Prijavljeni sta dve novi delegatski vprašanji, in sicer Uroša Guliča iz občine Ljubljana-Bežigrad in dr. Cirila Varge iz občine Ptuj. Besedo ima tovariš Uroš Gulič.

Uroš Gulič: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Skupščina občine Ljubljana-Bežigrad je na sejah Družbenopolitičnega zбора, Zбора združenega dela in Zбора krajevnih skupnosti dne 16. 7. 1981 sklenila postaviti naslednje delegatsko vprašanje:

Znano je, da je prišlo v IMV do ogromnih izgub v preteklosti, ki jih bo verjetno celotna naša družba dolžna solidarno reševati, saj gre za prek 300 starih milijard dinarjev. Vsi vemo za problematiko vnaprejšnjega vplačevanja »katrc« in prikolic, ki še do danes niso bile izročene kupcem. O tem so

razpravljali od CK ZKJ vsi navzdol; v IMV je bil zaradi tega tudi tovariš Dolanc. O odgovornosti so na široko in javno razpravljali na beograjski televiziji ter vsi jugoslovanski časopisi, ki so ostro obsojali tako gospodarjenje in poslovne odnose.

Dne 10. julija 1981 je bil v Trebnjem predsednik Centralnega komiteja Zveze komunistov Slovenije tovariš France Popit. Na seji Občinske konference Zveze komunistov Trebnje so obravnavali odnose med IMV in njenim tozdom »Mirna«. V dnevniku »Delo«, z dne 11. julija 1981, pa beremo, da je delovna skupina Centralnega komiteja Zveze komunistov Slovenije ugotovila, da so bili delavci v »Mirni« neobveščeni in da so šele po obisku te skupine zvedeli, da ima tovarna veliko izgubo.

Po ugotovitvi delovne skupine je bilo očitno, da so bile takšne razmere v IMV že dalj časa, vendar so to stanje bolj ali manj spretno prikrivali. Predstavnik tozd »Mirna« je povedal, da so pred zamenjavo v vodstvu IMV govorili ves čas o pozitivnem poslovanju, potem pa so prišli na dan čisti računi. Samoupravni odnosi se izboljšujejo, odkar je odšel iz tovarne nekdanji generalni direktor. Tudi sicer gre po njegovem odhodu na bolje, saj so sedaj v matični organizaciji pripravljeni poslušati želje delavcev tozd »Mirna«, prej pa so jih vedno že vnaprej zavračali.

Vsi vemo, kdo je bil generalni direktor. Verjamemo, da je vse to resnično, zato sprašujemo:

Kdo in zakaj je tovariša Levičnika delegiral za člana Predsedstva Gospodarske zbornice Jugoslavije?

Menimo, da glede na ustvarjeno stanje v IMV, imenovani ne more zastopati slovenskega združenega dela.

Predsednica Silva Jerreb: Hvala lepa! Besedo ima tovariš dr. Ciril Varga, delegat iz občine Ptuj!

Dr. Ciril Varga: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Po sklepu Skupščine občine Ptuj, ki sta ga sprejela Zbor združenega dela in zbor krajevnih skupnosti ter v skladu z 250. členom poslovnika Skupščine SR Slovenije predlagamo in dajemo pobudo za uvedbo postopka za izdajo zakona o spremembi zakona o sistemu obrambe pred točo (Uradni list SRS, št. 33/79).

Predlagamo, da se spremenita 14. in 15. člen zakona o sistemu obrambe pred točo, in sicer tako, da se 14. člen spremeni tako, da bi se glasil: »Sredstva za pokrivanje materialnih in funkcionalnih stroškov za delovanje tistega dela sistema obrambe pred točo, ki ga predstavljajo strelna mesta, zagotavljajo s posebnim prispevkom za obrambo pred točo organizacije združenega dela in druge samoupravne organizacije in skupnosti v SR Sloveniji«.

V skladu s tem naj se spremeni tudi 15. člen, ki bi se glasil: »Organizacije združenega dela in druge samoupravne skupnosti v SR Sloveniji določijo višino in način plačevanja prispevka iz prejšnjega člena s samoupravnim sporazumom o temeljnih plana«.

Drugi odstavek 15. člena ostane nespremenjen.

Obrazložitev: Po zakonu o sistemu obrambe pred točo so pokrivali stroške za delovanje sistema obrambe pred točo, ki ga predstavljajo strelska mesta, člani območne skupnosti za obrambo pred točo. V območne skupnosti za obrambo pred točo pa se združujejo organizacije združenega dela, ki so registri-

rane za opravljanje kmetijske dejavnosti, za predelavo, dodelavo ter promet s kmetijskimi izdelki, gozdno gospodarske organizacije, lovske organizacije ter druge zainteresirane organizacije združenega dela. Ker so s tem načinom obvezni plačevati prispevek tudi proizvajalci hrane, menimo, da bi bilo potrebno krog tistih, ki so dolžni plačevati prispevek za obrambo pred točo, razširiti na vse uporabnike hrane, saj hrano potrebujemo vsi in smo jo dolžni na ustrezen način tudi zavarovati.

Prispevek za financiranje sistema obrambe pred točo predstavlja dodatno obremenitev za proizvajalce hrane, zato bi bilo primerno, da se ta obremenitev enakomerno porazdeli na celotno združeno delo, s čimer bi bile stopnje obremenitve znatno nižje. To pobudo smo delegati posredovali že pri sprejemanju zakona o sistemu obrambe pred točo, vendar takrat ni bila sprejeta, čeprav so imeli enako stališče tudi delegati iz goriškega in iz drugih pretežno kmetijskih območij. Jasno je, da je v tem primeru obveljala tehnika preglasovanja.

Ponovno predlagamo, da delegati Skupščine SR Slovenije ocenijo stanje in pri tem upoštevajo:

1. da je kmetijstvo še vedno slaba akumulativna dejavnost, ki nosi poleg visokih stroškov za varovanje kmetijske proizvodnje pri zavarovalnicah še stroške sistema obrambe pred točo, torej družbeni interes varovanja kmetijskih pridelkov za vse porabnike hrane in

2. da toča povzroča veliko škode tudi na kmetijah, gradbenih objektih, površinskem elektro in PTT omrežju, na avtomobilih; skratka, da povzroča škodo, ki prizadene slehernega delavca in občana.

Predlagamo, da se pobuda za spremembo tega zakona sprejme.

Predsednica Silva Jereb: Kmetijsko problematiko imamo v jeseni na dnevnem redu, pa bo verjetno tovariš Marenk takrat odgovoril tudi na to vprašanje.

Želi še kdo postaviti kakšno delegatsko vprašanje? (Ne.)

Sporočiti vam moram, da smo pri vseh točkah dnevnega reda, kjer smo sprejemali končne odločitve, usklajeni z Zborom združenega dela in z Družbenopolitičnim zborom.

Ker je dnevni red današnje seje izčrpan, se vam zahvaljujem za udeležbo in za razpravo. Zaključujem 59. sejo Zbora občin.

(Seja zbora je bila končana ob 16.55.)

družbenopolitični zbor

55. seja

(1. julija 1981)

Predsedovala: Tina Tomlje,
predsednica Družbenopolitičnega zbora

Začetek seje ob 9. uri.

Predsednica Tina Tomlje: Tovarišice in tovariši delegati! Glede na veliko število opravičenih za današnjo sejo zbora, smo se že nekoliko bali, da bo ogrožena sklepčnost oziroma da bo zbor nesklepčen.

Ker je seja dobro pripravljena — poleg tega bomo na skupnem zasedanju poslušali dve poročili — bi glede na splošni zaostren položaj in glede na pismo Predsedstva SFRJ, bilo za ta zbor zelo nerodno, če bi morali reči, da nismo sklepčni. Zato se bom potrudila, da seje ne bomo zavlačevali in da bomo sejo končali, vas pa prosim, da vztrajate do konca seje.

Drug problem je v tem, da imamo ta mesec še dve seji, in sicer 15. in 28. julija. Zato prosim tovariša Staneta Reparja, tovarišico Ivanka Vrhovčak, tovariša Mlinariča, tovariša Prosenca in tovarišico Vido Mikuš, da ugotovite med delegati svojih družbenopolitičnih organizacij, kako je z dopusti oziroma z obveznostmi delegatov v Družbenopolitičnem zboru v navedenih dveh dneh. Ne moremo si namreč privoščiti, da bi bili nesklepčni v teh dveh dneh. Morate razumeti, da gre za sklepčnost, ki je sicer nizka, le 25 delegatov, toda delegati v Zveznem zboru in delegati v Zboru republik in pokrajin so tudi veliko odsotni. Zato se moramo pripraviti za ta dva dneva, da bomo lahko uspešno opravili seji. To povem pred začetkom današnje seje in prosim, da se dogovorite v okviru družbenopolitičnih organizacij glede na zadolžitve tovarišev in glede morebitnih odhodov na letne dopuste, da se zagotovi delo na teh dveh sejah, 15. in 28. julija. 15. tega meseca bo kratka seja, in sicer razglasitev ustavnih amandmajev, 28. tega meseca pa so gospodarska gibanja in takrat moramo biti navzoči na seji.

Začenjam 55. sejo Družbenopolitičnega zbora Skupščine SR Slovenije. Ker se je opravičil podpredsednik zbora tovariš Igor Uršič, prosim tovarišico Angelco Vrbnjak, da mi pomaga voditi sejo. Prosim jo, da pride za predsedniško mizo.

Odsotnost z današnje seje zborna so opravičili: Roman Albreht, Marija Aljančič, Tilka Blaha, Jože Božič, Marko Bulc, Humbert Gačnik, Ivan Godec, Teodora Krpan, Zoran Polič, Silva Škerbec, Štefanija Žagmaister in Igor Uršič.

Povem naj še to, da med opravičenimi kar dostikrat ni nekaterih tovarišev, ki tudi sicer ne prihajajo na seje zborna. Ugotovite vzrok za to v družbenopolitičnih organizacijah! Mislim, da so med njimi tudi delegati, ki niso zelo angažirani v družbenopolitičnem življenju, pa se kljub temu ne udeležujejo sej Družbenopolitičnega zborna.

Po določbah poslovnika Skupščine SR Slovenije naš zbor ni pristojen za obravnavo osnutka zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o komunalnih dejavnostih posebnega družbenega pomena, kot tudi ne za obravnavo osnutka zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o vodah. Predlagam pa, da zbor na podlagi prvega odstavka 90. člena poslovnika Skupščine SR Slovenije odloči, ali bo omenjena dva osnutka zakona obravnaval kot zainteresiran zbor v skladu z 88. členom poslovnika Skupščine SR Slovenije. Ste za to, da obravnavamo ta dva osnutka zakonov kot pomembna pri urejanju samoupravnih in družbeno-ekonomskih odnosov na teh dveh področjih SIS materialne proizvodnje kot zainteresiran zbor? Kdor je za, naj dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Družbenopolitični zbor soglasno odločil, da bo obravnaval osnutek zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o komunalnih dejavnostih posebnega družbenega pomena in osnutek zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o vodah v skladu z 88. členom poslovnika Skupščine SR Slovenije.

Z dopisom z dne 15. 6. 1981 sem dnevni red današnje seje razširila še s poročilom Zveznega izvršnega sveta o uresničevanju družbenega plana Jugoslavije za obdobje 1981—1985 v letu 1981 z oceno možnosti razvoja v letu 1982. Glede na vse to predlagam naslednji dnevni red:

1. poročilo Zveznega izvršnega sveta o uresničevanju družbenega plana Jugoslavije za obdobje 1981 do 1985 v letu 1981 z oceno možnosti razvoja v letu 1982;

2. osnutek zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o komunalnih dejavnostih posebnega družbenega pomena;

3. osnutek zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o vodah;

4. osnutek zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o stanovanjskih razmerjih;

5. predlog za izdajo zakona o razširjeni reprodukciji in minulem delu, z osnutkom zakona;

6. volitve in imenovanja;

7. predlogi in vprašanja delegatov.

Predlaga kdo kakšno spremembo ali dopolnitev dnevnega reda? (Ne.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlagani dnevni red.

Naš zbor bo dal stališča po 72. členu poslovnika Skupščine SR Slovenije in 19. členu poslovnika zborna k 4. točki dnevnega reda, to je k osnutku zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o stanovanjskih razmerjih.

Obveščam delegate, da sta me predsednik Zborna združenega dela in predsednica Zborna občin z dopisi obvestila, da sta zborna obravnavala predlog za izdajo zakona o spremembi zakona o prekrških, z osnutkom zakona in sprejela sklepa v skladu s stališči Družbenopolitičnega zborna. V skladu z 22. členom poslovnika Družbenopolitičnega zborna predlagam, da zbor sprejme naslednji sklep:

Družbenopolitični zbor ugotavlja, da sta Zbor združenega dela in Zbor občin sprejela predlog za izdajo zakona o spremembi zakona o prekrških, z osnutkom zakona, v skladu s stališči, ki jih je Družbenopolitični zbor sprejel na podlagi 72. člena poslovnika Skupščine SR Slovenije in 19. člena poslovnika zbora na 54. seji, dne 24. junija 1981.

Kdo je za tak sklep, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Družbenopolitični zbor soglasno sprejel predlagani sklep.

Prekinjam sejo Družbenopolitičnega zbora in prosim delegate, da gredo v veliko dvorano Skupščine SR Slovenije, kjer bomo imeli skupno zasedanje s preostalima dvema zboroma, na katerem bomo poslušali uvodno besedo tovariša Jožeta Globačnika, podpredsednika Skupščine SR Slovenije, k obravnavi poročila Zveznega izvršnega sveta k 1. točki dnevnega reda. Hkrati bo govoril tudi podpredsednik Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije tovariš Vladimir Klemenčič.

Prekinjam sejo in prosim delegate, da gredo v veliko skupščinsko dvorano.

(Seja je bila prekinjena ob 9.15 in se je nadaljevala ob 10.40.)

Predsednica Tina Tomlje: Prehajamo na 1. točko dnevnega reda, to je na poročilo Zveznega izvršnega sveta o uresničevanju družbenega plana Jugoslavije za obdobje 1981—1985 v letu 1981 z oceno možnosti razvoja v letu 1982.

Poročilo Zveznega izvršnega sveta je predložil Zbor republik in pokrajin Skupščine SFR Jugoslavije. Poročilo je obravnavala skupina delegatov za proučitev poročil Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije o izvajanju resolucije o družbenoekonomski politiki in razvoju Slovenije v letu 1981 in resolucije o izvajanju družbenega plana za obdobje 1981—1985 v letu 1981.

Danes smo prejeli prečiščeno besedilo poročila medzborovske skupine delegatov in stališča, ocene in predloge Skupščine SR Slovenije. Uvodno besedo smo pravkar poslušali, in sicer predstavnikov medzborovske skupine in Izvršnega sveta.

Želi delegat v Zboru republik in pokrajin besedo? (Da.) Besedo ima tovariš Rudi Kropivnik.

Rudi Kropivnik: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Razprava o tem poročilu v Zboru republik in pokrajin teče že dva tedna. Jutri bo neke vrste zaključna razprava v tej fazi v samem zboru. Člani naše delegacije smo svoje ocene in stališča k poročilu oblikovali na podlagi resolucije, plana, predvsem pa na podlagi stališč Skupščine SR Slovenije, ki jih je sprejela ob resoluciji in ob srednjeročnem planu.

Lahko ugotovim, da se naše ocene ujemajo z ocenami, ki so dane v poročilu medzborovske delovne skupine, prav tako pa tudi z ocenami, ki so bile ustno dane na skupnem zasedanju vseh treh zborov Skupščine SR Slovenije.

Zaradi tega ne bom govoril o kvantitativnih razmerjih v gospodarskih tokovih in o ukrepih, ki bi jih bilo potrebno sprejeti. Rad bi opozoril na nekaj drugega. Namreč, že 12. marca tega leta smo v Zboru republik in pokrajin opravili obširno razpravo v zvezi z gospodarskimi gibanji v začetku leta. 17. marca smo sprejeli tudi določene sklepe. Pri tem smo opozorili, da so

gospodarska gibanja na začetku leta izrazito zaostrena glede nekaterih tokov družbene reprodukcije, kar ogroža, če se ne bodo te tendence zaustavile, uresničevanje nekaterih bistvenih ciljev začrtane stabilizacijske politike. Hkrati smo ocenili, da obstajajo pogoji in možnosti, da bi z doslednim izvajanjem dogovorjene politike in čimvečjim angažiranjem vseh subjektov lahko premostili dosedanje težave in probleme ter zagotovili skladen ali stabilen gospodarski in družbeni razvoj.

Pri tem smo opozorili, da je treba pospešiti družbeno dejavnost, ki je tekla že takrat. Tako smo menili, da bi morali zaustaviti negativne tendence v gospodarskem razvoju in ustvariti pogoje za doslednejše uresničevanje dogovorjene politike v resoluciji za leto 1981.

V sklepih, ki sem jih navedel, smo imenovali konkretne nosilce, ki morajo sprejeti posamezne ukrepe, in tudi dejansko opozorili na vsa področja, na katera opozarja tudi ta medzborovska skupina in o katerih je bil danes že govor.

Zbor republik in pokrajin je torej pravočasno opozoril na neugodna gospodarska gibanja in v zvezi s tem sprejel tudi določene sklepe. Očitno pa je, da vse to ni zadostovalo, saj so se gospodarska gibanja še bolj zaostрила. Problemi so danes še veliko večji, kot so bili meseca marca. Zato je normalna posledica nastalega položaja, da je tudi Predsedstvo SFRJ v svojem pismu Skupščino SFRJ opozorilo na resne probleme v gospodarskem gibanju. S tem je poudarjena tudi velika politična odgovornost ne le Skupščine SFRJ, ampak tudi skupščin drugih družbenopolitičnih skupnosti pri reševanju nastalih problemov.

Pri tem pa seveda vemo, da je dober del konkretnih ukrepov za izvajanje ekonomske politike v pristojnosti drugih subjektov odločanja, kar pomeni, da je neposredno izvajanje dogovorjene politike predvsem izven skupščine. Zato, če želimo razpravljati o tem, v čem naj bi bila zaostrena odgovornost skupščine v spreminjanju dosedanjih negativnih trendov v družbenoekonomskih tokovih, potem bi morali razmišljati predvsem v dveh smereh, in sicer, kako uveljavljati odgovornost pri sprejemanju in izvajanju ekonomske politike in pa v iskanju takšnih rešitev, ki bodo krepile ekonomske motive gospodarjenja.

Očitno je namreč, da v zvezi s tem, kako to uresničiti v dosedanji skupščinski praksi, nismo bili dovolj uspešni.

Poskusil bom na nekaj primerih ilustrirati, kaj s tem mislim, to še posebno zaradi tega, ker sestavljamo Družbenopolitični zbor, ki mora večjo pozornost posvečati temu, kakšni družbeni odnosi dejansko nastajajo ob sprejemanju različnih ukrepov in ob različnem obnašanju. Glede na to, da danes razpravljamo o poročilu Zveznega izvršnega sveta, bom svoje primere izbral izključno iz prakse Skupščine SFRJ. Če gre za vprašanje, kako bolj uveljavljati odgovornost, kot jo uveljavljamo danes, potem lahko ugotovimo, da bi morali razčistiti nekaj vprašanj.

Prvič. Že tovariš Globačnik je opozarjal, da poročilo Zveznega izvršnega sveta, takšno kot je, dejansko ne nudi prave podobe glede tega, kako je kdo opravljal svojo dolžnost. To pomeni, če nimamo bolj podrobnega vpogleda v obnašanje posameznih nosilcev odločanja in uresničevanje ekonomske politike, potem seveda tudi ne moremo uveljavljati odgovornosti.

Drugo vprašanje je povezano z vprašanjem realnosti planiranja, ker menimo, da je tudi to pogoj za uveljavljanje odgovornosti. Čudno je namreč, da iz leta v leto sprejemamo planske odločitve na nerealnih domnevah. Navsezadnje, tudi smernice v poročilu Zveznega izvršnega sveta za leto 1982 so takšne. Namreč, na nerealnih domnevah sprejemamo določen dokument in potem zahtevamo

dosledno izvajanje odgovornosti. Vsak se bo zaradi tega znašel v težkem položaju, tako kot smo se znašli v prejšnjem letu, ko so v Skupščini SFR Jugoslavije hoteli uveljaviti odgovornost Slovenije zaradi slabega izvrševanja plačilno-bilančne pozicije Slovenije. Ob usklajevanju plačilne bilance Jugoslavije smo opozarjali na nerealnost, ki je bila vključena vanjo, vendar smo potem zaradi različnih razlogov le dali soglasje, s tem da smo povedali, da je to praktično nemogoče uresničiti.

Tako kot sem rekel, je realnost planiranja pogoj. Mislim, da se bo potrebno politično dogovoriti, da bomo nekoliko bolj kot danes pripravljeni problemom pogledati v oči. Navsezadnje inflacijo za to leto smo planirali s 23,5 %, vendar smo že v decembru 1980. leta vedeli, da je prenos inflacije skoraj 20 %, z okrepi, ki pa jih je pripravljala Zvezni izvršni svet zato, da bi napolnil zvezni proračun, pa je to pomenilo povečanje cen za nekaj odstotkov, s čimer je bila že vsa planirana inflacija dejansko porabljena. Zaradi tega moramo potem med letom spreminjati pogoje poslovanja.

Naslednje je vprašanje — ker gre za skupaj dogovorjeno politiko na ravni federacije, ki jo izvajajo republike in avtonomne pokrajine — kako sploh uveljavljati odgovornost v republikah in avtonomnih pokrajinah. Vsi vse vprek kritiziramo drug drugega, vendar, če naj bi nekdo za 500 milijonov dinarjev več uvozil opreme, je pripravljen prenesti vsako kritiko, ker je to takšna materialna vrednost, da sama kritika nima nobene prave vrednosti v primerjavi z materialno koristjo, ki jo bo pridobil.

Gre tudi za vprašanje odgovornosti za sprejete rešitve. Po neki logiki je za tisto, kar se sprejme s soglasjem v Skupščini, odgovorna Skupščina. Vendar vemo, da je pri sprejemanju določene rešitve pogostokrat pomanjkljiva dokumentacija, da kljub insistiranju ne moremo prejeti ustrezne dokumentacije, da niso sprejeti kriteriji, na podlagi katerih bi lahko presojali ustreznost posameznih rešitev in navsezadnje, da nekatere rešitve niso prave. Menim, da bi morali uveljavljati odgovornost v dveh smereh. Po eni strani do predlagatelja, po drugi strani pa tudi do vseh tistih, ki prihajajo s spreminjevalnimi rešitvami, ker dostikrat sprejmemo tudi drugačne rešitve, kot jih je predlagal predlagatelj. Za ilustracijo naj povem tole. Ob sprejemanju rebalansa proračuna za leto 1980 in ob sprejemanju zaključnega računa za leto 1981 smo argumentirano opozarjali Zvezni izvršni svet, da bo to imelo zelo hude posledice za gibanje cen in da bo to velika spodbuda inflaciji. Zvezni izvršni svet je mirno rekel, da to ve in se sploh ni spuščal v razpravo. Vprašanje je namreč, kako potem sploh voditi razpravo, če nekdo reče: »Jaz to vem, pa kaj mi sploh govoriš, ker ostajam pri svojem,« če iz takih odgovorov potem ne sledi terjanje odgovornosti.

Ali pa drug primer: Trenutno usklajujemo spremembe zakona o financiranju federacije. V tej razpravi dokazujemo, da mehanizem, vgrajen v planske dokumente, glede obveznosti proračuna federacije ni uporabljen do te stopnje, da bi ga lahko uporabili vsako leto. Zvezni izvršni svet pravi, da je to v redu, da je to dogovor vseh republik in avtonomnih pokrajin, kar je navsezadnje res, čeprav vemo, kako smo to sprejemali. To smo sprejeli v neki časovni stiski in pa zaradi tega, da smo sprejeli planske dokumente. Če je bil proračun federacije za to leto 170 milijard dinarjev, potem bo po tem mehanizmu proračun federacije prihodnje leto okoli 250 milijard dinarjev. V delegaciji smo glede tega napravili neko oceno in ni treba biti poseben specialist, da ne ugotoviš, da je to nesprejemljivo in da to ni skladno s stabilizacijsko politiko.

Ne nazadnje, dogovoriti bi se morali tudi, kako je z odgovornostjo. Iskal sem sicer manj spotakljiv izraz, vendar ga nisem našel, zato moram reči, da gre za primere sprenevedanja, bodisi glede neustreznih postopkov, ki jih je izvajal Zvezni izvršni svet, bodisi glede na neizvršene obveznosti.

Pri problemih, ki jih imamo, moramo namreč ločiti dve vprašanji. Glede reševanja nekaterih problemov dejansko tudi delegati v zvezi z znanjem in objektivnimi možnostmi ne najdemo boljših rešitev, čeprav vemo, da takšne rešitve, kot so, niso dobre. Preprosto nimamo dovolj znanja in ne gre drugače. Poleg tega pa lahko ugotovimo, da so nekatera vprašanja povsem rešljiva, vendar jih ne rešimo zaradi tega, ker je nekdo malomaren ali pa ima kdo interes da to drži v predalu, kot temu rečemo. Navsezadnje, nekdo bi lahko rekel s pozicije izvršne oblasti: »Prav tako mora biti.« Pri tem naj vas spomnim le na dve vprašanji. Namreč, na vprašanje, ki je bilo po svoji materialni dimenziji in pa po občutljivosti zelo pomembno. To je bilo usklajevanje zakona za Črno goro v zvezi z odškodnino, čeprav je bil sprejet jasen sklep, in to soglasno, naj Zvezni izvršni svet v medrepubliškem sodelovanju razčisti nekatera strokovna vprašanja. Ta sklep je Zvezni izvršni svet uresničil tako, da je organiziral enodnevno posvetovanje. Vsakdo je povedal svoje in so šli narazen. »To smo izpolnili,« so rekli. Drugi primer, ki pa je sicer banalen, je pa kljub temu povzročil določene težave, pa se nanaša na vprašanje spremembe temeljnega prometnega davka. Tovariš Globačnik je postavil delegatsko vprašanje v tem zboru, nanj pa je odgovoril predstavnik slovenskega Izvršnega sveta. Iz odgovora se je dalo sklepati, da bi bilo potrebno v zvezi s tem vprašati Zvezni izvršni svet. No, vprašali smo tudi Zvezni izvršni svet. Zvezni izvršni svet pa je povedal, da je menil, da so bili vsi tisti, ki morajo spremeniti stopnjo temeljnega prometnega davka, zadosti obveščeni, če je dal »Tanjug« o tem uradno obvestilo. Vsakdo, ki ima količkaj opravka s poslovnimi zadevami, ve, da ne more na podlagi obvestila »Tanjuga« spreminjati rešitev. Vendar Zvezni izvršni svet vztraja na tem. Zahtevali smo posebno razpravo o tem, ki bo danes v Odboru za finance Zbora republik in pokrajin. Prav radoveden sem, kakšen bo rezultat. Namreč, tako ukrepanje je bilo evidentirano, vendar ali to res mora biti tako?

Nazadnje pa bi rad omenil še eno vprašanje, ki se sicer ne nanaša le na delo izvršnih organov, ampak tudi sicer na naše obnašanje, ki ne prispeva prav nič k uveljavljanju politike stabilizacije. Gre namreč za določeno ustvarjanje vzdušja prek sredstev javnega obveščanja. To je bilo tudi v Sloveniji zlasti izrazito ob sprejemanju planskih dokumentov. Tisti, ki gledajo nekoliko naprej, vidijo, da je že sedaj nastal ravno primeren položaj, iz katerega jasno izhaja, da bomo morali črtati nekatere investicije. Sedaj pa nekateri že ustvarjajo vzdušje, da to seveda ne velja za njih.

Seveda pa gre v zvezi s tem še za drugačne vrste pritiskov. Povedal bom primer, o katerem tudi dejansko poteka sedanja razprava, nanaša pa se na povečanje cen v potniškem prometu na železnici. Ne glede na to, ali je ustrezno postopala slovenska skupnost za cene, ko je odložila sklepanje o tem — v to se ne bi spuščal — bi vendarle rad komentiral obnašanje Skupnosti jugoslovanskih železnic. Znano nam je, da je ta skupnost, ne glede na Slovenijo, povečala cene in da je to vneslo določeno zmedo in ustvarilo vtis nekega nereda, še večjega, kot sicer je. Prvič. Ekonomska dimenzija tega problema pomeni točno 0,1 % celotnega prihodka železnice, kar pomeni, da je malenkostna. Drugič. Ob tem, ko je bila Skupnost jugoslovanskih železnic v tem primeru tako vztrajna,

ko od tretjega zahteva, da nekaj opravi, je potrebno ugotoviti, da pa je bila veliko manj vztrajna in uspešna ob zadnjem prometnem zastoju, ko so stali vagoni po vsej Sloveniji, pa tudi v Italiji in Avstriji in da je bil šele po določenem časovnem intervalu, ki je bil, po moji oceni, predolg, dosežen dogovor, kdo bo komu posodil lokomotive, da so ta tovor odpeljali. V tem primeru je nastala večja ekonomska škoda le zaradi stojnin, ki smo jih plačali tujim železnicam zaradi vagonov, ki so stali na našem ozemlju, kar gotovo pomeni večjo vrednost, kot pa je omenjena podražitev v potniškem prometu, ob tem pa na primer leta in leta ugotavljamo, da so plani razvoja med železniško-transportnimi podjetji neuskklajeni tako v pripravi kot tudi v izvajanju, kar pomeni tudi večjo ekonomsko dimenzijo in pa še to, da so na ravni Skupnosti jugoslovanskih železnic sprejeli že številne akcijske programe za urejanje notranjih odnosov, da pa doslej niti za en akcijski program niso napravili analize, kaj so dejansko s tem dosegli oziroma, kako so poskrbeli, da se to izvaja.

Mislím, da gredo taki postopki dokaj mirno mimo nas. Če tem problemom ne bomo prišli do konca, ni izgledov, da bi spremenili tudi gospodarske trende. Toliko glede odgovornosti.

Naslednje vprašanje pa je vprašanje ekonomske zainteresiranosti za boljše gospodarjenje. Dejansko vedno znova ugotavljamo, da je treba aktivirati ekonomske motive, da je treba res do konca sprejeti delitev po delu. Vendar pa ugotavljamo, da s praktičnimi ukrepi vedno znova počenjamo nekaj drugega. Ta problem se mi namreč zdi veliko bolj kompliciran kot pa je vprašanje odgovornosti. Mislím, da bi laže izpeljali uveljavljanje odgovornosti, če bi imeli malo večjo politično voljo, medtem ko je to teže preseči. Vendar pa tisti, ki imajo stike z delovnimi organizacijami, opozarjajo, da je v trenutnih razmerah to eden izmed največjih problemov, da zaradi ukrepov, ki se nizajo in ki so praviloma vsi omejevalni, nastaja v delovnih organizacijah določeno malodušje. To, da skupščina Gospodarske zbornice Slovenije včeraj ni bila sklepčna, je na določen način tudi posledica tega.

Poleg tega, da skušamo na tem področju nekaj več napraviti s povsem konkretnim ukrepanjem, pa menim, da bi tudi družbenopolitične organizacije morale odigrati svojo vlogo. Samo s subjektivno akcijo se iz malodušnosti ne moremo izkupati, temveč le s konstruktivnim sodelovanjem in s preseganjem težav, v katerih smo.

V svoji razpravi sem hotel opozoriti na to, da bomo delegati v skupščinah bolje in bolj odgovorno delali le, če bomo skupaj z družbenopolitičnimi organizacijami lahko presegli po eni strani probleme v zvezi z uveljavljanjem odgovornosti vseh nosilcev uresničevanja dogovorjene politike, po drugi strani pa dejansko našli določene rešitve glede materialnega spodbujanja za boljše gospodarjenje in večjo produktivnost. Hvala.

Predsednica Tina Tomlje: Tovariš Kropivnik, ali se sicer delegacija pozitivno opredeljuje do poročila medzborovske skupine delegatov in do ocene Zveznega izvršnega sveta v njegovem poročilu? (Da.) Je treba v čem spremeniti oceno v pismu Predsedstva SFRJ Skupščini SFRJ glede na primere, ki si jih navedel? (Ne.)

Želi predstavnik Izvršnega sveta besedo? (Ne sedaj — kasneje.) Hvala!

Pričenjam z razpravo. Kdo želi razpravljati? Opozarjam, da ste prejeli poročilo medzborovske skupine delegatov in da smo poslušali predstavnika delegacije Skupščine SR Slovenije v Zboru republik in pokrajin.

Besedo ima tovariš Jože Marolt.

Jože Marolt: Nimam namena govoriti o tistem delu poročila in pa seveda naše medzborovske skupine, ki ugotavlja resnost ekonomskega položaja pri nas, vendar pa bi rad opozoril na tri vprašanja.

1. Mislim, da je izredna težavnost pri obravnavi časovna neskladnost med razpravo v Zvezni skupščini in razpravo o ocenah v naši republiki in v naši Skupščini. O tem bomo razpravljali brez poglobljenih razprav v naši delegatski bazi in brez preverjanja vseh teh ocen, ki so dane v poročilu Zveznega izvršnega sveta, čez 10 ali 14 dni v zborih Skupščine SFR Jugoslavije, v slovenski Skupščini pa bomo o tem razpravljali konec meseca julija.

Ta časovna neskladnost povzroča velike težave, verjetno pa bi z naperi in razumevanjem vseh moralo priti do skladnosti v tem smislu, kot je to tudi predloženo v predlogu skupine delegatov.

2. Menim, da sedanji trenutek, pa tudi poročilo vendarle terjajo zelo odločno akcijo vseh. Zato verjetno ni dovolj, da se naša pripomba k poročilu med drugim zreducira le na to, da poročilo ne vsebuje ocen in vzrokov, ki so privedli do takšnega položaja. Če bi to poročilo šlo dejansko v razpravo v delegatsko bazo, potem bi morali ugotoviti vzroke, ki so privedli do vsega tega, in to v vsaki celici in navzgor. Eno so vzroki in pogled z ravni, da tako rečem, Jugoslavije in razmer v vseh njenih sestavnih delih, drugo pa je, da se do tega dejansko dokopljemo v vsakem okolju, v vsaki samoupravni celici, tozdu, občini in seveda tudi v republiki.

3. Tretje vprašanje, ki bi ga rad omenil in ki ga navaja poročilo Zveznega izvršnega sveta, je vprašanje, ki ga je tovariš Globačnik komentiral precej na široko. Gre za naslednje. Res je, da vsi, kjerkoli se najdemo, na kakršnemkoli sestanku, ali pa tudi v krajšem razgovoru, govorimo o sila neučinkovitem dogovarjanju na ravni republik in avtonomnih pokrajin. Ta ocena je tudi taka. Pravimo, da ni dovolj argumentirana in da ni opremljena z naslovi, imeni in vsemi razlogi. Ne bi šel na to, da bi se spraševal, kdaj in kje smo zavlačevali. Mislim, da primere, o katerih je govoril tovariš Globačnik, lahko ocenjujemo s tega zornega kota, ali pa obratno. Verjetno pri reševanju zelo načelnih vprašanj, ki so bila kot taka skupno sprejeta, tudi »nismo zavlačevali«, ampak je najbrž zavlačeval nekdo drug, ki ni vložil dovolj naporov, da bi prišel do spoznanja, da so takšne rešitve najbolj ustrezne. Mislim pa, da kljub temu velja poudariti generalno oceno, da smo resnično neučinkoviti in sila počasni pri dogovarjanju na ravni Jugoslavije. In ne samo to. Menim, da bomo morali, ko bomo ocenjevali 28. julija na zasedanju naše Skupščine dejanske razmere na tem področju, verjetno tudi kritično ugotoviti, koliko smo bili tudi v naši republiki, hkrati pa tudi v vseh drugih republikah in avtonomnih pokrajinah iniciativni pri posameznih dogovorih in koliko smo ponudili posameznih konkretnih dogovorov in rešitev, za katere vemo, da bi bilo zelo dobro, če se zanje dogovorimo na ravni Jugoslavije. Vendar vsi čakamo, da nam Izvršni svet oziroma njegovi organi nekaj ponudijo, potem pa vsi razpravljamo o tem iz različnih zornih kotov oziroma z upoštevanjem interesov, ki so, povsem razumljivo, različni. Premalo vnašamo v to svoja spoznanja in premalo vsi skupaj gradimo enoten družbeno-ekonomski sistem.

Poglejte, mislim, da bi morali priti do tega, da terjamo mi kot tudi naša delegacija v Skupščini SFR Jugoslavije, da se uresničuje ustavna določba, ki daje možnost Skupščini, da intervenira pri reševanju določenih vprašanj,

s tem da se je potrebno dogovoriti in da se določi rok, v katerem se je treba dogovoriti. Tega še ne izvajamo oziroma do tega še nismo prišli. Podpiram sicer oceno našega Izvršnega sveta k temu poročilu in skupine delegatov, vendar menim, da se preveč zadržujemo na obliki, kako so posamezna vprašanja formulirana, premalo pa posegamo v dejansko vsebino, pa ne le s kritiko, ampak da hkrati tudi nekaj ponudimo. Če bomo tako nadaljevali, se bojim, da bomo ustvarili tako vzdušje, kot da je glede gospodarjenja v naši družbi vse odvisno le od Zveznega izvršnega sveta in njegovih organov. Nemogoče je potegniti črto, kje so tisti parametri, na katere vpliva in mora vplivati zvezna vlada, kje pa se povsem drugače obnašamo, v delovni organizaciji, v občini in tako naprej. Mislim, da je v zvezi s tem precej ilustrativen primer na področju politike cen. Eno smo se dogovorili, prišli pa smo v sedanje razmere predvsem zaradi takšnega obnašanja nas samih v organizacijah združenega dela in drugih subjektov.

Rekel sem, da bi morali nekatere dogovore celo inicirati in morda predložiti tudi njihovo vsebino. Poglejte! Sedaj, ko govorimo, kako uresničujemo resolucijo, zelo radi primerjamo in pravimo, da investicije nominalno rastejo pri nas počasneje (kot v Jugoslaviji, in da pri nas tudi osebni dohodki nominalno rastejo počasneje kot drugod. Celo podatki v časopisih so polni tega. Toda s tem ne gradimo sistema, ampak povzročamo samo nekaj nasprotnega. Če so res osnovni parametri resolucije za vse enako obvezni in če se v politiki skupne in osebne porabe tega ne držimo, potem to imenujmo s pravim imenom in povejmo, kje smo, če lahko verjamemo statističnim podatkom, ki jih objavljajo nekatere jugoslovanske revije, ki se ukvarjajo z ekonomsko politiko. Potem mora biti predložen jugoslovanski dogovor, kako se bomo obnašali na področju politike osebne porabe. Kajti, očitno ni dovolj, če v resoluciji ugotovljamo, da nekatere rastejo nominalni dohodki precej hitreje, hkrati pa seveda zavajamo prek teh informacij sami sebe. Nikjer pa nismo povedali tega — vsaj jaz nisem zasledil — kakšen je dohodek v posameznih republikah, če pravimo, da so osebni dohodki rasli po stopnji 39 % na zaposlenega in ali je to skladno ali ni z rastjo dohodka, ampak le pokažemo, kako to nominalno raste. Trdimo pa, da imamo trdno stopnjo rasti dohodka oziroma celo, da rast dohodka zaostaja več, kot pa naj bi po resoluciji. Zato tudi spreminjamo dogovor o usmeritvi.

Mislim, da se bomo morali v tej smeri zelo temeljito pripraviti tudi za naslednje zasedanje zborov Skupščine in dejansko sprejeti nekaj kratkih in racionalnih akcijskih dogovorov in ukrepov, ki bodo pričeli spreminjati stanje, ne pa, da bomo preoblikovali formulacije v posameznem aktu. Hvala.

Predsednica Tina Tomlje: Hvala lepa, tovariš Marolt. Kdo želi naprej razpravljati? Besedo ima tovariš Ludvik Golob.

Ludvik Golob: Tovarišice in tovariši! Želel bi se priključiti razpravi, ki sta jo imela govornika pred menoj. Menim, da smo v razvoju skupščinskega in delegatskega sistema ne le glede masovnosti in večje demokratičnosti, ampak tudi glede vsebine in kvalitete napredovali v razmerju do prejšnjega skupščinskega sistema.

Hočem pritrditi ugotovitvi, da zato ne bi kazalo v razmerju do mehanizma delovanja skupščin, kot je ustavno opredeljen in kot deluje v družbi, vendarle dvomiti v učinkovitost izvajanja politike in ukrepov, ki jih sprejemajo delegati v skupščinah. Res pa je, da bo potrebno še marsikaj storiti za pospeševanje metod dela in tistih razmerij in odnosov, ki se nanašajo na uresničevanje sprejete poli-

tike. Ni naključje, da smo to vprašanje danes nekoliko bolj zaostri. Kajti, tudi doslej so bila vsa poročila deležna podobnih zahtev po dopolnjevanju s kritičnimi stališči, vendar ne iz razloga, da predlagatelj tega ni hotel, ampak največkrat ni mogel to bolj pripraviti.

Sami veste, da že dve leti ali še več, od ustave naprej potekajo razprave, kako v naši družbi izpostaviti funkcijo informacijskega sistema. Imamo podatke, da ta sistem v naših razmerah ni ustrezen. Obveščajo nas o posledicah, in sicer ne o tem, kar se je zgodilo včeraj, ampak o tem, kar je bilo pred dvema ali tremi meseci. Navedel bi en sam primer: Sedaj veliko govorimo o investicijah. Vendar še vedno govorimo o posledicah, da prekomerne investicije povzročajo motnje v družbenih tokovih, ne govorimo pa o tem, da investicija preden se finančno začne realizirati v materialni obliki, na primer v objektu in strojih, je polovično že uresničena v pomembnejših projektih, ki tečejo nekaj let pred tem. Ni evidence o tem, kaj vse v družbi obstaja, kakšna so razmišljanja, kakšni so projekti in v kaj se vlaga v razvojno-raziskovalnem smislu v vsaki tovarni in vsaki temeljni organizaciji. To je vse anonimno. O tem, kar projektiramo, bi morali javno razpravljati, kot v primeru predora ali kakšne ceste, kar je dokaj javno, da se znamo javno opredeljevati do možnosti in jih predložiti. Za tisoče investicij, ki jih izvajamo danes, govorimo, da niso v skladu s prestrukturiranjem gospodarstva.

Rad bi navedel primer, ki ni nov. V Franciji so pred 10 leti skušali doseči strukturne spremembe, saj je bilo v neki strokovni reviji javno publicirano, da se glede na evidenco projekcije ne sme projektirati v razmerju do investicijskih vlaganj. In sicer ne, da se investicija ustavi, ampak, da se preprečijo tako lokacija kot tudi vlaganja sredstev v projekt, v času, ko se projektira in razmišlja o projektu. Saj vsaka investicija najdalj časa porabi za projektiranje in razmišljanje o projektu. Če je investicija dobro pripravljena, potem je lahko učinkovita. Skratka, hotel sem navesti primer, da naš informacijski sistem ne zajema vseh podatkov, da imamo veliko tajnega in neodkritega, potem pa smo soočeni s konkretnimi posledicami.

Drugič. Če bi tako ravnali, potem lahko v vsakem primeru na podlagi dogovorov z državnimi ukrepi tako investicijo prepoveš, vanjo privoliš in zbereš še podatke. Zelo smo napredovali pri delovanju državne uprave — vsaj sam tako menim — v tem smislu, da ko sprejemamo ukrepe, hkrati že zahtevamo sprejetje akta o ukrepih ekonomske politike in o inštrumentih za njeno izvajanje. Mislim, da smo pri tem dosegli znaten premik. Rekel sem, da smo glede tega zadovoljni, vendar v razmerju do tistega, kar je nekdanj bilo, ko je Izvršni svet sprejel ukrepe sredi leta, sedaj pa so največkrat predloženi na začetku leta.

Rekli smo tudi, da se je treba o teh vprašanih dogovarjati in sporazumovati. Najprej bi morali to, o čemer so razpravljali prejšnji razpravljalci, oceniti. Če to ne bo sprejeto do februarja, bodo nastale motnje v tokovih družbene reprodukcije in če se do februarja subjekti ne morejo sporazumeti, morajo biti februarja po ustavi sprejeti ukrepi. To pomeni, da moramo tudi posledice vnaprej napovedati, in sicer, kako bomo lahko vodili odkrit dialog in kako bomo opredelili odgovornost pravega subjekta.

Skratka, zavzemam se za to, da bi tudi ob teh vprašanih vodili dejansko odgovorno razpravo o vseh problemih, ki so. Soglašam s tem, da je danes mogoče premagati težave in probleme le z mobilizacijo vseh sil in vseh subjektov, ker so vsi nosilci in vsi odločajo o dohodku, o razvoju in o produkciji. Z zresnitvijo vseh ljudi in z mobilizacijo vseh sil, mislim, da bomo uspeli vsaj do določene

stopnje zavreti negativne trende v gospodarskih gibanjih in pripraviti solidnejšo osnovo tudi za bodoče gospodarjenje, zlasti v prihodnjem letu.

Moram reči, da se strinjam s stališči skupine. Mislim, da je prav, da bi vsaj v tej smeri vodili razpravo tudi v družbeni bazi, da bi 28. julija res dobili sintezo splošnega hotenja in konkretnih akcij na vseh ravneh, zato da bi bili čimbolj uspešni.

Predsednica Tina Tomlje: Hvala. Besedo ima tovariš Tone Krašovec.

Tone Krašovec: Tovarišice in tovariši delegati! V svoji razpravi bi skušal, tako kot tovariš Marolt, opozoriti in podpreti tisti del poročila skupine delegatov, ki je sedaj na novo formuliran, in sicer drugi odstavek poročila, ki poudarja odgovornost vseh delegatskih organov, samoupravnih organizacij in skupnosti. Zakaj to pravim? Imam občutek, da v iskanju vzrokov za naše težave in v iskanju vzrokov, da je premalo predlogov za reševanje problemov, prepotenciramo vlogo Zveznega izvršnega sveta, kar lahko zamegli odgovornost republik in avtonomnih pokrajin, organizacij združenega dela in raznih samoupravnih organizacij in skupnosti.

Zato mi je bilo zelo všeč, da je bil na primer uvodničar na naši skupni seji tovariš Globačnik, zelo konkreten, ko je povedal, da se je Slovenija uspešno zavzemala za take in take skupne rešitve, da pa je namenoma vztrajala na načelnih rešitvah, pa čeprav je to pomenilo zavlačevanje.

Mislim, da je tako iz poročila Izvršnega sveta kot tudi iz pisma Predsedstva SFRJ vendarle argumentirano videti, da številne težave ali pa celo nemoč izvira iz neuspešnega dogovarjanja republik in avtonomnih pokrajin, asociacij združenega dela prioriternih dejavnosti in še nekaterih dejavnikov. Še več! Marksikatera republika ali avtonomna pokrajina, kot se zdi, namenoma ukrepa po svoje še preden se dogovarjanje sploh začne, seveda tako, kot to ustreza tej republiki in avtonomni pokrajini ali pa delu gospodarstva, ali pa neki prioritetni dejavnosti. S tem pa je seveda v bistvu že na samem začetku dogovarjanje blokirano ali močno otežkočeno.

Poglejmo samo 6000 novih začetih investicij. Splošna skupna poraba raste za polovico hitreje, kot smo predvidevali. V Sloveniji — slišali smo tovariša Klemenčiča — če bo šlo tako naprej, bomo za 37 odstotkov povečali skupno porabo,

Osební dohodki rastejo tako neuskklajeno, da bi lahko rekel, da v nekaterih republikah izvajajo politiko stabilizacije, v nekaterih pa lovijo inflacijo. Za to Izvršni svet sam neposredno ni odgovoren. Vse te oblike porabe so predvsem v pristojnosti republik in avtonomnih pokrajin in organizacij združenega dela.

Hkrati poročilo Zveznega izvršnega sveta navaja, kar je verjetno v vladnih poročilih po svetu in tudi pri nas redkost, ne le, da se kršijo dogovori in sporazumi, ampak, da se kršijo zakoni. Kje so organi, ki morajo bedeti nad kršenjem sporazumov in dogovorov, predvsem pa zakonov? Zato so pristojne institucije v republikah, avtonomnih pokrajinah in občinah in razne oblike delavske kontrole v organizacijah združenega dela. Tudi v zvezi s tem ne bi mogli vso odgovornost pripisati Zveznemu izvršnemu svetu.

Če smo v razpravah o poročilu Zveznega izvršnega sveta doslej slišali mnogo očitkov, mislim, da so mnogi med njimi dejansko upravičeni. Po moji oceni predvsem dva. Prvič. V zvezi z mnogimi sicer nujnimi administrativnimi intervencijami Zvezni izvršni svet ne izrabi čas njihovečasne veljave, ker gre v glavnem začasne ukrepe, da bi predlagal rešitve, ki bi šle v smeri

sistema samoupravnega združenega dela in bi dale trajnejše učinke. Drugič, kar je bilo že večkrat rečeno, da poročilo Zveznega izvršnega sveta ne opredeljuje, kako se obnašajo po posameznih republikah in avtonomnih pokrajinah ter v raznih asociacijah združenega dela in da bi moralo bolj pokazati, koliko kdo ravna v skladu s skupno dogovorjeno razvojno usmeritvijo in kdo ter zakaj ne. Ti dve pomanjkljivosti sta zame bistveni v poročilu Zveznega izvršnega sveta.

Kljub vsemu pa ugotovitve tega poročila in opozorila Predsedstva SFRJ argumentirano dokazujejo resne zastoje v dogovarjanju. Ponekod se človek vendar ne more ubraniti vtisu določene nemoči izvršnega organa Skupščine SFRJ, povzročene z ravnanjem posameznih republik ali avtonomnih pokrajin in s premalo odločno in integrativno vlogo združenega dela.

Najbolj se, po mojem mnenju, to odraža v dejstvu, ki je opazno slehernemu delavcu, in sicer v zapiranju republik in avtonomnih pokrajin v svoje meje, v ustvarjanju osmih tržišč, namesto enega tržišča, kar ponekod pomeni že določen ekonomski nacionalizem.

Prav gotovo je tudi v obnašanju organizacij združenega dela del vzrokov za tako zapiranje na osnovi podjetniškega ravnanja, na osnovi skromne pripravljenosti za povezovanje, v koketiranju tehnokracije z administracijo, v nesamoupravnem sprejemanju investicijskih odločitev in tako naprej. Zato tudi ne bi mogli misliti, da je po treh desetletjih samoupravljanja združeno delo nebogljeno dojenček, ki ga mora ujčkati od njega odtrgana mati država, z zvezno vlado na čelu. Res pa je tudi, da ima združeno delo daleč manj manevrskega prostora za samoupravne odločitve in za prevzemanje odgovornosti, kot smo začrtali in proklamirali z najpomembnejšimi dokumenti naše družbe. Odgovornost Zveznega izvršnega sveta je morda predvsem v tem, da je s svojimi ukrepi premalo deloval, da bi prišlo do take vloge združenega dela. Mislim, da bi v pojavih zapiranja v republiške in pokrajinske meje bi lahko zelo blizu tisti Kardeljevi misli, da mora pluralizem političnih monopolov biti prevladan s pluralizmom samoupravnih interesov, ker bomo le tako prišli do prave poti opredeljevanja širših in tudi skupnih družbenih interesov.

Končno bi rad povedal nekaj povsem konkretnega. Vendarle ni le v moči Zveznega izvršnega sveta urejanje številnih pomembnih vprašanj, sicer v poročilu konkretno ne bi brali, da bodo pri izvrševanju plana razvoja Jugoslavije za obdobje 1981—1985 še številna odprta vprašanja temeljnega pomena, kot jih navaja poročilo Zveznega izvršnega sveta, ali pa, kot je podpredsednik tega sveta, tovariš Dragan zadnjič navedel v »Delu«. Če jih iz poročila le naštejemo: Zvezni izvršni svet ni v stanju, da reši tega, ker še nimamo energetske bilance Jugoslavije, trajnih rešitev za zagotavljanje deviznih sredstev za uvoz naftnih derivatov, premoga za koks, dogovora o strategiji tehnološkega razvoja, družbenega dogovora o uresničevanju politike razvoja agroindustrijskega kompleksa, bilance osnovnih kmetijskih in živilskih proizvodov, določenih rešitev sistema na področju ekonomskih odnosov s tujino, ukrepov in aktivnosti za rednejšo preskrbo trga in odpravo vzrokov, ki motijo delovanje enotnega jugoslovanskega trga, materialne bilance pomembnejših surovin in repromaterialov, dogovorov o zagotavljanju trajnih in stabilnih virov za financiranje blagovnih rezerv in za graditev skladiščnega prostora in tako naprej.

Skratka, o tem ne bi več razpravljaj. Menim pa, da odgovornost in iskanje vzrokov enakomerno porazdelimo, ker, še enkrat poudarjam, samo poudarjanje ali pretirano poudarjanje vloge Zveznega izvršnega sveta v bistvu prepotencira njegovo vlogo in lahko zamegli odgovornost drugih dejavnikov, ki so odgovorni

za skupno usmerjanje nalog. Skratka, mislim, da bi morali nekoliko bolj resno upoštevati dejstvo, da zelo radi pojemo »Jugoslavija, Jugoslavija« vsak na svojem področju, da pa pri razvojnih vprašanjih premalo upoštevamo, kaj moramo narediti na osnovi skupno dogovorjene politike za razvoj Jugoslavije.

Predsednica Tina Tomlje: Hvala lepa. Želi še kdo razpravljati? (Da.) Besedo ima tovariš Stane Gavez.

Stane Gavez: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Morda bom nekoliko drugače razpravljajal o teh vprašanjih. Verjetno je osnova v tem, v čem se kaže pluralizem interesov glede samoupravnih odnosov.

Prvič. Želel bi se opredeliti in podpreti stališča v uvodni besedi tovariša Globačnika, kot tudi stališča medzborovske skupine glede na nekatere ugotovitve, in sicer, da nam povprečja in pospeševanja nekaterih kazalcev ne dajejo dovolj realne in konkretne slike stanja na posameznem področju in v posameznem prostoru, da tako rečem.

Moram reči, da bi morali na področju ekonomskih odnosov s tujino, ko govorimo o povprečjih in ko ugotavljamo, da so v glavnem vsa gibanja v nasprotju z resolucijo, nujno poudariti odgovornost ustreznih subjektov. V zvezi s tem soglašam z razpravo tovariša Krašovca, vendar menim, da bi morali kljub temu ugotoviti, kakšne so razmere znotraj republik glede plačilno-bilančnih in devizno-bilančnih pozicij republik.

Poglejte! Razmere so zelo različne in moram reči, da je bil zaradi tega, ker se nekateri bolj drugi manj držijo dogovorov, resolucije in plana, položaj združenega dela doslej zelo različen. Slišimo lahko, da smo v nekaterih republikah znatno presegli ali pa že skoraj dosegli letni plan predvidenega uvoza v prvem četrtletju, da je možnost uvoza repromateriala in opreme zelo različna in tako dalje.

Mislim, da bi morali o teh vprašanjih spregovoriti in zahtevati njihovo reševanje s tem, da je prav, da je danes v nekem smislu ta razprava tudi priprava na razpravo 28. julija, da bi morali dobiti ustrezne podatke in se dejansko tudi zavzeti za uveljavitev odgovornosti. Rečeno je bilo, da če je nekdo izkoristil toliko in toliko določenih bonitet in ne vem, česa še, sama formalna odgovornost pri tem ne zaleže, ker ni materializirana.

Vprašanja je treba rešiti do konca. Moram reči, da so razprave in sedanji medobčinski posveti glede stabilizacije opozorili na to, da se ponavlja razmišljanje, da potegne pri nas kratko tisti, ki je pošten in ki se drži dogovorov in predpisov. Mnenja sem, da je tako razmišljanje nevarno, in da se kljub temu, da smo rekli, da moramo za to srednjeročno obdobje sprejeti dogovore in spoštovati disciplino ter začrtati realno politiko, praksa na nekaterih področjih ponavlja. Ne glede na Zvezni izvršni svet ali koga drugega položaj in praksa nista spodbudna in ne mobilizirata subjektov združenega dela in vseh drugih, da bi se dejansko bolj angažirali pri uresničevanju planov, dogovorov in drugih aktov. Nekaj nerodnosti je, in v zvezi s tem ima tovariš Krašovec prav, tudi na ravni temeljnih organizacij, vendar je to dostikrat spodbujeno s tem, da je taka praksa takšna, kakršna je. Mislim, da posameznik ali manjša skupina ljudi tega ne more spremeniti.

Zvezni izvršni svet ocenjuje, na primer, da smo na področju kmetijstva naredili vse. Edina sreča je, da opravičujemo vse, kar nismo naredili z letino v jeseni prejšnjega leta in spomladi tega leta, ko so bile slabe razmere.

Pravimo, da smo uredili oskrbo z gnojili. Toda, kdaj smo jih prejeli in ali je bila dinamika proizvodnje glede na dobave gnojil dejansko usklajena s potrebami kmetijstva? Vemo pa, da ni bila. To velja tudi za zaščitna sredstva. Odkupna politika cen ni usklajena in ni pravočasna. Če že imamo kje rezerve, jih imamo prav v kmetijstvu, in prav v kmetijstvu bi lahko najhitreje dosegli takšno in tolikšno proizvodnjo, da nam ne bi bilo potrebno uvažati nekaterih prehrambenih pridelkov. Poglejte, na primer odkup! Zavzemamo se, da bo odkupljenih 50 % proizvodnje žitaric v Jugoslaviji. Včeraj smo brali, da bomo v Sloveniji dosegli 10—12 odstotkov od celotne proizvodnje. Sedaj vprašujem, glede na strukturo lastništva in ker je več kot 80 % te proizvodnje in zemlje v zasebnem sektorju, kakšen program ima na tem področju Zadrúžna zveza Slovenije, kako bodo ravnali posamezni subjekti — pri tem pa se strinjam s tem, da za to ne morejo biti odgovorni le izvršni sveti, da bi spremenili dosedanjo prakso — oziroma, kje so razlogi, da ni več proizvodnje za trg, zakaj je proizvajalec zainteresiran, da obdrži krušna žita in krmo za živino, ne da bi to dal v odkup in za prehrano prebivalstva? Če ne bomo tega uredili na dohodkovnih osnovah in delovali organizirano pri uresničevanju skupnih nalog in ciljev, potem mislim, ne glede na to, da o tem pišemo in smo še tako kritični in to obravnavamo vsake tri mesece, se obnašanja sama od sebe ne bodo spremenila, če ni ustrezne akcije.

Poglejte! Tovariš Krašovec je govoril o posrednih vplivih na enotnost jugoslovanskega trga. Gre za to, da se blagovni in finančni tokovi dejansko prekinjajo in so postavljeni nelogično, kar ruši enotnost sistema jugoslovanskega trga. Mislim, da bi pri tem morali hitreje delovati in rešiti nekatere probleme. Zlasti je to problematično glede na strukturo gospodarstva v Sloveniji v predelovalni industriji in glede na naše sedanje razmere v zvezi z oskrbo z repromaterialom. Vprašanje je, za kakšne finančne tokove sedaj gre, kaj to dejansko pomeni za združeno delo in gospodarstvo in koliko smo v stanju dejansko obvladati te razmere.

Na koncu naj omenim še vprašanje politike cen. Naj navedem tak primer. Tisti, ki so pravočasno do zamrznitve — čeprav nekateri govorijo, da ne gre za zamrznitev — dosegli zvišanje cen, so dosegli svoje. Kakšne odnose smo pri tem vzpostavili? Ali dejansko zagotavljamo enakopravne pogoje pridobivanja in delitve dohodka in osebnih dohodkov v organizacijah združenega dela? Ponavlja se vsako leto, da vsi zvišujejo cene, da bodo potem lažje in lažje poslovali ali kakorkoli že. Smo v tem letu kako drugače postopali? Ponovilo se nam je isto. Ali je to sedaj pošteno? Sedaj so tisti, ki niso vedeli, ali niso toliko večji, ali pa so mogoče ravnali tako, kot je naša usmeritev, ponovno v določenem smislu prizadeti.

Sedaj smo seveda v položaju, da ni mogoče nič drugega kot administrativni ukrep. Nekoliko se izgovarjamo na to, da je oziroma ni bila zamrznitev cen. Mislim, da je trenutni položaj glede politike cen znotraj samoupravnih interesnih skupnosti za cene takšen, da bi morali to oceniti in vedeti, kako bomo na primer z organiziranim delom obvladovali na samoupraven način politiko in problematiko cen. To govorim zato, ker prihajam iz združenega dela in slišim in vidim, kakšen je položaj. V Sloveniji na primer že nekaj časa — rekli boste, da sem zopet preveč obremenjen s temi vprašanji — ustvarjamo vzdušje, ko nenehno kritiziramo trgovino, ugotavljamo pa, da na primer trgovina s prehrambenim blagom prihaja v takšen položaj, da bo jutri ali pojutrišnjem prišlo do resnih problemov v oskrbi, ko bo določen člen v verigi celotne preskrbe odpo-

vedal. Mislim, da bi morali biti toliko sposobni in realni, da bi ocenili in ugotovili, kakšna je trgovina. Če smo v preteklosti v Sloveniji razvijali trgovino in prišli v določen položaj, da so bile takšne ocene takrat verjetno tudi umestne, mislim, da bomo danes morali ugotoviti, kako deluje posamezna panoga znotraj te prometne sfere in kakšen je dejansko položaj. To sicer neposredno ne sodi k temu poročilu Zveznega izvršnega sveta, to sem navedel le kot primer. Hočem reči, da imajo prav tudi tisti, ki so apelirali v dosedanji razpravi na to, da se moramo tudi sami obrniti vase, vsak na svojem področju, storiti več, analizirati svoja lastna ravnanja in ugotoviti, koliko smo spodbujali ali pa tudi včasih prisilili izvršne svete od zveznega, republiškega pa včasih tudi občinske na takšne ukrepe.

Glede splošne in skupne porabe pa menim, da bi bilo treba odgovornost locirati. Mislim, da temeljne organizacije združenega dela in delavci niso toliko odgovorni. Krivda je v tem, da so dovolili, da soglašamo z nekaterimi nalogami, ki se nenehno nalagajo z dodatnimi sporazumi ali prek kakšnih drugih obveznosti. Mislim pa, da so gibanja na področju splošne in skupne porabe najmanj tako resno opozorilo, kot so gibanja na področju investicijske politike.

Predsednica Tina Tomlje: Hvala lepa, tovariš Gavez. Kdo še želi razpravljati? Besedo ima tovariš Milivoj Samar.

Milivoj Samar: Razpravljaj bom le o nekaterih poudarkih iz razprave, ki jih kaže dodati glede na to, da sta o tem dala določene ocene tovariša Globačnik in Klemenčič v uvodni besedi.

Dejansko mislim, da je treba opozoriti, da akcija, v katero je šlo Predsedstvo SFRJ, gotovo temelji na dovolj podrobni oceni kritičnosti položaja, v katerem smo se znašli. Mislim, da je ta položaj celo še precej bolj kritičen, kot je lahko izzvenelo iz samega poročila Zveznega izvršnega sveta in kot je izzvenelo iz tistih informacij, kolikor smo bili z njimi seznanjeni prek časopisov. Ne bi želel posebej navajati dodatnih števil, vendar je dejstvo, da smo na področju ekonomskih odnosov s tujino v izredno kritičnem položaju, da pri tem presegamo še sprejemljive okvire v razmerju do tujine oziroma tistih inštitucij, od katerih smo odvisni, ko gre za vprašanje financiranja našega deficita. To narekuje izjemno akcijo in dejansko mobilizacijo vseh in tudi upoštevanje opozoril, ki so bila dana v uvodni besedi, da niti julij niti avgust ne bi smela biti meseca počitnic in ne bi smela pomeniti nadaljnega zastoja v proizvodnji. Položaj v ekonomskih odnosih s tujino je takšen, da niti v Jugoslaviji niti v Sloveniji ne dosegamo nalog, načrtanih v projekciji. Naj navedem en sam podatek. Če bi Slovenija hotela realizirati svoj izvoz po projekciji na konvertibilno področje, bi moral izvoz v naslednjem delu leta porasti v razmerju do povprečnega izvoza iz prvih petih mesecev tega leta za 57 %. Drug podatek, ki je naveden v poročilu, je ta, da gibanja proizvodnje v jugoslovanskem merilu dejansko bistveno ne odstopajo od z resolucijo danih parametrov. Medtem pa lahko ugotovimo, da gibanja v Sloveniji bistveno zaostajajo od tega, kar smo si zadali z našo resolucijo. Moramo ugotoviti, da tudi na tem področju brez izjemnih naporov in angažiranja položaja do konca leta ne moremo popraviti. Zaradi tega je prav, da se tudi poročilo zaključuje z apelom na akcijo vseh sil, ne le izvršilno-upravnih organov, ampak vseh družbenopolitičnih struktur, samoupravnih organizacij in drugih, mislim tudi na izvršne svete in tako naprej. Gre za to, da bomo morali aktivirati tiste organizacijske oblike, ki danes morda že obstajajo na ravni občin,

aktivirati zbornični sistem in ne nazadnje napraviti korenite analize in programe za akcijo v posamezni temeljni organizaciji, če hočemo v drugem delu leta te trende bistveno preusmeriti. O tem bomo verjetno več razpravljali 28. tega meseca tudi v tej Skupščini. Mislim, da bi težišče Skupščine v tem mesecu pravzaprav moralo biti na delu skupščinskih organov oziroma teles, kar naj bi tudi bolj prispevalo k večjemu angažiranju na tem področju.

Glede današnje razprave pa je potrebno poudariti, da smo se vse preveč navadili delati pod določenimi ukrepi oziroma le če so ukrepi, potem lahko pričakujemo določeno reakcijo. Za vsako akcijo pričakujemo, da morajo biti določeni ukrepi ekonomske politike zagotovljeni, če hočemo, da bo akcija stekla. Takšen pristop seveda narekuje določeno dodatno administriranje in je po mojem mnenju tudi eden izmed osnovnih razlogov, da pravzaprav ne steče dogovarjanje, ki je bilo danes tolikokrat omenjeno, vsaj v tistih organih oziroma medrepubliških komitejih, v katerih tudi sam sodelujem. Prihaja prav do te ocene, da mislimo, da vse razvojne cilje lahko dosegamo na ta način, da bodo federacija ali republike sprejele dodatne ukrepe ekonomske politike in bo to steklo. Kolikor gre za določen razvoj, že takoj začenjamo razpravo, da je treba v cene dodatno vključiti razvojno komponento, da se bo to začelo pravzaprav uresničevati in da če hočemo doseči druge cilje, da je to potrebno podrediti s primarno emisijo. Seveda, takšen način potem gotovo pelje v nestabilizacijsko obnašanje in seveda na takšnih osnovah, ob upoštevanju izhodišč, danih tudi v tej Skupščini, težko dosegamo soglasja oziroma se težko usklajujemo.

Drug problem pri tem usklajevanju je gotovo vprašanje osnov, na katerih pričenjamo razgovore. Res je, da ne moremo, tako kot je rekel tovariš Marolt, pričakovati in zahtevati le od zvezne administracije, da pripravi ustrezne podlage, vendar pa je od izhodišč, ki so pripravljena v teh organih, odvisen štart in pa uspešnost samega dogovarjanja. Praksa je, da so v nastajanje vsaj nekaterih gradiv vključene določene organizacije iz republik, ampak običajno se potem izide tako, da tudi faza priprave izhodiščnih gradiv pomeni že prvo »rundo« dogovarjanja. Že pri tem prihaja vsak s svojimi interesi in tudi, ko gre takšen predlog v verifikacijo oziroma v opredelitev Zveznemu izvršnemu svetu kot podlaga za usklajevanje, so tudi v njem običajno seveda prisotni interesi posameznih republik in avtonomnih pokrajin.

Pri tem je, kar pa mislim da je ovira, naš splošen pristop, da smo pripravljeni prihajati do določenih spoznanj šele v izjemnih in kritičnih situacijah. To pomeni, da vse premalo razmišljamo o racionalni poti, da ugotovimo, kakšna bi bila najboljša pot naprej, ampak se običajno moramo znajti v težki situaciji, da se potem lažje sporazumemo in da pridemo do določenih spoznanj.

Mislim, da nekatere ugotovitve ob sprejemanju planov, ki so bile kot stališča sprejete tudi v tej Skupščini, praksa sedaj potrjuje in dokazuje, da lahko trdimo, naj bi v bližnji bodočnosti ta spoznanja omogočala nekoliko lažje dogovarjanje tudi pri sprejemanju tistih dogovorov, ki naj bi jih sprejeli na podlagi tretjega dela družbenega plana Jugoslavije do konca leta. Teh nalog je vsega skupaj 45, od tega jih je približno 22 takšne narave, da bistveno vplivajo na materialne odnose, na položaj organizacij združenega dela in na odnose med republikami; približno 23 pa je takšnih, ki pomenijo določeno dograjevanje sistema in pripravo posameznih analiz. Program, kako se tega lotiti, je sedaj v pripravi. Moram reči, da je od prvih 22 dogovorov pet takšnih, ki so že v fazi usklajevanja. Od teh petih je eden usklajen — gre za področje zagotavljanja sredstev za pospeševanje izvoza opreme ladij in del v tujini — medtem ko

so drugi štirje dogovori v glavnem s področja ekonomskih odnosov s tujino. Vemo, da so mnenja glede izvajanja le-teh in glede možnosti, ki jih daje sedanji zakon, dokaj različna, čeprav, kar moram poudariti, je to eno izmed tistih področij, v zvezi s katerimi je prav Slovenija poskušala dati konstruktiven prispevek in je pravzaprav predložila določene rešitve. Seveda pa tudi na tem področju usklajevanje poteka počasi. Še vedno lahko ugotovite, da se v velikem obsegu govori o deviznem tržišču in o spoznanju, da takšnega tržišča brez povečanega izvoza in zagotavljanja deviz za takšno tržišče dejansko ne more biti. Res pa je, da je od kvalitete podlag odvisno tudi naše angažiranje.

Obljubljeno je, da bodo na podlagi programa sedaj ustanovljene posebne delovne skupine zvezne administracije in republiških organov, ki naj bi pospešile pripravo osnovnih gradiv, na podlagi katerih naj bi pravzaprav steklo usklajevanje.

Samo dogovarjanje seveda tudi ne rešuje razmer. Naj navedem konkreten primer za področje preskrbe z nafto. Ob sprejemanju dogovorov smo se za leto 1981 sporazumeli za sistem, prek katerega naj bi prišlo do samoupravnih sporazumov med proizvajalci in med uporabniki nafte in naftnih derivatov in v okviru samoupravnih interesnih skupnosti tudi do združevanja deviznih sredstev, s katerimi naj bi zagotovili uvoz nafte in naftnih derivatov. Sporazumi so bili sklenjeni, dejansko pa se ta sistem izvaja le v Sloveniji. Sedaj smo se dejansko znašli v položaju, ko je Socialistična republika Hrvatska jasno povedala, da je morala dejansko že v tem tednu ustaviti dobave nafte tistim republikam, ki ne izpolnjujejo svojih obveznosti iz dogovorov. Nafta je lahko, da tako rečem, eden izmed preizkusnih kamnov na področju dogovarjanja. Problem pa dejansko ni enostaven, če navedem za interno uporabo le dve ali tri številke. Namreč, v okviru Slovenije od deviznega priliva združujemo prek Interesne skupnosti za ekonomske odnose s tujino 11,5 % za uvoz nafte za pokritje potreb Slovenije. Ta odstotek je na Hrvaškem 25, v Vojvodini 55 in bi moral biti v Makedoniji 70. To je odraz tega, kolikšen je delež izvoza v posamezni republici. Glede tega ima Slovenija v konvertibilnem izvozu dejansko ogromen delež, in sicer je v izvozu delež Slovenije okoli 25 %. Zato so ta razmerja tako bistvena. Če upoštevamo te številke, potem seveda laže tudi razumemo, kako različni so materialni interesi, ko pristopamo k dogovarjanju in da to ni le vprašanje pripravljenosti ali pa dobre volje za hitro dogovarjanje. To seveda kaže tudi na nekaj drugega, to je, da v tem celotnem spletu problematike ekonomskih odnosov s tujino terja tudi hitrejše reševanje odnosov pri udeležbi ali pa pri razdelitvi tako imenovanega skupnega deviznega priliva, za kar tudi ugotavljamo, da še ni v celoti v jugoslovanskem merilu in kar ima za posledico tudi pogojevanje cen, čemur smo priča pri dobavah posameznih repromaterialov, ko se pogojuje dobava repromateriala še z dodatkom v devizah, ali pa z dodatkom za razvoj posamezne dejavnosti. Nekaj primerov navajam zaradi tega, da bi ugotovili, da pri vsem tem dogovarjanju dejansko ne gre le za vprašanje pripravljenosti in da seveda v takšnih pogojih tudi ni tako enostaven naš nastop v tujini, ko poskušamo posebej poudariti, koliko je treba pozornosti dati izvozu in ga določiti kot prednostno nalogo ne le za to leto, ampak za celotno petletno obdobje. Mislim, da gre za primere, ki to pravzaprav pojasnjujejo. Seveda to hkrati pomeni, da prav to, kar smo posebej poudarjali v resoluciji za to leto in za petletno obdobje, terja hitrejše razvijanje novih družbenoekonomskih odnosov. Z razvijanjem družbenoekonomskih odnosov je poudarjeno ustrežnejše angažiranje združenega dela pri reševanju teh vprašanj, prav zato, da ne bo

tudi v bodoče osnovno težišče na angažiranju samega Izvršnega sveta, ki pri tem lahko prevzema vlogo določenega pobudnika in usmerjevalca, ki pri tem nikakor ni subjekt odločanja.

Ni moj namen, da skušam odgovarjati na nekatera vprašanja. Glede časovne neskladnosti, mislim, da je s predlogom, da bi se tudi razprava o zveznem poročilu končala 28. tega meseca, ta časovna neskladnost pravzaprav odpravljena in je zagotovljeno, da gremo dejansko v poglobljene analize v vseh organizacijah in v vseh družbenopolitičnih skupnostih in da sprožimo odločnejšo akcijo vseh v takšnem obsegu, da se ne bi dogajalo to, kar je tudi bilo že rečeno, da dejansko tisti, ki se angažira in ki rešuje probleme, običajno povleče »ta kratko«. Mislim pa, da to vendar ni vedno res. Primer z nafto kaže na to, da pristop Slovenije kot celote z vsem zavzemanjem za izvoz, dokazuje, da je vsaj v tem primeru, dejansko prava usmerjenost in prek tega tudi preskrbljenost v pogojih, v katerih še vedno ustreza.

Glede gibanja investicij so v poročilu Izvršnega sveta, ki je pred vami, posamezna razmišljanja in rešitve.

Dejstvo pa je, da stopnja inflacije, ki smo ji priča, dejansko postavlja posamezne parametre tako v zvezni kot tudi v republiški resoluciji pravzaprav v drugačno luč, čeprav nam po drugi strani primerjava nominalnih in realnih gibanj kaže določeno divergentno gibanje. Pri tem bomo seveda morali upoštevati predvsem realna gibanja, ko se bomo dokončno opredeljevali, s kakšnimi parametri naj bi uravnavali politiko porabe v naslednjem polletju. Vsekakor bi se pri tem morali zavedati, da nam pomeni poleg izvozne usmeritve, drugo prioriteto nalogo oživitve proizvodnje. Te oživitve pa seveda brez ustrežnejše razbremenitve gospodarstva ni mogoče doseči, kar z drugimi besedami pomeni, da bi morali že ob razpravah v tem mesecu o poročilih in ob angažiranju vseh činiteljev te družbe ponovno proučiti tudi vse proračune in vse pogramme v samoupravnih interesnih skupnostih glede obsega splošne in skupne porabe, da bi načelo razbremenjevanja lahko uresničili v takšnem obsegu, da bi po eni strani lahko pospešili proizvodnjo, po drugi strani pa tej proizvodnji z razbremenitvijo zagotovili tisto minimalno akumulacijo, ki bi morala pomeniti tudi zmanjševanje pritiska na rast cen.

Predsednica Tina Tomlje: Hvala lepa, tovariš Samar. Želi še kdo razpravljati? (Nihče.) Ker ne želi nihče razpravljati, predlagam zboru naslednji sklep:

1. Družbenopolitični zbor sprejema na znanje poročilo Zveznega izvršnega sveta o uresničevanju družbenega plana Jugoslavije za obdobje 1981—1985 v letu 1981 z oceno možnosti razvoja v letu 1982.

2. Zbor sprejema in podpira stališča, ocene in predloge Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije in stališča in predloge skupine delegatov Skupščine SR Slovenije k poročilu Zveznega izvršnega sveta o uresničevanju družbenega plana Jugoslavije za obdobje 1981—1985 v letu 1981 z oceno možnosti razvoja v letu 1982.

Mislim, da glede na današnjo bogato razpravo ni potrebno tega sklepa dopolnjevati, kot tudi ne poročila medzborovske skupine, ki pomeni podlago za delo delegacije Skupščine SR Slovenije v Zboru republik in pokrajin.

Dajem na glasovanje predlagani sklep! Kdor je za, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Družbenopolitični zbor soglasno sprejel predlagani sklep.

Prehajamo na 2. točko dnevnega reda, to je na osnutek zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o komunalnih dejavnostih posebnega družbenega pomena.

Osnutek je predložil Izvršni svet Skupščine SR Slovenije. Obravnavali pa so ga Odbor za družbenoekonomske odnose, Odbor za družbenopolitični sistem, Zakonodajno-pravna komisija in skupina delegatov za proučitev družbenoekonomskih odnosov v samoupravnih interesnih skupnostih materialne proizvodnje in zakonskih aktov s tega področja.

Danes smo prejeli mnenje Odbora za komunalni sistem in krajevno samoupravo pri Svetu za družbenopolitični sistem Predsedstva Republiške konference SZDL, poročilo Zakonodajno-pravne komisije in predlog stališč in sklepov, ki naj bi jih zbor sprejel na podlagi 88 člena poslovnika Skupščine SR Slovenije.

Besedo ima predstavnica predlagatelja tovarišica Marija Zupančič-Vičar, članica Izvršnega sveta in predsednica Republiškega komiteja za varstvo okolja in urejanja prostora.

Marija Zupančič-Vičar: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Razvoj družbenoekonomskih in samoupravnih odnosov na področju komunalnega gospodarstva je prerasel okvire veljavne zakonodaje, tako da je potrebno spremeniti in dopolniti zlasti pa uskladiti systemske zakone z družbenopolitičnimi izhodišči za nadaljnji razvoj samoupravnih družbenoekonomskih odnosov na področjih samoupravnih interesnih skupnosti materialne proizvodnje in pri tem ne nazadnje upoštevati pozitivne rešitve, ki so se potrdile v sami družbeni praksi.

S takimi usmeritvami sta Zbor združenega dela in Zbor občin Skupščine SR Slovenije v novembru prejšnjega leta, ko sta obravnavala predlog za izdajo zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o komunalnih dejavnostih posebnega družbenega pomena, zavezala Izvršni svet Skupščine SR Slovenije, da pripravi osnutek zakona, ki naj ureja temeljna načela in okvire samoupravne organiziranosti, delovanja in upravljanja komunalnih organizacij, ki opravljajo dejavnosti materialne proizvodnje posebnega družbenega pomena. Nadalje naj bi uredil temeljna razmerja med subjekti na področju komunalnih dejavnosti glede družbenoekonomskih odnosov in svobodne menjave dela, posebnosti planiranja oziroma odločanja o skupnih zadevah v planskem procesu ter vlogo družbenopolitičnih skupnosti, krajevnih skupnosti in drugih samoupravnih subjektov.

V skupščinskih razpravah je bila poudarjena potreba po celovitosti ureditve komunalnih dejavnosti in njihovi podrobnejši opredelitvi tako, da bo jasno, katera dela sodijo v okvir upravljanja teh dejavnosti. Posebej je bilo potrebno opredeliti vprašanja enostavne in posebej razširjene reprodukcije, status komunalnih objektov in naprav kot osnovnih sredstev, dejavnosti, ki jih opravljajo komunalne organizacije kot glavno dejavnost, zagotavljanje sredstev za upravljanje komunalnih dejavnosti in vprašanje reševanja sporov na tem področju.

Predlagatelj je pri koncipiranju osnutka zakona izhajal iz temeljnega načela, da delovni ljudje in občani zadovoljujejo svoje potrebe na področju komunale bodisi neposredno v krajevnih skupnostih bodisi prek komunalnih organizacij. To načelo je pomembno z vidika vloge in funkcije krajevne skupnosti oziroma z vidika uresničevanja vloge krajevne skupnosti v delegatskem sistemu in pri samoupravnem reševanju vprašanj v krajevni skupnosti kot temeljni celici naše

samoupravne družbene ureditve, ki pride do izraza zlasti pri zadovoljevanju potreb delovnih ljudi in občanov tudi na področju komunale.

Izhajajoč iz tega načela je pripravljen osnutek predloženega zakona tako, da ureja osnove in okvire za nadaljnje podrobnejše urejanje odnosov na ravni občine in v vseh samoupravnih okoljih, to je za urejanje razmerij z občinskimi predpisi in samoupravnimi splošnimi akti. Zakon torej ne posega v ustavne normativne pristojnosti občine, pač pa prepušča njim, da glede na raznolikost potreb, pogojev in možnosti za zadovoljevanje teh potreb ter specifičnosti na področju komunale, same podrobneje uredijo oziroma rešujejo posamezna vprašanja v skladu z zakonom.

Občinam je tako prepuščeno, da lahko poleg osem komunalnih dejavnosti, ki jih opredeljuje že zakon, opredelijo kot komunalno dejavnost posebnega družbenega pomena vzdrževanje cest, ulic in trgov v naselju ter oskrbo naselij s toplotno energijo in plinom, ki so po svojem tehnično-tehnološkem značaju sicer cestne oziroma energetske dejavnosti, poleg tega pa še posamezno drugo dejavnost, katere opravljanje je nujen pogoj za delo in življenje ljudi v naselju, pa je ni mogoče urejati le po tržnih zakonitostih.

Analogne rešitve glede navedenih dejavnosti naj bi bile sprejete tudi v zakonih o cestah in energetiki.

Pri zadevah skupnega odločanja prinaša osnutek zakona novo dodatno rešitev, po kateri lahko občinska skupščina z odlokom določi način in mesto odločanja o navedenih zadevah, kar je bilo doslej prepuščeno le družbenemu dogovoru v občini. Taka rešitev je sicer predlagana zato, ker dogovori v večini občin niso bili sklenjeni, zaradi česar je v praksi prihajalo do težav, ker so se pristojnosti podvajale. Posamezne zadeve skupnega odločanja v razširjenih delavskih svetih komunalnih organizacij bo potrebno še proučiti in urediti drugače kot je ponujeno, na kar so opozorile razprave v delovnih telesih Skupščine o osnutku zakona.

Prav tako je občinskim skupščinam prepuščeno, da lahko z odlokom uredijo vprašanje obvezne samoupravne organiziranosti, seveda v skladu z možnimi oblikami, ki jih opredeljuje že ponujeni osnutek zakona.

Glede dopolnitve ponujenih oblik samoupravne organiziranosti na ravni občine kot tudi obvezne organiziranosti na ravni republike predlagatelj sprejema pripombe delovnih teles v njihovih poročilih k osnutku zakona.

Izhajajoč iz temeljnega, že navedenega načela, so določbe veljavnega zakona, ki opredeljujejo vlogo krajevnih skupnosti na področju komunale, ostale v bistvu nespremenjene. Dosedanje razprave so opozorile na vlogo in položaj krajevnih skupnosti, kadar te organizirajo opravljanje posameznih specifičnih komunalnih dejavnosti. Zato je treba pri nadaljnjem oblikovanju zakona zagotoviti trdnejšo povezanost krajevnih skupnosti s komunalnimi skupnostmi, zlasti glede upoštevanja skupno dogovorjenih nalog v samoupravnih sporazumih o temeljnih plana in planih komunalnih skupnosti. Prav tako bo potrebno rešiti vprašanje statusa komunalnih objektov in naprav s katerimi upravljajo krajevne skupnosti.

Posebej velja omeniti vprašanje investitorstva na področju komunale. Po predlagani rešitvi je lahko investitor komunalnih objektov in naprav, poleg komunalne organizacije oziroma poslovne skupnosti in krajevne skupnosti, tudi komunalna skupnost. Dosedanje razprave so opozorile, da je potrebno vlogo komunalne skupnosti kot investitorja opredeliti tako, da ta praviloma poveri opravljanje investicijskih del komunalni organizaciji ali poslovni skupnosti, kar predlagatelj osnutka zakona sprejema.

Predlagano ureditev družbenoekonomskih odnosov so dosedanje razprave ocenile kot ustrezno in solidno osnovo za nadaljnje samoupravno urejanje razmerij med subjekti na področju komunale. Opuščene so rešitve, po katerih bi bilo mogoče s pomočjo raznih mehanizmov, ki bi jih predpisovale družbenopolitične skupnosti, na enostaven način ter mimo sporazumevanja in dogovarjanja v samoupravnem planskem procesu na podlagi avtomatizma zagotoviti sredstva za opravljanje komunalnih dejavnosti. Osnutek zakona glede tega prepušča zadeve samoupravnemu urejanju. Opredeljuje le izvirne vire sredstev za opravljanje in razvoj komunalnih dejavnosti ter osnove, načine in obveznosti za samoupravno reševanje vprašanj cen in povračil ter njihove strukture za zagotavljanje enostavne reprodukcije na področju individualne in kolektivne porabe, kakor tudi vprašanj razširjene reprodukcije. Razprave skupščinskih delovnih teles o osnutku zakona pa so opozorile, da bo potrebno nekatere rešitve v poglavju o družbenoekonomskih odnosih tudi še spremeniti in dopolniti.

S tem bi bil dan kratek pregled najpomembnejših predlaganih novih rešitev v osnutku zakona, s poudarkom na izhodiščih in usmeritvah, ki so vodile predlagatelja k oblikovanju takih rešitev, kakor tudi stališč predlagatelja do nekaterih pripomb in predlogov iz obravnave osnutka zakona na sejah delovnih teles Skupščine, ki so podrobneje navedeni v teh poročilih.

Osnutek zakona o spremembah in dopolnitvah zakona je bil obravnavan tudi na petih regijskih posvetih, ki so jih organizirali Zveza komunalnih skupnosti Slovenije, Poslovno združenje stanovanjsko-komunalnega gospodarstva pri Gospodarski zbornici Slovenije in Republiški odbor sindikata delavcev stanovanjskega in komunalnega gospodarstva.

Razprave o osnutku zakona, zlasti v delovnih telesih Skupščine SR Slovenije, so dale številne konstruktivne predloge za ureditev komunalnih dejavnosti. Predlagatelj načeloma sprejema predloge, dane v poročilih skupščinskih delovnih teles, ker meni, da skupaj z osnutkom zakona predstavljajo solidno osnovo za pripravo predloga zakona oziroma za celovito ureditev komunalnih dejavnosti v skladu z ustavo Socialistične republike Slovenije, s sistemskimi zakoni in sprejetimi družbenopolitičnimi izhodišči za nadaljnji razvoj samoupravnih družbenoekonomskih odnosov. Zato zboru predlaga, da sprejme osnutek tega zakona.

Predsednica Tina Tomlje: Hvala lepa, tovarišica Vičarjeva. Poročevalci delovnih teles, želite besedo? (Ne želijo.)

Predlagam, da obravnavamo tudi pripravljena stališča in predloge, ki ste jih prejeli na klop. V teh predlogih in stališčih opozarjamo na področju družbenoekonomskih odnosov le na en člen, v zvezi s katerim ne bi pristali na to, da bi, kadar zmanjka denarja za enostavno reprodukcijo, porabili tista sredstva, ki so namenjena za stalna zemljišča oziroma, da bi v enostavni reprodukciji preprosto porabili sredstva za razširjeno reprodukcijo. V 2. točki se kot zbor zavzemamo, naj se dopolnijo načela samoupravne organiziranosti.

Želi kdo razpravljati? (Nihče.) Prehajamo na glasovanje o stališčih. Sicer je še pripravljena skupina, če bi o tem razpravljali. Kdo želi razpravljati o osnutku zakona? (Nihče.) Prej sem le na kratko interpretirala predlog dveh točk v stališčih in predlogih, ki bi jih kot zainteresirani zbor posredovali pristojnima zboroma.

Ker nihče ne želi razpravljati, vprašujem, če lahko preidemo na glasovanje? (Da.) Dajem na glasovanje stališča in predloge k osnutku zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o komunalnih dejavnostih posebnega družbe-

nega pomena, ki ste jih prejeli na klop. Kdor je za tak predlog stališč in predlogov, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Družbenopolitični zbor soglasno sprejel predlog stališč in predlogov k osnutku zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o komunalnih dejavnostih posebnega družbenega pomena. Ta stališča in predloge bom posredovala pristojnima zboroma in predlagatelju.

Prehajamo na 3. točko dnevnega reda, to je na osnutek zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o vodah.

Pripravil ga je Izvršni svet. V Skupščini so ga obravnavali: Odbor za družbenoekonomske odnose, Odbor za družbenopolitični sistem, Zakonodajno-pravna komisija in skupina delegatov za proučitev zakonov s tega področja.

Danes smo prejeli poročilo Zakonodajno-pravne komisije, predlog stališč in predlogov, ki naj bi jih zbor sprejel na podlagi 88. člena poslovnika Skupščine ter mnenja in stališča sekretariatov svetov pri Predsedstvu Republiške konference SZDL.

Dajem besedo predsednici Republiškega komiteja za varstvo okolja in urejanje prostora tovarišici Mariji Zupančič-Vičar.

Marija Zupančič-Vičar: Tovarišice in tovariši delegati! Predlog za izdajo zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o vodah je Skupščina SR Slovenije obravnavala v novembru leta 1980 in ga sprejela.

Predlagatelju je Skupščina naložila, naj na podlagi predloženih rešitev v predlogu za izdajo zakona ter oblikovanih stališč, pripomb in predlogov v razpravah delegatov na sejah delovnih teles in zborov Skupščine pripravi osnutek zakona.

Predloženi osnutek v primerjavi s predlogom za izdajo zakona ne vsebuje bistvenih sprememb glede predloženih rešitev v predlogu za izdajo zakona, opredeljuje pa predvsem vprašanja, ki se nanašajo na samoupravno organiziranost in družbenoekonomske odnose na področju vodnega gospodarstva v skladu z usmeritvami, pripombami in predlogi, oblikovanimi ob razpravi o predlogu za izdajo zakona.

Naj v tem uvodu posebej opozorim le na nekatere rešitve, ki jih vsebuje predloženi osnutek. Osnutek zakona ohranja dosedanje oblike samoupravnega organiziranja na področju vodnega gospodarstva. Še naprej ostane obvezna oblika samoupravnega organiziranja območna vodna skupnost. Območne vodne skupnosti se neposredno in obvezno povezujejo v Zvezo vodnih skupnosti Slovenije. Pri takšni organiziranosti je upoštevano izhodišče, da je možno smotrno in celovito gospodariti z vodami le, če zajema to gospodarjenje zaključen vodni sistem z vsemi medsebojnimi vplivi. Tak zaključen vodni sistem so določena vodna območja. Ta oblika samoupravne organiziranosti pa je, po mnenju predlagatelja, ustrezna. Dejstvo je tudi, da je potrjena v praksi.

Dejavnosti posebnega družbenega pomena, ki jih na področju vodnega gospodarstva opravljajo organizacije združenega dela za varstvo voda in organizacije združenega dela za urejanje hudournikov, so opredeljene določneje. Pri tem je pomembno to, da se na podlagi ekonomskega interesa opredelijo pravice in obveznosti teh organizacij v zvezi z vzdrževanjem vodotokov, vodnogospodarskih objektov in naprav v splošni rabi in varstvom voda, pravočasnostjo in kakovostjo vzdrževanja ter nadzorom in odgovornostjo, ki iz tega izhaja.

Na ta način se povečujejo odgovornosti teh organizacij, hkrati pa interesne skupnosti dejansko postajajo mesto dogovarjanja in sprejemanja programov dela, ki zagotavljajo zagotovitev družbenih interesov. Hkrati se odpravljajo nekatere težnje, da se samoupravne interesne vodne skupnosti s strokovnimi službami spreminjajo v organe s pristojnostmi, ki jim jih zakon ne daje. S predlaganimi rešitvami se uveljavljajo tudi primernejši družbenoekonomski odnosi z neokrnjenimi pravicami delavcev v omenjenih organizacijah združenega dela, da si zagotavljajo dohodek po načelih svobodne menjave dela v okviru območnih vodnih skupnosti.

V skladu z načeli interesnega povezovanja je s tega vidika tudi zagotovljena enakopravnost samoupravnega sporazumevanja in odločanja uporabnikov in delavcev teh organizacij o medsebojnih pravicah, obveznostih in odgovornostih. Pogodbenege urejanja takih razmerij, kakor tudi iz takih razmerij izhajajočih posledic, v bodoče ne bi bilo več.

Delovne skupnosti samoupravnih interesnih skupnosti na področju vodnega gospodarstva bodo v bodoče opravljale le administrativna dela, potrebna za delovanje skupščin in drugih samoupravnih organov samoupravnih interesnih skupnosti. O obliki organiziranja upravljanja teh del in nalog bo odločila skupščina samoupravne interesne skupnosti. Sam osnutek zakona pa posebej predvideva različne možnosti organizacije opravil, ki sodijo med naloge delovne skupnosti.

Glede zagotavljanja sredstev na področju vodnega gospodarstva naj opozorim, da osnutek zakona med viri financiranja predvideva vodni prispevek, določa namen tega vira in krog zavezancev. Pojasniti moram, da je ob tako ponudeni rešitvi, kljub pomislekom prevladala ocena, da je vodni prispevek kot stalni vir financiranja potrebno uvesti in z njim po načelih vzajemnosti in solidarnosti zagotoviti izpolnitev tistih nalog, ki se nanašajo na obrambo pred poplavami in na skladen regionalni razvoj, kar pa naj bi bilo sicer podrobneje urejeno s posebnim zakonom. Vprašanje o tem, ali je taka ureditev primerna, je bilo predloženo Republiškememu svetu za vprašanja družbene ureditve. V Republiškem svetu se je oblikovalo stališče, da uvajanje vodnega prispevka s posebnim zakonom, zlasti pa opredeljevanje višine tega prispevka, ni sprejemljiva rešitev. Določanje višine tega prispevka naj bi bila stvar samoupravnega sporazumevanja in dogovarjanja v okviru sprejemanja planskih aktov. Vprašanje določanja vodnega prispevka kot oblike vira financiranja na področju vodnega gospodarstva tako ostaja še odprto in o tem vprašanju bo predlagatelj sprejel dokončno stališče ob upoštevanju predlogov in pripomb in ponudil ustrezno rešitev v predlogu zakona.

Osnutek zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o vodah je bil v obravnava v skupščinskih delovnih telesih deležen velike pozornosti, saj so ga razen pristojnih odborov obravnavala tudi nekatera druga delovna telesa Skupščine. Osnutek zakona je obravnavala tudi skupina delegatov za proučitev družbenoekonomskih odnosov v samoupravnih interesnih skupnostih materialne proizvodnje in zakonskih aktov s tega področja, kakor tudi Zakonodajno-pravna komisija Skupščine SR Slovenije.

Če povzamemo in ocenimo razprave v skupščinskih delovnih telesih, lahko ugotovimo, da so dane ustrezne pripombe in predlogi in zlasti v katerih smereh je potrebno iskati rešitve oziroma podrobneje oblikovati predložene določbe zakona.

Predlagatelj bo skrbno in pozorno proučil pripombe in predloge iz omenjenih razprav. Pričakuje pa, da bo tudi razprava na današnjih sejah zborov prispevala k nadaljnjemu razčiščevanju še nerešenih vprašanj in bo s tem predlagatelju dana dobra osnova za pripravo predloga zakona.

Izvršni svet Skupščine SR Slovenije predlaga, da podprete tudi sprejem osnutka zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o vodah, skupaj s pripombami in predlogi odborov iz razprave. Hvala lepa.

Predsednica Tina Tomlje: Hvala lepa, tovarišica Vičarjeva. Predstavniki delovnih teles, želite dopolniti poročila? (Ne.) Odbor za družbenopolitični sistem? (Ne.) Odbor za družbenoekonomske odnose? (Da.)

Majda Naglost: Opozorila bi na to, kar v poročilu odbora ni navedeno, vendar je bilo prisotno na seji, to je na tisti del poročila, ki govori o samoupravni organiziranosti. Poudarjeno je bilo namreč predvsem to, da je ta organiziranost sicer ustrezna, vendar da je treba precej poudariti vpliv občine na razvoj vodnega gospodarstva in pa predvsem na uresničevanje temeljev planov glede na organiziranost po porečjih. Občini je kot taki treba dati ustrezno vlogo na tem področju. To je tudi že vključeno v stališča in predloge, bilo pa je prisotno tudi v razpravi na seji odbora, čeprav v njegovem poročilu ni izpostavljeno posebej.

Predsednica Tina Tomlje: Hvala lepa. Kdo še želi besedo? (Nihče.) Že tovarišica Naglostova je opozorila na ta problem, ker je določena razlika v mnenjih delovnih teles glede samoupravne organiziranosti na področju vodnega gospodarstva. Zlasti je Odbor za družbenopolitični sistem opozoril na to, da vodnogospodarske skupnosti doslej niso tako funkcionirale, da bi se v njih v celoti izrazila odgovornost občinskih struktur do urejanja teh vprašanj. Zato je bil dan predlog, da je prav, da se v skupščinskih delovnih telesih in kasneje v zborih opredeljujemo za rešitev, da na področju vodnega gospodarstva ne bi imeli občinskih interesnih skupnosti, ampak območne, ki se skladajo z naravnimi pogoji tega gospodarstva.

Preden smo o tem razpravljali v zboru in preden smo začeli pripravljati predlog stališč in predlogov za Družbenopolitični zbor, smo o tem razpravljali in smo na določen način soglašali, da je vendarle pravilneje, da se samoupravna organiziranost uredi na osnovi naravne danosti tega gospodarstva, kar pomeni po vodotokih, da pa je treba hkrati zagotoviti večji vpliv in odgovornost občin na tem področju. To je vsebovano tudi, tako kot je že rekla tovarišica Naglost, v 1. točki stališč in predlogov, ki jih predlagamo v sprejem.

Drugo res odprto vprašanje pa je uvajanje vodnega prispevka z zakonom. Ob razpravi o družbenoekonomskih odnosih na tem področju smo seveda menili, da bi sredstva za ta namen zbirali predvsem na podlagi cen in povračil in šele kot skrajna možnost bi bili določeni zakonski prispevki. Zato so bili v vseh delovnih telesih izraženi pomisleki o uvajanju vodnega prispevka z zakonom.

Povedati je še treba, da na tem področju še nikoli ni bilo uvedeno samoupravno združevanje sredstev. S tem hočem povedati, da delovni ljudje in občani, združeni v temeljnih organizacijah in skupnostih še ne čutijo splošne odgovornosti, da bi po samoupravni poti združevali sredstva. Od tod tudi pomisleki, ali smemo že opustiti uvajanje vodnega prispevka z zakonom. Zato se mi zdi, da se tudi predstavnica predlagatelja danes pri tej točki dnevnega reda ni

dokončno izrekla. V delovnih telesih so menili, da je vendar treba dopustiti združevanje sredstev, vendar najprej po samoupravni poti in — če to ne bo uspelo — šele uvesti prispevek na podlagi akta skupščine družbenopolitične skupnosti.

Tako sem na določen način tudi že interpretirala obe točki predloga stališč in predlogov, ki je pripravljen za sprejem v zboru.

Kdo se še želi priglasiti k razpravi o osnutku zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o vodah? (Nihče.) Ker ne želi nihče razpravljati, potem to pomeni, da smo usklajeni glede glavnih opredelitev zbora in dajem na glasovanje predlog stališč in predlogov k osnutku zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o vodah. Kdor je za, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da smo soglasno sprejeli predlog stališč in predlogov k osnutku zakona o vodah, ki ga bom v skladu z določili poslovnika posredovala obema pristojnima zboroma in predlagatelju.

Prehajamo na 4. točko dnevnega reda, to je na osnutek zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o stanovanjskih razmerjih.

Predložil ga je Izvršni svet Skupščine SR Slovenije. Obravnavali pa so ga Odbor za družbenopolitični sistem, Komisija za volitve, imenovanja in administrativne zadeve, Komisija za pravosodje in Zakonodajno-pravna komisija.

Danes smo prejeli poročilo Zakonodajno-pravne komisije in predlog stališč, ki naj bi jih zbor sprejel na podlagi 72. člena poslovnika Skupščine SR Slovenije in 19. člena poslovnika zbora ter mnenje sekretariatov svetov pri Predsedstvu Republiške konference SZDL Slovenije.

Besedo dajem tovarišici Mariji Zupančič-Vičar, članici Izvršnega sveta in predsednici Republiškega komiteja za varstvo okolja in urejanje prostora.

Marija Zupančič-Vičar: Tovarišice in tovariši delegati! V razpravi v zborih Skupščine dne 25. 6. 1980, ko je bil obravnavan osnutek zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o stanovanjskih razmerjih, je bilo poudarjeno, da je potrebno v spremembah in dopolnitvah zakona dosledno izpeljati načelo, da stanovanjska pravica izhaja iz pravice dela in iz solidarnosti ter da je v celoti odnosov na področju stanovanjskih razmerij potrebno upoštevati samoupravne družbenoekonomske odnose, ki jih postavlja novi zakon o stanovanjskem gospodarstvu.

Predlagatelju je bilo naloženo, da pripravi nov osnutek, ob upoštevanju pripomb, mnenj in predlogov zborov Skupščine in pripomb iz razprave delegatov na sejah zborov.

Pri pripravi novega osnutka je predlagatelj sledil usmeritvam iz teh razprav. Prav tako pa je upošteval tudi številne predloge sodišč, javnega tožilstva, javnega pravobranilstva in družbenega pravobranilca samoupravljanja ter tudi drugih predlagateljev predlogov sprememb in dopolnitev.

Osnutek zakona odpravlja pridobitev stanovanjske pravice na družbenem stanovanju na podlagi stanovanjske pogodbe in tak način urejanja stanovanjskih razmerij ohranja le za stanovanja v lasti občanov. Večina zadev — vendar, kot je pokazala razprava o tem osnutku, premalo dosledno — je prenesena v samoupravno urejanje v temeljno organizacijo združenega dela, v skupnost stanovalcev in samoupravno stanovanjsko skupnost.

Predlagatelj se strinja, da bo glede na rešitve, ki jih je predlagal, potrebno, da glede dodelitve stanovanj in prenehanja stanovanjskega razmerja skrči določbe v zakonu na najnujnejši obseg, s tem da delavci v temeljnih organizacijah združenega dela in delovnih skupnostih odločajo o tem v skladu s svojimi samoupravnimi splošnimi akti.

Poglavji o vzdrževanju in popravilu stanovanja in spreminjanja stanovanjskih prostorov v druge namene bo potrebno uskladiti zlasti z vidika pravic, dolžnosti in odgovornosti stanovalcev pri vzdrževanju in upravljanju stanovanja z zakonom o stanovanjskem gospodarstvu.

Dosledneje in jasneje je potrebno v zakonu razmejiti odnose med stanovanjsko pravico in stanovanjskim razmerjem. Po osnutku zakona pridobi občan pravico do vselitve v stanovanje v družbeni lastnini na podlagi pravnomočne odločbe o dodelitvi stanovanja, pred vročitvijo odločbe pa vplača sredstva lastne udeležbe. Stanovanjsko razmerje pa sklene potem, ko podpiše izjavo, da bo uporabljal stanovanje v skladu s samoupravnimi splošnimi akti skupnosti stanovalcev in ko se vseli v stanovanje.

Delegati so menili, da ob tej novi ureditvi ni jasno razmejen odnos med stanovanjsko pravico in med stanovanjskim razmerjem, predvsem pa ni jasno, kdaj pridobi občan pravico do vselitve v stanovanje, ali ko pridobi stanovanjsko pravico ali ko nastane stanovanjsko razmerje.

Predlagatelj se strinja z mnenjem Zakonodajno-pravne komisije, da občan pridobi stanovanjsko pravico na stanovanju v družbeni lastnini pred vselitvijo v stanovanje na podlagi pravnomočne odločbe o dodelitvi stanovanja in plačila lastne udeležbe in izjave. Takšna rešitev bi jasno opredelila položaj imetnika stanovanjske pravice glede njegovih pravic in dolžnosti.

V razpravah je bilo zastavljeno tudi vprašanje, ali je potrebno zaostrovanje pogojev za ohranitev stanovanjske pravice, predvsem v primeru, ko je bilo zakoncu in drugim uporabnikom po smrti imetnika stanovanjske pravice dodeljeno drugo primerno stanovanje, ali ko je bilo tako stanovanje dodeljeno imetniku stanovanjske pravice zanj in za uporabnike in se mora v obeh primerih dodelitve primerne stanovanja izprazniti dosedanje stanovanje. Mnenja so bila, da že zakon o stanovanjskem gospodarstvu precej zaostrojuje pogoje za pridobitev stanovanjske pravice in da je ob intenzivni zidavi stanovanj res vprašanje, ali se stanovanjski primanjkljaj povečuje v taki meri, da so vse zaostritve tudi smiselne. Predlagatelj meni, da so te pripombe upravičene, in da je o tem potrebno izpeljati tudi še širšo razpravo v občinah, na podlagi katere bodo oblikovana stališča do predlaganih rešitev.

V zakonu naj bi se tudi na ustrezen način opredelila začasna uporaba stanovanj za nosilce družbenih funkcij za čas, ko opravljajo družbeno funkcijo.

Različna so bila mnenja, kaj naj se po osnutku zakona šteje za stanovanje. Predlagano je bilo, naj predlagatelj to vprašanje posebej prouči. Postavljeno je bilo vprašanje, ali sprememba drugega odstavka 4. člena zakona o stanovanjskih razmerjih, ki določa, da se za stanovanje ne štejejo prostori, ki se v sezoni ali od časa do časa uporabljajo za počitek ali oddih, to je počitniška hiša ali stanovanje, ne posega preveč v pravno varnost delovnih ljudi in občanov. Počitniške hiše in počitniška stanovanja so bila zgrajena na za to posebej določenih zemljiščih v skladu z ustreznimi predpisi, dejstvo pa je, da te hiše oziroma stanovanja marsikdaj presegajo kriterije za standardno stanovanje. V nekaterih primerih pa za lastnike pomenijo vir dohodka, kar pa bi bilo potrebno sankcionirati z ustreznimi ukrepi davčnega sistema.

Odbori so bili mnenja, da je potrebno vsestransko oceniti in ugotoviti, kakšne bodo posledice predlaganih ukrepov. Šele na podlagi take analize se bo mogoče opredeliti o ustreznosti predvidenih rešitev. Kriterije in pogoje, kdaj se počitniška hiša oziroma počitniško stanovanje šteje za stanovanje, pa bi bilo treba opredeliti bolj celovito, ob tem pa določiti tudi ustrezno uporabno površino takega stanovanja oziroma hiše. Na podlagi teh pogojev in kriterijev naj bi občinske skupščine s svojimi odloki podrobneje določile, kdaj ti prostori z vidika kraja bivališča lastnika, funkcionalnosti in podobno niso primerni za stalno prebivanje.

Glede na izražena mnenja bo potrebno analizirati stanje na področju počitniških hiš in stanovanj in ugotoviti z vidika stanovanjskega gospodarstva, v katerih primerih počitniška hiša oziroma počitniško stanovanje ni zgolj namenjeno oddihu in počitku, pač pa se v resnici po vseh kriterijih lahko šteje za stanovanje, ki je primerno za stalno prebivanje. Taka analiza je potrebna predvsem zato, ker so lastniki takih stanovanj oziroma stanovanjskih hiš v neenakopravnem položaju do tistih lastnikov stanovanj in stanovanjskih hiš, ki so po 12. in 13. členu zakona o stanovanjskih razmerjih dolžni izprazniti stanovanje v primeru, če uporabljajo dvoje ali več stanovanj. V osnutku zakona ponujene kriterije bo potrebno ponovno proučiti ter predlagati ustrežnejše rešitve, pri tem pa predvsem upoštevati pravno varnost občanov, ki so zgradili počitniške hiše oziroma počitniška stanovanja v skladu z veljavnimi predpisi. Vsa druga vprašanja, ki se nanašajo na davčno politiko in premoženjsko-pravna razmerja, pa se ne urejajo s tem zakonom.

Skupnost socialnega varstva Slovenije je predlagala, naj se štejejo za stanovanje tudi domovi upokojencev. Delovna telesa Skupščine so bila mnenja, da takšna ureditev ni sprejemljiva in da upokojenci v domovih ne pridobijo stanovanjske pravice. Proučiti pa bi bilo treba vprašanje o možnosti subvencioniranja stanarine z vidika izenačevanja imetnikov stanovanjske pravice z oskrbovanci v domovih upokojencev.

Ustavno sodišče SR Slovenije je opozorilo, da določba tretjega odstavka 67. člena zakona o stanovanjskih razmerjih, po kateri imetniku stanovanjske pravice, ki je dopolnil deset let delovne dobe, od tega pet let neprekinjeno pri stanodajalcu, ni mogoče odpovedati stanovanjske pravice, ni v skladu z ustavo in z zakoni opredeljenim položajem delavca v združenem delu. Delavec, ki ima deset let delovne dobe, je tudi deset let prispeval sredstva za stanovanjsko graditev, ne glede na to, v kateri organizaciji združenega dela je združeval delo in sredstva.

Delovna telesa Skupščine so v zvezi s tem predlogom menila, da stališče Ustavnega sodišča SR Slovenije dosledno uveljavlja stanovanjsko pravico kot pravico, pridobljeno iz dela. Vendar so bila mnenja, da dosedanja rešitev upošteva dejanske razmere v organizacijah združenega dela, da je bila taka določba sprejeta prav na zahtevo Zbora združenega dela in da bi bilo treba to vprašanje reševati v medsebojnih odnosih organizacij združenega dela, zakon pa naj bi vseboval napotilno normo, da se to vprašanje uredi s samoupravnimi splošnimi akti. Predlagatelj meni, da je treba dopolniti osnutek zakona v skladu s stališči delovnih teles Skupščine.

Ustavno sodišče SR Slovenije je tudi opozorilo, da sedanja ureditev pravic občanov-lastnikov stanovanj, katerih stanovanja so zasedena in na katerih imajo občani stanovanjsko pravico, omejuje lastnike stanovanj, ki imajo majhno možnost, da bi se vselili v svoja stanovanja. Vprašljivo je, ali je takšno ureditev

še mogoče šteti za izvedbo določbe drugega odstavka 206. člena ustave, po kateri se z zakonom uredi pravica občana do uporabe stanovanja, na katerem ima lastninsko pravico. Zato meni, da bi bilo potrebno veljavno zakonsko ureditev dopolniti v tej smeri, da bi prišlo do postopnega prenehanja stanovanjske pravice na lastniških stanovanjih na ta način, da bi se zožil krog upravičencev, ki po smrti imetnika stanovanjske pravice, ali v primeru, ko ta trajno neha uporabljati stanovanje, zadržijo pravico uporabljati stanovanje. Delovna telesa Skupščine so soglašala s predlogom in razlogi, ki jih je navedlo Ustavno sodišče SR Slovenije, s čimer se strinja tudi predlagatelj.

Nekateri odbori so opozorili, da v osnutku zakona ni nobenih sprememb v zvezi s podstanovalci, čeprav je bilo v dosedanjih razpravah predlagano, da jih je treba zaščititi pred izkoriščanjem. Predlagatelj meni, naj se v zakonu dá pooblastilo občinam, da podrobneje opredelijo elemente podstanovalskih razmerij, zlasti glede zagotavljanja minimalnih stanovanjskih pogojev podstanovalcev, najvišje ravni podstanarine in tako dalje.

Predlagatelj je proučil vse pripombe k osnutku zakona iz dosedanje razprave, tako načelne narave kot tudi po členih in soglašá z večino pripomb, s tem da meni, da bo potrebno nekatera vprašanja še proučiti in analizirati. Predlagatelj se strinja, da gre za pomemben sklop vprašanj in odnosov, ki jih je treba v zakonu spremeniti, zato je potrebna širša razprava, s tem da se zavezuje, da bo pripravil prečiščeno besedilo zakona z upoštevanjem pripomb iz dosedanje razprave.

Sklepanje o osnutku zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o stanovanjskih razmerjih naj se zato odloži in s tem omogoči širša razprava in nato priprava prečiščenega besedila zakona. Hvala lepa.

Predsednica Tina Tomlje: Hvala lepa, tovarišica Vičarjeva. Želijo predstavniki delovnih teles, to je Odbora za družbenopolitični sistem in Zakonodajno-pravne komisije ustno dopolniti poročila? (Ne.)

Preden bi začeli razpravljati, predlagam, da oblikujemo delovno skupino delegatov v sestavi: tovarišica Majda Gaspari, Vito Habjan, Vida Mikuz, ki bi dopolnila predlog stališč, ki smo jih pripravili za sejo zbora.

Bili smo v precejšnjih dvomih, kako oblikovati stališča Družbenopolitičnega zbora, ki so na določen način zavezujoča za preostala dva zbora in tudi za predlagatelja pri teh dokaj nasprotujočih si razpravah o osnutku tega zakona. Vendar smo se v glavnem oprli na poročili Odbora za družbenopolitični sistem in Zakonodajno-pravne komisije, pa tudi na poročila iz razprav v Socialistični zvezi. Res je, da so razprave v Socialistični zvezi potekale v zelo ozkem krogu. Negativno smo se opredelili, čeprav ne povsem izrecno, do tako predlaganega obravnavanja stanovanjskih prostorov za oddih in počitek. Če pa bi že to sprejeli, potem bi bilo treba to širše politično verificirati. Vem, da je v Zvezi socialistične mladine Slovenije potekala nekoliko drugačna razprava o tem. Mnenja sem, da se moramo seznaniti s to razpravo.

V 1. točki smo se načeloma opredelili do tega, da je treba stanovanjsko razmerje, ki se ureja s tem zakonom, dejansko bolj trdno opreti na zakon o stanovanjskem gospodarstvu. V zakonu o stanovanjskem gospodarstvu so namreč številne nove rešitve na področju družbenoekonomskih odnosov, ki seveda morajo vplivati tudi na to področje. Poleg tega je to ena izmed najstarejših zakonodaj, ki je dejansko temeljila še na velikem pomanjkanju stanovanjskega

prostora in na povsem drugačnih družbenoekonomskih podlagah takratne ureditve.

Kolikor bomo uvajali nove pravice, ki jih doslej nismo vključevali v zakon o stanovanjskih razmerjih, — gre predvsem za v 2. točki navedeno pravico do vselitve, ki jo je pa treba uskladiti z mnenji Zakonodajno-pravne komisije in precizirati — bo treba določiti predvsem njihovo varstvo. To v osnutku zakona ni urejeno. To vsebujejo tudi predložena stališča, ki seveda dajejo le generalne usmeritve. Menim, in sem prepričana, da pri ne dovolj preciznih razpravah v delovnih telesih in tudi v družbenopolitičnih organizacijah predlagatelj nima dovolj podlag za to, da izdela nov koncept zakona o stanovanjskih razmerjih. S temi stališči, čeprav imajo veliko formalno moč, ga — da si ne bi delali prevelikih utvar — veliko ne usmerjamo.

Začenjam razpravo. Hotela sem le obrazložiti predlog stališč zbora. Kdo želi besedo? Delegati Zveze socialistične mladine Slovenije, se strinjate s takim stališčem, kot je navedeno v 3. točki predloga stališč? Nisem namreč videla drugega poročila, kot tistega, ki je objavljen v »Delu«. Besedo ima tovariš Vito Habjan.

Vito Habjan: Spremljal sem že predhodno razpravo v Socialistični zvezi in v ponedeljek je bila seja Predsedstva Zveze socialistične mladine Slovenije, ki se jo je z naše strani udeležil član predsedstva. Seznanjen sem, da so se mladinci na seji opredeljevali v bistvu tako, kot je tekla razprava v skupščinskih telesih, predvsem glede zaostrovanja pogojev za ohranitev stanovanjske pravice. Oni se ne strinjajo s tem zaostrovanjem, in menijo, da je potrebno speljati bolj fleksibilno in hitrejše menjavanje stanovanj v pogojih, v katerih so potrebe družine drugačne, in sicer, da gredo iz večjih v manjša stanovanja in obratno.

Široka razprava je tekla predvsem o počitniških hišah oziroma o vikendih, pri čemer so opredelili to razpravo v tem smislu, da se sicer še vedno srečujemo z relativno precej velikim pomanjkanjem stanovanj tudi za mlade družine, da pa hkrati nekateri, ki živijo v družbenih stanovanjih, posedujejo počitniške hiše, in tudi v tem smislu, da bi vsakdo moral predvsem sam rešiti svoje stanovanjsko vprašanje in šele potem bi si lahko s sredstvi, ki si jih je nekdo prihranil, kupil počitniško stanovanje. To so nekoliko drugačna stališča od stališč, ki so bila sprejeta v skupščinskih odborih in v sekretariatih Svetov Predsedstva Republiške konference Socialistične zveze. Mislim, da si ta stališča ne nasprotujejo.

Drugo, kar želim povedati, je odgovor na vprašanje, zakaj smo tudi v Socialistični zvezi, poleg razprave o vseh teh vprašanjih, ki je bila v skupščinskih odborih, predlagali, da se opravi širša razprava, predvsem zaradi rešitve vseh teh vprašanj in katerim vprašanjem naj dajo večji poudarek.

Na seji stanovanjske koordinacije smo 17. junija z vsemi predsedniki občinskih koordinacijskih odborov za stanovanjska vprašanja obravnavali predvsem utrjevanje hišne samouprave in vzpostavitev družbenoekonomskih temeljev v samem stanovanjskem gospodarstvu kot osnovi za dograjevanje stanovanjske zakonodaje in sploh za vzpostavitev celotnega sistema na tem področju. Obravnavali smo tudi osnutek zakona o stanovanjskih razmerjih. Predvsem smo tedaj usmerili celotno razpravo v občine, s tem da smo sprejeli nekatere usmeritve o tem, katera vprašanja naj obravnavajo.

Po tem smo imeli sejo vseh treh sekretariatov Sveta za politični sistem, za družbenoekonomske odnose in za socialno politiko in sejo celotne stanovanjske koordinacije, pri čemer smo temeljiteje obravnavali zakon o stanovanjskem gospodarstvu in predvsem predlagali, ker so bili na to sejo vabljeni tudi predstavniki nekaterih občin in je iz njihove razprave izhajalo, da je razprava o tem tako pomembnem zakonu potekala relativno v precej ozkem krogu, da se vendar le opravi širša razprava. Zaradi tega mislim, da bo ta razprava potekala dokaj široko. Aktivnosti v občinskih konferencah Socialistične zveze so namreč opredeljene, in sicer tudi o krepitvi hišne samouprave in o uresničevanju zakona o stanovanjskem gospodarstvu v občinah. S tem bo tudi zakon o stanovanjskih razmerjih lahko doživel dovolj široko razpravo. Hvala lepa.

Predsednica Tina Tomlje: Hvala. Mislim, da o tem osnutku zakona ne bi več javno razpravljali, ker je osnutek doživel toliko pripomb, da bi kazalo odložiti njegov sprejem. Moramo namreč vedeti, kaj dajemo v javno razpravo. Verjetno ta osnutek ne bomo dali.

Kdo še želi razpravljati? (Nihče.) Ker ne želi nihče več razpravljati, dajem na glasovanje predlagana stališča k osnutku zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o stanovanjskih razmerjih. Kdor je za stališča, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Družbenopolitični zbor soglasno sprejel stališča k osnutku zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o stanovanjskih razmerjih. V skladu z določbami poslovnika jih bom posredovala pristojnima zboroma in predlagatelju.

Prehajamo na 5. točko dnevnega reda, to je na predlog za izdajo zakona o razširjeni reprodukciji in minulem delu, z osnutkom zakona.

Predlog za izdajo zakona z osnutkom zakona je predložila Skupščina SFR Jugoslavije. Obravnavala pa sta ga Odbor za družbenoekonomske odnose in Komisija za spremljanje izvajanja zakona o združenem delu.

Danes smo prejeli tudi poročilo Komisije za spremljanje izvajanja zakona o združenem delu, mnenja in stališča Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije in predlog stališč in predlogov, ki naj bi jih zbor sprejel pri tej točki dnevnega reda.

Predstavniki Zveznega zbora pri tej točki dnevnega reda je tovariš Bogdan Osolnik, predstavnik Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije pa tovariš Mili-voj Samar.

Želi poročevalec Odbora za družbenoekonomske odnose besedo? (Da.) Besedo ima tovarišica Majda Naglost.

Majda Naglost: Člani Odbora za družbenoekonomske odnose so ob obravnavi predloga za izdajo zakona o razširjeni reprodukciji in minulem delu ugotavljali, da je zakon potreben, da je precej krajši od prvotnega osnutka, kar lahko prispeva k večji razumljivosti, da pa v predloženi obliki ni prinesel tistega, kar smo pričakovali.

Iz poročila odbora izhaja, da je v predlogu veliko nedorečenih oziroma nejasnih določil, predvsem pa premalo konkretnih. Če hočemo biti učinkoviti na področju gospodarjenja s sredstvi razširjene reprodukcije, ker gre za razširjeno

reprodukcijo, bi v začetnem delu predloga morali razdelati le sredstva, ki so namenjena investiranju.

Planiranje kot temeljni odnos ni dovolj vključeno v ta osnutek, predvsem zaradi opredelitve, da morajo delavci dohodek najprej planirati, ga ustvariti in nato šele razporejati, kar je tudi sicer preveč prisotno v besedilu osnutka, in sicer poudarjena je le delitev, ne pa tudi ustvarjanje dohodka.

Pri opredelitvi o naložbah in o njihovih posledicah, to je o povečanem dohodku, je treba vedeti, da se odločamo za naložbe s stališča temeljne organizacije, da pa imamo tudi potrebe in interese širše družbenopolitične skupnosti, kjer se lahko pokaže večji dohodek šele skozi daljše časovno razdobje. Torej, kako naj ravnamo ob opredelitvah za naložbe. Mislim, da gre v zvezi s tem za dileme. Pri odločanju o naložbah nikakor ni sprejemljivo, da razvrednotimo temelje planov temeljnih organizacij, posebno še, če so usklajeni v delovni organizaciji, v sestavljeni organizaciji in v družbenopolitični skupnosti.

Posebno pomembno je, da zagotovimo, in tako odpravimo staro bolezen, ustrezno ugotavljanje rezultatov, ki jih dajejo naložbe, in sicer v takem primeru kot posamezne, ali pa skupaj vse naložbe v enem gospodarskem letu. Mislim, da je sedaj bistveno, kako bomo opredelili bodisi posamezno naložbo, bodisi vse naložbe, ki so bile v nekem gospodarskem letu, ko primerjamo rezultate.

Nadalje so člani odbora menili, da dosedanja praksa kaže, da bi moral zakon na ustrezen način poenotiti ugotavljanje skupnega dohodka pri združevanju sredstev in tudi opredeliti, ali ga ugotavljamo le v okviru nove naložbe, ali v okviru celotnega poslovanja.

Pravica delavcev iz minulega dela je sicer v tretjem poglavju široko razdelana, vendar so določbe premalo konkretne, poleg tega pa so v celoti odprti primeri delavcev, ki pridejo v temeljno organizacijo in niso sodelovali pri gospodarjenju s sredstvi.

Vprašanje je tudi, kako je z evidencami, ki so bile potrebne, kot to izhaja iz posameznih določb.

Ni opredelitve glede sredstev sklada skupne porabe, ki so tudi na določen način sredstva razširjene reprodukcije.

To so pravzaprav nekatera dodatna vprašanja, ki so že zajeta v poročilu odbora, vendar še nekoliko dodatno obrazložena v zvezi z razpravo v samem odboru.

Predsednica Tina Tomlje: Če dovolite, bi k temu, kar je povedala že tovarišica Naglost o stališčih Odbora za družbenoekonomske odnose, dodala še tole.

Da nam bo popolnoma jasno, gre za zadnji sistemski zakon, ki ga sprejema Zvezni zbor, po tem ko je že sprejel zakon o sanaciji in zakon o cenah. Sem lahko prištejemo tudi spremembe in dopolnitve zakona o razporejanju in ugotavljanju dohodka. Odločili smo se, da ta zakon iz pristojnosti Zveznega zbora damo v obravnavo vsem trem zborom republiške Skupščine, ker gre za pomemben zakon.

Moram pa povedati, da so preden smo začeli z obravnavo v delovnih telesih skupščinskih zborov potekale široke razprave v družbenopolitičnih organizacijah. Zlasti so oblikovali pripombe v Zvezi sindikatov Slovenije, pa tudi v Gospodarski zbornici Slovenije. Vse to je bilo posredovano delegatom Zveznega zbora in hkrati tudi delovnim telesom skupščinskih zborov.

Lahko bi ugotovila, da iz teh razprav, kolikor so bile tudi zelo podrobne, izhaja, da Slovenija podpira ta zakon, s katerim naj se uredijo družbenolastniške osnove gospodarjenja s sredstvi, ki so namenjena za razvoj združenega dela in hkrati naj zagotovi, da se začne stimulirati delavca, da bi se odgovorno odločal za naložbe, ne samo zaradi tega, da bi se uspešno razvijalo združeno delo, ampak da bi tudi sam imel večji osebni dohodek, in sicer tako v odvisnosti od obsega sredstev, ki jih dá v naložbe, kakor tudi v odvisnosti od rezultatov, ki jih ta investicijska sredstva dajejo potem pri uporabi.

Taka generalna podpora zakonu je navedena tudi v predlogu stališč in predlogov, ki naj bi ga oblikovali zbori po današnjih razpravah in ga posredovali delegatom v Zveznem zboru Skupščine SFRJ.

Pripombe so bile zelo številne. Odločila sem se, da vam posredujem zlasti tiste pripombe, ki so se oblikovale v Komisiji za spremljanje izvajanja zakona o združenem delu, ki so pomembne in so tudi vključene v sklepe zborov in ki se bodo najbrž tudi težje uveljavljale v jugoslovanskem prostoru.

V 2. točki teh stališč opozarjamo na to, da 5. člen ne bi smel tako benevolentno opredeljevati investicijskih sredstev, zlasti pa ne v prvi alineji, ki določa, da so investicijska sredstva vsa sredstva, se pravi tudi tista, ki so namenjena za poslovanje, kar pomeni, tako imenovana stara obratna sredstva, hkrati pa isti člen dopušča zelo na široko združevanje sredstev za naložbe prek zakona. Upiramo se zlasti tistim določbam zakonov o združevanju sredstev iz splošne porabe za gospodarske investicije, kar se še zelo pogosto prakticira in ki največkrat grede tudi iz emisijskih sredstev.

Generalna pripomba, ki je bila prisotna v vseh delovnih telesih in jo tudi povzemamo v teh stališčih, je bila ta, da se ta sistemski zakon o gospodarjenju s sredstvi razširjene reprodukcije vse premalo opira na planiranje. To se kaže zlasti tam, ko se, ne glede na to, da vemo, da je treba že z osebnim izjavljanjem sprejeti vse odločitve o investicijah po samoupravnem sporazumu o temeljnih plana, terja ponovno izjavljanje. Sploh bi večja korelacija med planskim sistemskim zakonom in tem zakonom bila seveda učinkovitejša. Verjetno bi moral biti to tudi nekoliko krajši zakon s tem, da se ne bi ponavljale določbe iz planskega zakona. Vztrajati bi vendar morali, da je planiranje tisti vzvod, ki v bistvu odpravlja volontarizem in zagotavlja nemoten razvoj.

Osrednja pripomba in ševeda sistemsko najtežja, pa je tisto vprašanje, na katerega naletimo pri našem zakonodajnem delu na področju združevanja sredstev za graditev infrastrukturnih objektov. Dali smo pripombo, da osnutek tega zakona ni dovolj razdelal določb zakona o združenem delu, ko se delovne skupnosti na podlagi samoupravnih sporazumov lahko odpovejo vračilu sredstev in nadomestilom za gospodarjenje z združenimi sredstvi.

Prav tako mislimo, da ta osnutek ni dovolj upošteval tega, da ustava dopušča, da družbenopolitična skupnost zahteva samoupravno sporazumevanje, kadar se delovne skupnosti po samoupravni poti ne odločajo. Šele ko bi bile izčrpane te oblike, bi sledila zakonska obveznost o združevanju sredstev za razširjeno reprodukcijo na področju infrastrukturnih objektov, seveda pa ne po tistih ustavnih določbah, kot veljajo za vse organizacije združenega dela, ampak po tistih določbah, ki veljajo za dejavnosti posebnega družbenega pomena, kar konkretno določa 58. člen zvezne ustave. Gre za tako imenovane prispevke za enostavno in razširjeno reprodukcijo, o katerih je tudi tekkel spor med Skupščino in Ustavnim sodiščem SR Slovenije. Mislim, da je na podlagi takega konteksta, kot ga ponuja ta osnutek, nemogoče zgraditi sistem združevanja

sredstev za gospodarske dejavnosti posebnega družbenega pomena, pa tudi za družbene dejavnosti. Osnutek tega zakona ne daje zadovoljivega odgovora na to, ker tudi družbene dejavnosti podreja preveč gospodarskim učinkom in tudi ne upošteva zadosti norm v zakonu o združenem delu, ki predvidevajo prispevke za družbene dejavnosti. Mislim, da je to tako pomembno vprašanje, da je naša dolžnost, da izvajamo norme zakona o združenem delu tako, kot to terjajo družbenoekonomske razmere, da bi družbena reprodukcija lahko nemoteno potekala.

Seveda smo se posvetovali tudi z Izvršnim svetom in upoštevali njegova mnenja. Pozabila sem povedati, da je tudi Izvršni svet dal svoje opredelitve k osnutku tega zakona. Mislim, da velja za ta osnutek izjema, da so bile opravljene široke razprave v republiki, da bi lahko delegati v Zveznem zboru uspešno uveljavili te pripombe.

Kdo želi še razpravljati? Besedo ima tovarišica Angelca Vrbnjak?

Angelca Vrbnjak: Samo dve pripombi bi rada dala k temu tako pomembnemu zakonu. S tem zakonom bi morali nekako zagotoviti tudi njegovo dolgoročno veljavo. Enkrat sem že povedala v tem zboru, da investicijski zakon in investicijski normativi ne prenesajo kratkoročnih rešitev. Mislim, da je že s tem, ko sprejemamo ta zakon, ta dolgoročnost in trajnost nekako bolj upoštevana, kot so sedaj upoštevani razni kratkoročni administrativni ukrepi. Morda pa bi vendarle kazalo, kar predlagam, posebej poudariti, da si na tem področju ne smemo dovoliti hitrih sprememb, ampak mora biti vsaka sprememba usklajena s srednjeročnimi oziroma celo z dolgoročnimi plani, zlasti zato, ker je v zakonu opredeljena tudi odvisnost osebnih dohodkov iz minulega dela, ki se nanašajo na investicijske odločitve.

Strinjam pa se, da je planiranje v osnutku tega zakona premalo upoštevano. V določbi 20. člena bi vendar kazalo povedati, ker prihaja v času od sprejetja plana pa do dejanske realizacije investicije do velikih sprememb ekonomskih učinkov nameravanih investicij, da je takrat nujno ponovno referendumsko odločanje, kadar to ni bilo opredeljeno v planu oziroma tudi takrat, kadar ekonomski učinki bistveno odstopajo od planiranih, saj gre za velike razlike.

Predsednica Tina Tomlje: Hvala lepa. Kdo še želi razpravljati? Besedo ima tovariš Milivoj Samar.

Milivoj Samar: Glede na predložena mnenja in stališča Izvršnega sveta in pa glede na stališča in predloge, ki so bili dani v razpravi, bi rad rekel naslednje. V teh mnenjih in stališčih je nekaj ugotovitev, ki jih v predlogu stališč in predlogov zbora nisem zasledil. Gre za vprašanje, ali je vzrok za to dejstvo, da so ta mnenja in stališča prispela pozno in če gre za to, potem je to mogoče posebej poudariti.

Namreč, obravnavali smo, kar je bilo deloma že omenjeno, vprašanje kriterijev za gospodarjenje z investicijskimi sredstvi. Menimo, da je treba v 17. in 22. členu pojme, ki so navedeni v teh dveh členih, opredeliti v tem smislu, kdaj gre za vprašanje podjetniške smotrnosti, če se lahko tako izrazim, kdaj pa gre za elemente narodnogospodarske presoje. To bi kazalo razdelati.

Drugo vprašanje, ki je povezano s tem, je vprašanje kriterijev za gospodarjenje z investicijskimi sredstvi. Smotrno bi bilo, da bi v tem zakonu po eni strani opredelili kriterije kot dolgoročne, ki jih lahko že opredeljuje tudi ta zakon, po drugi strani pa določili obveznost, da je treba v dogovorih o temeljih

plana družbenopolitičnih skupnosti podrobneje opredeliti te kriterije, in sicer v tem smislu, kot smo to naredili pri nas, čeprav je to bila akcija Slovenije ne pa na zakonski podlagi.

Predsednica Tina Tomlje: Tovariš Samar, opozorila bi na to, kar prej nisem povedala, da bomo sicer vsa mnenja in vse predloge poleg stališč posredovali delegatom v Zveznem zboru, tako da tega najbrž ni treba posebej obrazložiti.

Besedo ima tovariš Bogdan Osolnik.

Bogdan Osolnik: Ko smo na pogovoru delegatov v Zveznem zboru razpravljali o tem predlogu za izdajo zakona, so nas nekateri delegati, ki so v organizacijah združenega dela, obvestili, da so že poskušali narediti nekakšno preizkušnjo operacionaliziranja tega zakona in da so pri tem naleteli na velike težave. Mislim, da je zaradi tega zelo pomembno to, kar je tudi navedeno v mnenjih in stališčih Izvršnega sveta, da bi bilo treba izkoristiti čas, ki ga še imamo, za priprave pri oblikovanju tega zakona, da bi resnično z dodatnimi naporimi ugotovili, kje je treba zakon izpopolniti prav glede vsebine tistih določil, ki bodo kasneje v praksi povzročale osnovne probleme.

Zato mislim, da imamo za tako preverjanje v samih organizacijah združenega dela še vedno dovolj možnosti. Javna razprava o tem zakonu je predvidena do novembra tega leta. Po končani široki razpravi bi se šele izdelal predlog zakona. Predvideno je, naj bi se ta predlog predložil Zveznemu zboru nekje v začetku prihodnjega leta. To pomeni, da bi bilo zelo koristno, če bi se zavzeli, da bi to široko preverjanje njegove veljavnosti in vseh problemov, ki se bodo pojavili v zvezi z realizacijo tega zakona, opravili v času, ko ga imamo na voljo in na katerega sem želel opozoriti. Hvala lepa.

Predsednica Tina Tomlje: Hvala lepa. Kdo še želi razpravljati? (Nihče.) Razprave nisem razumela tako, da bi ta stališča in predloge v čem dopolnjevali, ker mislim, da bi delegatom v Zveznem zboru posredovali še tudi vso razpravo v zboru in vsa oblikovana stališča v delovnih telesih Skupščine, družbenopolitičnih organizacijah in v gospodarskih strukturah, vključno s predlogom, da se javna razprava o tem zakonu še lahko izkoristi za sistemsko dograditev zakona na praktičnih izhodiščih.

Prehajamo na glasovanje. Kdor je za stališča in predloge k predlogu za izdajo zakona o razširjeni reprodukciji in minulem delu z osnutkom zakona, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Družbenopolitični zbor soglasno sprejel stališča in predloge k predlogu za izdajo zakona o razširjeni reprodukciji in minulem delu z osnutkom zakona.

Prehajamo na 6. točko dnevnega reda, to je na volitve in imenovanja.

1. Predlog odloka o izvolitvi predsednika in članov habilitacijske komisije pri Univerzi Edvarda Kardelja v Ljubljani in pri Univerzi v Mariboru.

Predlog odloka je predložila Komisija za volitve, imenovanja in administrativne zadeve Skupščine SR Slovenije. Izvršni svet soglaša s predlogom tega in vseh drugih odlokov.

Pričenjam razpravo. Kdo želi besedo? (Nihče.) Prehajamo na glasovanje o predlogu odloka o izvolitvi predsednika in članov habilitacijske komisije pri Univerzi Edvarda Kardelja v Ljubljani in pri Univerzi v Mariboru. Kdor je za predlog odloka, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Družbenopolitični zbor soglasno sprejel predlog odloka. S tem so bili v Družbenopolitičnem zboru v habilitacijsko komisijo pri Univerzi Edvarda Kardelja v Ljubljani izvoljeni: za predsednika dr. Tone Krašovec; za člane pa: Tomaž Banovec, dr. Anton Fazarinc, Pavle Gantar, Tatjana Kosovel, Marjan Lah, Jože Miklavc, Zorka Peršič, Veljko Troha, Ivanka Vrhovčak in dr. Iztok Winkler.

Člani Družbenopolitičnega zbora članom te habilitacijske komisije prisrčno čestitamo in želimo veliko uspehov.

V habilitacijsko komisijo pri Univerzi v Mariboru pa so bili v tem zboru izvoljeni: za predsednika Stojan Požar; za člane pa: Majda Erbežnik, Franc Glavan, Leopold Kejžar, Ivan Lešnik, Franc Razdevšek in Vili Rozman.

2. Predlog odloka o imenovanju namestnika javnega tožilca Višjega javnega tožilstva v Ljubljani.

Predlog odloka je predložila Komisija za volitve, imenovanja in administrativne zadeve. Želi kdo razpravljati o predlogu odloka? (Ne želi.)

Prehajamo na glasovanje. Glasujemo o predlogu odloka o imenovanju namestnika javnega tožilca Višjega javnega tožilstva v Ljubljani. Kdor je za predlog odloka, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Družbenopolitični zbor soglasno sprejel predlog odloka. S tem je bil v tem zboru za namestnika javnega tožilca Višjega javnega tožilstva v Ljubljani imenovan Pavel Dolenc.

3. Predlog odloka o razrešitvi namestnice javnega tožilca SR Slovenije je predložila Komisija za volitve, imenovanja in administrativne zadeve.

Želi kdo razpravljati? (Ne želi.) Dajem na glasovanje predlog odloka. Kdor je za, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Družbenopolitični zbor soglasno sprejel predlog odloka. S tem je bila z 31. julijem 1981 v tem zboru razrešena Tatjana Hacin dolžnosti namestnice javnega tožilca SR Slovenije.

4. Predlog odloka o razrešitvi namestnika javnega pravobranilca SR Slovenije, ki ga je predložila Komisija za volitve, imenovanja in administrativne zadeve.

Želi kdo razpravljati? (Ne želi.) Dajem na glasovanje predlog odloka o razrešitvi namestnika javnega pravobranilca SR Slovenije. Kdor je za, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Družbenopolitični zbor soglasno sprejel predlog odloka o razrešitvi namestnika javnega pravobranilca SR Slovenije. S tem je bil v tem zboru razrešen Tit Stanovnik dolžnosti namestnika javnega pravobranilca SR Slovenije.

5. Predlog odloka o razrešitvi pomočnice družbenega pravobranilca samoupravljanja SR Slovenije.

Predlog odloka je predložila Komisija za volitve, imenovanja in administrativne zadeve. Želi kdo razpravljati? (Ne želi.) Dajem na glasovanje predlog

odloka o razrešitvi pomočnice družbenega pravobranilca samoupravljanja SR Slovenije. Kdor je za, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Družbenopolitični zbor soglasno sprejel predlog odloka o razrešitvi pomočnice družbenega pravobranilca samoupravljanja SR Slovenije. S tem je bila s 1. avgustom 1981 v tem zboru Silva Bauman-Čenčič razrešena dolžnosti pomočnice družbenega pravobranilca samoupravljanja SR Slovenije.

6. Predlog odloka o razrešitvi sodnice Višjega sodišča v Mariboru.

Tudi ta predlog odloka je predložila Komisija za volitve, imenovanja in administrativne zadeve. Želi kdo razpravljati? (Ne želi.) Kdor je za predlog odloka, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Družbenopolitični zbor soglasno sprejel predlog odloka o razrešitvi sodnice Višjega sodišča v Mariboru. S tem je bila z 31. julijem 1981 razrešena Mira Kirbiš dolžnosti sodnice Višjega sodišča v Mariboru.

7. Predlog odloka o izvolitvi sodnikov Sodišča združenega dela SR Slovenije.

Tudi ta predlog odloka je predložila Komisija za volitve, imenovanja in administrativne zadeve.

Želi kdo razpravljati? (Nihče.) Ker ne želi nihče razpravljati, dajem na glasovanje predlog odloka. Kdor je za predlog odloka, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Družbenopolitični zbor soglasno sprejel predlog odloka o izvolitvi sodnikov Sodišča združenega dela SR Slovenije. S tem sta bila v Družbenopolitičnem zboru za sodnika Sodišča združenega dela SR Slovenije izvoljena Alojz Domjan in Ljiljana Friedl.

Prehajamo na 7. točko dnevnega reda, to je na predloge in vprašanja delegatov.

Ima kdo kakšno vprašanje ali predlog? (Nihče.) Tovarišica, ki je postavila delegatsko vprašanje na prejšnji seji, ni navzoča in tudi nismo prejeli odgovora na njeno vprašanje. Ali je dan odgovor? (Ni dan.)

S tem je zaključena 7. točka dnevnega reda in tudi 55. seja Družbenopolitičnega zbora.

(Seja je bila končana ob 13.20.)

56. seja

(15. julija 1981)

Predsedovala: Tina Tomlje,
predsednica Družbenopolitičnega zbora

Začetek seje ob 9.10.

Predsednica Tina Tomlje: Tovarišice in tovariši delegati! Pričenjam 56. sejo Družbenopolitičnega zbora Skupščine SR Slovenije.

Svojo odsotnost z današnje seje so opravičili: Roman Albreht, Jože Božič, Marko Bulc, Majda Gaspari, Stane Gavez, Vlado Janžič, Tone Krašovec, Rudi Kropivnik, Teodora Krpan, Zoran Polič, Miran Potrč, Silva Škerbec, Emil Šuštar in Ivanka Vrhovčak.

Opravičujem se, ker smo vas klicali poimensko, saj gre za veliko število opravičenih, nam pa je danes potrebna dvotretjinska večina pri sprejemanju ustavnih amandmajev. Ker Komisija za volitve, imenovanja in administrativne zadeve Skupščine SR Slovenije ni predložila zboru nobenega predloga, umikam točko dnevnega reda, ki se nanaša na volitve.

Glede na to predlagam za današnjo sejo naslednji dnevni red:

1. odobritev zapisnikov 54. in 55. seje zbora;
2. predlog ustavnih amandmajev k ustavi SR Slovenije;
3. besedilo predloga ustavnega zakona za izvedbo ustavnih amandmajev I do VII k ustavi SR Slovenije;
4. predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o volitvah in delegiranju v skupščine;
5. predlog zakona o Svetu SR Slovenije za varstvo ustavne ureditve in
6. predlogi in vprašanja delegatov.

Predlaga kdo kakšno spremembo ali dopolnitev dnevnega reda? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor sprejel predlagani dnevni red.

Obveščam delegate, da sta me predsednik Zbora združenega dela in predsednica Zbora občin z dopisom obvestila, da sta zbor obravnavala osnutek zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o stanovanjskih razmerjih in odložila sklepanje o osnutku zakona v skladu s stališči tega zbora. V skladu z 22. členom poslovnika Družbenopolitičnega zbora predlagam, da sprejme zbor v zvezi z navedenim obvestilom naslednji sklep:

Družbenopolitični zbor ugotavlja, da sta Zbor združenega dela in Zbor občin odložila sklepanje o osnutku zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o stanovanjskih razmerjih v skladu s stališči, ki jih je Družbenopolitični zbor sprejel na podlagi 72. člena poslovnika Skupščine SR Slovenije in 19. člena poslovnika zbora, na seji 1. julija 1981. leta. Kdor je za tak sklep, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Družbenopolitični zbor soglasno sprejel predlagani sklep.

Prehajamo na 1. točko dnevnega reda, to je na odobritev zapisnikov 54. in 55. seje zbora.

Predlaga kdo kakšno spremembo in dopolnitev? (Nihče.) Zato dajem na glasovanje zapisnika 54. in 55. seje zbora. Kdor je za, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Družbenopolitični zbor soglasno odobril zapisnika 54. in 55. seje zbora.

Delegat obveščam, da bomo na skupnem zasedanju Zbora združenega dela, Zbora občin in našega zbora ob 9.30 poslušali ekspozice predsednika Komisije Skupščine SR Slovenije za pripravo sprememb ustave SR Slovenije tovariša Milana Kučana, k predlogu ustavnih amandmajev k ustavi SR Slovenije in k predlogu ustavnega zakona za izvedbo ustavnih amandmajev I do VII k ustavi SR Slovenije.

Zato prekinjam sejo in prosim, če se zberete ob 9.30 v veliki dvorani Skupščine SR Slovenije.

(Seja je bila prekinjena ob 9.15 in se je nadaljevala ob 10.25.)

Prehajamo na 2. točko dnevnega reda, to je na predlog ustavnih amandmajev k ustavi SR Slovenije.

Predlog ustavnih amandmajev k ustavi SR Slovenije je predložila Komisija Skupščine SR Slovenije za pripravo sprememb ustave SR Slovenije. Predlog ustavnih amandmajev so obravnavali: Komisija za volitve, imenovanja in administrativne zadeve, Komisija za pravosodje, Zakonodajno-pravna komisija, Komisija za narodnosti in Odbor za družbenopolitični sistem. Obrazložitev k amandmajem ste pravkar slišali na skupnem zasedanju.

Predstavniki izvršnega sveta je dr. Lojze Ude, predsednik Republiškega komiteja za zakonodajo. Vprašujem, če želi besedo kdo izmed predstavnikov delovnih teles in izvršnega sveta? Želi kdo razpravljati? (Nihče.)

Zaključujem razpravo in prehajamo na glasovanje. Kdor je za predlog amandmajev k ustavi SR Slovenije, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Družbenopolitični zbor soglasno sprejel predlog ustavnih amandmajev k ustavi SR Slovenije.

Izpolnjen je tudi pogoj iz tretjega odstavka 438. člena ustave SR Slovenije, po katerem je sprememba ustave v zboru sprejeta, če zanjo glasujeta dve tretjini delegatov zbora, saj je za predlog ustavnih amandmajev glasovalo 33 delegatov v Družbenopolitičnem zboru.

Prehajamo na 3. točko dnevnega reda, to je na besedilo predloga ustavnega zakona za izvedbo ustavnih amandmajev I do VII k ustavi SR Slovenije.

Po določbi prvega odstavka 2. točke amandmaja VIII k ustavi SR Slovenije zbori Skupščine SR Slovenije sami določijo predlog ustavnega zakona. V pomoč zborom je Komisija Skupščine SR Slovenije za pripravo sprememb ustave SR Slovenije predložila besedilo predloga ustavnega zakona, ki v smislu VIII. amandmaja k ustavi še ni predlog. Besedilo predloga ustavnega zakona so obravnavali: Komisija za volitve, imenovanja in administrativne zadeve, Komisija za pravosodje, Zakonodajno-pravna komisija in Odbor za družbenopolitični sistem.

Predlagam, da Družbenopolitični zbor kot predlog ustavnega zakona določi besedilo predloga ustavnega zakona, ki ga je Zborom Skupščine SR Slovenije predlagala Komisija Skupščine SR Slovenije za pripravo sprememb ustave SR Slovenije. Kdor je za tak predlog, da zbor določi predlog ustavnega zakona, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Družbenopolitični zbor določil predlog ustavnega zakona za izvedbo ustavnih amandmajev I do VII k ustavi SR Slovenije v besedilu, kot ga je zborom Skupščine SR Slovenije predložila Komisija Skupščine za pripravo sprememb ustave SR Slovenije.

Obrazložitev k predlogu ustavnega zakona smo slišali v ekspoziciji predsednika komisije na skupnem zasedanju zborov. Želi predstavnik izvršnega sveta besedo? (Ne želi.) Želijo besedo predstavniki delovnih teles? (Ne želijo.) Želi kdo razpravljati? (Nihče.)

Zaključujem razpravo in prehajamo na glasovanje. Kdor je za predlog ustavnega zakona, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Družbenopolitični zbor soglasno sprejel predlog ustavnega zakona za izvedbo ustavnih amandmajev I do VII k ustavi SR Slovenije.

Izpolnjen je tudi pogoj iz drugega odstavka 2. točke amandmaja VIII k ustavi SR Slovenije, po katerem je ustavni zakon v zboru sprejet, če zanj glasujeta dve tretjini delegatov zbora, saj je za predlog glasovalo 33. delegatov zbora.

Prehajamo na 4. točko dnevnega reda, to je na predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o volitvah in delegiranju v skupščine.

Predlog zakona je predložil Izvršni svet Skupščine SR Slovenije. Obravnavali pa so ga Odbor za družbenopolitični sistem in Zakonodajno-pravna komisija.

Prejeli smo zapis skupne seje Republiške volilne komisije, Sekretariata Sveta za družbenopolitični sistem in Volilne komisije Predsedstva Republiške konference SZDL Slovenije in dodatek k temu zapisu. Danes smo prejeli tudi predlog amandmajev Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije, in sicer, da se za 1. členom predloga zakona doda nov 1. a člen, da se za 3. členom doda nov 3. a člen in da se črtajo 8., 9. in 10. člen predloga zakona. Odbor za družbenopolitični sistem našega zbora je v svojem poročilu predlagal amandmaja, ki spreminjata in dopolnjujeta besedilo 5. in 17. člena veljavnega zakona o volitvah in delegiranju v skupščini. Predstavnik predlagatelja je tovariš Jože Pavec, član Izvršnega sveta in republiški sekretar za pravosodje, upravo in proračun, ki ima besedo.

J o ž e P a c e k : Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Predlog za izdajo in osnutek zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o volitvah in delegiranju v skupščine ste obravnavali že v prejšnji fazi. Te spremembe in dopolnitve so nujno potrebne zaradi tega, ker se bodo v oktobru tega leta začeli kandidacijski postopki in, kot veste, so v marcu prihodnjega leta volitve. To pomeni, da gre vendarle za enega izmed tistih sistemskih aktov, ki je nujen, zaradi česar naj ne bi bilo pripomb, da ga obravnavamo v skupščinskem postopku nekoliko hitro.

Rad pa bi k temu dodal to, kar je bilo rečenega v sedanjih fazah, bodisi v razpravah v družbenopolitičnih organizacijah bodisi v skupščinskih odborih, kot tudi navedel, kakšna so stališča predlagatelja.

Moram reči, da je bila zasnova, kakršna je bila dana s samim zakonom, v poglavitnem delu podprta. Vsi so menili, da ne kaže spreminjati načel tega zakona, ki temeljijo na ustavi. Gre le za nekatere spremembe in dopolnitve zakona.

Morali smo kot predlagatelji zakona nekoliko korigirati svoja stališča. V tem zboru ste namreč govorili, da nam gre za poenostavitev volilnega postopka. Ta poenostavitev seveda ni smela iti v to smer, da bi prizadeli temeljna načela volilnega sistema. Kot lahko razberete iz samega predloga zakona, gre le za dograjevanje in izpopolnjevanje samega zakona v skladu z izkušnjami, ki jih imamo na podlagi vseh volitev v delegatske skupščine. To posebej omenjam zaradi tega, ker je na to dejstvo opozorila v tem zboru predsednica zbora v razpravi o osnutku tega zakona.

V razmerju do osnutka zakona je v 1. členu predloga zakona predlagana razširitev veljavnosti zakona ne le na volitve in delegiranje v skupščine samoupravnih interesnih skupnosti materialne proizvodnje, ampak tudi na volitve in delegiranje v skupščine tistih samoupravnih interesnih skupnosti za področje družbenih dejavnosti, katerih dejavnost oziroma zadeve so posebnega družbenega pomena in za katere zakon doslej ni veljaven. O tem smo posebej razpravljali tudi v zvezi z osnutkom zakona. Pri tem mislim seveda tudi na nekatere družbene dejavnosti, kot so na primer telesna kultura in podobne. To, kot veste, doslej ni bilo urejeno z zakonom.

Poseben problem, ki smo ga danes obravnavali z nekaterimi delegati v tem zboru, potem ko je bil sprejet dnevni red, je ta, da nam je Republiški komite za kulturo in znanost predlagal dopolnitev 37. člena zakona, kar pomeni 4. člen predloga tega zakona, ki ga danes obravnavamo, ki naj bi omogočal, da bi delovni ljudje, ki z osebnim delom samostojno kot poklic opravljajo umetniško in drugo kulturno dejavnost, oblikovali posebno skupnost v posamezni občini za volitve delegacij za delegiranje delegatov v skupščine družbenopolitičnih skupnosti. V zvezi s tem ste prejeli na klopi dodatni amandma Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije, za katerega izjavljam, da ga umikamo, in sicer zaradi tega, ker smo morali zadnji trenutek upoštevati, da so bili pomisleki delovnih teles skupščine, zlasti pa Odbora za družbenopolitični sistem tega zbora in tudi Zakonodajno-pravne komisije, dejansko dovolj tehtni, tako da se strinjamo s tem, kar nam je bilo naloženo, naj proučimo in ocenimo predlagano rešitev in pojasnilo, na kakšen način bodo zagotovljene tem delovnim ljudem enake pravice in naložene obveznosti tudi v tistih občinah, kjer teh skupnosti ne bo mogoče ustanoviti. V zvezi s tem navajam podatke:

V Novem mestu je na primer en tak delovni človek, v Celju jih je 12, v Ljubljani jih je 240 in tako naprej. Vsega skupaj jih je 330. Utegne pa jih, po nekaterih ocenah, biti okoli 600. Samo to za sedaj še ni dejstvo. Tako je konkretno 313 samostojnih umetnikov registriranih pri omenjenem komiteju. Če bi kdo želel, bi lahko navedel te podatke tudi po občinah. Najbrž pa ne želite, da vas s tem zadržujem. Gre namreč za osebe, ki imajo status samostojnega umetnika. Za sedaj obstaja možnost, da bi take skupnosti oblikovali le v ljubljanskih občinah in v najboljšem primeru še v občinah Maribor, Celje, Koper in Kranj in nikjer drugod. Pri tem želim posebej opozoriti delegate v zboru, da glede na priprave zakona o samostojnih kulturnih delavcih, ki je v fazi osnutka, v sedanjem trenutku tudi ni mogoče dokončno sprejeti stališč o vprašanih, kako najbolj smotrno zagotoviti uresničitev ustavne določbe, da imajo ti delavci v načelu enak družbenoekonomski položaj in v osnovi enake pravice in obveznosti, kot delavci v organizacijah združenega dela. To načelo s tem nikakor ne črtamo. To načelo ostane. Zaradi tega predlagatelj, to je izvršni svet, meni, da je potrebna dopolnitev 37. člena zakona oziroma naj se črta dodatni amandma izvršnega sveta k 4. členu, da bomo lahko to na podlagi nadaljnjega proučevanja pripeljali do »pravičnega konca«.

Glede drugih vprašanj vas ne bi želel zadrževati, kajti, odveč je ponavljanje stališč Zakonodajno-pravne komisije ali pa Odbora za družbenopolitični sistem tega zbora, ker ste že to vse prebrali. Omenil pa bi rad, da predlagatelj nekaterih pobud in predlogov iz razprav le ni mogel sprejeti. Ni mogel sprejeti predloga, da bi v krajevni skupnosti, v kateri nimajo skupščine, kar svet krajevnih skupnosti prevzel funkcijo delegacije za delegiranje delegatov v skupščine samoupravnih interesnih skupnosti materialne proizvodnje.

Nismo tudi sprejeli predloga, da bi v manjših skupnostih, ki imajo le eno volišče, volilna komisija opravljala isto funkcijo kot volilni odbor. Mislimo, da je to iz ustavnih razlogov povsem nesprejemljivo.

Nismo tudi sprejeli predloga, da je le število zaposlenih merilo za delegiranje v zbor združenega dela. V ustavi je kot merilo naveden tudi družbeni proizvod. Menili smo, da tega kot predlagatelj ne smemo spreminjati.

Navedel sem bistvene spremembe in razloge za tisto, kar nismo sprejeli. Predlagamo, da sprejmete predlog tega zakona, z upoštevanjem predloženih amandmajev in to tudi amandmaja, ki ga je uvodoma omenila predsednica zbora, da se spremeni in dopolni 5. člen zakona, s tem da se omogoči širše povezovanje delegacij ter njihovo medsebojno sodelovanje in dogovarjanje, in sicer amandmaja, ki je podrobno obrazložen v poročilu Odbora za družbenopolitični sistem, amandmaja, da se zaradi večje jasnosti dopolni 17. člen zakona, na kar je opozoril tudi Odbor za družbenopolitični sistem, da upoštevate, da umikam naknadni amandma izvršnega sveta k 4. členu in seveda tudi to, na kar je bilo tudi opozorjeno, da naknadno predlagamo, da se črtajo 8., 9. in 10. člen predloga zakona. Slednje v bistvu pomeni ohranjanje določb 77. do 80. člena v zakonu, s tem da vendarle še vedno ostane določena zakonska ureditev za delegiranje delegatov v skupščine družbenopolitičnih skupnosti, dokler to ni urejeno z novim zakonom. Na to posebej opozarja, kot lahko ugotovite, v svojem poročilu Zakonodajno-pravna komisija, predlagatelj pa se s tem strinja.

Predlagam torej, v imenu izvršnega sveta kot predlagatelja zakona, da zbor sprejme predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o volitvah in delegiranju v skupščine, skupaj s predloženimi amandmaji. Hvala.

Predsednica Tina Tomlje: Hvala lepa, tovariš Pacek. Želita razpravljati poročevalca Odbora za družbenopolitični sistem in Zakonodajno-pravne komisije? (Ne.)

Besedo ima tovariš Miro Gošnik.

Miro Gošnik: Tovarišice in tovariši! Predlagam, da podpremo amandma izvršnega sveta, s katerim se dopolnjuje 5. člen zakona o volitvah in delegiranju v skupščine, ki razen funkcije delegiranja v zbere odpira konferencam delegacij oziroma delegacijam širše možnosti povezovanja v duhu, kot ga razgrinja v svoji študiji tovariš Edvard Kardelj. Prav tako mislim, da je vreden podpore tudi amandma izvršnega sveta, ki dokončno formalno odpravlja možno nerazumevanje, kaj so splošne volitve, ki se razpisujejo vsako četrto leto. Prav tako predlagam, da podpremo tudi predlog Izvršnega sveta, da se črtajo predvidene rešitve v 8., 9. in 10. členu predloga zakona, ki so v bistvu hotele narediti prostor za svobodnejše oblikovanje sistema delegiranja v Zbor združenega dela republiške skupščine in se te rešitve časovno preložijo do takrat, ko bi bolj napredovali z idejami, kako oblikovati sedanje delegatske okoliše za Zbor združenega dela po področjih družbenega dela v skupine in prek njih oblikovati 150-člansko sestavo Zbora združenega dela. To naj časovno počaka do trenutka, ko bodo dosežena za to ureditev zrelejša spoznanja.

Glede danes prisotnih dilem pa bi rekel naslednje:

V zvezi s 4. členom predloga zakona je očitno, da razlogi, zaradi katerih je bil iz osnutka zakona o samostojnih kulturnih delavcih vnešen v predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o volitvah in delegiranju v skupščine ta način delegiranja oziroma vključevanja svobodnih kulturnih umetnikov v enakovredno odločanje v ustreznih zborih skupščine — gre za področje zborov združenega dela — v bistvu zasledujejo načelo enakega družbenoekonomskega položaja teh delovnih ljudi. Taki ureditvi seveda ne bi mogli nasprotovati, čeprav se kvantitativni vidik problema kaže v dveh skrajnostih.

Tovariš Pacek nas je že opozoril, da bi po podatkih, ki so na voljo glede na število teh delavcev lahko takšno skupnost za volitve oblikovali v devetih slovenskih občinah. To pomeni, v devetih občinah bi vendarle svobodni kulturni delavci prišli do take organiziranosti, v zvezi s katero bi se lahko prek ustreznih skupin ali pa konferenc delegacij vključevali v odločitve v zboru združenega dela kot enakovredni delovni ljudje. Ta problem ima tudi drugo dimenzijo. V nekaterih občinah je teh ljudi manj kot pet in ker je zakonska norma, da je najmanjše število članov delegacije za skupščino družbenopolitične skupnosti pet delovnih ljudi, se v primeru teh skupnosti, ki vse opravljajo funkcije delegacije, ker niso voljene, ker jih je manj kot 30 oziroma tudi manj kot 20, po izjemni določbi volilnega zakona, postavlja vprašanje enake možnosti uresničevanja te pravice v tistih občinah, kjer je število delavcev manjše od pet. Predložil bi, da vendarle pretežno velja ta ureditev za tiste občine, kjer je že možno uresničiti 4. člen predloga tega zakona. Predlagal pa bi tudi, da bi se skupaj predlagatelj in tisti, ki so zadolženi za dograjevanje volilnega sistema, vendarle še naprej prizadevali, da se tudi za te majhne skupine kulturnih delavcev po možnosti išče in če se le da tudi najde ustrezna rešitev, da se lahko enakovredno uresničuje njihov družbenoekonomski položaj.

Drugo vprašanje, ki je v dosedanjih razpravah na to temo tudi ostalo nerešeno, je pobuda nekaterih občinskih skupščin in tudi nekaterih občinskih konferenc Socialistične zveze, da bi v volilni zakon vnesli namesto sedanje

ureditve, ki predvideva za več malih delovnih skupnosti v okviru ene občine, da se njihove delegacije prek konferenc delegacij povezujejo za ustrezno odločanje v zboru združenega dela, ureditev s skupno delegacijo. V razpravah o tem problemu je vendarle prevladala pretežna odločitev, da verjetno ne bi mogli uporabljati izjeme, ki v ustreznem členu navaja, da je lahko oblikovana skupna delegacija za delovne skupnosti državnih in njim podobnih organov, ki niso organizirani kot organizacije združenega dela, dislocirane enote, predstavništva, skladišča in prodajalne. Ozadje teh pobud, kolikor se da razbrati iz celotnega do sedaj znanega gradiva, pa ni poskus to nadomestiti zaradi samih skupnih delegacij, ampak predvsem zaradi soglasne ocene o njihovi slabi učinkovitosti. Gre za številne majhne dislocirane enote, ki so raztepane po območju občine, ki jih včasih sestavlja tudi majhno število delavcev. Seveda, nadomeščanje neučinkovitega mehanizma z drugim verjetno ni rešitev. Predlagam, da bi reševanje tega vprašanja tudi vključili med obveznosti nadaljnjega dograjevanja volilnega sistema. Morda pa so vendarle kje kakšne rešitve. Naj za primer omenim, da v okviru ene krajevne skupnosti ali več krajevnih skupnosti le nismo povsem izkoristili prisotnosti sindikalne organizacije in povezanosti sindikata v krajevni skupnosti. Gre verjetno za to, kar je bilo jasno povedano na seji Volilne komisije pri Predsedstvu Republiške konference SZDL in Republiške volilne komisije, da za volitve takšne nove skupne delegacije iz številnih majhnih delovnih skupnosti enostavno ni nosilca kandidacijskega postopka, ni organa, ki bi lahko imenoval volilno komisijo in enostavno ni medsebojnega poznavanja ljudi. Tako smo na tem področju dejansko na nezorani ledini. Kljub temu, da verjetno smo soglasni v oceni, da so tovrstne skupne delegacije slabo učinkovite, je le potrebno zbrati ljudi in jih organizirati za volitve, čeprav se med seboj pravzoma ne poznajo in nimajo nobene oblike politične organizacije, ki bi jih povezovala. Verjetno bi eno neučinkovitost nadomestili z drugo.

Tako predlagam, da bi oba problema, to je majhno število kulturnih delavcev, ki nimajo možnosti oblikovati delegacijo po funkciji, ker jih je manj kot pet, in nadaljnje proučevanje problemov majhnih delovnih skupnosti in njihovega aktivnejšega vključevanja v delegatski način delovanja in odločanja, vendarle zavestno pustili kot odprti vprašanji in jih, kolikor se da, pospešeno rešili. Menim, da nismo daleč od razmer, ko lahko kakšno idejo tudi hitro uredimo v zakonu, če je lahko učinkovitejša od sedanje ureditve. Hvala lepa.

Predsednica Tina Tomlje: Hvala lepa, tovariš Gošnik. Kdo še želi besedo? Besedo ima tovariš Ludvik Golob.

Ludvik Golob: Želel sem reči le to, da je amandmaje, ki jih predlaga odbor, vsebinsko prevzel izvršni svet.

Predsednica Tina Tomlje: Besedo ima tovariš Jože Pacek.

Jože Pacek: Rekel sem, da jih združimo, ker so istovetni.

Predsednica Tina Tomlje: Hvala. Tovariš Gošnik, obveščeni smo, da je v Zboru združenega dela predlagatelj predlagal naj se 4. člen črta. Vprašujem, ali se vsa delovna telesa zbora, Zakonodajno-pravna komisija in vsi navzoči strinjajo s tem, da 4. člen ostane nespremenjen? (Da.) To bomo potem med zbori usklajevali. Gre tudi za nesporazum. Delegati v Družbenopolitičnem zboru

niso prejeli amandmaja izvršnega sveta za črtanje 4. člena. Besedo ima tovariš Miro Gošnik.

M i r o G o š n i k : Predlagam, da alternativno pretehtamo podatke, ki jih je dal Republiški komite za kulturo in znanost. V ustreznem razvidu pri Republiškem komiteju za kulturo in znanost je 313 svobodnih umetnikov. Našteti so pet ljubljanskih občin in sedem drugih občin v Sloveniji. Od skupno 12 občin izpolnjuje po razvidu teh umetnikov le devet občin pogoj, ker imajo več kot 5 svobodnih kulturnih delavcev na svojem območju, le občine Nova Gorica, Murska Sobota in Novo mesto jih imajo manj kot pet. To pomeni v treh občinah v konkretnem razmerju števil, ki so seveda bistvene za možnost realizacije teh pogojev, nimajo pogojev, v devetih občinah pa jih imajo. Menim, da je boljše predvideti za tri občine, da pač ne morejo uresničiti možnosti, ker imajo premajhno število teh delavcev, v devetih občinah pa se vendarle lahko ustanovijo te skupnosti za volitve. To je, po mojem mnenju, razlog, ki govori v prid, da 4. člen ostane v predlogu zakona.

Predsednica Tina Tomlje: Hvala. Želi še kdo razpravljati? (Nihče.) Ker ne želi nihče več razpravljati, prehajamo na glasovanje. Dajem na glasovanje amandmaje Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije, s katerimi se v predlogu zakona dodata nova člena, te amandmaje ste prejeli na klop, in sicer nov 1. a člen in nov 3. a člen, hkrati pa se črtajo 8., 9. in 10. člen. Iz razprave tovariša Goloba izhaja, da se Odbor za družbenopolitični sistem strinja s temi amandmaji. Kdor je za amandmaje izvršnega sveta, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Družbenopolitični zbor soglasno sprejel amandmaje izvršnega sveta.

Vsebina amandmajev Odbora za družbenopolitični sistem je zajeta v amandmajih izvršnega sveta, ki smo jih pravkar sprejeli. Zato predlagam, da o teh amandmajih ne glasujemo.

Dajem na glasovanje predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o volitvah in delegiranju v skupščine v celoti. Kdor je za predlog zakona, skupaj z amandmaji, naj dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Družbenopolitični zbor soglasno sprejel predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o volitvah in delegiranju v skupščine.

Prehajamo na 5. točko dnevnega reda, to je na predlog zakona o Svetu SR Slovenije za varstvo ustavne ureditve.

Predlog zakona je predložil Izvršni svet Skupščine SR Slovenije. Obravnavala sta ga Odbor za družbenopolitični sistem in Zakonodajno-pravna komisija. Želi predstavnik predlagatelja besedo? (Da.)

Besedo ima tovariš dr. Lojze Ude, član Izvršnega sveta in predsednik Republiškega komiteja za zakonodajo.

Dr. Lojze Ude: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Predlog za izdajo in osnutek zakona o Svetu SR Slovenije za varstvo ustavne ureditve so sprejeli zbori skupščine 25. in 27. marca tega leta. Delegati so ob razpravah o osnutku podprli osnovni koncept glede položaja in delovanja tega sveta. Po tem konceptu je svet poseben republiški organ in ne delovno telo

predsedstva republike. Njegove naloge pa vsebinsko izhajajo iz funkcij in odgovornosti predsedstva, Skupščine in Izvršnega sveta, kot tudi iz ustavne vloge družbenopolitičnih organizacij pri varstvu ustavne ureditve. Delegati v delovnih telesih so razpravljali predvsem o opredelitvi delovnega področja in o pooblastilih sveta, zlasti pa o odnosu sveta do skupščine. Pri tem so zlasti opozorili, naj se zato ustrezneje opredeli odnos sveta do skupščine in naj ta odnos ustreza z ustavo določenim nalogam in pristojnostim skupščine na področju varstva ustavne ureditve.

V razpravah v delovnih telesih je prevladalo mnenje, da je svet vendarle v posebnem odnosu do predsedstva in zato predvsem njemu odgovoren za njegovo delo. Vendar pa so bili delegati hkrati tudi mnenja, da je treba opredeliti položaj sveta tako, da bo jasno, da svet ne prevzema pristojnosti Skupščine SR Slovenije na področju varstva ustavne ureditve, pač pa skupščina, kot tudi drugi republiški organi in organizacije, ki imajo ustavne funkcije na tem področju, prek sveta izvajajo določene pravice in dolžnosti, ki jih ima svet na tem področju. V skladu s takimi stališči in mnenji je 1. člen predloga zakona v primerjavi z osnutkom zakona spremenjen, in sicer tako, da je iz besedila jasno razvidno, da je svet ustanovljen zaradi uresničevanja določenih — torej ne vseh pravic — dolžnosti in odgovornosti skupščine, predsedstva in izvršnega sveta ter zaradi uresničevanja določenih nalog, ki izhajajo iz ustavnega položaja, vloge in nalog družbenopolitičnih organizacij na tem področju.

To je besedilo, ki ga je predlagala Zakonodajno-pravna komisija. S tem je jasno povedano, da Skupščina SR Slovenije in drugi organi in organizacije, kljub delovanju sveta, ohranjajo svoje ustavne pravice in dolžnosti na področju varstva ustavne ureditve. Taka vloga sveta izhaja tudi iz ostalih določb predloga zakona. Tudi Skupščina SR Slovenije ohranja svoje pristojnosti in tudi odgovornosti na tem področju ter jih izvaja prek članov sveta, z obravnavo poročil republiških upravnih organov, z obravnavo poročil Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije, obvestil sveta samega ter poročil Predsedstva SR Slovenije.

V delovnih telesih so delegati v razpravi postavili tudi vprašanje, ali ne bi kazalo za delegiranje članov in sestavo sveta smiselno uporabiti določbe zveznega in republiškega zakona o družbenih svetih. Predlagatelj je to vprašanje posebej proučil. Pri delovanju sveta samega so nekatera načela družbenih svetov uveljavljena tudi v tem predlogu zakona. Vendar pa poseben položaj in delovno področje sveta terjata, da so člani sveta stalni in posebej poimenično poimenovani. Zaradi tega se glede sestave sveta, po mnenju predlagatelja, ne morejo uporabiti načela sistemske ureditve družbenih svetov.

V razpravah so delegati postavili tudi vprašanje, kako urediti odnose med člani sveta in organizacijami, iz vrst katerih so imenovani. Nadaljnje vprašanje je bilo, ali naj bi ta razmerja urejal zakon. Predlagatelj je glede tega mnenja, da to vprašanje ne sodi v zakon, ampak je v pristojnosti samih organov in organizacij, da v svojih poslovnikih ali drugih ustreznih aktih, ki urejajo njihovo delo, uredijo tudi razmerje do članov sveta, delovanje članov sveta znotraj sveta samega pa bo urejal poslovnik sveta. Hvala.

Predsednica Tina Tomlje: Hvala lepa, tovariš Ude. Predstavniki delovnih teles, Odbora za družbenopolitični sistem ali želite dopolnjevati poročila? (Ne.) Želi kdo razpravljati o predlogu zakona? (Nihče.)

Ker ne želi nihče razpravljati, dajem na glasovanje predlog zakona o Svetu SR Slovenije za varstvo ustavne ureditve. Kdor je za, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Družbenopolitični zbor soglasno sprejel predlog zakona o Svetu SR Slovenije za varstvo ustavne ureditve.

Prehajamo na 6. točko dnevnega reda, to je na predloge in vprašanja delegatov.

Na delegatsko vprašanje tovarišice Marije Aljančičeve, ki ga je postavila na seji zbora 24. junija tega leta, bo odgovoril tovariš Tone Vahen, član Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije in predsednik Republiškega komiteja za informiranje.

Tone Vahen: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Glede na delegatsko vprašanje o prikrievanju in prenarejanju podatkov o materialnih dejstvih, pomembnih za odločitve v razširjeni reprodukciji, kar naj bi se po izjavi dr. Iva Perišina razbohotilo v splošen jugoslovanski pojav, je Izvršni svet Skupščine SR Slovenije poslal ustreznim zveznim organom zahtevo, da na vprašanje čim jasneje odgovorijo, zlasti v luči sedanjih zaostrenih gospodarskih in tudi splošnih družbenih razmer. Prav tako je Izvršni svet poslal to vprašanje s prošnjo za dodatna pojasnila neposredno dr. Ivu Perišinu, predsedniku Zveznega sveta za gospodarski razvoj in ekonomsko politiko, vendar zaenkrat še ni prejel odgovora.

Vsekakor je za obdobje, v katerem se srečujemo s številnimi posledicami ne dovolj pretehtanih investicijskih in drugih odločitev, mogoče reči, da je dejansko prihajalo do prikrievanj in prenarejanj podatkov o materialnih dejstvih. To velja tako za organizacije združenega dela kot tudi za družbenopolitične skupnosti.

Že dolgo pa je na primer pereč problem neuskkljenosti metodologije izračunavanja kazalcev ekonomske razvitosti posameznih družbenopolitičnih skupnosti, kot tudi raznih pokazateljev o poslovanju organizacij združenega dela, ki jih zbirajo in objavljajo Zavod SR Slovenije za statistiko, Služba družbenega knjigovodstva, Narodna banka Slovenije in drugi. Posledice take dejavnosti občutimo med drugim zlasti na področju investicij. Tudi v organizacijah združenega dela je prirejanje podatkov pogost pojav, tako da organi upravljanja organizacij združenega dela pogosto razpravljajo in odločajo o investicijskih naložbah, ki jih pripravljajo strokovne službe in poslovodni organi na osnovi nepopolnih oziroma prirejenih podatkov. Na primer: o bodočem dohodku, akumulaciji in rentabilnosti investicij. Jasno je, da vsako izkrivljanje materialnih dejstev in tokov, vsako namerno odtegotvanje podatkov neposredno deformira naše socialistične, samoupravne odnose in hromi našo uspešnost pri planiranju, vodenju in usmerjanju razširjene reprodukcije.

V želji in spoznanju, da bi to spremenili, pripravljamo med drugim zvezni in republiški zakon o družbenem sistemu informiranja, s katerima bomo na drugačnih osnovah urejali zbiranje, obdelavo in posredovanje podatkov, ki naj pregledneje in natančneje izražajo naše materialne odnose in gibanja in s tem med drugim omogočijo, da bodo za potrebe družbenega planiranja pripravljene enotnejše osnove in kazalci, uporabni tudi za primerjave med republikami in avtonomnima pokrajinama.

V predlogu za izdajo zakona o družbenem sistemu informiranja v SR Sloveniji je že v oceni stanja in razlogih, ki narekujejo izdajo zakona, med drugim ugotovljeno, da:

— Neenotnost v metodologiji ter večkratno zajemanje podatkov o določenem opazovanem pojavu s strani ene in iste ali več informacijskih služb družbenega sistema informiranja povzroča obstoj in uporabo različnih uradnih podatkov oziroma informacij o istem pojavu. Različna uporaba različnih virov podatkov o istem pojavu oziroma odnosu vnaša negotovost v sistem delegatskega odločanja. To dodatno povzroča nezaupanje v sistem zbiranja podatkov in izkazanih dejstvih ter na osnovi le-teh sprejetih planov in odločitev.

— Druga takšna ugotovitev je, da poslovodni organi temeljnih in drugih organizacij združenega dela oziroma upravni in izvršilni organi družbenopolitičnih skupnosti dajejo v nekaterih primerih nepopolne podatke in informacije. Tako se dogaja, da se tudi objektivni podatki in informacije, ki jih zagotavljajo informacijske službe, uporabljajo v skladu z interesi struktur, ki jih izkazujejo. Zadrževanje podatkov in informacij v ozkih krogih, kratenje dostopa določenim podatkom in informacijam ter njihova neustrezna uporaba negativno vplivata na uresničevanje neodtujljivih pravic delovnih ljudi in občanov kot samoupravljalcev. Tako takšni podatki, namesto da bi bili realen odraz stvarnega stanja, bolj izražajo ožje interese posameznih struktur in skupnosti, ki na ta način prenašajo in vsiljujejo odločitve na višjih ravneh, ne glede na to, kakšen je dolgoročen skupen družbeni interes.

Zato je v načelih, na katerih naj temelji zakon, in predlogih poglavitnih rešitev, med drugim zahtevano,

— da je potrebno sedanji sistem informiranja prilagoditi spremembam v družbenoekonomskih odnosih in v družbenopolitičnih skupnostih tako, da bo sposoben zagotoviti točne, aktualne, celovite, pravočasne in lahko dostopne podatke posebnega, skupnega in splošnega pomena;

— da se v širši obtok vključujejo le nujno potrebni podatki ob zagotavljanju enostavnega dostopa do predpisanih in dogovorjenih podatkov, organiziranih v temeljnih bazah podatkov, tako da si lahko vsak uporabnik neposredno izbere potrebne podatke, na osnovi katerih bo samostojno pridobil objektivno informacijo oziroma zahtevano znanje za svojo odločitev ali akcijo;

— da se onemogoči monopolizacija in zloraba podatkov ter manipuliranje s podatki oziroma prirejanje podatkov z namenom zavajanja in prikrivanja dejstev ter uporabe pravic razpolaganja s podatki pri uveljavljanju ožjih oziroma parcialnih interesov.

Izvršni svet se zaveda, da sama načela niso dovolj in da bo potrebno izvajanje zakona zagotoviti na najširši fronti in na kar najbolj neposreden način. Zato pa so potrebni naši skupni napor, prepričanja in volja, da pri našem odnosu do informiranja kot temeljnega instrumenta v sistemu samoupravnih socialističnih odnosov uspemo uveljaviti vsestransko odgovornost.

Predsednica Tina Tomlje: Hvala lepa, tovariš Vahen. Tovarišica Aljančičeva, si zadovoljna s odgovorom? (Da.)

Delegatsko vprašanje želi zastaviti tudi tovariš Janko Ževart.

J a n k o Ž e v a r t: Tovarišice in tovariši! Leta 1972 je republiška skupščina sprejela zakon o davkih občanov, v katerem je v 13. poglavju določen postopek za odmero davka od nenapovedanega dohodka in ki hkrati zavezuje občin-

ske skupščine, da ustanovijo komisijo za ugotavljanje neupravičeno pridobljenega premoženja.

Januarja tega leta smo sprejeli zakon o upravah za družbene prihodke. Tako 2. kot tudi 8. člen tega zakona prav tako zavezujeta uprave za družbene prihodke, da spremljajo pridobivanje prihodkov občanov ter ugotavljajo vire njihovega premoženja. Ker še do danes ni bilo nobenih pojasnil, se ponekod vprašujejo, ali potemtakem veljata oba zakona in s tem dva organa, ki imata zakonsko pooblastilo, da ugotavljata vir premoženja.

Iz obrazložitve predloga amandmajev k predlogu zakona o davkih občanov, o čemer naj bi razpravljali na naslednji seji republiške skupščine, je razvidno, da se zadrži veljavnost dosedanjega stanja oziroma ureditve, s pripombo, da bo potrebno ta vprašanja v prihodnosti rešiti s posebnim zakonom. In kakšno je sedanje stanje, ki naj ostane še naprej v veljavi oziroma nespremenjeno?

Iz podatkov, ki sem jih zbral v osmih občinah celjskega območja, je razvidno, da so ob skupščinskih volitvah 1978. leta le dve občinski skupščini imenovali komisiji v novi sestavi. Od tega leta dalje se v šestih občinah komisije niso niti enkrat sestale, obstajajo torej le na papirju. V eni občini se je po tem obdobju komisija še leta 1979 dvakrat sestala zaradi obravnavanja pritožbenih zadev, medtem ko dejansko v eni sami občini komisija od 1972. leta pa do danes kontinuirano deluje.

Kot mi je znano, je približno enako stanje v vseh občinah v Sloveniji. Vzrokov za tako stanje ne gre, žal, iskati v pomanjkanju primerov, ki bi jih morale komisije obravnavati, kakor tudi ne v pomanjkanju delavoljnosti članov komisije. Dejstvo je, da je večina komisij prenehala z aktivnim delovanjem v času, ko je takratni Republiški sekretariat za finance v odnosu do občinskih komisij prenehal delovati kot usmerjevalni organ, kot organ, ki bi koordiniral delo in prinašal izkušnje. Tako je že 1975. leta prenehal izhajati strokovni bilten za potrebe komisij, ki je prinašal različna tolmačenja in bil v veliko pomoč komisijam pri njihovem delu. Predstavniki posameznih komisij zatrjujejo, da so zadnje pismene usmeritve za svoje delo prejeli 1976. leta. Komisije so v preteklosti, nekatere pa tudi še danes, pogosto zahtevale od pristojnih organov razna pojasnila, dajale so predloge za spremembe in dopolnitve zakonskih določb in izvedbenih predpisov, ki sedaj omogočajo, da se postopki zavlačujejo celo do osem let, v želji, da bi zagotovile večjo učinkovitost in bolj poenoteno delo komisij. Zadnja leta so na vsa taka in podobna vprašanja ponavadi dobivale odgovor, da bo v kratkem po uskladitvi s preostalimi republikami sprejet za to področje poseben zakon. To usklajevanje z republikami traja že lep čas, kar pa ni prav nič oviralo nekaterih drugih republik, ki so že sprejele posebne zakone za to področje in imenovali tudi republiške komisije, ki v odnosu do občinskih nastopajo kot usmerjevalno koordinacijski in drugostopenjski organ.

Ne da bi kaj zaključeval ali sugeriral, naj zaradi ilustracije omenim, da je v eni izmed naših občin komisija v devetih letih obravnavala 19 primerov z odmerjenim davkom v višini 38 687 dinarjev, ali da je komisija v drugi občini na 154. sejah obravnavala sicer precej več primerov, da pa je do pravnomočnosti uspela pripeljati le devet primerov z odmerjenim davkom v znesku nekaj čez 84 starih milijonov s tem, da je imela ta komisija vseh devet let zaposlenega enega poklicnega tajnika.

Čeprav bi glede na tako stanje ne bilo odveč kakšno konkretno delegatsko vprašanje, pa vendarle, tovarišica predsednica, predlagam, da se moja intervencija jemlje kot predlog oziroma pobuda, da se na osnovi ugotovljenega stanja

v republiški skupščini in njenih organih razpravlja o teh vprašanjih, da se na tej osnovi brez večje časovne odložitve sprejmejo potrebna stališča in ukrepi, ki naj prispevajo oziroma bi morali prispevati k preseganju takega stanja. Hvala.

Predsednica Tina Tomlje: Hvala lepa. Pobudo tovariša Ževarta bomo obravnavali predsedniki zborov in potem tudi ocenili, ali jo bomo posredovali Izvršnemu svetu, ali pa bomo sami oblikovali predlog v zvezi z njegovo pobudo. Besedo ima tovariš Ludvik Golob.

Ludvik Golob: Predlagam, da to vprašanje posredujemo Izvršnemu svetu, ki je zavezan, da pripravi predlog zakona za rešitev tega problema, da bi po tem lažje potekala razprava v Skupščini.

Predsednica Tina Tomlje: Hvala lepa. Torej, bomo to pobudo posredovali Izvršnemu svetu. Želi še kdo postaviti delegatsko vprašanje? (Ne.) Ker ne želi nihče več postaviti delegatskega vprašanja, je ta točka dnevnega reda zaključena.

Tovariši delegati! Seje zбора ne moremo zaključiti, ker je Zbor občin sprejel besedilo predloga zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o volitvah in delegiranju v skupščine v drugačnem besedilu kot ta zbor in vas prosim, da se ponovno zberemo v tej dvorani ob pol enih, da bi še enkrat glasovali o amandmajih in po možnosti uskladili besedilo predloga zakona. Ob 13. uri pa se bomo udeležili slovesne razglasitve ustavnih amandmajev in ustavnega zakona.

(Seja je bila prekinjena ob 11.14 in se je nadaljevala ob 12.37.)

Predsednica Tina Tomlje: Tovarišice in tovariši delegati. Zelo hvalevredno je, da smo se tako polnoštevilno sestali, da bi zaključili današnjo sejo Družbenopolitičnega zbora.

V zvezi s predlogom zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o volitvah in delegiranju v skupščine sta me predsednik Zbora združenega dela Emil Tomazič in predsednica Zbora občin Silva Jereb obvestila, da sta zбора sprejela predlog zakona v takšnem besedilu, kot ga je sprejel tudi naš zbor, zaradi česar seveda ni potreben usklajevalni postopek.

Zaključujem 5. točko dnevnega reda in s tem 56. sejo Družbenopolitičnega zbora ter vas prosim, da odidete v veliko dvorano republiške Skupščine na razglasitev ustavnih amandmajev.

(Seja zбора je bila končana ob 12.40.)

57. seja

(28. julija 1981)

Predsedovala: Tina Tomlje,
predsednica Družbenopolitičnega zbora

Začetek seje ob 9. uri.

Predsednica Tina Tomlje: Tovarišice in tovariši delegati! Pričenjam 57. sejo Družbenopolitičnega zbora Skupščine SR Slovenije.

Za današnjo sejo so svojo odsotnost opravičili naslednji tovariši: Stane Gavez, Srečko Mlinarič, Zoran Polič in Emil Šuštar.

Z dopisom z dne 6. in 13. julija 1981 sem dnevni red današnje seje razširila s predlogom zakona o spremembi zakona o samoupravnih sodiščih, s predlogom zakona o spremembi zakona o prekrških in z osnutkom dopolnitve resolucije o politiki uresničevanja družbenega plana Jugoslavije za obdobje 1981—1985 v letu 1981.

Danes pa razširjam dnevni red še s predlogom zakona o začasni prepovedi razpolaganja z delom družbenih sredstev za gradnjo in nakup določenih objektov in opreme v letu 1981.

Po določbah poslovnika Skupščine SR Slovenije in zbora zbor ni pristojen za obravnavo predloga zakona o začasni prepovedi razpolaganja z delom družbenih sredstev za gradnjo in nakup določenih objektov in opreme v letu 1981. Predlog, da bi kot zainteresiran zbor obravnaval ta zakon tudi Družbenopolitični zbor, so dali predstavniki družbenopolitičnih organizacij, pa tudi nekateri iz vodstva Skupščine SR Slovenije. Zato predlagam, da zbor na podlagi 90. člena poslovnika Skupščine SR Slovenije odloči, ali bo omenjeni predlog zakona obravnaval kot zainteresiran zbor v skladu z 88. členom poslovnika Skupščine SR Slovenije.

Kdor je za moj predlog, da obravnavamo predlog tega zakona, ki je nujen in preprečuje nadaljnje investiranje v letu 1981, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Družbenopolitični zbor soglasno določil, da bo obravnaval predlog zakona o začasni prepovedi razpolaganja z delom družbenih sredstev za gradnjo in nakup določenih objektov in opreme v letu 1981 v skladu z 88. členom poslovnika Skupščine SR Slovenije.

Izvršni svet Skupščine SR Slovenije predlaga, da zbor obravnava predlog zakona o začasni prepovedi razpolaganja z delom družbenih sredstev za gradnjo in nakup določenih objektov in opreme v letu 1981 po hitrem postopku, in to kot predlog zakona v zadnji fazi. Tudi o tem moramo odločiti z glasovanjem. Kdor je za predlog Izvršnega sveta, da se predlog tega zakona obravnava po hitrem postopku, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da se zbor strinja s predlogom predlagatelja, da se omenjeni zakon obravnava po hitrem postopku.

Na podlagi drugega odstavka 250. člena poslovnika Skupščine SR Slovenije Izvršni svet predlaga združitve prve in druge faze obravnave zakona o izpolnjevanju obveznosti SR Slovenije do sklada federacije za kreditiranje gospodarsko manj razvitih republik in Socialistične avtonomne pokrajine Kosovo.

Predlagam, da zbor z glasovanjem odloči o tem predlogu, da se skupaj obravnavata prva in druga faza tega zakona. Kdor je za predlog Izvršnega sveta, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da se zbor strinja s predlogom predlagatelja glede združitve prvih dveh faz zakonodajnega postopka.

Glede na vse to predlagam za današnjo sejo zбора naslednji dnevni red:

1. odobritev zapisnika 56. seje zбора;
2. poročilo Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije o uresničevanju družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1981—1985 ter resolucije o družbenoekonomski politiki in razvoju SR Slovenije v letu 1981;
3. predlog zakona o začasni prepovedi razpolaganja z delom družbenih sredstev za gradnjo in nakup določenih objektov in opreme v letu 1981;
4. osnutek dopolnitve resolucije o politiki uresničevanja družbenega plana Jugoslavije za obdobje 1981—1985 v letu 1981;
5. predlog za izdajo zakona o izpolnjevanju obveznosti SR Slovenije do sklada federacije za kreditiranje gospodarsko manj razvitih republik in Socialistične avtonomne pokrajine Kosovo, z osnutkom zakona;
6. predlog zakona o spremembi zakona o samoupravnih sodiščih;
7. predlog zakona o spremembi zakona o prekrških;
8. volitve in imenovanja;
9. predlogi in vprašanja delegatov.

Predlaga kdo kakšno spremembo ali dopolnitev dnevnega reda? (Ne.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predloženi dnevni red.

Družbenopolitični zbor daje stališče po 72. členu poslovnika Skupščine SR Slovenije in 19. člena poslovnika zбора k 7. točki dnevnega reda, to je k predlogu zakona o spremembi zakona o prekrških. Obveščam delegate, da me je predsednica Skupščine Skupnosti socialnega varstva Slovenije z dopisom obvestila, da je navedena skupščina obravnavala osnutek zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o stanovanjskih razmerjih in odložila sklepanje o njem v skladu s stališči tega zakona. Glede na to predlagam, v skladu z 22. členom poslovnika Družbenopolitičnega zбора, naslednji sklep:

Družbenopolitični zbor ugotavlja, da je Skupščina Skupnosti socialnega varstva Slovenije odložila sklepanje o osnutku zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o stanovanjskih razmerjih v skladu s stališči, ki jih je Družbenopolitični zbor sprejel na podlagi 72. člena poslovnika Skupščine SR Slovenije in 19. člena poslovnika zбора na seji 1. julija 1981.

Kdor je za ta sklep, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Družbenopolitični zbor soglasno sprejel predlagani sklep.

Prehajamo na 1. točko dnevnega reda, to je na odobritev zapisnika 56. seje zбора.

Zapisnik ste prejeli. Ima kdo kakšen predlog za spremembo in dopolnitev zapisnika 56. seje zбора? (Ne.) Kdor je za odobritev zapisnika, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Družbenopolitični zbor soglasno odobril zapisnik 56. seje.

Na skupnem zasedanju Zbora združenega dela, Zbora občin in Družbenopolitičnega zбора Skupščine SR Slovenije bomo poslušali ekspozice Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije, ki ga bo dal njegov predsednik tovariš Janez Zemljarič, k poročilu Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije o uresničevanju družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1981—1985 ter resolucije o družbeno-ekonomski politiki in razvoju SR Slovenije v letu 1981 in o ukrepih Izvršnega sveta.

V zvezi z uresničevanjem družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1981—1985 in ukrepih tekoče ekonomske politike v letu 1981 bo govoril tudi tovariš Marjan Breclj, član Predsedstva SR Slovenije. Tovariš Marko Bulc, vodja delegacije Skupščine SR Slovenije v Zboru republik in pokrajin Skupščine SFRJ, pa bo poročal o sklepih Zbora republik in pokrajin Skupščine SFRJ v zvezi s poročilom Zveznega izvršnega sveta o gospodarski situaciji v letu 1981.

Zato prekinjam sejo Družbenopolitičnega zбора in prosim delegate, da se udeležijo skupnega zasedanja zborov, ki bo v veliki dvorani Skupščine SR Slovenije.

(Seja je bila prekinjena ob 9.15 uri in se je nadaljevala ob 11.55 uri.)

Predsednica Tina Tomlje: Nadaljujemo s sejo Družbenopolitičnega zбора.

Prehajamo na 2. točko dnevnega reda, to je na poročilo Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije o uresničevanju družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1981—1985 ter resolucije o družbenoekonomski politiki in razvoju SR Slovenije v letu 1981.

Poročilo je predložil Izvršni svet. Obravnavali pa so ga Odbor za družbeno-ekonomske odnose, Komisija za volitve, imenovanja in administrativne zadeve in skupina delegatov za proučitev poročila Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije o izvajanju resolucije o družbenoekonomski politiki in razvoju Slovenije v letu 1981 in resolucije o izvajanju družbenega plana Slovenije za obdobje 1981—1985 v letu 1982. Prejeli smo predlog stališč in sklepov, ki naj bi jih zbor sprejel. Ta sklep vam je bil poslan že s pošto in ste ga tudi dobili na klop.

Ekspozice Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije smo poslušali na skupnem zasedanju. Predstavniki predlagatelja pri tej točki dnevnega reda je tovariš Milivoj Samar, član Izvršnega sveta in predsednik Republiškega komiteja za družbeno planiranje.

Poročevalec Odbora za družbenoekonomske odnose tovariš Ciril Sitar, ali boste dopolnili poročilo odbora? (Ne.) Predstavniki Komisije za volitve, imeno-

vanja in administrativne zadeve? (Ne.) Predstavnik skupine delegatov za proučitev poročila Izvršnega sveta tovariš Marko Bulc, ali boste dopolnili poročilo? (Ne.)

Preden pričnemo z razpravo, predlagam, da predstavniki skupine delegatov za proučitev poročila Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije, ki so navzoči na seji zbora, spremljajo razpravo in po končani razpravi predlagajo zboru morebitne spremembe in dopolnitve predlaganih sklepov, ki smo jih že prejeli v pisni obliki.

Začenjamo z razpravo. Kdo želi besedo? Besedo ima tovariš Tone Krašovec.

Tone Krašovec: Tovarišica predsednica! Po pomoti si vprašala tovariša Bulca če želi dati poročilo skupine delegatov, medtem pa so mene zadolžili za to poročilo.

Predsednica Tina Tomlje: Besedo ima tovariš Tone Krašovec, predstavnik skupine delegatov za proučitev poročila Izvršnega sveta.

Tone Krašovec: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! V skupini smo se dogovorili, da bi v vseh treh zborih predstavniki skupine dali istovetno uvodno besedo, in sicer naslednje.

Skupina delegatov je poročilo Izvršnega sveta obravnavala na treh sejah in ste o teh obravnavah prejeli poročila skupine. Skupina je na seji 23. tega meseca na podlagi dosedanjih obravnav pripravila tudi predlog stališč in sklepov, ki naj bi jih danes sprejeli zbori. Posebej želimo poudariti, da je skupina pri pripravi tega predloga izhajala tako iz obravnav v delovnih telesih Skupščine in zborov, kot tudi iz vseh drugih obravnav v Socialistični zvezi, v Zvezi sindikatov, v Gospodarski zbornici Slovenije in v nekaterih občinah in samoupravnih interesnih skupnostih in tako dalje. V glavnem ste z vsemi temi stališči in mnenji seznanjeni. Skupina prav zato ni želela povzemati številnih predlogov in ocen ter tudi akcijskih usmeritev, ampak je izhajala iz enotno izraženih stališč, ki se nanašajo na: vlogo družbenega planiranja, njegovo dosledno izvajanje in odgovornost za to, vlogo delegatskih skupščin in naloge republiške skupščine glede na pismo Predsedstva SFRJ in njegove sklepe ter nadaljnje aktivnosti pri uresničevanju politike ekonomske stabilizacije in razvoja samoupravljanja.

Skupina v predlogu stališč in sklepov v 1. točki poudarja pomen sistema družbenega planiranja kot osnove za urejanje družbenoekonomskih odnosov, ki hkrati z zakonom o združenem delu tvori neločljivo celoto. To dejstvo je bilo doslej premalo upoštevano. Po mnenju skupine, pa tudi iz poročila Izvršnega sveta izhaja, da neuresničevanje pravic, obveznosti in odgovornosti, sprejetih s plani oziroma sporazumi in dogovori o njihovih temeljih, pomeni kršitev samoupravljanja in ovira skupna stabilizacijska prizadevanja. Zato je posebej poudarjeno, da mora postati spremljanje uresničevanja planov na vseh ravneh stalna aktivnost in pogoj, da na realnih osnovah s politično voljo in pripravljeno uveljavljamo kontinuirano planiranje, ker bo le tako plan instrument usmerjanja tokov družbene reprodukcije in usklajevanja materialnih odnosov z realnimi gospodarskimi gibanji.

Delegatska skupščina in njeni odbori imajo poleg odgovornosti za določanje politike tudi dolžnost spremljanja, kako se uresničuje ta politika. Skupina zato v 2. točki sklepa predlaga, da posamezni udeleženci dogovora o temeljih družbe-

nega plana poročajo ali pripravijo informacijo za zборе o uresničevanju nalog na tistih področjih, na katerih so ugotovljena odstopanja od plana in od letošnje resolucije. Glede na to, da gre za ključna vprašanja razvoja, je v tej točki v alineah navedena tudi vsebina poročil ali informacij, ki jih bodo zbori obravnavali v skladu s svojimi pristojnostmi, pri čemer ima posebno mesto Zbor združenega dela. Za usklajeno delo bo zato potrebno v periodičnem delovnem načrtu zborov za jesen tega leta naloge tudi rokovno opredeliti in pri tem upoštevati, da so to prednostne naloge, zaradi njihove aktualnosti in nujnosti obravnave pa vselej tudi ne bo mogoče v celoti spoštovati poslovnih rokov.

Poudariti želimo še, da bo ob pripravi periodičnega delovnega načrta potrebno naloge in roke uskladiti z njihovimi nosilci, pri čemer pa smo v skupini menili, da bi bilo potrebno že v septembru in v začetku oktobra tega leta obravnavati naloge in ukrepe na področjih kmetijstva in prehrane, ekonomskih odnosov s tujino ter vprašanja izgub, investicij in uresničevanja politike cen.

Poleg tega je bilo v skupini ugotovljeno, da je za september tega leta v periodičnem delovnem načrtu že predvidena obravnava problematike zaposlovanja in zato v tej točki to ni posebej navedeno. Prav tako ni posebej navedeno vprašanje izgub naših organizacij združenega dela v tujini, čeprav bodo tudi ta vprašanja zajeta zlasti v obravnavi v delovnih telesih. Enako velja za informacijo Samoupravne interesne skupnosti za ekonomske odnose s tujino, ki mora skupaj z bankami poročati tudi o terminskih prodajah deviz. To je nekaj podrobnih vprašanj, ki so bila izražena zlasti v obravnavah v delovnih telesih, zato jih posebej ne navajamo.

V zvezi z opredelitvijo glede materialnih bilanc v 1. alinei 2. točke poudarjamo, kar smo menili v skupini, da morajo biti te bilance sestavni del metodologije planiranja in način, po katerem združeno delo, zlasti v splošnih združenjih, spoznava možnosti za dohodkovno povezovanje in sporazumevanje o skupnem ustvarjanju dohodka.

Dejstvo, da je bila od vseh pripravljenih materialnih bilanc uporabljena le bilanca za področje agroživilstva, kaže, da to pot premalo upoštevamo in da dejansko nismo pripravljeni izhajati iz strokovnih analitičnih podlag, ampak le ozko iz planov temeljnih samoupravnih organizacij in skupnosti. To zavira vzpostavljanje trdnih medsebojnih povezav in soodvisnosti oziroma soodgovornosti v družbeni reprodukciji. Posledica tega pa so med drugim tudi pretrgane reprodukcijske verige tako v naši republiki kot tudi v Jugoslaviji kot celoti. Tudi iz tega vidika je torej razumeti stališča, navedena v 1. točki predlaganega akta.

Glede nalog na področju proizvodnje in porabe hrane, kar je navedeno v 4. alinei 2. točke, opozarjamo na opredelitev, da je potrebno s 1. januarjem prihodnjega leta uveljaviti sistem selektivnega spodbujanja proizvodnje hrane in opustiti linearno regresiranje v potrošnji. Zato je potrebno predlagane ukrepe za drugo polletje tega leta obravnavati le kot sočasne, vendar nujne, da se v tem času skrbno in odgovorno pripravi nov sistem. V 9. alinei pa je v zvezi s tem opredeljena tudi naloga, da se te spremembe upoštevajo pri ocenjevanju sprememb socialnih korektivov.

Posebej pa opozarjamo, da je skupina pri predlogu izhajala iz spoznanja, da naloge iz te točke po svoji vsebini pomenijo nekakšna kolektivna delegatska vprašanja in da to terja tudi kratek in izčrpen odgovor, ne pa množico elaboratov. Zato je tudi pri vsaki nalogi zahtevano, da se odgovori, kdo je bil nosilec posameznih odločitev in zakaj naloge niso uresničene. Odgovornost pa je posebej

poudarjena tudi v 5. točki, ki določa, da bo Skupščina ukrepala kot organ družbenega nadzorstva v primerih neupravičenih odstopanj od sprejete politike in neizpolnjevanja nalog. To pa bo mogoče le na način, kot je opredeljen v 2. točki tega akta, torej od naloge do naloge, od nosilca do nosilca.

Prav zato v 3. točki posebej opozarjamo na nujnost zagotavljanja pogojev za delo delegacij in delegatov na vseh ravneh, še posebej pa na vlogo delegatskih svetov in drugih organov upravljanja, ker je to predpogoj, da učinkoviteje delujejo tudi delegatske skupščine družbenopolitičnih in samoupravnih interesnih skupnosti, zlasti pa zbori združenega dela in zbori uporabnikov v samoupravnih interesnih skupnostih.

V 4. točki akta je poudarjena soodgovornost SR Slovenije za uresničevanje skupno sprejetih ciljev in nalog iz družbenega plana Jugoslavije, Izvršnemu svetu pa je naloženo, da poroča, kako se uresničujejo naloge iz dogovorov o temeljnih družbenega plana Jugoslavije in iz tretjega dela tega plana. Za sprotno poročanje je zadolžena tudi delegacija te Skupščine v Zboru republik in pokrajin Skupščine SFRJ in s tem tudi uveljavljeno načelo, da so plani republike in federacije vsebinska celota.

In končno, v 5. točki pozivamo vse subjekte, da dosledno uresničujejo politiko ekonomske stabilizacije in da pravočasno ukrepajo, saj je učinkovitost ukrepov tudi pogoj za uresničevanje družbenega plana v naslednjih letih.

Prav tako je naloženo Izvršnemu svetu, da sproti poroča o učinkovitosti ukrepov, da začne pripravljati resolucijo za prihodnje leto in da po potrebi glede na realna gospodarska gibanja predlaga tudi morebitne spremembe družbenega plana.

Tovarišice in tovariši delegati! V imenu medzborovske skupine delegatov, ki ste jo ustanovili z namenom, da prouči poročilo Izvršnega sveta, predlagam, da sprejmete predlog stališč in sklepov, ki jih je pripravila skupina. Hkrati vas obveščam, da je skupina na seji 23. tega meseca osnutek svojega poročila, ki ste ga prejeli s posebnim pismom, sprejela brez pripomb in je torej to njeno končno poročilo. V tem poročilu je skupina posebej navedla tudi kriterije za sprejemanje ukrepov, na kar so opozorili tudi drugi udeleženci v razpravi, zlasti pa Socialistična zveza in Sindikat. Ker bomo o nekaterih izmed teh ukrepov odločali že danes, bo potrebno navedene kriterije v celoti upoštevati tudi v prihodnje pri sprejemanju preostalih ukrepov. Skupina je bila namreč s temi ukrepi seznanjena le v načelu, vendar je menila, da jih je potrebno sprejeti v skladu z opredelitvijo v poročilu Izvršnega sveta. O razlogih zanje nas je danes podrobno seznanil predsednik Izvršnega sveta v svojem ekspoziju, ki smo ga poslušali na skupnem zasedanju.

Hkrati vas obveščamo, da je skupina delegatov navzoča na današnjih sejah zborov, da bo spremljala razpravo, jo proučila in po potrebi predlagala spremembe ali dopolnitve predloga stališč in sklepov. Hvala lepa.

Predsednica Tina Tomlje: Hvala lepa, tovariš Krašovec. Začenjamo razpravo. Kdo želi besedo? Besedo ima tovariš Miloš Prosenec.

Miloš Prosenec: Tovarišice in tovariši! Po bogatih in izčrpnih uvodih, ki smo jih slišali na skupnem zasedanju vseh zborov, se je seveda težko izogniti ponavljanju. Kljub temu bi povedal nekaj besed.

Republiška konferenca Socialistične zveze je na svoji 5. seji obravnavala analize in poročila o izvajanju ter uresničevanju družbenega plana SR Slove-

nije, prav tako pa tudi nekatere ukrepe in aktivnosti, ki so v sedanjih zaostrenih pogojih gospodarjenja nujni, če hočemo dosegati in uresničevati planske naloge. Pri tem Republiški konferenci ni šlo za to, da bi ocenjevala gospodarski položaj in razmere. Te so že ocenjene, stanje je dobro opisano, manj pa smo prepričljivi, ko ugotavljamo vzroke za odstopanje od planskih ciljev, šibki pa smo tudi v iskanju izhodov ter rešitev iz težav.

Konferenca je imela predvsem dvojen namen. Prvič. Bila je najširša družbeno frontna priprava na današnje seje zborov in je oblikovala svoja stališča do analize in poročila Izvršnega sveta ter do nakazanih ukrepov.

Drugič. Bila je tudi dogovor subjektivnih sil za njihovo odgovornost in naloge pri nadaljnjem uresničevanju začrtanih ciljev družbenoekonomskega razvoja. Predvsem pa smo poudarili tudi odgovornost Socialistične zveze delovnega ljudstva za nenehno ustvarjanje pogojev za dobro funkcioniranje delegatskega sistema ter za doslednejše uresničevanje njene mobilizacijske, koordinativne ter tudi družbeno-kontrolne funkcije.

Usmeritve in stališča konference ste prejeli, zato tega ne bom ponavljal. Ponovno želim ugotoviti le, da se je konferenca strinjala s poročilom in analizo Izvršnega sveta, saj stanje vsi poznamo, prav tako pa je dala tudi frontno podporo ukrepom. Položaj je tak, da druge poti in izbire ni. Potrebno je hitro reagirati. V nasprotnem primeru bomo zabredli v še večje težave, s še težjimi posledicami. To pa ne more biti trajnejše učinkovito sredstvo našega boja za gospodarsko stabilizacijo, kot je dejal tovariš Zemljarič. Menim, da se je treba tega res dosledno zavedati.

Trend tekočih gospodarskih gibanj brez odlašanja zahteva bistvene spremembe, tako v pogojih gospodarjenja, kot tudi v samem obnašanju, vendar pa moramo vedno ukrepe presoјati tudi z vidika, če imajo, poleg restriktivnosti, tudi pospeševalen značaj in če so vključeni v dolgoročnejše urejanje gospodarskih tokov. O tem je bilo danes že veliko rečenega in tega ne bom ponavljal. Rekel bi samo to, da kakršnikoli ukrepi sami po sebi niso sposobni spodbuditi tudi podjetnost, ustvarjalnost ter racionalnost, torej lastnosti, ki so potrebne v tem gospodarskem položaju.

Ob tem bi rad opozoril še na dvoje.

Prvič. Tudi pri tako imenovanih hitrih ukrepih in postopkih moramo zagotoviti dobro družbenopolitično presojo in kvalitetno delegatsko pripravo na odločanje. Ne smemo priti v položaj, da bomo delegate in delegacije sklicevali prek družbenopolitičnih organizacij z brzozjavkami in jih prepričevali o nujnosti posameznega ukrepa.

Drugič. Tudi ukrepi terjajo usklajeno družbeno aktivnost in odgovorno akcijo ter uresničevanje. Tu gre tudi za veliko odgovornost subjektivnih sil, ki bi prav tako morale zelo jasno opredeliti svoje akcijske naloge na tem področju. Ne smemo v tem boju niti v nadzorni funkciji pustiti, da deluje le Izvršni svet. Vsak mora na svojem področju opredeliti svojo vlogo in organizirati njeno uresničevanje. Od usklajevanja mnenj in ocen moramo preiti na usklajeno delovanje vseh družbenopolitičnih in ekonomskih dejavnikov. Zato menim, da je prav in to podpiram, da se stališča in sklepi, poleg teh stališč in sklepov, ki jih bomo danes sprejeli na sejah zborov, ne nanašajo le na Izvršni svet in da so dovolj konkretna tudi do vseh drugih odgovornih nosilcev za gospodarsko stabilizacijo in doseganje planskih obveznosti. Menim, da so ta stališča tudi dovolj konkretna v tej smeri in dovolj jasna.

Še o treh vprašanjih bi rad spregovoril, za katere menim, da je prav, da jih poudarimo v Družbenopolitičnem zboru. Nekoliko bom to povedal po svoje. To niso stališča Republiške konference Socialistične zveze.

Menim, da ne moremo zanikati izrednih naporov, ki smo jih vložili v stabilizacijo, vendar so rezultati skromni. Pojavljajo se tudi vprašanja o učinkovitosti samoupravljanja pri reševanju gospodarskih težav. Med vrsticami se v razpravah marsikje ponavlja teza, da samoupravne metode, dogovori, sporazumevanja in tako dalje niso dovolj prodorni. Prav gotovo gre, razvojno gledano, pri nas še za spopad z državnolastninskimi in skupinskolastninskimi težnjami v raznih oblikah in na različnih ravneh. Res je, da so v prizadevanjih za stabilizacijo bili ukrepi in je večina ukrepov restriktivnega državnega značaja, vendar bi bilo premalo pretehtano, če bi na primer v tem videli nemoč samoupravljanja na eni strani in državno-administrativne apetite na drugi strani. Večina teh ukrepov je šla skozi politično presojo in skozi delegatsko odločanje in zato ostaja sestavni del delegatskih odločitev. Za vse to se je vedelo že v pripravah.

V zvezi s tem mislim tudi na prejšnje ukrepe, ki jih je sprejemal Zvezni izvršni svet. Seveda pa je ob tem pomembno, da imamo jasno rdečo nit, da se je potrebno v družbenoekonomskih odnosih in pri razvijanju političnega sistema sploh še vztrajneje boriti za samoupravno obvladovanje problemov našega razvoja in družbene prakse ter z avtoriteto delegatskega sistema in odločanja, ki lahko v celotni organiziranosti naše družbe najučinkoviteje zagotavljata, da bo vse manj takih rešitev, na katere bistveno delavci, pa mnogokrat tudi celotne organizacije združenega dela ne morejo vplivati.

V zvezi s tem pa smo ponovno tudi pri odgovornosti subjektivnih sil, saj se vse to ne dogaja mimo njih in brez njihove vednosti. Zato gre tudi za tehtno analizo, zakaj subjektivne sile ne ustvarjajo še boljših pogojev za samoupravni razvoj in za delegatske odnose. Gre tudi za vprašanje, koliko smo v jugoslovanskem prostoru enotni do teh vprašanj. Smo pred kongresi družbenopolitičnih organizacij. To je prava priložnost, da tudi iz tega vidika ocenimo naše probleme.

Drugič. V vseh teh razpravah in pripravah na današnje seje zborov se je veliko govorilo o odgovornosti. V Republiški konferenci SZDL je bilo poudarjeno naslednje. Če noče Socialistična zveza le razlagati, agitirati, splošno mobilizirati, ampak tudi souresničevati cilje, ki si jih postavljamo, mora uveljaviti tudi svojo nadzorno funkcijo. Večkrat je bilo poudarjeno, da samo pozivi od zgoraj, naj se obnašajo delavci v vseh tozdih odgovorno in na drugi strani pozivi od spodaj, naj se že enkrat pokliče na odgovornost tiste od zgoraj, sami po sebi ne bodo zagotovili drugačnih odnosov.

Sedaj veliko govorimo o odgovornosti in pri tem vedno bolj mislimo na odgovornost drugega, kot na svojo lastno. Za Socialistično zvezo delovnega ljudstva je na primer jasno, da zelo šibko uresničuje svojo družbeno nadzorno funkcijo vse tja do upravnih in izvršnih organov ter nosilcev javnih in družbenih funkcij in da je navadno, ko razpravljamo tudi v svojih poročilih o delu, vse v redu. Hočem poudariti, da ne moremo mimo tega — to je zahtevala vsa razprava — da veliko bolj konkretno analiziramo tudi odgovornost v družbi sploh, kot tudi pri doseganju planskih ciljev družbenoekonomskega razvoja.

Tretjič. Zelo pogosto se je v teh razpravah in pripravah na to delegatsko skupščino pojavljala teza, da smo v občini, v organizaciji združenega dela in v republiki vse naredili za stabilizacijo. V mnogih občinah so tudi v razgovorih poudarjali, da so vse naše investicije potrebne, da so vse v skladu s kriteriji.

Sedaj, ko se pojavlja zakonska omejitev, pa že vsakdo išče in opravičuje svojo izjemo. Mislim, da je takšno nastopanje nesprejemljivo, da to kaže le na zadovoljstvo, ki vidi le sebe. V zvezi s tem menim, da je zopet odgovornost družbenopolitičnih organizacij, da se s tem nekako spopadejo.

Skratka, tej oceni in tem ukrepom mora slediti vztrajna družbena in enotna akcija. Prepričan sem, da želimo postati gospodarsko učinkovita in samoupravno razvita družba, kar je eno. Usposobiti pa se moramo, da bomo zato v vseh okoljih, na vseh ravneh in v vsakem času znali ubirati tudi poti in sredstva, ki so temu v prid in ki pomenijo tudi uresničevanje ustave in zakona o združenem delu, ker teh usmeritev ne smemo pozabljati. Republiška konferenca SZDL je s tega vidika sedanjim naporom dala vso podporo ter opredelila svojo odgovornost in naloge, pri čemer je to dogovor vseh subjektivnih sil, predvsem vseh družbenopolitičnih organizacij z izpostavljeno odgovornostjo Zveze komunistov in sindikatov. Hvala lepa.

Predsednica Tina Tomlje: Hvala lepa, tovariš Prosenc. Besedo ima tovariš Ivan Godec.

Ivan Godec: Tovarišice in tovariši! V svoji razpravi bi želel spregovoriti o treh vprašanjih, in sicer prvič, o stališčih Predsedstva Republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije o uresničevanju letošnjega plana, drugič, o nekaterih aktualnih nalogah, ki jih je uresničevala Zveza sindikatov Slovenije v zvezi s temi vprašanji v prehodnem obdobju in tretjič, povedal bi mnenje o predlogu stališč in sklepov, ki so nam bila predložena.

Najprej torej o stališčih Predsedstva Republiškega sveta. Mislim, da vsebine predlogov in stališč, ki ste jih prejeli z gradivom z dne 7. julija tega leta, ni potrebno ponavljati, ker ste pravočasno le-te prejeli z gradivom. Kljub temu pa bi dodal še nekaj misli k tem stališčem.

Menim, da smemo reči, da stališča, tako kot so bila sicer v nekaj kratkih točkah konkretno oblikovana, pomenijo poskus organizacije Zveze sindikatov, da se obrne k sebi, da poskusi v teh stališčih identificirati tiste probleme, pri katerih sama lahko nekaj več stori, kot je morda to uspevala doslej, da spregovori o svojih nalogah in da tudi pokaže na lastno odgovornost. Mislim, da to ne pomeni bistvene spremembe, ampak je vendarle to poskus s stališči reči nekaj več o teh vprašanjih. Hkrati pa je predsedstvo, ko je razpravljalo o vsebini plana, tudi soglašalo že v svojih stališčih z delom tistih ukrepov, ki jih danes sprejemamo in glede katerih se mi zdi, da ni več potrebno podrobno govoriti o njihovi vsebini, ampak so še predmet današnje obravnave. Skratka, soglašalo je s kombinacijo po eni strani spodbujanja odgovornosti organizacij združenega dela in delavcev za nadaljnji razvoj uresničevanja nalog na področju gospodarjenja, hkrati pa podpira tudi določene restriktivne ukrepe, ki so v takem času, kot je sedanj, nujni.

Hkrati je bil v teh stališčih naveden tudi naš odnos do investiranja, do ekonomskih odnosov s tujino, cen ter pridobivanja in delitve dohodka. V postopku priprave seje Republiške konference Socialistične zveze so naši delegati sodelovali in tako smo tudi sooblikovali skupno stališče v naši frontni organizaciji, o čemer je več govoril tovariš Prosenc.

Drugo, o čemer bi povedal naše mnenje, in kar smo pripravili za našo nadaljnjo aktivnost, so nekatere dejavnosti, s katerimi bi želeli prispevati k

uresničevanju nalog na tem področju, o čemer se je tudi v današnjem uvodu veliko govorilo. Zato je lahko moja razprava o tem krajša.

1. Mislimo, da je spodbujanje osnovnih organizacij Zveze sindikatov oziroma vseh članov Zveze sindikatov za to, da se bodo tako ob letošnjih polletnih obračunih kot tudi sicer ob ocenjevanju lastnega gospodarskega položaja bolj angažirali, v tem trenutku izredno pomembna naloga in v tej smeri smo tudi skušali naravnati našo aktivnost. V tej smeri tudi skušamo spodbujati osnovne organizacije zato, da bi to štele kot svojo prioriteto nalogo.

2. O nalogah občinskih svetov. Pred dopusti smo se dogovorili za določeno obliko dežurstva v občinskih svetih. Govorim o tem poenostavljeno. Prevečkrat se nam dogaja to, da tako dežurstvo pomeni le prisotnost enega člana predsedstva v pisarni, ki počaka na to, od kje kdo kliče po telefonu. Pravim, da to poenostavljam. Želeli smo, da mesec avgust vendarle ne bi bil popolna prekinitev družbenopolitične aktivnosti. Ker, če bomo kdaj lahko vplivali in pripravljali nekaj več naših akcij in dejavnosti na ravni občine, potem so to vsi meseci leta, in ne le aktualnejši, ko je družbenopolitična aktivnost največja. To so tudi takšni meseci kot sta julij in avgust. S tem seveda nihče ne želi reči, da ne bo in da ni dopustov, ampak vendarle gospodarjenje ne more biti dejavnost le določenega obdobja v letu. Gre za kontinuirano dejavnost in v zvezi s tem tudi za pomembne slabosti tako v organizacijah združenega dela kot tudi na občinski ravni. Zato smo menili, da je potrebno tudi v tem času in zlasti v drugi polovici avgusta trdneje povezati osnovne organizacije Zveze sindikatov na občinski ravni in jih pripraviti za nadaljnjo dejavnost v jesenskem obdobju. V zvezi s tem se mi zdi, da je posebej pomembno to, da smo pozorni na tista vprašanja, ki pomenijo zagotavljanje nenehnega dela v proizvodnji. O tem je govoril danes v ekspoziciji tovariš Janez Zemljarič. Zato mora vsakdo v naši družbi, ki želi prispevati k ekonomski stabilizaciji, dati svoj delež za večjo, bolj kakovostno in rentabilno proizvodnjo. V tem smislu je odgovornost osnovnih organizacij Zveze sindikatov delavcev zelo velika.

Prav tako načrtujemo, da bi se republiški odbori sindikatov, strokovni sindikati tudi v zvezi s stališči, ki so oblikovana v zvezi z Gospodarsko zbornico Slovenije in njeno odgovornostjo, in splošnimi združenji, bolj angažirali pri reševanju specifičnih problemov posameznih dejavnosti. Tudi naša dejavnost v pripravah na ocene uresničevanja socialne politike v jesenskem obdobju nikakor ne bo smela biti le »socialno pobarvana« in tudi ne taka, da bi jo lahko kdo razumel kot boj za to, da se obdržijo vse mogoče bonitete, ki so jih pridobili posamezniki v posameznih okoljih. Socialno politiko moramo ovrednotiti prek našega odnosa do dela, odnosa posameznika do dela in odnosa določenega okolja do dela. Prav tako naj bi bila naravnana v to smer tudi naša predkongresna dejavnost.

Kot zadnje izmed teh dejavnosti bi omenil še željo Republiškega sveta Zveze sindikatov, da se v času do prihodnjega kongresa bolj aktivno vključi v reševanje in v konkretno spoznavanje proizvodnih problemov v temeljnih organizacijah združenega dela. Mislim, da smo premnogokrat bili še preveč forumsko usmerjeni k delovanju konferenc, k delovanju občinskih svetov in premalo konkretno uspeli spoznavati konkretno problematiko v temeljnih organizacijah združenega dela. Zato načrtujemo v jesenskem obdobju za večje število temeljnih organizacij združenega dela oblikovanje delovnih skupin, skupaj z občinskimi sveti, medobčinskimi in drugimi organi. Tako bi po tej poti ob večjem spoznavanju konkretne problematike posameznih organizacij združe-

nega dela tudi največ lahko prispevali za njihovo mobilizacijo za boljše gospodarjenje in tudi za boljše spoznavanje, s tem pa tudi za reševanje problematike v našem združenem delu.

Tretjič. Menim, da so stališča in sklepi, tako kot so formulirani, zelo dobra, predvsem pa zelo konkretna podlaga tudi za dejavnost osnovnih organizacij Zveze sindikatov, za našo organizacijo v celoti ter tudi za druge družbenopolitične organizacije. Lahko ugotovite, da smo se to pot odločili za konkretno oblikovanje nalog na posameznem področju in je vse tisto, kar je navedeno na 2. in 3. strani, dejansko visoka stopnja konkretnosti, ki zavezuje določene nosilce in opredeljuje tudi njihovo odgovornost. V tem smislu se mi zdi, da so ta stališča in sklepi dejansko dober in konkreten prispevek za uresničevanje odgovornosti tudi republiške Skupščine.

Imam pa v zvezi s stališči dve vprašanji, ki niso predlogi za spremembe. Morda se jih lahko upošteva tudi z določenim popravkom besedila oziroma redakcijo. Na 3. strani je v tretji alineji navedeno: »Samoupravna interesne skupnosti družbenih dejavnosti za območje republike usklajujejo normative in standarde glede na zaostrene pogoje gospodarjenja.« Rekel bi le to, da ta alineja, po mojem mnenju, glede konkretnosti ni enake stopnje kot so ostale alineje, v katerih so nosilci konkretneje navedeni in je tudi jasneje navedeno, kaj natančneje želimo doseči. V zvezi s tem bi lahko postavil več vprašanj, vendar ne gre za to, kajti vprašanja si lahko postavljamo drug drugemu. Upoštevam tudi to, kar je rekel tovariš Krašovec, da so to stališča, ki so že sprejeta, vsaj v fazi usklajevanja. Kljub temu pa bi jih lahko nekoliko bolj konkretizirali.

Tudi glede vsebine se postavlja vprašanje. Namreč, gotovo nismo želeli poudariti le znižanje standardov. Ne, zagotovo ne to! Verjetno smo imeli v mislih boljše izkoriščanje služb, ki delajo v posameznih dejavnostih, in morda tudi to, da bi ugotovili, ali samoupravna interesna skupnost enega področja v republiki usklajuje dejavnost občinskih skupnosti, ali pa smo mislili vse samoupravne interesne skupnosti primerjati med seboj, kar je verjetno praktično težje izvedljivo. Zastavljam si nekaj vprašanj. Morda bi lahko z redakcijo jasneje oblikovali našo misel. Moje mnenje je, da bi morali biti usmerjeni k temu, da boljše izkoriščamo strokovne službe na posameznih področjih kot v šolstvu, socialnem varstvu, zdravstvu in tako dalje in znotraj tega dosežemo večjo kvaliteto. Tam pa, kjer smo morda le prišli do tega, da smo na posameznem območju tudi preširoko opredelili standarde, pa bi seveda kazalo standarde znižati. Mislim pa, da bi bilo dobro, da bi bila ta misel jasneje izražena.

Drugo vprašanje. Na 4. strani, drugo poglavje drugi odstavek je navedeno: »Ob tako uveljavljeni funkciji delavskih svetov in drugih organov upravljanja je potrebno doseči njihovo stalno in organsko povezavo z delegacijami in delegati, hkrati pa tudi z družbenopolitičnimi organizacijami in strokovnimi službami.« Mnenja sem, da je ta stavek rezultat poskusa, da se v čim krajšem besedilu pove bistvo. Strinjam se s takim načinom, vendar gre za dve vprašanji. Eno je odnos delavskega sveta do delegacij in delegatov in do možnosti uresničevanja stališč delavskega sveta in konkretno organizacije združenega dela v širši družbi, skratka njihov napor, da prek delegacij in delegatov uresničujejo svoje interese v širšem pomenu. Menim pa, da je povezava delavskega sveta z družbenopolitično organizacijo v posamezni temeljni organizaciji združenega dela in s strokovnimi službami v organizaciji združenega dela kvalitetno nekaj povsem drugega, kar pomeni tudi neko drugo fazo, pa tudi drugačen odnos.

Skratka, mislim, da je z redakcijo mogoče v zvezi s tem precizirati tudi naše stališče.

Na koncu bi podprl predlog stališč in sklepov za današnjo sejo.

Predsednica Tina Tomlje: Hvala lepa, tovariš Godec. Kdo še želi besedo? Besedo ima tovariš Stane Repar.

Stane Repar: Tovarišice in tovariši delegati! V svoji razpravi bom kratek. Želim le povedati, da smo tudi v Zvezi borcev, njenih organih in njenih delegacijah pozorno proučili sedanje ekonomske in družbenopolitične probleme, sklepe Predsedstva in poročilo Izvršnega sveta o izvajanju družbenega plana ter resolucije o družbenoekonomski politiki razvoja SR Slovenije. O tem so delegati Zveze borcev govorili tudi v Republiški konferenci Socialistične zveze in menimo, da so njihove razprave sestavni del sklepov, ki jih je v tej zvezi sprejela Socialistična zveza. Mislim, da so bile uvodne besede za današnjo razpravo, gradiva, pa tudi predlogi stališč in sklepov, ki naj jih sprejme republiška Skupščina, tako konkretni, da lahko na koncu izjavim, da z njimi soglašamo. Soglašamo zlasti zato, ker ugotavljamo, da se v tej smeri vendarle premikamo naprej, da iščemo konkretne nosilce, da si določamo konkretnejše naloge in da te naloge tudi časovno opredeljujemo. Hvala lepa.

Predsednica Tina Tomlje: Kdo še želi razpravljati? (Nihče.) Zaključujem razpravo. Prosim predstavnike skupine delegatov, da se po končani razpravi v preostalih dveh zborih sestanejo, da bodo oblikovali predloge za spremembe predlaganega sklepa. To točko dnevnega reda bomo zaključili, ko bodo delegati poročali o delu medzborovske skupine.

Prehajamo na 3. točko dnevnega reda, to je na predlog zakona o začasni prepovedi razpolaganja z delom družbenih sredstev za gradnjo in nakup določenih objektov in opreme v letu 1981.

Predlog zakona je predložil Izvršni svet Skupščine SR Slovenije. Obravnavala sta ga Odbor za družbenoekonomske odnose in Zakonodajno-pravne komisije. Danes smo na klop prejeli poročilo Zakonodajno-pravne komisije. Predlog stališč in predlogov, ki naj bi jih zbor sprejel na podlagi 88. člena poslovnika Skupščine SR Slovenije, pa še nismo prejeli in jih bo treba oblikovati na podlagi današnje razprave. Prejeli smo tudi pismo Izvršnega sveta in predlog njegovih amandmajev k predlogu zakona.

Predstavnik predlagatelja k tej točki je tovariš Igor Vandot, pomočnik republiškega sekretarja za finance, ki mu dajem besedo. Prosila bi ga, če nas seznanj z vsebino predloga zakona, dodatnimi amandmaji, ki jih predlaga Izvršni svet, hkrati pa je potrebno, da nas seznanj tudi o vseh vloženi amandmajih v Zboru občin in Zboru združenega dela.

Igor Vandot: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Temeljni razlog za predlaganje začasne zakonske prepovedi razpolaganja z delom družbenih sredstev za investicijske naložbe je bil v oceni, da investicijska gibanja v tem letu kažejo na bistvena odstopanja od temeljnih planskih usmeritev. Posebej je ta ukrep usmerjen zoper tiste vrste investicijskih odločitev, ki temeljijo na vnaprejšnji porabi sredstev in na investicijskih vlaganjih, za katera

ob začetku izvajanja investicijskih del niso zagotovljena celotna sredstva za njihovo izvedbo.

Predlagani zakonski ukrep začasno prepoveduje razpolaganje z delom družbenih sredstev zelo restriktivno in linearno, kot edino izjemo pa dopušča tiste gospodarske investicije, ki so usklajene z usmeritvami iz družbenega plana Slovenije za to srednjeročno obdobje in z usmeritvami iz dogovora o temeljih tega plana.

Ob takšni zasnovi zakona je razumljivo, da je bilo v postopku obravnave predloga posredovano večje število amandmajev, s katerimi se predlaga uvrstitev številnih izjem v zakonsko ureditev, predvsem na področju negospodarstva. Ena izmed skupnih značilnosti investicij, za katere so bile predlagane izjemne ureditve, je v tem, da so za takšna vlaganja vnaprej zagotovljena sredstva investitorjev oziroma sredstva, ki so zbrana bodisi s samoprispevkom občanov, ali namenska sredstva v okviru samoupravnih interesnih skupnosti. Začetek vlaganj v te investicije je predviden prav v obdobju, za katero je z zakonom predlagano, da se ne začnajo investicije na področju negospodarstva.

Če na hitro pregledamo predlagane amandmaje, potem lahko ugotovimo, da se na primer z amandmaji skupin delegatov iz pomurskih občin predlagajo izjeme glede vseh tistih gospodarskih in negospodarskih investicij, ki prispevajo k hitrejšemu razvoju gospodarsko manj razvitih območij na obmejnih območjih v Sloveniji, in tudi predlagajo, da se cenzus, ki je predlagan v 10. členu predloga zakona, za začetek izvajanja investicij iz sredstev samoprispevka zniža od 50 % na 30 %.

Delegati iz Skupščine občine Ljubljana-Bežigrad predlagajo, da se med zakonske izjeme vnesejo tudi vsi objekti, ki so se začeli graditi na področju otroškega varstva. Delegati iz občine Sevnica predlagajo, naj bi se med izjeme vključila gradnja dijaških in študentskih domov in da se zakonske omejitve ne nanašajo na vse tiste negospodarske investicije, ki še niso bile v gradnji ob uveljavitvi tega zakona. Delegati Skupščine občine Ajdovščina predlagajo, da se zakonska izjema ne nanaša le na celodnevno osnovno šolanje, ampak na celotno osnovno šolanje. Delegati Skupščine občine Maribor predlagajo, da se, poleg teh predlaganih izjem, vključijo med izjeme zakonske ureditve tudi investicije v gradbene objekte in opremo, ki so potrebni za pričetek delovanja novih družbenopolitičnih skupnosti v Mariboru.

Z amandmaji Skupščine občine Vrhnika je predloženo, da se namesto samoupravnih interesnih skupnosti, na katere se nanaša prepoved razpolaganja z delom družbenih sredstev, v 8. členu predlaganega zakona navedejo uporabniki družbenih sredstev s področja negospodarstva, to je izvajalske organizacije združenega dela. Delegati Skupščine občine Sevnica predlagajo, da se med zakonske izjeme uvrsti tudi nadaljevanje tistih investicijskih del, ki so potrebna in se uporabljajo za odpravljanje posledic naravnih nesreč.

Utemeljitev vseh teh in še drugih predlaganih amandmajev za razširjanje zakonskih izjem so izhajale tudi iz ocen, da bi odlaganje začetka takih vlaganj s temi značilnostmi povzročilo nasprotovanje pri delovnih ljudeh in občanah, ki so dalj časa namensko zagotavljali sredstva za takšne naložbe.

Da bi lahko celovito ocenjevali utemeljenost takšnih posamičnih investicijskih vlaganj, je Izvršni svet predlagal, da posebno delovno telo zborov Skupščine SR Slovenije, v katerem bi bili tudi predstavniki Izvršnega sveta, ugotavlja celovitost razlogov za začetek investicijskih vlaganj, kljub zakonski prepo-

vedi. Pri oblikovanju takšne ocene nikakor ne gre le za presojo usklajenosti investicij z usmeritvami iz družbenega plana SR Slovenije, kar opravlja komisija za oceno investicij iz 7. člena predlaganega zakona, ampak za družbenopolitično ocenjevanje mogočih posledic odlaganja začetka investicijskih vlaganj in za ugotavljanje, ali takšna posamezna investicija dejansko vpliva na bistveno odstopanje od temeljnih usmeritev družbenega plana in ali njena izvedba ogroža uresničevanje sprejete gospodarske politike. Po mnenju Izvršnega sveta takšne celovite ocene ni mogoče oblikovati le v okviru Izvršnega sveta, ampak v delegatsko oblikovanem telesu, ki bo sposobno ocenjevati širše razsežnosti predlagane investicijske odločitve. Pri tem želimo poudariti, da mnenje tega telesa o neutemeljenosti začetka investicijskega vlaganja sploh ne pomeni odločitve o prepovedi investicije. Nasprotno, pomeni le ukrep, s katerim se odloga začetek investicijske gradnje v obdobju veljavnosti predlaganega zakona, to je do konca tega leta. Zakon namreč predlagamo v sprejetje le z veljavnostjo v naslednjih petih oziroma šestih mesecih.

Pravna osnova za dejavnost tega delovnega telesa je dana v 146. členu poslovnika Skupščine SR Slovenije, po katerem delovna telesa Skupščine SR Slovenije tudi ugotavljajo stanje na posameznih področjih družbenega življenja ter spremljajo izvrševanje zakonov in drugih splošnih aktov skupščine. V okviru tega bo delovno telo predvsem presojalo, ali posamično investicijsko vlaganje, za katerega po določbi zakona ni mogoče uporabljati družbenih sredstev, zares povzroča bistveno odstopanje od temeljnih planskih usmeritev, zaradi česar je zakonsko urejanje tega področja tudi predlagano oziroma ali takšno vlaganje, ki je sicer začasno prepovedano z zakonom, nima vpliva na uresničevanje usmeritev družbenega plana. Takšno celovito oceno pa je po mnenju Izvršnega sveta mogoče oblikovati le v okviru delegatsko sestavljenega delovnega telesa, ki na osnovi strokovnih podlag presoja tudi družbenoekonomske in družbenopolitične posledice posamezne investicijske odločitve.

Poleg tega predlagana ureditev v novem 11. členu uveljavlja splošno izjemo zakonske ureditve, če za to obstajajo utemeljeni razlogi. Uresničevanje in izvajanje takšne ureditve pa seveda ne sodi med pristojnosti izvršilnega organa skupščine, ampak je primerno, da je odločanje o uporabi izjemne ureditve zadržano v okviru pristojnosti skupščinskih teles.

Ob tako predlagani ureditvi izjemnega presojanja utemeljenosti začetka posamičnih investicij seveda odpade tudi potreba po obravnavanju in sprejetju vseh amandmajev, s katerimi se predlagajo razširjanja izjemnih primerov ali izjemnih področij investicijske dejavnosti v predlaganem zakonu. Izvršni svet tudi ni soglašal s predlogi, da bi posamično naštel v posebnem členu zakona vse izjeme, za katere smo do današnjega zasedanja zborov prejeli amandmaje, naj se uvrstijo kot posebne oziroma izjemne ureditve v zakon, ker je menil, da takšen pristop ne bi omogočal selektivno izvajanje vseh ciljev, zaradi katerih je predlagal zakon.

To so bili torej temeljni razlogi, zaradi katerih je Izvršni svet Skupščine SR Slovenije predlagal sestavo delovnega telesa v drugem odstavku amandmajske oblikovanega 11. člena predloga zakona. Prosim vas, da jih upoštevate pri oblikovanju stališč tega zbora k predlaganemu zakonu. Hvala lepa.

Predsednica Tina Tomlje: Hvala lepa, tovariš Vandot. Besedo ima poročevalec odbora za družbenoekonomske odnose tovariš Jože Marolt.

Jože Marolt: Odbor za družbenoekonomske odnose je razpravljal o predlogu tega zakona, v sami razpravi pa je bil seznanjen tudi s predlogom amandmaja k 11. členu, o katerem je sedaj govoril tudi predstavnik Izvršnega sveta.

Ko smo na odboru kritično razpravljali in ocenjevali predlog zakona, smo enotno prišli do sklepa, da Odbor za družbenoekonomske odnose, glede na stanje, kakršno je v tem trenutku na področju investicijskih vlaganj, podpre zakon kot začasen ukrep z začasno veljavnostjo šestih mesecev, kot je to tudi predloženo. Hkrati je v odboru prišlo do izraza zelo enotno stališče, da če ta zakon sprejmemo, potem moramo z vsemi sredstvi zagotoviti, da ga tudi v celoti v tem času uresničimo, ne pa da že na samem začetku odpiramo vrata za številne izjeme in na ta način zvedenimo in razvrednotimo smisel zakona.

Zato je Odbor za družbenoekonomske odnose tudi zavrnil predlog po oblikovanju posebnega delegatskega telesa Skupščine, ki naj bi deloval kot nekakšna nadkomisija in odločal o izjemah. Rad bi opozoril predstavnika Izvršnega sveta, ko se sklicuje na 146. člen poslovnika republiške Skupščine, da je spremljanje eno, odločanje pa povsem nekaj drugega. 146. člen navaja le spremljanje dogajanj na posameznih področjih, ne pa odločanja. Zato se je v odboru kot končen izoblikoval predlog, da glede na nekatere, morda danes še neznane dejanske potrebe, ki terjajo sila restriktiven pristop glede izjem, mora za to prevzeti in nositi polno odgovornost Izvršni svet s tem, naj bo Izvršni svet tisti, ki odloča o posamezni izjemi in na vsaki seji zborov Skupščine o tem poroča in, če je potrebno, se o tem sproti tudi razpravlja. Hvala lepa.

Predsednica Tina Tomlje: Predlagam, da oblikujemo še eno skupino delegatov v sestavi: Igor Uršič, Geza Bačič in Miloš Prosenc, ki bo po končani razpravi oblikovala stališča in predloge k zakonskemu predlogu. Se s predlogom strinjate? (Da.)

Ker ni nobenega ugovora, menim, da je predlog sprejet.

Začenjam razpravo. Kdo želi besedo? Besedo ima tovariš Geza Bačič.

Geza Bačič: Tovarišice in tovariši delegati! Verjetno ni naključje, da smo od petih predlogov zakonov, ki jih je predlagal Izvršni svet kot začasne restrikcije, za sejo tega zbora prejeli le predlog zakona o začasni prepovedi razpolaganja z delom družbenih sredstev za gradnjo in nakup določenih objektov in opreme v letu 1981. Mnenja sem, da v našem zboru ni potrebno, da se načelno in širše prepričujemo, da sedaj že dovolj dobro poznamo težke gospodarske razmere, ki terjajo nujne in učinkovitejše ukrepe. Ti gotovo morajo prizadeti tudi naložbe. Poznamo stališča Predsedstva Zveze komunistov in drugih družbenopolitičnih organizacij. O tem je bil govor tako v ekspoziciji kot tudi v razpravi v zboru. Čeprav gre tudi za nekoliko neprijeten občutek, da je tudi ta zakon, ki ga je Izvršni svet pripravil — na nek način, kljub temu da se tolažimo, da gre za njegovo začasnost — vendarle dokaz, da naša samoupravna pot sporazumevanja včasih ni uspešna, predvsem zato, ker verjetno tudi nočemo odstopiti od nekaterih zamisli. Pa vendarle to tudi ni tako tragično, ker končno države in njene vloge tudi pri nas še nismo ukinili.

Zdi pa se mi, da bi, če konkretno obravnavam ta predlog zakona, bilo vendarle o njem treba nekaj reči, ne glede na to, da imamo danes na klopih vrsto amandmajev. Med njimi so tudi amandmaji pomurskih občin. Tudi iz teh amandmajev, vsaj glede skupin delegatov štirih naštetih pomurskih občin,

izhaja, da gre za polno podporo temu zakonu, predvsem zato, da bi prispeval k zmanjšanju investicij, še posebej zaostril pogoje investiranja in onemogočil tiste investicije, ki ne izpolnjujejo dogovorjenih kriterijev. Vendar pa menimo, da je z zakonom potrebno zagotoviti večjo selektivnost pri izvajanju investicij, z upoštevanjem vlaganj na posameznih območjih tudi v preteklih letih in posledic, ki bi jih tak zakon lahko imel za hitrejši razvoj manj razvitih območij.

Če grem sedaj konkretnije na obravnavo tega, bi vendarle rad povedal še eno misel. Rad bi vas, tovarišice in tovariši delegati, obvestil, da smo v Pomurju nekaj naredili za zmanjšanje investicij v zadnjih letih in še posebej v tem letu. Naj v zvezi s tem opozorim le na dva primera. Vsem nam je dobro znano, da smo se pravzaprav že za v prejšnji petletki usklajeno in sprejeto investicijo za gradnjo nove rafinerije v Lendavi »INE-Nafte« vendarle bili sposobni sporazumeti in se ji odpovedati, kar pomeni 600 milijard starih dinarjev. O tem, kaj to pomeni za nerazvito obmejno območje v gospodarskem pomenu, verjetno ni treba izgubljati besed!

Ali pa drug primer. Po včerajšnjih podatkih sem v občini Murska Sobota ugotovil, da smo v sedanji akciji uspeli zmanjšati nekatere naložbe in se nekaterim odpovedati, nekaterim začasno, nekaterim pa tudi za daljše obdobje. Gre za sedem objektov katerih predračunska vrednost je 350 milijonov novih dinarjev. Tako znaša celotna investicijska dejavnost v tej občini, ki je prav tako obmejna kot tudi manj razvita, le 15,7 % družbenega proizvoda oziroma je kar za 48 % nižja kot v enakem obdobju prejšnjega leta. Ne bi rekel, da je to izjema. Veliko naših občin in delovnih kolektivov se obnaša približno tako. Zdi pa se mi, da včasih prek takšnih restrikcij zelo poenostavljeno in enako restriktivno prizadenemo vsako naložbo in vsako akcijo. Danes nas o tem prepričuje predstavnik Izvršnega sveta, to je omenil v ekspoziciji tovariš predsednik Zemljarič, nekaj tega pa je zapisanega tudi v poročilih odborov in Zakonodajno-pravne komisije. S tem se ne strinja Odbor za družbenoekonomske odnose Družbenopolitičnega zbora. Vendarle pa se nam ponuja kompromisna rešitev za poseben amandma Izvršnega sveta, ki bi v 11. členu omogočil izjeme med izjemami, kot se temu reče.

V zvezi s tem bi rad nekaj rekel. Strinjam se z vsemi tistimi, ki menijo, da je tudi to pravzaprav na določen način nekorektno. Nekorektno pa zaradi tega, ker se v isto vrsto za izjeme postavljamo tisti, ki na primer že tretjo petletko združujemo svoja sredstva, pobiramo denar, iščemo vse mogoče rešitve, da bi vendarle dogradili edino preostalo bolnišnico v Sloveniji, in to na manj razvitem območju, in tisti, ki v isti politični situaciji, v istih gospodarskih zaostritvah v tem trenutku še vedno govorijo o novih občinskih stavbah, v vrsto s tistimi, ki še vedno govorijo o novih poslovnih stavbah, ali pa s tistimi, ki bodo menda še gradili nekaj blagovnic, čeprav jih imajo že dovolj. Moram reči, čeprav se morda to nekoliko grdo sliši, da se mi to ne zdi povsem korektno. Iz tega vidika bi morda kazalo podpreti stališče odbora, ki smo ga pravkar slišali. Vprašanje je, če ne bi s tem vse tako zakomplicirali, da pravzaprav na koncu ne bi sprejeli nobene rešitve. Zato se mi zdi, da bi bilo prav, da bi tako kot smo se sporazumeli delegati v skupinah delegatov v teh štirih pomurskih občinah, podprli obe možni varianti. Ena je, da odstopamo od svojih amandmajev in se strinjamo z amandmajem Izvršnega sveta k 11. členu. Druga pa je, da vendarle s skupnimi naporimi ugotovimo, kaj se v 8. členu, kjer so našete izjeme, lahko še vključi. Menimo, da k temu vendarle lahko dodamo še dograditev bolnišnice v Murski Soboti.

Širše o tem ne bi govoril, ker se mi zdi, da bi po nepotrebnem izrabljaj vašo potrpežljivost. Morda pa vendarle lahko navedem podatek, ki bi ga rad še enkrat ponovil, da smo tokrat že v drugi petletki šli v referendum, da zbiramo sredstva samoprispevkov v vseh štirih pomurskih občinah, da se je plebiscitarno — to si upam reči, ker je šlo za 90% podporo na samem referendumu — odločilo celotno prebivalstvo štirih pomurskih občin za to akcijo, da v njem sodelujejo celo naši zdomci in tako dalje in tako dalje.

Torej, ne terjamo pravzaprav nobene izjeme, ker imamo denar. Le postavljamo odgovornost tudi do svojih volilcev, če hočete, in ne moremo biti krivi, če bo investicija 1984 leta za 15 milijard starih dinarjev dražja. To je za nas predrago. V tem je torej naš problem. Ne da ne bi mogli graditi, ampak s temi restrikcijami ne moremo začeti. Če ne moremo začeti, smo izgubili približno toliko denarja.

Zato bi zaključil celotno razmišljanje s tem, da seveda odstopamo od amandmajev, razumljivo ne v tem zboru, ker končno o njih ne odločamo. Rad bi vas le opozoril na to, da skupina delegatov, ki smo jo imenovali, vendar obravnava naš predlog, da se sprejme ena izmed kompromisnih odločitev, bodisi sedaj na klopi predložen amandma Izvršnega sveta k 11. členu o oblikovanju posebne komisije bodisi da se med izjemami našteje navedena bolnišnica in morda še kaj. Hvala lepa!

Predsednica Tina Tomlje: Kdo še želi razpravljati? Treba bo nekaj več razprav glede tega problema, ker skupina na podlagi dosedanje razprave še ne more oblikovati stališč. Besedo ima tovariš Ludvik Golob.

Ludvik Golob: V razpravo bom posegel le v zvezi s predlogom amandmaja glede imenovanja posebne skupine. Res je, da dosedanji poslovnik Skupščine SR Slovenije ne daje delovnim telesom nobene pravice glede sprejemanja odločitev. Odločitve so vedno v pristojnosti zbora. Delovna telesa pripravijo gradivo, ocenjujejo in predlagajo.

Tudi sedanje spremembe poslovnika — o čemer smo veliko razpravljali — so obdržale iste rešitve o tem.

Nekaj drugega pa je položaj, s katerim smo sedaj soočeni. V zvezi s tem je mogoče razmišljanje, ki je prisotno v zvezi s spremembami in dopolnitvami poslovnika, da je verjetno treba dati večjo funkcijo in vlogo tudi delovnim telesom kot nekakšni obliki stalnega zasedanja zbora. Delegatsko sestavljeno telo bi se namreč lahko bolj ažurno sestajalo in predlagalo določene rešitve. Zato je v delegatskem sistemu in delegatskih odnosih bolj naravno in vsebinsko bližje, da se za rešitev posameznih problemov imenujejo posebna delovna telesa, za posebne naloge. Vprašanje pa je obseg njihovih pooblastil. Morda bi se to vprašanje lahko glasilo takole: »Ali zbor lahko iz svojih članov sestavi ožje telo, ki v njegovem imenu sprejema določene odločitve?« Mislim, da v takih izjemnih primerih lahko tako telo dobi tudi izjemno pooblastilo, če se o tem zedinijo delegati v zboru. Gre za to, da nam verjetno tudi ta rešitev lahko nakaže smer nadaljnjega dograjevanja poslovnika in sploh metod dela zbora kot takih. Težko bi bilo na štiri mesece sklicevati zbor za vsako odločitev.

Drugo pa je to, da je verjetno to delovno telo, če ga bo zbor pooblastil, da v imenu zbora sprejema odločitve, podvrženo kontroli zbora s tem, da poroča zboru? Morda bi lahko to dopolnili, da bi lažje rešili ta problem, s tem da je mogoča pritožba na zbor, ki dokončno odloči, čeprav verjetno ni posebne

potrebe, da bi to dopolnjevali. Mogoča pa je tudi verifikacija in dokončna kontrola, če bi bilo posamezno vprašanje sporno.

Prijavil sem se k razpravi predvsem zaradi tega, ker, kot veste, sem predsednik Komisije za spremembe in dopolnitve poslovnika in ker smo precej razpravljali o teh vprašanjih. Mislim, da je perspektiva glede tega taka, da bo zbor v takih izrednih primerih, zato da bo lahko sprejelo odločitev, ustanovil ožje delovno telo, ki mu bo na njegovi prihodnji seji lahko poročalo, z namenom, da bi zbor lahko stalno deloval in bil v fleksibilnem odnosu do reševanja problemov in problematike, ki jo nalaga življenje. Hvala.

Predsednica Tina Tomlje: Hvala lepa, tovariš Golob. Kdo še želi besedo? Besedo ima tovariš Igor Uršič.

Igor Uršič: Pravzaprav smo sedaj pred problemom, da imajo člani zbora glede predloga stališč Odbora za družbenoekonomske odnose drugačno mnenje k predlogu zakona, kot ga je danes oblikoval odbor na svoji seji.

Uvodoma bi rekel, da sem tudi sam član tega odbora in da sem skupaj s člani odbora oblikoval stališče, da je treba zavzeti restriktiven pristop pri naštevanju morebitnih izjem v 7. členu, da smo podprli amandma Izvršnega sveta, da se iz 7. člena črta še izjema: »za proizvodne storitve« in »za potrebe splošnega ljudskega odpora in družbene samozaščite« in da se tudi sam zavzemam za to, da bi komisijo, ki jo je predlagal Izvršni svet, pravzaprav nadomestili oziroma pustili možnost dokončne odločitve za posamezne izjeme izvršnim svetom. Po razpravi tovariša Vandota, ki je nekoliko podrobneje utemeljeval, zakaj se pravzaprav Izvršni svet niti ne brani te morebitne odločitve, kolikor bi bila sprejeta v tem zakonu in glede na to, kar je govoril tovariš Geza Bačič, moram vendarle reči, da moramo biti tudi delegati v Družbenopolitičnem zboru — čeprav je res, da smo imeli malo časa, ko smo bili postavljeni pred dejstvo, da se je treba izreči — nekoliko konsekvantni do sebe.

Poglejte! Ta zakon — o tem je govoril tovariš Miloš Prošenc — in posamezni izjemni ukrepi vendarle dajejo tudi oceno naše družbenopolitične učinkovitosti in naše družbenopolitične dejavnosti kot organiziranih subjektivnih sil. S svojo premajhno dejavnostjo v svojih temeljnih samoupravnih okoljih smo v veliki meri ustvarili tudi pogoje, da je bilo treba objektivno sprejeti restriktivne zakone. Sedaj, ko smo prišli do restriktivnih ukrepov, smo pa takoj zopet kot Družbenopolitični zbor najbolj ortodoksni, čeprav vemo, da se življenje, čeprav je bilo žal včasih dobro, ne da spraviti v kalupe 12 členov. Niti ne poznamo konkretnih problemov in konkretnih situacij v posameznih regijah niti nismo bili s to našo opredelitvijo dovolj zainteresirani, da bi slišali, kje in na katerih frontah prihaja do subtilnih človeških problemov. Tako se mi zdi, da vendarle kaže še enkrat razmisliti o vztrajanju na tem, da ne sprejmemo amandma Izvršnega sveta. Ta »komisija nad komisijami«, če jo lahko tako imenujem, pa bi seveda morala biti v svoji delovni opredelitvi zelo restriktivna pri morebitnih izjemah. Pustiti moramo, da ima naša delegatska baza možnost, da pove, kakšne so dimenzije problemov, s katerimi se srečujejo, ne pa da rečemo, tu je 12 členov zakona in čakamo eno leto.

Mislim, da je v tem demokratizacija našega nadaljnega celotnega sistema delegatskega odločanja. Tisto, kar se mi zdi najpomembnejše in kar smo vendar vsi sprejeli, bodisi s ploskanjem, bodisi brez, je, da smo prejeli priporočila in sklepe Predsedstva SFRJ, ki je zelo jasno in obligatorno postavilo pred delegate

na vseh ravneh, da se morajo aktivneje in neposredneje vključevati in sprejemati tudi del odgovornosti za reševanje tekočih problemov gospodarjenja in nadaljnjega razvoja samoupravnih in ekonomskih odnosov.

Zaradi tega predlagam zboru, glede na to, da sta preostala dva zbora neposredno pristojna za oblikovanje in sprejemanje tega zakona, pri čemer je stališče tega zbora po poslovniku obvezujoče tudi za ostala dva zbora, da poišče načine, kako naj se to reši.

Sedaj bi mi morda očitali, da sem v eni uri »zamenjal ploščo«, kot se temu reče. Vendar gre za dodatno informacijo in za nov pristop, danes pa smo slišali dva nova. Mislim, da je to prav in me ni sram, če sem o tem razmišljal in dal pobudo, da se ti problemi sprožijo. Pri tem pa ni rečeno, da bo pomurska bolnišnica, o kateri je govoril tovariš Geza Bačič, izjema, ker še ni rečeno, da bo sprejeta katerakoli izjema, ki je bila predložena z amandmaji posameznih občin. Tisto, kar se mi zdi najbolj pomembno, je to, da če smo s svojo premajhno dejavnostjo ustvarili tudi posredne in neposredne pogoje in da je bilo treba priti do tega zakona, smo danes najbolj dosledni, ko je treba reševati življenjske subtilne probleme. Mislim, da bi kazalo korigirati razmišljanja tovarišev in tovarišic v odboru. Menim tudi, da je bil glavni problem v tem, da smo v kratkem času dobili nove amandmaje in se moramo o njih izreči.

Če se lahko še enkrat dokončno opredelim, sem vendarle za to, da dopustimo to možnost in da je to eden od novih načinov, kako in na kakšen način tudi Skupščino, njene zbore in delegate neposredno vključevati v prevzemanje odgovornosti za tiste probleme, ki so objektivno v dosegi človeškega razumevanja in objektivnega uresničevanja.

Predsednica Tina Tomlje: Besedo ima tovarišica Majda Gaspari.

Majda Gaspari: Pridružujem se stališču tovariša Uršiča in podpiram predlog amandmaja Izvršnega sveta. Verjetno ni treba izgubljati besed, zakaj je ta zakon potreben in zakaj je potrebno, da ga sprejmemo na tej seji zbora. Če bi sledili ideji, ki je bila omenjena tudi v razpravi, da bi v 8. členu upoštevali predloge za razširjanje izjem, je skoraj gotovo, da zakona na tej seji ne bi sprejeli, s tem pa bi, po mojem mnenju, v bistvu povzročili to, da ne bi dovolj hitro dosegli tistih ukrepov in premikov, ki so nujno potrebni v zvezi s stabilizacijo. Mislim, da moramo to upoštevati, in da je realno, da se opredelimo za amandma Izvršnega sveta.

Če pa še upoštevamo razlago tovariša Goloba, potem mislim, da bi tudi lahko mirne vesti podprli amandma Izvršnega sveta in potem seveda pustili procesu presoje, da se ugotovi dejanska tehtnost in utemeljenost predlogov za obravnavanje in upoštevanje izjem.

Predsednica Tina Tomlje: Hvala lepa, tovarišica Gasparijeva. Kdo še želi razpravljati? (Nihče.)

Naj se še sama izjasnim. Razumem stališča Republiške konference SZDL in Predsedstva Republiškega sveta Zveze sindikatov, da je uresničevanje planov na področju investicij zaskrbnjujoče in da iz obeh prejetih stališč izhaja, da je treba opraviti korekture na tem področju. Mislim, da iz ugotovitev družbenopolitičnih organizacij izhaja obveznost delegatov v Družbenopolitičnem zboru, da podprejo ta intervencijski zakon, čeprav pomeni administrativni ukrep omejevanja investicij v letu 1981. O tem ni dvoma in ne more biti nesporazuma v Družbenopolitičnem zboru. Hhrati pa, če se opremo na stališča družbenopo-

litičnih organizacij, imamo delegati v Družbenopolitičnem zboru tudi obveznost, da omogočimo ali pomagamo, da bi bil ta zakon danes tudi sprejet.

Zaradi množice amandmajev, ki so vloženi, je seveda to na nek način ogroženo. Sodelovala sem v razpravi v Svetu za družbenoekonomske odnose pri Republiški konferenci SZDL Slovenije, ko je Izvršni svet navedel predlagane ukrepe in je med drugim omenil tudi ukrep o omejitvi investicij. Že takrat so aktivisti Sindikata in Socialistične zveze opozarjali, da so bili nosilci v tem smislu, kot je že govoril tovariš Uršič, investicijske evforije v mnogočem tudi v občinah in da je pričakovati, da bodo želeli ohraniti nekatere investicije s tem, da bodo predlagali izjeme v zakonu. Vsi smo dobro razumeli te težnje in so tudi danes razumljive, ker je v snovanju razvoja v bistvu tudi veliko dela in povsem pozitivnih potreb in hotenj. Toda žal smo prišli v položaj, ko se je treba soočiti s tem, da bo za nekaj časa treba zadržati gradnje. Takrat smo na široko razpravljali o tem, kaj se bo zgodilo, če bodo delegacije predlagale številne izjeme, ali celo nasprotovale sprejemu zakona zlasti še po hitrem postopku. O vsem tem smo takrat razpravljali v Svetu za družbenoekonomske odnose in so bili občinski sekretarji Zveze komunistov celo posebej s telegrami opozorjeni, da se na današnji seji obravnavajo interventni zakoni in da je treba politično proučiti ukrepe, ki jih predlaga Izvršni svet po širokih političnih konzultacijah na podlagi političnih razprav v družbenopolitičnih organizacijah.

Sedaj smo delegati v Družbenopolitičnem zboru v položaju, da je treba podpreti zakon. Storiti bi morali kar največ, da bi bil zakon sprejet in bi se morali na nek način tudi negativno opredeliti do teh izjem, ki jih prinašajo amandmaji. Gre za razširitve na celotno osnovno šolo, otroško varstvo in upravne zgradbe, da o pomurski regiji ne govorim. Mislim, da bi se morali delegati v Družbenopolitičnem zboru, izhajajoč iz svoje delegatske baze, negativno opredeliti do teh amandmajev, ki so prišli do izraza v delegatskih okoljih, in seveda z njim seznaniti preostala dva zbora. Res pa je tudi to, da je tak linearen ukrep zelo negativen. Čeprav je oblika odločanja, ki je predlagana v amandmaju Izvršnega sveta, gotovo nenavadna, bi se dalo navsezadnje najti tudi kakšne druge, tehtnejše pravne razloge zoper njo. Vendar mislim, če bi se delegati z zakonom odločili pooblastiti navedeno telo, da to linearnost, ki jo prinaša ukrep, v najbolj izjemnih oblikah poskuša preprečiti, bi v tem smislu lahko najbrž podprli amandma.

Predlog Odbora za družbenoekonomske odnose našega zbora izhaja iz ustavne ureditve, naj bi to funkcijo opravil sam Izvršni svet. Gotovo je pravno korektnější predlog Odbora za družbenoekonomske odnose. Toda sama zase nisem prepričana, ali bodo predlagatelji teh amandmajev povsem zaupali odločitvi Izvršnega sveta, da ta vprašanja uredi sam v okviru svojih pooblastil. Menim, da gre pri tem za nevarnost in to povezujem s tistim, da bi bili na določen način sodgovorni za to, ali je ta zakon danes sprejet ali ni. Takšno je moje mnenje.

Kdo še želi razpravljati? Besedo ima tovariš Milan Kučan.

M i l a n K u č a n : Menim, da je to nenavadno glede na našo sedanjo prakso, in sicer do te stopnje, kolikor je nenavaden ukrep, zaradi katerega pravzaprav razpravljamo danes o problemu odgovornosti Skupščine v zvezi z izvajanjem tega ukrepa.

Menim, da bi bilo potrebno najprej upoštevati razlog, zaradi katerega se je Izvršni svet odločil predlagati ta ukrep, to je zakon o omejevanju sredstev

za investicije, in namen, ki ga želi doseči. Ukrep je restriktiven. Mislim, da je koristno pri tem našem razmišljanju upoštevati argumente, v zvezi s katerimi se je predsednik Izvršnega sveta v svojem ekspoziciji opredelil do uvajanja restriktivnih administrativnih ukrepov v našo ekonomsko politiko. On je, če se spomnite, rekel, citiram, da »so se za te ukrepe odločili, da bi okrepili materialno podlago našega združenega dela, da bi skladno z realnim dohodkom v sistemu samoupravnih družbenoekonomskih odnosov bili sposobni hitreje razvijati proizvodilne sile naše družbe in na kvalitetno višji ravni razvoja učinkoviteje presegati naša razvojna, strukturna in druga neskladja in protislovja«. 1. člen tega zakona podrobneje konkretizira za to področje ta načela in opredeljuje namen, zaradi katerega je ta zakon predlagan. Povzročen pa je z znanimi našimi ocenami, ki smo jih dostikrat povedali na vseh političnih sestankih doslej, in sicer, da je prevelik del narodnega dohodka šel v investicije, da investicije odstopajo od planskih ciljev, da ne spreminjajo strukture našega gospodarstva, tako, ne v odnosih med oddelkom 1 in 2, kot tudi ne znotraj oddelka 2 in seveda tudi ne glede ciljev, ki so postavljeni na področju usposabljanja našega gospodarstva za mednarodno delitev dela. Predlog tega zakona nima značaja trajnega ukrepa. V času, ko naj bi veljal, se v bistvu terja troje: reprogramiranje investicij, zagotavljanje finančne konstrukcije, skladno z ustavo in zakonom o združenem delu, kar pomeni ne na kredit, ki je neustaven, ampak z združevanjem dela in sredstev zainteresiranih organizacij združenega dela, in predvsem ponovno preverjanje skladnosti teh investicij s planskimi cilji oziroma s planskimi dokumenti in v njih opredeljenimi kriteriji.

Jasno je, da tak ukrep prizadeva razvojne ambicije in do določene stopnje tudi pravico delavcev, da zagotavljajo razvoj materialne podlage svojega dela. Ker omejuje to njihovo pravico, je pritisk zoper tak zakon velik po načelu, kdor izgublja, ima pravico biti jezen. Ampak, s številnimi izjemami smisel zakona počasi izginja. Zato menim, da bi bilo prav, če bi sprejeli stališče, da tak zakon ne more vsebovati izjem, niti tistih, ki so zapisane v 7. členu predloga tega zakona. Ker pa seveda je odgovornost zakonodajalca, da upošteva — o tem je govoril tovariš Uršič — življenje, ki je pogostokrat drugačno in ima drugačne zakonitosti od tistih, ki se kažejo skozi vsebino in določbe posameznega zakona, vendarle mislim, da je naša odgovornost, da pri teh restriktivnih ukrepih vendarle upoštevamo življenje in da je naša odgovornost, o kateri je zadnje čase, začevši s pismom predsedstva federacije, veliko govora, seveda taka, da opredelimo osnovo, da to odgovornost lahko uveljavljamo tudi glede vseh tistih anomalij, ki jih seveda tak omejevalni zakon, ki ne more upoštevati vseh podrobnosti življenja, ne more predvidevati.

Menim, da bi bila to slaba zakonodajna politika in da bi slabo opravljal zakonodajno funkcijo organ, ki bi to svojo funkcijo opravljal po načelu, naj se zgodi pravica, tudi če se podre svet. Mislim, da s tem ne bi prišli daleč. Zato bi bilo dobro, če bi sprejeli predlagano rešitev tudi na podlagi argumentov, o katerih je govoril tovariš Golob, ker se vendarle dejansko nanaša na pet mesecev našega življenja. Gre za mesece avgust, tri jesenske in en zimski mesec, ko naj bi organi samoupravljanja, organi družbenopolitičnih skupnosti, organi samoupravnih interesnih skupnosti znova, kot jih k temu zavezuje zakon, sprejeli in preverili odločitve, ki se nanašajo na razširitev materialne podlage njihovega dela.

Mislim, da prepustitev teh odločitev Izvršnemu svetu ne bi bila dobra glede na naše ocene, ki smo jih pogostokrat slišali posebej v ustavni razpravi,

da so izvršni sveti v bistvu center moči, okoli katerega so se oblikovale skupščine. Dejanska moč se ne uresničuje in ne kaže prek pravice predlagati zakon, ampak prek pravice ukrepati v takšnih izjemnih primerih kot je ta. Sedaj, nekomu daš pravico, da lahko svoje razvojne ambicije uresniči, nekómu pa to pravico vzameš. To je, mislim, vsebina tega zakona. Zato je naustrezneje, da to odgovornost prevzame Skupščina, to je izjemo od načela, ki ga sama uzakoni.

Menim pa, da je neracionalno, in to je moj edini pomislek, da bi to opravljali sami zbori. To pomeni, da bi lahko na vsakem zasedanju zborov Skupščine v jeseni in kasneje — teh pa je veliko — odločali o določenem vprašanju, ki ga zbori ne poznajo dovolj temeljito. Skupina, ki bi jo oblikovali, bi seveda bila zelo obremenjena z delom, ker bi se morala temeljito poglobiti v vsako predlagano zahtevo. Navsezadnje, če Skupščina opravlja nadzor nad delom Izvršnega sveta, če opravlja družbeno nadzorno funkcijo nad številnimi drugimi organi in inštitucijami v družbi, bo verjetno laže opravljala nadzor nad delom lastne skupine kot nad delom teh organov.

Po mojem mnenju gre za naslednjo alternativo. Ali izjeme sploh ni, ali pa izjeme, ne sicer po načelu splošnih kriterijev, ampak izjeme, ki so sicer skladne z družbenim planom in s planskimi dokumenti, za katere pa zaradi razmer, ki so pogostokrat nepredvidljive v teh splošnih razpravah, komisija vendarle najde razloge za to, da oceni, da je neka situacija v življenju izjemna v razmerju do tega, kar smo hoteli doseči s tem zakonom. Navsezadnje najbrž ni le akademsko, ampak tudi realno predpostaviti, da bo ta komisija verifikacijo svoje odločitve predložila, zlasti Zboru združenega dela. To možnost vselej ima, enako kot vsaka delovna skupina. Mislim pa, da bi bilo najslabše, kar bi lahko naredili, če bi se danes poskušali opredeljevati do izjem, ki so navedene v predloženih amandmajih, zlasti z argumentacijo, da je določena investicija, pokrita s samoprispevkom ali s potrebami določenega področja, bolj upravičljiva, kot je na primer gradnja upravnih poslopij. Gradnja upravnega poslopja je namreč lahko pogoj za realizacijo določenih pravic delovnih ljudi in delavcev, ki prav tako seveda dajejo za tak namen svoj denar. Proračun je navsezadnje tudi posebna oblika samoprispevka, ki ga predpiše zakon.

Menim, da s konfrontacijo upravičenosti ene rešitve na račun druge, ne da bi poznali celotno ozadje, verjetno ne bi ničesar naredili, kot ne bi ničesar naredili, če bi načeloma zavrnilo vse te amandmaje.

Zato menim, da je prav, da zaradi številnih pritiskov in ambicij Izvršni svet navsezadnje tudi zato, — ne da bi svojo odgovornost prenesel na Skupščino, ker je zaradi svoje vloge tudi po formalni udeležbi v tej skupini soodgovoren za vse to — da predlaga rešitev, ki je življenjska in ki ni nenačelna oziroma v nasprotju z logiko in odgovornostjo delegatskih skupščin.

Predsednica Tina Tomlje: Hvala lepa, tovariš Kučan!

Želi še kdo razpravljati? (Nihče.) Če ne želi nihče več razpravljati, odrejam pol ure odmora, da se skupina sestane in oblikuje stališča in predloge k zakonu in se bomo potem vrnili na to točko dnevnega reda.

(Seja zбора je bila prekinjena ob 13.30 in se je nadaljevala ob 14.15.)

Predsednica Tina Tomlje: Tovarišice in tovariši delegati! Nadaljujemo s 3. točko dnevnega reda. Skupina se je sestala in pripravila predlog stališč in predlogov.

Ko bomo poslušali poročilo delovne skupine, ki je pripravila predlog stališč in predlogov, je prav, da smo pozorni, ali z njimi soglašamo ali pa so še določene razlike v naših stališčih.

Besedo ima tovariš Igor Uršič.

Igor Uršič: Delovna skupina v sestavi Miloš Prosenc, Geza Bačič in jaz je pripravila stališča in predloge v štirih točkah in so naslednja:

1. Družbenopolitični zbor ugotavlja, da se na področju investicijskih vlaganj kljub naporom v nekaterih občinah še vedno ne uresničujejo temeljne usmeritve družbenega plana za obdobje 1981—1985. Značilno je tudi veliko število razdrobljenih investicij, kar bistveno zmanjšuje možnosti za združevanje ter zagotavljanje sredstev za prednostne naložbe. S tem se ohranja dosedanja neustrezna struktura gospodarstva, ki ne more bistveno prispevati k prestrukturiranju gospodarstva. Zato Družbenopolitični zbor podpira predlagani zakon kot začasni ukrep, da bi se s tem zagotovilo izvajanje temeljnih planskih usmeritev na področju investicij.

Ta prva točka je identična točki, kot jo je sprejel danes zjutraj tudi Odbor Družbenopolitičnega zbora za družbenoekonomske odnose.

2. Veliko je število amandmajev, ki pomenijo razširitev izjem zlasti na področju negospodarskih investicij, zato Družbenopolitični zbor predlaga pristojnima zboroma, da predlaganih amandmajev ne sprejmeta, ker bi s številnimi izjemami predlagani zakon izgubil svoj smisel.

3. Družbenopolitični zbor podpira amandma Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije k 11. členu, ki predvideva ustanovitev posebnega delovnega telesa zborov Skupščine SR Slovenije, v katerem bi sodeloval tudi Izvršni svet.

Zbori Skupščine SR Slovenije pooblaščajo to delovno telo, da ob resnično izjemnih primerih omogoči začetek investicij, ki razrešujejo nekatera žgoča in neodložljiva vprašanja razvoja.

4. Družbenopolitični zbor predlaga pristojnima zboroma, da sprejmeta predlog zakona o začasni prepovedi razpolaganja z delom družbenih sredstev za gradnjo in nakup določenih objektov in opreme v letu 1981, upoštevaje ta stališča in predloge.

Iz tega, kar sem prebral, je razvidno, da so pravzaprav 1., 2. in 4. točka identične s predlogom stališč in predlogov našega Odbora za družbenoekonomske odnose. Dodana je samo 3. točka, v kateri skupina predlaga zboru, da podpre amandma k 11. členu o ustanovitvi medzborovske komisije, ki bi v resnično izjemnih primerih — menimo, da že ta dikcija sama po sebi upošteva restriktivni pristop — vendarle omogočila začetek tistih investicij, za katere bo menila, da pomenijo razreševanje nekaterih neodložljivih vprašanj razvoja. Tak je predlog delovne skupine.

Predsednica Tina Tomlje: Slišali ste predlog delovne skupine. Zatenjam razpravo. Besedo ima tovariš Dino Pucer.

Dino Pucer: Komisija za narodnosti v svojem poročilu navaja, da podpira amandma Izvršnega sveta k 10. členu, vendar je poročilo potrebno dopolniti tudi z drugimi amandmaji Izvršnega sveta. Podpiramo torej amandmaje Izvršnega sveta k posameznim členom, poleg tega pa še amandma k 10. oziroma novemu 11. členu.

Predsednica Tina Tomlje: Mi ne sprejemamo vseh amandmajev, ker ni potrebno, saj se opredeljujemo samo do najbolj žgočih osrednjih vprašanj, ki so bila različno tolmačena in o katerih so bile izražene različne opredelitve. Zato se do drugih amandmajev ne bi bilo potrebno opredeljevati. Če pa menimo, da se je potrebno opredeliti tudi do drugih amandmajev Izvršnega sveta, potem lahko predlog stališč in predlogov dopolnimo. Mislim pa, da ni potrebno.

Dino Pucer: Menim, da jih je potrebno dopolniti, ker se lahko v drugih dveh zborih postavi vprašanje, kakšna so naša stališča do teh amandmajev.

Predsednica Tina Tomlje: Želi še kdo besedo? (Ne.) Je kdo proti temu, kar je predlagal tovariš Dino Pucer, da 3. točko razširimo s tem, da Družbenopolitični zbor podpira vse amandmaje Izvršnega sveta k zakonu. Če ni, dajem na glasovanje predlog stališč in predlogov vključno z dopolnitvijo, ki jo je predlagal tovariš Dino Pucer.

Kdor je za, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Družbenopolitični zbor soglasno sprejel predlog stališč in predlogov k zakonu o začasni prepovedi razpolaganja z delom družbenih sredstev za gradnjo in nakup določenih objektov in opreme v letu 1981. Na podlagi določil 20. člena poslovnika bomo sprejeta stališča in predloge poslali Zboru združenega dela, Zboru občin in predlagatelju.

Prehajamo na 4. točko dnevnega reda, to je na osnutek dopolnitev resolucije o politiki uresničevanja družbenega plana Jugoslavije za obdobje 1981—1985 v letu 1981.

Osnutek dopolnitev resolucije je predložil Zbor republik in pokrajin Skupščine SFR Jugoslavije. Osnutek sta obravnavala Odbor za družbenoekonomske odnose in Zakonodajno-pravna komisija. Danes smo prejeli stališča in pripombe Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije, poročilo Zakonodajno-pravne komisije in predlog sklepa, ki naj bi ga zbor sprejel pri tej točki dnevnega reda.

Predstavniki delegacije v Zboru republik in pokrajin so navzoči. Predstavniki Izvršnega sveta pri tej točki dnevnega reda je tovariš Milivoj Samar, predsednik Republiškega komiteja za družbeno planiranje. Želi morda besedo? (Ne.) Poročevalka Odbora za družbenoekonomske odnose je tovarišica Štefanija Žagmeister. Ali boste še ustno dopolnili poročilo? (Da.) Besedo ima tovarišica Štefanija Žagmeister.

Štefanija Žagmeister: Odbor Družbenopolitičnega zbora za družbenoekonomske odnose je danes zjutraj obravnaval osnutek dopolnitev resolucije o politiki uresničevanja družbenega plana Jugoslavije za obdobje 1981—1985 v letu 1981, ki ga je Skupščini SR Slovenije poslal v soglasje Zbor republik in pokrajin Skupščine SFR Jugoslavije. Obvestim naj Družbenopolitični zbor, da se je odbor v celoti strinjal s stališči in pripombami Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije k osnutku dopolnitev resolucije. Odbor predlaga Družbenopolitičnemu zboru, da s sklepom pooblasti delegacijo Skupščine SR Slovenije v Zboru republik in pokrajin Skupščine SFR Jugoslavije, da v usklajevalnem postopku uveljavlja stališča in pripombe našega Izvršnega sveta in pooblasti delegacijo, da da soglasje k predlogu dopolnitev resolucije. Hvala lepa!

Predsednica Tina Tomlje: Hvala lepa! Želi besedo predstavnik Zakonodajno-pravne komisije? (Ne želi.)

Pričenjam razpravo. Kdo želi besedo? (Nihče.) Delegate opozarjam, da imamo za to točko dnevnega reda predlog sklepa, ki opredeljuje odnos našega zbora in tudi drugih dveh zborov do sprememb zvezne resolucije. Delegati naj uveljavljajo predvsem to, da bi se vse oblike porabe (osebno, splošno in skupno porabo) celovito omejevalo. Ne bo nihče razpravljaj? (Ne.)

Ker ne želi nihče razpravljati, zaključujem razpravo in prehajam na glasovanje o predlaganem sklepu glede sprememb in dopolnitve zvezne resolucije. Kdor je za sklep, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Družbenopolitični zbor soglasno sprejel predlog sklepa k osnutku dopolnitev resolucije o politiki uresničevanja družbenega plana Jugoslavije za obdobje 1981—1985 v letu 1981.

Prehajamo na 5. točko dnevnega reda, to je na predlog za izdajo zakona o zagotavljanju sredstev in izpolnjevanju obveznosti SR Slovenije za pospeševanje razvoja gospodarsko manj razvitih republik in Socialistične avtonomne pokrajine Kosovo z osnutkom zakona.

Predlog za izdajo zakona z osnutkom je predložil Izvršni svet. Obravnavala sta ga Odbor za družbenoekonomske odnose in Zakonodajno-pravna komisija. Predstavnik predlagatelja je tovariš Milivoj Samar, član Izvršnega sveta in predsednik Republiškega komiteja za družbeno planiranje, ki mu dajem besedo.

Milivoj Samar: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Ob nastajanju planskih dokumentov za obdobje 1981—1985 je bila analizirana in ocenjena politika hitrejšega razvoja gospodarsko manj razvitih republik in pokrajine Kosovo.

Ena od osnovnih ocen je bila, da za hitrejši razvoj niso potrebna zgolj sredstva, temveč da je hitrost razvoja odvisna od strukture naložb, kvalitete investicijskih programov, angažiranja človeškega faktorja, vključevanja teh programov v delitev dela v Jugoslaviji in v svetovno delitev dela. Vse to je mogoče veliko lažje doseči, če pride do povezovanja združenega dela iz manj razvitih republik in pokrajine Kosovo z združenim delom v ostalih republikah in pokrajini Vojvodini. Zato je v dogovoru o temeljih družbenega plana Jugoslavije o politiki hitrejšega razvoja gospodarsko manj razvitih republik in pokrajine Kosovo sprejeta usmeritev, da v tem planskem obdobju vsaj 50 odstotkov sredstev, ki jih namenjamo hitrejšemu razvoju manj razvitih, vložimo na osnovi združevanja dela in sredstev na dohodkovnih osnovah.

Še pred sprejetjem omenjenega dogovora in zakona o sredstvih sklada za kreditiranje hitrejšega razvoja gospodarsko manj razvitih republik in pokrajine Kosovo je Izvršni svet v sodelovanju z Gospodarsko zbornico Slovenije pospešil dogovarjanje z izvršnimi sveti in zbornicami iz drugih republik in pokrajin ter spodbudil pripravo programov in dogovarjanje o le-teh med združenim delom iz teh republik, Kosova in Slovenije. Rezultat teh razgovorov in aktivnosti se kaže v 85 projektih, o katerih se dogovarjamo. Ocenjujemo, da so posamezne organizacije že v fazi oblikovanja samoupravnih sporazumov, tako da bi lahko prišlo do angažiranja sredstev še letos, v pretežni meri pa v začetku leta 1982.

Pri oblikovanju finančne konstrukcije za te projekte so nosilci dogovarjanj odvisni od določb dogovora med republikami in pokrajinama, ki je še v pripravi

in naj bi razrešil nekatera odprta vprašanja dinamike združevanja sredstev, nosilce, namene in načine, kot tudi od rešitev, danih v predlogu za izdajo zakona oziroma osnutka zakona, ki ga danes obravnava ta Skupščina. Zato je potrebno pospešiti sprejem obeh teh dokumentov. Usklajevanje dogovora je v teku in bo lahko zaključeno že v mesecu avgustu. Za zakon pa predlagamo, da ga Skupščina SR Slovenije sprejme po skrajšanem postopku.

Pri oblikovanju predloga za izdajo zakona in osnutka zakona smo med drugim izhajali iz dosedanjih spoznanj o združevanju dela in sredstev, kot ga je omogočal dosedanji zakon o sredstvih sklada, kot tudi iz ugotovitev, do katerih smo prišli v razgovorih z izvršnimi sveti in gospodarskimi zbornicami iz manj razvitih republik in pokrajine Kosovo. Programi, o katerih se združeno delo dogovarja v gospodarskih zbornicah, zahtevajo opredelitev interesov, širših od interesov posamezne organizacije združenega dela, da bi dosegli ustrezno koncentracijo sredstev ter hkrati zadostili interesom, ki so izraženi v planskih dokumentih posamezne manj razvite republike in pokrajine Kosovo, kot tudi usmeritvam v planu Slovenije. Gre za iskanje komplementarnosti v razvojnih programih, pri čemer iščemo tako programe, ki omogočajo zaokrožitev reprodukcijskih verig in s tem razvoj surovinskih dejavnosti, kot tudi zaokrožitev ponudbe končnih izdelkov, to je izdelkov predelovalne industrije, s postavitvijo takšnih kapacitet v manj razvitih republikah in pokrajini Kosovo, ki naj obenem zagotovijo hitrejši porast dohodka, hitrejše zaposlovanje, kot tudi usposobitev za skupen nastop na tujih tržiščih.

Poleg zahteve po kvalitetnih programih, ki jih je vsaj del organizacij združenega dela v Sloveniji sposoben zagotoviti, se ob teh razgovorih postavljata dva sklopa vprašanj.

Prvi se nanaša na zagotovitev mesta takemu posameznemu programu v sicer že sprejetih planih manj razvitih republik oziroma pokrajine Kosovo, kar se odraža v odobritvi projekta in potrditvi deleža sredstev sklada, ki jih je moč uporabiti pri realizaciji takega projekta tudi, če gre za združevanje na dohodkovnih osnovah.

Drugi sklop vprašanj pa se nanaša na samoupravno koncentracijo sredstev, ki naj usposobi posamezno organizacijo združenega dela ali skupino teh, da pristopijo k združevanju sredstev in dela za realizacijo posameznega projekta v manj razviti republiki oziroma pokrajini.

Za razreševanje omenjenih vprašanj predlagamo v predlogu za izdajo zakona in osnutka, da vse organizacije združenega dela, ki pristopijo k združevanju dela in sredstev, uporabijo pri tem sredstva v višini 100 odstotkov svoje obveznosti, da je mogoče izvesti koncentracijo sredstev pri tako imenovanem nosilcu projekta tudi na kreditni osnovi, kar vendar pomeni napredek glede sedanje anonimne povezave; da je mogoče del sredstev, ki bi bil sicer vplačan v sklad, usmeriti prek obveznega sporazumevanja za določen projekt, zlasti ko gre za velike projekte, pomembne tudi z vidika plana Slovenije.

Tu mislimo na projekte, ki so sedaj v dogovarjanju, na primer postavitve tovarne hladilnikov s strani Gorenja v Bihacu, povezovanje slovenskih železarn z RMK Zenico, povezovanje rudnika Mežice — Cinkarne Celje z Zletovim v Makedoniji, povezovanje Emone z Montenegroturistom na področju turizma, povezovanje Iplasa in Colorja za proizvodnjo na področju Kosova in tudi naložbe na področju kmetijstva. Pri tem menimo, da gre za projekte, ki so hkrati že verificirani od določenega dela sovlagateljev in bi skozi tako obvezno usmerjanje bili usposobljeni za realizacijo takih projektov. Nosilci teh velikih projek-

tov posebej poudarjajo nujnost angažiranja zbornice in banke pri zagotavljanju teh sredstev oziroma posebej izpostavljajo vprašanje obveznega združevanja teh sredstev.

Poleg angažiranja neposredno zainteresiranih organizacij združenega dela zakon izpostavlja naloge Izvršnega sveta, zbornice in bank. Za njihovo koordinirano aktivnost in enoten nastop pri usklajevanju razvojnih interesov z zakonom ustanovljamo koordinacijski odbor. Ta odbor naj bi poleg usklajevanja aktivnosti članov v republiki zastopal republiko v dogovarjanjih s podobnimi institucijami v drugih republikah, imel pa bi tudi pooblastila, na osnovi katerih bi lahko ukrepal, če združevanje dela in sredstev ne bi potekalo tako, da bi republika Slovenija lahko izpolnila svojo obveznost, izhajajočo iz dogovora o temeljnih družbenega plana Jugoslavije. Ta pooblastila ne pomenijo možnosti nalaganja novih ali drugačnih obveznosti zavezancem, temveč le preusmerjanje sredstev, ki bi jih zavezanci sicer vplačali na račun sklada v obliki posojila. Skratka, s temi zakonskimi rešitvami želimo zagotoviti učinkovito izvajanje nalog, ki smo jih prevzeli glede pospeševanja gospodarskega razvoja manj razvitih republik in pokrajine Kosovo. Na takšne rešitve so posebej opozorile organizacije združenega dela, ki so že pristopile k pripravi sporazumov za takšne naložbe.

Ob urejanju mehanizmov za izpolnjevanje obveznosti Slovenije za zagotavljanje sredstev za hitrejši razvoj manj razvitih republik in pokrajine Kosovo predlagamo tudi določene spremembe v opredelitvi zavezancev, osnove in diferenciacijo stopenj za izračun obveznosti glede na akumulativno sposobnost zavezancev po podskupinah. Osnova za izračun obveznosti je vsebinsko enaka kot doslej, s tem da je očiščena drugih obveznosti temeljnih organizacij združenega dela, ki se vključujejo v poslovni sklad in je zato manjša. Logično je, da je zato poprečna stopnja, po kateri bodo zavezanci izpolnjevali svojo obveznost, višja.

Osnutek zakona uvaja tudi nekatere nove olajšave predvsem pri zavezancih, ki izvažajo na konvertibilna tržišča, pri čemer bo potrebno še bolj razdelati višino olajšav glede na različen delež konvertibilnega izvoza. Za razliko od dosedanje ureditve osnutek zakona ščiti zavezanca, ki bi mu izpolnjevanje obveznosti preseglo ustvarjeno akumulacijo.

Opravili smo tudi že dodatne izračune za triletno obdobje 1978—1979 in 1980, ki dopolnjujejo razvrstitev zavezancev v prilogi k obrazložitvi. Ti izračuni kažejo, da bo za izpolnjevanje obveznosti Slovenije potrebno določiti višje stopnje in nekoliko spremeniti razpore razredov, na katere se posamezne stopnje nanašajo. Namen predlagatelja je, da bi s tem zakonom razporedili obveznosti tako, da v tem srednjeročnem obdobju ne bi bilo potrebno na novo predpisovati razrez obveznosti.

Zboru predlagamo, da obravnava predlog za izdajo zakona z osnutkom zakona, ga sprejme in omogoči pripravi in sprejem predloga zakona, tako da bi še v letošnjem letu sprejeli samoupravne sporazume in pristopili k združevanju sredstev ter s tem omogočili realizacijo obveznosti Slovenije po dogovoru in zakonu o sredstvih sklada. Hvala lepa!

Predsednica Tina Tomlje: Hvala lepa, tovariš Samar. Želi poročevalec Odbora za družbenoekonomske odnose besedo? (Da.) Besedo ima tovariš Ciril Sitar.

Ciril Sitar: Odbor je obravnaval predlog za izdajo zakona o zagotavljanju sredstev in sprejel oziroma podprl rešitev, da se ta zakon obravnava po skrajšanem postopku.

Prav tako so bili člani odbora na seji seznanjeni s stališči Republiškega sveta za družbenoekonomski razvoj in ekonomsko politiko, z ugotovitvami Ljubljanske banke ter seveda z ugotovitvami in stališči Gospodarske zbornice.

Odbor je uvodoma ugotovil, da predloženi zakon pomeni ureditev načina zagotavljanja izpolnjevanja obveznosti SR Slovenije do sklada federacije in kreditiranja hitrejšega razvoja manj razvitih republik in avtonomne pokrajine Kosovo. Podpira rešitve v predlogu za izdajo zakona z osnutkom zakona, v razpravi pa je bilo opozorjeno še na nekatere odprte zadeve.

Odbor se ni strinjal z nekaterimi stališči, da bi bilo potrebno razpravljati o predlogu o združevanju sredstev, ki bi imelo za posledico oblikovanje skladov na nivoju republike. Odbor striktno vztraja pri tem, da je potrebno dopustiti neposredno združenemu delu, da odloča o načinu razpolaganja s temi sredstvi.

Na seji odbora je bilo postavljeno tudi vprašanje o pristojnostih oziroma delu koordinacijskega odbora. Eksplicitno je bilo izpostavljeno stališče, da koordinacijski odbor nikakor ne more ugotavljati skladnosti posameznih predlogov oziroma investicijskih namer organizacij združenega dela. Zatorej bi moral to vprašanje predlagatelj ponovno proučiti in se do njega opredeliti.

Na seji odbora smo razpravljali tudi o načelnem stališču, ali je ustrezno, da se upošteva pri omenjenem samo družbeni plan SR Slovenije. Izkristalizirala se je misel, da je pri tem potrebno upoštevati tudi planske usmeritve tako razvitih kakor tudi planske usmeritve manj razvitih republik oziroma avtonomne pokrajine Kosovo. Upoštevati bi torej morali tudi ta vidik usklajevanja pri oblikovanju zakona v nadaljnji fazi.

Odbor za družbenoekonomske odnose predlaga, da se navedena odprta vprašanja ponovno proučijo oziroma, da se v nadaljnjem postopku sprejemanja omenjenega zakona poiščejo ustrezne rešitve glede odprtih vprašanj, ki so bila izražena na seji odbora.

Predsednica Tina Tomlje: Hvala lepa, tovariš Sitar. Želi predstavnik Zakonodajno-pravne komisije dopolniti poročilo? (Ne želi.)

Začenjam razpravo. Kdo želi besedo? Besedo ima tovariš Igor Uršič.

Igor Uršič: Na podlagi zapisa našega Odbora za družbenoekonomske odnose bi pri tem zakonu opozoril samo na dve vprašanji.

Zdi se mi, da bi kazalo danes predlagati predlagatelju, da ponovno prouči osnovo za oblikovanje sredstev za združevanje z nerazvitimi republikami in pokrajinama, ker pravzaprav predlog za izdajo zakona oziroma novi osnutek v končni konsekvenci ohranja enake vsebinske rešitve kot prejšnji zakon, se pravi, da je osnova za oblikovanje sredstev za združevanje poslovni sklad v primerjavi z akumulacijo, kar pravzaprav ni v celoti usklajeno z osnovnim smislom in namenom sedanjega sistema združevanja sredstev za nerazvite republike in pokrajine. Mislim, da je bil v Jugoslaviji dosežen velik uspeh s tem, da smo se dogovorili, da se za nerazvite združuje pomemben delež sredstev, in sicer najmanj 50 odstotkov, lahko pa tudi več sredstev. Potem bi bila bolj smiselna osnova za oblikovanje sredstev za združevanje vendarle akumulacija, kot predlaga tudi naš odbor za družbenoekonomske odnose, saj je narava sredstev za sovlaganja akumulacija. To je tudi v skladu s tistimi rešitvami, ki smo jih podpirali in pomenijo osnovno izhodišče pri utrjevanju oziroma spreminjanju samoupravnih družbenoekonomskih odnosov pri razreševanju razširjene reprodukcije in gospodarske infrastrukture oziroma samoupravnih interesnih skupnosti ma-

terialne proizvodnje. Ne vem, ali je mogoče sprejeti tako osnovo ali ne, glede na relativno kratek čas do sprejetja zakona. Vendarle pa je, po mojem mnenju, potrebno opozoriti na to osnovo tudi zato, ker je primerjava poslovnega sklada glede na posebnosti posamezne proizvodnje in posameznega dela združenega dela pravzaprav neodvisna od volje in moči delavcev, ki v tej posamezni panogi delajo, saj je poslovni sklad v veliki meri odvisen tudi od vrednosti osnovnih sredstev, s katerimi razpolagajo in na katerih se proizvajajo.

Druga pripomba se nanaša na razrede, in sicer izračunal sem, kakšne so te obremenitve po razredih. Moram reči, da sem bil dokaj presenečen, ko sem ugotovil, da je obremenitev regresivna, se pravi, čim višja je akumulacija, tem manj odvajajo oziroma manj sredstev združujejo za razvoj nerazvitih, kar bi lahko privedlo do poenostavljenega tolmačenja, da pravzaprav nerazviti združujejo sredstva za nerazvite. Analiza kaže, da po najvišji stopnji, to je 20 odstotkov, združujejo tisti, ki imajo stopnjo akumulativnosti do 5 odstotkov, samo 13 odstotkov pa tisti, ki imajo stopnjo akumulativnosti med 25 in 30 odstotki. Ne vem, če je ta regresivna lestvica najbolj ustrezna glede na to, da imajo sredstva, ki se združujejo za nerazvite, vendarle solidarnosten značaj in bi pravzaprav iz zakona in ustave izhajalo, da ta del sredstev v večji meri zagotavlja tisti, ki ima višjo stopnjo akumulacije. Zdi se mi, da je to v celoti skladno s tem, na kar je bilo danes že opozorjeno v ekspoziciji predsednika Izvršnega sveta, da v tistih delovnih organizacijah, kjer imajo najvišjo ali pa izjemno visoko rast dohodka, osebni dohodki in njihova rast ne morejo biti vedno v istem proporcu, kot je predpisan v resoluciji, saj domnevamo, da ta izjemna rast dohodka v posameznih delovnih organizacijah ni zgolj zaslug in rezultat dela delavcev v teh delovnih organizacijah. V tem smislu moramo obravnavati tudi akumulacijo, ker je ne nazadnje akumulacija v neposredni medsebojni odvisnosti z doseženim dohodkom.

Tretja pripomba se nanaša na predlagani sistem zbiranja sredstev, ki v veliki meri podpira tiste delovne organizacije, ki financirajo svoje poslovanje s krediti. Delovne organizacije, ki pomemben del poslovnega sklada pri zagotavljanju trajnih obratnih sredstev financirajo iz tekočega dohodka oziroma z razporejanjem dohodka in imajo s tem večjo akumulacijo, plačujejo zato več sredstev kot pa tiste delovne organizacije, ki svoje celotno finančno poslovanje razrešujejo z najemanjem finančnih kreditov in s tem pravzaprav v določeni meri prispevajo k nestabilnosti našega gospodarstva. Zdi se mi, da bi vendarle morali izhajati iz drugačnih načel, in sicer, da podpiramo tistega, ki gospodari bolje in bolj v duhu socialističnega samoupravnega sistema. Glede na ta način zajemanja sredstev se je pravzaprav v mnogih primerih bolje posluževati načinov gospodarjenja, ki niso v celoti v duhu stabilizacije.

Naslednja pripomba se nanaša na 13. člen oziroma na osnove za znižanje obveznosti. Pri tem se mi zdi, da bi morali sprejeti dve osnovi. V tem zakonu je že predlagano, da se osnova znižuje samo pri tistih organizacijah združenega dela, ki so izvozniki. Glede na izhodišče današnjega ekspozicije in naše splošne usmeritve nadaljnega razvoja ter ocene, da je potrebno našo razdrobljeno akumulacijo usmerjati v posamezne izvozne projekte oziroma v tiste projekte, ki bistveno prispevajo k prestrukturiranju našega gospodarstva, se mi postavlja vprašanje, ali ne kaže razmisliti o določenih olajšavah predvsem za te projekte oziroma tudi za te organizacije združenega dela.

In končno imam še pripombo k drugemu odstavku 13. člena. Drugi odstavek pravi, da se iz teh olajšav glede izvoza izključuje izvoz tistih osnovnih surovin,

ki so našteje v 4. točki družbenega dogovora o temeljih plana. V načelu se strinjam s takim stališčem, vendar menim, da bi moral biti drugi odstavek bolj usklajen z veljavnimi deviznimi režimi. Osnova deviznega režima in osnova uvoza v Sloveniji je, da je tvoj osnovni uvoz tvoj lastni izvoz. In če po eni strani zahtevamo od vsake delovne organizacije — tudi surovinske organizacije — da dosega svoj izvoz, potem ne vem, zakaj se mu ta izvoz ne bi priznal. Drugače pa bi bilo, če bi v sistemu združevanja potrebnih deviz za uvoz pri proizvajalcih surovin in repromaterialov, ki so tudi deficitarni na našem domačem trgu, izpeljali sistem združevanja deviz, potem bi bila seveda taka restrikcija glede priznavanja izvoza smiselna. V nasprotnem primeru, dokler imamo devizni režim, ki zahteva predvsem svoj lastni izvoz in šele potem optimalno in pametno politiko izvoza, se mi zdi, da ta omejitev ni najbolj ustrezna.

Ko sem ugotavljal, kakšne so obremenitve v posameznih skupinah, se mi je postavilo vprašanje glede razponov razredov, ker je očitno, da so osnovni nosilci združevanja sredstev organizacije z 10 do 15 odstotno akumulativno sposobnostjo in da te dajejo pravzaprav večino sredstev za nerazvite, za kar pa nisem povsem prepričan, da je v skladu z našim družbenim planom oziroma z našimi usmeritvami. Hvala lepa!

Predsednica Tina Tomlje: Hvala lepa, tovariš Uršič. Želi še kdo razpravljati? (Da.) Besedo ima tovariš Milivoj Samar.

Milivoj Samar: Tovariš Uršič je odprl nekatera vprašanja, o katerih smo tudi v tej delovni skupini sicer veliko razpravljali, vendar moramo na podlagi celotne diskusije ugotoviti, da niti opredelitev samo za poslovni sklad niti samo za akumulacijo ni ustrezna zaradi tega, ker je celotna obveznost opredeljena glede na družbeni proizvod. To se pravi, če bi zmanjšali delež naše akumulacije v družbenem proizvodu, se nam obveznost ne bi spremenila, saj smo zavezani po družbenem proizvodu. Zaradi tega tudi ne moremo v tej fazi sprejeti samo akumulacijo kot osnovo za oblikovanje sredstev za združevanje. To je prva ugotovitev.

Druga ugotovitev je, da poslovni sklad vendarle predstavljajo sredstva, s katerimi delujemo in s katerimi moramo dosegati tudi določeno akumulacijo, se pravi, moramo biti usmerjeni k ustvarjanju ne le sredstev za potrošnjo, če se lahko tako izrazim, ampak tudi sredstev za ustrezno akumulacijo. V primeru, da opredelimo akumulacijo kot osnovo, potem tisti, ki akumulacije nima, nima obveznosti in odpade kakršenkoli solidarnostni pristop, kakor ga je imenoval tovariš Uršič, k razreševanju vprašanja pospeševanja razvoja manj razvitih republik in pokrajine Kosovo. Zaradi tega smo pravzaprav predlagali rešitve, da je poslovni sklad osnova, hkrati pa smo upoštevali diferencirane stopnje glede na akumulativnost.

Tudi o vprašanju akumulativnosti lahko veliko razpravljamo, na primer že o sami definiciji akumulativnosti, saj lahko iz nje izhaja vrsta rešitev. Težko bi verjetno sprejeli trditve, da takšna opredelitev stimulira organizacije združenega dela, ki delajo več s krediti, saj vemo, da so krediti pravzaprav obremenjeni z obrestmi, ki presegajo te stopnje obveznosti. Če pa izhajamo iz duha stabilizacije, si prizadevamo v smeri, da bomo delali več z lastnimi oziroma združenimi sredstvi, ne pa toliko s kreditnimi.

Dejansko bi prehod na akumulacijo kot osnovo v tej fazi zahteval daljše časovno obdobje, kar bi seveda bistveno vplivalo na rešitve, ki jih moramo s tem

zakonom pravzaprav omogočiti še v tem letu. Hkrati smo z oblikovanjem in grupiranjem organizacij združenega dela v podskupine in iskanjem odnosa do akumulacije v teh podskupinah skušali maksimalno upoštevati odnos in pogoje organizacij v teh podskupinah. Upoštevali smo torej tudi vprašanje kapitalne intenzivnosti, ki zagotovo ne bi bila upoštevana, če bi se omejili samo na prenos kriterija, ki je sicer v skladu z zakonom in dogovorom uporabljen pri izračunu obveznosti republike, to je, če bi avtomatično uporabili družbeni proizvod ali pa bruto dohodek kot kriterij za razporeditev teh obveznosti. V teh razmišljaj-njih se nam je v tej fazi zdela najbolj smotrna rešitev, da je to poslovni sklad z diferenciranimi stopnjami. Ta izračun bo potrebno do predloga zakona dopol-niti in nekoliko drugače izpeljati tudi samo grupacijo.

Glede 13. člena tovariš Uršič predlaga, da bi uvedli olajšave ne le pri iz-voznikih, ampak da bi kazalo upoštevati tudi naložbe v izvozne dejavnosti. Menim, da bi kazalo v tej fazi ta predlog proučiti in ugotoviti, v kolikšni meri lahko povečujemo te olajšave glede na to, da ostaja obseg obveznosti nespre-menjen in bi se v tem primeru dodatno občutno povečala obveznost tistih orga-nizacij, ki niso niti izvozniki niti nimajo takšnih naložb, vemo pa, da je njihova dejavnost tudi potrebna za zadovoljevanje potreb na domačem tržišču.

Glede izključevanja 26. surovin, kot jih mi imenujemo po dogovoru, menim, da je prav, da izključevanje ostane v tem členu in da tudi s tako opredelitvijo spodbujamo hitrejši razvoj in uveljavitev 67. člena zakona o deviznem poslo-vanju, ki omogoča udeležbo na deviznem prilivu v primeru, da takšne surovine služijo kot osnova za proizvode, ki se v višji obliki predelave izvažajo. V takšni obliki te surovine niso predmet izključitve iz 13. člena in tudi v tem primeru lahko participira proizvajalec teh surovin.

Glede razredov in razponov pa mislim, da smo enakega mnenja. Hvala lepa!

Predsednica Tina Tomlje: Hvala lepa, tovariš Samar. Želi še kdo razpravljati? (Da.) Besedo ima tovariš Igor Uršič.

Igor Uršič: Pravzaprav se opravičujem, ker je očitno, da je bilo tisto, kar sem rekel, premalo argumentirano. Sprejemam obrazložitev Izvršnega sveta, vendar sem še vedno mnenja, da je poslovni sklad kot osnova dokaj pro-blematičen, ker gre v tem primeru bolj za fiskus za oblikovanje sredstev kot pa za združevanje sredstev, čeprav pravimo, naj se celoten sistem financiranja ne-razvitih transformira v sistem združevanja dela in sredstev.

Zame pa je še vedno osnovno vprašanje regresivna lestvica. O tem se tovariš Samar ni izrekel in po mojem mnenju ostaja to vprašanje še odprto, prav tako kot tudi določba drugega odstavka 13. člena. Strinjam se, da je treba ustvarjati pogoje za uveljavitev določb 67. člena zakona o deviznem poslovanju. Dokler pa je naša izvozna bilanca taka, da moramo ne glede na ta člen doseči določeno stopnjo izvoza in da njegovo uresničevanje pomeni tudi v surovinskih organizacijah dodaten ogromen napor, mislim, da ga moramo v tem trenutku upoštevati, in sicer tako dolgo, dokler dejansko ne bo pogojev za povezovanje izvoza in razreševanje izvoznih problemov v skladu s 67. členom. Dokler je devizni režim tak, da je osnova tvoj lastni izvoz, do združevanja sredstev pa prihaja ali pa tudi ne, potem je seveda taka restrikcija dokaj problematična. Toliko bolj, ker vsi tisti, ki smo v tem trenutku odvisni od združevanja, ne moremo realizirati niti enega akreditiva iz naslova združevanja, ker banke na

osnovi združenih sredstev niso likvidne. Vse kar uvažamo, uvažamo samo na podlagi svojega lastnega direktnega izvoza. To vprašanje je potrebno v določeni meri obravnavati tudi s tega stališča.

Predsednica Tina Tomlje: Želi še kdo razpravljati? (Da.) Besedo ima tovariš Globačnik.

Jože Globačnik: Opozoril bi samo na 24. člen, kar je deloma storil že naš poročevalec tovariš Sitar. Menimo, da koordinacijski odbor, ki ga s tem zakonom ustanovljamo, ne bi mogel prevzemati nekaterih funkcij, zlasti pa ne funkcij presojanja, ali so posamezne investicijske namere naših organizacij združenega dela, ko gre za združevanje z manj razvitimi, skladne s planom Slovenije ali ne. Glede na sedanje stanje, ko so se tisti, ki so ta sredstva dobivali, povsem avtonomno obnašali, in s temi sredstvi razpolagali kot z državnimi sredstvi, smo menili, da se sedaj sami v nekem smislu postavljamo v položaj, da ocenjujemo oziroma določamo z našim planom, za katere namene bomo manj razvitim dali sredstva. Zdi se mi, da bi bila to v nekem smislu hierarhična pozicija. Za kaj bomo združevali, se je potrebno odločiti na podlagi spoznanega komplementarnega interesa organizacij združenega dela, ne pa neke koordinacije. Predvsem pa menim, da naših namer za združevanje ne moremo enostransko napisati v svoj plan. Moramo jih vsaj usklajevati s plani manj razvitih republik, razmišljali pa smo tudi o tem, da bi jih bilo treba zapisati v med-republiški dogovor, s katerim naj se uredi dinamika združevanja sredstev, zato, ker v planih do sedaj nismo opredeljevali vseh osnovnih namenov, za katere je mogoče združevati sredstva za manj razvite. V nasprotnem primeru bo to še vedno bolj stvar dogovarjanja nekih na pol menežerskih, včasih pa tudi političnih emisarjev, kot pa dogovarjanja ob nastajanju planov. Lahko se namreč pojavijo očitki, da brez samoupravno usklajenih planov ali dogovora v federaciji vnaprej določamo, za kaj se bo združevalo, kar lahko povzroči tudi dokaj neugodne politične posledice. Na ta člen smo želeli opozoriti bolj s političnega oziroma politekonomskega in pa planskega vidika, ker se nam zdi, da predlagano besedilo daje vtis, da se z nekega piedestala postavljamo nasproti manj razvitim.

Tovariš Samar se do teh razmišljanj v odboru ni posebej opredelil, zato sem nanje opozoril, ker so pomembna in v določeni meri tudi delikatna. Hvala lepa!

Predsednica Tina Tomlje: Hvala lepa, tovariš Globačnik. Kdo še želi razpravljati? Besedo ima tovarišica Lojzka Čotar.

Lojzka Čotar: Imam samo krajšo pripombo k 27. členu, ki omenja občinske gospodarske zbornice. Vemo, da pravzaprav nimamo občinskih zbornic, ampak le območne oziroma regionalne. Hvala!

Predsednica Tina Tomlje: Hvala lepa, tovarišica Čotarjeva. Želi še kdo razpravljati? (Da.) Besedo ima tovariš Milivoj Samar.

Milivoj Samar: V 24. členu bo treba dikcijo popraviti v smislu, ki sem ga poudaril v svojem uvodu. Koordinacijsko telo je vendarle nujno potrebno za usklajevanje in ugotavljanje komplementarnosti interesov, ne pa za ugotavljanje skladnosti s slovenskim planom.

Glede pripombe k 27. členu naj pojasnim, da imamo po zakonu samo občinske zbornice. Zakon o zbornicah govori o Gospodarski zbornici Slovenije, o splošnih združenjih in pa o občinskih zbornicah. Dejansko pa so iz tistih občinskih nastale medobčinske zbornice.

Predsednica Tina Tomlje: Želi še kdo razpravljati? (Nihče.) Tovariši delegati, če ne bo nihče več razpravjal o zakonu o združevanju sredstev za manj razvite republike in pokrajino Kosovo, predlagam za zaključek te razprave naslednji sklep:

1. Predlog za izdajo zakona o zagotavljanju sredstev in izpolnjevanju obveznosti SR Slovenije za pospeševanje razvoja gospodarsko manj razvitih republik in Socialistične avtonomne pokrajine Kosovo z osnutkom zakona se sprejme.

2. Predlog zakona naj pripravi Izvršni svet Skupščine SR Slovenije.

3. Pri pripravi predloga zakona naj Izvršni svet upošteva pripombe in predloge, ki so navedeni v poročilih delovnih teles in v razpravi na seji zbora.

Predlaga kdo kakšne spremembe predlaganega sklepa? (Ne.) Če ne predlaga nihče, dajem tak sklep na glasovanje. Kdor je za, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Družbenopolitični zbor soglasno sprejel predlagani sklep.

Vračamo se na 2. točko dnevnega reda, pri kateri smo obravnavali poročilo Izvršnega sveta o uresničevanju ekonomske politike v letu 1981.

Medzborovska skupina je opravila svoje delo in dajem besedo tovarišu Tonetu Krašovcu.

Tone Krašovec: Tovarišice in tovariši delegati! Upošteva je ekspozice predsednika Izvršnega sveta, stališča Predsedstva SR Slovenije in obširno razpravo v vseh treh zborih, se je nabrala vrsta dopolnitev teh stališč. Predlagam, da sledite popravkom s pomočjo besedila prvotnega predloga stališč.

Poglavje I se ne spremeni.

V poglavju II se na koncu drugega odstavka: »razvojnih nalog in ciljev ekonomske politike«, doda še besedilo »ter sproti obravnava dosežene učinke sprejetih ukrepov«.

Na drugi strani se doda nova alineja za sedanjo drugo, ki se glasi: »Izvršni svet naj poroča Skupščini o učinkih sprejetih in o uveljavljanju dodatnih ukrepov, zlasti še o preusmerjanju denarnih sredstev SR Slovenije, deponiranih pri Narodni banki Slovenije v namensko kreditiranje proizvodnje za izvoz in za izvozne stimulacije; ukrepov poslovnih bank glede prednostnega kreditiranja izvoza; možnosti obsega vračanja zapadlih kreditov organizacij združenega dela, ki izvažajo na konvertibilna področja; akcijah in rezultatih usmerjenega združevanja sredstev za nove izvozno proizvodne programe ter o ustvarjenih pogojih za razpolaganje s povečanim deviznim prilivom, zlasti glede možnosti uvoza opreme za proizvodnjo za izvoz za tiste organizacije združenega dela, ki bodo presegle svoje letošnje izvozne načrte.«

To je vse v skladu s tem, kar smo danes slišali v ekspoziciji predsednika Izvršnega sveta.

Tretja alineja na drugi strani se ne spremeni.

Za tretjo alinejo se vstavi nova alineja, ki se glasi: »Izvršni svet naj spremlja učinke predlaganega zakona o začasni prepovedi razpolaganja z delom družbe-

nih sredstev za gradnjo in nakup določenih objektov in opreme v letu 1981 ter sproti poroča o posledicah tega ukrepa.«

V isti alineji bi bil naslednji odstavek: »Izvršni svet naj poroča o med-republiškem dogovarjanju in ukrepih investiranja v gospodarsko manj razvitih republikah in pokrajini Kosovo zlasti med organizacijami združenega dela glede dinamike združevanja sredstev in o nosilcih izpolnjevanja letnih obveznosti ter usmerja tako ustvarjanje dohodka. Poroča naj tudi o rezultatih dogovarjanja pri odpravljanju motenj v preskrbi s surovinami in v blagovnih tokovih na jugoslovanskem trgu.«

Glede na razpravo v zborih smo menili, da ni dovolj, da se Izvršni svet ukvarja v medrepubliškem sodelovanju samo s sovlaganji razviti — manj razviti, ampak naj obravnava tudi prekinjanje reprodukcijskih verig, motnje v blagovnih tokovih na enotnem jugoslovanskem trgu in tako naprej.

Sedanja četrta alineja se ne spremeni.

K peti alineji pa se doda na koncu besedilo: »Republiški sklad skupnih rezerv naj na podlagi devetmesečnih podatkov pripravi in uskladi bilančne načrte in vire sredstev v skladu za leto 1982, upoštevajoč kriterije o obsegu kreditnih oziroma nepovratnih sredstev.«

Naslednja alineja se ne spremeni.

Zadnji alineji na drugi strani, ki se konča na tretji strani, pa se na koncu dodajo besede: »ter kritično oceni vse zahteve po zvišanju cen z vidika njihovih nosilcev in ekonomske upravičenosti«.

S tem je dopolnjen konec prve alineje na tretji strani.

Druga alineja na tretji strani se ne spremeni.

V tretji alineji na tretji strani se besedilo dopolni tako, da se za besedilom »in pokrajin Skupščine SFRJ za uresničitev dogovorjene monetarno-kreditne politike« doda besedilo »brez inflacijskih vplivov«, nato pa še besedilo »To še zlasti velja za zmanjševanje vpliva selektivnih kreditov in uveljavljanja odgovornosti poslovnih bank in organizacij združenega dela za likvidnost«.

K naslednji alineji bi na osnovi stališča skupine delegatov predlagal samo spremembo začetnega besedila, tako da namesto besedila: »Republiški komite za delo in Republiški komite za zdravstvo in socialno varstvo«, napišemo »Izvršni svet Skupščine SR Slovenije«, potem pa dalje »skupaj s skupnostjo«. Ker sta dva organa Izvršnega sveta navedena, rečemo »Izvršni svet«.

Dopolnitev alineje na peti strani je predlagal tovariš Godec in tudi delegat sindikata v enem izmed drugih zborov in predlagamo, da se ta alineja črta, ter se glasi takole: »Vztrajati je potrebno, da bo obseg skupne porabe nižji od rasti dohodka, zato je potrebno, da samoupravne interesne skupnosti glede na priliv sredstev sproti preverjajo višino prispevne stopnje oziroma vračajo presežke uporabnikom. Hkrati naj samoupravne interesne skupnosti družbenih dejavnosti za območje republike uskladijo normative in standarde z zaostrenimi pogoji gospodarjenja.«

O tem besedilu smo se uskladili glede na razpravo v vseh zborih.

V naslednji alineji na tej strani sledi deveta sprememba, in sicer, da se za besedilom: »odbor podpisnikov dogovora o uresničevanju družbene usmeritve in razporejanja dohodka poroča o uresničevanju sprejete politike«, doda besedilo: »delitve sredstev za osebne dohodke, na podlagi dogovora o skupnih osnovah za oblikovanje in delitev sredstev za osebne dohodke in o spoštovanju«.

Za to alinejo se doda nova alineja, ki je bila na osnovi razprave oblikovana v Zboru občin in soglasno sprejeta, nanaša pa se na manj razvite v Sloveniji.

Ta alineja naj bi se glasila: »Izvršni svet ob pripravi letnega poročila o uresničevanju resolucije o družbenoekonomski politiki v letu 1981 in ob pripravi resolucije v letu 1982 poroča tudi o uresničevanju nalog in ciljev glede skladnejšega regionalnega razvoja, opredeljenih v dogovoru o temeljnih družbenega plana Socialistične republike Slovenije.«

Enajsta dopolnitev se nanaša na poglavje IV. III. poglavje nima dopolnitev. Enajsto dopolnitev je predlagal tovariš Godec. Kot veste, se ni strinjal, da povezave delegatov in delegacij z delavskimi sveti, družbenopolitičnimi organi in organizacijami enačimo s povezavami s strokovnimi službami. Njegovo sugestijo smo sprejeli, in sicer tako, da se drugi stavek v drugi alineji poglavja IV, ki se glasi: »Ob tako uveljavljeni funkciji delavskih svetov in drugih organov upravljanja, je potrebno doseči njihovo stalno in organsko povezavo z delegacijami in delegati, hkrati pa tudi z družbenopolitičnimi organizacijami« tu konča. Potem se črtajo besede »in strokovnimi službami«. Namesto teh besed se doda stavek: »Strokovne službe morajo s svojim delom zagotavljati ustrezne podlage za tako delovanje.«

Na osnovi razprav v drugih telesih pa moram navesti še naslednje dopolnitve.

V poglavju V. se prvi odstavek črta, vstavijo pa se trije novi odstavki, ki se glasijo: »Skupščina SR Slovenije sprejema poročilo Izvršnega sveta ter ugotovitve, ocene in ukrepe, opredeljene v poročilu ter ekspoziciji predsednika Izvršnega sveta, zlasti glede spodbujanja produktivnosti dela, obvladovanja vseh oblik porabe, dodatnih ukrepov za pospeševanje izvoza zlasti na konvertibilna področja, omejevanje investicij, pospeševanje proizvodnje na tistih področjih oziroma panogah, ki omogočajo večjo gospodarsko rast in večji izvoz.

Zbori podpirajo usmeritev Izvršnega sveta, da je potrebno še dodatno proučiti in dodelati ukrepe za večji devizni priliv (proučitev stopenj amortizacije, hitrejša plačljivost naših terjatev v tujini, skupni nastop organizacij združenega dela na tujem trgu in tako dalje).

Zbori sprejemajo usmeritev Izvršnega sveta, da je nujno potrebno doseči po samoupravni poti koncentracijo družbene akumulacije za nekatere projekte, ki so v skladu s skupno opredeljenimi interesi združenega dela v republiki.«

In končno, trinajsta dopolnitev: na koncu V. poglavja se doda stavek: »Skupščina SR Slovenije bo ob obravnavi proučil ter konkretnih učinkov ukrepov, zahtevanih na podlagi teh stališč in sklepov, upoštevala usmeritve Predsedstva SR Slovenije.«

Predsednica Tina Tomlje: Kdo želi razpravljati o dopolnitvah, ki jih je predlagal član medzborovske skupine delegatov tovariš Krašovec?

Besedo ima tovariš Globačnik.

Jože Globačnik: Menim, da je tovariš Krašovec zelo korektno povedal, kaj je bilo dogovorjeno v skupini z izjemo, — kar je verjetno posledica naglice — pripombe, ki se nanaša na četrto pripombo. Gre za sklad skupnih rezerv, in sicer za prvo, drugo, tretjo, četrto in peto alinejo na drugi strani. Tovarš Krašovec je predlagal, da se doda: »Republiški sklad skupnih rezerv naj na podlagi devetmesečnih podatkov pripravi in uskladi bilančne načrte in vire sredstev za leto 1982, upoštevajoč kriterije o obsegu kreditnih oziroma nepovratnih sredstev.«

Danes zjutraj pa smo na seji skupine menili, da bi to dopolnitev končali s tem, da se za besedama »letu 1982« postavi pika, črta pa besedilo: »upoštevajoč kriterije obsega kreditnih oziroma nepovratnih sredstev.« Gre namreč za to, da vemo, kakšen je režim urejanja družbenoekonomskih odnosov oziroma postopkov, kadar se odloča o nepovratnih sredstvih temeljne organizacije združenega dela in zdi se nam, da v tem smislu ne bi kazalo že vnaprej delati načrtov, da bomo na široko razpolagali z nekimi nepovratnimi sredstvi.

Na tej podlagi smo menili, da bi morda taka formulacija brez potrebe ustvarila neke velike apetite po nepovratnih sredstvih, čeprav seveda s tem ne izključujemo, da bi lahko prišlo tudi do take situacije. Hvala.

Predsednica Tina Tomlje: Hvala, tovariš Globočnik! Želi še kdo razpravljati ali postaviti vprašanje v zvezi z dopolnitvami skupnega sklepa? (Da.) Tovarišica Vrbnjak ima besedo.

Angelca Vrbnjak: Postavila bi samo vprašanje v zvezi s kreditno-monetarno politiko (tretja stran), kjer piše: »še posebej na področju ekonomskih odnosov s tujino, kreditno-monetarne politike« in ste dodali »brez inflacijske stopnje«.

Zanima me, kaj pomeni, »brez inflacijske stopnje« oziroma »vplivov inflacijske stopnje«. To bi hotela razčistiti, ker imam slučajno tudi funkcijo v svetu Narodne banke, kjer imamo podatke o kreditno-monetarni politiki in ker dejansko obstaja vprašanje obsega emisije v zvezi z inflacijsko stopnjo. Tu je namreč velik razkorak, ki ga ni mogoče naknadno reševati z emisijsko politiko, ampak ga moramo preprečevati takrat, ko razrešujemo cene. Ker inflacijska stopnja dejansko nastaja pri odobravanju različnih poviševanj cen, ki povzročata inflacijsko stopnjo in s tem tudi večji obseg denarja, ki je potreben za normalno poslovanje v gospodarstvu.

Če skušamo potem z emisijsko politiko zavreti večji obseg denarja, prihaja do nelikvidnosti, potem pa gasimo požare z raznimi kratkoročnimi potezami, da rešujemo likvidnost. Zdi se mi, da to ni ustrezno, pač pa moramo z ukrepi vplivati, tako da do inflacijske stopnje ne bo prišlo in potem resnično zagotoviti tako emisijo, ki bo zagotavljala porast družbenega proizvoda brez inflacijske stopnje.

Ne vem, ali sem dovolj jasno povedala, kar sem hotela. Bojim se, če bomo Narodno banko zavezali, da ne sme povečati obsega denarja (torej tudi inflacijske stopnje), potem bo posledica tega nelikvidnost v gospodarstvu.

Predsednica Tina Tomlje: Tovariš Ludvik Golob ima besedo!

Ludvik Golob: Mislim, da je to le del resnice. Do sedaj je Narodna banka velikokrat terjala iz emisije sredstva, ne glede na zeleno stopnjo gibanja družbenega proizvoda, predvsem zaradi raznih pritiskov, potreb po sredstvih, bodisi investicijskih naložb bodisi proračunske porabe in tako dalje. Ta drugi del emisije je po mojem mnenju močnejše deloval v smislu inflacije. Upoštevati moramo oba vidika.

Mnenja sem, da bi moralo biti v zaključkih to ravnotežje postavljeno. Boljše je besedilo, ki ga je predlagala skupina, lahko pa bi ga še dopolnili.

Predsednica Tina Tomlje: Hvala, tovariš Golob. Želi še kdo razpravljati o dopolnitvah? (Da.) Besedo ima tovariš Kropivnik.

Rudi Kropivnik: Najprej bi postavil vprašanje. Ne vem, ali sem dobro slišal, da gre za dopolnilo prve alinee na tretji strani, ki se nanaša na gibanje cen. Tovariš Krašovec je rekel, da je potrebno kritično proučiti zahteve o povečanju cen z vidika nosilcev. Zanima me, kaj to pravzaprav pomeni.

Glede razprave v zvezi z emisijo bi rad rekel, da je bilo v Zvezni skupščini oziroma v Zboru republik in pokrajin že sprejeto stališče, da naj bi se masa sredstev emisije gibala z določenim odstotkom počasneje, kot pa se bo gibal družbeni proizvod. Ker je to v pristojnosti Zvezne skupščine, menim, da ne bi mogli sprejeti drugačnega stališča. Hvala.

Predsednica Tina Tomlje: Hvala. Želi še kdo razpravljati? (Da.) Tovariš Krašovec ima besedo!

Tone Krašovec: Menim, da smo vprašanje glede kreditno-monetarne politike razčistili. Tudi Zvezna skupščina je sprejela sklep, da se do leta 1983 preneha z inflacijskim emisijskim financiranjem zveznega proračuna.

Kar pa je rekel tovariš Kropivnik glede nosilcev, mislim, da ima prav. Ustrežneje bi bilo uporabiti izraz njihovih predlagateljev ali kaj podobnega. Če je to razlog, da bi se morali znova usklajevati z drugima dvema zboroma, pa prosim, da besedila ne spreminjamo.

Predsednica Tina Tomlje: Želi še kdo razpravljati? (Nihče.) Potem prehajamo na glasovanje. Kdor je za predlagane spremembe in dopolnitve, naj prosim glasuje. (Vsi delegati glasujejo za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Družbenopolitični zbor soglasno sprejel vse dopolnitve, ki jih je predlagala medzborovska skupina.

Zdaj pa dajem na glasovanje stališča in sklepe k uresničevanju družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1981—1985 ter resolucije družbenoekonomske politike in razvoja SR Slovenije v letu 1981. Kdor je za, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Družbenopolitični zbor soglasno sprejel predlagana stališča in sklepe skupaj z dopolnitvami.

Prehajamo na 6. točko dnevnega reda, to je na predlog zakona o spremembi zakona o samoupravnih sodiščih.

Predlog zakona je predložil Izvršni svet Skupščine SR Slovenije. Obravnavali so ga Odbor za družbenopolitični sistem, Zakonodajno-pravna komisija in Komisija za pravosodje. Predstavnik predlagatelja je tovariš Zdenko Pavlina, republiški podsekretar Republiškega sekretariata za pravosodje, upravo in proračun. Želite besedo? (Ne.)

Besedo ima poročevalec Odbora za družbenopolitični sistem tovariš Dušan Najdič.

Dušan Najdič: Odbor za družbenopolitični sistem v celoti podpira predlog zakona, saj je predlagatelj upošteval sklep Družbenopolitičnega zbora.

Predsednica Tina Tomlje: Hvala lepa, tovariš Najdič! Predstavniki obeh komisij, želite morda besedo? (Ne.) Želi kdo razpravljati o predlogu zakona? (Ne želi.)

Če ne želi nihče razpravljati, potem dajem predlog zakona na glasovanje. Kdor je za predlog zakona, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Družbenopolitični zbor soglasno sprejel predlog zakona o spremembi zakona o samoupravnih sodiščih.

Prehajamo na 7. točko dnevnega reda, to je na predlog zakona o spremembi zakona o prekrških.

Predložil ga je Izvršni svet, obravnavali pa so ga Odbor za družbenopolitični sistem našega zbora in Zakonodajno-pravna komisija. K tej točki dnevnega reda sprejema zbor stališča na podlagi 72. člena poslovnika Skupščine in 19. člena poslovnika zbora.

Predstavnik predlagatelja je tudi k temu zakonu tovariš Zdenko Pavlina, republiški podsekretar Republiškega sekretariata za pravosodje, upravo in proračun. Želite besedo? (Ne.) Želi besedo poročevalec Odbora za družbenopolitični sistem tovariš Najdič? (Da.)

Dušan Najdič: Odbor za družbenopolitični sistem podpira predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona.

Predsednica Tina Tomlje: Želi besedo predstavnik Zakonodajno-pravne komisije? (Ne.) Želi kdo razpravljati? (Nihče.)

Če nihče ne želi razpravljati o predlogu zakona, predlagam, da zbor sprejme naslednje stališče:

»Družbenopolitični zbor k predlogu zakona o spremembi zakona o prekrških nima pripomb in predlaga, da pristojna zbora predlog zakona sprejmeta.«

Kdor je za tako stališče, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Družbenopolitični zbor soglasno sprejel predlagano stališče k predlogu zakona o spremembi zakona o prekrških.

V skladu z 20. členom poslovnika bomo poslali sprejeta stališča Zboru združenega dela, Zboru občin in predlagatelju.

Prehajamo na 8. točko dnevnega reda, to je na volitve in imenovanja.

1. Predlog odloka o razrešitvi in izvolitvi člana Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije in o razrešitvi in imenovanju predsednika Republiškega komiteja za tržišče in splošne gospodarske zadeve je predložila Komisija za volitve, imenovanja in administrativne zadeve Skupščine SR Slovenije.

Želi kdo razpravljati o predlogu odloka? (Nihče.) Če ne želi nihče razpravljati, dajem predlog odloka na glasovanje. Kdor je za predlog odloka, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Družbenopolitični zbor soglasno sprejel predlog odloka.

S tem je bil v Družbenopolitičnem zboru Borut Šnuderl razrešen dolžnosti člana Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije in dolžnosti predsednika Republiškega komiteja za tržišče in splošne gospodarske zadeve in izvoljen Alojz Klemenčič za člana Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije ter imenovan za predsednika Republiškega komiteja za tržišče in splošne gospodarske zadeve.

Tovariš Šnuderl je uspešno reševal probleme preskrbe v tem kratkem času, ko je bil član Izvršnega sveta in mu želimo uspehov tudi na novi dolžnosti.

2. Predlog odloka o imenovanju namestnika Republiškega sekretarja za notranje zadeve je predložila Komisija za volitve, imenovanja in administrativne zadeve.

Želi kdo razpravljati o predlogu odloka? (Nihče.)

Dajem na glasovanje predlog odloka. Kdor je za predlog odloka, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Družbenopolitični zbor soglasno sprejel predlog odloka o imenovanju namestnika republiškega sekretarja za notranje zadeve.

S tem je bil v našem zboru imenovan Edvard Kranjčević za namestnika republiškega sekretarja za notranje zadeve.

3. Predlog odloka o izvolitvi predsednika Vrhovnega sodišča SR Slovenije in o razrešitvi predsednice Višjega sodišča v Ljubljani je predložila Komisija za volitve, imenovanja in administrativne zadeve.

Želi kdo o predlogu razpravljati? (Nihče.)

Dajem predlog odloka na glasovanje. Kdor je za predlog odloka, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Družbenopolitični zbor predlog odloka soglasno sprejel.

S tem je bila v Družbenopolitičnem zboru tovarišica Francka Strmole-Hlastec izvoljena za predsednico Vrhovnega sodišča SR Slovenije in razrešena dolžnosti predsednice Višjega sodišča v Ljubljani.

4. Predlog odloka o imenovanju namestnice javnega tožilca SR Slovenije in o razrešitvi sodnice Višjega sodišča v Kopru je predložila skupščinska Komisija za volitve, imenovanja in administrativne zadeve.

Želi kdo razpravljati o predlogu odloka? (Ne želi.)

Dajem na glasovanje predlog odloka. Kdor je za predlog odloka, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Družbenopolitični zbor predlog odloka soglasno sprejel.

S tem je bila v Družbenopolitičnem zboru imenovana Zorka Bradarič za namestnico javnega tožilca SR Slovenije in razrešena dolžnosti sodnice Višjega sodišča v Kopru z 31. oktobrom 1981.

5. Predlog odloka o razrešitvi sodnika Višjega sodišča v Mariboru je predložila Komisija za volitve, imenovanja in administrativne zadeve.

Želi o predlogu odloka kdo razpravljati? (Ne želi.)

Dajem na glasovanje predlog odloka. Kdor je za predlog odloka, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Družbenopolitični zbor soglasno sprejel predlog odloka o razrešitvi sodnika Višjega sodišča v Mariboru.

S tem je bil v Družbenopolitičnem zboru razrešen Andrej Rošker dolžnosti sodnika Višjega sodišča v Mariboru s 1. septembrom 1981.

6. Predlog sklepa o imenovanju delovnega telesa Skupščine SR Slovenije in Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije za proučitev vprašanj v pripravah osnutka zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o upravljanju in razpolaganju s stavbnimi zemljišči je pripravila Komisija za volitve, imenovanja in administrativne zadeve.

Želi kdo o predlogu sklepa razpravljati? (Ne želi.)

Dajem predlog sklepa na glasovanje. Kdor je za, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Družbenopolitični zbor predlog sklepa soglasno sprejel.

S tem so bili v Družbenopolitičnem zboru imenovani v delovno telo: tovarišica Silva Jereb za predsednico, za člane pa Bojan Furlan iz stanovanjske skupnosti, Silva Jelenko, delegat Zbora združenega dela, Edvin Jordan, delegat Zbora združenega dela, Nuša Kerševan, delegatka v Zboru občin, Branko Kozamernik, delegat v Zboru združenega dela, Ivo Miklavčič, predsednik Skupščine zveze komunalnih skupnosti Slovenije, Majda Naglost, delegatka Družbenopolitičnega zbora, dr. Anton Skobir, javni pravobranilec SR Slovenije, dr. Lojze Ude, član Izvršnega sveta in predsednik Republiškega komiteja za zakonodajo, Tomaž Vuga, delegat Zbora občin, Marija Zupančič-Vičar, članica Izvršnega sveta in predsednica Komiteja za varstvo okolja in urejanje prostora.

Prehajamo na 9. točko dnevnega reda, to je na predloge in vprašanja delegatov.

Ima kdo kakšno delegatsko vprašanje ali pobudo? (Nihče.) Lahko zaključimo 9. točko? (Da.)

Zbor občin je sprejel zakon o omejevanju investicij v skladu s stališči in predlogi Družbenopolitičnega zbora in zavrnil vse amandmaje, sprejel pa amandmaje Izvršnega sveta. Poročila Zbora združenega dela še nimamo in zato odrejam odmor, da ugotovimo, v kakšni fazi so.

Pri republiški resoluciji je Zbor združenega dela sprejel tako besedilo kot mi, Zbor občin pa še ne.

Predlagam, da ne čakamo na usklajevanje, ker pri tej točki ni tako pomembno, da sprejmemo popolnoma enako besedilo, ker naše opredelitve ne vplivajo na odločitve Zbora občin.

Zaključujem sejo Družbenopolitičnega zbora.

(Seja zbora je bila končana ob 15.50.)

**skupno zasedanje
zboru združenega dela,
zboru občin in družbenopolitičnega zboru**

1. julija 1981

Predsedovala: Tina Tomlje,
predsednica Družbenopolitičnega zboru

Pričetek seje ob 9.30.

Predsedujoča Tina Tomlje: Tovarišice in tovariši delegati! Začenjam skupno zasedanje Zboru združenega dela, Zboru občin in Družbenopolitičnega zboru. Na skupnem zasedanju bomo poslušali poročilo tovariša Jožeta Globačnika, podpredsednika Skupščine SR Slovenije in predsednika medzborovske skupine delegatov, ki je obravnavala poročilo Zveznega izvršnega sveta o uresničevanju družbenega plana Jugoslavije za obdobje 1981—1985 v letu 1981 z oceno možnosti razvoja v letu 1982.

Besedo ima tovariš Jože Globačnik.

Jože Globačnik: Tovarišice in tovariši delegati! Na današnji jutranji seji me je medzborovska skupina delegatov zadolžila, da na kratko obrazložim predloženo besedilo, zlasti pa nekatere spremembe, ki smo jih na današnji seji sprejeli in jih predlagamo zborom v obravnavo.

Dovolite, da najprej na kratko spregovorim o pogojih in načinu, kako smo se lotili razprave o poročilu Zveznega izvršnega sveta o uresničevanju družbenega plana Jugoslavije za obdobje 1981—1985 v letu 1981 z oceno možnosti razvoja v letu 1982.

Pri naši obravnavi smo sledili zgradbi in vsebini poročila Zveznega izvršnega sveta in se poizkušali opredeliti do vprašanj, kot so:

1. Ali je ocena letošnjih družbenogospodarskih gibanj realna ali ne in kaj storiti, da bi oceno dopolnili?

2. Kaj mislimo o sprejetih ukrepih za uresničevanje družbenega plana v tekočem letu?

3. Kaj upoštevati, da bi na realnih osnovah gradili možnosti razvoja v 1982. letu.

Praden bi prešel na obravnavo prvega področja, dovolite nekaj pripomb!

Pri obravnavi poročila Zveznega izvršnega sveta ne gre za formalno soglasje k poročilu Zveznega izvršnega sveta, ki bo v obravnavi v Zboru republik

in pokrajin 2., 15. in 16. tega meseca, tako je vsaj predvideno. Toda neodvisno od tega gre po mnenju medzborovske skupine v tem primeru za razpravo, ki naj bi temeljila na širokem spoznavanju resnosti ekonomskega položaja na vseh ravneh in pa seveda tudi za ukrepe, ki naj bi odpravili letošnja neugodna gospodarska gibanja in končno seveda tudi za verifikacijo predlaganih instrumentov ekonomske politike v tem in v prihodnjem letu.

Kljub temu, da ne gre za formalno soglasje republiških skupščin k vsebini te razprave, pa vendarle menimo, da so problemi takšni, da bi bilo normalno zagotoviti čim širšo verifikacijo predlagane politike.

Torej v tem je razlog, da skupina predlaga, naj bi Zbor republik in pokrajin razpravo o gibanjih zaključil, ne tako kot je predlagano 15. in 16., temveč šele konec meseca julija, potem ko bodo o tem razpravljale skupščine republik in pokrajin ter vsi ostali dejavniki. Toda neodvisno od tega, ali bo predlog, ki ga predlagamo, v Zvezni skupščini sprejet ali ne, moramo vsaj za naše razmere računati, da bodo naši zbori na sejah 28. tega meseca pred nalogo, da na osnovi poročila našega izvršnega sveta in v skladu z opozorili, ki so vsebovana v pismu predsedstva SFRJ, najdejo sebe, kritično ocenijo stanje, določijo politiko in ukrepe na ravni republike. Pred tem pa morajo spodbuditi razprave o tem tudi na ostalih združenjih, zbornici in organizacijah združenega dela in seveda tudi v političnih organizacijah.

Dovolite nekaj pripomb, izraženih na sejah skupine, glede ocene stanja. Pri delu medzborovske skupine sta sodelovala Izvršni svet Skupščine SR Slovenije in delegacija v Zboru republik in pokrajin. Soglasno je bilo ugotovljeno, da začrtane in sprejete politike, določene v resoluciji za letonšje leto na dveh področjih, se pravi na področju obvladovanja inflacije in ekonomskih odnosov s tujino, ne uresničujemo.

Prav tako ugotavljamo, da so zunanje manifestacije negativnih gibanj statistično in tudi sicer v poročilu Zveznega izvršnega sveta realno predstavljene. Da bi se lahko na trdnih osnovah lotili odpravljanja negativnih trendov v gospodarskem razvoju, pa manjkajo globlje in resnejše analize vzrokov za sedanje stanje.

Prav tako smo bili enotnega mnenja o tem, da so mnoge ocene v poročilu Zveznega izvršnega sveta sicer kritične, vendar zelo posplošene, kot na primer ocena, da so v sedanjem razvoju številna protislovja, ki pa v poročilu niso določno opredeljena, pri čemer se ne ve, katera protislovja so mišljena, katera od teh protislovij so tista, ki so najpomembnejša in ki jih je v prvem planu nujno razrešiti. O tem je v poročilu premalo povedanega.

Prav tako smo kritično ocenjevali, da nam ne pomaga le naštevanje in prikazovanje negativnih pojavov, ki sicer res kažejo na nespoštovanje dogovorjene politike, zgolj na osnovi jugoslovanskih povprečij. Stanje investicijske porabe, na primer, obvladovanje skupne in splošne porabe, gibanje osebnih dohodkov in spoštovanje sprejetih dogovorov je v posameznih republikah in pokrajinah, pa tudi sicer, v posameznih družbenih sredinah, zelo različno.

V Sloveniji je stanje glede obsega investicij, skladnosti rasti osebnih dohodkov z resolucijo in zagotavljanja deviznih sredstev za plačilo uvožene nafte drugačno kot pa v povprečju Jugoslavije. Zaradi tega smo v Sloveniji verjetno v slabšem položaju, ko gre za stopnjo gospodarske rasti in to zaradi tega, ker smo si s tem ustvarili manjše možnosti za uvoz reprodukcijskega materiala. Menimo torej, in to smo poizkušali v poročilu, ki ste ga dobili za današnjo sejo, tudi povedati, da pri ocenjevanju teh pojavov, zlasti pa pri nji-

hovem odpravljanju, ne bo šlo drugače kot tako, da bomo za odgovornost republik in pokrajin za stanje v federaciji morali poimenovati nosilce posameznih tendenc, pojavov in obnašanj, ki onemogočajo in ovirajo uresničevanje sprejete stabilizacijske politike, čeprav seveda računamo s tem, da bomo na seznamu teh morda tudi sami. V skupini smo torej bili mnenja, da je prav, da na te probleme in povprečnost ocenjevanja posameznih pojavov opozorimo, ker linearnost v ocenjevanju nekega pojava običajno povzroči tudi linearne ukrepe, kar pa v praktični politiki ne bi bilo dobro.

V poročilu Zveznega izvršnega sveta, še posebej pa v ekspoziciji predsednika Zveznega izvršnega sveta tovariša Djuranovića, je ocenjeno, da je pomemben vzrok za slabe rezultate pri uresničevanju zastavljenih ciljev neustrezno dogovarjanje republik in pokrajin, pogojevanje in drugo. Mnenja smo, da taka ugotovitev terja resno oceno, toda za tako oceno bi morali imeti tudi ustrezne kriterije.

Probleme, ki so vezani na neustrezne postopke in neustrezno obnašanje v dogovarjanju, je potrebno razčistiti in ugotoviti, ali smo tudi sami udeleženi pri taki kritični oceni dogovarjanja, zlasti kot skupščina in izvršni svet te skupščine. V skupini smo poskušali ugotoviti, v katerih primerih smo se pojavljali v vlogi »zavlačevalcev«. Pri tem smo ugotovili, da smo res »zavlačevali«, ko je šlo za oceno škode po potresu v SR Črni gori, toda zavlačevali smo na principialnih izhodiščih, ki so bila v končni fazi v odnosih medrepubliškega usklajevanja in dogovarjanja tudi sprejeta.

Praviloma smo na sejah zborov naše skupščine »zavlačevali« zlasti pri nekaterih ukrepih kreditno-monetarne politike, ko je šlo za odlaganje zapadlih kreditnih obveznosti, ko se je poskušalo izsiliti dodatno emisijo denarja, odlagati plačilo že zapadlih anuitet, ko je šlo za nekatere rešitve v financiranju federacije, za usklajevanje plačilne bilance Jugoslavije, o kateri naj mimogrede ugotovim, da v tej delegatski skupščini nismo veliko razpravljali, ker smo jo običajno zelo pozno dobili.

Torej v skupini smo bili mnenja, da je sicer nujno, da do konca tega meseca ugotovimo, kaj lahko storimo za učinkovitejše dogovarjanje, hkrati pa bo pri odločitvah naše skupščine oziroma zborov, v skladu s opozorili Predsedstva SFRJ, treba vztrajati na principialnih stabilizacijskih osnovah tudi v bodoče, verjetno pa bomo tu in tam v situaciji, ko bomo, čeprav morda v nasprotju z nekaterimi interesi, tudi v bodoče prisiljeni še kaj »zavlačevati«.

Gre torej za jasne kriterije zavlačevanja v dogovarjanju, za identifikacijo nosilcev odgovornosti, ki ne sprejemajo ukrepov iz svoje pristojnosti, ki spodbujajo etatizem in se ne odpovedujejo neustreznim naložbenim apetitom.

Že v pripravah na III. kongres samoupravljalcev so naši zbori v pripombah k osnutku resolucije ugotovili, da ne kaže postopkov sprejemanja planov ločevati od njihove vsebine. Na slabosti v planiranju opozarja zelo jasno v svojem pismu tudi Predsedstvo SFRJ, ki terja plane, ki bodo imeli svoje pokritje v materialnih obveznostih, sprejetih v družbenih dogovorih in samoupravnih sporazumih o temeljnih planov.

V predlogih, da bi dogovori o temeljnih planov Jugoslavije vsebovali obveznosti za skupno dogovorjene naloge, doslej nismo bili uspešni. Predlagali smo, naj bi se te obveznosti konkretno, kvantitativno in dohodkovno določile za področje energije, hrane in ekonomskih odnosov s tujino. Pri tem je jasno, da samoupravni sporazumi in dogovori o temeljnih planov brez obveznosti združevanja sredstev niso daleč od ekonomskega liberalizma, ne omogočajo uveljav-

ljanja odgovornosti, so pa žal — seveda taki kot so — največkrat način za izsiljevanje sredstev mimo stvarnih možnosti. V tem smislu nismo niti malo podvomili, da je treba opozorila Predsedstva SFRJ v pismu Skupščini SFR Jugoslavije, kar zadeva planiranje, razumeti izredno resno in v smislu kontinuiranega planiranja sedanje planske akte dopolniti tako, da postanejo po svoji vsebini to, kar sem prej skušal na kratko povedati.

Na seji medzborovske skupine in tudi v našem poročilu, ki naj bi bilo podlaga za nadaljnje delo delegatov v Zboru republik in pokrajin Skupščine SFRJ, smo ponovili večkratno zahtevo delegatov zborov te skupščine, da ni mogoče sprejemati letnih resolucij brez operativno sprejetih ukrepov, dogovorov in samoupravnih sporazumov po nosilcih, ki šele zagotavljajo njihovo uresničevanje, še zlasti pa jasne in stabilne pogoje gospodarjenja vsem organizacijam združenega dela.

V razpravi smo še posebej obravnavali nekatere sistemske zakone in možnosti, ki jih je treba zagotoviti, da bi lahko te zakone tudi operativno izvajali. Nekoliko nelogično se nam je zdelo, da 6—7 let po sprejemu zakona o sistemu družbenega planiranja in planov SFRJ pravzaprav obljublamo dodelano in bolj dognano metodologijo planiranja.

V razpravi in poročilu smo prav tako skušali povedati, da ne gojimo praznih upov o tem, da je lahko le Zvezni izvršni svet edini odgovoren za stanje, kajti tudi odgovornost vseh ostalih družbenopolitičnih skupnosti in drugih samoupravnih subjektov je za usodo stabilizacije na posameznih segmentih našega družbenega razvoja jasno opredeljena.

Sicer pa smo menili, da bi bilo normalno, da v primeru, ko pri dogovarjanju in usklajevanju znotraj teh mehanizmov pride do zastoja, ki ogroža osnovne materialne tokove razvoja družbe in cilje plana, da izvršni organi uporabijo tudi izjemna ustavna pooblastila.

Naj samo še ugotovim, da smo, ne da bi se spuščali globlje v oceno problema, vendarle opozorili na to, da imamo pri uresničevanju sprejete politike v zadnjem času vse pogostejše opravka z nespoštovanjem zakonitosti, ki jo želimo odpraviti s pozivi, da je treba zakone spoštovati, namesto da bi za to uporabljali predvsem sankcije. Posamezni člani delovne skupine so tudi opozorili, da v Jugoslaviji lahko zasledimo pojav trganja reprodukcijskih verig, nadalje problem nastajanja tako imenovanih kvazi samoupravnih sporazumov o pridobivanju dohodka iz skupnega prihodka in tako naprej. Toda neke resnejše analize o celotnem kompleksu teh problemov nimamo, zato seveda tudi akcije, razen politične, ni mogoče biti.

In končno, nekateri tovariši v skupini so opozarjali, da je ekonomska situacija tako resna, da bi v programu dela naše skupščine oziroma zborov za jesensko obdobje ohranili le tiste najbolj nujne normativne akte, mnogo več časa pa bi po možnosti namenili zelo aktualnim in žgocim problemom tekočega ekonomskega razvoja in nalogam, ki nas s tem v zvezi čakajo.

Z nekaterimi kratkimi komentarji prehajam na drugi del našega poročila, ki zadeva predložene ukrepe Zveznega izvršnega sveta za uresničevanje sprejetih ciljev v tem letu.

Dali smo podporo zadržanju cen pod pogojem, da v tem času pripravimo analizo in program ukrepov za obvladovanje trga na osnovi sprejetega zakona o družbeni kontroli cen. Pri tem pa smo menili, da nam je tak premor potreben zato, da bi lahko na osnovi resnih analitičnih gradiv pripravili organizirano obvladovanje tega področja. Seveda pa bosta taka analiza in program

ukrepov morala upoštevati, da so cene v bistvu izraz materialnih neskladij in da so zato trajne rešitve v njihovem vsaj postopnem usklajevanju. S tega vidika smo zlasti menili, da bi morale biti obljubljenе materialne bilance ključna analitična podlaga za to, da bi lahko obvladali odnose ponudbe in povpraševanja.

Bili smo enotnega mnenja o tem, da so nekateri ukrepi za spodbujanje izvoza pogoj hitrejšę gospodarske rasti, da bi se izognili gospodarski situaciji, vendar pa to ne pomeni, da lahko izostanejo aktivnosti in ukrepi v samoupravnih interesnih skupnostih za ekonomske odnose s tujino in seveda tudi v družbenopolitičnih skupnostih. Še posebej velja to za vse tiste ukrepe, ki se nanašajo na izvoz na konvertibilni trg.

Ugotavljamo, da programa za večjo in resnično nujno selektivnost v emitiranju denarja, vsaj v sedanjem poročilu Zveznega izvršnega sveta še ni. Menili pa smo, da bi bilo tudi na tem področju potrebno uveljaviti večjo stopnjo selektivnosti in se omejili v glavnem na to, da zagotovimo sredstva za odkup pšenice in za selektivne ukrepe, ki spodbujajo izvozne napore združenega dela.

Ugotavljamo tudi, da poročilo sicer vsebuje ugotovitev, da sta sedanji obseg investicij in njihova struktura v nasprotju s stabilizacijskimi usmeritvami in z dogovorjenimi prioritetami tako v planu Jugoslavije kot tudi v planih republik, toda zdi se, da dalj od ugotovitev nismo prišli. V našem poročilu smo skušali povedati, da bi bilo treba investicije, ki so že začete ali pa tiste, ki jih nameravamo uresničiti v naslednjih obdobjih, ustaviti, upoštevajoč kriterije, o katerih smo se dogovorili ob sprejemanju resolucijskih usmeritev. Tu seveda ne gre za ukrepe Zveznega izvršnega sveta, ampak za ukrepe vseh tistih, ki stojijo za takimi investicijami.

Prav tako ugotavljamo, in to ste lahko tudi sami ugotovili, da je med ukrepi napovedana transformacija bank, večji poudarek je dan organiziranju in funkciji internih bank, s tem pa je pravzaprav seznam ukrepov, ki jih Zvezni izvršni svet predlaga, več ali manj izčrpan. Ob razpravi o poročilu Zveznega izvršnega sveta v Zboru republik in pokrajin naj bi Izvršni svet predstavil ukrepe, ki jih bo predlagal skupščini, če so v njeni pristojnosti, ali pa jih bo sprejel v lastni pristojnosti, v razpravi 15. in 16. oziroma konec meseca, če bo naš predlog sprejet.

Še nekaj besed o možnostih razvoja v 1982. letu. Elementov za to, da bi te možnosti ocenjevali, je pravzaprav malo, razen seveda ugotovitve, da je že sedaj jasno, da bomo številne probleme iz letošnjega leta prenesli v leto 1982 in da bodo predvsem od doseženih rezultatov v tem letu na področjih, kot so zmanjšanje plačilnega deficita, omejene možnosti zadolževanja v tujini, obvladovanje inflacije, investicij in vseh drugih oblik porabe ter končno seveda tudi dosežene akumulativnosti organizacij združenega dela v tem letu, odvisne tudi možnosti razvoja v letu 1982. Ocenjujemo, da je poročilo Zveznega izvršnega sveta, kar zadeva oceno možnosti razvoja v 1982. letu, zelo optimistično. Zato smo se v našem poročilu omejili na ugotovitve, da je treba cilje za leto 1982 postaviti realno, da ne bi bili med letom prisiljeni bistveneje posegati v pogoje gospodarjenja, kajti znano je, kakšne težave in probleme povzročajo predvsem organizacijam združenega dela.

Naj ugotovim, da so vsa bistvena razmišljanja, ki so vsebovana v mnenjih Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije in ki naj bi delegaciji bila osnova za

razprave v Skupščini SFR Jugoslavije, vendarle na nek sintetičen način usklajena med medzborovsko skupino in Izvršnim svetom.

Naj na koncu povem še to, da smo na današnji seji medzborovske skupine predlagali nekatere vsebinske, v glavnem pa stilistične popravke, ki so v predlogu poročila razprto napisane. Torej tisto, kar smo hoteli jasneje poudariti na osnovi dogovora, je to, da se nedvoumno pove, da gre za neizpolnjevanje nalog na dveh pomembnih področjih družbenoekonomskega razvoja, to je na področju obvladovanja inflacije in nalog v ekonomskih odnosih s tujino, ki jih ne uresničujemo.

Na današnji seji smo se seznanili z vsebino pisma Predsedstva SFR Jugoslavije predsedniku Skupščine Jugoslavije in s predlogom, da o tej vsebini razpravljamo tudi na drugih ravneh. Zato smo menili, da je prav, da v naših zaključkih oziroma v našem poročilu izrecno opozorimo na pismo Predsedstva SFR Jugoslavije, ki opozarja na resnost položaja. Pomen pisma je pravzaprav v tem, da bi zagotovili, da bo razprava v sedanjem družbeno-gospodarskem trenutku v Jugoslaviji čimbolj široka in da bi razprava v skupščini federacije in pa v skupščinah republik ne bila le formalna, pač pa sestavni del razprav tudi v temeljnih organizacijah, v samoupravnih interesnih skupnostih in v družbenopolitičnih organizacijah. Taka razprava pa seveda terja, da se rok za obravnavo poročila Zveznega izvršnega sveta podaljša, na kar je skupina v svojem poročilu še posebej opozorila.

Pred delegati zborov skupščine pa je naloga, da na osnovi poročila Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije in pisma Predsedstva SFRJ, na sejah 28. tega meseca kritično ocenimo stanje v Sloveniji, kar naj bo tudi ena od podlag za dokončno sklepanje o tej problematiki tudi v Skupščini SFR Jugoslavije. Hvala.

Predsedujoča Tina Tomlje: Zahvaljujem se tovarišu Globačniku za poročilo.

Besedo dajem tovarišu Vladimirju Klemenčiču, podpredsedniku Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije.

Vladimir Klemenčič: Tovarišice in tovariši delegati! Poročilo Zveznega izvršnega sveta o uresničevanju srednjeročnega družbenega plana Jugoslavije v letu 1981, z oceno razvojnih možnosti v letu 1982, obravnava gospodarska in druga gibanja v preteklem srednjeročnem obdobju, posebej pa daje oceno dogajanj v letu 1980 in v letošnjem letu, na koncu pa vsebuje kratko oceno možnosti razvoja v naslednjem letu.

Obravnava tega poročila v pokrajinskih, republiških in Zvezni skupščini poteka hkrati s pismom, ki ga je Zvezni skupščini poslalo Predsedstvo SFRJ, in v katerem ocenjuje gospodarske razmere in gibanja v državi ter daje pogloblitve usmeritve za ukrepanje.

Predsedstvo ugotavlja, da so gospodarske razmere zelo resne in da ne uresničujejo pogloblitve naloge, predvidene z resolucijo za letošnje leto. Med problemi je po svojem obsegu in pomenu Predsedstvo posebej izpostavilo naraščajočo inflacijo ter neugodna gibanja na področju gospodarskih odnosov s tujino.

Predsedstvo poziva skupščino, da z obravnavo v pismu danih ocen in usmeritev ter s sprejemom odločitev sproži in pospeši široko družbeno aktivnost pri uresničevanju politike gospodarske stabilizacije in se zavzame za odločno reševanje zelo zaostrenih gospodarskih problemov.

Predsedstvo je o svoji pobudi in stališčih obvestilo predsedstva v republikah in pokrajinah, da bi se sprožile akcije takšne vrste tudi v organih republik in pokrajin ter mobilizirali najširši krogi delovnih ljudi ter s tem samoupravnih organizacij in skupnosti za premagovanje nastalih gospodarskih težav. Pri vsem tem imajo pomembno vlogo in odgovornost družbenopolitične organizacije.

Predsedstvo SR Slovenije je o teh vprašanih razpravljalo v začetku tega tedna ter podprlo ugotovitve in usmeritve, navedene v pismu. Ponovno se bo v to vključilo, ko bo v tem mesecu razpravljalo o stališčih in predlogih Izvršnega sveta o izvajanju plana v letošnjem letu. V zvezi s tem je na včerajšnji seji Izvršni svet Skupščine SR Slovenije kritično ocenil gospodarske razmere v republici ter izrazil podporo ugotovitvam in usmeritvam, navedenim v pismu Predsedstva.

Izvršni svet je pred tem poslal v skupščinsko obravnavo poročilo o uresničevanju plana v letošnjem letu, o čemer naj bi potekala razprava v mesecu juliju. Vse te obravnave in aktivnosti se medsebojno povezujejo. Pismo Predsedstva SFRJ nas pri tem še posebej zavezuje za konkretno akcijo in ukrepanje pri odpravljanju gospodarskih težav.

Izvršni svet in republiški upravni organi so ob pripravi poročila o uresničevanju plana v SR Sloveniji začeli s pripravo dodatnih ukrepov in akcij za izvajanje nalog, predvidenih za letošnje leto. O teh predlogih bo v tem mesecu potekala razprava in bodo postopno uveljavljeni v praksi. Na zasedanju skupščinskih zborov konec tega meseca pa bomo zaključili to fazo aktivnosti. V tem času je nujno, da ocenijo gospodarske razmere v vseh organizacijah združenega dela, v samoupravnih interesnih skupnostih in drugih samoupravnih organizacijah ter skupnostih in da pripravijo ocene in programe akcij v občinah in posebnih družbenopolitičnih skupnostih. Glede na neugodnost in zahtevnost gospodarskih razmer bo nujno opredeliti te programe aktivnosti tudi za poletne mesece. Skratka, mi pozivamo, da v vseh organizacijah združenega dela posebej opredelijo tudi aktivnosti v poletnih mesecih, tako da proizvodnja in druge aktivnosti ne bi v tem času upadle. Razumljivo pa je, da bomo to terjali tudi od delovnih skupnosti, podobni začetni dogovori glede tega pa so sprejeti tudi za republiške upravne organe in sam Izvršni svet.

Tovarišice in tovariši delegati! Izvršni svet je pri sprejemanju ocen, stališč in predlogov za dopolnitev poročila Zveznega izvršnega sveta upošteval stališča iz razprave, ki je potekala v republiški skupščini ob sprejemanju družbenega plana Jugoslavije in resolucije za letošnje leto. Obenem pa je izhajal iz polletne analize gospodarskih razmer v republici.

Menimo, da so številne ocene gospodarskega stanja v poročilu Zveznega izvršnega sveta pravilne in da poročilo v osnovi realno prikazuje gospodarske težave in odstopne pri izvajanju nalog letošnje resolucije v gospodarski politiki. Potrebno pa bi bilo, da bolj poglobljeno poseže v analizo vzrokov letošnjih tokov v družbeni reprodukciji ter poišče medsebojne zveze med posameznimi gospodarskimi težavami in pojasni razloge za odstopanja od dejanskih gibanj, predvidenih z resolucijo. Na tej podlagi bi bilo potem mogoče bolj jasno opredeliti smer nadaljnjih akcij oziroma določiti nosilce naloge, določiti jasnejša izhodišča za pripravo dogovorov, ki so navedeni v tretjem delu družbenega plana Jugoslavije, in usmeritve za posamezne dejavnike, kakor tudi naloge zveznih organov pri uresničevanju resolucije.

Manjka tudi opredelitev, ali je glede na odmike realnih gibanj od resolucijskih zahtev treba spremeniti nekatere smotre in naloge iz resolucije. Osrednja naloga vseh naših prizadevanj mora biti oživljanje proizvodnje. Industrijska proizvodnja je v Jugoslaviji v prvih petih mesecih letošnjega leta porasla za 3,6 odstotka glede na enako obdobje lanskega leta, upadanje tempa gospodarskega razvoja pa je očitno v gradbeništvu, v železniškem prometu in drugih dejavnostih. Usmeritev v povečanje proizvodnje je v naši republici še pomembnejša, saj je industrijska proizvodnja v petih mesecih letos ostala na isti ravni kot lani, hkrati pa ocenjujemo, da bo letošnja kmetijska proizvodnja na ravni iz leta 1980. Vendar ob tem ne gre za povečanje katerekoli proizvodnje, ampak za porast tiste proizvodnje, ki uvozno ni zahtevna, po svoji strukturi pa ustreza povpraševanju ter lahko prispeva k zvišanju produktivnosti dela in odpravi zastojev v širših reprodukcijskih verigah.

To tudi pomeni zmanjševanje in preusmerjanje nekaterih vrst proizvodnje. Primarna pozornost pa velja povečevanju proizvodnje, ki je sposobna prodreti na zunanji trg, še zlasti v izvoz na konvertibilno tržišče. Prav zaradi tega pripisujemo takšen pomen pripravi dogovorov in samupravnih sporazumov, predvidenih v družbenem planu Jugoslavije, ki naj bi bili pripravljene do konca letošnjega leta v federaciji, ter naj za to srednjeročno obdobje opredelijo materialne bilance proizvodnje in potreb glede hrane, energetskega virov, pomembnih surovin in polizdelkov barvaste in črne metalurgije in še za nekatere primarne proizvode ter tako vnesejo več reda v tokove reprodukcije v združenem delu ter prispevajo k odpravi motenj v preskrbi. Vrsta organizacij združenega dela namreč opozarja, da ima več težav pri oskrbi z domačimi reprodukcijskimi materiali kot s tistimi iz uvoza. Skrb za povečevanje proizvodnje in še zlasti tiste, ki je namenjena izvozu, bo terjala povečana prizadevanja, ki v poletnih mesecih ne bi smela popustiti. To se nanaša tako na delavce v neposredni proizvodnji, kot na zaposlene v delovnih skupnostih ter upravno izvršnih organih.

Glede gospodarskih stikov s tujino so bili v zadnjem času že sprejeti nekateri ukrepi, ki naj zaustavijo gibanja, ki nas odmikajo od nalog iz plačilno bilančne projekcije za letošnje leto. To se nanaša na povečanje izvoznih stimulacij, ki se izplačujejo od začetka maja, na ukrep, s katerim je kreditiranje izvoza izvzeto iz siceršnjih omejitev oziroma bančnega limita glede plasmajev. Uveljavljeni so ukrepi, s katerimi se omejuje uvoz oziroma zagotavlja njegovo usklajevanje s projekcijo. Sprejeti pa so bili tudi ukrepi za izboljšanje odkupa deviz v menjalnicah. Vendar so nujni ukrepi za pospeševanje izvoza na konvertibilno območje tudi v republikah ter v organizacijah združenega dela, in sicer na dolgoročni podlagi in je glede tega poročilo Zveznega izvršnega sveta potrebno dopolniti. V petih mesecih in pol je izvoz blaga na konvertibilno območje manjši od izvoza, predvidenega s projekcijo za približno 1400 starih milijard dinarjev, oziroma je nominalno tako rekoč na isti ravni kot v enakem obdobju lani — to je seveda podatek za Jugoslavijo kot celoto. To bo vsekakor težko nadoknaditi v naslednjih mesecih. Hkrati je uvoz blaga s konvertibilnega področja od januarja do sredine junija glede na enako obdobje lani za približno 2000 starih milijard dinarjev večji. Med izvozno-uvoznimi posli se širi uvoz, namenjen dodelavi, ki je usmerjena v izvoz, kar pomembno vpliva na zmanjšanje obsega blagovnega izvoza.

V samoupravni interesni skupnosti za gospodarske stike s tujino, poslovnih bankah ter upravnih organih in samoupravnih interesnih skupnostih družbenih

dejavnosti pripravljajo predloge, ki naj bi jih sprejeli v naši republiki za podporo izvozu.

Tretje področje, o katerem je prav tako govoril tovariš Globačnik, sam pa bom navedel le še nekaj podatkov, je področje investicij, kjer nas čakajo zahtevne naloge. Obseg investicijske porabe je bil v petih mesecih letošnjega leta v Sloveniji za 11 odstotkov nominalno višji kot v enakem obdobju lani, medtem ko je bil v Jugoslaviji kot celoti višji za 21 odstotkov. To glede na naraščanje cen že pomeni realno zmanjševanje investicijske porabe. Kljub temu pa je investicijska fronta v Sloveniji in Jugoslaviji preširoka in nad našimi materialnimi deviznimi in drugimi možnostmi, kar nujno pomeni podaljševanje gradenj, podražitve in postavlja pod vprašaj ekonomičnost takšnih naložb.

Drugič. Struktura investicij, ki so v teku, je neugodna in ne zagotavlja izhoda iz dosedanjih gospodarskih težav. Med 70 večjimi investicijami od 728, ki so bile začete v polletnem obdobju, september 1980 — marec 1981, je le malo takšnih, ki pomenijo prestrukturiranje slovenskega gospodarstva oziroma so izrazito usmerjene v izvoz ali pa rešujejo naše probleme v proizvodnji hrane.

Šibka stran investicij so nadalje finančni viri za njihovo izvedbo, med katerimi so daleč najbolj udeleženi bančni krediti. Med relativno skromnimi lastnimi sredstvi pa imajo pomemben delež prilivi bodočega dohodka organizacij nosilcev investicij, za kar dajejo garancijo banke. Tudi glede tega so potrebne dopolnitve glede konkretnih akcij in ukrepov v federaciji, še posebej pa v republikah.

Med drugimi oblikami porabe, kjer tudi v naši republiki ugotavljamo odmik od resolucije, je skupna poraba v republikah in občinah ter splošna poraba v nekaterih občinah. V pripravi je že dogovor, s katerim bi sredstva, ki se zbirajo za skupno porabo iznad razmerij republiške resolucije, skupaj z manjšim delom splošne porabe na podlagi zveznega zakona preusmerili za pospeševanje izvoza.

Ne glede na to je nujno, da samoupravne interesne skupnosti proučijo izvajanje programov v letošnjem letu ter skladnost prilivov sredstev z resolucijskimi razmerji. Ocenjujemo, da bo na področju skupne porabe razen tega posega verjetno potrebno še dodatno preverjanje prilivov sredstev, ker bi se namreč brez omenjenega posega sredstva za skupno porabo v Sloveniji na podlagi izračunov, pripravljenih v Zavodu za plan, gibala z indeksom 137 oziroma bi bila za 37 odstotkov večja kot v lanskem letu. S tem ukrepom, namenjenim pospeševanju izvoza, in del sredstev, preusmerjamo za pospeševanje izvoza, vendar, kot pravim, bo treba ne glede na to situacijo področje skupne porabe še podrobneje proučiti.

Skupna, splošna in osebna poraba so s stališča usmeritev za aktivnosti v občinah v poročilu preskromno obdelane. To se nanaša tudi na sistemsko urejanje splošne porabe na ravni federacije, pri čemer bi morali glede oblikovanja zveznega proračuna vztrajati na načelih, ki ne bodo delovala nestabilizacijsko.

Izvajanje nalog na teh področjih bo v veliki meri vplivalo na rezultate pri umirjanju inflacije. Zadrževanje rasti cen industrijskih izdelkov, cen na drobno ter storitev na podlagi sprejetega odloka o najvišji ravni cen za vse proizvode in storitve in obveznem dostavljanju cenikov skupnostim za cene lahko da rezultate le, če se nemudoma opredeli, pri katerih proizvodih in storitvah so nastale takšne disparitete, da je potrebno cene povečati v okviru limitov, ki so sicer postavljeni. S tem bi lahko na podlagi kriterijev za oblikovanje cen iz zveznega zakona o cenah omogočili, da se vsaj delno odpravijo

ključna neskladja v cenah ter da to usklajevanje v osnovi poteka na samoupravnih osnovah.

Da bi se omogočil kvaliteten pristop in vodenje selektivne politike cen s strani posameznih skupnosti za cene, bo potrebno iz režima neposredne kontrole cen izločiti za stroške proizvodnje in življenjski standard manj pomembne proizvode in storitve. To velja tudi za nekatere gospodarske dejavnosti, pri katerih je ponudba večja od povpraševanja, kajti povečevanje te proizvodnje v sedanjih razmerah ni niti možno niti potrebno.

Podrobnejša razčlenitev ukrepov je v poročilu potrebna na kreditno-monetarnem področju. Dogajanje na tem področju še vedno daje močne inflacijske impulze oziroma ni usklajeno s politiko ekonomske stabilizacije. Verjetno bi še posebno na tem področju kazalo izpostaviti tiste banke, organizacije in institucije, ki se pri svojem ravnanju ne drže resolucijskih nalog ter ne ukrepajo proti kršiteljem sprejetih ukrepov. Kreditno-monetarna politika je še vedno področje, kjer poteka obsežno posredno, vendar prisilno prelivanje dohodka med organizacijami združenega dela, pa tudi med drugimi subjekti.

Podatki kažejo, da se denarna masa v petih mesecih letošnjega leta giblje približno v okviru predvidenega, opazno pa je znatno povečanje nad resolucijo v juniju mesecu. Ukrepanje pa bo potrebno glede plasmajev bank (tako imenovani omejeni plasmaji), ki so v petih mesecih že večji kot je bilo predvideno za vso polovico letošnjega leta. Prav tako obstajajo močni pritiski za uporabo primarne emisije, ki narašča nad predvidevanji. V zvezi s tem posebej skokovito narašča monetizacija vrednostnih papirjev nad predvidenimi okviri, kar nedvoumno terja posebno proučitev.

Pri uvozu je opuščen režim odloženih plačil, hkrati pa ugotavljamo, da visoko narašča kreditiranje uvoza. Nadalje se ne bo mogoče izogniti nadaljnjemu spreminjanju razmerja pri uporabi bančnega potenciala v prid kratkoročnih sredstev. Vse to bi moralo prispevati k izboljšanju likvidnosti v izvoznem gospodarstvu ter v proizvodnji, za katero je v sedanjih in bodočih razmerah povpraševanje veliko ter uvozno ni zahtevno oziroma zagotavlja uvoz, skladno z usklajenimi plani v Samoupravni interesni skupnosti za ekonomske odnose s tujino.

Ob vsem tem pa se moramo postaviti po robu različnim predlogom, pa tudi pritiskom, s katerimi se želi v sedanjih zaostrenih razmerah naložiti krivda in poiskati vzroke za stanje v našem samoupravnem družbenoekonomskem sistemu. Razumljivo je, da bo potrebno izpopolnjevati in dopolnjevati sprejete sistemske rešitve, vendar dosledno na samoupravnih osnovah. Ne bi smeli dopustiti, da se vzroki za gospodarske težave iščejo predvsem v družbenoekonomskemu sistemu, oziroma da se pozornost usmeri predvsem v tej smeri, ko je hkrati znano, da naše pogloblitve pomanjkljivosti izhajajo iz nedoslednosti in neizvajanja sprejetih sklepov.

Razen tega posebni predlogi za razpravo o nekaterih sistemskih rešitvah opozarjajo, da se skuša usmeriti pozornost predvsem na področje delitve in ne v smeri, kako povečati proizvodnjo, pri čemer pa ti predlogi pomenijo v sistemskem smislu vračanje na administrativno distribucijo. To se končno naša tudi na vzpostavljjanje deviznega trga, ki je omenjeno v poročilu.

Skratka, podpora zasluži ukrepanje, ki je na liniji razvoja samoupravnega sistema. Zato ni mogoče sprejeti predlogov, po katerih so potrebne tudi žrtve na račun sistema, da bi tako laže razrešili probleme. To mora nujno pomeniti krepitev birokratskega in tehnokratskega urejanja družbenih zadev. Poročilo

sicer opozarja na kasnitev pri pripravi sistemskih in izvedbenih aktov, vendar je pri tem preveč usmerjeno v to, da pojasnjuje te kasnitve s počasnostjo pri dogovarjanju republik in pokrajin. Tudi o tem je že tovariš Globačnik širše govoril.

Tovarišice in tovariši delegati! Na podlagi ocen za preteklo obdobje in posebej za leto 1981, ob upoštevanju mednarodnih gospodarskih razmer, menimo, da so ocene o možnem 5-odstotnem naraščanju industrijske proizvodnje v prihodnjem letu ter 4- do 4,5-odstotnem naraščanju družbenega proizvoda, preoptimistične. Takšnega porasta na kvalitetnih osnovah, in upoštevajoč stanje na področju ekonomskih odnosov s tujino, ne bo mogoče izpolniti. Napovedovanje takšnih razvojnih možnosti je lahko ponovno podlaga za gibanje porabe iznad ustvarjenih materialnih možnosti. Zato terja ta del poročila nedvomno ponovno preverjanje. Delegacija naj se tudi zavzame, da bodo ukrepi za leto 1982, ki pomembno vplivajo na pogoje gospodarjenja, sprejeti še v letošnjem letu.

Izvršni svet bo na podlagi te in drugih skupščinskih razprav ter v sodelovanju z Gospodarsko zborico, Samoupravno interesno skupnostjo za ekonomske odnose s tujino, bankami, izvršnimi sveti v občinah ter drugimi družbenimi dejavniki in ob aktivnosti družbenopolitičnih organizacij pripravil ukrepe ter opredelil konkretne nosilce in aktivnosti, ki naj podprejo uresničevanje planskih nalog v letošnjem letu. Pri ukrepanju bo potrebno posebej upoštevati zaščito življenjskega standarda, pri čemer to posebej velja za delavce in občane z najnižjimi prejemki. Hkrati je nujno, da v družbi zaostriamo odgovornost vseh tistih občanov, ki so davčni zavezanci ter imajo druge obveznosti do skupne, stanovajske in druge porabe, da jih redno izpolnjujejo. Sklep o tem naj bi po obravnavi sprejela skupščina konec tega meseca.

Ob koncu bi želel predlagati, da sprejmete to poročilo Izvršnega sveta in pripombe ter stališča, ki ste jih danes dobili na klop, kot skupno podlago za delo delegacije v Skupščini SFRJ.

Predsedujoča Tina Tomlje: Hvala lepa. Zaključujem skupno zasedanje vseh treh zborov. Prosim delegate Zbora občin in Družbenopolitičnega zbora, da se vrnejo v svoje dvorane.

(Skupno zasedanje je bilo končano ob 10.20.)

15. julija 1981

Predsedoval: **Emil Tomažič**,
predsednik Zbora združenega dela

Začetek zasedanja ob 9.30.

Predsedujoči **Emil Tomažič**: Tovarišice in tovariši delegati, spoštovani gostje!

Pričenjam skupno zasedanje Zbora združenega dela, Zbora občin in Družbenopolitičnega zbora, na katerem bomo poslušali obrazložitev tovariša **Milana Kučana**, predsednika Skupščine SR Slovenije in predsednika Komisije za pripravo sprememb ustave SR Slovenije k predlogu amandmajev k ustavi Socialistične republike Slovenije in k predlogu ustavnega zakona za izvedbo ustavnih amandmajev I do VII k ustavi Socialistične republike Slovenije. Besedo ima tovariš **Milan Kučan**.

Milan Kučan: Spoštovane tovarišice in tovariši delegati! Z obravnavo in sprejemanjem predloga ustavnih amandmajev k ustavi Socialistične republike Slovenije v vseh zborih Skupščine Socialistične republike Slovenije sklepamo v naši republiki proces ustavnopravnega uresničevanja pobude tovariša **Tita** in sklepov družbenopolitičnih organizacij o nadaljnji krepitvi kolektivnega dela in odgovornosti. Pobuda in sklepi, ki zahtevajo odločnejše korake, demokratizacijo celote družbenopolitičnih odnosov v naši družbi dobivajo tako, poleg splošne politične, tudi ustavno-pravno podlago in podporo.

Potem ko so zbori naše Skupščine 22. oktobra 1980. leta določili osnutek ustavnih amandmajev k ustavi naše republike, so delovni ljudje in občani v samoupravnih organizacijah in skupnostih, družbenopolitičnih organizacijah, v organih družbenopolitičnih skupnosti in v znanstvenih in strokovnih organizacijah dali vrsto pripomb, predlogov, stališč in mnenj.

Komisija Skupščine Socialistične republike Slovenije za pripravo sprememb ustave Socialistične republike Slovenije je te predloge in mnenja proučila in se je do njih opredelila na podlagi argumentov, ki so navedeni v poročilu o rezultatih javne razprave.

Javna razprava, ki jo je povzela Republiška konferenca Socialistične zveze, je v celoti podprla duha in usmeritev predlaganih ustavnih sprememb, kar kaže, da je bila med delovnimi ljudmi in občani podprta ideja, da je poglobljanje demokracije in skladno s tem zaostrovanje odgovornosti v družbenih odnosih eden bistvenih pogojev za hitrejši razvoj socialističnega samoupravljanja. Podprte so bile vse temeljne rešitve iz osnutka amandmajev, zlasti tiste, ki pomenijo spoštovanje dogovorjenega restriktivnega pristopa k spremembi ustave in ki ohranjajo ter krepijo z ustavo določen položaj organov republike.

Predlagano je bilo, naj rešitve upoštevajo razmere ter skladno z njimi tudi potrebe po hitrejšem in doslednejšem uveljavljanju političnega sistema socialističnega samoupravljanja v družbeni praksi, naj ga dopolnjujejo, kar naj omogoča, da bo politični sistem s svojimi odnosi, načeli in institucijami sposoben hitreje prispevati k spreminjanju družbenih odnosov in razmerja družbenih sil.

Dosledneje naj se uresničujejo tiste ustavne določbe, ki se nanašajo na delo in odgovornost organov in organizacij ter posameznikov in ki se z ustavnimi amandmaji ne spreminjajo. Opozorjeno je bilo, da prihaja pri uporabljanju in uresničevanju našega političnega sistema pogosto do razhajanja med deklariranimi in v ustavi določenimi demokratičnimi načeli ter politično prakso in na to, da prevečkrat spreminjamo le deklarirano, ne pa tudi neustrezno družbeno prakso in neustrezna ravnanja.

Vsebina in usmeritev ustavnih amandmajev je bila zato podprta tudi s pričanjem, da spodbujajo razvoj in odpirajo nove možnosti za hitrejšo prilaganje vseh institucij in odnosov političnega sistema socialistični samoupravni naravi proizvodnih odnosov in njihovo poglobljanje ter uveljavljanje v skladu s temeljnimi interesi delovnih ljudi in občanov.

Pri oblikovanju predloga ustavnih amandmajev se je Komisija Skupščine SR Slovenije za pripravo sprememb ustave v največji meri opirala na stališče Republiške konference Socialistične zveze in Predsedstva Centralnega komiteja Zveze komunistov Slovenije.

Stališča teh organizacij so kot bistveno načelo, ki omogoča konstituiranje in uresničevanje odgovornosti v sistemu delegatskih odnosov poudarila nujnost, da se poveže mandatna doba funkcionarjev v organih družbenopolitičnih skupnosti s trajanjem mandatne dobe članov delegacij in delegatov v skupščinah.

V teh stališčih je posebno pomemben poudarek, da mandatna doba funkcionarjev časovno ne sme presežati mandatne dobe članov delegacij, ker po naši ustavi le delovni ljudje neposredno in prek svojih delegatov v skupščinah določajo nosilce samoupravnih, javnih in drugih družbenih funkcij in trajanje njihove mandatne dobe in z njimi vzpostavljajo vsa razmerja odgovornosti in nadzora, uveljavljajo vpliv na njihovo delo in opredeljevanje in izrekajo nezaupnico, jih odpoklicujejo in zamenjujejo.

Pri tem je bilo poudarjeno, da je potrebno pri oblikovanju rešitev o dolžini mandatnih dob izhajati iz politične ocene dejanskih razmer in odnosov v delegatskem sistemu in iz ocene drugih elementov politične demokracije. Na tej podlagi je bila v družbenopolitičnih organizacijah oblikovana splošna mandatna doba z možnostjo največ še ene ponovne izvolitve.

Tako stališče družbenopolitičnih organizacij izraža obenem tudi spoznanje, da je taka rešitev politično izredno odgovorna in zahtevna, saj je potrebno poleg sprotnega preverjanja dela posameznih funkcionarjev po preteku mandatne

dobe še posebej oceniti in utemeljiti ali so razlogi za ponovno izvolitev oziroma imenovanje določenega funkcionarja.

Nekaterih pripomb iz javne razprave komisija ni mogla upoštevati, bodisi zato, ker so presežale dogovorjeni okvir ustavnih sprememb bodisi zato, ker so odstopale od politično opredeljenih usmeritev o kolektivnem delu in odgovornosti.

- Dovolite mi, da na kratko opozorim na pomembnejše razlike med besedilom predloga amandmajev in besedilom osnutka amandmajev ter na razloge, ki so komisiji narekovali te spremembe.

V a m a n d m a j u I je glede na osnutek pomembnejša sprememba v besedilu prvega odstavka 1. točke tega amandmaja, tako da so sedaj jasno opredeljene naloge organov oblasti in samoupravljanja pri uresničevanju oblasti oziroma interesov delavskega razreda. S tem so upoštevane vse tiste pripombe, ki so upravičeno opozarjale, da je preveč poudarjena vloga organov oblasti.

V javni razpravi so dobila podporo načela o trajanju mandatne dobe in o omejitvi ponovne izvolitve oziroma imenovanja voljenih in imenovanih funkcionarjev in drugih nosilcev samoupravnih, javnih in drugih družbenih funkcij, določena v a m a n d m a j u II.

Pripombe in predlogi iz javne razprave k temu amandmaju se v glavnem nanašajo na določnejše opredelitve dolžine mandatne dobe in omejitve ponovne izvolitve za nosilce pravosodnih funkcij in za družbenega pravobranilca samoupravljanja. Zanje je zdaj opredeljena izjema, in sicer tako, da je za nosilce teh funkcij, ki jih bo določil zakon, določena mandatna doba do osem let. Zanje se tudi vnaprej ohranja načelo reelekcije.

Iz podobnih razlogov se dolžina mandatne dobe in omejitve ponovnega imenovanja družbenega pravobranilca samoupravljanja prepušča zakonu.

Precej kritičnih pripomb je bil deležen predlog, po katerem je poslovnik skupščine družbenopolitične skupnosti mogoče šteti med akte, s katerimi se lahko ureja mandatna doba posameznih funkcionarjev, zlasti mandatna doba funkcionarjev skupščin družbenopolitičnih skupnosti.

Komisija je te pripombe po večkratni razpravi upoštevala le deloma, saj meni, da poslovnik delegatske skupščine niti po svoji vsebini niti po načinu nastajanja ni zgolj interni predpis, ki bi urejal le notranjo ureditev in poslovanje v skupščini.

Poslovnik delegatske skupščine ureja številne odnose, ki nastajajo v delegatskem sistemu tudi zunaj zborov skupščine, zato ga je mogoče šteti za akt, ki je po svoji pravni naravi zelo blizu zakonu, zlasti še, ker se sprejema po enakem postopku kot zakon.

Kljub takšnemu stališču se je komisija odločila, da za ureditev mandatne dobe najodgovornejših funkcionarjev republiške skupščine, to je za predsednika in podpredsednika skupščine ter za predsednike zborov predlaga poseben amandma — novi a m a n d m a III, poslovnik skupščine pa naj bi še naprej urejal mandatno dobo drugih skupščinskih funkcionarjev.

Zdi se mi potrebno opozoriti, da so še vedno določena nerazumevanja, kateri akt je mišljen z izrazom »statut« v kontekstu določb amandmaja II. Iz celotnega konteksta tega amandmaja izhaja — v komisiji pa je bilo to iz-

recno ugotovljeno — da je mišljen statut družbenopolitične skupnosti, torej občine oziroma skupnosti občin kot posebne družbenopolitične skupnosti, ne pa statuti drugih samoupravnih organizacij in skupnosti.

V amandmaju II je predlagana nova 2. točka, ki odgovarja na vprašanje, kaj se šteje za opravljanje celotne mandatne dobe. Po predlagani določbi ne veljajo določitve o omejitvi ponovne izvolitve oziroma imenovanja v primeru, če je voljeni oziroma imenovani funkcionar opravljal isto funkcijo manj kot polovico mandatne dobe.

Tako Republiška konferenca kot Predsedstvo Centralnega komiteja sta — ob drugih udeležencih — v javni razpravi sprejela stališče, da v dosedanji praksi ni razlogov, zaradi katerih bi bilo potrebno spreminjati ustavne določbe glede volilne osnove za predsednika in člane Predsedstva SR Slovenije oziroma, da ni utemeljenih razlogov za poseganje v sedanjo ureditev, ki velja za Predsedstvo SR Slovenije. V skladu s tem stališčem predlog amandmaja IV ne posega v določbe ustave SR Slovenije o funkciji, pristojnostih in sestavi Predsedstva SR Slovenije, niti v določbe o razmerjih tega organa do drugih organov republike. Omejuje se le na spremembo določbe o trajanju mandatne dobe predsednika Predsedstva, pri čemer komisija meni, da predložena sprememba lahko prispeva h krepitvi kolektivnega dela tega organa in poudarja odgovornost članov Predsedstva za delo, pobude in odločitve tega organa, da pa glede na to, da opravlja predsednik Predsedstva v imenu Predsedstva določene posebne funkcije, njegovega položaja ni mogoče preprosto spremeniti v položaj predsedujočega člana.

Komisija predlaga nov amandma, amandma V, ki ohranja za člane Sveta republike načelo reelekcije. Za predloženo rešitev govori dejstvo, da je Svet republike posvetovalno telo, ki se lahko skliče zaradi obravnavanja vprašanj samoupravnega socialističnega razvoja, odnosov z drugimi republikami in avtonomnima pokrajinama in zaradi drugih vprašanj splošne politike. Za takšno posvetovalno telo je predvsem pomembna življenjska izkušnja, načelnost, patriotizem in vključenost njegovih članov v revolucionarno gibanje, glede na njegov ustavni značaj pa znotraj njega ne more priti do deformacij, ki bi ogrožale uresničevanje načela o kolektivnem delu in odgovornosti.

Glede amandmaja VI želim poudariti, da uveljavitev določb amandmaja I, in zlasti določb o odločanju Izvršnega sveta z absolutno večino, predstavlja dodatno vzpodbudo k uresničevanju kolektivnega dela in odgovornosti v Izvršnem svetu ter prispeva k omejevanju morebitnih teženj po preseganju njegovih ustavnih pooblastil, prepoved ponovne izvolitve predsednika Izvršnega sveta pa tudi k omejevanju možnih deformacij na tem odgovornem, a hkrati izredno vplivnem mestu.

Vloga, ki jo ima po ustavi Socialistična zveza delovnega ljudstva Slovenije v kandidacijskem postopku za predsednika Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije, je zdaj razširjena tudi formalno še na člane tega organa. Taka določba pomeni ustavno sankcioniranje vloge, ki jo je imela Socialistična zveza že doslej v kandidacijskem postopku, v skladu s temeljnimi načeli ustave, pomeni pa tudi formalno uskladitev z ustreznimi določbami amandmajev k ustavi SFR Jugoslavije in k ustavam drugih republik in avtonomnih pokrajin.

Komisija ni upoštevala pripomb, po katerih naj bi ustavni amandmaji zavezali Izvršni svet k posebni obliki poročanja najmanj enkrat letno oziroma vsaki dve leti.

Komisija je ves čas vztrajala na stališču, da sedanje ustavne opredelitve odgovornosti Izvršnega sveta do Skupščine SR Slovenije v največji možni meri omogočijo Skupščini uresničevanje političnega nadzora nad delom Izvršnega sveta in da nekatere slabosti, nedoslednosti pri uresničevanju te funkcije ne izhajajo iz »pomanjkljivih« določb ustave, ampak predvsem iz dejstva, da ustavna koncepcija Izvršnega sveta in razmerja med Skupščino in njenim Izvršnim svetom — v sedanjih pogojih še ne dovolj razvitega delegatskega sistema — še ni dovolj dosledno uresničena in da ni vselej dovolj pripravljenosti za to, da bi v celoti prevzeli posledice tako do konca izostrenega postavljanja vprašanja odgovornosti ne pri tistih, ki ta vprašanja zastavljajo, ne pri tistih, na katerih delo in obnašanje se to vprašanje nanaša.

Komisija je bila mnenja, da bi bila koristna celovita analiza o delovanju tega organa, ki bi odgovorila na vprašanje, kako v skladu z ustavno opredelitvijo funkcije in položaja Izvršnega sveta zagotoviti, da bi bil ta organ še bolj v funkciji združenega dela, še bolj v funkciji izvršnega organa delegatskih skupščin in pri delu še bolj učinkovit.

Glede a m a n d m a j a VII je potrebno poudariti le na spremembo dolžine mandatne dobe predsednika Ustavnega sodišča, ki je določena za dve leti. S tem je mandatna doba predsednika Ustavnega sodišča usklajena z mandatnimi dobami drugih najodgovornejših funkcionarjev v republiki.

Komisija predlaga tudi novi amandma — a m a n d m a VIII, ki daje ustavno podlago za sprejem posebnega ustavnega zakona za izvedbo ustavnih amandmajev. Določbe 442. člena ustave SR Slovenije urejajo namreč sprejem ustavnega zakona za izvedbo ustave in se ne morejo uporabljati za izvedbo ustavnih amandmajev.

Tovarišice in tovariši delegati!

Izhodišče, ki je v komisiji prevladalo že na samem začetku, je bilo, da je mogoče temeljne cilje Titove pobude o kolektivnem delu in odgovornosti uresničiti tudi, če ne bi spreminjali ustave, seveda pod pogojem, da bi bilo dovolj politične volje in sposobnosti subjektivnih sil, da v življenju dosledno uresničimo načela kadrovske politike, zlasti tista, ki se nanašajo na omejevanje možnosti ponovne izvolitve, reelekcijo, nezdružljivost funkcij, neprofesionalizacijo in druga, in seveda ob predpostavki, da je krajša mandatna doba sicer pomemben, a ne najpomembnejši element Titove pobude, ampak da je poleg drugih, zanj vsaj enakega pomena tudi omejevanje možnosti ponovne izvolitve.

Skladno s tem je bila komisija mnenja, da bi pomembnejše spreminjanje veljavne ustavne ureditve prej odvrčalo kot pa spodbujalo doslednejše praktično uresničevanje njenih temeljnih načel, zlasti načel kadrovske politike.

Temeljne dileme je komisija razčistila že v postopku spreminjanja ustave SFR Jugoslavije, v katerem je skušala v skladu s svojimi opredelitvami in pogledi, prispevati zlasti k doslednemu spoštovanju izhodišč, opredeljenih v predlogu Predsedstva federacije, ki se je med drugim zavzelo za odpravo samo tistih določb ustave, ki bi lahko ovirale doslednejše uresničevanje kolektivnega dela in odgovornosti.

Z vidika spreminjanja ustave Slovenije je zlasti pomembno, da ostajajo amandmaji k ustavi SFRJ v mejah s to ustavo določenih enotnih temeljev političnega sistema in tako omogočajo, da amandmaji k ustavi SR Slovenije v celoti izhajajo in upoštevajo specifične družbene razmere in doseženo stopnjo razvoja družbenopolitičnega sistema v naši republiki.

Komisija je menila, da je Titovo pobudo potrebno razumeti v najširšem smislu kot pobudo za demokratizacijo celote družbenopolitičnih odnosov, v katerih naj se okrepi vpliv združenega dela na vseh ravneh družbenega odločanja in na vseh področjih družbenega življenja. Le v takih razmerah bo odločanje vseh organov političnega sistema, posebej še organov delegatskega sistema v funkciji uresničevanja oblasti delavskega razreda in vseh delovnih ljudi in bo postalo stvar skupnega odločanja vseh delovnih ljudi in občanov v njihovih samoupravnih organizacijah in skupnostih in prek njih ter tako tudi najbolj učinkovita pot in sredstvo za odpravljanje še vedno trdoživo prisotnih ostalin delovnemu človeku in občanu odtujenega odločanja.

Komisija je od vsega začetka kritično ocenjevala predloge po linearnem uvajanju enoletne mandatne dobe brez možnosti ponovne izvolitve za organe republike.

Ta rešitev je primerna za funkcionarje Skupščine SFR Jugoslavije, Predsedstva SFR Jugoslavije in ustavnega sodišča SFR Jugoslavije ter skladna s federalnim značajem in odnosi v naši federaciji, ker posebej poudarja in izraža enakopravnost v zastopanosti in odgovornosti republik in pokrajin.

Prednost predlagane dveletne mandatne dobe z možnostjo enkratne ponovne izvolitve, za kakršno smo se opredelili pri nas, vidimo v tem, da je s tem mandatna doba funkcionarjev neposredno povezana s trajanjem mandatne dobe članov delegacij in delegatov, ki te funkcionarje volijo. Takšna rešitev onemogoča, da bi bila mandatna doba na predsedniških funkcijah daljša od mandatne dobe članov delegacij in zato ne bi bila povezana z nadzorom tistih, ki so jim opravljanje teh vplivnih in odgovornih zadev zaupali. Takšna rešitev izraža zaupanje v učinkovito politično akcijo pri spremljanju in ocenjevanju kvalitete opravljanja teh funkcij in pri uveljavljanju odgovornosti za to delo.

Krajša mandatna doba sicer nedvomno omejuje možnosti uzurpacije oblasti in utrjevanje leaderskih teženj, njena slabost pa je, da se lahko sprevrže v formalno kroženje nosilcev predsedniških funkcij, neodvisno od uspešnosti njihovega dela.

Avtomatizem pri tako odgovornem delu, kot je opravljanje posameznih družbenih funkcij, se kaj lahko sprevrže v birokratizem, ki bo spregledoval tako družbene razmere kot tudi sposobnosti in delo posameznih ljudi. Nekatere kadrovske polemike v zadnjem času dokazujejo, da ti pomisleki nimajo samo doktrinarnega značaja.

Predlagane rešitve spodbujajo in zahtevajo politično akcijo in širijo prostor za načrtno kadrovsko politiko. Mandatna doba in ponovna izvolitev nista nekakšna pridobljena in nedotakljiva pravica posameznika.

Na področju stalnega spremljanja in ocenjevanja dela funkcionarjev ter uveljavljanja njihove odgovornosti bo potrebno po sprejemu amandmajev storiti največ. Nujno bo uveljaviti v ustavi že opredeljena načela in možnosti, kot so poročanje o delu, ocenjevanje dela, odstop, odpoklic, zamenjava, vprašanje zaupnice itd., pa tudi nova, ki jih prinašajo amandmaji in ki zahtevajo novo kvaliteto pri kadrovanju, zlasti v kolektivne organe.

Z vidika aktivnosti organiziranih socialističnih sil in vseh nosilcev kadrovske politike so te naloge nedvomno mnogo bolj zavezujoče in zahtevne. V prihodnje bodo nosilci kadrovske politike, posebej v Socialistični zvezi organizirani delovni ljudje in njihove organizirane politične sile, morali v večji meri upoštevati, da je potrebno izbirati in kandidirati ne le posameznike, ampak da je potrebno zagotavljati tudi celotno kadrovsko podobo, usmeritev in odgovornost posameznih organov, v katerih je vsak član odgovoren ne le za lastno delo, temveč tudi za delo in odločitve celotnega organa, torej mora opravljati svoje naloge in spoštovati pravice, dolžnosti in obveznosti drugih članov. Imeti mora smisel za demokratičen dialog, temelječ na argumentih, za celovit pogled na možne posledice sprejetja ali opustitve posamezne odločitve, za takšno delovanje, ki omogoča družbeni nadzor nad delom organov in njegovih članov in tako dalje.

Dosledno uveljavljanje načel kadrovske politike pri kadrovanju in pri odpravljanju napačnih kadrovskih odločitev, zahteva pogum in odločno politično akcijo, odkrito oceno osebnega in kolektivnega dela ter dosledno upoštevanje interesov delavskega razreda in vseh delovnih ljudi tudi takrat, kadar je odločitev boleča za posameznega ali skupino nosilcev samoupravnih, javnih in drugih družbenih funkcij. Zelo bi nam bilo potrebno več politične kulture, ki bi omogočala ostro kritiko in sankcije, kadar gre za subjektivne slabosti, napake in zlorabe, a tudi ohraniti spoštovanje človekove osebnosti in njegovega dostojanstva, kadar so razlogi za nezadovoljivo delo v objektivnih okoliščinah ali v napačni kadrovski izbiri.

Aktivnosti organiziranih socialističnih sil ne morejo nadomestiti tudi najbolj podrobne ustavne in druge normativne določbe. In nasprotno, samo kontinuirana aktivnost teh sil bo preprečila, da bi se izjeme, ki jih ustava nujno mora vsebovati, spreminjale v pravilo in da bi ne prišlo znova od deformacij, kot so na primer tako imenovana horizontalna rotacija, kumulacija funkcij, ustvarjanje večjega števila novih profesionalnih političnih delavcev in tako dalje, kajti teh ustava sama po sebi ne more preprečiti.

Ustava je doslej predvsem poudarjala osebno in manj kolektivno odgovornost. Z ustavnimi amandmaji je to nesorazmerje odpravljeno. Bilo pa bi napačno ob poudarjanju kolektivne ocenjevati osebno odgovornost, kajti brez osebne odgovornosti tudi kolektivne ne more biti. Ne gre le za formalne kriterije presojanja odgovornosti. Ni namreč pomembno samo, da nosilec neke funkcije zagotavlja normalno delovanje kolektivnega organa, njegovo redno sestajanje in ukrepanje. Veliko pomembnejša je odgovornost za vsebino odločitve, za idejno-politično utemeljenost ukrepov in smeri ukrepanja, za dosežene rezultate pri uresničevanju sprejetih odločitev in tako dalje. Posebej pa velja zaostriiti odgovornost nosilcev vseh samoupravnih, javnih in drugih družbenih funkcij za takšno delovanje, ki bo dosledno v funkciji uresničevanja interesov in oblasti delavskega razreda in vseh delovnih ljudi kot neposrednih nosilcev pravic in odgovornosti pri vseh družbenih odločitvah, pa naj gre za dohodek ali za politično oblast. Pretirano poudarjanje pomena in vloge organov samoupravljanja in oblasti, ki so resda kolektivni ter kolektivnega vodenja, krepí tendenco po osamosvajanju teh organov nasproti delovnim ljudem, namesto da bi delovali v skladu z njihovimi smernicami in pod neposrednim nadzorom njihovih delegacij in delegatov; krepí lahko težnje po osamosvojenem odločanju, namesto po ustvarjanju celovitih pogojev, v katerih bi odločitve zavestno, odgovorno, z vsemi posledicami in zato tudi učinkovito lahko spre-

jemali in uresničevali delovni ljudje v samoupravnih skupnostih svojih interesov ali prek svojih delegatov na širših ravneh družbenega odločanja.

Prav vprašanje odgovornosti je eno od osrednjih vprašanj našega sedanjega časa. Gospodarske in družbenopolitične razmere so se toliko zaostriale, da ni več mogoče zanemarjati vprašanj o tem, kakšne so posamezne odločitve, kako se sprejemajo, kdo jih je predlagal, kakšna oziroma čigava je odgovornost za njihovo uresničitev. Verjetno ni več niti potrebe niti ni več mogoče, da bi se ta vprašanja zastavljala na posplošen in teoretičen način. Potrebno se je postaviti na stališče, da je odgovornost v sorazmerju z možnostjo vplivanja na odločitve. Tako je izzvenel tudi III. kongres samoupravljalcev Jugoslavije, ki je poudaril, da naši ljudje, posebej delavci, zahtevajo večjo učinkovitost in odgovornost pri uresničevanju sprejetih dogovorov, odločitev in politike, zlasti tistih, ki so te dogovore in odločitve oblikovali oziroma imeli nanje največji vpliv. V tem vidijo enega od osnovnih pogojev za izhod iz naših številnih, tudi ekonomskih težav. Neodgovoren odnos do izpolnjevanja sprejetih planskih in drugih obveznosti, neodgovorno spregledovanje ekonomskih zakonitosti, neodgovorno sprejemanje odločitev zoper ekonomsko logiko in logiko celotnega jugoslovanskega trga, iskanje trenutnega dobička in koristi za ceno žrtvovanja vseh načel, sistema in odnosov, ki veljajo v združenem delu in družbi sploh, običajno na škodo drugih in na škodo vse naše družbene skupnosti, vse to izpodkopava moralo ne le pri poslovanju, ampak tudi pri upravljanju sredstev v družbeni lasti in v odnosih med ljudmi sploh. Namesto krepitve integrativnih teženj in procesov v združenem delu in v celotni družbi, na podlagi skupnih proizvodnih in upravljalških interesov, ki so lastni družbenolastninski naravi naših družbenih odnosov, so še vedno pogoste dezintegracijske težnje in procesi, povzročeni z egoističnimi, povsem pragmatičnimi in kratkoročnimi interesi posameznih organizacij združenega dela, pa tudi občin, republik in pokrajin. Kadar prevladajo egoistični interesi do take mere, da se najprej izračuna, kaj v dinarju posamezna odločitev vrže ali vzame in se skladno s tem šele kasneje iščejo bolj ali manj prepričljivi načelni in sistemski razlogi za podporo ali zavrnitev predloga, ni nobene možnosti, da bi se hoteli in mogli sporazumeti v skupnem ali družbenem interesu. Za te pojave gotovo ne moremo iskati krivca v sistemu, kajti v sistem imamo vgrajenih vrsto določil, ki zahtevajo in predpostavljajo zakonsko, družbeno, materialno in politično odgovornost tistih, ki so sprejeli posamezne napačne ali škodljive odločitve, ali so jih opustili, čeprav bi jih morali sprejeti. To je eden od temeljev sistema socialističnega samoupravljanja. Zato se je nedavno tega Predsedstvo SFR Jugoslavije v skladu s svojo odgovornostjo, da zagotovi dosledno uresničevanje politike ekonomske stabilizacije, obrnilo s posebnim pismom in nagovorom na delegate. To je storilo v prepričanju, da so delegatske skupščine tisti organi v našem političnem sistemu, ki so najbolj poklicani, da zagotovijo uresničevanje plana in politike ekonomske stabilizacije, da pri tem uskladijo in povenotijo aktivnost, napore in ukrepe posameznih samoupravnih in družbenopolitičnih skupnosti, tako da bodo le-ti upoštevali ne le svoj trenutni interes in položaj, ampak tudi razmere v vsej Jugoslaviji in realne materialne in druge sile, s katerimi razpolagamo.

Predsedstvo se je za tak korak odločilo v prepričanju, da so delegatske skupščine kot organi družbenega samoupravljanja in najvišji organi oblasti najmanj podvržene trenutnemu pragmatičnemu opredeljevanju različnih tehno-kratskih in birokratskih struktur, ki se niso sposobne dvigniti nad trenutni

materialni interes in zato tudi niso sposobne dolgoročnejšega ukrepanja na družbenoekonomskih osnovah, ki jih zahteva in omogoča ustava, da so se torej skupščine sposobne upreti takšnim tendencam in pritiskom ter določiti in zagotoviti politiko izvrševanja zakonov, dogovorov in politike, ki so jo sprejele ter opredeliti in uveljaviti odgovornost izvršnih in upravnih organov pri izvrševanju te politike, zakonov in drugih aktov.

To prepričanje je najtesneje povezano z mnogo širšo, a zelo aktualno problematiko preseganja elementov monopola političnega odločanja, etatističnega, birokratskega in tehnokratskega. Tendence etatizma, birokratizacije in tehnokratizma razkrivajo razmerje družbenih sil in kažejo, da imajo centri ponekod še vedno osamosvojene ekonomske in politične moči na sedanji stopnji našega razvoja še vedno dovolj možnosti ubirati svoja pota družbenega vplivanja. Spopad s temi težnjami zadeva najbolj neposredno tudi enega osrednjih problemov v našem političnem sistemu, vprašanje odločanja, natančneje ločevanja med formalnim in neformalnim odločanjem in odgovornostjo, ki na tej podlagi nastaja. Ni nobena skrivnost, da se na tej stopnji našega razvoja odločitve dejansko še dostikrat pripravljajo in sprejemajo na enem mestu, v legitimno pristojnih organih pa se potem te odločitve le še obravnavajo, potrdijo in formalno sprejemajo. To je dostikrat odločanje le na podlagi zaupanja, ki je ob še vedno nerazvitih delegatskih razmerjih in sistema do neke mere lahko razumljivo, nikakor pa ne more in ne sme postati prevladujoča praksa. Ob tem dostikrat ni jasno, kdo je v resnici posamezno odločitev predlagal in sprejel in kdo je potemtakem zanjo tudi odgovoren. Vprašanje ni rešljivo z dobro voljo, ampak predvsem z ustvarjanjem pogojev za to, da se delegati v delavskih svetih in skupščinah ali delavci na zborih ne bodo odločali le zaradi zaupanja v avtoriteto, sposobnost in poštenost nekega organa ali posameznika, ampak tudi na podlagi temeljitega poznavanja problemov, možnih rešitev in njihovih posledic, na podlagi pregleda nad celoto družbenih razmerij, v kateri kontekst spada posamezni problem. To je pogoj, da bo od prevzemanja splošne odgovornosti mogoče preiti na prevzemanje in uveljaviti tudi dejansko odgovornost.

Delegatske skupščine, delegacije in delegati se tej odgovornosti ne morejo izogniti. Toda bitko za to morajo dobiti doma, v svoji samoupravni organizaciji in skupnosti, v svoji občini in v svoji republiki, s svojo upravljalno in izvršilno strukturo. Nobenega dvoma ni, da jo lahko dobijo le s principialno in povsem konkretno podporo družbenopolitičnih organizacij, zlasti Zveze komunistov in Sindikatov. Delegatski sistem se prav v takih zaostrenih prilikah uveljavlja kot revolucionarno sredstvo združenih delavcev, kot sredstvo politične demokracije v družbi socialističnega samoupravljanja, v kateri vse bolj človek sam postavlja meje svoje svobode.

Kardeljeva je misel, da je »svoboden človek lahko samo človek, ki prevzema odgovornost za svojo svobodo. Toda samo človek, ki lahko demokratično odloča, lahko prevzame takšno odgovornost«.

Verjetno bi težko našli misel, ki bi bolje od te podkrepila razmišljanje o razmerju med odgovornostjo in odločanjem v družbi. K uveljavitvi tega razmerja nedvomno prispevajo predlagana dopolnila k ustavi SR Slovenije, zato je bil ves vanje vložen napor upravičen.

Uresničevanja temeljne usmeritve, zapisane v amandmajih, ne bi smeli obravnavati ločeno, temveč kot pomemben sestavni del prizadevanj organiziranih socialističnih sil za obvladanje razvojnih in aktualnih družbenih pro-

blemov. Le tako bodo lahko naporji za preseganje zahtevne gospodarske in politične situacije utrjevali politični sistem socialističnega samoupravljanja, utemeljen na oblasti delavskega razreda in vseh delovnih ljudi in omejevali težnje po krepitvi poslovnih in državnih izvršilnih organov, po njihovem sporazumevaštvu in intervencionalizmu.

Spremembe, ki jih komisija predlaga, po našem mnenju ustrezno dograjujejo ustavno misel političnega sistema socialističnega samoupravljanja, zato v imenu komisije predlagam, da sprejmete predložene amandmaje od I. do VII. k ustavi Socialistične republike Slovenije.

Dovolite mi, tovarišice in tovariši delegati, še nekaj besed v pojasnilo besedila predloga ustavnega zakona za izvedbo ustavnih amandmajev od I. do VII. k ustavi SR Slovenije.

Komisija za pripravo sprememb ustave predlaga zboru tudi besedilo predloga ustavnega zakona, čeprav ni pooblaščen predlagatelj, saj zbori Skupščine SR Slovenije po določbah prvega odstavka druge točke amandmaja VIII. k ustavi SR Slovenije sami določijo predlog ustavnega zakona. Komisija predlaga besedilo predloga ustavnega zakona zato, da bi zborom olajšala delo.

Bistvene določbe samega zakona so, da se ustavni amandmaji uporabljajo od dneva njihove razglasitve, razen nekaterih določb, ki jih ustavni zakon posebej navaja in določa roke za njihovo uporabo. Pri tem so mišljene predvsem določbe ustavnih amandmajev, ki se nanašajo na izvolitev in trajanje mandatne dobe predsednika Predsedstva SR Slovenije in republiških funkcionarjev, ki jih izvoli oziroma imenuje Skupščina. Te določbe naj bi se uporabljale od dneva, ko se bo prvič sestala Skupščina SR Slovenije po opravljenih splošnih volitvah v letu 1982.

Besedilo predloga ustavnega zakona določa tudi rok za uskladitev zakonov in drugih splošnih aktov in statutov občin z ustavnimi amandmaji; vse te akte bo treba uskladiti z ustavnimi amandmaji najkasneje do 31. marca 1982. Komisija meni, da je ta rok dovolj dolg, da omogoča usklajevanje omenjenih aktov z ustavnimi amandmaji, v redni zakonodajni proceduri, hkrati pa ta rok ne ovira političnih, kadrovskih in organizacijskih priprav na volitve v letu 1982 in na sestavo ustreznih organov v republiki.

V javni razpravi o osnutku ustavnih amandmajev se je pojavilo vprašanje, ali se dosedanje mandatne dobe voljenih oziroma imenovanih funkcionarjev štejejo pri novih volitvah oziroma imenovanjih in od kdaj se štejejo. Ustavni zakon rešuje to vprašanje tako, da se bodo pri prvi izvolitvi po uveljavitvi ustavnih amandmajev štele vse mandatne dobe od sprejema ustave, to je od leta 1974. Komisija meni, da kakršnakoli drugačna rešitev, najmanj pa štetje mandatnih dob znova, ne bi bila v skladu niti s sedanjo ustavno ureditvijo, še toliko manj pa s pobudo tovariša Tita in z usmeritvami družbenopolitičnih organizacij ustavnopravno izraženih v predlaganih ustavnih amandmajih. To bi bilo izigravanje vseh teh načel, s kakršnimi smo bili soočeni že večkrat doslej, in ki je ne nazadnje povzročilo tudi tako radikalne predloge o trajanju mandatne dobe in omejevanju možnosti ponovne izvolitve.

Tovarišice in tovariši delegati!

Predlagam, da določite predlog in sprejmete tudi predlog ustavnega zakona za izvedbo amandmajev od I. do VII. k ustavi Socialistične republike Slovenije.

Ob sklepu naj poudarim, da so na videz in po obsegu skromna ustavna dopolnila vendarle terjala izčrpne politične razprave, analizo stanja na pod-

ročju družbenopolitičnega sistema in družbenopolitičnih odnosov, oceno delovanja posameznih institucij političnega sistema ter ugotavljanje in ocenjevanje najboljših možnih rešitev pri uresničevanju pobude o poglobljanju kolektivnega dela in odgovornosti.

Pri uresničevanju vseh teh nalog so delo komisije usmerjale družbenopolitične organizacije, zlasti Predsedstvo Centralnega komiteja ZK Slovenije, sodelovala pa je tudi z občinskimi skupščinami, z znanstvenimi in strokovnimi institucijami, pa seveda tudi z ustavnimi komisijami skupščin drugih republik in avtonomnih pokrajin ter z Ustavno komisijo Skupščine SFR Jugoslavije.

Tovarišice in tovariši delegati! Menim, da je komisija opravila nalogo, ki so ji jo naložili zbori Skupščine SR Slovenije in v primeru, da bo enaka tudi vaša presoja, predlagam, da se ob sklenitvi njenih nalog in dela zahvalimo članom Komisije Skupščine SR Slovenije za pripravo sprememb ustave SR Slovenije, vsem članom delovnih skupin in podskupin, vsem zunanjim sodelavcem in institucijam, ki so sodelovale pri delu komisije in delavcem Skupščine, ki so za komisijo opravljali obsežna strokovna ter administrativno-tehnična opravila. Hvala.

Predsedujoči Emil Tomazič: Hvala lepa tovarišu Kučanu. Zaključujem skupno zasedanje vseh treh zborov Skupščine. Zbori nadaljujejo z delom na ločenih sejah.

(Skupno zasedanje je bilo končano ob 10. uri.)

28. julija 1981

Predsedovala **Silva Jereb**,
predsednica Zbora občin

Začetek seje ob 9.32.

Predsedujoča Silva Jereb: Spoštovane tovarišice in tovariši delegati, spoštovani gostje! Začenjam skupno zasedanje Zbora združenega dela, Zbora občin in Družbenopolitičnega zbora Skupščine SR Slovenije, na katerem bomo poslušali ekspozice k poročilu Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije o uresničevanju družbenega plana Socialistične republike Slovenije za obdobje od 1981 do 1985 ter resolucije o družbenoekonomski politiki in razvoju Socialistične republike Slovenije v letu 1981 s predlogi ukrepov, ki ga bo dal tovariš Janez Zemljarič, predsednik Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije.

V tej zvezi bosta spregovorila tudi tovariš Marijan Breclj, član Predsedstva SR Slovenije in tovariš Andrej Verbič, predsednik Gospodarske zbornice Slovenije. Poročilo delegacije Skupščine SR Slovenije v Zboru republik in pokrajin Skupščine SFR Jugoslavije v zvezi s poročilom Zveznega izvršnega sveta o gospodarski situaciji v letu 1981 pa bo dal tovariš Marko Bulc, vodja naše delegacije.

Besedo ima predsednik Izvršnega sveta tovariš Janez Zemljarič.

Janez Zemljarič: Tovarišice in tovariši delegati!

Polletno izvajanje družbenega plana in resolucije za 1981. leto ocenjujemo v trenutku, ko se nam vse bolj razkrivajo družbenoekonomske, politične in razredne razsežnosti stanja in nalog v boju za gospodarsko stabilizacijo, ko gre vse večja skrb razvoju in poglobljanju socialističnega samoupravljanja, ko se začenjamo odločneje spopadati s pravimi vzroki nakopičenih gospodarskih težav. Na vseh ravneh zaostujemo družbenopolitično, materialno in zakonsko odgovornost vseh organov in organizacij in posameznikov za izvajanje dogovorjenih nalog. Naši delovni ljudje upravičeno terjajo in podpirajo jasnejše, konkretnije, dolgoročneje stabilizacijske usmeritve in akcije, da bodo njihova odpovedovanja in prizadevanja dala trajnejše rezultate v boju za nadaljnji družbenoekonomski in politični napredek, trdnost in ugled Jugoslavije v svetu.

Na ostrino in zapletenost družbenoekonomskih gibanj, izredno aktualnost nalog in potrebne spremembe pri uresničevanju politike ekonomske stabilizacije, sta v zadnjem obdobju nekajkrat opozorili tudi Predsedstvi Socialistične federativne republike Jugoslavije in Centralnega komiteja Zveze komunistov Jugoslavije.

Opredelitve, da je potrebno učinkoviteje izvajati stabilizacijske naloge, so vgrajene tudi v sklepe in stališča državnih, družbenopolitičnih in samoupravnih organov in organizacij, ki so pred današnjo sejo obravnavale analizo in poročilo o družbenoekonomskem razvoju Slovenije v tem letu. Posebej velja to za razprave in sklepe Predsedstva Socialistične republike Slovenije, Predsedstva Centralnega komiteja Zveze komunistov Slovenije, Republiške konference Socialistične zveze delovnega ljudstva Slovenije, Predsedstva Republiškega sveta Zveze sindikatov, Gospodarske zbornice Slovenije, mnogih skupščin občin in samoupravnih interesnih skupnosti in delovnih teles naše delegatske Skupščine. Izvršni svet si je prizadeval, da bi na temelju sklepov teh razprav izostril oceno o polletnih gibanjih ter izdelal kar najbolj konkretne predloge, na osnovi katerih naj bi zbori slovenske Skupščine danes določili naloge za nadaljnjo aktivnost vseh nosilcev gospodarjenja, samoupravnih in družbenopolitičnih organizacij in skupnosti pri izvajanju stabilizacijskih nalog in razvojnih ciljev v naši republici. Hkrati je Izvršni svet pripravil tudi nujno potrebnečasne intervencijske ukrepe, da bi učinkovito in hitreje prebrodili nekatere sedanje največje slabosti in težave.

Že ob sprejmanju sedanjih planskih dokumentov, ko smo ugotavljali nekatere uspehe pri uresničevanju stabilizacije, predvsem na področju gospodarske rasti, ekonomskih odnosov s tujino, delitvenih razmerij ter pri zmanjševanju nekaterih oblik porabe, smo se zavedali in opozarjali, da se z nekaterimi problemi še nismo dovolj učinkovito spoprijeli ter da bodo gospodarske razmere letos zelo težke. V začetku leta se je zaradi vplivov recesije in krize v gospodarskih gibanjih v svetu in doma nakopičenih težav iz preteklosti, gospodarski položaj res poslabšal. O njem vas je Izvršni svet obvestil v aprilu in predlagal ukrepe in aktivnosti, s katerimi bi uskladili nezadovoljive tokove z usmeritvami iz letošnje resolucije. Izvršni svet ocenjuje, da so takrat začrtane naloge že dale nekatere pozitivne rezultate. Zmanjšano je število zastojev v proizvodnji, izboljšana je oskrba z osnovnimi življenjskimi potrebščinami, krepki se materialna osnova in družbenoekonomski in samoupravni položaj združenega dela, nadaljuje se umirjena rast zaposlovanja in tako dalje. Na nekaterih ključnih področjih, od katerih je najbolj odvisna stabilnost gospodarstva, pa še naprej ne uresničujemo zadovoljivo z letošnjo resolucijo začrtanih nalog. Najbolj zaostajamo v rasti proizvodnje in pri razvoju ekonomskih odnosov s tujino. Na tržišču imamo še naprej velika neskladja, ohranja se visoka stopnja inflacije, nadaljujejo se stare napake pri investiranju.

V analizi Zavoda SR Slovenije, za družbeno planiranje in poročilu Izvršnega sveta ter tudi v vseh dosedanjih razpravah o njih so bili ugotovljeni glavni vzroki za neugodna gibanja. Podprti so bili tudi predlogi ukrepov in aktivnosti za izvajanje planskih in stabilizacijskih nalog v 1981. letu.

Izvajanje planskih nalog je spremljal odbor udeležencev dogovora o temeljnih družbenega plana Socialistične republike Slovenije za obdobje 1981—1985. Vztrajal je, da morajo udeleženci bolj zavzeto izvajati sprejete naloge in programe ter jih ustrezno dopolnjevati.

Izvršni svet tudi po analizi novejših podatkov o uresničevanju gospodarskih gibanj ocenjuje, da ni potrebno spreminjati resolucije o družbenoekonomski politiki in razvoju SR Slovenije v 1981. letu. Na najpomembnejših področjih gospodarstva pa bo nujno povečati aktivnosti in napore vseh družbenih subjektov.

Tovarišice in tovariši! Omejene možnosti za uvoz, manjša ponudba in nestabilne razmere na celotnem jugoslovanskem trgu, kar je ob nerazvitih dohodkovnih odnosih v združenem delu vodilo k prekinjanju reprodukcijskih verig, poleg tega pa še posledice neustrezne strukture slovenskega gospodarstva, ki se kažejo v visoki odvisnosti glede oskrbe z reprodukcijskimi materiali in surovinami, so občutneje vplivale na gibanje in rast proizvodnje v naši republiki kot v vsej državi.

V industrijski proizvodnji se je zmanjševala rast že lani. Z vso ostrino se je izrazila v prvih mesecih letos, ko je bila v Sloveniji za 2,9 % pod povprečno mesečno ravniyo lani. Z nemajhnimi napori je združeno delo povečalo industrijsko proizvodnjo v prvih sedmih mesecih (po oceni) za 1,8 % v primerjavi z enakim obdobjem lani, kar pa je še vedno precej pod planirano rastjo. K porastu je pripomogel nekoliko večji uvoz surovin in reprodukcijskih materialov, manj pa izboljšano gospodarjenje.

Izvršni svet ocenjuje, da je povečanje proizvodnje na s planom dogovorjeno raven, ena najpomembnejših nalog v naši republiki v tem in v prihodnjem letu. Glede na vzroke za njeno prepočasno rast moramo nameniti največjo pozornost boljši in dolgoročnejši oskrbi s surovinami in reprodukcijskimi materiali v republiki, iz vse države in iz tujine. Slejkoprej bo treba spremeniti proizvodne programe, za katere ni mogoče trajno zagotavljati teh sredstev. Doseči moramo večje varčevanje, hitreje uvajati sodobnejše domače in tuje tehnološke izboljšave, spodbujati vse oblike povečanja produktivnosti dela in cenejšega proizvodnje. Na vseh ravneh in v vseh okoljih je potrebno dolgoročneje kot doslej planirati proizvodnjo in njeno oskrbo in v največji meri odpreti možnosti za izrabo številnih notranjih rezerv.

Posebna pozornost mora veljati tisti proizvodnji, ki je namenjena za izvoz na konvertibilno področje in za osnovno preskrbo prebivalstva. Nadaljnja stagnacija v proizvodnji bi lahko občutno zmanjševala učinke prizadevanj za izvoz za pridobivanje dohodka in pokrivanje vseh oblik družbenih potreb in porabe, za ohranjanje realnega standarda delovnih ljudi in občanov. Zato mora vsakdo v naši družbi, ki želi prispevati k ekonomski stabilizaciji, dati svoj delež za večjo, bolj kakovostno in rentabilno proizvodnjo.

Pri splošnih združenjih v okviru Gospodarske zbornice Slovenije in v mnogih občinah so ustanovili posebne koordinacijske odbore, ki bodo pomagali organizacijam združenega dela pri oskrbi z reprodukcijskimi materiali, prilaganju proizvodnih programov in premoščanju drugih težav. Za zagotavljanje nemotene proizvodnje bodo uveljavljeni tudi drugi ukrepi na področju kreditiranja, pospeševanja izvoza, selektivnega uvoza opreme in drugega. Če bomo dosledno uresničevali omenjene ukrepe, okrepili ustrezne napore združenega dela samega in poglobljali njegovo dohodkovno in samoupravno povezovanje, se bo rast industrijske proizvodnje do konca leta lahko približala predvideni.

V predloženi energetski bilanci Socialistične republike Slovenije za 1981. leto je predvidena le za nekaj odstotkov večja možnost porabe energetskih virov kot lani. Izvršni svet ocenjuje, da bi morale načrtovane količine zadoščati za normalne potrebe oziroma za kar najbolj nemoteno oskrbovanje

do konca leta. Ne bo pa mogoče povsem premostiti sedanjih težav pri oskrbi z naftnimi derivati, zaradi česar bodo potrebni novi varčevalni in začasni omejitveni ukrepi. Vsepovsod moramo zato zaostriti odgovornost in varčevanje pri koriščenju vseh vrst energije, vztrajati pri programu racionalne rabe energije, pospešiti uvajanje energetske racionalnejših tehnologij, posvetiti večjo skrb energetske racionalnejšim končnim proizvodom in tako dalje. Uvesti moramo tudi dodatne napore za izpolnitev in kjer bo le mogoče prekoračitev proizvodnih načrtov v premogovništvu.

V zadnjih mesecih v organizacijah združenega dela, bankah in drugod povečujejo prizadevanja za izboljšanje likvidnostnih razmer. Te so se posebej zaostrile povsod, kjer organizacije združenega dela izkazujejo izgube v poslovanju. Težav je največ v tistih organizacijah, ki so imele že več let izgube, pa tudi v nekaterih drugih. Vzroki so deloma spremenjene razmere na trgu, deloma pa so posledica prevelikih in nepremišljenih naložb, neracionalnega gospodarjenja in drugega. Deloma so se izgube povečale zaradi premalo odgovornega ravnanja nekaterih nosilcev sanacijskih programov, saj so bili le-ti često nekvalitetni in pogosto niso bili pripravljani niti v skladu z zakonskimi predpisi. Izvršni svet je zahteval, da do konca tega meseca v vseh organizacijah združenega dela, ki imajo izgube, nepokrite obveznosti in težave pri gospodarjenju pripravijo nove sanacijske programe. V večini teh organizacij in občin so že stekli pogovori in intenzivne priprave za trajno ureditev položaja takih organizacij, za preusmeritev ali ukinitvev tistih proizvodnih programov, ki dolgoročno nimajo osnove za rentabilno poslovanje.

Razprave in dogovore o sanaciji oziroma preusmeritvi organizacij z izgubami moramo v združenem delu in občinah končati do septembra letos. Nosilci sanacijskih programov morajo biti dosledno delavci v organizacijah združenega dela skupaj s tistimi organizacijami, ki so samoupravno, poslovno in reprodukcijsko povezane z njimi, z bankami, občinami in občinskimi skladi rezerv. Ob predvidenem preusmerjanju ali ukinjanju proizvodnih programov bomo morali s skupnimi napori zagotoviti, da si bodo delavci lahko z delom zagotavljali materialno in socialno varnost.

Za saniranje nekaterih velikih organizacij združenega dela, za odpravo resnih motenj v njihovem gospodarjenju, za pokrivanje njihovih izgub in drugih nepokritih obveznosti bo po sedanjih ocenah potrebno okoli 20 milijard dinarjev. Od tega je približno tretjina obveznosti take narave, da jih organizacije združenega dela ne bodo mogle kriti same. Nekatero največje organizacije deloma z izgubami in drugimi, predvsem investicijskimi nekritimi obveznostmi kot so IMV Novo mesto, Cimos, Ina-Nafta Lendava, TGO Gorenje s Körtingom so tudi že pripravile dolgoročneje sanacijske programe za prebrotev svojih gospodarskih težav, ki pa še niso širše verificirani.

Izvršni svet ocenjuje, da bo moral še v večji meri kot doslej sodelovati v sanacijah tudi sklad skupnih rezerv gospodarstva Slovenije. Menimo, da moramo na samoupravnih osnovah in v okviru pogojev in možnosti, ki jih določa zakon o skladih skupnih rezerv, zagotoviti republiškemu skladu večje možnosti za celovito izvajanje njegove funkcije. V 1981. letu po dosedanjih ocenah ne bi uvajali povečanega združevanja sredstev rezerv temeljnih organizacij. Angažirali pa bi neporabljena sredstva, združena v občinskih skladih skupnih rezerv. Izvršni svet je priporočil skladu skupnih rezerv gospodarstva SR Slovenije, da takoj pripravi pregled in skuša uskladiti finančne načrte občinskih skladov skupnih rezerv in kar najbolj izenačiti njihove pogoje in merila za

odobravanje sredstev. Po teh uskladitvah bi razpoložljiva oziroma neporabljena sredstva občinskih skladov preusmerili v republiški sklad pod pogoji, uveljavljenimi za združena sredstva rezerv za 1980. leto.

Hkrati je bilo predlagano skupščini republiškega sklada, da prične takoj po objavi podatkov o izgubah v letošnjem devetmesečnem poslovanju pripravljati in usklajevati bilančne načrte in vire sredstev skladov za 1982. leto. Na osnovi analize letošnjih in prejšnjih izgub bo potrebno tudi proučiti ter se odločiti, koliko sredstev bo potrebno združevati in uporabiti v okviru skladov za rezerve, koliko v obliki kreditov in koliko brez obveznosti vračila. Kot kažejo prvi podatki, bo potrebno povečati tudi sredstva skupnostim za zaposlovanje za preusmerjanje oziroma za prekvalifikacijo delavcev.

Na stopnjo rasti celotne proizvodnje bo v tem letu občutno vplivala letina v kmetijstvu. Tu bo mogoče le s skrajnimi napori doseči predvideno rast fizičnega obsega proizvodnje. Čutijo se še posledice stagnacije pridelave mesa v prejšnjih letih, zaradi hude zimske pozebe bodo letos marsikje pridelali manj grozdja in sadja. Več bomo pridelali predvsem koruze in sladkorne pese. Zaradi manjših zasejanih površin in nižjega hektarskega donosa bo pridelek pšenice kar za eno četrtno manjši kot lani. Zato je potrebno, da v kmetijskih in žitno predelovalnih organizacijah ter občinah storijo vse, da bi jo letos odkupili čim več. Kljub temu, da bomo dobili na podlagi skupnih vlaganj v Vojvodini in Slavoniji okoli 64 000 ton pšenice, je bo potrebno dokupiti 40 000 ton in uvoziti okoli 45 000 ton, da bomo zagotovili normalno preskrbo do prihodnje žetve.

V zadnjih mesecih smo si v naši republici zelo prizadevali za ureditev sistema intervencij v proizvodnji hrane. Splošna neugodna gospodarska gibanja in še vedno precejšnje nerazumevanje za kmetijsko proizvodnjo so vzrok, da te naloge še nismo opravili ne s sporazumi in s posebnim zakonom. Zato predlagamo, da danes zbori po hitrem postopku s spremembo zakona o proračunu Slovenije za 1981. leto sprejmejo tiste najnujnejše odločitve, ki bodo zagotavljale nujno potrebno kontinuiteto živinorejski proizvodnji, v intenzifikaciji poljedelstva ter v delovanju pospeševalne službe.

Za te naloge moramo v drugem polletju zagotoviti okoli 277 milijonov dinarjev. Izvršni svet bo do konca leta pripravil predloge, kako sistemsko urediti intervencije v kmetijstvu do konca srednjeročnega obdobja in zagotoviti vire financiranja intervencijskih skladov za kmetijstvo.

Kmetijsko-proizvajalne in preskrbovalne organizacije in poslovne banke tudi pripravljajo skupen program in sporazum za financiranje najpomembnejših naložb na tem področju. Do septembra moramo v naši republici sprejeti setvene plane za jesensko in spomladansko setev, predvsem za krušna in krmna žita, sladkorno peso in krmo za živino. S povečevanjem družbene kmetijske proizvodnje, ustrežnejšo kreditno in tržno politiko, s povečanim delovanjem pospeševalnih služb, odločnejšim samoupravnim združevanjem dela, sredstev in zemlje ter širjenjem kooperacijskih proizvodnih odnosov, boljšim zagotavljanjem reprodukcijskih materialov ter drugimi ukrepi moramo prihodnje leto brezpogojno doseči v naši republici dvakrat večji odkup pšenice kot letos, to je okoli 30 000 ton in za 25 % povečati setvene površine sladkorne pese, to je od 4800 ha v tem na 6000 ha v 1982. letu.

Če bo samoupravna in gospodarsko-spodbujevalna aktivnost premalo učinkovita, da bi se pravočasno dogovorili in sporazumeli za tak program, bo potrebno eventualno tudi z ustreznim predpisom določiti površine, ki bi jih bilo

obvezno posejati s pšenico in sladkorno peso, saj sicer ne bo mogoče kriti oziroma zagotavljati teh pomembnih prehrabnenih proizvodov.

V drugi polovici leta morajo nujno povečati tržno proizvodnjo gozdno-gospodarske organizacije združenega dela. Z večjim sodelovanjem s kmeti morajo zagotoviti tolikšno sečnjo, da bomo že letos dosegli znatno večjo raven tržne proizvodnje lesa. V preteklem letu smo namreč morali uvažati ali pridobivati iz drugih republik kar 21 % lesnih surovin, čeprav je naš prirast lesa dokaj večji od sečnje.

Tovarišice in tovariši! Letošnja gibanja na področju ekonomskih odnosov s tujino so v celoti na nižjem nivoju od predvidenega. Blaga smo izvozili za 119 milijonov dolarjev manj, kot je načrtovano, uvozili pa smo za 140 milijonov dolarjev manj. Zaradi tega je sicer trgovinski deficit za 21 milijonov dolarjev nižji od predvidenega, vendar so zaradi manjšega izvoza občasno manjkala sredstva za uvoz reprodukcijskih materialov in je bilo potrebno omejevati tudi uvoz opreme. Še bolj kot celotni obseg blagovne menjave s tujino je zaskrbljujoča njena regionalna usmerjenost. Na konvertibilno področje smo do 15. julija izvozili za 178 milijonov dolarjev blaga manj kot je bilo planirano. Zato je trgovinski deficit za 210 milijonov dolarjev višji od predvidenega. Prav nasprotno je na klirinškem področju, kamor so organizacije združenega dela izvozile za 63 milijonov dolarjev več blaga kot so planirane obveznosti. Uvoz s tega področja pa je bil bistveno manjši. Tudi delež menjave z državami v razvoju je še naprej nezadosten.

Temeljni problem naših sedanjih ekonomskih odnosov s tujino je zaostajanje izvoza na konvertibilno področje, kjer imamo daleč največje obveznosti, in od koder dobivamo najpomembnejši del sodobne tehnologije, opreme in reprodukcijskih materialov. Da bi uresničili projekcijo plačilno-bilančnega položaja naše republike, bi morali v drugem polletju povečati izvoz blaga na konvertibilno področje za 57 % glede na dosežena gibanja v prvem polletju, uvoz pa skupaj z energetskimi surovinami le za 9 %.

Osnovni razlogi za tako zaostajanje konvertibilnega izvoza so bili v nezadostni ekonomski motiviranosti in spodbudah za izvoz zaradi visoke rasti domačih cen, v kreditno-monetarni politiki, v pomanjkanju dolgoročno usmerjene izvozne in razvojne strategije in politike ter zato tudi v pomanjkanju proizvodnih programov, ki bi bili ob minimalnem uvozu surovin trajneje usmerjeni v izvoz.

Za spodbujanje izvoza so bile tako v Sloveniji kot v Jugoslaviji že konec preteklega leta uveljavljene nekatere spodbude. V maju so bili sprejeti dodatni ukrepi na področju kreditno-monetarne politike in za povečanje izvoznih stimulacij.

SR Slovenija bo na podlagi zveznega zakona o začasnih prepovedi razpolaganja z delom družbenih sredstev v 1981. letu, to je 2,34 % prihodkov splošne in skupne porabe v preteklem letu, dodatno zagotovila za izvozne stimulacije okoli milijardo 636 milijonov dinarjev. Ustrezni družbeni dogovor so že podpisali vsi izvršni sveti skupščin občin in večina drugih udeležencev, ki bodo zbrali ta sredstva. V občinah bodo z družbenimi dogovori selektivno določili zavezanca in zneske za posamezne oblike skupne in splošne porabe.

Za neodložljivo preusmerjanje tako v ekonomskih odnosih s tujino, nadaljnje spodbujanje izvoza blaga in storitev in odpravo velikega zaostanka pri uresničevanju izvoznih načrtov za konvertibilno področje moramo nujno

ujeljaviti dodatne ukrepe in aktivnosti v republiki. Ti ukrepi so predvsem naslednji:

1. 30 % denarnih sredstev družbenopolitičnih skupnosti, ki so občasno ne-uporabljena in naložena pri Narodni banki Slovenije in znašajo povprečno okoli 3 milijarde dinarjev ter jih koristijo poslovne banke, preusmeriti za namensko kreditiranje izvoznih stimulacij. Izvršni svet je že predlagal poslovnim bankam, da do 10. avgusta tega leta podpišejo ustrezeni aneks k samoupravnemu sporazumu in z njim zagotovijo predvideno preusmeritev porabe sredstev.

2. Poslovne banke bodo dajale v svoji politiki prednost vsem oblikam kreditiranja izvoza, prednostno usmerjale investicijska sredstva v izvozno usmerjene programe, sproti spremljale izvozne učinke odobrenih investicijskih naložb in uveljavljale materialno odgovornost v primeru odstopanj od programov. Proučile bodo možnosti za odlaganje plačila anuitet za zapadle kredite organizacijam združenega dela, ki izvažajo na konvertibilna področja in zaradi nihajoče konjunkturo prihajajo v občasne težave, vezale bodo kreditiranje proizvodnje opreme za njen večji izvoz.

Poslovne banke bi morale skupaj z združenim delom čimprej sprejeti ustrezne samoupravne odločitve, da bi lahko začele operativno uveljavljati te usmeritve že v avgustu.

3. Samoupravna interesna skupnost Slovenije za ekonomske odnose s tujino, Gospodarska zbornica Slovenije, poslovno združenje in ustrezne organizacije združenega dela morajo v najkrajšem možnem času pripraviti predloge za usmerjeno združevanje sredstev za nove usmerjene proizvodne projekte za izvoz.

4. Organizacijam združenega dela - izvoznicam naj bi se zmanjšale obveznosti za plačevanje prispevkov za financiranje izgradnje energetskih objektov ter za enostavno reprodukcijo železnic v naslednjih mesecih 1981. leta. V ta namen predlaga Izvršni svet zborom danes spremembo dveh ustreznih zakonov po hitrem postopku.

5. Prav tako predlaga Izvršni svet, naj se že v 1981. letu uvede večja progresija pri olajšavah organizacijam združenega dela - izvoznicam, pri obveznem združevanju sredstev za pospeševanje gospodarsko manj razvitih republik in pokrajine Kosovo.

Izvršni svet bo predlagal ustrezno spremembo in dopolnitev osnutka zakona, ki je že v razpravi v zborih.

6. Samoupravna interesna skupnost SR Slovenije za ekonomske odnose s tujino bo omogočila organizacijam združenega dela, ki bodo presegle svoje letošnje izvozne načrte na konvertibilna področja, da bodo lahko razpolagale z 90 % ustvarjenega povečanega priliva deviz in imele na tej osnovi tudi možnost za uvoz opreme za proizvodnjo za izvoz.

Načine, postopke in kriterije v zvezi s tem bo določila skupnost na seji svoje skupščine v začetku avgusta.

Izvršni svet meni, da morajo navedeni spodbujevalni ukrepi za letošnji izvoz postati temelj za načrtovanje izvoznih nalog tudi v prihodnjem letu. Razen tega bo Izvršni svet v avgustu proučil še razne druge možnosti za povečanje oziroma spodbujanje izvoza, kakor:

— ali in kako z združevanjem sredstev v okviru SISEOT izboljšati dohodkovni položaj proizvodnje za izvoz;

— koliko bi višja minimalna amortizacija v organizacijah združenega dela, ki v pretežni meri izvažajo blago in storitve, povečala njihovo proizvodnjo in izvozno sposobnost;

— kako bi pospeševali hitrejši devizni priliv za izvoženo blago, saj so kratkoročne terjatve naših organizacij združenega dela v tujini sorazmerno velike in bi že delno hitrejšo odplačevanje tujih kupcev bistveno izboljšalo našo likvidnost;

— kako pospešiti večje medsebojno povezovanje gradbenih, projektantskih, strojogradnih in drugih organizacij združenega dela za skupno izvajanje novih in večjih kompleksnih investicijskih del v tujini;

— kako z dodatnimi ukrepi in aktivnostmi doseči boljšo ponudbo, organiziranost in konkurenčnost našega turizma;

— kako povečati devizni priliv od storitev v prometu;

— kako povečevati devizni priliv občanov in prodajo deviz poslovnim bankam.

Z uresničevanjem svojega plačilno-bilančnega in devizno-bilančnega položaja nosi SR Slovenija pomemben del odgovornosti za uresničevanje projekcije plačilne in devizne bilance Jugoslavije. Zato je zaradi dosedanjega zaostajanja tem pomembneje in nujno, da sleherna organizacija združenega dela sama in skupno v okviru SISEOT že v začetku avgusta ugotovijo, kje odstopajo od začrtanih gibanj in lastnih planov, ugotovijo razloge za to in sprejmejo potrebne ukrepe za dosledno izpolnitev s samoupravnimi sporazumi in dogovori prevzetih obveznosti. Z navedenimi spodbujevalnimi ukrepi je dana materialna podlaga, da vsaka organizacija združenega dela z dodatnimi naporimi izpolni svoje izvozne načrte za to leto. To je namreč edina pot, po kateri se bo mogoče izogniti neustreznim linearnim administrativnim ukrepom.

Zelo zahtevne a neizogibne izvozno-uvozne planske usmeritve bo mogoče doseči le z doslednim uveljavljanjem sistemskih določil o ekonomskih odnosih s tujino. Njihova osnova je samoupravno sporazumevanje in združevanje dela in sredstev organizacij združenega dela vse Jugoslavije za povečano proizvodnjo za izvoz in za zmanjševanje uvoza. Deviz ne bomo mogli trošiti več, kot pa jih bomo ustvarjali. Zato se moramo dogovarjati za njihovo najracionalnejše usmerjanje. Samoupravne interesne skupnosti za ekonomske odnose s tujino republik in avtonomnih pokrajin imajo pri tem še posebno nalogo in odgovornost. Prek njih se morajo še bolj kot doslej uveljavljati organizacije združenega dela kot osnovni spodbujevalec in nosilec procesov sporazumevanja in dogovarjanja, dohodkovnega in deviznega sodelovanja in povezovanja na enotnem jugoslovanskem trgu.

Tovarišice in tovariši! V prvih šestih mesecih tudi v SR Sloveniji nismo dosledno uresničevali dogovora o izvajanju politike cen proizvodov in storitev v 1981. letu. Dosegli smo že skoraj cene, dogovorjene za vse leto. Pri cenah industrijskih proizvodov pri proizvajalcih smo že skoraj v celoti izkoristili predvideno letno rast, pri cenah na drobno 82 %, pri cenah življenjskih potrebščin 75 % in pri cenah storitev 83 % možne letne rasti.

Republiška skupnost za cene je do 18. junija 1981, ko je Zvezni izvršni svet sprejel odlok o določitvi najvišje ravni cen za vse izdelke in storitve in o obveznem dostavljanju njihovih cenikov, prejela okoli 850 vlog za nove cene. Svet skupnosti je letos dal soglasje k cenam električne energije, premoga, cementa, dnevnega informativnega tiska, cestnega, železniškega, potniškega in PTT prometa in potrdil 15 cenikov za posamezne skupine oziroma proizvode

kovinsko predelovalne oziroma strojne industrije. Pri odobravanju cen infrastrukturnih dejavnosti letos ni mogoče v celoti upoštevati sicer predvidene razvojne komponente, da ne bi še bolj zmanjševali standarda delovnih ljudi. Svet skupnosti za cene je letos izdal 210 organizacijam združenega dela odločbe o zadržanju cen in obvestila, v katerih je zahteval, da svoje odločitve uskladijo z zakonom in dogovorjeno politiko cen. Večina organizacij združenega dela je svoje odločitve o cenah spremenila in jih znižala.

Na temelju zveznega odloka v republiki od konca junija dalje izvajamo republiški odlok o pošiljanju cenikov za proizvode in storitve.

Ne glede na določeno zgornjo mejo nadaljnje rasti cen do konca leta (za industrijske proizvode pri proizvajalcih 7 % in za storitve 5 %) zahtevki za povečanje tudi po sprejetju odlokov ne pojenjujejo. Zdaj je samo na republiški Skupnosti za cene več kot 170 zahtevkov za potrditev novih cen, v zvezni skupnosti pa so zahtevki 30 organizacij združenega dela iz Slovenije. Oboje kaže na nestabilnost na tem področju in marsikje na nove poskuse urejati strukturna neskladja in številne težave predvsem s povečevanjem cen. Spriči dosedanjih gibanj in njihovih posledic moramo še naprej vztrajati na omejevalni politiki glede cen, hkrati pa moramo odločneje sprejemati druge ukrepe s področja ekonomske politike za umiritev njihove rasti.

Do konca leta bo mogoče v republiki in občinah samoupravno spreminjati cene le v najbolj kritičnih primerih. Predloge, ki jih bodo na podlagi doslednega spoštovanja zakona sprejeli delavci, bodo ocenili in usklajevali v splošnih združenjih, gospodarskih zbornicah, sindikatih in skupnostih za cene. Skupnosti za cene in gospodarske zbornice morajo do jeseni pripraviti programe postopnega odpravljanja disparitet v cenah ter s tem preprečiti, da bi po prenehanju veljavnosti odlokov o določitvi najvišje ravni cen za vse proizvode in storitve ponovili letošnja januarska in februarska gibanja cen.

V izvajanju politike cen za 1981. leto smo za potrebno zaščito življenjskega standarda delovnih ljudi in občanov poleg drugih ukrepov uvedli vrsto kompensacij za osnovna živila, za katere bomo po medrepubliškem in pokrajinskem družbenem dogovoru o načinu zagotavljanja in usmeritve družbenih sredstev za nadomeščanje dela drobnoprodajnih cen osnovnih živil v 1981. letu potrebovali 144 milijonov dinarjev. Del teh sredstev je že zagotovljen z dosedanjim letošnjim znižanjem splošne porabe v republiki in občinah. Za ohranitev dogovorjene sedanje ravni kompensacij do konca septembra in za delno nadomeščanje novih cen pšenice in moke bi do konca leta potrebovali še 736 milijonov dinarjev. Ocenjujemo, da lahko zberemo le 560 milijonov dinarjev. Zaradi tega dela sredstev vam je, poleg za intervencije v kmetijstvu, pretežno tudi predložena sprememba zakona o proračunu in je predvideno povečanje davka na osebni dohodek za 0,9 %. Del pridobljenih sredstev bo usmerjen v samoupravni sklad Slovenije za intervencije v kmetijstvu in porabi hrane, drugi del pa za nadomeščanje dela drobnoprodajnih cen osnovnih živil. V Izvršnem svetu smo proučili vse druge možnosti za pridobitev teh sredstev, vendar ocenjujemo, da je ta izrazito kratkoročna rešitev za dobo pet mesecev najbolj primerna. Za manjkajoča sredstva v višini 176 milijonov dinarjev predlagamo ustrezno znižanje kompensacij od septembra dalje.

V zadnjih treh mesecih bi predvidoma zmanjšali kompensacije za okoli 60 %. Inflacijska gibanja moramo v drugem polletju mnogo bolj odločno in s čim manj kompromisi obvladati pri uresničevanju določil zvezne resolucije, zlasti glede obsega primarne emisije in rasti bančnih naložb. Zboljšani pogoji

za kreditiranje selektivnih namenov in monetizacija vrednostnih papirjev so namreč že v prvem polletju močno vplivali na povečanje primarne emisije nad dovoljenim obsegom ter na prekoračevanje bančnih naložb čez dogovorjene okvire.

Za dosledno odpravljanje vseh neskladnosti v denarno-kreditni politiki se odločno opredeljujemo in vztrajamo pri:

— doslednem vodenju takšne politike pri dajanju denarja v obtok, ki bo zagotavljala neobhodne količine denarja za nemoten potek proizvodnje, toda brez inflacijskih vplivov;

— doslednem, z družbenim planom Jugoslavije določenim zmanjševanjem kreditiranja preštevilnih vrst proizvodnje in zalog iz primarne emisije. To vlogo morajo postopoma prevzeti poslovne banke kot asociacije združenega dela;

— doslednem uveljavljanju načela, da so temeljni subjekti gospodarjenja, torej organizacije združenega dela in njihove temeljne banke, odgovorne za likvidnost svojega poslovanja in da naj skupna denarno-kreditna politika skrbi za likvidnost gospodarstva in poslovnih bank kot celote.

Tovarišice in tovariši! Počasnejšo rast proizvodnje, izvozne težave, inflacijo in pretirano rast cen v veliki meri povzročajo sedanja gibanja na področju investicij. Realno so izplačila za investicije v Sloveniji letos sicer za okoli četrtnino nižja kot v enakem obdobju lani. Kljub temu imamo opravka z nekaterimi zelo resnimi problemi, ki terjajo odločno in najširšo družbeno akcijo.

Kljub resnim opozorilom, da je treba naložbe spraviti v realne okvire, so v naši republiki samo od 1. aprila do 1. julija začeli na novo graditi 675 objektov. Tako je zdaj v gradnji 3779 objektov. Veliko naj bi jih bilo že končanih, a nimajo potrebnih tehničnih soglasij, od katerih pa seveda ni mogoče odstopati. Nove naložbe lahko glede na svojo strukturo zelo malo prispevajo k reševanju naših ključnih razvojnih nalog, k povečanju izvoza, proizvodnje hrane in energije, k pospešeni rasti drugih prednostnih dejavnosti.

Tudi po 1. aprilu začete investicije niso finančno krite in niso odraz dejanskih materialnih možnosti. Vse sedanje naložbe imajo manj kot 20 % zbranih izločenih in združenih sredstev, računajo pa z nesorazmerno visokimi in nezagotovljenimi bančnimi krediti in bodočim prilivom. Za večino naložb njihovi nosilci tudi nerealno izkazujejo investicijsko vrednost. Nekateri na primer že nekaj let niso prijavi podražitev in prekoračitev.

Za sedanje investicije je dalje značilna precejšnja razdrobljenost, kar še bolj otežuje združevanje in zagotavljanje sredstev za prednostne namene.

Neprimerna proizvodna naravnost, neustrezna struktura virov in velika finančna nepokritost investicij je danes in bi bila lahko še vrsto prihodnjih let zelo resna obremenitev in motnja v izvajanju planskih nalog. Ker moramo zagotoviti izvajanje ključnih usmeritev iz dogovora o temeljih družbenega plana Slovenije, predlagamo po hitrem postopku sprejem zakona o začasni prepovedi razpolaganja z delom družbenih sredstev za gradnjo in nakup določenih objektov in opreme v 1981. letu.

Z zakonom predlagamo začasno prepoved uporabljanja družbenih sredstev za gradnjo ali nakup objektov in opreme v vseh primerih, kadar predračunska vrednost za posamezno osnovno sredstvo presega milijardo dinarjev.

Omejitev velja tudi za naložbe v toku. Zato morajo investitorji do 15. septembra letos ugotoviti vrednost prekoračitev in zagotoviti potrebna sredstva, kot je določeno v zakonu o graditvi objektov, ali ustaviti nadaljnjo gradnjo.

Začasna prepoved uporabe družbenih sredstev ne velja za gradnjo objektov in nakup opreme, če je investicija usklajena s temeljnimi usmeritvami iz družbenega plana in dogovora o temeljih družbenega plana, to pomeni, da je namenjena za povečanje izvoza, energetskih virov in primarnih kmetijskih proizvodov, za ekonomsko upravičeno pridobivanje surovin in za oblikovanje blagovnih rezerv. Investicija mora ustrezati tudi kriterijem za prestrukturiranje gospodarstva in mora biti finančno pokrita, vključno s podražitvami. Iz omejitev je izvzeta še stanovanjska izgradnja, za katero se po zakonu o stanovanjskem gospodarstvu zagotavljajo namenska sredstva.

Družbenoekonomsko in strokovno upravičenost in utemeljenost novih investicijskih vlaganj ter nadaljevanje investicij, ki še niso končane do 80 %, bodo preverjale posebne območne in republiška komisija.

Za sprotno presojo upravičenosti večjih investicijskih vlaganj in njihovo nadaljevanje so se dogovorili Izvršni svet, Gospodarska zbornica Slovenije, temeljne banke, Združena banka — Ljubljanska banka, SISEOT in Služba družbenega knjigovodstva Slovenije. Oblikovali in imenovali so tudi komisijo za oceno investicij. Podpisniki dogovora se bodo zavzeli, da bodo podobne komisije takoj oblikovane tudi v območjih.

Z zakonom bo začasno onemogočeno tudi izdajanje garancij na bodoči priliv.

Omejitve so predvidene tudi za usmerjanje sredstev samoupravnih interesnih skupnosti v gradbene objekte. Izvzeti so le objekti za potrebe celodnevnega osnovnega šolanja, usmerjenega izobraževanja in za raziskovalno dejavnost na področju naravoslovno-matematičnih, tehnično tehnoloških in kmetijskih ved.

Samoprispevke bi lahko začeli uporabljati šele potem, ko bi bila zbrana vsaj polovica potrebnih sredstev za posamezen objekt. S tem bo pred pričetkom novih gradenj zagotovljen večji del potrebnih sredstev in zaustavljen pretiran pritisk na kreditna sredstva bank in tekoča sredstva samoupravnih interesnih skupnosti, namenjena za realne programe.

Kljub začasnosti tega intervencijskega zakona Izvršni svet ocenjuje, da bo v posebno upravičenih primerih potrebno izjemoma obravnavati posamezne investicije, če ne bodo povzročale bistvenega odstopanja od temeljnih ciljev, sprejete gospodarske politike in plana. V takih primerih naj bi odločalo skupno delovno telo zborov Skupščine in Izvršnega sveta.

Predlagani začasni zakon naj ustavi nenačrtno, negospodarno in nadaljnjo inflacijo spodbujajoče investiranje. Začasno omejitev morajo nosilci investicijskih odločitev izkoristiti za priprave, da bodo nove odločitve sprejemali dosledno, v skladu s planskimi usmeritvami in kriteriji za prestrukturiranje ter jih dosledneje kot sedaj opirali na realna in samoupravno združena sredstva organizacij združenega dela.

S predlaganim zakonom ne bo ustavljeno investiranje v gospodarsko manj razvitih republikah in pokrajini Kosovo. Sedaj se organizacije združenega dela iz Slovenije in iz teh republik in pokrajine dogovarjajo o 85 projektih za združevanje dela in sredstev. V posamezne projekte se vključujejo tudi organizacije združenega dela iz razvitih republik. Pripravljajo tudi dogovore med izvršnimi sveti in gospodarskimi zbornicami republik in pokrajine Kosovo, v katerih bo določena dinamika združevanja, izpolnjevanje letnih obveznosti, opredeljeni bodo nosilci združevanja in usmerjanja sredstev in dela in druge medsebojne obveznosti.

Do konca leta bodo naše organizacije združenega dela v vsaki manj razviti republiki in pokrajini Kosovo podpisale tri do štiri samoupravne sporazume o skupnih projektih in samoupravnem združevanju dela in sredstev. Z njimi bodo angažirana vsa letošnja sredstva, ki naj bi jih SR Slovenija v skladu z zakonom in družbenim dogovorom neposredno samoupravno združevala in usmerjala za pospešen razvoj Bosne in Hercegovine, Črne gore, Makedonije in pokrajine Kosovo. Izgradnja objektov se bo lahko pričela najpozneje v 1982. letu.

Tovarišice in tovariši delegati! V težjih gospodarskih razmerah smo imeli letos mnogo bolj umirjeno gibanje zaposlenosti kot v preteklih letih. Prvega junija je bilo v SR Sloveniji zaposlenih 774 025 delavcev, kar je 2332 delavcev ali 0,3 % manj kot ob koncu preteklega leta. Konec junija je iskalo zaposlitve 10 752 ljudi ali 12 odstotkov manj kot decembra lani. Iskalci zaposlitve so iz raznih razlogov pogosto odklanjali ponujeno delo. Do družbene pomoči ali nadomestila je bilo upravičenih le okoli 900 nezaposlenih.

Analize podatkov še naprej opozarjajo na neuskkljenost kadrovskih potreb združenega dela in strokovno usposobljenostjo iskalcev zaposlitve. Med njimi je bilo čedalje več delavcev z administrativnimi, upravnimi in drugimi neproizvodnimi poklici. Skupnosti za zaposlovanje že začenjajo zvajati potrebne ukrepe za njihovo prekvalifikacijo in vključevanje v združeno delo.

V jeseni se bo število iskalcev zaposlitve kot običajno deloma povečalo. Ne glede na to moramo v našem sistemu samoupravnih družbenoekonomskih odnosov še naprej uveljavljati vse bolj produktivno zaposlovanje in zmanjševati in odpravljati nesprejemljive oblike rednega in družbeno manj upravičene oblike dopolnilnega zaposlovanja. Pristojni republiški upravni organi, inšpekcije in drugi družbeni dejavniki že izvajajo ukrepe za odpravo nezakonitih razmerij na področju dela. Zmanjšati moramo tudi obseg dela po pogodbah in oblike nadurnega dela, zlasti še v različnih oblikah dežurstev. Organizacije združenega dela in drugi štipenditorji morajo izpolniti svoje obveznosti do zaposlovanja pripravnikov in štipendistov.

Pospešiti moramo tudi usmerjanje iskalcev zaposlitve v zdaj še dokaj zanemarjene, a še kako gospodarsko pomembne dejavnosti kot so obrt, turizem in gostinstvo, kmetijstvo in druge panoge, ki so zaradi pomanjkanja delavcev nenehno v težavah. Nujno moramo tudi v praksi uresničiti večkrat dogovorjeno usmeritev glede boljšega nagrajevanja delavcev na najtežjih delovnih mestih, na primer v rudnikih, na železnici itd., kjer prav tako manjka delavcev.

Nadaljevati in okrepiti moramo že začeta prizadevanja za zmanjšanje administrativno strokovnih opravil in zaposlenih v administraciji na vseh področjih združenega dela. Republiški upravni organi pripravljajo predloge sprememb zveznih in republiških zakonov in drugih predpisov, s katerimi bi omogočili racionalizacijo postopkov za zbiranje podatkov in vodenje evidenc ter odločnejše odpravljali nepotrebno administrativno delo. Preverjajo tudi svoje akte o sistemizaciji del in nalog. V prvem polletju so že za 1,4 odstotka zmanjšali število zaposlenih.

Prizadevanja za zmanjšanje administrativnega dela in zaposlenih bosta pospeševala poseben republiški družbeni svet za to področje, za katerega se zainteresirani udeleženci že dogovarjajo, in komisije za organizacijo in delovanje administrativno strokovnih služb, ki jo je pred kratkim ustanovil Izvršni svet.

Tovarišice in tovariši delegati! Delavci in organizacije združenega dela so tudi letos pri samoupravnem razporejanju dohodka in oblikovanju sredstev za osebne dohodke upoštevali določila ustreznega dogovori. Podpisniki so se zaradi višje rasti dohodka, kot je bila ocenjena v začetku leta, spremenili in dopolnili dogovor. Skladno s tem naj bi ob povprečni ocenjeni 35-odstotni rasti dohodka uresničili globalno 5-odstotno zaostajanje rasti sredstev za osebne dohodke.

Pri razporejanju sredstev za osebne dohodke mora še naprej ostati odločilno načelo, da je njihova rast odvisna od povečanja dohodka na podlagi večje produktivnosti, boljšega gospodarjenja in večjih izvoznih rezultatov. V organizacijah združenega dela, kjer dosegajo nadpovprečno rast dohodka, morajo počasneje povečevati sredstva za osebne dohodke, saj nekatere pridobivajo dohodek v boljših razmerah, ki pa ni hkrati odraz njihovih večjih prizadevanj. Še bolj odločno moramo razvijati dohodkovne odnose oziroma združevanje dela in sredstev v vseh oblikah in razsežnostih, saj bodo samoupravljalci v takem okviru pravičnejše vrednotili količino in kvaliteto družbeno potrebnega dela in zmanjševali sedaj ponekod neupravičene razlike v osebnih dohodkih za istovrstna opravila.

Še letos moramo začeti bistveno spreminjati odnos v oblikovanju osebnih dohodkov za proizvodno in administrativno delo. Udeleženci dogovora o skupnih osnovah za oblikovanje in delitev sredstev za osebne dohodke bodo v okviru svojih akcijskih programov pripravili strokovne podlage, ki bodo zagotavljale ugodnejša razmerja za dela in naloge v proizvodnji in za kreativno strokovna dela.

Realni osebni dohodki so bili v prvem polletju za okoli 11 odstotkov nižji kot v drugem polletju lani. V začetku leta so padli realni osebni dohodki dosti občutneje, do konca polletja pa je bilo doseženo takšno povečanje osebnih dohodkov in tolikšni učinki pri omejevanju cen in uvedbi kompenzacij, da je bilo zmanjšano realno zaostajanje osebnih dohodkov. V prvem polletju so v samoupravnih interesnih skupnostih družbenih dejavnosti sprejeli tudi vrsto ukrepov za zaščito življenjskega standarda delavcev in občanov z najnižjimi osebnimi dohodki in prejemki, ki jih je najbolj prizadela inflacija. Ocenjujemo, da ti ukrepi delujejo pozitivno in jih za zdaj ni potrebno dopolnjevati in spreminjati.

Tovarišice in tovariši delegati! Sredstva skupne porabe so v nekaterih občinah, ki so previsoko planirale rast proizvodnje in dohodka, še vedno nad realnimi okviri. V teh občinah morajo ponovno oceniti realne možnosti za rast dohodka in uskladiti vse oblike porabe. Hkrati morajo tudi samoupravne interesne skupnosti na ravni republike prilagoditi programe realnim dohodkovnim možnostim. Nekatere so že znižale prispevne stopnje za drugo polletje letos, nekatere pa bodo glede na priliv to še morale storiti. Dosledno moramo vztrajati pri uresničevanju zakonskih določb o svobodni menjavi dela in sproti sistemsko zagotavljati, da ne bodo nastajali presežki in ne težave na drugi strani. Družbene dejavnosti se morajo še naprej prizadevati za maksimalno racionalizacijo dela, iskati morajo notranje rezerve, še bolj varčevati z materialnimi stroški in revidirati vse investicije. Ob taki naravnosti bi dosegli plansko usmeritev, da bodo sredstva za skupno porabo rasla počasneje kot dohodek. V tem okviru bo zato mogoče letos uresničiti predvsem sedanji obseg programov in pravic, nikakor pa ne razširjen.

Pri uresničevanju prioritetnih nalog na področju družbenih dejavnosti je bil dosežen pomemben premik pri spremembi namembnosti šol in usmerjanju mladine v izobraževanje za proizvodnjo, v štipendijski politiki in zagotavljanju družbene pomoči prvim generacijam usmerjenega izobraževanja, za nove učbenike in druge pripomočke. Ob tem se ponovno kaže, da morajo delavci v združenem delu bolj kot doslej vplivati na programe, zlasti pa tesneje povezati šole in proizvodne organizacije.

V sedanjih stabilizacijskih naporih pripisujemo še naprej izjemen pomen raziskovalni dejavnosti. Z aktivnim vključevanjem v sedanje gospodarske razmere ji je zagotovljena trdna podlaga za nadaljnje izboljševanje njenega družbenega in ekonomskega položaja. Raziskovalne organizacije morajo znova pretehtati svoje programe in jih zavestno usmerjati k praktičnim in kompleksnim družbenim in gospodarskim problemom, v razvoj tehnologij in novih proizvodov.

V prvem polletju so bila v republiki zbrana za 40 % večja sredstva za splošne potrebe kot v enakem obdobju lani. Za potrebe v SR Sloveniji je bilo zbranih 18,4 % več sredstev kot lani, za skupne zvezne potrebe pa 67 %. Skupni izvirni prihodki samo republiškega proračuna so v 6 mesecih za 14 % višji kot v prvem polletju lani. Priliv sredstev v občinske proračune je bil v prvem polletju višji za 24 %. Po dogovoru o splošni porabi usmerjajo v občinah presežke občinskih proračunov nad 18 % v pokrivanje kompenzacij.

Izvršni svet bo proučil in še letos predlagal spremembo sedanjega nestimulativnega in linearnega sistema zagotavljanja virov proračunov družbeno-političnih skupnosti ter politiko davčnih virov in stopenj za posamezne vrste davkov.

Tovarišice in tovariši delegati! V sedanjih zaostrenih gospodarskih razmerah so nujne nekatere omejitve. Toda to po naši oceni ni cilj in ne more biti trajneje učinkovito sredstvo našega boja za gospodarsko stabilizacijo. Z njimi le laže pripravljamo, ustvarjamo in odpiramo dolgoročnejshe perspektive stabilnejšemu razvoju in hitrejšemu napredku. Izvršni svet se je odločil predlagati nekatere omejitve zaradi tega, da bi tudi z njimi okrepili materialno podlago našega združenega dela, da bi bilo to skladno z realnim dohodkom in sistemu samoupravnih družbenoekonomskih odnosov sposobno hitreje razvijati proizvodne sile naše družbe in na kvalitetno višji ravni razvoja učinkoviteje presegati naša razvojna, strukturna in druga neskladja in protislovja. Naša gospodarska politika pa ne more biti zgolj omejevalna in kratkoročna, ampak mora sloneti na kvalitetnem razvoju in mora biti zasnovana selektivno in dolgoročno. Čeprav se moramo zdaj največ posvečati najnujnejšim operativnim nalogam za doseganje tekočih planskih ciljev, moramo po naši oceni hkrati pospešeno oblikovati tudi nove razvojne programe, s katerimi bomo bolj učinkovito razširjali in modernizirali proizvodnjo, zlasti za izvoz, zmanjševali uvozno odvisnost, pospeševali tehnološki napredek, zagotavljali potrebno energijo in zboljšali preskrbo s hrano. Predlagamo, da po demokratični samoupravni poti oblikujemo, z narodnogospodarskega vidika preverimo in se dogovorimo za skupno izgradnjo projektov, ki bodo imeli prednostni značaj v okviru investicijske politike, ki nas bodo konkretno in dosledneje usmerjali v prestrukturiranje gospodarstva oziroma v izpolnjevanje temeljnih planskih usmeritev in ciljev.

Za te ključne projekte naj bi zagotovilo sredstva slovensko združeno delo po poti samoupravnega združevanja dela in sredstev družbene reprodukcije

in dohodkovnega povezovanja v skladu z načeli zakona o združenem delu. Predvsem bi lahko angažirali razpoložljivo in sedaj zaradi precejšnje razdrobljenosti tudi neangažirano akumulacijo in jo zavestno, na podlagi spoznanj lastnih in skupnih družbenih interesov in potreb usmerjali v nekaj najpomembnejših naložb.

Med take ključne projekte bi uvrstili 10 do 15 programov, ki so jih že pripravile oziroma jih predlagajo organizacije združenega dela in bi bili izrazito usmerjeni v povečanje proizvodnje za izvoz, zlasti na konvertibilno področje, na primer Iskra, Lek, TAM, Vozila, Splošna plovba, Luka Koper itd. Tem izrazito usmerjenim projektom bi po naši presoji morali priključiti modernizacijo in izgradnjo elektrotjeklarne na Jesenicah, tako da bi v slovenskih železarnah pridobili približno milijon ton jekla, dva projekta slovenske bazne kemije, dogovorjen program nove skupne delovne organizacije ISKRE, Elektrotehne in Gorenja za razvoj, proizvodnjo in trženje računalniških sistemov, 3 kmetijske projekte (Polškava, Pomurje in Vipavska dolina), s katerimi bi skupno pridobili in meliorirali okoli 18 000 hektarov novih obdelovalnih zemljišč za družbeno primarno kmetijsko proizvodnjo in končno tudi izgradnjo predora pod Karavankami za zagotovitev večjega inozemskega turističnega priliva, ko bo med republikami in pokrajinama usklajen dogovor o zadolževanju v tujini.

Omenjeni predlogi niso do konca pripravljene, prav tako tudi niso naštetni vsi, ki bi zanje lahko samoupravno usmerilo slovensko združeno delo del svoje akumulacije. O celovitejšem predlogu ključnih prioritetenih naložb bi v jeseni opravili najširšo razpravo in ga tudi družbeno verificirali v združenem delu, v okviru gospodarskih zbornic, bank, v odboru podpisnikov dogovora o temeljih družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1981—1985 in tudi v skupščinah družbenopolitičnih skupnosti, zlasti v zborih združenega dela, v družbenopolitičnih organizacijah, v raziskovalnih organizacijah in drugod. Le po tej poti bo mogoče tudi uspešno in najširše mobilizirati sile in sredstva.

Tovarišice in tovariši! V nadaljnjem trdnem boju za stabilizacijo, ki je pred nami, so najučinkovitejši ključ, ki odpira perspektive stabilnejšemu razvoju in napredku v sistemu socialističnega samoupravljanja, organizirana najširša ustvarjalna aktivnost in zavzetost delovnih ljudi in vseh socialističnih subjektivnih sil, njihovo konkretno prizadevanje in zavzemanje za večjo proizvodnjo in izvoz, za dvig produktivnosti, za pospešeno realno rast družbenega proizvoda, večji dohodek in rast družbenega in osebnega standarda ter utrjevanje in širjenje medsebojnih samoupravnih vezi združenega dela v enotnem jugoslovanskem prostoru.

Pri tem ima vsak svoj del odgovornosti, da bo na podlagi skupne volje zagotovljena še večja akcijska enotnost, od temeljne organizacije združenega dela do federacije, od delavca za strojem, zborov delavcev, delavskih svetov in delegacij, poslovodnih strokovnih organov in služb, bank, samoupravnih interesnih skupnosti in organov družbenopolitičnih skupnosti ter družbenopolitičnih organizacij. Zato morajo postati tudi razprave o polletnih rezultatih gospodarjenja nadaljnja mobilizacija za delo, hkrati pa morajo odpirati in utrjevati perspektive za uresničevanje stabilizacijskih in planskih ciljev. Prepričani smo, da bo tudi današnja razprava o polletnih rezultatih gospodarjenja v vsej republici prispevek v tej smeri in da bo jasno opredelila naloge in odgovornosti.

Izvršni svet bo v skladu s svojimi pravicami in obveznostmi odgovorno in kontinuirano spremljal nadaljnja gospodarska gibanja in učinke sprejetih in danes predlaganih ukrepov in vam o njih poročal na sejah zborov v jeseni.

Pri tem se zavedamo, da je za združeno delo pomembno, da so pravočasno opredeljeni pogoji gospodarjenja, kar bomo upoštevali pri pripravi osnov in ukrepov ekonomske politike za 1982. leto.

Predloženi pospeševalni, nujni intervencijski in selektivni ukrepi so bili oblikovani v širokem sodelovanju samoupravnih in političnih dejavnikov v občinah in v republiki. Zato vas prosimo, da jih hkrati z oceno in začrtano smerjo aktivnosti sprejmete po predlaganem postopku.

Izvršni svet z njimi prevzema odgovornost, da sproti, z ukrepi predlagane ekonomske politike pomaga usmerjati tokove družbene reprodukcije, zagotavlja njihovo skladnost s planom in resolucijo ter tako v okviru svojih pristojnosti podpre napore delovnih ljudi in njihovih samoupravnih organizacij združnega dela, družbenopolitičnih skupnosti, samoupravnih interesnih skupnosti in družbenopolitičnih organizacij v boju za stabilne gospodarske razmere in politične razmere, v boju za našo nadaljnjo materialno rast in družbeni napredek. Hvala.

Predsedujoča Silva Jereb: Zahvaljujem se tovarišu Janezu Zemljariču za njegovo izčrpno uvodno besedo. Sedaj pa prosim tovariša Marijana Breclja, da povzame besedo.

Dr. Marijan Breclj: Tovarišice in tovariši delegati! Gospodarsko politične razmere so v času, ko v naši Skupščini razpravljamo o polletnem uresničevanju družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1981—1985 ter resolucije o družbenoekonomski politiki in razvoju Slovenije v letu 1981, tako doma kot v svetu, zaostrene. Ekonomske težave, s katerimi se ukvarjajo države v vsem svetu, so dolgoročnega značaja, ter še posebno občutne za razvoj gospodarsko manj razvitih držav. Nestabilnost in inflacija v našem gospodarstvu povzročata resne težave v družbenoekonomskem razvoju Jugoslavije. Sklepi in pismo Predsedstva SFR Jugoslavije o aktualnih nalogah pri uresničevanju politike ekonomske stabilizacije, nas zavezujejo k odgovornemu ukrepanju na vseh ravneh našega družbenopolitičnega življenja.

Predsedstvo SR Slovenije je v okviru svojih ustavnih pristojnosti v zadnjem obdobju, ko so stopali v ospredje problemi ekonomske nestabilnosti, povečevanja deficita v plačilni bilanci in upadanja gospodarske rasti, posvetilo posebno pozornost uresničevanju planskih usmeritev in ciljev družbenoekonomskega razvoja, zlasti nedoslednostim in slabostim pri izvajanju dogovorjenih usmeritev. Predsedstvo je do posameznih vprašanj zavzelo stališča ter z njimi seznanjalo Skupščino SR Slovenije in njen Izvršni svet, organe družbenopolitičnih organizacij in Gospodarsko zbornico Slovenije.

Z resolucijo o družbenoekonomski politiki in razvoju v letu 1981, kot prvem letu novega srednjeročnega obdobja, je Skupščina SR Slovenije opredelila osnovne usmeritve in naloge, ki jih narekuje politika ekonomske stabilizacije. V okviru globalnih usmeritev so v letu 1981 v ospredje postavljene naloge, katerih cilj je doseči skladnejše odnose v devizno-bilančnem in plačilno-bilančnem položaju republike, s povečanjem izvoza kot temeljnega spodbujevalca rasti, povečanje proizvodnje ter dohodka predvsem za smotrnejšo in učinkovitejšo izrabo obstoječih produkcijskih činiteljev; krepitev deleža sred-

stev za razširitev materialne osnove dela v dohodku; zadržanje rasti vseh vrst porabe za rastjo dohodka; zagotavljanje stimulativne delitve osebnih dohodkov; prilagajanje investicij dejanskim materialnim možnostim in kriterijem planiranega prestrukturiranja gospodarstva; počasnejšo rast cen kot v letu 1980 in zagotavljanje socialne in materialne varnosti delovnih ljudi in občanov.

Na osnovi analiz in ocen gospodarskega razvoja je ugotovljeno, da bistveno odstopamo od navedenih ključnih ciljev in usmeritev. Nadaljujejo se nekatera neugodna gibanja iz preteklega leta, zlasti inflacija in neurejene razmere na jugoslovanskem tržišču, hkrati pa zaostaja izvoz na konvertibilna področja, stagnira proizvodnja, povečujejo se izgube in težave v organizacijah združenega dela in bankah glede likvidnosti, realni osebni dohodki se še zmanjšujejo.

V sklepih Predsedstva SFR Jugoslavije so opredeljene neposredne naloge na področju izvajanja razvojne politike in določanja prioritet, delovanja kreditno-monetarnega sistema in kreditno-monetarne politike, izvajanja skupne devizne politike in uresničevanja začrtane plačilne in devizne bilance Jugoslavije ter naloge na področju politike in sistema cen.

O realizaciji teh sklepov je razpravljalo tudi Predsedstvo SR Slovenije. Ugotovilo je, da so ti sklepi v Sloveniji dobili podporo v samoupravnih organizacijah in skupnostih, v delegatskih skupščinah in v družbenopolitičnih organizacijah. Uspešen boj za ekonomsko stabilizacijo je življenjskega pomena za vse delovne ljudi in občane naše skupnosti in bistven pogoj za nadaljnji uspešen razvoj samoupravljanja za krepitev družbenopolitičnega položaja delavcev in za politično stabilnost v državi.

Predsedstvo SR Slovenije želi seznaniti delegate Skupščine SR Slovenije s svojimi ocenami in stališči do najpomembnejših aktualnih vprašanj družbeno-ekonomskega razvoja in gospodarske politike ter s tem spodbuditi sprejemanje ustreznih ukrepov tako v Skupščini SR Slovenije kakor tudi v drugih družbenopolitičnih in samoupravnih skupnostih in organizacijah.

Predsedstvo je razpravljalo o temeljnih usmeritvah ukrepov in aktivnosti, ki vam jih danes predlaga Izvršni svet. Predsedstvo se strinja z usmeritvijo teh ukrepov in aktivnosti, ki naj prispevajo k povečanju proizvodnje in spodbudijo izvoz na konvertibilno področje, kjer je zaostajanje za projekcijo plačilno-bilančnega položaja SR Slovenije najobčutnejše.

S tem v zvezi je treba še posebej poudariti pomen aktivnosti, ki naj zagotovi izboljšanje oskrbe z domačimi in uvoženimi surovinami in z reprodukcijskimi materiali ter selektivno usmerjanje sredstev za kreditiranje proizvodnje, ki bo prispevala k dogovorjenemu prestrukturiranju gospodarstva in omogočila povečan izvoz. Ob teh ukrepih pa bo moralo združeno delo čim hitreje realizirati samoupravno združevanje sredstev proizvodno in dohodkovno povečanih organizacij za izvozno usmerjene projekte in projekte za proizvodnjo hrane, energije in nekaterih osnovnih surovin. Okrepiti mora napore, da bo skupaj z Izvršnim svetom, Gospodarsko zbornico in poslovnimi bankami z dosledno uporabo kriterijev za prestrukturiranje gospodarstva zagotovilo prilagajanje strukture investicij usmeritvam družbenega plana SR Slovenije.

Predvideni restriktivni in deloma tudi kratkoročni ukrepi so umestni in potrebni, vendar jih bo treba še naprej dopolnjevati in postopoma nadomeščati, predvsem s takimi ukrepi, ki bodo trajneje pospeševali rast družbenega proizvoda, izvoz, produktivnost in druge kvalitete činitelje gospodarjenja. Toda pri tem je treba reči, da samo z restriktivnimi ukrepi borbe za stabilizacijo ne moremo dobiti. Dobili jo bomo s sistematičnim in upornim pospe-

ševanjem vseh gospodarskih aktivnosti, predvsem na tistih področjih, kjer se rešujejo ključna stabilizacijska vprašanja.

Poleg pozornosti, ki smo jo dolžni posvečati sprejemanju normativnih aktov in administrativnemu ukrepanju, se moramo zavedati, da bomo sedanje probleme mnogo bolje in učinkoviteje presegali, če se bodo vse samoupravne institucije združenega dela, delavski sveti in skupščine samoupravnih interesnih skupnosti tvorno vključili v reševanje gospodarske problematike in sami, v skladu s svojimi dolžnostmi in pravicami, sprejemali in izvajali odločitve in izpolnjevali obveznosti, ki jih terjajo gospodarska gibanja. Le tako bomo odpravili potrebo po vedno novih intervencijskih ukrepih družbenopolitičnih skupnosti.

Bitka za neposredne naloge ekonomske stabilizacije se bo odločala v temeljnih organizacijah združenega dela, v samoupravnih in družbenopolitičnih skupnostih. Razprava in sklepi današnjega zasedanja Skupščine SR Slovenije naj bodo izhodišče in obveznosti delegatom, kot pobudnikom konkretnega ukrepanja v teh organizacijah in skupnostih, kjer mora vsak organ najti in realizirati svoj del nalog. Zato je sedaj potrebno, da vsaka organizacija združenega dela in samoupravna skupnost oceni svoje lastne razmere in ravnanja in sprejme konkreten akcijski program za uresničevanje usmeritev, ki jih boste danes tu oblikovali. Zato so še posebej odgovorne subjektivne družbene sile, to je Zveza komunistov, Socialistična zveza, sindikati in drugi.

Nahajamo se v situaciji, v kateri bi vsako odlašanje in oklevanje pri ureničevanju skupno opredeljene ekonomske politike lahko imelo dalekosežne neugodne, ekonomske, socialne in politične posledice. Pravočasno in učinkovito urejanje zadev in sprejemanje ukrepov, s katerimi bi preusmerili sedanje neugodne gospodarske tokove, ne more biti samo skrb Skupščine SFR Jugoslavije in drugih organov federacije, ampak vseh nosilcev družbenega razvoja, od temeljnih organizacij združenega dela in krajevnih skupnosti do republik in avtonomnih pokrajin, ki si morajo bolj konstruktivno prizadevati pri dogovarjanju o skupnih interesih in ciljih razvoja Jugoslavije v ustavno in sistemsko že opredeljenem medrepubliškem sodelovanju.

Naša aktivnost pri reševanju gospodarskih problemov mora biti usmerjena v še močnejše povezovanje v jugoslovanskem gospodarskem prostoru ter k skupnemu oblikovanju ukrepov, ki bodo učinkovali v smeri doslednega ureničevanja samoupravnih in družbenoekonomskih odnosov v okviru sprejetih sistemskih zakonov in sprejetih dolgoročnejših planskih usmeritev.

To velja še posebej za kreditno-monetarni sistem in politiko, za področje ekonomskih odnosov s tujino in celovitost gospodarjenja s sredstvi razširjene reprodukcije v združenem delu.

Tovarišice in tovariši delegati! Osnovne institucije našega družbenopolitičnega sistema ne morejo funkcionirati brez večje učinkovitosti v dogovarjanju in sporazumevanju in brez zaostritve zakonske, družbene, materialne in politične orgovornosti organov samoupravnih organizacij in skupnosti ter posameznikov za dosledno izvajanje sprejete ekonomske politike.

Spremeniti se mora obnašanje nosilcev ekonomske politike in vsi njeni subjekti v našem samoupravnem družbenopolitičnem sistemu morajo prevzeti polno odgovornost za pravočasno in učinkovito izvajanje ukrepov tudi tistih, o katerih boste danes tu razpravljali in sklepali.

Glede na to, da sta ustavnost in zakonitost bistvena temelja našega sistema socialističnega samoupravljanja, družbene lastnine in enakopravnosti delov-

nih ljudi in občanov, moramo odločno premagovati razhajanja med normativno sprejetimi ukrepi in njihovo dejansko realizacijo.

Zagotoviti moramo večjo učinkovitost pristojnih upravnih in pravosodnih organov, družbenih pravobranilcev samoupravljanja in organov samoupravne delavske kontrole. Doseči moramo večjo družbeno odgovornost subjektov našega družbenopolitičnega življenja. Zoper kršilce družbene discipline je potrebno uporabljati tudi ukrepe odstranitve s položaja, odpoklic in odstop.

Tovarišice in tovariši! S sprejemom ustave SFR Jugoslavije in ustav socialističnih republik in pokrajin ter ustavnih amandmajev, zakona o združenem delu in drugih sistemskih zakonov smo v naši samoupravni socialistični družbi postavili temelje za naš nadaljnji razvoj in ustvarili pogoje, da delavski razred in delovni ljudje postanejo dejansko nosilci samoupravljanja in oblasti.

Delavski razred in vsi delovni ljudje Jugoslavije in Slovenije imajo zaradi vsega, kar so dosedaj ustvarili, vse možnosti, da premagajo ovire, s katerimi se ta čas borimo, kot so jih že večkrat v našem poveljnem razvoju premagovali in da nadalje razvijajo socialistično samoupravljanje kot edino možnost za naš obstoj in nadaljnji neodvisni razvoj.

Predsedstvo SR Slovenije pričakuje, da bodo delovni ljudje in občani, vse samoupravne organizacije in skupnosti, delavski sveti, delegacije, delegati in delegatske skupščine ter vse organizirane sile socialistične zavesti in akcije, zavedajoč se sedanjega resnega gospodarskega položaja, zagotovili z vso zavzetostjo in odgovornostjo uresničevanje neposrednih nalog, ki jih terja stabilizacija. Predloženi ukrepi Izvršnega sveta in njegova siceršnja aktivnost pri izvajanju politike stabilizacije zaslužita zato polno podporo delegatske Skupščine SR Slovenije.

Pravica in dolžnost Skupščine SR Slovenije in njenih delegatov v Skupščini SFR Jugoslavije in Izvršnega sveta pa je, da se bodo na podlagi danih pooblastil tudi v pristojnih zborih Skupščine SFR Jugoslavije in v drugih zveznih organih zavzemali za sprejem takih ukrepov s področja pristojnosti federacije, ki bodo zagotavljali dosledno realizacijo sklepov Predsedstva SFR Jugoslavije s področja neposrednih nalog v izvajanju ekonomske stabilizacije. Hvala lepa!

Predsedujoča Silva Jereb: Hvala lepa! Besedo ima predsednik Gospodarske zbornice Slovenije tovariš Andrej Verbič.

Andrej Verbič: Tovarišice in tovariši delegati! Uvodna misel moje razprave ob resoluciji o družbenoekonomski politiki in razvoju SR Slovenije v letošnjem letu naj velja ugotoviti, da podpiramo oceno gospodarskega položaja, ki je resna in zahteva akcijo vseh družbenih dejavnikov pri premagovanju nastalih težav, kot ga je opredelil Izvršni svet.

Hkrati želim poudariti, da v delovnem procesu posameznih ukrepov, ki naj zagotove učinkovitejši razvoj gospodarstva, sodelujemo z vsemi, ki se trudijo, da bi stvari šle na bolje. Lahko trdim, da je to osnovna ugotovitev zadnjega zasedanja skupščine Gospodarske zbornice Slovenije, na kateri smo v skladu z oceno gospodarskih gibanj in naravnostjo vseh družbenih političnih dejavnikov tako v zvezi kot v republiki sprejeli vrsto sklepov, ki naj celotno združno delo spodbudijo k bolj odgovornemu in še posebej k učinkovitejšemu delu.

Dejstvo, da vsi zelo dobro poznamo probleme, s katerimi se srečujemo, mi dovoljuje, da ne ponavljam in opozarjam na nekatere podatke, ampak da zgolj opozorim na določene probleme, kot nanje gledamo v združenem delu.

Dejstvo je, da je slovensko gospodarstvo dokaj raznoliko po svoji ustvarjalni sposobnosti. Imamo celo vrsto organizacij združenega dela, ki se uspešno spopadajo s problemi in so zato tudi njihovi gospodarski rezultati dobri in izpolnjujejo planske naloge, ki smo si jih skupaj začrtali. Prav tako imamo vrsto organizacij združenega dela, ki so daleč od take usmeritve, ki se nenehno ubadajo z vrsto problemov, pri čemer so za njihove slabosti krive predvsem razmere, ki jih pogojuje njihova lastna nedelavnost, zaprtost, neprilagodljivost, še posebej pa je zaskrbljujoče dejstvo, da vedno znova in znova iščejo rešitve zunaj lastnega kroga, namesto da bi doumele, da lahko in da morajo probleme reševati predvsem same.

V Gospodarski zbornici Slovenije, medobčinskih zbornicah in splošnih združenjih se srečujemo z različnimi poslovodskimi kadri in strokovnjaki, ki zelo različno razmišljajo. Pri tem pa je zaskrbljujoče, da so tudi taki, ki še vedno malo ali nič ne delujejo na povezovanju in združevanju dela in sredstev, povezovanju na osnovi skupnega prihodka in dolgoročnega sodelovanja. Vzrok temu so tudi pogostokrat razni lokalizmi in miselnost, da bo že družba zagotovila sredstva za njihov razvoj in napredek, če se bodo znašli v težavah. Taka raznolikost organizacij združenega dela zahteva tudi od nas, da predvsem usmerimo pozornost tistim, ki same smelo utirajo pot svojemu razvoju in ki se zavedajo, da je napredek odvisen od njihovega lastnega dela, ustvarjalnosti in smotrnih poslovnih odločitev. Ob taki naravnosti vseh organizacij združenega dela gotovo ne bi bilo potrebno sprejemati nobenih intervencijskih zakonov, ki pravzaprav na nek način vendarle omejujejo samoupravno odločanje in so hkrati tudi tisti nujni spremljevalec razmer, v katerih se pogosto nahajamo prav zaradi delovanja nekaterih organizacij združenega dela, ki ne poslušajo tako kot bi morale.

Eno temeljnih vprašanj, s katerimi se srečujemo ta trenutek, so nove naložbe, njihova številčnost, razdrobljenost, nepovezanost. Če hočemo te razmere spremeniti, je treba začeti reševati problem najprej v poslovnih bankah, v njihovih delegatskih strukturah, da bodo lahko prevzele odgovornost za učinkovite naložbe v skladu s sprejetimi kriteriji. Dejstvo sicer je, da so poslovne banke pod pritiskom družbenopolitičnih skupnosti, ki pogosto v nekaterih drobnih naložbah vidijo možnost svojega nadaljnega razvoja. V bankah je prisotna tudi določena zakonitost pri odločanju o novih investicijah, pri čemer se le-te bolj sprašujejo po regionalni razporeditvi in podobno, kot pa o smotrnosti izbora, o konkretnih elaboratih tistih organizacij združenega dela, ki so v postopku priprav investicijskih programov našle skupni jezik z drugimi organizacijami in ki so povezali svoje interese v nadaljnjem razvoju. Skrbeti moramo pač, da organizacije združenega dela ne dobijo podpore za svoje namišljene naložbe, ki so vprašljive, pa naj gre za republiko, občino ali Gospodarsko zbornico, in da se morajo zavzeti za podporo zgolj tistih naložbenih programov, ki pomenijo največjo možnost in sposobnost prodora na tuje trge. Tu je treba podčrtati odgovornost poslovodskih struktur pri iniciranju novih proizvodnih programov, predvsem z vidika večje povezave organizacij združenega dela. Gre za to, da realno ocenimo naše naložbe z vidika lastnih sredstev in podpremo le najbolj dognane, ekonomsko utemeljene projekte, kar pomeni izvirno selekcijo in prevzem odgovornosti za učinkovitost novih

naložb. Ne moremo več odločati tako, da bo vsepovsod polno kompromisov in tako, da bomo imeli »mir v hiši«, temveč mora biti v ospredju resnična kakovost naložb.

V pripravi srednjeročnih programov so si nekatere organizacije združenega dela in dejavnosti še kako prizadevale, da bi bili nosilci prioritete, pri tem pa so praktično brez dobrih programov ali pa jih sploh nimajo. Zato izjemno podpiramo družbeni dogovor o družbenoekonomski upravičenosti investicijskih zasnov, investicijskih programov, pri čemer bodo vsi dejavniki v komisiji morali resnično tehtno in preudarno odločati, predvsem pa bodo morali posredovati svoja stališča samoupravnim organom. Pri tem v Gospodarski zbornici menimo, da je pomembno, da pri vseh nosilcih dela komisije oblikujemo ustrezne kriterije.

Ta trenutek je treba kritično opozoriti na nekatere probleme v gospodarstvu, predvsem na neučinkovitost in počasnost razreševanja. Naj naštejemo le nekatere probleme.

Problemi na področju proizvodnje računalnikov se kljub angažiranju Izvršnega sveta, Gospodarske zbornice Slovenije šele ta trenutek razrešujejo, pa čeprav se več kot leto in pol ukvarjamo s problemi, a prepričan sem, da tudi poslej ne bo prav lahko zaradi lokalizmov, ki so preveč prisotni tudi pri posameznih organizacijah združenega dela. Isti problemi so na področju avtomobilske industrije, ki so prav tako znani; čeprav je v načelu opravljena njihova globalna delitev dela, stvari tečejo prepočasi, kot da izkušnje slabih poslovnih rezultatov ne bi bile dovolj zgovorne; problemi so tudi na področju strojegradnje, kmetijske mehanizacije, kajti tudi tu ni ustrezne delitve dela in povezovanja. Problemi so na področju gradbeništva, ker je razprava problemske konference Zveze komunistov šele odprla nekatera vprašanja, ob katerih pa so se gradbeniki ravnali preprosto tako, da so terjali, naj družba pove, kako naprej v tej dejavnosti, pa čeprav je bilo že z resolucijo in srednjeročnim programom jasno začrtano, da v prihodnje ne bomo toliko gradili kot smo doslej, a to je kaj malo vplivalo na poslovno politiko pri iskanju dela drugje in podobno.

Do težav, s katerimi se srečujejo posamezne dejavnosti, prihaja predvsem zaradi tega, ker vsak želi in hoče svojo politiko, vsak želi oblikovati svoj razvoj, ne da bi se ozrl naokoli in spoznal, da lahko z združenimi sredstvi storimo več, da je prednost v združevanju dela in sredstev, v enotnem nastopu, ne nazadnje tudi v skupni nabavi surovin in podobno. Glede nadaljnjega razvoja moramo biti odločni predvsem zato, ker velik del združenega dela podpira tako politiko in ker je nemogoče pristajati na prakso, da nam slabi postavljajo pogoje, da le-ti iščejo odgovornost drugih ali pa pomoč v republiki, ne da bi poprej obvezno iskali rešitve znotraj delovnih organizacij ali sestavljenih organizacij združenega dela. Dejstvo, da smo preveč reševali razne probleme organizacij združenega dela, je ustvarilo prepričanje, da mora družba najti rešitev za vsakogar in za vse, kar je povzročilo, da so se odgovorni dejavniki kaj malo brigali za učinkovite ukrepe znotraj temeljnih organizacij združenega dela.

Nadalje, prepogosto srečevanje s problemi in težavami bo objektivno vodilo v razmere, ki bodo ustvarile negativno klimo, zato je treba odločno stvari presekati. Pri tem mislim tudi na tako politiko, kjer bo treba resnično mobilizirati delovne ljudi v organizacijah združenega dela, kajti opažamo, da poslovodski kadri premalo prihajajo s svojimi problemi pred kolektive, ki jih z

njimi obravnavajo. Bolj uveljavljajo prakso, da opozarjajo na svoje težave predvsem dejavnike izven gospodarstva.

V sklopu nekaterih kritičnih problemov, s katerimi se spopadamo, želim opozoriti na naslednje. V združenem delu se srečujemo s problemom produktivnosti, ki ni na taki ravni kot bi morala biti. Vsi skupaj bomo morali storiti kar velike napore, če bomo hoteli uveljaviti kult dela. Nevzdržno je tudi dejstvo, s katerim smo se seznanili na zadnji seji Izvršnega odbora Gospodarske zbornice Slovenije, da le skromen odstotek delovnih organizacij dela v dveh ali treh izmenah. Upravičeno se zastavlja vprašanje, ali dovolj smotrno izkoriščamo naprave, ali lahko z obsegom takega dela in take proizvodnje stopamo ostreje v konkurenčni boj na svetovnem trgu. Ti problemi morajo naravnati tudi našo kadrovsko politiko v združenem delu.

Imamo tudi veliko pripomb na prepočasno preobrazbo šolstva in sploh celotnega sklopa izobraževanja, ki ne sledi potrebam gospodarstva in je celo z njim v razkoraku. S tem je več kot dovolj znanih dejstev, toda moram opozoriti na razkorak med študijem na družboslovnih visokih šolah in na vseh drugih. Ni mogoče tudi mimo dejstva — ki sicer zadeva organizacije združenega dela — da pri izrednem študiju večina sili v tista znanja, ki s proizvodnjo nimajo ničesar skupnega. Skratka, ne ustvarimo dovolj kadrov za proizvodnjo. Tudi letošnji razpis kaže, da je od 4000 izredno vpisanih samo 10 odstotkov vpisanih na tehnične smeri.

Zavedati se moramo, da za dvigovanje cen ni preveč prostora v naši republiki in da bo treba v splošnih združenjih poiskati najbolj kritične primere za morebitne korekture, da ne bi tu nastali še večji disproporciji.

V sodelovanju in povezovanju z drugimi republikami in pokrajinama smo v zadnjem času dosegli nekaj spodbudnih rezultatov. Procesi povezovanja in dogovarjanja teko hitreje, čeprav je odprto še mnogo pobud. Predvsem je razveseljivo, da so organizacije združenega dela spremenile tudi miselnost ob novih naložbah, kjer je vedno bolj prisoten novi element, ki temelji na skupnem prihodku, kar pomeni tudi mnogo manj tveganj za posamezne organizacije združenega dela, hkrati pa tudi možnost združevanja sredstev za nove naložbe in ne nazadnje za ustvarjanje boljših pogojev za najemanje kreditov.

Sodelovanje z drugimi republikami spodbuja tudi nov način združevanja sredstev za razvoj nerazvitih področij. Navedel bi lahko mnogo skupnih projektov, ki jih že izvajamo, mnogi so že v programu. Hkrati naj izpostavim skupno pobudo Gospodarske zbornice Slovenije in Hrvatske v Zvezni gospodarski zbornici, kjer smo predlagali, da se odločimo za nekatere skupne projekte, za katere so zainteresirane vse republike in da jih predložimo Zveznemu izvršnemu svetu. Predvsem menimo, da je mogoče najti skupen interes vseh republik glede razvoja energije na Kosovu, da je treba pripraviti ustrezno študijo za skupno izkoriščanje plina in nafte, glede vprašanja surovin, predvsem železa in aluminija. Taki konkretni predlogi bodo predloženi po ustreznih študijah v vseh zbornicah Jugoslavije Zveznemu izvršnemu svetu.

Nikakor pa v tem trenutku ne moremo biti zadovoljni z našo mednarodno menjavo in vključevanjem slovenskega gospodarstva v mednarodno delitev dela. Še naprej se srečujemo s temeljno slabostjo, ki jo že preveč dolgo rešujemo, to je slaba in neustrezna organiziranost naše predstavniške mreže v tujini. Razdrobljenost in, če temu lahko tako rečem, izrazita individualnost organizacij združenega dela, ki se na tem področju odrekajo skupnim naporom pri oblikovanju skupnih predstavništev, ampak hoče vsak svojega, povzroča

nepotreben strošek in celo neustrezno konkurenco na zunanjem trgu. Ta individualizem čutimo v domači organiziranosti za nastop na tujih trgih, kjer se v sekcijah za posamezne dežele kar preveč izrazito kažejo individualni interesi posameznih temeljnih organizacij.

Zaključek teh nekaj besed ob izvajanju resolucije o družbeni politiki in razvoju SR Slovenije v letošnjem letu je lahko le ta, da ugotovimo, da je položaj težak, vendar pa kljub temu so določeni premiki, ki kažejo, da z delom in znanjem ter skupno naravnano akcijo lahko dosežemo odločne premike, seveda ob polni odgovornosti slehernega v procesu proizvodnje in dela in zupanju v lastne delovne in kreativne sposobnosti. Objektivno je treba poudariti tudi, da težji pogoji gospodarjenja silijo tudi k večji kvaliteti.

Uvodoma sem že dejal, da imamo v slovenskem gospodarstvu take organizacije združenega dela, ki so uspešne, pa tudi take, ki niso. Zavzemamo se za individualni pristop do njihovih problemov, pri čemer je treba podpreti tiste, ki kažejo razumevanje in spoznavajo potrebo po takem delu, ki zagotavlja povezovanje, delitev dela in podobno. Skratka, treba je podpreti tiste, ki hočejo spremeniti kvaliteto dela, hkrati s tem pa moramo tudi oceniti, kako je s kadri v združenem delu tam, kjer stvari ne gredo na bolje in kjer je premalo odgovornosti ali premalo znanja. Zagotoviti je potrebno, da bomo v prihodnje organizirali delo tistih, ki so sposobnejši in ki znajo bolje delati.

Na koncu želim poudariti, da smo na zadnjem zasedanju zbornice sprejeli vrsto pobud, ki naj prispevajo k ustvarjanju boljših pogojev pri gospodarjenju in sprejeli obveznost, da bodo vsi kadri v združenem delu temeljito pristopili k izvajanju dogovorjene politike.

V razpravi sem želel opozoriti na nekatere probleme, s katerimi se srečujemo, v prepričanju, da nam lahko vi pomagate v tej smeri, da nas podprete, da bomo lažje premagovali probleme, s katerimi se srečujemo. Hvala.

Predsedujoča Silva Jereb: Hvala lepa, tovariš Andrej Verbič. Prosim tovariša Marka Bulca, da povzame besedo.

Marko Bulc: Tovarišice in tovariši. Na zasedanju zborov Skupščine SR Slovenije 1. julija smo obravnavali poročilo Zveznega izvršnega sveta o uresničevanju družbenega plana v letu 1981, z oceno možnosti v 1982. letu. Ob tem smo sprejeli tudi skupščinska stališča. Naša delegacija si je prizadevala ta stališča uveljavljati v Zboru republik in pokrajin pri pripravi sklepov, ki jih je zbor sprejel 16. julija.

V nekajdnevni razpravi ob delegatskem soočanju, ocene stanja, kje, o čem in zakaj se skupno dogovorjena politika izvršuje oziroma ne izvršuje, ob soočanju pogledov na nujne dodatne ukrepe in aktivnosti ter osnove za ekonomsko politiko v 1982. letu, je bilo ob nekaterih razlikah doseženo soglasje delegatov in sprejeti sklepi zbora.

Pri tem so bila upoštevana tudi stališča in ocene Predsedstva SFRJ. Sklepi Zbora republik in pokrajin pa bodo te dni objavljeni v Uradnem listu.

Glede ocene stanja je bilo enotno ugotovljeno, da se osnovni ekonomski in družbeni cilji ter naloge resolucije za leto 1981 v Jugoslaviji ne uresničujejo ustrezno, posebej še pri uresničevanju gospodarske stabilizacije in razvoja samoupravljanja. To je najbolj vidno v poglobljanju neravnotežja med razpoložljivim blagom in denarjem, v tem, da se planirana stopnja rasti proizvodnje uresničuje v izjemnih težavah, da se planirani izvoz na konvertibilno

področje ne uresničuje, kar zaostruje problem deficita plačilne bilance, v tem, da investicije še presegajo realne možnosti akumulacije in kreditov iz inozemstva v večini republik in pokrajin, v tem, da inflacija dosega zelo visoko raven, da slabi odgovornost za uresničevanje predpisov, dogovorov in sporazumov ter da ni ustreznih sankcij.

Zbor je ugotovil, da razmere terjajo takojšnjo odgovorno in odločno akcijo vseh nosilcev planiranja za izvajanje dogovorjene politike in ukrepv, terjajo tudi nove ekonomske, politične pa tudi administrativne ukrepe, da bi se odpravili pravi vzroki nestabilnosti in v vseh sredinah kar najbolj uveljavilo izvrševanje družbenega plana v letu 1981.

Pri tem je bilo prisotno mnenje, da je sedaj, ko je situacija bolj kritična, potrebna tudi bolj kritična presoja ukrepov, da ne bi bili nedomišljeni, poenostavljeni, kot je na primer zakon o taksah za prehod prek državne meje, ali majhnega pomena glede na glavne cilje stabilizacijske politike. Da je izrednega pomena učinkovitost ukrepanja, pri čemer ne gre le za hitrejše in pravočasno ukrepanje in dogovarjanje, temveč bolj za ukrepe, ki bodo resnično dali ustreznjše učinke.

Da bi se izboljšal položaj Jugoslavije v ekonomskih stikih s tujino, je zbor sklenil:

1. Da naj bodo ukrepi ekonomske politike vseh subjektov v drugem polletju letos v funkciji povečanja izvoza blaga in storitev — v prvi vrsti blaga višjih oblik predelave z večjim deležem domačega blaga, še posebej na konvertibilno področje, kar je novost, ki je dosedaj nismo mogli uveljaviti: v funkciji zmanjšanja deficita plačilne bilance in stopnje zadolžitve v tujini. To pomeni, da je potrebno vsak ukrep ekonomske politike na vseh ravneh presojati tudi s teh vidikov.

2. Organizacije združenega dela, samoupravne interesne skupnosti in republike ter pokrajine so odgovorne za uresničevanje sprejetih projekcij plačilnih in deviznih bilanc, kar zahteva občasen vpogled, kontrolo in ukrepanje tudi v republiški Skupščini.

Narodna banka Jugoslavije, Zvezni izvršni svet pa sta odgovorna, da ne bo sprejetih uvoznih prijav nad proporciji dogovorjenih bilanc in dogovorjenega deficita; plačevanje uvoza pa v skladu z uresničevanjem deviznega priliva, kar je tudi novost, in pomeni toliko plačil za uvoz, kolikor bo ustvarjenih deviz.

Narodna banka Jugoslavije je posebej zadolžena za ukrepe, s katerimi bo zagotovila, da dolžniki do tujine redno plačujejo svoje dolgove in da se onemogoči zadolževanje v tujini nad dogovorjenim okvirom.

3. Zahtevano je, da Zvezni izvršni svet in Narodna banka Jugoslavije z aktivno politiko realnega kurza dinarja učinkoviteje podpro povečanje izvoza in zmanjšanje uvoza oziroma izvajanje dogovorjene plačilne bilance.

4. Vse republike in pokrajine so dolžne, da poleg pravkar povečanih sredstev za pospeševanje izvoza v federaciji razbremenene izvoznike davkov in drugih dajatev skladno z zakonskimi pooblastili in možnostmi. Prav tako da zagotove, da bodo tuji krediti uporabljeni maksimalno za povečanje izvoza in izboljšanje plačilne bilance in ne za kaj drugega. Kontrolo uvoza naj še posebej poostre samoupravne interesne skupnosti za ekonomske odnose s tujino, da bi bil uvoz resnično racionalen, usmerjen v izvoz in nujno preskrbo trga ter v zmanjšanje neblagovnega deviznega odliva.

5. Za devizni trg je sklenjeno, da naj se predvsem na ekonomski osnovi zagotovi njegovo funkcioniranje.

Na področju cen je zbor podprl začasne ukrepe neposredne kontrole cen z zahtevo, da jo vsi gospodarski subjekti in družbenopolitične skupnosti dosledno izvajajo. Zbor je zadalžil Zvezni izvršni svet in Zvezno skupnost za cene, da hkrati pripravita poseben program postopnega odpravljanja najizrazitejšega narušenja cenovnih razmerij za blago, ki je pod kontrolo v federaciji. To zahteva ustrezno aktivnost tudi v republikah in občinah. Naloga, da je nujno, da vsi nosilci odločitev analizirajo globlje vzroke neskladij na trgu inflacije ter sprejmejo ukrepe, da bi ustvarili pogoje za uporabo zakona o sistemu cen in večje delovanje tržnih zakonitosti, gotovo zahteva, da se tudi v republici posebej razdela.

Na področju kreditno-monetarne politike vsi naši predlogi niso bili sprejeti. Enotno je sicer ocenjeno, da predstavlja to področje eno od pomembnih žarišč inflacije, zato je sklenjeno, da je za letos dogovorjeno kreditno-monetarno politiko potrebno dosledno uresničiti in dopolniti kreditno-monetarni in bančni sistem, predvsem glede uporabe primarne emisije. Do konca leta se primarna emisija lahko uporablja samo za že dogovorjene in ne za nove namene. Narodna banka je zadolžena, da preneha s prakso odlaganja plačil kreditojemalcev in zagotovi redno odplačevanje kreditnih obveznosti iz primarne emisije ter striktno izvajanje politike zmanjševanja uporabe kratkoročnih sredstev za investicije. Naloga poslovnih bank pa je, da se zagotovi, da ne bodo sprejemale investicijskih odločitev izven realno zagotovljenih sredstev. Obe nalogi zahtevata poseben vpogled, kako se izvajata v republici. Zožene, konkretno opredeljene in skupno dogovorjene prioritete iz plana razvoja Jugoslavije in planov republik in pokrajin pa zagotovo predstavljajo prioriteto usmeritev tudi v okviru kreditno-monetarne politike.

Sklepi zbora zavezujejo, da se čim prej opredeli politika obrestnih mer, ki bodo delovale stabilizacijsko na gospodarske tokove in racionalno porabo denarja.

Zaradi ugotovitve, da izdvajanje sredstev za splošno in skupno porabo nad v letošnji resoluciji opredeljenimi okviri poslabšuje materialni položaj združenega dela je zbor sklenil, da je potrebno:

— zagotoviti, da se sredstva za te namene formirajo in trošijo samo v z resolucijo opredeljenih okvirih;

— da naj vse družbenopolitične skupnosti preverijo programe aktivnosti in izdatke koristnikov, preverijo smotrnost obstoja posameznih institucij, ki se napajajo iz splošne in skupne porabe, stanje in prakso samoupravnega organiziranja in racionalnost organizacijske strukture v družbenih dejavnostih zaradi dolgoročne usklajenosti družbenih potreb z možnostmi;

— preveriti vse predpise z vidika povečevanja administrativnih, finančnih in knjigovodstvenih stroškov, da bi se le-ti zmanjšali.

Glede investicij zbor ni sprejel posebne konkretnih sklepov. Meni, da je nujno, da pristojni organi republik in pokrajin, investitorji in poslovne banke zagotovijo, da bo uresničena prednost v družbenem planu Jugoslavije in v planih republik in pokrajin opredeljenih investicij oziroma kriterijev v okviru realne razpoložljive akumulacije in tujih sredstev. Prednost dokončanja naj se da objektom, ki povečujejo proizvodnjo za izvoz in racionalno zmanjšujejo uvoz; objekti, ki niso prednostni in so nepokriti, pa naj se ustavijo.

Tovarišice in tovariši! Zbor republik in pokrajin je v svojih sklepih namenil posebno skrb izvedbi nalog iz tretjega dela srednjeročnega plana razvoja Jugoslavije. Ocenjeno je, da je od dosledne izvedbe teh nalog odvisna stabilizacijska naravnost celega srednjeročnega plana Jugoslavije.

Namreč, na najpomembnejših področjih skupnega razvoja Jugoslavije v energetiki, kmetijstvu, surovinah, izvozu in magistralnem prometu še niso opredeljene konkretne obveznosti republike in pokrajin, da bi se to skupno tudi uresničilo. Te obveznosti so za financiranje prednostne. Šele te opredelitve pa bodo pokazale, koliko sredstev realno ostaja za druge namene republik in pokrajin. Te naloge Zvezni izvršni svet ne more sam izvesti, lahko jih samo skupaj z izvršnimi sveti republik in pokrajin ter zainteresiranim združenim delom. Konkretne obveznosti naše republike do skupnega so izrednega pomena za oceno realnosti našega plana razvoja. Če hočemo, da bo investicijska politika za leto 1982 realna, je potrebno to nalogo opraviti do konca oktobra, ko bomo opredeljevali resolucijo za drugo leto. Enako je z dogovorom o zagotavljanju v tujini. Naj povem, da so bili v razpravah v Zboru republik in pokrajin izraženi tudi predlogi, da je zaradi nove gospodarske situacije potrebno spremeniti posamezne postavke resolucije za leto 1981 ali celo plana, vendar to ni bilo sprejeto.

Zbor je zadolžil Zvezni izvršni svet, da oceni konzistentnost planov republik in pokrajin glede na dogovore o temeljih plana Jugoslavije in da s posebno analizo ugotovi potrebo eventualnih sprememb plana v skladu z načelom kontinuiranega planiranja. Zbor je zadolžil Zvezni izvršni svet še za vrsto drugih konkretnih nalog, kot na primer za dodelavo sistemskih zakonov, za ukrepanje nasproti republik in pokrajin, ki ne izvajajo dogovora o zagotavljanju deviz za nafto in koks — Slovenija ga edina izvaja — za razrešitev problema kurznihih razlik, za odpravo predpisov, ki onemogočajo organizacijam združenega dela uvoz za izvoz in podobno.

In končno, Zbor republik in pokrajin je sprejel osnovo za pripravo ekonomske politike za leto 1982, ki je enaka kot za današnjo sejo pripravljen za ključek z nalogo, da Zvezni izvršni svet sočasno s predlogom resolucije v oktobru predloži tudi predloge vseh spremljajočih ukrepov, da bi že enkrat dosegli, da bi združeno delo že na koncu leta imelo opredeljene pogoje gospodarjenja, kar naj prispeva k večji učinkovitosti gospodarjenja in nadaljnjem razvoju samoupravnih družbenoekonomskih odnosov.

Lahko ugotovim, da je največji del nalog, sprejetih v Zboru republik in pokrajin, ustrezno vključenih v sklepih, ki so pripravljene za današnje zasedanje. Njihovo uresničevanje pa bo razvidno na prihodnjih zasedanjih zborov, ko bomo izvajali politično kontrolo izvrševanja sprejetega in prešli od besed k dejanjem.

Prosim, da sprejmete poročilo in odobrite delo delegacije.

Predsedujoča Silva Jereb: Zahvaljujem se tovarišu Marku Bulcu za njegovo poročilo.

S tem zaključujem skupno zasedanje vseh treh zborov. Predsednik Zbora združenega dela odreja 30-minutni odmor, Družbenopolitični zbor in Zbor občin pa nadaljujeta z delom v svojih dvoranah. Hvala.

(Skupno zasedanje je bilo končano ob 11.30.)

skupna seja vseh zborov skupščine sr slovenije

4. seja

(15. julija 1981)

Predsedoval: Milan Kučan,
predsednik Skupščine SR Slovenije

Začetek seje ob 13. uri.

Predsednik Milan Kučan: Pričenjam skupno sejo vseh zborov Skupščine SR Slovenije.

Ugotavljam, da so bila na ločenih sejah zborov verificirana pooblastila 137 delegatom Zbora združenega dela, 60 delegatom Zbora občin in da je od delegatov Družbenopolitičnega zbora na današnji seji navzočih 34 delegatov.

Glede na to ugotavljam, da je navzoča večina delegatov iz vsakega zbora in da je skupna seja sklepčna.

Delegate obveščam, da so bili na današnjo sejo vabljeni tudi predsedniki in člani predsedstva republike, predsedniki Centralnega komiteja Zveze komunistov Slovenije, Republiške konference Socialistične zveze delovnega ljudstva, Republiškega sveta zveze sindikatov, Zveze združenj borcev narodnoosvobodilne vojne in Republiške konference Zveze Socialistične mladine.

Na skupno sejo so bili povabljeni tudi člani komisije Skupščine Socialistične republike Slovenije za pripravo sprememb ustave Socialistične republike Slovenije.

Predlog dnevnega reda skupne seje vam je bil poslan vnaprej s sklicem za današnjo sejo, in sicer:

1. odobritev zapisnika 3. skupne seje vseh zborov Skupščine Socialistične republike Slovenije,

2. razglasitev ustavnih amandmajev k ustavi Socialistične republike Slovenije,

3. razglasitev ustavnega zakona za izvedbo ustavnih amandmajev I do VII k ustavi Socialistične republike Slovenije.

Se s predlaganim dnevnim redom strinjate? So kakšne pripombe za spremembo dnevnega reda? (Ni pripomb.)

Ker ni pripomb, ugotavljam, da je dnevni red, tako kot je bil predlagan, tudi sprejet.

Če dovolite, bi prešli na 1. točko dnevnega reda, to je na odobritev zapisnika 3. skupne sej vseh zborov naše skupščine.

Ker ste zapisnik prejeli vnaprej, sprašujem, ali so kakšne pripombe k besedilu zapisnika? (Ni pripomb.)

Ugotavljam, da je zapisnik 3. skupne seje zborov naše skupščine sprejet.

Prehajam na 2. točko dnevnega reda, to je na razglasitev ustavnih amandmajev k ustavi Socialistične republike Slovenije.

Predsednik Zbora združenega dela, predsednica Zbora občin in predsednica Družbenopolitičnega zbora so me obvestili, da so zbori sprejeli predlog ustavnih amandmajev k ustavi Socialistične republike Slovenije, v besedilu kot ga je predlagala Komisija Skupščine Socialistične republike Slovenije za pripravo sprememb ustave Socialistične republike Slovenije soglasno in z dvotretjinsko večino kot to zahteva 438. člen naše ustave.

S tem je predlog ustavnih amandmajev k ustavi Socialistične republike Slovenije sprejet v enakem besedilu v vseh treh zborih in so tako podani vsi pogoji, da lahko razglasimo spremembo ustave Socialistične republike Slovenije.

Dovolite mi, da preberem akt o razglasitvi ustavnih amandmajev k ustavi Socialistične republike Slovenije.

Ker je izpolnjen pogoj po tretjem odstavku 438. člena ustave Socialistične republike Slovenije, sprejema Skupščina Socialistične republike Slovenije na skupni seji vseh zborov dne 15. julija 1981, na podlagi 440. člena ustave Socialistične republike Slovenije, odlok o razglasitvi ustavnih amandmajev k ustavi Socialistične republike Slovenije.

Razglašajo se ustavni amandmaji k ustavi Socialistične republike Slovenije, ki jih je sprejela Skupščina Socialistične republike Slovenije na seji Zbora združenega dela dne 15. julija 1981, na seji Zbora občin dne 15. julija 1981 in na seji Družbenopolitičnega zbora dne 15. julija 1981.

Prehajamo na glasovanje. Je kdo proti odloku oziroma se kdo odloka vzdržuje? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Skupščina Socialistične republike Slovenije na skupni seji vseh njenih zborov soglasno sprejela odlok o razglasitvi ustavnih amandmajev k ustavi Socialistične republike Slovenije. (Dolgotrajno ploskanje.)

Prehajamo na 3. točko dnevnega reda, to je na razglasitev ustavnega zakona za izvedbo ustavnih amandmajev I do VII k ustavi Socialistične republike Slovenije.

Predsednik Zbora združenega dela, predsednica Zbora občin in predsednica Družbenopolitičnega Zbora so me obvestili, da so zbori prav tako z dvotretjinsko večino sprejeli predlog ustavnega zakona za izvedbo ustavnih amandmajev od I do VII k ustavi Socialistične republike Slovenije, v besedilu, kot so ga zbori določili na predlog Komisije Skupščine naše republike za pripravo sprememb ustave Socialistične republike Slovenije.

S tem je predlog ustavnega zakona za izvedbo ustavnih amandmajev od I do VII k ustavi Socialistične republike Slovenije sprejet v enakem besedilu v vseh treh zborih in so tako podani vsi pogoji za njegovo razglasitev.

Predlagam, da sprejmemo naslednji odlok.

Ker so bili izpolnjeni pogoji iz VIII amandmaja k ustavi Socialistične republike Slovenije, sprejema Skupščina Socialistične republike Slovenije na skupni seji vseh zborov dne 15. julija 1981 odlok o razglasitvi ustavnega zakona za izvedbo ustavnih amandmajev od I do VII k ustavi Socialistične republike Slovenije.

Razglša se ustavni zakon za izvedbo ustavnih amandmajev od I do VII k ustavi Socialistične republike Slovenije, ki ga je sprejela Skupščina Socialistične republike Slovenije na seji Zbora združenega dela, na seji Zbora občin in na seji Družbenopolitičnega zbora dne 15. julija 1981.

Prehajam na glasovanje. Je kdo proti odloku oziroma se vzdržuje glasovanja o odloku? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Skupščina Socialistične republike Slovenije na skupni seji vseh njenih zborov soglasno sprejela odlok o razglasitvi ustavnega zakona za izvedbo ustavnih amandmajev I do VII k ustavi Socialistične republike Slovenije.

S tem zaključujem to točko dnevnega reda in tudi 4. skupno sejo vseh zborov naše skupščine. Hvala lepa!

(Seja je bila zaključena ob 13.10.)

skupščina skupnosti socialnega varstva slovenije

10. seja

(10. julija 1981)

Predsedovala: Zofka Stojanovič,
predsednica Skupščine Skupnosti socialnega varstva Slovenije

Začetek seje ob 9.30.

Predsednica Zofka Stojanovič: Začenjam 19. sejo Skupščine Skupnosti socialnega varstva Slovenije in predlagam, da sprejmemo naslednji dnevni red:

1. izvolitev komisij za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja Zbora uporabnikov in Zbora izvajalcev ter poročila teh komisij;
2. odobritev zapisnika 18. seje skupščine;
3. obravnava analize izvajanja in poročilo o uresničevanju družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1981—1985 ter resolucije o družbenoekonomski politiki in razvoju SR Slovenije v letu 1981;
4. osnutek zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o stanovanjskih razmerjih;
5. informacija o postopku potrditve samoupravnega sporazuma o ustanovitvi in statuta Skupnosti socialnega varstva Slovenije;
6. osnutek poslovnika Skupščine Skupnosti socialnega varstva Slovenije;
7. informacija o minimalnih življenjskih stroških;
8. program ustanavljanja in razvoja zavodov za usposabljanje invalidnih oseb v SR Sloveniji;
9. samoupravni sporazum o pridobivanju sredstev za opravljanje dejavnosti invalidskih organizacij v SR Sloveniji;
10. ustanovitev invalidske delavnice v Brežicah;
11. vprašanja in predlogi delegatov;
12. razno.

Vprašujem, ali ima kdo od delegatov kakšen predlog za spremembo ali dopolnitev dnevnega reda? (Ne.) Kdor je za, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da smo predlagani dnevni red soglasno sprejeli.

Prehajamo na 1. točko dnevnega reda, to je na izvolitev komisij zborov za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja,

Predlagam, da v Komisijo Zbora uporabnikov izvolimo delegate občinskih skupnosti Ormož, Radlje in Sežana. Ima morda kdo kakšen drugačen predlog? (Nihče.) Kdor je za ta predlog, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Komisija zbora uporabnikov izvoljena, in prosim, da prične z delom.

V Komisijo za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja Zbora izvajalcev pa predlagam delegate iz občinskih skupnosti Krško, Lenart in Lendava. Ima kdo kakšen drugačen predlog? (Nihče.) Kdor je za, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je tudi ta komisija izvoljena, in prosim, da takoj prične z delom.

Prehajamo na 2. točko dnevnega reda, to je na odobritev zapisnika 18. seje skupščine.

Predlog zapisnika je objavljen v Delegatskem poročevalcu št. 3 na straneh od 24 do 26. Ima kdo od delegatov kakšno pripombo ali predlog za dopolnitev zapisnika? (Ne.)

Če ni pripomb, predlagam, da glasujemo. Kdor je za, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je skupščina soglasno potrdila zapisnik prejšnje seje.

Skupščina Skupnosti socialnega varstva Slovenije je nato v smislu določil 362. člena ustave SR Slovenije in 95. člena poslovnika Skupščine SR Slovenije obravnavala kot enakopraven zbor z drugimi zbori Skupščine SR Slovenije 4. točko dnevnega reda.

Predsednica Zofka Stojanovič: Prehajamo na 4. točko dnevnega reda, to je na osnutek zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o stanovanjskih razmerjih.

Osnutek zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o stanovanjskih razmerjih je bil objavljen v Poročevalcu Skupščine SR Slovenije, ki ste ga prejeli z gradivom za današnjo sejo, povzetek in zasnova pa v 3. številki Delegatskega poročevalca.

Danes ste prejeli tudi besedilo sklepa oziroma stališča zborov Skupščine SR Slovenije, ki vključuje tudi glavne pripombe organov naše skupnosti, ki smo jih posredovali predlagatelju. Skupščina SR Slovenije je s tem sklepom odločila odločanje o osnutku na eno prihodnjih sej.

Uvodno obrazložitev k tej točki bo dala predstavnica predlagatelja tovarišica Peterca.

Erika Peterca: Tovarišice in tovariši delegati! V razpravi v zborih Skupščine SR Slovenije dne 25. junija 1980, ko je bil obravnavan prvi osnutek zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o stanovanjskih razmerjih, je bilo poudarjeno, da je potrebno s spremembami in dopolnitvami zakona dosledno izpeljati načelo, da stanovanjska pravica izhaja iz pravice do dela in solidarnosti ter v celoti odnosov na področju stanovanjskih razmer upoštevati samo-

upravne družbenoekonomske odnose, ki jih vzpostavlja novi zakon o stanovanjskem gospodarstvu. Predlagatelju je bilo naloženo, da pripravi nov osnutek, ob upoštevanju pripomb, mnenj in predlogov zborov Skupščine SR Slovenije in pripomb iz razprave delegatov na seji zborov. Pri pripravi novega osnutka je predlagatelj sledil usmeritvam iz teh razprav, prav tako pa je tudi upošteval vrsto predlogov sodišč, javnega tožilstva, javnega pravobranilstva ter družbenega pravobranilca samoupravljanja.

Osnutek zakona odpravlja pridobitev stanovanjske pravice na družbenem stanovanju na podlagi stanovanjske pogodbe in tak način urejanja stanovanjskih razmerij ohranja le za stanovanja v lasti občanov. Večina zadev je prenesena v samoupravno urejanje v temeljne organizacije združenega dela, skupnosti stanovalcev in samoupravno stanovanjsko skupost. Vendar je bilo v razpravi v telesih skupščine, dne 1. julija 1981 sklenjeno, da se sklepanje o tem osnutku odloži glede na pomembnost vprašanj, ki jih razrešuje ta zakon in da bo potrebno nekatera vprašanja še razreševati, analizirati in potem predložiti prečiščeno besedilo novih sprememb in dopolnitev zakona.

Predlagatelj se strinja s tem, da bo treba glede na rešitve, ki so bile predlagane, predvsem pa glede dodelitve stanovanj in prenehanja stanovanjskega razmerja, skrčiti določbe v zakonu na najnujnejši obseg s tem, da se prepusti delavcem v temeljnih organizacijah in delovnih skupnostih, da odločajo o tem v skladu s samoupravnimi splošnimi akti. Poglavlje o vzdrževanju in popravilu stanovanj in spreminjanju stanovanjskih prostorov v druge namene bo tudi potrebno z vidika pravic, dolžnosti in odgovornosti stanovalcev pri vzdrževanju in upravljanju stanovanj uskladiti z zakonom o stanovanjskem gospodarstvu. Dosledneje in jasneje bo potrebno v zakonu razmejiti tudi odnos med stanovanjsko pravico in stanovanjskim razmerjem.

V razpravah je bilo zastavljeno vprašanje, ali je zaostrovanje pogojev za ohranitev stanovanjske pravice potrebno predvsem v primeru, ko je bilo zakoncu in drugim uporabnikom po smrti imetnika stanovanjske pravice dodeljeno drugo primerno stanovanje, ali ko je bilo tako stanovanje dodeljeno imetniku stanovanjske pravice zanj in za uporabnike in se mora v obeh primerih dodelitve primerne stanovanja izprazniti dosedanje stanovanje. Mnenja so bila, da že zakon o stanovanjskem gospodarstvu precej zastruje pogoje za pridobitev stanovanjske pravice in da je ob intenzivni zidavi stanovanj res vprašanje, ali se stanovanjski primanjkljaj povečuje v taki meri, da so vse te zaostritve smiselne. Predlagatelj meni, da so pripombe upravičene in da je o tem potrebno izpeljati široko razpravo v občinah, na podlagi katere bodo nato oblikovana stališča do predlaganih rešitev.

Različna so bila tudi mnenja, kaj naj se po osnutku zakona šteje za stanovanje. Predlagano je bilo, naj predlagatelj to posebej prouči. Postavljeno je bilo vprašanje, ali sprememba 2. odstavka 4. člena zakona o stanovanjskih razmerjih, ki določa, da se za stanovanje ne šteje stanovanje, ki se v sezoni, ali od časa do časa uporablja za počitek ali oddih, ne posega preveč v pravno varnost delovnih ljudi in občanov. Počitniške hiše in stanovanja so bili zgrajeni na za to posebej določenih zemljiščih in v skladu z družbenimi predpisi. Dejstvo pa je, da te hiše oziroma stanovanja marsikdaj presegaajo kriterije za standardno stanovanje, v nekaterih primerih pa za lastnike pomenijo vir dohodka, kar bi bilo potrebno sankcionirati z ustreznimi ukrepi davčnega sistema.

Odbori so bili mnenja, da je potrebno vsestransko oceniti in ugotoviti, kakšne bodo posledice predlaganih ukrepov. Šele na podlagi takšne analize

se bo mogoče opredeliti o ustreznosti predvidenih rešitev. Kriterije in pogoje, kdaj se počitniška hiša oziroma počitniško stanovanje šteje za stanovanje, bi bilo treba bolj celovito opredeliti, ob tem pa določiti tudi ustrezno uporabno površino takega stanovanja oziroma hiše. Na podlagi teh kriterijev in pogojev bi nato občinske skupščine s svojimi odloki podrobneje določile, kdaj ti prostori z vidika kraja bivališča lastnika, funkcionalnosti in tako dalje niso primerni za bivanje. Glede na izražena mnenja bo potrebno analizirati stanje na področju počitniških hiš in ugotoviti z vidika stanovanjskega gospodarstva, v katerih primerih počitniška hiša oziroma počitniško stanovanje ni zgolj namenjeno počitku in oddihu, pač pa se v resnici in po vseh kriterijih šteje za stanovanje, primerno za bivanje.

V odborih so bile tudi razprave glede domov upokojencev, ki se po zakonu o stanovanjskih razmerjih ne štejejo za stanovanje. Zavzeto je bilo stališče, da določba, da se ti prostori ne bi smeli šteti za stanovanje, ostane v zakonu, ker na teh prostorih oskrbovanci ne pridobijo stanovanjske pravice. Potrebno pa bi bilo še razmisliti o tem, da bi se oskrbovance izenačevalo z imetniki stanovanjske pravice glede subvencioniranih stanarjih.

Predlagatelj je bil pri pripravi tega osnutka opozorjen tudi na stališče Ustavnega sodišča, da določba 3. odstavka 67. člena zakona o stanovanjskih razmerjih, po kateri imetniku stanovanjske pravice, ki je dopolnil 10 let delovne dobe, od tega 5 let neprekinjeno pri stanodajalcu, ni mogoče odpovedati stanovanjske pravice. Sodišče meni, da določba ni v skladu z ustavo in zakoni in opredeljenim položajem delavca v združenem delu. Delavec, ki ima 10 let delovne dobe, je tudi 10 let prispeval sredstva za stanovanjsko izgradnjo, ne glede na to, v kateri organizaciji združenega dela je združeval delo in sredstva.

Delovna telesa Skupščine so v zvezi s tem menila, da stališče Ustavnega sodišča dosledno uveljavlja stanovanjsko pravico kot pravico, pridobljeno iz dela, vendar so bili mnenja, da dosedanja rešitev upošteva dejanske razmere v organizacijah združenega dela in da je bila taka določba sprejeta prav na zahtevo Zbora združenega dela in da bi bilo potrebno to vprašanje razreševati v medsebojnih odnosih organizacij združenega dela, zakon pa naj bi vseboval samo napotilno normo, da se to vprašanje uredi s samoupravnimi splošnimi akti. Predlagatelj meni, da je potrebno tudi v skladu s stališči delovnih teles Skupščine dopolniti osnutek zakona v zvezi s to določbo zakona.

Ustavno sodišče je tudi opozorilo, da dosedanja ureditev pravic občanov, lastnikov stanovanj, katerih stanovanja so zasedena in na katerih imajo stanovanjsko pravico, omejujejo lastnike stanovanj, ki imajo majho možnost, da bi se vselili v svoje stanovanje. Vprašljivo je, ali je takšno ureditev še mogoče šteti za izvedbo določbe 2. odstavka 206. člena ustave, po katerem se z zakonom uredi pravica občana do uporabe stanovanja, na katerem ima lastninsko pravico. Zato Ustavno sodišče meni, da bi bilo potrebno veljavno zakonsko ureditev dopolniti v tej smeri, da bi prišlo do postopnega prenehanja stanovanjske pravice na lastniških stanovanjih na ta način, da bi se zožil krog upravičencev, ki po smrti imetnika stanovanjske pravice ali v primeru, ko ta trajneje preneha uporabljati stanovanje, zadrži pravico uporabljati stanovanje. Delovna telesa Skupščine so soglašala s predlogom in razlogi, ki jih je navedlo Ustavno sodišče, s čimer se strinja tudi predlagatelj in bo to potrebno upoštevati pri nadaljnji izdelavi osnutka.

Nekateri odbori so tudi opozorili, da v osnutku zakona ni nobenih določb glede podstanovalskih razmerij, čeprav je bilo v dosedanjih razpravah

predlagano, da jih je treba zaščititi pred izkoriščanjem. Menimo, da so pripombe upravičene in da naj se v zakonu da pooblastilo občinam, da podrobneje opredelijo elemente podstanovalskih razmerij, zlasti glede zagotavljanja minimalnih stanovalskih pogojev podstanovalcev, najvišje ravni podstanarine itd.

To so bile v glavnem vse pripombe, izražene v delovnih telesih Skupščine, za katere bo potrebno, da jih predlagatelj upošteva pri izdelavi osnutka zakona, kakor tudi pripombe, ki bodo dane v razpravah v občinah. Hvala lepa!

Predsednica Zofka Stojanovič: Hvala! Preden bi pričela razpravo, bi obvestila delegate, da je o osnutku zakona razpravljal tudi Izvršni odbor Skupščine Skupnosti socialnega varstva Slovenije na skupni seji z Izvršnim odborom Zveze stanovanjskih skupnosti. Prav tako so naši delegati sodelovali v razpravi v zborih Skupščine, ko so obravnavali osnutek zakona.

Pričenjam razpravo! Želi kdo razpravljati? (Da.) Besedo ima delegatka Občinske skupnosti socialnega varstva Kranj Nadja Markun.

Nadja Markun: Naše pripombe se v glavnem nanašajo na pripombe Izvršnega odbora, pri čemer bi omenila le tri najvažnejše.

Ne strinjamo se z 2. točko 2. člena v opredelitvi, da se za stanovanjski prostor ne štejejo domovi za upokoјence. Predlagamo, da Skupnost socialnega varstva Slovenije vztraja pri zahtevi, naj bi se domovi za upokoјence šteli za stanovanja posebne vrste. Na tako opredelitev se vežejo tudi zahteve o subvencioniranju stroškov bivanja v domovih za starejše občane.

K temu sem se oglasila zato, ker mislim, da naša zahteva oziroma vztrajnost ni povezana s tem, da se ta status spremeni, ampak se bolj nanaša na drugo ugotovitev, namreč na možnost subvencioniranja. V uvodni obrazložitvi pa smo slišali, da se bo to uredilo.

Podpiramo tudi predlog, da se za razvezane zakonce poišče ustrezna rešitev stanovanjskega vprašanja.

Menimo, da formulacija pripombe Izvršnega odbora v 5. alineji ni ustrezna, saj ne moremo z zakonom določiti, da bi se hišniška stanovanja in drugi prostori uporabljali v vzgoјno-varstvene namene. Pripomba bi morala biti v tem smislu, da bi bilo treba gradnjo stanovanjskih hiš oziroma blokov v prtiličju prilagoditi vzgoјno-varstvenim potrebam. Vendar ta pripomba ne sodi v ta zakon, temveč v zakon o stanovanjskem gospodarstvu, ki pa je že sprejet.

Predsednica Zofka Stojanovič: Kdo še želi besedo? Besedo ima delegat Občinske skupnosti socialnega varstva Nova Gorica, tovariš Marjan Pirjevec.

Marjan Pirjevec: Nova Gorica ima enake pripombe kot so navedene v Delegatskem poročevalcu. V zakonu pa ni nikjer opredeljeno vprašanje statusa stanovanj posebne vrste, to so stanovanja, grajena za invalide.

Zofka Stojanovič: Morda bi tovarišica Peterca lahko odgovorila na to vprašanje?

Erika Peterca: Na to vprašanje direktno ne bi mogla odgovoriti, ker v zvezi s tem do zdaj še ni bilo nobenega takega problema oziroma vprašanja. Prosila bi, da se to vprašanje predloži predlagatelju.

Zofka Stojanovič: Hvala lepa. Želi še kdo razpravljati? Besedo ima tovariš Vlastimir Kitanović.

Vlastimir Kitanović: Sem delegat Občinske skupnosti socialnega varstva Ljubljana-Moste-Polje. Na seji skupščine smo obravnavali gradivo za današnjo sejo. Iz gradiva je razvidno, da predlagatelj v osnutku zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o stanovanjskih razmerjih ni upošteval pripombe Skupnosti socialnega varstva Slovenije, naj bi se domovi za upokoјence šteli za stanovanja posebne vrste. Mnenje delegatov je, da je nujno upoštevati te pripombe. Obenem delegati podpirajo vse druge pripombe Izvršnega odbora k osnutku tega zakona.

Predsednica Zofka Stojanovič: Želi še kdo razpravljati? (Ne.) Če ne, zaključujem razpravo in predlagam skupščini, da sprejme tale sklep:

»Skupščina Skupnosti socialnega varstva Slovenije je na svoji 19. seji dne 10. 7. 1981 obravnavala osnutek zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o stanovanjskih razmerjih. Skupščina soglašala s pripombami in dopolnitvami izvršnega odbora, upoštevajoč tudi nekatere pripombe, dane na seji, in sicer:

— naj bi domove za upokoјence v zakonu opredelili kot stanovanja posebne vrste. Domovi za upokoјence ne morejo biti popolnoma izenačeni s stanovanji, imeti pa morajo nekatere elemente stanovanja, saj za veliko večino oskrbovancev v resnici pomeni stanovanje. Če zakon domov za upokoјence ne bo opredelil kot stanovanja posebne vrste, bivanje v domu ne bo imelo za upokoјence, ki so imetniki stanovanjske pravice, nobenih pravnih posledic. Oskrbovanci tako ne bodo imeli pravice do subvencije stanarine. Razen tega bodo še naprej imetniki stanovanjske pravice in bodo lahko oddajali svoja stanovanja v podnajem. S tem pa bo onemogočeno, da bo stanodajalec dodelil izpraznjeno stanovanje drugemu upravičenemu prosilcu;

— da bi bilo primerno proučiti, ali ne bi 3. in 9. člena zakona povezali v skupen člen, saj gre za podobno vsebino;

— da bi bilo primerno proučiti možnosti, da bi iz sredstev OZD oziroma iz skupnih združenih sredstev dodelili razvezanim zakoncem ustrezen stanovanjski prostor, saj le-ti pogosto niso sposobni rešiti tega vprašanja;

— da bi bilo potrebno z odloki občinskih skupščin dokončno rešiti vprašanje podnajemništva, saj podnajemniška razmerja pomenijo priložnost za izkoriščanje delavcev in občanov, ki so v osebni stiski;

— pri opredelitvi, kdaj se počitniška hišica šteje za stanovanje, je potrebno upoštevati tudi oddaljenost od stalnega prebivališča oziroma do kraja, kjer lastnik dela, ter namembnost počitniške hišice. Kot počitniško hišico ni mogoče označiti stanovanjskega prostora z več kot 50 kvadratnimi metri stanovanjske površine, če je le-ta v upravljanju OZD in družbenopolitičnih organizacij ter je namenjena za oddih in rekreacijo delavcev;

— da bi bilo smotno v stanovanjskih hišah nameniti neizrabljene skupne in druge prostore za vzgojno-varstveno dejavnost;

— da je v 24. členu ustrežnejši variantni predlog.

Skupščina Skupnosti socialnega varstva Slovenije soglašala tudi s pripombami zborov Skupščine SR Slovenije in predlaga Izvršnemu svetu, naj ponovno prouči in vključi v osnutek tudi pripombe Skupnosti socialnega varstva Slovenije.«

Želi kdo razpravljati o tako izoblikovanih stališčih? (Nihče.) Če ne, dajem sklep na glasovanje. Kdor je za, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Menim, da smo s tem zaključili tudi to točko dnevnega reda.

Ugotavljam, da je s tem opravljen tudi postopek enakopravne obravnave in sklepanja skupaj z zbori Skupščine SR Slovenije.

skupščina izobraževalne skupnosti slovenije

27. seja

(15. julija 1981)

Predsedoval: Natan Bernot,
predsednik Skupščine Izobraževalne skupnosti Slovenije.

Začetek seje ob 9. uri.

Skupščina Izobraževalne skupnosti Slovenije je v smislu določb 362. člena ustave SR Slovenije in 95. člena poslovnika Skupščine SR Slovenije kot enakopraven zbor z drugimi zbori Skupščine SR Slovenije obravnavala 5. točko naslednjega dnevnega reda:

1. izvolitev verifikacijske komisije;
2. potrditev skrajšanega zapisnika 26. skupne seje Zbora uporabnikov in Zbora izvajalcev Skupščine Izobraževalne skupnosti Slovenije;
3. analiza izvajanja družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1981—1985 v letu 1981 ter resolucije o družbenoekonomski politiki in razvoju SR Slovenije v letu 1981 in poročilo Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije o uresničevanju družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1981—1985 ter resolucije o družbenoekonomski politiki;
4. osnutek družbenega dogovora o načinu zagotavljanja in usmerjanja dela družbenih sredstev za pospeševanje izvoza;
5. predlog za izdajo zakona o uresničevanju posebnih pravic pripadnikov italijanske in madžarske narodnosti na področju vzgoje in izobraževanja;
6. mnenje k aktom Stokovnega sveta SR Slovenije za vzgojo in izobraževanje:
 - a) smernice za delo in življenje osnovne šole,
 - b) predmetnik osnovne šole;
7. predlog sklepa o obračunski uskladitveni bilanci sredstev za izvedbo programov vzgoje in usmerjenega izobraževanja v letu 1980;
8. predlog sklepa o uskladitvi izhodišč za pripravo planov posebnih izobraževalnih skupnosti in Izobraževalne skupnosti Slovenije za leto 1981 za usmerjeno izobraževanje;

9. a) plan Izobraževalne skupnosti Slovenije za leto 1981,
b) predlog sklepa o vplačilu razlike med obračunano in vplačano obveznostjo prispevka Izobraževalne skupnosti Slovenije;
10. samoupravni sporazum o temeljih plana Zveze stanovanjskih skupnosti Slovenije za obdobje 1981—1985 — prečiščeno besedilo.
11. osnutek pravilnika o postopku in pogojih za financiranje in za sofinanciranje investicij;
12. predlogi sklepov o soglasju k investicijskemu programu in o sofinanciranju investicije v izgradnjo dijaških in študentskih domov po programu gradnje domov v letu 1981;
13. pogoji za sprejem v domove:
 - a) za učence srednjih šol v SR Sloveniji;
 - b) študentske domove v SR Sloveniji;
14. osnutek statuta Izobraževalne skupnosti Slovenije;
15. program dela zborov skupščine Izobraževalne skupnosti Slovenije za drugo polletje 1981;
16. predlog samoupravnega sporazuma o medsebojnih pravicah, obveznostih in odgovornostih med posebnimi izobraževalnimi skupnostmi, Izobraževalno skupnostjo Slovenije in delovno skupnostjo njihove skupne strokovne službe;
17. soglasje k samoupravnim splošnim aktom skupne strokovne službe:
 - a) program dela skupne strokovne službe Izobraževalne skupnosti Slovenije in posebnih izobraževalnih skupnosti za leto 1981;
 - b) določbe statuta in pravilnik o razvidu del in nalog skupne strokovne službe Izobraževalne skupnosti Slovenije;
18. imenovanje vodje delovne skupnosti skupne strokovne službe Izobraževalne skupnosti Slovenije;
19. a) poročilo o poteku usmerjanja vpisa v vzgojno-izobraževalne programe usmerjenega izobraževanja za šolsko leto 1981—1982!
b) predlog sklepa o sofinanciranju učbenikov za prvi letnik srednjega usmerjenega izobraževanja v šolskem letu 1981—1982;
20. imenovanje člana koordinacijskega odbora Izobraževalne skupnosti Slovenije za poklicno usmerjanje in usmerjanje vpisa;
21. predlog prilagojenih predmetnikov za vzgojno-izobraževalni program naravoslovno-matematična tehnologija za narodnostno mešano območje;
22. predlog sklepa o začasnem pokritju izpada dohodka študentskih domov;
23. delegatska vprašanja.

Predsednik Natan Bernot: Prehajamo na 5. točko dnevnega reda, in sicer na predlog za izdajo zakona o uresničevanju posebnih pravic pripadnikov italijanske in madžarske narodnosti na področju vzgoje in izobraževanja.

Uvodno obrazložitev tega predloga bo podala predstavnica predlagatelja, tovarišica Majda Poljanšek.

Majda Poljanšek: Tovarišice in tovariši delegati! Z zakoni s posameznih področij vzgoje in izobraževanja, ki jih je sprejela Skupščina SR Slovenije v preteklem letu, so urejena tudi temeljna vprašanja vzgoje in izobraževanja za pripadnike italijanske in madžarske narodnosti ter posebne naloge

vzgojnoizobraževalnih organizacij na narodnostno mešanih območjih, ki pripevajo k poglobljanju in razvijanju dvojezičnosti.

Že v pripravi teh zakonov je bilo sprejeto stališče, naj bi varstvo posebnih pravic pripadnikov italijanske in madžarske narodnosti, ki jih predvideva ustava SR Slovenije, in specifične organizacijske rešitve, ki izhajajo iz posebnega položaja vzgoje in izobraževanja za pripadnike narodnosti, še naprej urejal poseben zakon. Zato Izvršni svet Skupščine SR Slovenije predlaga, da se sprejme predlog za izdajo zakona o uresničevanju posebnih pravic pripadnikov italijanske in madžarske narodnosti na področju vzgoje in izobraževanja, ki bi nadomestil sedaj veljavni zakon in bo že v samem naslovu izražal svojo temeljno usmeritev.

Zakon o vzgojnoizobraževalnih organizacijah z italijanskim oziroma madžarskim jezikom in dvojezičnih vzgojnoizobraževalnih organizacijah iz leta 1972, ki je sedaj še v veljavi, je izhajal iz tedanjih družbenih odnosov in upošteval tedanje razmere na področju vzgoje in izobraževanja. Razvoj samoupravnih odnosov v naši družbi, nagle spremembe, s katerimi se soočamo na področju vzgoje in izobraževanja, pa so povzročile, da so nekatere določbe tega zakona že presežene. Hkrati tudi novi sistemski zakoni vplivajo na vsebino in reorganizacijo vzgoje in izobraževanja za pripadnike italijanske in madžarske narodnosti. Praktične izkušnje skoraj desetletnega izvajanja zakona in nove sistemske rešitve narekujejo, da bi bilo treba nekatera vprašanja urediti na novo ali pa vsaj bistveno izpopolniti dosedanje zakonske določbe.

Razprava o predlogu za izdajo zakona je v Skupščini SR Slovenije potekala skupaj z razpravo o poročilih o uresničevanju stališč in sklepov Skupščine SR Slovenije za uresničevanje posebnih pravic pripadnikov italijanske in madžarske narodnosti v SR Sloveniji, tako da so bili problemi vzgoje in izobraževanja obravnavani v okviru celotne problematike obeh narodnosti, ki živita v SR Sloveniji.

Na tem zasedanju je Skupščina SR Slovenije predlog, ki je pred vami, sprejela. O nekaterih vprašanjih, ki jih načenna predlog za izdajo zakona, so bila izražena različna mnenja, zato bi bilo za nadaljnje delo pri osnutku zakona še posebej koristno, če bi se do njih opredelila tudi današnja razprava.

Mreža vzgojnoizobraževalnih organizacij za pripadnike italijanske in madžarske narodnosti in dvojezičnih vzgojnoizobraževalnih organizacij je bila doslej določena z zakonom. Praksa pa je pokazala, da je ob dinamičnem razvoju vzgoje in izobraževanja tako postavljena mreža lahko tudi ovira za iskanje boljših in racionalnejših rešitev, saj se vsaka nova vzgojnoizobraževalna organizacija za pripadnike narodnosti lahko ustanovi le z zakonom glede na stopnjo samoupravne organiziranosti pripadnikov narodnosti v samoupravnih interesnih skupnostih za prosveto in kulturo. Ocenjujemo, da taka oblika varstva ni več potrebna, in predlagamo, naj dvojezične vzgojnoizobraževalne organizacije in vzgojnoizobraževalne organizacije, ki delujejo v jeziku narodnosti, ustanavlja skupščina občine, pri čemer naj enakopravno soodločata tudi samoupravni interesni skupnosti za prosveto in kulturo pripadnikov italijanske oziroma madžarske narodnosti. Kot variantna rešitev je predvideno tudi soglasje Skupščine SR Slovenije, s čimer bi še naprej zagotavljali neposredno odgovornost republike za vsako spremembo v mreži vzgojnoizobraževalnih organizacij. Skupščinska razprava je bolj podpirala variantno rešitev.

Samoupravne interesne skupnosti za prosveto in kulturo pripadnikov italijanske in madžarske narodnosti so se uveljavile kot pomemben subjekt pri

obravnavi vseh vprašanj, ki zadevajo življenje pripadnikov narodnosti v naši skupnosti, zato smo tudi v tem zakonu želeli uveljaviti samoupravno interesno skupnost za prosveto in kulturo narodnosti kot enakopravnega partnerja pri sklepanju o vseh zadevah s področja vzgoje in izobraževanja, ki se nanašajo na pripadnike narodnosti. Tako predvideva predlog za izdajo zakona enakopravno soodločanje samoupravne interesne skupnosti za prosveto in kulturo narodnosti pri ustanavljanju in ukinjanju vzgojnoizobraževalnih organizacij ter njeno soglasje pri sprejemanju izobraževalnih programov in delegiranju delegatov samoupravne interesne skupnosti v svete vzgojnoizobraževalnih organizacij. S tem je odprta pot za enakopravno soodločanje pripadnikov narodnosti v vseh bistvenih vprašanjih vzgoje in izobraževanja.

Pripadniki italijanske in madžarske narodnosti se vključujejo v srednje izobraževanje tudi zunaj narodnostno mešanih območij, zato že 19. člen zakona o usmerjenem izobraževanju zagotavlja tem učencem pravico, da se pod pogoji, ki jih bo določil poseben zakon, še naprej učijo materinega jezika. Predlagamo, naj bi zakon zavezoval srednje šole, na katerih se izobražujejo tudi pripadniki narodnosti, da same ali v sodelovanju z drugimi vzgojnoizobraževalnimi organizacijami zagotovijo tem učencem možnost za učenje materinega jezika. Normative o številu učencev v takih skupinah naj bi v okviru enotnih osnov standardov in normativov za opravljanje vzgojnoizobraževalnega dela določili uporabniki in izvajalci v Izobraževalni skupnosti Slovenije ter s tem zagotovili racionalno oblikovanje takih skupin.

Že dosedanji zakon je kot poseben pogoj za učitelje v šolah, ki delujejo v jeziku narodnosti, določil, da morajo biti pripadniki te narodnosti. Glede na to, da zlasti na področju usmerjenega izobraževanja ni mogoče v vsakem primeru zagotoviti ustrezno usposobljenih pedagoških delavcev, predlagamo, naj zakon dopusti izjemo za učitelje slovenskega jezika in za primere, ko ni mogoče zagotoviti pedagoškega delavca, ki je pripadnik narodnosti. Menimo, da je tako določilo realnejše, saj bo omogočilo vzgojnoizobraževalnim organizacijam, da bodo lahko v okviru svoje kadrovske politike zagotovili strokovno in jezikovno usposobljene pedagoške delavce.

Tovarišice in tovariši delegati! Zakon o varstvu posebnih pravic pripadnikov italijanske in madžarske narodnosti za področje vzgoje in izobraževanja bo poglobil in konkretiziral varstvo posebnih pravic pripadnikov italijanske in madžarske narodnosti ter dopolnil pravne okvire za preobrazbo vzgoje in izobraževanja tudi na tem področju, zato predlagamo, da predlog za izdajo zakona sprejmete. Hvala.

Predsednik Natan Bernot: Hvala. Mnenje Izvršnega odbora Skupščin Izobraževalne skupnosti Slovenije o predlogu za izdajo zakona o uresničevanju posebnih pravic pripadnikov italijanske in madžarske narodnosti na področju vzgoje in izobraževanja bo dala podpredsednica Izvršnega odbora tovarišica Pepca Jež.

Pepca Jež: Tovarišice in tovariši delegati! Izvršni odbor je v svoji razpravi ugotovil, da predlagani zakon v glavnem sankcionira dosedanje stanje. Izvršni odbor predlog za izdajo zakona podpira, ker meni, da je še dovolj časa za vsestransko pretehtano razpravo na vseh nivojih, v kateri naj se razrešijo nekatera še odprta vprašanja.

Izvršni odbor je v obravnavi posameznih tez izoblikoval naslednje pripombe oziroma stališča:

11. teza: Priprava za vstop v osnovno šolo pri nas traja eno leto. Izvršni odbor ne vidi utemeljitve za predlog, naj bi priprava za vstop v dvojezično šolo trajala dve leti.

14. teza: Izvršni odbor meni, naj bi predlagatelj ponovno proučil realne možnosti uresničevanja takšnih določb, kot jih vsebuje 14. teza. Menimo namreč, da ni utemeljena zahteva, da bi srednja šola na primer v Ajdovščini morala omogočiti pouk v madžarskem jeziku otroku slovenske narodnosti, ki se je priselil na primer iz Lendave.

Prvi odstavek te teze je rigorozen in ne dopušča izjeme. Drugi odstavek se sklicuje na »skupino iz prvega odstavka«, vendar v prvem odstavku ni besede »skupina«. Ni torej jasno, ali drugi odstavek pomeni oženje obveznosti iz prvega odstavka — da je pouk treba omogočiti samo, če gre za določeno minimalno skupino — ali pa pomeni, da je šola dolžna v vsakem primeru omogočiti pouk jezika narodnosti vsakemu učencu, povračilo za to pa prejme po normativih.

Sicer pa ni jasno stališče predlagatelja glede normativov o številu učencev. Šole v jeziku narodnosti in dvojezične šole si po 13. tezi te normative določajo same, šolam zunaj narodnostno mešanega ozemlja, ki izjemoma omogočajo pouk v jeziku narodnosti, pa je te normative treba posebej predpisati. Ker je očitno mišljen pouk jezika narodnosti kot fakultativnega predmeta, za ta pouk lahko veljajo splošni normativi.

16. teza: Zahteva iz prvega odstavka je v povezavi z zahtevo po strokovni usposobljenosti težko uresničljiva zlasti na manjših šolah, ker je obenem treba zagotoviti polno zaposlenost učiteljev. Zastavlja se vprašanje, ali je narodnostna pripadnost kot pogoj za zaposlitev sploh v skladu z ustavno ureditvijo. O tem je malo prej govorila tudi tovarišica predsednica.

2. teza: Sprejemljivejša je varianta, vendar bi morali zagotoviti, da pri odločanju v Skupščini SR Slovenije sodeluje kot enakopraven zbor tudi Skupščina Izobraževalne skupnosti Slovenije. V nasprotnem primeru bi za Izobraževalno skupnost Slovenije nastale nove materialne obveznosti, za katere niso zagotovljena sredstva.

28. teza: iz dikcije te teze je razumeti, da so vse obveznosti SR Slovenije za razvijanje vzgoje in izobraževanja za pripadnike narodnosti v zagotavljanju sredstev. Pogrešamo določbo o tem, kdo bo skrbel za vsebinsko plat, za zaščito pravic narodnosti in podobno. Predvidene denarne obveznosti samoupravnih interesnih skupnosti zagotavljajo zgolj materialne pogoje za tekoče programe, to pa še ni razvijanje. Kaže, da republiški upravni organi in organizacije nimajo na tem področju nobene naloge.

V prejšnjih poglavjih se kot subjekt odločanja v Izobraževalni skupnosti Slovenije pravilno omenjajo uporabniki in izvajalci. V tej tezi pa je Izobraževalna skupnost Slovenije prikazana kot center odtujene finančne moči. Namesto tega bi moralo biti jasno povedano, da sredstva zagotavljajo uporabniki v občinskih izobraževalnih skupnostih v vsej SR Sloveniji in jih v ta namen združujejo v Izobraževalni skupnosti Slovenije, ker imajo to za nalogo skupnega pomena. Podobno velja tudi glede Skupnosti otroškega varstva Slovenije, ki prav tako nima lastnih sredstev, temveč jih uporabniki občinskih skupnosti pri njej združujejo.

V drugi alineji bi moralo biti pod drugo točko jasno povedano, da gre le za pokrivanje razlike v ceni teh učbenikov, ki je zaradi nizke naklade višja od cen običajnih učbenikov. Sedanja dikcija je mogoče razumeti tako, da so učbeniki v jezikih narodnosti za učenca brezplačni.

29. teza: Napačna je opredelitev, da se s svobodno menjavo dela zagotavljajo sredstva za razvojno delo. Svobodna menjava dela je način pridobivanja dohodka izvajalcev, ne pa način zbiranja sredstev.

Če gre z razvojno in raziskovalno delo, se to delo opravlja v svobodni menjavi dela v raziskovalnih skupnostih. Uporabniki in izvajalci v izobraževalnih skupnostih se sicer lahko dogovorijo tudi o potrebi po določenih raziskavah, vendar teza o tem ne govori, temveč le nalaga obveznost zagotavljanja sredstev za raziskave, ki jih naroči kdorkoli.

Tovarišice in tovariši delegati! To so bila stališča Izvršnega odbora Skupščine Izobraževalne skupnosti Slovenije do predloga za izdajo zakona o uresničevanju posebnih pravic pripadnikov italijanske in madžarske narodnosti na področju vzgoje in izobraževanja. Hvala lepa.

Predsednik Natan Bernot: Hvala. Pričenjam razpravo. Kdo želi razpravljati? Besedo ima tovariš Evgen Koša.

Evgen Koša: Sem delegat Občinske izobraževalne skupnosti Murska Sobota. Posredujem vam pripombe k tezam za izdajo zakona o uresničevanju posebnih pravic pripadnikov italijanske in madžarske narodnosti na področju vzgoje in izobraževanja.

Teze za zakon o uresničevanju posebnih pravic pripadnikov italijanske in madžarske narodnosti na področju vzgoje in izobraževanja so bile v občini Murska Sobota deležne temeljite razprave. Teze za zakon so v občini Murska Sobota obravnavali Predsedstvo Občinske konference SZDL, Izvršni odbor Skupščine Samoupravne interesne skupnosti za prosveto in kulturo pripadnikov madžarske narodnosti, Izvršni svet Skupščine občine Murska Sobota, Komisija za narodnosti pri Skupščini občine Murska Sobota, Komisija za narodnosti pri Občinski konferenci SZDL in Komisija za dvojezično šolstvo pri Občinski izobraževalni skupnosti Murska Sobota.

V vseh navedenih sredinah je bila dana podpora tezam novega zakona. Pripombe k tezam so bile posredovane prek delegata v Zboru občin Skupščine SR Slovenije.

O tezah je razpravljala tudi Izvršni odbor Skupščine Občinske izobraževalne skupnosti Murska Sobota na svoji 45. seji dne 5. 6. 1981, ki na osnovi zbranih pripomb daje k predloženim tezam naslednje pripombe in stališča:

3. teza: Na koncu prvega stavka naj bi besede »v njihovem jeziku« nado mestili z besedami »v obeh jezikih«.

4. teza: V četrti alineji naj se doda beseda »dobrega«, tako da se dopolnjeno besedilo glasi: »...omogoča poglobljanje dobrega sožitja med pripadniki...«.

11. teza: Potrebno je jasneje opredeliti obvezno dvoletno vključevanje v pripravo na šolo v okviru predšolskega varstva.

14. teza: Tu bi bilo nujno opredeliti status madžarskega jezika v srednjih šolah. Fakultativna oblika namreč ni primerna. Proučiti bi morali predlog za minimum števila učencev za pouk jezika narodnosti v srednjih šolah in to v zakonu opredeliti.

15. teza: Predloženo besedilo bi morali dopolniti z zahtevo po ustreznem obojestranskem programiranju in usklajevanju programov povezovanja z ustreznimi institucijami matičnega naroda.

16. teza: Vsebina te teze za nas ne velja, ker nimamo vzgojnoizobraževalnih organizacij v madžarskem jeziku, vendar smo menili, da bi morali besedilo prvega stavka popraviti, in sicer z opredelitvijo, da lahko opravljajo vzgojnoizobraževalno delo učitelji, vzgojitelji in strokovni delavci, ki obvladajo oba jezika.

19. teza: Ugotavljanje usposobljenosti za vzgojnoizobraževalno delo v jeziku narodnosti bi morali poenotiti in opredeliti organizacijo oziroma zavod, ki naj to preverjanje opravlja. V tej tezi bi morali dodati določilo, naj rednim študentom potrdi znanje jezika narodnosti vzgojnoizobraževalna ustanova, ki jo obiskuje.

20. teza: Predlagamo, naj se besedilo te teze glasi: »Vzgojnoizobraževalno organizacijo, ki opravlja vzgojnoizobraževalno delo v jeziku narodnosti oziroma dvojezično vzgojnoizobraževalno organizacijo ustanovi skupščina občine in skupščina samoupravne interesne skupnosti za prosveto in kulturo pripadnikov madžarske narodnosti kot četrti zbor občinske skupščine v skladu s predpisi, ki veljajo za ustanavljanje posameznih vrst vzgojnoizobraževalnih organizacij, in v soglasju s Skupščino SR Slovenije.

21. teza: Besedilo je potrebno uskladiti z 20. tezo.

28. teza: V drugi točki je treba dodati še zagotavljanje sredstev za nabavo učil. V tretji točki bi morali v okviru najnujnejših investicij za nemoteno delovanje vzgojnoizobraževalne organizacije zagotoviti tudi sredstva za druge naložbe, na primer za stanovanja, ceste in podobno. V tej tezi bo morali predvideti tudi sredstva za stroške, ki nastajajo ob obiskih raznih delegacij oziroma za vzdrževanje stikov z matičnim narodom.

29. teza: Zakon bi moral zavezovati raziskovalne organizacije, da v svoje programe vključijo tudi šolstvo narodnosti.

V dosedanjih razpravah o tezah za zakon smo v občini Murska Sobota poudarili tudi naslednje:

V praksi se pojavlja, da so nekatere vzgojnoizobraževalne srednješolske organizacije dovoljevale dijakom iz dvojezičnega področja, da so se namesto tujega jezika učili jezik narodnosti, kar ne prispeva k razvoju in napredku narodnosti in ne posameznika, saj kasneje nastopijo težave pri študiju na višjih in visokih šolah. Zato menimo, da bi morali v zakonu opredeliti obveznost, da se dijaki iz narodnostno mešanega območja poleg slovenskega in madžarskega jezika obvezno učijo tudi tuj jezik.

Hkrati vam posredujemo tudi pobudo za sklenitev sporazuma z Avtonomno pokrajino Vojvodino za nemoteno dobavo učbenikov in delovnih zvezkov za dvojezične šole. Hvala.

Predsednik Natan Bernot: Hvala lepa. Kdo še želi razpravljati? Besedo ima tovarišica Olga Török.

Olga Török: Sem delegatka Zbora uporabnikov Skupščine Občinske izobraževalne skupnosti Lendava.

Delegacija Zbora uporabnikov Skupščine Občinske izobraževalne skupnosti Lendava je na 29. seji dne 13. 7. 1981 med obravnavo gradiva za 27. skupno sejo obeh zborov Skupščine Izobraževalne skupnosti Slovenije največ časa

posvetila predlogu za izdajo zakona o uresničevanju posebnih pravic pripadnikov italijanske in madžarske narodnosti na področju vzgoje in izobraževanja kot tudi tezam za izdajo omenjenega zakona.

Naša delegacija v celoti podpira izdajo navedenega zakona, ki je za naše dvojezično šolstvo še kako pomemben.

Pri podrobnejši obravnavi tez za izdajo zakona pa so nastale nekatere pripombe, ki bi jih želela v nadaljevanju razprave v imenu naše delegacije posredovati današnji seji skupščine.

Pripombe in predloge imamo k 14., 16., 20. in 21. tezi zakona.

V 14. tezi naša delegacija v celoti podpira prizadevanja Samoupravne interesne skupnosti za prosveto in kulturo pripadnikov madžarske narodnosti, da naj se v novem zakonu predmet madžarskega jezika na srednjih šolah statusno uredi. Vključi naj se v predmetnik tudi v tistih srednjih šolah, kjer večina pripadnikov nadaljuje šolanje izven narodnostno mešanega območja.

Za 16. tezo delegacija meni, da ni v skladu z ustavo in ostalimi zakonskimi predpisi. Normalno je, da na dvojezičnih šolah, kjer obiskujejo pouk učenci slovenske in madžarske narodnosti, v enakem razmerju poučujejo tudi učitelji obeh narodnosti in ne samo učitelji madžarske narodnosti, kot je to predvideno v sedanji formulaciji te teze.

Glede 20. in 21. teze se delegacija opredeljuje za varianti, ki predvidevata pri ustanavljanju dvojezičnih vzgojnoizobraževalnih organizacij poleg soglasja samoupravnih interesnih skupnosti za prosveto in kulturo narodnosti še soglasje Skupščine SR Slovenije.

To so stališča in predlogi naše delegacije. Naloga predlagatelju pa je, da ta stališča pred dokončno formulacijo osnutka zakona prouči in jih smiselno vključi. Hvala lepa.

Predsednik Natan Bernot: Hvala. Želi še kdo sodelovati v razpravi? (Da.) Besedo ima tovariš Pal Ferenc.

Pal Ferenc: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Prihajam kot predstavnik Komisije za narodnost.

Na skupni seji samoupravnih interesnih skupnosti za prosveto in kulturo pripadnikov madžarske narodnosti občine Lendava in občine Murska Sobota je bila obravnavana informacija o tezah za zakon o uresničevanju posebnih pravic pripadnikov italijanske in madžarske narodnosti na področju vzgoje in izobraževanja. Na podlagi ugotovitev iz razprave sta skupščini obeh skupnosti sprejeli naslednje sklepe.

Teze za zakon vsebujejo vse tiste elemente in smotre, ki so fundamentalni za sožitje narodov in narodnosti v socialistični Jugoslaviji. Te smotre in elemente ter zastavljene cilje pa je potrebno dovolj jasno vgraditi v zakonsko besedilo. Zakon o usmerjenem izobraževanju v 19. členu določa, da bo s posebnim zakonom regulirano, kako bo potekal pouk jezika narodnosti v usmerjenem izobraževanju na šolah izven narodnostno mešanega območja. V tezah takih določil ni, delegati pa so jih na skupščini referendumsko zahtevali.

Potrjena je bila ugotovitev, da je dosedanja praksa, to je fakultativni pouk madžarskega jezika, sicer pomenila nek začetek, vendar je tudi na tem področju nujno storiti korak naprej. Glede na to, da bo tudi v bodoče večina učencev z narodnostno mešanega območja nadaljevala srednje šolanje v Murski Soboti, je potrebno na teh šolah kako tudi na višjih šolah urediti status

madžarskega jezika drugače, ne več s fakultativnim poučevanjem. Madžarski jezik mora dobiti takšen status, kot ga imajo tuji jeziki, torej mora biti vgrajen v predmetnik. Poudarjeno je bilo, da bi moral biti za pripadnike narodnosti materin jezik obvezen predmet v rednem predmetniku.

Skupščini obeh samoupravnih interesnih skupnosti vztrajata, naj pristojni forumi te pripombe in predloge v celoti upoštevajo.

Skupščina občine Lendava je obravnavala poročilo o uresničevanju stališč, priporočil in sklepov Skupščine SR Slovenije za uresničevanje posebnih pravic pripadnikov italijanske in madžarske narodnosti v SR Sloveniji. Ob tem je Skupščina občine Lendava podprla tudi sklepe samoupravnih interesnih skupnosti za prosveto in kulturo pripadnikov madžarske narodnosti v zvezi s tezami za izdajo obravnavanega zakona.

Med ostalim je razprava ugotovila tudi naslednje.

Iz ugotovitve, da ni mogoče uvesti dvojezičnosti v organizacijah združenega dela, ker dvojezičnega kadra ni, izhaja, da je v bodoče potrebno posvetiti več pozornosti pouku madžarskega jezika na šolah izven narodnostno mešanega območja, kjer nadaljujejo šolanje učenci dvojezičnih šol. Še posebej pa je pomemben pouk madžarskega jezika na višjih in visokih šolah, da se tako zagotovi kontinuiran študij madžarskega jezika ter s tem izobraževanje nujno potrebnih kadrov dvojezičnega profila, brez katerih dvojezičnosti ni mogoče uveljaviti. Pomembna pridobitev je ustanovitev katedre za madžarski jezik na Pedagoški akademiji v Mariboru. Prizadevanja za usposabljanje takšnih kadrov je potrebno razširiti tudi na ljubljansko Univerzo z ustanovitvijo katedre za madžarski jezik. Ob tem posebej opozarjamo, da je potrebno študentom iz dvojezičnih območij omogočiti redno obiskovanje pouka madžarskega jezika, pri čemer naj madžarski jezik pridobi status drugega jezika. Hvala lepa.

Predsednik Natan Bernot: Hvala. Želi še kdo razpravljati? (Ne.) Če ni več razpravljalcev, zaključujem razpravo o predlogu za izdajo zakona o uresničevanju posebnih pravic pripadnikov italijanske in madžarske narodnosti na področju vzgoje in izobraževanja ter predlagam, da glasujemo o naslednjem sklepu:

Skupščina Izobraževalne skupnosti Slovenije sprejme predlog za izdajo zakona o uresničevanju posebnih pravic pripadnikov italijanske in madžarske narodnosti na področju vzgoje in izobraževanja s tezami, predlagatelju pa predlaga, da prouči pripombe in predloge Izvršnega odbora in današnje seje ter jih na primeren način vključi v zakonski osnutek.

Ima kdo drugačen predlog sklepa? (Nihče.) Če ne, lahko pričnemo z glasovanjem. Kdor je za tak predlog sklepa, naj prosim dvigne roko! (Večina delegatov dvigne roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (En delegat.)

Ugotavljam, da je z enim vzdržanim glasom Skupščina Izobraževalne skupnosti Slovenije sprejela predlog za izdajo zakona o uresničevanju posebnih pravic pripadnikov italijanske in madžarske narodnosti na področju vzgoje in izobraževanja s pripombami in predlogi Izvršnega odbora in današnje razprave, ki naj jih predlagatelj smiselno vključi v osnutek zakona.

S tem smo zaključili 5. točko dnevnega reda in opravili enakopravno obravnavo in sklepanje skupaj z zbori Skupščine SR Slovenije.

SEZNAM GOVORNIKOV

Zbor združenega dela

Antolašič Ivan 24	Muraus Janko 116
Baštašič Janko 140, 158	Ošo Vladimir 47
Benedik Leopold 112	Ovsenik Francka 116
Buljan Tatjana 40	Pacek Jože 159
Cetin Darij 144	Pahor Rudi 113
Čargo Franc 143	Palfi Ladislav 47
Čavlovič Marko 172	Paulin Mitja 114
De Lorenzi Neda 4	Pavšič Rok 159, 174
Dolinar Drago 158, 173, 196	Peterca Erika 42, 107
Fatur Vladimir 61, 72	Pirš Jurij 160
Gabrovšek Jože 76, 114	Plevnik Janez 158
Gerkmán Valentin 52, 74	Počivavšek Andrej 109
Gorišek Vlado 36, 63	Polak Franci 141
Gradišnik Branko 87	Polanič Slavko 53, 56
Grahor Andrej 162	Poljšak Tone 18, 33, 57
Gruden Zdravko 186	Ponikvar Igor 197
Herga Francka 137, 175, 187, 188, 202	Por Vera 38
Jakhel Milan 98	Pregl Živko 153, 167
Jan Jernej 178, 180, 189, 197, 199	Punčuh Jože 83
Janko Lojze 105	Rainer Marko 21
Jekler Ivan 40	Rajh Slavko 9, 16, 152
Jevšnikar Vika 60	Rakuša Franjo 83
Jošt Zdenka 45	Rau Ivan 102, 119
Kastrevc Ivan 31, 41, 86, 171	Ravnik Karol 147
Klobasa Majda 110	Romšak Jože 115
Klobčar Ivo 151, 187, 193	Roškar Alojz 47
Kopitar Armand 25	Samar Milivoj 93
Korošec Boris 158, 194	Slapernik Anton 155, 187, 190
Kovač Jože 197	Srdoč Slobodan 30
Kovič Zvone 121	Stepanov Velimir 148
Kralj Boris 7, 195	Šarec Tanja 68, 73
Krašovec Sonja 78	Šepic Rudi 169
Krečič Dušan 139, 158	Škraban Aleksander 94
Križnar Franc 26	Škrjanec Ladislav 85
Kugonič Tone 157	Škufca Franc 203
Kunčič Ivan 67, 192	Šmajdek Franc 39
Kurnik Marjan 25	Tadel Tomo 12
Leiner Rudolf 145	Tepej Milan 28, 40, 55, 59
Levičnik Andrej 182, 188	Todorovič Pero 110
Maček Franc 49	Turk Jože 135
Majer Tomislav 32	Umek Ciril 51
Markl Marjan 71	Varju Imre 81
Mavrič Jože 185	Vodovnik Jože 111
Metlika Avgust 124	Willewaldt Aleksander 127, 196
Mlinar Jure 84	Winkler Iztok 90
Mohar Alojz 34, 41	Zelenšek Ivan 132, 163, 165, 180
Mohorko Erih 118	Zlender Mirko 10, 16, 17, 192, 193, 194, 196, 198
Možina Milan 30, 48, 55	

Zbor občin

Abrahamsberg Vanda 220	Dular Janez 243
Abram Apollinio 325	Dular Zoran 330, 347
Arsenjuk Janez 293, 294, 300	Erjavec Karel 271
Ašič Marjan 232, 234, 240	Erjavec Mirko 262
Ažber Pavel 280	Fatur Vladimir 235, 243
Bekeš Peter 252, 265, 269	Flis Drago 296
Bernard Ivo 354, 363	Garafol Ciril 341, 354
Briški Andrej 349	Gaspari Milan 339, 345, 348, 361
Degan Darko 298	Gatnik Cvetko 220

Germovšek Ivan 238	Mičović Bosiljka 206
Godina Franc 318, 353	Miklavčič Ivo 216
Gogala Marija 221, 230	Miklavčič Tone 296
Gorenc Silvo 313, 342, 352, 356	Mlinar Franc 301
Gostenčnik Alojz 220, 249	Pacek Jože 302
Gulič Uroš 342, 370	Perlič Zvonko 324, 344, 368
Grad Franci 288	Plaskan Vlado 309
Hajdinjak Štefan 340	Plut Ciril 231, 238, 258, 261, 269
Hauptman Jože 307	Podreka Bruno 344
Horjak Anica 255	Polanič Slavko 304, 345, 346, 355, 364
Horvat Mitja 369	Razpet Rafael 316, 342, 346
Hrastel Kristian 221, 234, 258, 263	Rihar Dora 329, 340
Hrovat Franc 227, 291, 298	Samardžija Miroslav 320
Hvale Stanko 226, 258, 267	Sbrizaj Danilo 364
Jerkič Maver 214, 228, 234, 245	Sluga Janez 224, 262
Jurančič Zdenka 255	Šerak Matija 249
Kahne Alojz 210	Škerjanc Mira 253, 259
Klemenčič Vladimir 346, 358	Škraban Aleksander 277
Knez Jože 334	Škufca Franc 265
Kobal Kristina 297	Štrakl Franc 343
Kobe Marko 235, 269	Tkavec Vladislav 323
Kocon Jože 333	Turk Franjo 369, 370
Kocuvan Andrej 221	Varga Ciril 371
Kolar Stanko 352	Vereš Jolanka 270
Koprivc Ciril 250, 337	Vilfan Jože 271
Kržan Janez 260	Vojska Vera 249, 268
Kržan Rok 287	Volk Stane 292
Kunc Pavel 244	Vrenko Erik 274
Lavrenčič Dušan 329	Vrviščar Franc 326
Logar Janko 315	Wohinz Miha 283, 347, 362
Markovič Marjan 365	Zorko Erika 256
Mejač Vlado 300	Zupančič-Vičar Marija 289
Metlika Avgust 305	Žekar Jelka 211
	Žlebnik Mara 295

Družbenopolitični zbor

Bačič Geza 436	Pacek Jože 412, 415
Čotar Lojzka 453	Prosenec Miloš 427
Gaspari Majda 440	Pucer Dino 444
Gavez Stane 385	Repar Stane 433
Globačnik Jože 453, 456	Samar Milivoj 387, 405, 446, 451, 453
Godec Ivan 430	Sitar Ciril 448
Golob Ludvik 381, 415, 421, 438, 457	Tomlje Tina 403
Gošnik Miro 414, 416	Ude Lojze 416
Habjan Vito 401	Uršič Igor 439, 444, 449, 452
Krašovec Tone 383, 425, 454, 458	Vahen Tone 418
Kropivnik Rudi 375, 458	Vandot Igor 433
Kučan Milan 441	Vrbnjak Angelca 405, 457
Marolt Jože 380, 436	Zupančič-Vičar Marija 391, 394, 397
Naglost Majda 396, 402	Žagmeister Stefanija 445
Najdič Dušan 458, 459	Ževart Janko 419
Osolnik Bogdan 406	

Skupno zasedanje

Zbora združenega dela, Zbora občin in Družbenopolitičnega zbora

Brecelj Marijan 499	Kučan Milan 473
Bulc Marko 506	Verbič Andrej 502
Globačnik Jože 462	Zemljarič Janez 484
Klemenčič Vladimir 467	

Skupna seja
vseh zborov Skupščine SR Slovenije

Kučan Milan 510

Skupščina
Skupnosti socialnega varstva Slovenije

Kitanovič Vlastimir 518
Markun Nadja 517

Pirjevec Marjan 517
Peterca Erika 514, 517

Skupščina
Izobraževalne skupnosti Slovenije

Pal Ferenc 527
Jež Pepca 527
Koša Evgen 525

Poljanšek Majda 521
Török Olga 526

*Sekretariat Skupščine SR
dokumentacija*

VSEBINA

Zbor združenega dela

61. seja — 1. julija 1981

Pred dnevnim redom:

1. Izvolitev Komisije za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja ter poročilo te Komisije	3
Govornik:	
Neda De Lorenzi	4

Dnevni red:

1. Določitev dnevnega reda	5
2. Poročilo Zveznega izvršnega sveta o uresničevanju družbenega plana Jugoslavije za obdobje 1981 do 1985 v letu 1981, z oceno možnosti razvoja v letu 1982	7
Govorniki:	
Boris Kralj	7
Slavko Rajh	9
Mirko Žlender	10
Tomo Tadel	12
3. Predlog zakona o ratifikaciji sporazuma o garanciji med SFR Jugoslavijo in Mednarodno banko za obnovo in razvoj za peto kreditno linijo za industrijo (YU 1909, YU 1910, YU 1911 in YU 1912)	14
4. Predlog zakona o ratifikaciji protokola k sporazumu o uvozu predmetov prosvetnega, znanstvenega in kulturnega značaja	15
5. Predlog zakona o ratifikaciji sporazuma med SFR Jugoslavijo in Kraljevino Švedsko o izogibanju dvojnemu obdavčevanju dohodka in premoženja	15
6. Osnutek zakona o spremembah zakona o skupnem obsegu proračunskih odhodkov federacije za leto 1981	15
Govornika:	
Slavko Rajh	16
Mirko Žlender	16
7. Osnutek odloka o spremembi odloka o določitvi prihodkov od carin in drugih uvoznih davščin, ki se v letu 1981 odstopijo Interesni skupnosti Jugoslavije za ekonomske odnose s tujino	16
8. Poročilo delegacije Skupščine SR Slovenije v Zboru republik in pokrajin Skupščine SFR Jugoslavije o poteku usklajevanja osnutka zakona o urejanju kredita, ki ga je leta 1974 dala Narodna banka Jugo-	

slavi je za dopolnilno kreditiranje izvoza opreme in ladij ter za izvajanje investicijskih del v tujini na kredit	17
Govornik :	
Mirko Žlender	17
9. Osnutek zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o komunalnih dejavnostih posebnega družbenega pomena	18
Govorniki :	
Tone Poljšak	18
Marko Rainer	21
Ivan Antolašič	24
Marjan Kurnik	25
Armand Kopitar	25
Franc Križnar	26
Milan Tepej	28
Milan Možina	30
Slobodan Srdoč	30
Ivan Kastrevc	31
Tomislav Majer	32
Tone Poljšak	33
10. Osnutek zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o vodah	33
Govorniki :	
Alojz Mohar	34
Vlado Gorišek	36
Vera Por	38
Franc Šmajdek	39
Milan Tepej	40
Tatjana Buljan	40
Ivan Jekler	40
Ivan Kastrevc	41
Alojz Mohar	41
11. Osnutek zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o stanovanjskih razmerjih	42
Govorniki :	
Erika Peterca	42
Zdenka Jošt	45
Alojz Roškar	47
Ladislav Palfi	47
Vladimir Ošo	47
Milan Možina	48
Franc Maček	49
Ciril Umek	51
12. Predlog zakona o investicijskih vlaganjih SR Slovenije v graditev objektov in nabavo opreme v obdobju od leta 1981 do leta 1985	52
Govornik :	
Valentin Gerkman	52
13. Analiza o izvajanju sistema financiranja splošnih družbenih potreb v družbenopolitičnih skupnostih z vidika gibanja sredstev splošne porabe v obdobju od 1976 do 1980	53
Govorniki :	
Slavko Polanič	53
Milan Tepej	55

Milan Možina	55
Slavko Polanič	56
14. Poročilo o izvajanju zakona o varstvu zraka ter o uresničevanju skle- pov in priporočil Skupščine SR Slovenije za izvajanje nujnih ukrepov na področju varstva zraka	57
Govorniki:	
Tone Poljšak	57
Milan Tepej	59
Vika Jevšnikar	60
15. Informacija o graditvi in planu dograditve Nuklearne elektrarne Krško	61
Govorniki:	
dr. Vladimir Fatur	61
Vlado Gorišek	63
Ivan Kunčič	67
Tanja Šarec	68
Marjan Markl	71
dr. Vladimir Fatur	72
Tanja Šarec	73
16. Predlog odloka o usmeritvi dela depozitov družbenopolitičnih skupnosti pri Narodni banki Slovenije	74
17. Osnutek odloka o financiranju graditve stanovanj za nosilce družbenih funkcij v SR Sloveniji v letih 1981—1985	74
Govorniki:	
Valentin Gerkman	74
Jože Gabrovšek	76
18. Osnutek odloka o sofinanciranju programa gradnje družbenih najemnih stanovanj za delavce republiških organov v obdobju 1981—1985 in zago- tovitvi sredstev za odplačilo posojil, najetih za stanovanja, zgrajena v obdobju 1975—1980	77
19. Osnutek odloka o sofinanciranju programa reševanja stanovanjskih vprašanj delavcev organov za notranje zadeve v obdobju 1981—1985	77
20. Predlog za izdajo zakona o razširjeni reprodukciji in minulem delu z osnutkom zakona	78
Govorniki:	
Sonja Krašovec	78
Imre Varju	81
Franjo Rakuša	83
Jože Punčuh	83
Jure Mlinar	84
Ladislav Škrjanec	85
Ivan Kastrevc	86
Branko Gradišnik	87
21. Volitve in imenovanja	88
— predlog odloka o izvolitvi predsednika in članov habilitacijske ko- misije pri Univerzi Edvard Kardelj v Ljubljani in pri Univerzi v Mariboru	88
— predlog odloka o imenovanju namestnika javnega tožilca Višjega javnega tožilstva v Ljubljani	88
— predlog odloka o razrešitvi namestnice javnega tožilca SR Slovenije	89

— predlog odloka o razrešitvi namestnika javnega pravobranilca SR Slovenije	89
— predlog odloka o razrešitvi pomočnice družbenega pravobranilca samoupravljanja SR Slovenije	89
— predlog odloka o razrešitvi sodnice Višjega sodišča v Mariboru	89
— predlog odloka o izvolitvi sodnikov Sodišča združenega dela SR Slovenije	90
22. Predlogi in vprašanja delegatov	90
Govorniki:	
dr. Iztok Winkler	90
Milivoj Samar	93
Aleksander Škraban	94

62. seja — 15. julija 1981

Pred dnevnim redom:

1. Izvolitev Komisije za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja ter poročilo te Komisije	97
Govornik:	
Milan Jakhel	98

Dnevni red:

1. Določitev dnevnega reda 62. seje Zbora združenega dela	99
2. Potrditev zapisnika 60. seje Zbora združenega dela	100
3. Predlog ustavnih amandmajev k ustavi SR Slovenije	100
4. Predlog ustavnega zakona za izvedbo ustavnih amandmajev I. do VII. k ustavi SR Slovenije	101
5. Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o volitvah in delegiranju v skupščine	101
Govornik:	
Ivan Rau	102
6. Predlog zakona o Svetu SR Slovenije za varstvo ustavne ureditve	105
Govornik:	
Lojze Janko	105
7. Osnutek zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o poslovnih stavbah in poslovnih prostorih	106
Govorniki:	
Erika Peterca	107
Andrej Počivavšek	109
Majda Klobasa	110

Pero Todorovič	110
Jože Vodovnik	111
8. Osnutek zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o upravljanju in razpolaganju s stavbnim zemljiščem	112
Govorniki:	
Leopold Benedik	112
Rudi Pahor	113
Jože Gabrovšek	114
Mitja Paulin	114
Jože Romšak	115
Janko Muraus	116
Francka Ovsenik	116
Erih Mohorko	118
9. Nadaljevanje razprave o predlogu zakona o spremembah in dopolni- tvah zakona o volitvah in delegiranju v skupščine	119
Govornik:	
Ivan Rau	119
10. Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o Narodni banki Jugoslavije in enotnem monetarnem poslovanju narodnih bank repu- blik in narodnih bank avtonomnih pokrajin	120
11. Osnutek odloka o spremembah odloka o določitvi skupnega zneska deviz za potrebe federacije	120
12. Predlogi in vprašanja delegatov	121
Govornika:	
Zvone Kovič	121
Avgust Metlika	124

63. seja — 28. julija 1981

Pred dnevnim redom:

1. Izvolitev Komisije za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja ter poročilo te Komisije	126
Govornik:	
Aleksander Willewaldt	127

Dnevni red:

1. Določitev dnevnega reda 63. seje Zbora združenega dela	128
2. Odobritev zapisnikov 61. in 62. seje Zbora združenega dela	131
3. Poročilo Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije o uresničevanju druž- benega plana SR Slovenije za obdobje 1981—1985 ter resolucije o druž- benoekonomski politiki in razvoju SR Slovenije v letu 1981	131

Govorniki:	
Ivan Zelenšek	132
Jože Turk	135
Francka Herga	137
Dušan Krečič	139
Janko Baštašič	140
Franci Polak	141
Franc Čargo	143
Darij Cetin	144
Rudolf Leiner	145
Karol Ravnik	147
Velimir Stepanov	148
Ivo Klobčar	151
Slavko Rajh	152
Živko Pregl	153
4. Predlog zakona o začasni prepovedi razpolaganja z delom družbenih sredstev za gradnjo in nakup določenih objektov in opreme v letu 1981	154
Govorniki:	
Anton Slapernik	155
Tone Kugonič	157
Janko Baštašič	158
Boris Korošec	158
Janez Plevnik	158
Drago Dolinar	158
Dušan Krečič	158
5. Predlog zakona o spremembah zakona o uvedbi in stopnjah republiških davkov in taks	159
Govornik:	
Rok Pavšič	159
6. Predlog zakona o spremembah zakona o proračunu SR Slovenije za leto 1981	159
Govornik:	
Jože Pacek	159
7. Predlog zakona o dopolnitvi zakona o prispevku za pokrivanje dela stroškov enostavne reprodukcije Železniškega gospodarstva Ljubljana v letu 1981	160
Govornika:	
Jurij Pirš	160
Andrej Grahor	162
8. Nadaljevanje razprave o poročilu Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije o uresničevanju družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1981—1985 ter resolucije o družbenoekonomski politiki in razvoju SR Slovenije v letu 1981	163
Govornik:	
Ivan Zelenšek	163
9. Predlog zakona o dopolnitvi zakona o združevanju dela sredstev uporabnikov družbenih sredstev za financiranje izgradnje energetske objekti v letu 1981	165
10. Osnutek zakona o dodatnem prispevku solidarnosti v letih 1982 do 1985	166

11. Predlog za izdajo zakona o zagotavljanju sredstev in izpolnjevanju obveznosti SR Slovenije za pospeševanje razvoja gospodarsko manj razvitih republik in SAP Kosovo z osnutkom zakona	166
Govorniki:	
Živko Pregl	167
Rudi Šepic	169
Ivan Kastrevc	171
Marko Čavlovič	172
Drago Dolinar	173
Rok Pavšič	174
12. Nadaljevanje razprave o predlogu zakona o začasni prepovedi razpolaganja z delom družbenih sredstev za gradnjo in nakup določenih objektov in opreme v letu 1981	175
Govornik:	
Francka Herga	175
13. Osnutek dopolnitev resolucije o politiki uresničevanja družbenega plana Jugoslavije za obdobje 1981—1985 v letu 1981	177
14. Poročilo o izvajanju sklepov in stališč Skupščine SR Slovenije o temeljnih usmeritvah za organiziranje in razvoj zunanjetrgovinske mreže in zunanjetrgovinskih kadrov doma in v tujini	178
Govornika:	
Jernej Jan	178, 180
Ivan Zelenšek	180
15. Letno poročilo o delu Službe družbenega knjigovodstva v SR Sloveniji za leto 1980	181
Govorniki:	
Andrej Levičnik	182
Jože Mavrič	185
Zdravko Gruden	186
Francka Herga	187
Anton Slapernik	187
Ivo Klobčar	187
Francka Herga	188
Andrej Levičnik	188
Jernej Jan	189
16. Predlog zakona o dopolnitvi zakona o skladih skupnih rezerv	189
17. Predlog zakona o spremembi zakona o samoupravnih sodiščih	189
18. Predlog dogovora o valorizaciji katastrskega dohodka	190
Govornik:	
Anton Slapernik	190
19. Predlog zakona o spremembi zakona o prekrških	191
20. Osnutek zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o deviznem poslovanju in kreditnih odnosih s tujino	191
Govorniki:	
Mirko Žlender	192
Ivan Kunčič	192
Ivo Klobčar	193
Mirko Žlender	193

21. Osnutek zakona o uvedbi posebne zvezne takse za delo carinskih organov	193
Govorniki:	
Mirko Žlender	194
Boris Korošec	194
Boris Kralj	195
Drago Dolinar	196
Aleksander Willewaldt	196
Mirko Žlender	196
Jernej Jan	197
Jože Kovač	197
Igor Ponikvar	197
Mirko Žlender	198
Jernej Jan	199
22. Predlog zakona o ratifikaciji sporazuma o garanciji med SFR Jugoslavijo in Mednarodno banko za obnovo in razvoj (YU 1951)	199
23. Volitve in imenovanja	200
— predlog odloka o razrešitvi in izvolitvi člana Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije in o razrešitvi in imenovanju predsednika Republiškega komiteja za tržišče in splošne gospodarske zadeve	200
— predlog odloka o imenovanju namestnika republiškega sekretarja za notranje zadeve	200
— predlog odloka o izvolitvi predsednice Vrhovnega sodišča SR Slovenije in o razrešitvi predsednice Višjega sodišča v Ljubljani	200
— predlog odloka o imenovanju namestnice javnega tožilca SR Slovenije in o razrešitvi sodnice Višjega sodišča v Kopru	201
— predlog odloka o razrešitvi sodnika Višjega sodišča v Mariboru	201
— predlog sklepa o imenovanju delovnega telesa Skupščine SR Slovenije in Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije za proučitev vprašanj v pripravah osnutka zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o upravljanju in razpolaganju s stavbnim zemljiščem	201
— predlog sklepa o ustanovitvi delovnega telesa Skupščine SR Slovenije na podlagi 11. člena zakona o začasni prepovedi razpolaganja z delom družbenih sredstev za gradnjo in nakup določenih objektov in opreme v letu 1981	202
24. Predlogi in vprašanja delegatov	202
Govornika:	
Francka Herga	202
Franc Škufca	203

Z b o r o b č i n

57. seja — 1. julija 1981

Pred dnevnim redom:

1. Izvolitev Komisije za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja ter poročilo te Komisije	205
Govornik:	
Bosiljka Mičovič	206

Dnevni red:

1. Določitev dnevnega reda 57. seje Zbora občin	207
2. Poročilo Zveznega izvršnega sveta o uresničevanju družbenega plana Jugoslavije za obdobje 1981—1985 v letu 1981 z oceno možnosti razvoja v letu 1982	209
Govornika:	
Alojz Kahne	210
Jelka Žekar	211
3. Osnutek zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o komunalnih dejavnostih posebnega družbenega pomena	214
Govorniki:	
Maver Jerkič	214
Ivo Miklavčič	216
Alojz Gostenčnik	220
Vanda Abrahamsberg	220
Cvetko Gatnik	220
Marija Gogala	221
Kristian Hrastel	221
Andrej Kocuvan	221
Janez Sluga	224
Stanko Hvale	226
Franc Hrovat	227
4. Osnutek zakona o spremembah zakona o skupnem obsegu proračunskih odhodkov federacije za leto 1981	227
5. Osnutek odloka o spremembi odloka o določitvi prihodkov od carin in drugih uvoznih davščin, ki se v letu 1981 odstopijo Interesni skupnosti Jugoslavije za ekonomske odnose s tujino	228
6. Osnutek zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o vodah	228
Govorniki:	
Maver Jerkič	228
Marija Gogala	230
Ciril Plut	231
Marjan Ašič	232
Maver Jerkič	234
Kristian Hrastel	234
Marjan Ašič	234
Marko Kobe	235
7. Informacija o graditvi in planu dograditve Nuklearne elektrarne Krško	235
Govorniki:	
dr. Vladimir Fatur	235
Ivan Germovšek	238
Ciril Plut	238
Marjan Ašič	240
dr. Vladimir Fatur	243
Janez Dular	243
Pavel Kunc	244
8. Osnutek zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o stanovanjskih razmerjih	245

Govorniki:	
Maver Jerkič	245
Vera Vojska	249
Alojz Gostenčnik	249
Matija Šerak	249
Ciril Koprivc	250
9. Predlog zakona o investicijskih vlaganjih SR Slovenije v graditev objektov in nabavo opreme v obdobju od leta 1981 do leta 1985	252
Govornik:	
Peter Bekeš	252
10. Izvajanje sistema financiranja splošnih družbenih potreb v družbenopolitičnih skupnostih z vidika gibanja sredstev splošne porabe v obdobju 1976 do 1980	253
Govorniki:	
Mira Škerjanc	253
Zdenka Jurančič	255
Anica Horjak	255
Erika Zorko	256
Stanko Hvale	258
Kristian Hrastel	258
Ciril Plut	258
Mira Škerjanc	259
11. Izvajanje zakona o varstvu zraka ter uresničevanje sklepov in priporočil za izvajanje nujnih ukrepov na področju varstva zraka	260
Govorniki:	
Janez Kržan	260
Ciril Plut	261
Janez Sluga	262
Mirko Erjavec	262
Kristian Hrastel	263
12. Predlog odloka o usmeritvi dela depozitov družbenopolitičnih skupnosti pri Narodni banki Slovenije	264
13. Osnutek odloka o financiranju graditve stanovanj za nosilce družbenih funkcij v SR Sloveniji v letih 1981—1985	264
Govornika:	
Peter Bekeš	265
Stanko Hvale	267
14. Osnutek odloka o sofinanciranju programa gradnje družbenih najemnih stanovanj za delavce republiških organov v obdobju 1981—1985 in zagotovitvi sredstev za odplačilo posojil, najetih za stanovanja, zgrajena v obdobju 1975—1980	267
15. Osnutek odloka o sofinanciranju programa reševanja stanovanjskih vprašanj delavcev v organih za notranje zadeve v letih 1981—1985	268
Govorniki:	
Vera Vojska	268
Ciril Plut	269
Marko Kobe	269
Peter Bekeš	269
16. Predlog za izdajo zakona o razširjeni reprodukciji in minulem delu z osnutkom zakona	270

Govorniki:	
Jolanka Vereš	270
Karel Erjavec	271
Jože Vilfan	271
17. Predlog zakona o ratifikaciji sporazuma o garanciji med SFR Jugoslavijo in Mednarodno banko za obnovo in razvoj za peto kreditno linijo za industrijo (Yu 1909, YU 1910, YU 1911 in YU 1912)	271
18. Predlog zakona o ratifikaciji protokola k sporazumu o uvozu predmetov prosvetnega, znanstvenega in kulturnega značaja	272
19. Predlog zakona o ratifikaciji sporazuma med SFR Jugoslavijo in Kraljevino Švedsko o izogibanju dvojnemu obdavčevanju dohodka in premoženja	272
20. Volitve in imenovanja	272
— predlog odloka o izvolitvi predsednika in članov Habilitacijske komisije pri Univerzi Edvarda Kardelja v Ljubljani in pri Univerzi v Mariboru	273
— predlog odloka o imenovanju namestnika javnega tožilca Višjega javnega tožilstva v Ljubljani	273
— predlog odloka o razrešitvi namestnice javnega tožilca SR Slovenije	273
— predlog odloka o razrešitvi namestnika javnega pravobranilca SR Slovenije	273
— predlog odloka o razrešitvi pomočnice družbenega pravobranilca samoupravljanja SR Slovenije	274
— predlog odloka o razrešitvi sodnice Višjega sodišča v Mariboru	274
— predlog odloka o izvolitvi sodnikov Sodišča združenega dela SR Slovenije	274
21. Predlogi in vprašanja delegatov	274
Govornika:	
Erik Vrenko	274
Aleksander Škraban	277

58. seja — 15. julija 1981

Pred dnevnim redom:

1. Izvolitev Komisije za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja ter poročilo te Komisije

279

Govornik:

Pavel Ažber	280

280

Dnevni red:

1. Določitev dnevnega reda 58. seje Zbora občin
2. Odobritev zapisnikov 56. in 57. seje Zbora občin
3. Predlog ustavnih amandmajev k ustavi SR Slovenije
4. Predlog ustavnega zakona za izvedbo ustavnih amandmajev od I do VII k ustavi SR Slovenije

281

282

282

282

282

5. Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o volitvah in delegiranju v skupščine	283
Govornika :	
Miha Wohinz	283
Rok Kržan	287
6. Predlog zakona o Svetu SR Slovenije za varstvo ustavne ureditve . . .	287
Govornik :	
Franci Grad	288
7. Osnutek zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o poslovnih stav- bah in poslovnih prostorih	289
Govorniki :	
Marija Zupančič-Vičar	289
Franc Hrovat	291
Stane Volk	292
Janez Arsenjuk	293
8. Osnutek zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o upravljanju in razpolaganju s stavbnim zemljiščem	294
Govorniki :	
Mara Žlebnik	295
Drago Flis	296
Tone Miklavčič	296
Kristina Kobal	297
Darko Degan	298
Franc Hrovat	298
Janez Arsenjuk	300
Vlado Mejač	300
Franc Mlinar	301
9. Nadaljevanje razprave o predlogu zakona o spremembah in dopol- nitvah zakona o volitvah in delegiranju v skupščine	302
Govornik :	
Jože Pacek	302
10. Osnutek odloka o spremembah odloka o potrditvi skupnega zneska deviz za potrebe federacije	303
11. Predlogi in vprašanja delegatov	304
Govorniki :	
Slavko Polanič	304
Avgust Metlika	305
Jože Hauptman	307

59. seja — 28. julija 1981

Pred dnevnim redom:

1. Izvolitev Komisije za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja ter poročilo te Komisije	308
Govornik :	
Vlado Plaskan	309

Dnevni red:

1. Določitev dnevnega reda 59. seje Zbora občin 310
2. Odobritev zapisnika 58. seje Zbora občin 312
3. Poročilo Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije o uresničevanju družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1981—1985 ter resolucije o družbenoekonomski politiki in razvoju SR Slovenije v letu 1981 312

Govorniki:

Silvo Gorenc	313
Janko Logar	315
Rafael Razpet	316
Franc Godina	318
Miroslav Samardžija	320
Vladislav Tkavec	323
Zvonko Perlič	324
Apollinio Abram	325
Franc Vrvišar	326
Dora Rihar	329
Dušan Lavrenčič	329
Zoran Dular	330
Jože Kocon	333
Jože Knez	334
Ciril Koprivc	337

4. Predlog zakona o začasni prepovedi razpolaganja z delom družbenih sredstev za gradnjo in nakup določenih objektov in opreme v letu 1981 338

Govorniki:

Milan Gaspari	339
Dora Rihar	340
Štefan Hajdinjak	340
Ciril Garafol	341
Uroš Gulič	342
Silvo Gorenc	342
Rafael Razpet	342

5. Predlog zakona o spremembah zakona o uvedbi in stopnjah republiških davkov in taks 343

Govorniki:

Franc Štrakl	343
Bruno Podreka	344
Zvonko Perlič	344
Milan Gaspari	345
Slavko Polanič	345
Rafael Razpet	346
Slavko Polanič	346
Vladimir Klemenčič	346

6. Predlog zakona o spremembah zakona o proračunu SR Slovenije za leto 1981 346

Govorniki:

Zoran Dular	347
Miha Wohinz	347

7. Predlog zakona o dopolnitvi zakona o prispevku za pokrivanje dela stroškov enostavne reprodukcije Železniškega gospodarstva Ljubljana v letu 1981 347

Govornik :	
Milan Gaspari	348
8. Predlog zakona o dopolnitvi zakona o združevanju dela uporabnikov družbenih sredstev za izgradnjo energetskih objektov v letu 1981	348
9. Predlog za izdajo zakona o izpolnjevanju obveznosti SR Slovenije do sklada federacije za kreditiranje gospodarsko manj razvitih republik in SAP Kosovo z osnutkom zakona	349
Govorniki :	
Andrej Briški	349
Silvo Gorenc	352
Stanko Kolar	352
Franc Godina	353
Ciril Garafol	354
10. Osntek zakona o dodatnem prispevku solidarnosti v letih 1982 do 1985	354
Govornika :	
Ivo Bernard	354
Slavko Polanič	355
11. Nadaljevanje razprave o poročilu Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije o uresničevanju družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1981—1985 ter resolucije o družbenoekonomski politiki in razvoju SR Slovenije v letu 1981	356
Govornika :	
Silvo Gorenc	356
Vladimir Klemenčič	358
12. Predlog zakona o dopolnitvi zakona o skladih skupnih rezerv	361
Govornik :	
Milan Gaspari	361
13. Predlog zakona o spremembi zakona o samoupravnih sodiščih	361
Govornik :	
Miha Wohinz	362
14. Predlog zakona o spremembi zakona o prekrških	362
15. Osntek dopolnitev resolucije o politiki uresničevanja družbenega plana Jugoslavije za obdobje od leta 1981 do leta 1985 v letu 1981	363
16. Predlog zakona o ratifikaciji sporazuma o garanciji med SFR Jugoslavijo in Mednarodno banko za obnovo in razvoj (YU-1951)	363
Govorniki :	
Ivo Bernard	363
Danilo Sbrizaj	364
Slavko Polanič	364
Marjan Markovič	365
17. Predlog dogovora o valorizaciji katastrskega dohodka	365
Govornik :	
Franc Škufca	365

18. Nadaljevanje razprave o poročilu Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije za uresničevanje družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1981—1985 ter resolucije o družbenoekonomski politiki in razvoju SR Slovenije v letu 1981	367
19. Volitve in imenovanja	367
G o v o r n i k :	
Zvonko Perlič	368
— predlog odloka o razrešitvi in izvolitvi člana Izvršnega sveta in o razrešitvi in imenovanju predsednika Republiškega komiteja za tržišče in splošne gospodarske zadeve	368
— predlog odloka o imenovanju namestnika republiškega sekretarja za notranje zadeve	368
— predlog odloka o izvolitvi predsednice Vrhovnega sodišča SR Slovenije in o razrešitvi predsednice Višjega sodišča v Ljubljani	368
— predlog odloka o imenovanju namestnice javnega tožilca SR Slovenije in o razrešitvi sodnice Višjega sodišča v Kopru	368
— predlog odloka o razrešitvi sodnika Višjega sodišča v Mariboru	369
— predlog sklepa o imenovanju posebnega delovnega telesa Skupščine SR Slovenije in Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije za proučitev vprašanj pri pripravi osnutka zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o upravljanju in razpolaganju s stavbnim zemljiščem in o imenovanju predsednika in članov tega delovnega telesa	369
— predlog sklepa o ustanovitvi delovnega telesa Skupščine SR Slovenije in Izvršnega sveta na podlagi 11. člena zakona o začasni prepovedi razpolaganja z delom družbenih sredstev za gradnjo in nakup določenih objektov in opreme v letu 1981	369
G o v o r n i k a :	
Mitja Horvat	369
Franjo Turk	369
20. Predlogi in vprašanja delegatov	370
G o v o r n i k a :	
Uroš Gulič	370
dr. Ciril Varga	371

Družbenopolitični zbor

55. seja — 1. julija 1981

Pred dnevnim redom:

1. Odsotnost delegatov	373
2. Določitev dnevnega reda	374

Dnevni red:

1. Poročilo Zveznega izvršnega sveta o uresničevanju družbenega plana Jugoslavije za obdobje 1981—1985 v letu 1981 z oceno možnosti razvoja v letu 1982	375
---	-----

Govorniki :	
Rudi Kropivnik	375
Jože Marolt	380
Ludvik Golob	381
Tone Krašovec	383
Stane Gavez	385
Milivoj Samar	387
2. Osnutek zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o komunalnih dejavnostih posebnega družbenega pomena	391
Govornik :	
Marija Zupančič-Vičar	391
3. Osnutek zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o vodah	394
Govornika :	
Marija Zupančič-Vičar	394
Majda Naglost	396
4. Osnutek zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o stanovanjskih razmerjih	397
Govornika :	
Marija Zupančič-Vičar	397
Vito Habjan	401
5. Predlog za izdajo zakona o razširjeni reprodukciji in minulem delu z osnutkom zakona	402
Govorniki :	
Majda Naglost	402
Tina Tomlje	403
Angelca Vrbnjak	405
Milivoj Samar	405
Bogdan Osolnik	406
6. Volitve in imenovanja	406
— predlog odloka o izvolitvi predsednika in članov habilitacijske komisije pri Univerzi Edvarda Kardelja v Ljubljani in pri Univerzi v Mariboru	406
— predlog odloka o imenovanju namestnika javnega tožilca Višjega javnega tožilstva v Ljubljani	407
— predlog odloka o razrešitvi namestnice javnega tožilca SR Slovenije	407
— predlog odloka o razrešitvi namestnika javnega pravobranilca SR Slovenije	407
— predlog odloka o razrešitvi pomočnice družbenega pravobranilca samoupravljanja SR Slovenije	407
— predlog odloka o razrešitvi sodnice Višjega sodišča v Mariboru	408
— predlog odloka o izvolitvi sodnikov Sodišča združenega dela SR Slovenije	408
7. Predlogi in vprašanja delegatov	408

56. seja — 15. julija 1981

Pred dnevnim redom:

1. Odsotnost delegatov 409
2. Določitev dnevnega reda 409

Dnevni red:

1. Odobritev zapisnikov 54. in 55. seje zbora 410
2. Predlog ustavnih amandmajev k ustavi SR Slovenije 410
3. Besedilo predloga ustavnega zakona za izvedbo ustavnih amandmajev I do VII k ustavi SR Slovenije 410
4. Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o volitvah in delegiranju v skupščine 411

Govorniki:

- Jože Pacek 412
Miro Gošnik 414
Ludvik Golob 415
Jože Pacek 415
Miro Gošnik 416

5. Predlog zakona o Svetu SR Slovenije za varstvo ustavne ureditve . . . 416

Govornik:

- dr. Lojze Ude 416

6. Predlogi in vprašanja delegatov 418

Govorniki:

- Tone Vahen 418
Janko Ževart 419
Ludvik Golob 421

57. seja — 28. julija 1981

Pred dnevnim redom:

1. Odsotnost delegatov 422
2. Določitev dnevnega reda 422

Dnevni red:

1. Odobritev zapisnika 56. seje zbora 424
2. Poročilo Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije o uresničevanju družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1981—1985 ter resolucije o družbenoekonomski politiki in razvoju SR Slovenije v letu 1981 424

Govorniki:	
Tone Krašovec	425
Miloš Prosenec	427
Ivan Godec	430
Stane Repar	433
3. Predlog zakona o začasni prepovedi razpolaganja z delom družbenih sredstev za gradnjo in nakup določenih objektov in opreme v letu 1981	433
Govorniki:	
Igor Vandot	433
Jože Marolt	436
Geza Bačič	436
Ludvik Golob	438
Igor Uršič	439
Majda Gaspari	440
Milan Kučan	441
Igor Uršič	444
Dino Pucer	444
4. Osnutek dopolnitev resolucije o politiki uresničevanja družbenega plana Jugoslavije za obdobje 1981—1985 v letu 1981	445
Govorniki:	
Štefanija Žagmaister	445
5. Predlog za izdajo zakona o zagotavljanju sredstev in izpolnjevanju obveznosti SR Slovenije za pospeševanje razvoja gospodarsko manj razvitih republik in Socialistične avtonomne pokrajine Kosovo z osnutkom zakona	446
Govorniki:	
Milivoj Samar	446
Ciril Sitar	448
Igor Uršič	449
Milivoj Samar	451
Igor Uršič	452
Jože Globačnik	453
Lojzka Čotar	453
Milivoj Samar	453
6. Nadaljevanje razprave o poročilu Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije o uresničevanju družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1981—1985 ter resolucije o družbenoekonomski politiki in razvoju SR Slovenije v letu 1981	454
Govorniki:	
Tone Krašovec	454
Jože Globačnik	456
Angelca Vrbnjak	457
Ludvik Golob	457
Rudi Kropivnik	458
Tone Krašovec	458
7. Predlog zakona o spremembi zakona o samoupravnih sodiščih	458
Govornik:	
Dušan Najdič	458
8. Predlog zakona o spremembi zakona o prekrških	459

Govornik :	
Dušan Najdič	459
9. Volitve in imenovanja	459
— predlog odloka o razrešitvi in izvolitvi člana Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije in o razrešitvi in imenovanju predsednika Republiškega komiteja za tržišče in splošne gospodarske zadeve	459
— predlog odloka o imenovanju namestnika republiškega sekretarja za notranje zadeve	460
— predlog odloka o izvolitvi predsednika Vrhovnega sodišča SR Slovenije in o razrešitvi predsednice Višjega sodišča v Ljubljani	460
— predlog odloka o imenovanju namestnice javnega tožilca SR Slovenije in o razrešitvi sodnice Višjega sodišča v Kopru	460
— predlog odloka o razrešitvi sodnika Višjega sodišča v Mariboru . . .	460
— predlog sklepa o imenovanju delovnega telesa Skupščine SR Slovenije in Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije za proučitev vprašanj v pripravah osnutka zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o upravljanju in razpolaganju s stavbnimi zemljišči	460
10. Predlogi in vprašanja delegatov	461

Skupno zasedanje
Zbora združenega dela, Zbora občin in Družbenopolitičnega zbora

Zasedanje — 1. julija 1981

1. Določitev dnevnega reda	462
--------------------------------------	-----

Dnevni red:

1. Poročilo medzborovske skupine delegatov, ki je obravnavala poročilo Zveznega izvršnega sveta o uresničevanju družbenega plana Jugoslavije za obdobje 1981—1985 v letu 1981 z oceno možnosti razvoja v letu 1982	462
--	-----

Govornik :

Jože Globačnik	462
--------------------------	-----

2. Poročilo Zveznega izvršnega sveta o uresničevanju družbenega plana Jugoslavije za obdobje 1981—1985 v letu 1981 z oceno možnosti razvoja v letu 1982	467
---	-----

Govornik :

Vladimir Klemenčič	467
------------------------------	-----

Zasedanje — 15. julija 1981

1. Določitev dnevnega reda 473

Dnevni red:

1. Obrazložitev k predlogu amandmajev k ustavi Socialistične republike Slovenije in k predlogu ustavnega zakona za izvedbo ustavnih amandmajev I do VII k ustavi Socialistične republike Slovenije 473

Govornik:

- Milan Kučan 473

Zasedanje — 28. julija 1981

1. Določitev dnevnega reda 484

Dnevni red:

1. Ekspoze k poročilu Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije o uresničevanju družbenega plana Socialistične republike Slovenije za obdobje 1981—1985 ter resolucije o družbenoekonomski politiki in razvoju Socialistične republike Slovenije v letu 1981 s predlogi ukrepov 484

Govorniki:

- Janez Zemljarič 484
Marijan Brečelj 499
Andrej Verbič 502

2. Poročilo delegacije Skupščine SR Slovenije v Zboru republik in pokrajin Skupščine SFR Jugoslavije v zvezi s poročilom Zveznega izvršnega sveta o gospodarski situaciji v letu 1981 506

Govornik:

- Marko Bulc 506

S k u p n a s e j a vseh zborov Skupščine SR Slovenije

4. seja — 15. julija 1981

1. Določitev dnevnega reda 510

Dnevni red:

1. Odobritev zapisnika 3. skupne seje vseh zborov Skupščine SR Slovenije 511
2. Razglasitev ustavnih amandmajev k ustavi Socialistične republike Slovenije 511
3. Razglasitev ustavnega zakona za izvedbo ustavnih amandmajev I do VII k ustavi Socialistične republike Slovenije 511

S k u p š č i n a
Skupnosti socialnega varstva Slovenije

10. seja — 10. julija 1981

Pred dnevnim redom:

1. Določitev dnevnega reda 513

Dnevni red:

1. Izvolitev Komisij za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja zbora uporabnikov in zbora izvajalcev ter poročilo teh komisij 514
2. Odobritev zapisnika 18. seje skupščine 514
3. Osnutek zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o stanovanjskih razmerjih 514

Govorniki:

- Erika Peterca 514
- Nadja Markun 517
- Marjan Pirjevec 517
- Erika Peterca 517
- Vlastimir Kitanovič 518

S k u p š č i n a
Izobraževalne skupnosti Slovenije

27. seja — 15. julija

Pred dnevnim redom:

1. Določitev dnevnega reda 520

Dnevni red:

1. Predlog za izdajo zakona o uresničevanju posebnih pravic pripadnikov italijanske in madžarske narodnosti na področju vzgoje in izobraževanja 521

Govorniki:

- Majda Poljanšek 521
- Pepca Jež 523
- Evgen Koša 525
- Olga Török 526
- Pal Ferenc 527

Izdala in založila
Skupščina SR Slovenije

Odgovorni urednik
Milan Megušar-Borut

Natisnila
Tiskarna »Jože Moškrič«
v Ljubljani

Junij 1982

v 340 izvodih

Obseg 556 strani

SKUPŠČINA SRS
DOKUMENTACIJA

št-s: 20/151